

FLORES

BIBLIAE,

SIVE

LOCI COMMVNES

OMNIVM FERE MATERIARVM EX VETERI AC NOVO TESTAMENTO EXCERPTI,

ET alphabetico ordine digesti, à F. Thoma Hibernico, nunc&q; demum castigati.

ANTVERPIAE,
Ex officina Christophori Plantini.
M. D. LXVIII.

SVMMA PRIVILEGII.

Regia Maiestate permissum est Christophoro Plantino typographo iurato typis excudere & diuendere hunc librum cui titulus est: *Flores, seu loci communes omnium fere materiarum ex veteri ac nouo Testamento excerpti, &c.* vt latius patet in litteris concessis & subsignatis

Facuwez.

PP. Eremi Camald. In Insula Vegrensi

FLOSCVLI OMNIVM FERE MATERIARVM EX ſacris Bibliorum libris excerpti atque ordine alphabetico digeſti.

ABSTINENTIA.

Ir ſiue mulier cùm fecerint vo- *Num.6.*
tum, vt ſanctificentur, & ſe vo-
luerint domino conſecrare, à
vino & omni, quod inebriare
poteſt, abſtinebunt.
Tobias filium ſuum ab infantia timere deum *Tob. 1.*
docuit, & abſtinere ab omni peccato.
Iuſtus comedit & replet animam ſuam, venter *Prou. 13.*
autem impiorum inſatiabilis.
Anima ſaturata calcat fauum; anima eſuriens, *Prou. 27.*
amarum pro dulci ſumit.
Sapiēs cor & intelligibile abſtinebit ſe à pecca- *Eccle.3.*
tis, & in operibus iuſtitiæ ſucceſſus habebit.
Beata terra, cuius principes comedũt in tempo- *Eccl.10.*
re ſuo ad reficiendum, & non ad luxuriam.
Initium vitæ hominis abſtinentia. *Eccl.29.*
Vtere, quaſi homo frugi, his, quæ tibi appo- *Ibid.31.*
nuntur.
Noli auidus eſſe in omni epulatione: & non te *Eccle.37.*
effundas ſuper omnē eſcā: in multis enim
eſcis erit infirmitas: & auiditas appropinqua-
bit vſque ad choleram.
Qui abſtinens eſt, adiiciet ſibi vitam. *Ibidem*
Et ſi iuſtitiam quis diligit, labores huius ma- *Sapien.4.*

gnas habent virtutes: ſobrietatem enim & ſapientiam docet & iuſtitiam & virtutem, quibus nihil eſt vtilius in vita hominibus.

Ezech.4. Cibus tuus quo veſceris, erit in pondere.

Matth.5. Beati qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam, quoniam ipſi ſaturabuntur.

Roma.14. Is qui manducat, non manducantem non ſpernat. Et qui nõ manducat, manducantem non iudicet. Qui enim manducat, domino manducat. gratias enim agit Deo. Et qui non manducat, Domino non manducat. gratias agit Deo.

1.Tim.4. Omnis creatura Dei bona eſt, & nihil reijciendũ eſt, quod cum gratiarũ actione percipitur.

1.Cor.7. Abſtinete vos ad tempus: vt expeditius vacetis orationi.

1.Cor.9. Omnis enim qui in agone contẽdit, ab omnibus ſe abſtinet, & illi quidẽ vt corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam.

Ibidem. Ego igitur ſic curro, non quaſi in incertum, ſic pugno non quaſi aërem verberans: Sed caſtigo corpus meum & in ſeruitutem redigo, ne fortè cùm alijs prædicauero, ipſe reprobus efficiar.

Galat.5. Spiritu ambulate, & deſideria carnis non perficietis: caro enim cõcupiſcit aduerſus ſpiritũ.

1.Theſ.5. Nos autem qui Dei ſumus, ſobrij ſimus.

1.Theſ.5. Ab omni ſpecie mala abſtinete vos.

1.Tit.4. Sanctificatur enim per verbũ Dei & orationẽ.

Titum 1. Iuuenes hortare, vt ſobrij ſint.

Titum 1. Sobriè, iuſtè & piè viuamus.

1.Petr.2. Chariſſimi obſecro vos, tanquam aduenas & peregri-

peregrinos, abstinete vos a carnalibus deside-
rijs, quæ militant aduersus animam.
Sobrij estote & vigilate, quia aduersarius vester 1.Petr.5.
diabolus, tanquam Leo rugiens circuit, quæ-
rēs quem deuoret, cui resistite fortes in fide.
Vos autem curam omnem subinferētes, mini- 2.Petr.1.
strate in fide vestra virtutē, in virtute autem
scientiam, in scientia abstinentiam.

Vide pleraque in titulo Ieiunium.

ABVSIO.

NOn induetur mulier veste virili, nec vir Deut. 22.
vtetur veste fœminea: Abominabilis
enim apud Deum est qui facit hoc.
Non decent stultum deliciæ, nec seruum do- Prou. 19.
minari principibus.
Per tria mouetur terra, & quartum quod non Prou. 30.
potest sustinere, per seruum cùm regnauerit;
per stultum quum saturatus fuerit cibo; &
per odiosam mulierem, cùm in matrimonio
fuerit assumpta; & per ancillam, cùm fuerit
hæres dominæ suæ.
Tres species odiuit anima mea, & aggrauor Eccle. 25.
valde animæ illorū, pauperem superbū, diui-
tem mendacē, & senem fatuū & insensatum.

ACCEPTIO PERSONA-
RVM ET MVNERVM.

NOn accipies munera, quæ excæcant sapien- Exod. 23.
tiam.
Non consideres personam pauperis: nec hono- Leu. 19.
res vultū potentis, iustè iudica proximo tuo.
Non accipies pretium ab eo, qui reus est san- Nume. 35.
guinis.

Deut.1. Nulla erit diſtantia perſonarum. Ita paruum audies vt magnum.

Deut. 10. Deus magnus & potens & terribilis, qui perſonam non accipit, nec munera, facit iudicium pupillo & viduæ.

Deut. 16. Non accipies perſonam, nec munera: quia munera excæcant oculos ſapientum: & mutant verba iuſtorum.

Deut. 27. Maledictus, qui accipit munera.

Iud. 2. Mirantes perſonas quæſtus cauſa.

1. Reg. 16. Non reſpicias vultum eius (ait dominus Samueli de Eliab filio Hai) neque altitudinem ſtaturæ, quoniam abieci eum, nec iuxta intuitum hominis ego iudico.

2. par. 19. Non eſt enim (ait Ioſaphat rex Iudicibus) apud dominum noſtrum iniquitas, nec perſonarum acceptio, nec cupido munerum.

Iob 5. Ignis deuorabit tabernacula eorum, qui munera libenter accipiunt.

Iob 36. Caue ne multitudo donorum inclinet te.

Prou. 14. Amici diuitum multi propter dona.

Prou. 15. Qui odit munera, viuet.

17 Munera de ſinu impius accipit, vt peruertat ſemitas iudicij.

18 Accipere perſonam impij in iudicio, non eſt bonum: vt declines à veritate iudicij.

19 Multi colunt perſonam potentis, & amici ſunt dona tribuentis.

22 Victoriam & honorem acquiret, qui dat munera: animam autem aufert accipientium.

24 Cognoſcere perſonã in iudicio, nõ eſt bonum.

Ibidem Qui arguunt impium laudabuntur, venietque

ſuper

ſuper eos benedictio.

Qui agnoſcit in iudicio faciem, non bene facit iſte, & pro buccella panis deſerit veritatem. *Prou. 28.*

Non ſubtrahet perſonam cuiuſquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiuſquam : quoniam puſillum & magnũ ipſe fecit, & æqualiter eſt illi cura de omnibus. *Sapien. 6.*

Non ſit manus tua porrecta ad accipiendum. *Eccle. 4.*

Noli quærere fieri iudex, ne fortè extimeſcas faciem potentis, & ponas ſcandalum in agilitate tua. *Eccle. 7.*

Dona excæcant oculos iudicum. *Eccl. 20.*

Eſt qui perdet animam ſuam præ confuſione, & ab imprudenti perſona pérdet eam, perſonæ acceptione perdet ſe. *Eccl. 20.*

Nec accipias perſonam vt delinquas. 42

Omnes diligunt munera, ſequuntur retributiones. *Iſa. 1.*

Væ qui iuſtificatis impium pro muneribus. 5

Qui excutit manus ſuas ab omni munere, iſte in excelſis habitabit. 33

Non eſt acceptio perſonarum apud Deum. *Roma. 2.*

Non eſt diſtinctio Iudæi & Græci : nam idem dominus omnium diues in omnes, qui inuocant illum. *Roma. 10.*

Expoliantes vos veterem hominem, cum actibus ſuis, & induentes nouum, eum qui renouatur in agnitionem Dei, ſecundum imaginem eius, qui creauit eum, vbi non eſt Gentilis & Iudæus, Circunciſio & præputium, Barbarus & Scytha, ſeruus & liber, ſed omnia & in omnibus Chriſtus. *Coloſ. 3.*

Act. 10. In veritate deprehendo (ait Petrus) quia non est personarũ acceptor Deus, sed in omni gente, qui timet eum & operatur iustitiam, is acceptus est illi.

Iudæ. Væ illis qui in viam Cain abierunt, & deceptione mercedis, qua deceptus fuit Balaam, effusi sunt.

Ibidem Mirantes personas quæstus causa.

Iaco. 2. Fratres mei nolite in personarum acceptione habere fidẽ domini nostri Iesu Christi gloriæ. Etenim si introierit in cœtum vestrum vir annulum aureum habens in veste splendida, introierit autem & pauper in sordido habitu, & attendatis in eum, qui indutus est veste præclara, & dixeritis ei, tu sede hîc bene: pauperi autem dicatis, tu sta illic, aut sede sub scabello pedum meorum, nónne iudicatis apud vosmetipsos, & facti estis iudices cogitationum iniquarum? Si tamen legem perficitis regalem secundum scripturas: diliges proximum tuum, sicut teipsum, bene facitis: si autem personam accipitis, peccatum operamini, redarguti à lege, quasi transgressores.

ACEDIA.

Num. 11. Acedia vel tædium, homini est causa impatientiæ, & carnalis desiderij, & causa multiplicis mendacij.

Prouer. 6. Vade ad formicam ô piger, & considera vias eius, & disce sapientiam, quæ cùm non habeat ducem, nec præceptorem, nec principem, parat in æstate cibum sibi, & congregat in messe

in messe quod comedat.
Vsquequo piger dormies? quando consurges è somno tuo? *Ibidem*
Sicut acetum dentibus, & fumus oculis; sic piger his, qui miserunt eum in via. *Prou. 10.*
Vult & non vult piger, animā autem operantium impinguabitur. *Prou. 13.*
Pigrum deijcit timor, animæ autem effœminatorum esurient. *18*
Abscondit piger manum sub asella, nec ad sinum applicat eam. *Prou. 19.*
Propter frigus piger arare noluit, mendicabit ergo æstate, & non dabitur ei. *20*
Omnis piger semper in egestate est. *Ibidem*
Desideria occidunt pigrum, noluit enim quicquam operari. *Ibidem*
Sicut ostium vertitur in cardine, sic piger in lectulo suo. *Prou. 26.*
Non oderis laboriosa opera, & rusticationem creatam ab altissimo. *Eccles. 7.*
In lapide luteo lapidabitur piger, & omnes loquentur super æstimationem eius. *12*
De stercore boum lapidabitur piger, & omnis qui tetigerit eum, manum excutiet. *Ibidem*
In omnibus operibus tuis esto velox, & omnis infirmitas non occurret tibi. *Ibid. 21.*
In omnibus operibus tuis præcellens esto, & ne dederis maculam in gloria tua: otium enim multa vitia docuit. *Ibid. 33.*
Maledictus, qui opus Dei facit negligenter. *Ierem. 41.*
Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum; excidetur, & in ignem mittetur. *Matt. 3.*

Matt. 11. Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.

21 Inutilem ſeruum eijcite in tenebras exteriores, illic erit fletus, & ſtridor dentium.

Luc. 12. Ille ſeruus, qui cognouit voluntatem domini ſui, & non ſe præparauit, & non fecit ſecundum voluntatem eius, vapulabit multis: qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis.

Ioan. 15. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum. Si quis in me non manſerit, mittetur foras, ſicut palmes, & areſcet, & colligēt eum, & in ignem mittetur & ardet.

Iacob. 4. Scienti igitur bonum facere, & non facienti, peccatum eſt illi.

ACQVISITIO INIVSTA.

Exod. 16. Colligat vnuſquiſque, quæ ſufficiunt per ſingulos dies.

Leu. 19. Non decipiat vnuſquiſq; proximum ſuum.

Ibidem Statera iuſta, & æqua ſint pondera, iuſtus modius, æquusque ſextarius.

Ibid. 25. Quando vendes quippiam ciui tuo, aut emes ab eo, non contriſtes fratrem tuum.

Deut. 19. Non aſſumes & transferes terminos proximi tui, quos fixerunt priores in poſſeſſione tua.

Deut. 25. Non habebis in ſacculo diuerſa pondera maius & minus. Nec erit in domo tua modius maior & minor. Pondus habebis iuſtum & verum: & modius æqualis, & verus erit tibi, vt multo viuas tempore ſuper terram, quam dominus Deus tuus dederit tibi: abominabitur enim dominus eum qui facit hoc, & aduer-

aduersatur omnem iniustitiam.

Maledictus, qui trãsfert terminos proximi sui. *Deut.27.*

Mendaces filij hominum in stateris. *Psal. 61.*

Sic semitæ omnis auari, animas possidentium rapiunt. *Prou.1.*

Statera dolosa, abominatio est apud Deum: & pondus æquum voluntas eius. *Prou.11.*

Alij diuidunt propria, & ditiores fiunt. Alij rapiunt non sua, & semper in egestate sunt. *Ibidem*

Substantia festinata minuetur: quæ autem paulatim colligitur manu, multiplicabitur. *Prou.13.*

Qui calumniat pauperem, vt augeat diuitias suas, dabit ipse ditiori & egebit. *Prou. 21.*

Qui congregat thesauros lingua mendacij, vanus & excors est, & impingetur ad laqueos mortis. *21*

Qui festinat ditari, non erit innocens. *Prou. 28.*

Vir qui festinat ditari, & alijs inuidet, ignorat quòd egestas superueniet ei. *Ibidem*

Peccatori autem dedit Deus afflictionem & curam superfluam, vt addat & congreget, & tradat ei, qui placuit Deo. *Ecclc.2.*

Quid necesse est homini maiora se quærere, cùm ignoret, quid conducat sibi in vita sua? *Ibid.7.*

Aestimauerunt lusum esse vitam nostram, & conuersationem vitæ compositam ad lucrũ, & oportere vndecunque etiam ex malo, acquirere. *Sapi. 15.*

Non sit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta. *Eccle.4.*

Qui aceruat ex animo suo iniustè, alijs cõgregat, & in bonis illius alius luxuriabitur. *Eccle. 14.*

Sicut

Eccles. 17. Sicut in medio compaginis lapidum, palus figitur: sic & inter medium emptionis & venditionis angustiabitur peccatis.

Esa. 5. Væ qui coniungitis domũ ad domum, & agrũ agro copulatis vsq; ad terminum loci, nunquid habitabitis vos soli in medio terræ?

Esa. 33. Væ qui prædaris, nónne & ipse prædaberis?

Abac. 1. Væ ei, qui multiplicat non sua, vsqueqno aggrauat contra se densum lutum?

Ibidem Væ qui cõgregat auaritiam malam domui suæ, vt sit in excelso nidus eius, & liberari se putat de manu mali.

Micheas. Ignis in domo impij, & mensura minor iræ plena.

Matth. 5. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra.

Matt. 20. Quid prodest homini si lucretur vniuersum mundum: seipsum autem perdat?

1. Thes. 4. Ne quis circumueniat in negotio fratrẽ suum.

ADOLESCENTIA

Prou. 30. TRia sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro, viam aquilæ in cœlo, viam colubri supra petram, viam nauis in medio mari, & viam viri in adolescentia.

Eccles. 11. Lætare ergo iuuenis in adolescentia tua, & in bono sit cor tuũ in diebus iuuentutis tuæ, & ambula in vijs cordis tui, & in intuitu oculorũ tuorum, & scito quòd pro omnibus his adducet te Deus in iudiciũ: Aufer ergo iram à corde tuo, & amoue vitiositatem à carne tua. Adolescẽtia enim, & iuuentus vana sunt.

Eccles. 32. Adolescens loquere in tua causa vix cùm necesse fuerit.

In me-

In medio magnatorum loqui non præſumas, *Ibidem*
& vbi ſunt ſenes non multum loquaris.
Adoleſcentes ſubditi eſtote ſenioribus. *1. Petr. 5.*

ADORATIO.

Adoratur Deus latria ſingulariter.

NOn facies tibi ſculptile, neq; omnem ſimilitudinem, quæ in cœlo deſuper, & quæ in terra deorſum, nec eorũ quæ ſunt in aquis ſub terra, non adorabis ea, neque coles. *Exod. 20.*

Dominum Deũ tuũ timebis, & illi ſoli ſeruies. *Deut. 5. & 10.*

Omnis terra adoret te Deus, & pſallat tibi. *Pſal. 61.*

Dominum deum tuum adorabis. *Matth. 4.*

Adorate eum, qui fecit cœlum & terram, mare & fontes aquarum. *Apoc. 14. 19. & 22.*

Vide ne feceris (ait Angelus Ioanni adorare volenti) conſeruus tuus ſum, & fratrum tuorum. Deum adora.

Cordialiter adorare debemus.

Appropinquat populus iſte ore ſuo, & labijs ſuis glorificat me, cor autem eius longè eſt à me, & timuerunt me mandato hominum & doctrinis: ideo ecce ego addam, vt admirationem faciam populo huic miraculo grandi & ſtupendo. *Eſa. 29.*

Hypocritæ bene prophetauit de vobis Eſaias dicens: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè eſt à me. *Matt. 15.*

Veri adoratores adorabunt patrem in ſpiritu & veritate. Nam & pater tales quærit, qui adorant eum. Spiritus eſt Deus, & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. *Ioan. 4.*

Humili-

Humiliter adorare eum debemus.

Iob 1. Tunc (auditis de morte filiorum nuntijs) surrexit Iob, & scidit vestimenta sua, & tonso capite corruens in terram adorauit.

Psal. 71. Coram illo procidēt Aethiopes, Reges Tharsis & insulæ munera offerent, Reges Arabum & Saba dona adducent, & adorabunt eum: omnes gentes seruient ei.

91 Venite adoremus, & procidamus & ploremus coram domino.

Matth. 3. Et procidentes adorauerunt eum.

Luc. 18. Et publicanus à lōgè stans nolebat, nec oculos ad cœlū leuare, sed percutiebat pectus suum dicens, Deus propitius esto mihi peccatori.

Salubriter.

Eccl. 53. Qui adorat Deum in oblectatione suscipietur, & deprecatio illius vsque ad nubes propinquabit.

Esa. 43. Ego sum, ego sum dominus, & non est absque me Saluator.

ADVLATIO.

Psal. 9. LAudatur peccator in desiderijs animæ suæ.

Psal. 140. Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

Prou. 1. Fili mi, si te lactauerint peccatores, ne acquiescas eis.

16 Vir iniquus iactat amicum suum, & ducit eum per viam non bonam.

24 Qui dicunt impio, iustus es, maledicent eis populi.

27 Qui benedixit proximo suo voce grandi de nocte consurgens, malè dicenti similis est.

Meliora

Meliora ſunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oſcula blandientis. *Ibidem*

Quomodo probatur in conflatorio aurum, & in fornace argentum; ſic probatur homo ore laudantis. *Ibidem*

Qui derelinquunt legem, laudabunt impium. 28

Qui corripit hominem, gratiam poſteà inueniet apud eũ magis, quàm ille qui per blandimenta decipit. *Ibidem*

Melius eſt à ſapiente corripi, quàm ſtultorum adulationibus decipi. 27

Non laudes virum in ſpecie ſua. *Eccle.9.*

Eſt qui nequiter humiliat ſe, & interiora eius plena ſunt dolo. 11

Popule meus, qui te beatum dicunt, ipſi te decipiunt, & vitam greſſuum tuorũ diſſipant. *Eſa.3.*

Væ, qui iuſtificatis impium. 5

In ore ſuo pacem loquitur cum amico ſuo, & occultè ponit ei inſidias. *Ierem. 9.*

In malitia ſua lætificauerunt Regem, & mendacijs ſuis principes. *Oſeæ 7.*

An quæro hominibus placere? *Galat. 1.*

Neque enim aliquando fuimus in ſermone adulationis, ſicut ſcitis. 2

ADVLTERIVM.

Redde vxorem viro ſuo: ſi autem nolueris reddere, ſcito quòd morte morieris tu, & omnia, quæ tua ſunt. *Gene.20.*

Si quis tetigerit hominis vxorem, morte morietur. *Gene.26.*

Non mœchaberis. *Exod. 20.*

Cum vxore proximi tui non coibis, nec ſemi- *Leu.18.*

nis

nis commistione maculaberis.
10 Non desiderabis vxorem proximi tui.
Ibidem Si mœchatus quis fuerit cum vxore alterius, & adulteriũ perpetrauerit cũ coniuge proximi sui, morte moriatur & mœchus & adultera.
Nume.5. Si concubuisti in adulterio, his maledictionibus subiacebis. Det te dominus in maledictionem, exemplumque cunctorum in populo suo, putrescere faciat femur tuum, & tumens vterus tuus dirumpatur.
Deut. 22. Si dormierit vir cum vxore alterius, vterque morietur, adulter & adultera, & auferes malum de terra.
27 Maledictus qui dormit cũ vxore proximi sui.
2.Reg.12. De Bersabea vxore Vriæ filius, qui natus est tibi morietur.
Iob 24. Oculus adulteri obseruat caliginem, dicens: Non me videbit oculus, & operiet vultum suum. Perfodit in tenebris domus, sicut in die condixerat sibi.
31 Si deceptum est cor meum super muliere, & si ad ostiũ amici mei insidiatus sum: scortum alterius sit vxor mea, & super illam incuruentur alij. Hoc enim nefas est & iniquitas maxima. Ignis est vsque ad perditionem deuorans, & eradicans omnia genimina.
Prouer.6. Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, vt vestimenta sua non ardeant; aut ambulare super prunas, vt non plantæ eius comburantur? Sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui, non erit mundus, cùm tetigerit eam.

Qui

Qui adulter est propter cordis inopiam, perdet animam suam, turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur. *Ibidem*

Qui tenet adulteram stultus est, & insipiens. 18

Tria sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro. Viam aquilæ in cœlo, viam colubri super petram, viam nauis in medio maris, & viam viri in adolescentia. Talis est via mulieris adulteræ, quæ comedit, & tergens os suum dicit: Non sum operata malum. 30

Omnis homo qui transgreditur lectum suum contemnens in animã suam, & dicens: Quis me videt? tenebræ circundant me, & nemo circunspicit me, quem vereor? delictorum meorũ non memorabitur altissimus. Et non intellexit, quia omnia videt oculus illius, quoniam expellit à se timorem Dei, & non cognouit: quoniam oculi domini multo plus lucidiores sunt super solem, circunspicientes omnes vias hominũ & profundum abyssi & hominum corda, intuentes in absconditas partes. *Eccles. 23.*

Filij adulterorum in consummatione erunt, & ab iniquo thoro semen exterminabitur. Et si quidem lẽgę vitæ erunt, in nihilum computabuntur, & sine honore erit nouissima senectus illorum. Et si celerius defuncti fuerint, non habebunt spem, nec in die agnitionis allocutionem. Nationes enim iniquæ, diræ sunt consummationis. *Sapien. 3.*

Multigena autem impiorum multitudo non *Ibid. 4.*

erit vtilis: & adulterinæ plantationes ſpuria vitulamina, non dabunt radices altas, nec ſtabile firmamentum collocabunt, & ſi in ramis in tempore germinauerint, infirmiter poſita à vento commouebuntur, & à nimietate ventorum eradicabuntur.

Ibidem Confringentur enim rami inconſummati, & fructus illorũ inutiles, & acerbi ad manducandum, & ad nihilum apti. Ex iniquis enim omnes filij, qui naſcuntur, teſtes ſunt nequitiæ aduerſus parentes in interrogatione ſua.

Eccleſ. 23. Omnis mulier relinquens virum ſuum, peccabit, ſtatuens in hæreditatem ex alieno matrimonio. Primò enim in lege altiſſimi incredibilis fuit. Secundò virum ſuum dereliquit. Tertiò in adulterio fornicata eſt, & ex alieno viro filios ſibi ſtatuit.

Ibidem. Non tradent filij eius radices, & rami eius non dabunt fructum, relinquetur in maledictionem, & maledictum memoria illius, & dedecus illius non delebitur.

Ierem. 5. Saturaui eos, & mœchati ſunt, & in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores in fœminas & emiſſarij facti ſunt, vnuſquiſque ad vxorem proximi ſui hinniebat. Nunquid ſuper his non viſitabo, dicit dominus, & in gente tali non vlciſcetur anima mea?

Ecce, vos confiditis vobis in verbis mendacij, quæ non proderunt vobis, furari, occidere, adulterari, iurare mendaciter, libare Baali, & ire poſt deos alienos, quos ignoratis. Et veniſtis, & ſtetiſtis coram me in domo hac, in

qua

qua inuocatum est nomē meum, & dixistis, liberati sumus, eò quòd fecerimus omnes abominationes istas.

Derelinquam populum meum, & recedam ab eis, quoniam omnes adulteri sunt. 9

Melius est mihi absque opere incidere in manus hominum, quàm peccare in conspectu domini. *Susanna.* *Dan. 14.*

Omnes adulterantes quasi clibanus succensus à coquente. *Osea 7.*

Audistis quia dictum est antiquis, Non mœchaberis. Ego autem dico vobis, omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo. *Matt. 5.*

De corde exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiæ: hæc sunt, quæ coinquinant hominem. 15

Nolite errare, Neque sacrilegi, neque idolis seruientes, neque adulteri regnum Dei possidebunt. *1. Cor. 6.*

AMBITIO.

Contentus esto gloria, & sede in domo tua. *4. Reg. 14.*

Noli quærere ab homine ducatum, neque à Rege cathedram honoris. *Eccles. 7.*

Qui potestatem sibi assumit iniustè, odietur. 20

Nunquid regnabis, quoniam cōferes te cedro? *Ierem. 22.*

Non adijcies exaltari amplius in monte sancto meo. *Soph. 3.*

Quicunque voluerit inter vos esse primus, erit vester seruus. *Matt. 20.*

Qui se exaltat humiliabitur. 23

Luc. 10. Et tu Capernaum vſque ad cœlum exaltata es, ſed vſque ad infernum demergêris.

16 Quod hominibus altum eſt, abominatio eſt apud Deum.

Ioan. 6. Ieſus autem cùm cognouiſſet quòd venturi erant, vt caperent eum, & facerent regem, fugit in montem ipſe ſolus.

12 Dilexerunt enim gloriam hominum, magis, quàm gloriam Dei.

1. Cor. 13. Charitas non eſt ambitioſa, non quærit quæ ſua ſunt.

Galat. 3. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi.

Philip. 3. Quorum gloria in confuſione.

1. Tim. 3. Si quis epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat.

Hebr. 5. Nec quiſquam ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron.

Ibidem Chriſtus non ſemetipſum clarificauit, vt pontifex fieret, &c.

Hebr. 11. Moſes grandis factus, negauit ſe eſſe filium Pharaonis.

AGRICVLTVRA.

Exod. 22. SI læſerit quiſpiam agrum, vel vineam: & dimiſerit iumentũ ſuum, vt depaſcatur aliena, quicquid optimũ habeat in agro ſuo vel in vinea, pro damni æſtimatione reſtituet.

Ibidem Si egreſſus ignis inuenerit ſpicas & comprehenderit aceruos frugum, ſiue ſtantes ſegetes in agris; reddet damnũ, qui ignẽ ſuccenderit.

Exod 23. Sex annis ſeminabis terram tuam, & congregabis fruges eius: Anno autem ſeptimo dimittes eam, & requieſcere facies, vt comedant

dant pauperes populi tui, & quicquid reliquum fuerit, edant bestiæ agri; ita facies in vinea & olivueto tuo.

AMICITIA.

Amicitiæ diuitiæ ortus.

INfinitus thesaurus est hominibus, quo qui vsi sunt, participes facti sunt amicitiæ Dei propter disciplinæ dona commendati. *Sapien. 7.*

Vos amici mei estis, si feceritis, quæ ego præcipio vobis. *Ioan. 15.*

In veritate comperi, quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet Deum, & operatur iustitiam acceptus est illi. *Act. 10.*

Credidit Abraham Deo, & amicus Dei appellatus est. *Iacob. 2.*

Amicitia huius mundi inimica est Deo. *Iacob. 4.*

Quicunque ergo voluerit esse amicus seculi huius, inimicus Dei constituetur.

Amicitiæ fructus.

Mihi autē nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum. *Psal. 138*

Amice ascende superius. *Lucæ. 14.*

Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcunq; audiui à patre meo, nota feci vobis. *Ioan. 15.*

Amicitia humana vera, esse debet firma.

Qui negligit damnū propter amicū, iustus est. *Prou. 12.*

Omni tempore diligit, qui amicus est, & frater in angustijs comprobatur. 17

Amicum tuū, & amicū patris tui ne dimiseris. 27

Si possides amicum, in tentatione posside eum, & ne facilè credas ei. *Eccles. 6.*

Non agnoscitur in bonis amicus, & non ab- 12

ſconditur in malis inimicus. In bonis viri, inimici illius, in triſtitia & malitia illius amicus agnitus eſt proximo.

22 Fidem poſſide cum amico in paupertate illius, vt in bonis illius læteris. In tempore tribulationis illius permane illi fidelis, vt in hæreditate illius cohæres ſis.

Amicitia debet eſſe grata.

Prou. 18. Vir amicabilis ad ſocietatem magis amicus erit, quàm frater.

Ecclеſ. 20. Fatuo nõ erit amicus, & nõ erit gratia in bonis illius. Qui enim edũt panem illius, falſæ linguæ ſunt. Quoties & quãti irridebunt eum?

Amicitia debet eſſe honeſta.

Ideo per prophetam Ioſaphat de amicitia ad Achab increpatus fuit.

Eccleſ. 6. Noli fieri pro amico inimicus proximo tuo.

Ibidem Qui timet Deum, ęquè habebit amicitiam bonam, quoniã ſecundũ illũ erit amicus illius.

Amicitia debet eſſe integra in corde.

Prou. 27. Cauſam tuam tracta cum amico tuo, & ſecretum extraneo ne reueles, ne fortè inſultet tibi cùm audierit, & exprobrare non ceſſet.

Eccle. 27. Dilige proximũ & coniungere fide cum illo.

37 Non obliuiſcaris amici tui in animo tuo, & non immemor ſis illius in operibus tuis.

Amicitia debet eſſe in ore.

Prou. 25. Quæ viderunt oculi tui, ne proferas in iurgio citò, ne poſteà emendare non poſſis, cùm dehoneſtaueris amicum tuum.

27 Ferrum ferro exacuitur: & homo exacuit faciem amici.

Verbum

Verbum dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos, & lingua eucharis in bono homine abundat. Eccleſ.6.

Mittens lapidem in volatilia, deijciet illa; ſic & qui conuiciatur amico, diſſoluit amicitiam. 22

Qui denudat arcana, amici fidem perdit, & non inueniet amicum ad animum ſuum. 27

Denudare amici myſteria, deſperatio eſt animæ infelicis. Ibidem

Caue ab amicis de ſermone improperij: & cùm dederis, ne improperes. 41

Non duplices ſermonem auditus de reuelatione ſermonis abſcōditi, & eris verè ſine confuſione, & inuenies gratiam in conſpectu omnium hominum. 42

Amicitia debet eſſe in opere.

Qui tollit ab amico miſericordiam, timorem Domini derelinquit. Iob 6.

Ne dicas amico tuo, vade & reuertere, cras dabo tibi, cùm ſtatim poſſis dare. Prouer. 1.

Perde pecuniam propter fratrem & amicum, & ne abſcondas illam ſub lapide in perditionem. Eccleſ. 29.

Amicitiæ veræ conſeruatio.

Ne moliaris amico tuo malum, cùm ille in te habeat fiduciam. Prou. 3.

Qui deſpicit amicum ſuum, indigēs corde eſt. 11

Amicus, ſi permāſerit fixus, erit tibi quaſi coæqualis, & in domeſticis tuis fiducialiter aget. Eccleſ.6.

Noli amare mendaciū aduerſus fratrem tuum, neque in amicum ſimiliter facias. 7

Noli præuaricari in amicum pecuniam diffe- Ibidem

 rentem,

rentem, neque fratrem chariſſimum in auro
ſpreueris.
9 Ne derelinquas amicum antiquũ, nouus enim
non erit ſimilis illi. Vinum nouum, amicus
nouus: veteraſcat, & cũ ſuauitate bibes illud.
Eccleſ. 19. Audiſti verbum aduerſus proximum tuum,
commoriatur in te fidens, quoniam non te
diſrumpet.
Ibidem Corripe amicum, ne fortè non intelligat te, &
dicat: Non feci, aut ſi fecerit, ne iterum ad-
dat facere.
22 Amicum ſalutare non confundaris, à facie il-
lius non te abſcondas, & ſi mala tibi obuene-
rint, per illum ſuſtine.
20 Eſt qui præ confuſione promittit amico, & lu-
cratus eſt eum inimicum gratis.
22 Ad amicum & ſi produxeris gladium nõ deſpe-
res: eſt enim regreſſus ad amicum. Si aperue-
rit os triſte, ne timeas; eſt enim concordatio,
excepto conuicio, & improperio & ſuperbia,
& myſterij reuelatione, & plaga doloſa. In
his omnibus effugiet amicus.

Amicitiæ fructificatio.

Prou. 18. Frater, qui adiuuatur à fratre, ciuitas firma, &
iudicia quaſi vectes vrbium.
25 Gratia & amicitia liberant, quas tibi ſerua, ne
exprobrabilis fias.
27 Vnguento & varijs odoribus delectatur cor, &
bonis amici conſilijs anima dulcoratur.
Ibidem Melior eſt vicinus iuxta, quàm frater procul.
Eccleſ. 4. Melius eſt ergo duos eſſe ſimul, quàm vnum:
habẽt enim emolumentum ſocietatis ſuæ: Si
vnus

vnus ceciderit, ab altero fulcietur. Væ soli, quia cùm ceciderit, non habet subleuantem.
Amicus fidelis protectio fortis; qui autem inuenit illum, inuenit thesaurum. Eccles.6.
Amico fideli nulla est comparatio, & non est digna ponderatio auri, & argenti contra bonitatem fidei illius. Ibidem
Amicus fidelis medicamentum vitę & immortalitatis, & qui metuunt dominum, inuenient illum. Ibidem
Amicum salutare non confundaris. A facie illius non me abscondam: & si mala mihi euenerint per illum, sustinebo. Omnis qui audiet, cauebit se ab eo. 22
Beatus qui inuenit amicum verum. 25

Amicitia ficta lucrum proprium attendit.

Amici diuitum multi. Prou.14.
Diuitiæ addunt amicos plurimos: pauper verò etiam ab amicis deseritur. 19
Multi colunt personam potentis, & amici sunt bona tribuentia. Ibidem
Fratres hominis pauperis oderunt eum, insuper & amici procul recesserunt ab eo. Ibidem
Multi homines misericordes vocantur, virum fidelem quis inueniet? 20
Est amicus secundum tempus suum, & nō permanebit in die tribulationis. Eccle.6.
Est amicus socius mensæ, & non permanebit in die necessitatis. Ibidem
Sodalis amico condolet causa ventris, & contra hostem accipiet scutum. 37

Amicitia ficta malum proximo intendit.

Iudi.16. Quomodo dicis quòd amas me, cùm animus tuus non sit mecum?

Prouer.11. Simulator ore decipit amicum suum. Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana: qui autem fidelis est, amici celat commissum.

26 Sicut noxius est, qui mittit sagittas & lanceas in mortem: ita vir, qui fraudulenter nocet amico suo, & cùm fuerit deprehensus dicit, ludens feci.

29 Homo qui blandis fictisque sermonibus loquitur amico suo, rete expandit gressibus suis.

Eccle. 27. Annuens oculo, fabricat iniqua, & nemo eum abijciet, in conspectu oculorum tuorũ conculcabit os suum, & super sermones tuos admirabitur. Nouissimè autem peruertet os suum, & in verbis tuis dabit scandalũ. Multa audiui & non coæquaui ei: & Dominus odiet illum.

Matt.26. Qui autem tradidit eum, dedit eis signum dicens: Quemcunque osculatus fuero, ipse est. dixitque illi Iesus, Amice ad quid venisti?

Amicitia ficta bonum falso prætendit.

Prou.16. Vir iniquus lactat amicum suum, & ducit eum per viam non bonam.

Ecclesi.37. Omnis amicus dicit, & ego amicitiam copulaui, sed est amicus solo nomine amicus. Nónne tristitia inest vsque ad mortem? Sodalis autem & amicus ad inimicitiam conuertentur. O præsumptio nequissima, vnde creata es! cooperire aridam malitia & dolositate illius!

Amici-

Amicitia ficta odium intendit.

Occasiones quærit, qui vult recedere ab amico, *Prou. 18.*
omni tempore erit exprobrabilis.

Et est amicus, qui conuertitur ad inimicitiam, *Eccles. 6.*
& est amicus qui odium & rixam, & conuicia denudabit.

Equus emissarius sic & amicus subsannator sub 33
omni subsidente hinnit.

Amicitia ficta opprobriosam se reddit.

Ei qui reuelat mysteria, & ambulat fraudulen- *Prou. 20.*
ter, & dilatat labia sua, ne commiscearis.

Ab inimicis tuis separare, & ab amicis tuis at- *Eccle. 6.*
tende.

Amico & inimico noli narrare sensum tuum, 19
& si est tibi delictum, noli denudare. Audiet enim te & custodiet, & quasi defendens peccatum odiet te, & sic aderit tibi semper.

Vnusquisque se à proximo suo custodiat, & in *Iere. 9.*
omni fratre suo non habeat fiduciam: quia omnis frater supplantans supplantabit, & omnis amicus fraudulenter incedet, & vir fratrem suum deridebit, & veritatem non loquetur.

ANGELI BONI HOMINI SERVIVNT.

QVi facis angelos tuos spiritus. *Hebr. 1.*
Nónne omnes sunt administratorij spi- *Ibidem*
ritus in ministerium missi, propter eos qui hæreditatem capiunt salutis?

Dirigunt gradientes.

Ecce ego mittam Angelum meum qui præce- *Exod. 23.*
dat te, & custodiat in via, & introducat in

locum,

locum,quem præparaui tibi. Obſerua eum, & audi vocem eius,nec contemnendum putes, quia non dimittet te cùm peccaueris, & eſt nomen meum cum illo. Quod ſi audieris vocem eius, & feceris omnia, quæ loquor,inimicus ero inimicis tuis, & affligam affligentes te.

Iudi.13. Viuit autem ipſe dominus, quoniam cuſtodiuit me angelus eius,& non permiſit me Dominus ancillam ſuam coinquinari, ſed ſine pollutione peccati, reuocauit me gaudentem in victoria ſua.

Pſal. 90. Quoniam Angelis ſuis mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Confortant deficientes.

Gene. 21. Vnde Angelus ancillæ Saræ in deſerto fontem oſtendit.

3.Reg. 19. Sic Eliæ aquam & panem.

Dan.14. Daniel prandium per Abacuc in lacum leonum in Babylone à Iudæa apportauit.

Flagellant præuaricantes.

2. Reg. 4. Vnde populum peſtilentia percuſſit ob peccatum Dauid,ſeptuaginta millia virorum. Immiſitque Dominus peſtilentiam.

4.Reg.19. Factum eſt igitur nocte illa venit Angelus Domini,& percuſſit de caſtris Aſſyriorum 185. millia.

2. Mac. 3. Heliodorum templum ſpoliare volentem grauiter cæciderunt.

Sic Herodem Deo gloriam non dantem.

Confe-

Confestim autem percussit eum Angelus, eo quòd non dedisset honorem Deo, & consumptus à vermibus expirauit. *Act. 12.*

Gratificant orantes.

Si fuerit pro eo angelus loquens vnus de millibus, vt annuntiet hominis æquitatem, miserebitur eius & dicet: Libera eum, vt non descendat in corruptionem, Inueni in quo ei propitiet. *Iob. 33.*

Quando orabas cum lachrymis & sepeliebas mortuos & derelinquebas prandium tuum, & mortuos abscondebas per diem in domo tua, & nocte sepeliebas eos, ego obtuli orationem tuam domino. *Tob. 12.*

Alius angelus venit & stetit ante altare, & ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum. *Apoc. 8.*

Honorant decedentes.

Factum est autem, vt moreretur mendicus, & portaretur ab angelis in sinum Abrahæ. *Lucæ 16.*

Iuuant certantes.

Vnde angelus cum nube se inter castra Aegyptiorum & Israël posuit. Exod. 4. Tollensq; se angelus domini. Sic Iosue angelū in agro euaginatum tenentem gladium vidit. Ios. 5. Cumque esset Iosue in agro. Sic precibus Elisæi puer suus montem plenum equorum & curruum igneorum in circuitu vidit Elisæi 4. Reg. 6. Cumque orasset Elisæus.

Deus meus, quem colo, misit angelum suum & conclusit ora leonum, & non nocuerunt mihi: quia coram eo iustitia mea inuenta est. *Dan. 6.*

Sic

Sic Machabæo apparuit præcedens equus in veste candida, armis aureis hastam vibrans, 2. Macha. 11. Vt autem Machabæus. Liberauit apostolos è carcere. Actu. 5. Sic Petrum, Act. 12.

ANGELI OB PECCATVM FACTI SVNT MALI.

Iob. 4. ECce qui seruiunt ei, non sunt stabiles, & in angelis suis reperit prauitatem.

Esa. 14. Quomodo cecidisti de cœlo Lucifer, qui mane oriebaris?

Luc. 10. Videbam Satanam sicut fulgur de cœlo cadentem.

2. Petr. 2. Deus angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos, in tartarum tradidit cruciandos, in iudicium reseruari.

Iudæ 1. Angelos verò, qui non seruauerunt suum principatū, sed dereliquerunt suum domicilium, in iudicium magni Dei vinculis æternis sub caligine reseruauit.

Apoc. 12. Et factum est prælium magnum in cœlo, &c.

Malum hominibus moliuntur aggrediendo fraudulenter.

Vnde Euam natura & sexu infirmiorem callidè & solam, & simplici aggressus est quæstione. Gen. 3. Sed & serpens &c.

2. Cor. 2. Vt non circumueniamur à Satana: non enim ignoramus cogitationes eius.

11 Ipse Satanas transfigurat se in angelum lucis.

Generaliter omnes quantumcunque sanctos tentant.

Ioan. 14. Venit princeps mundi huius, & in me non habet quicquam.

Tunc

Tunc Iesus ductus est in desertum à spiritu, vt tentaretur à diabolo. *Matth.4.*

Et consummata omni tentatione, diabolus recessit ab illo vsque ad tempus. *Luca.4.*

Et cœna facta, cũ diabolus iam misisset in cor, vt traderet eum Iudas Simonis Scariotes. *Ioan.13.*

Sobrij estote &c. *1.Petr.5.*

Horribiliter aggreditur.

Sic Iob nedum in substantia, prole & corpore, sed quàm maximè in anima per blasphemiam lædere studuit.

Sed extende paululum manum tuam, & tange cuncta, quæ possidet, nisi in faciem benedixerit tibi. *Iob 1.*

Pellem pro pelle, & cuncta, quæ habet, dabit homo pro anima sua. Alioquin mitte manũ tuam, & tange os & carnem eius, & tunc videbis, quòd in faciem benedicat tibi. 2

Non est potestas super terram, quæ comparetur ei, qui factus est, vt nullũ timeret. Omne sublime videt: & ipse est rex super omnes filios superbiæ. 41

Sunt spiritus, qui ad vindictam creati sunt, & in furore suo cõfirmauerunt tormenta sua: & in tempore cõsummationis effundẽt virtutem, & furorem eius, qui fecit illos confundent. *Eccl. 39.*

Vnde reddit hominem cæcum & mutum. *Matt.12.*

A Deo reprimuntur, ne quantum volunt, poßint.

Ecce vniuersa, quę habet in manu tua sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. *Iob 1.*

Ecce in manu tua est, veruntamen animam illius serua. 2

Vnde

Matth.8. Vnde nec in porcos quidem, nisi permissi, intrare potuerunt.

Luc. 22. Simon ecce Satanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum: Ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua.

Ab homine repelluntur per gratiæ assistentiam.

Roma.16. Deus autem pacis conteret Satanam sub pedibus vestris velociter.

Ephes. 4. Nolite locum dare diabolo.

6 Induite vos armaturam Dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli.

Act.4. Subditi estote Deo, resistite autem diabolo & fugiet à vobis.

1. Petr. 5. Cui resistite fortes in fide.

1. Ioan. 1. Scribo vobis adolescentes, quoniam vicistis malignum.

Per Deum expelluntur.

Matth. 8. Vespere autem facto obtulerunt ei multos dæmonia habentes, & eijciebat spiritus verbo.

9 Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum dæmonium habētem; & eiecto dæmonio, locutus est mutus: & miratæ sunt turbæ.

12 Tunc oblatus est ei dæmonium habens, cæcus & mutus, & curauit eum, ita vt loqueretur & videret. Item 17. Marc. 1. 3. 5. 6. 9. Luc. 4. 8. 9. 11.

Per homines.

Matt.10. Et conuocatis duodecim discipulis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, vt eijcerent eos.

Luc. 10. Reuersi sunt septuagintaduo cum gaudio dicentes:

centes: Domine etiam in nomine tuo dæmonia subijciuntur nobis.

Si autem ego in Beelzebub eijcio dæmonia, fi- 11
lij vestri in quo eijciunt?

Tentauerunt autem quidam de circumeunti- *Act.19.*
bus Iudæis exorcistis inuocare super eos qui habebant malos spiritus, nomen domini Iesu.

ANIMA.

ANima quæ peccauerit, ipsa morietur. *Eze.18.*

Nolite timere eos, qui occidunt corpus, *Matt.10.*
animam autem occidere non possunt.

Quid enim proderit homini si totum mun- *Marc.8.*
dum lucretur, & detrimentum animæ suæ faciat? aut quid commutationis dabit homo pro anima sua?

APOSTATAE.

SAlua animam tuam, & noli respicere post *Gene.19.*
tergum tuum, nec stes in omni circa regione, sed in monte saluum te fac, ne & tu simul pereas.

Respiciensque vxor eius post se, versa est in sta- *Ibidem*
tuam salis.

Nunquid reducere debeo filium tuum ad lo- 24
cum, de quo egressus est? & ait Abraham: caue nequando reducas illuc filium meum.

Ne descendas in Aegyptum, sed quiesce in ter- 26
ra, quam dixero tibi.

Non egrediar, sed hic moriar. *3.Reg.2.*

Quare derelinquimus domum Dei? *Nehe.13.*

Homo apostata vir inutilis, graditur ore per- *Prou.6.*
uerso, annuit oculis, terit pede, digito loqui-

tur, prauo corde machinatur malum, & in
omni tempore iurgia ſeminat.

27 Sicut auis tranſmigrans de nido ſuo; ſic vir, qui
relinquit locum ſuum.

Eccle. 10. Si ſpiritus poteſtatem habentis aſcenderit ſuper
te, locum tuum ne dimiſeris.

21 Ne manſeris in operibus peccatorum: confide
autem in domino, & mane in loco tuo; facile
enim eſt in oculis domini ſubitò honeſtare
pauperem.

Ierem. 11. Filij mei exierunt à me, & non ſubſiſtunt.

42 Conflabitur indignatio mea ſuper vos, cùm
ingreſſi fueritis Aegyptum.

Ibidem Nolite intrare in Aegyptum.

Oſea 2. Reuerſi ſunt, vt eſſent abſque iugo, quaſi arcus
doloſus facti ſunt.

Soph. 1. Viſitabo ſuper omnes, qui induti ſunt veſte pe-
regrina.

Luc. 9. In quamcunque domum intraueritis, ibi ma-
nete, & inde ne exeatis.

Ibidem Nemo mittẽs manum ad aratrum & reſpiciens
retro, aptus eſt regno Dei.

10 Nolite tranſire de domo in domum.

10 Homo quidam deſcendebat ab Ieruſalem in
Iericho (de clauſtro ad ſeculum) & incidit in
latrones.

Galat. 1. Miror quòd ſic tam citò transferimini ab eo,
qui vos vocauit ad gratiam Chriſti.

Apoca. 2. Memor eſto vnde excideris, & age pœniten-
tiam, & prima opera fac: ſin autem venio
tibi cito.

APOSTOLVS.

Iudi-

IVdicium pauperibus tribuit. *Iob 36.*
Abſcondiſti hæc à ſapiẽtibus & prudentibus, *Matt. 11.*
& reuelaſti ea paruulis.
Tu es Petrus : & ſuper hanc petram ædifica- 16
bo eccleſiam meam,& portæ inferi non præ-
ualebunt aduerſus eam , & tibi dabo claues
regni cœlorum,& quodcunque ligaueris ſu-
per terram, erit ligatum & in cœlis,& quod-
cunque ſolueris ſuper terram , erit ſolutum
& in cœlis.
Amen dico vobis , quæcunque ligaueritis ſu- 18
per terram , erunt ligata & in cœlis , & quæ-
cunque ſolueritis ſuper terram , erunt ſoluta
& in cœlis.
Vos , qui ſecuti eſtis me, ſedebitis & vos ſuper 19
ſedes duodecim , iudicantes duodecim tri-
bus Iſraël.
Sicut miſit me pater & ego mitto vos:hæc cùm *Ioan. 20.*
dixiſſet inſufflauit , & dixit eis: Accipite ſpi-
ritum ſanctum , quorum remiſeritis pecca-
ta , remittuntur eis , & quorum retinueritis,
retenta ſunt.
21
Paſce oues meas.
Stulta enim elegit Deus , vt confundat ſapien- *1. Cor. 1.*
tes : & infirma mundi elegit Deus , vt con-
fundat fortia.
Nónne pauperes elegit Deus in hoc mundo? *Iaco. 2.*

ARBOR BONA EX FRVCTV PROBATVR.

NOn poteſt arbor bona malos fructus face- *Matt. 7.*
re,neque arbor mala bonos fructus.
Aut facite arborem bonam & fructũ eius bo- 12

num aut arborem malam, & fructũ eius malum, siquidem ex fructu arbor cognoscitur.

Luc. 6. Non est arbor bona, quæ facit fructus malos, neq; mala faciens fructum bonum. Vnaquæque enim arbor ex fructu suo cognoscitur. Neq; enim de spinis colligitur fructus, neq; de rubo vindemiant vuam.

Arbor bona commendatur.

Psalm. 1. Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarũ, quod fructum suum dabit in tempore suo. Et folium eius non defluet.

51 Ego autem sicut oliua fructifera in domo Dei.

91 Iustus vt palma florebit, sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Ibidem Plantati in domo domini, in atrijs domus Dei nostri.

Ierem. 17. Erit quasi lignum quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas: & non timebit cùm venerit æstus, & erit folium eius viride, & in tempore siccitatis non erit solicitum, nec aliquando desinet facere fructum.

Ezec. 47. Et super torrentem orietur in ripis eius, vtraq; parte omne lignum pomiferum, nõ defluet folium ex eo, & non deficiet fructus eius.

Matt. 7. Omnis arbor bona fructus bonos facit, mala autem arbor malos fructus facit.

Arbor mala reprobatur.

Eccle. 7. Non te extollas in cogitatione animæ tuæ, velut taurus ne elidatur virtus tua per stultitiam, & folia tua comedat, & fructus perdat &

dat, & relinquaris, velut lignum aridum in eremo.

Et ſcient omnia ligna regionis, quia ego dominus humiliaui lignum ſublime, & exaltaui lignum humile, & ſiccaui lignum viride, & frondere feci lignum aridum. Ego dominus locutus ſum & feci. *Ezec.17.*

Iam enim ſecuris ad radicem arborum poſita eſt: Omnis ergo arbor, quæ nõ facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. *Matth.3.*

Mala arbor malos fructus facit: Omnis arbor quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur. 7

Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea ſua, & venit quærens fructum in ea, & non inuenit. Dixit autẽ ad cultorem vineæ: Ecce anni tres ſunt, ex quo venio quærens fructum in hac ficulnea. Succide ergo illam: vt quid terram occupat? At ille reſpondens ait illi: Domine dimitte illam & hoc anno, vſque dum fodiam circa illam, & mittam ſtercora, & ſi quidem fecerit fructum: ſin autem, in futurum ſuccides eam. *Lucæ 13.*

ARMA SPIRITVALIA CONGRVA.

IVſtitia indutus ſum, & veſtiui me, ſicut veſtimento, & diademate iudicio meo. *Iob 29.*

Et accipiet armaturam zelus illius, & armabit creaturam ad vltionem inimicorum. Induet pro thorace iuſtitiam & accipiet pro galea iudicium certũ. Sumet ſcutum inexpugnabile, æquitatem. *Sapi. 5.*

Esa.59. Indutus est iustitia vt lorica, & galea salutis in
capite eius. Indutus est vestimentis vltionis,
& opertus est quasi pallio cœli.

Roma. 6. Sed neque exhibeatis membra vestra arma ini-
quitatis peccato, sed exhibete vos Deo tan-
quam ex mortuis viuentes & membra ve-
stra arma iustitiæ Deo.

13 Abijciamus ergo opera tenebrarum & indua-
mur arma lucis, sicut in die, honestè ambu-
lemus.

Ephe.6. State ergo succincti lumbos vestros in verita-
te, & induti loricam iustitiæ, & calceati pe-
des in præparationem euangelij pacis, in
omnibus sumẽtes scutum fidei, in quo pos-
sitis omnia tela nequissimi ignea extingue-
re, & galeam salutis assumite, & gladium
spiritus, quod est verbum Dei.

Thess.5. Nos autem qui diei sumus, sobrij simus; in-
duti loricam fidei & charitatis, & galeam
spem salutis: quoniam non posuit nos Deus
in iram, sed in acquisitionem salutis per do-
minum nostrum Iesum Christum.

Arma spiritualia sunt vtilia.

2.Cor. 10. Arma militiæ nostrę non carnalia sunt, sed po-
tentia Deo ad destructionem munitionum
consilia destruentes, & omnem altitudinem
extollentem se aduersus scientiam Dei, & in
captiuitatem redigẽtes omnem intellectum
in obsequium Christi.

Ephe.6. De cætero fratres confortamini in domino, &
in potentia virtutis eius. Induite vos arma-
turam Dei, vt possitis stare aduersus insidias
diaboli,

diaboli, quoniam non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus.

Propterea accipite armaturam Dei, vt poſſitis reſiſtere in die malo, & in omnibus perfecti ſtare. *Ibidem*

Nam & qui certat in agone, non coronabitur, niſi qui legitimè certauerit. *2.Tim. 2.*

Bonum certamen certaui, curſum conſummaui, fidem ſeruaui, in reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, quam reddet mihi dominus in illa die iuſtus iudex. Non ſolùm autem mihi, ſed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. 4

ARROGANTIA ET VANA GLORIA.

Filli mi, da gloriam domino Deo Iſraël. *Ioſ.7.*

Dabitis domino Deo Iſraël gloriam. 16

Tua eſt domine magnificentia, & poteſtas & gloria. *1.Para.19.*

Regem ſeculorum exaltate in operibus veſtris. *Tob 13.*

Omnem arrogantem humilia. *Iob 40.*

Afferte Deo gloriam & honorem, & date gloriam laudi eius. *Pſal.28.*

Non nobis domine, non nobis, ſed nomini tuo da gloriam. *Pſal.84.*

Arrogantiam & ſuperbiam ego deteſtor. *Prou.8.*

Superbus & arrogans vocatur indoctus. 11

Abominatio domini eſt omnis arrogans. 16

Noli te extollere in faciendo opere tuo. *Eccleſ. 10.*

Ibidem Quid eſt homo? & quid eſt gloria illius?
Eſa. 2. Dies domini ſuper omnem ſuperbum & excelſum & arrogantem,& humiliabitur.
13 Arrogantes fortium humiliabo.
Eſa.40. Omnis caro fœnũ, & omnis gloria eius, quaſi flos fœni, &c.
41 Gloriam meam alteri non dabo.
Ierem.9. Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua.
Iere.40. Arrogãtia tua decepit te,& ſuperbia cordis tui.
Oſeæ 5. Reſpondebit arrogantia eius in faciem eius.
Soph. 1. Viſitabo ſuper omnem, qui arroganter ingreditur,ſuper limen in die illa.
Luca.17. Cùm feceritis omnia quæ prȩcepta ſunt vobis, dicite, ſerui inutiles ſumus:quod debuimus facere,fecimus.
Ioan. 3. Non poteſt homo accipere quicquam,niſi datum fuerit ei de cœlo.
5 Quomodo poteſtis credere,qui gloriam ab inuicem accipitis, & gloriam,quæ à ſolo Deo eſt,non quæritis?
8 Qui à ſemetipſo loquitur, gloriam propriam quærit.
Ibidem Si ego glorifico me ipſum, gloria mea nihil eſt.
12 Dilexerunt gloriam hominum magis, quàm Dei.
1.Cor. 4. Quid habes quod non accepiſti?ſi autem accepiſti,quid gloriaris?
1.Cor. 5. Non eſt bona gloriatio veſtra.
8 Neq; qui plantat eſt aliquid, neq; qui rigat.
9 Si euangelizauero, non eſt mihi gloriatio.
1.Cor. 10. Qui gloriatur, in domino glorietur: Nõ enim qui

qui seipsum commendat, ille probatus est.
Si gloriari oportet, non expedit quidem. 12
Non efficiamur inanis gloriæ cupidi. Galat. 6.
Hoc non ex vobis, Dei enim donum est, non ex operibus, vt ne quis glorietur. Ephe. 2.
Percussit Herodem angelus, eò quòd non dedisset honorem Deo: & consumptus à vermibus expirauit. Act. 12.
Nolite errare fratres mei dilectissimi, omne datum optimũ & omne donum perfectum desursum est, descendens à patre luminum. Iaco. 1.

ASPERITAS VESTIVM.

INdutus est Iacob cilitio lugens filium suum multo tempore. Gene. 37.
Accingimini saccis, & plangite ante exequias. 2. Reg. 3.
Ponamus saccos in lumbis nostris. 3. Reg. 10.
Accinxit saccis lumbos. 20
Operuit Rachel cilitio carnem suam. 21
Vidit omnis populus cilitium quo vestitus erat ad carnem intrinsecus. 4. Reg. 6.
Induerunt se sacerdotes cilitijs. Iudic. 4.
Perterriti cilitijs offerebant sacrificium. Ibidem
Saccum consui super carnem meam. Iob 16.
Ego cùm mihi molesti essent, induebar cilitio. Psal. 14.
Posui vestimentum meum cilitium. 68
Erit pro fascia pectorali cilitium. Esa. 3.
Accingite vos cilitijs, plangite, & vlulate. Ierem. 4.
Filia populi mei accingere cilitio, & conspergere cinere. 6
Plange, quasi virgo accincta sacco super virum. Ioel. 1.
Ingredimini, cubate in sacco ministri Dei mei. Ibidem

Ion. 3. Prædicauerunt ieiunium, & veſtiti ſunt ſaccis.
Ibidem Indutus eſt Rex ſacco, & ſedit in cinere.
1. Mac. 2. Mathathias & filij eius operuerunt ſe cilitijs.
3 Ieiunauerunt & induerunt ſe cilitijs & cinere.
Matth. 3. Ipſe Ioannes habebat veſtimentum de pilis camelorum.
11 Ecce, qui mollibus veſtiuntur, in domibus Regum ſunt.
Ibidem Olim in cilitio & cinere pœnitẽtiam egiſſent.

ASTROLOGIA QVAEDAM HVMANA.

Gene. 1. Fiant luminaria in firmamento cœli, & diuidant diem ac noctẽ, & ſint in ſigna & tempora, & dies & annos, & luceant in firmamento cœli, & illuminent terram.
8 Cunctis diebus terræ ſementis & meſſis, frigus & æſtus, hyems & æſtas, nox & dies non requieſcent.
Deut. 4. Ne forte eleuatis oculis ad cœlũ videas ſolem & lunam, & omnia aſtra cœli, & errore deceptus adores ea, & colas, quę dominus Deus tuus creauit in miniſteriũ cunctis gentibus, quæ ſub cœlo ſunt.
Pſal. 135. Qui fecit luminaria magna, ſolem in poteſtatem diei, & lunam in poteſtatem noctis.
Eccleſ. 33. & 34. Quare dies diem ſuperat, & iterum lux lucem, & annus annum à ſole? A domini ſcientia ſeparati ſunt facto ſole, & præceptum cuſtodiente per Dei ſapientiam diuiduntur.
Luc. 12. Dicebat autem ad turbas: Cum videritis nubem orientem ab occaſu, ſtatim dicitis, nimbus

bus venit,& ita fit:& cum austrum flantem, dicitis,quia æstus erit,& fit.

Quædam vana.

Ego sum dominus faciens omnia, extendens cœlos, solus stabiliens terram, & nullus mecum, irrita faciens signa diuinorum,& ariolos in furorem conuertens. Conuertens sapiẽtes retrorsum, & sciẽtiam stultam faciẽs. *Esa.44.*

Defecisti in multitudine consiliorum tuorum. Stent & saluent te augures cœli, qui contemplabantur sidera, & supputabant menses,vt ex eis annuntiarent ventura tibi.Ecce, facti sunt quasi stipula, ignis comburit eos: Non liberabunt animam suam de manu flammæ. *47*

Iuxta vias gentium nolite discere, & à signis cœli nolite metuere, quæ timent gentes, quia leges populorum vanæ sunt. *Ierem. 10.*

AVARITIA.

INsidiatur vt rapiat pauperem, rapere pauperem dum attrahit eum. *Psal. 9.*

Quare impij viuunt, subleuati sunt, confortatique diuitijs? *Iob 21.*

Promptuaria eorum plena (& pauperes vacui.) *Psal. 141.*

Conturbat domum suam, qui sectatur auaritiam. *Prou.15.*

Infernus & perditio nunquam implentur:similiter oculi hominum insatiabiles. *27*

Auarus non implebitur pecunia. *Eccle.5.*

Auaro nihil est scelestius. *Eccle.10.*

Omnes in viam suam declinauerunt,vnusquis- *Esa.56.*

que

que ad auaritiam suam à summo vsque ad nouissimum.
Iere.6. A minore quippe vsq; ad maiorem omnes auaritiæ student.
22 Tui verò oculi & cor ad auaritiam, & ad innocentem sanguinem fundendũ, & calumniam & ad causam mali operis.
Matt.26. Tunc abijt vnus de duodecim.
27 Et proiectis argenteis in templo, recessit, & abiens laqueo se suspendit.
1.Cor.6. Auari regnum Dei non possidebunt.
Ephe.5. Auaritia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos. Vide in tit. Diuitiæ.

AVDITIO VERBI DEI.

Deut.5. DIscite ea & opere complete.
6 Ligabis ea quasi signum in manum.
31 Audientes discant & custodiant.
Deut.32. Ponite corda vestra in omnia verba mea.
Iob 12. Nónne auris verba dijudicat?
Psal.84. Audiam quid loquatur in me Deus, quoniam loquetur pacem in plebem suam, & super sanctos suos.
Eccle.32. Audi tacens, & pro reuerentia accedet tibi bona gratia.
Ierem.11. Audite verba pacti huius & discite illa.
26 Factum est verbum domini ad Ieremiam: Noli subtrahere verbũ Dei, si fortè audiant, & auertatur vnusquisque à via sua, & pæniteat me mali, quod cogito facere eis, propter malitiam studiorum eorum.
Ezec.1. Domus Israël nolunt audire te, quia nolunt audire me.

Qui

Qui audit audiat. 3
Audiunt sermones tuos & non faciunt. 13
Omnis qui audit verba mea, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam super petram. *Matth. 7.*
Qui habet aures audiendi audiat. *Matt. 13.*
Vestri beati oculi, quia vident, & aures vestræ quia audiunt. *Ibidem*
Hi sunt qui audiunt verbum & faciunt. *Lucæ. 8.*
Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. 11
Si manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis. *Ioan. 8.*
Qui audierit verba mea, & non custodierit. 12
Hæc si scitis, beati eritis, si feceritis ea. 13
Qui habet mandata mea, & seruat ea. 14
Qui non diligit me, sermonē meum nō seruat. *Ibidem*
Non auditores legis iusti sunt, sed factores. *Roma. 2.*
Oportet nos seruare, quæ audiuimus. *Hebr. 2.*
Estote factores verbi, & nō auditores tantum. *Iaco. 1.*
Beatus qui audierit verba prophetiæ huius, & fecerit. *Apoc. 1.*

Auditus malus declinandus.

Eua serpentem audiens in peccati incidit consensum & actum. Sed & serpens. *Gen. 13.*
Cunctis sermonibus, qui dicuntur, non accommodes cor tuū, ne fortè audias seruum maledicentem tibi. Scit enim conscientia, quia tu crebro maledixisti alijs. *Ecclesi. 7.*
Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis. *Ecclesi. 28.*

Cor-

1.Cor.15. Corrumpunt bonos mores colloquia mala.
Act.17. Athenienſes autem omnes & aduenæ hoſpites, ad nihil aliud vacabant, niſi aut dicere, aut audire aliquid noui.

AVERSIO A DEO PERVERSITATE HVMANA PERAGITVR.

Deut.32. DEreliquit Deum factorem ſuum, & receſſit à Deo ſalutari ſuo.
Ibidem. Deum qui te genuit dereliquiſti, & oblitus es domini creatoris tui.
Ioſu.22. Quæ eſt iſta tranſgreſſio? cur reliquiſti dominum Deum Iſraël?
Ibidem Abſit à nobis hoc ſcelus, vt recedamus à domino, & eius veſtigia relinquamus.
24 Abſit à nobis, vt relinquamus dominum, & ſeruiamus dijs alienis.
Ibidem. Si dimiſeritis dominum, & ſeruieritis dijs alienis, conuertet ſe, & affliget vos, atque ſubuertet.
Iud. 10. Clamaſtis ad me, & erui vos de manu eorum. Et tamen reliquiſtis me, & coluiſtis Deos alienos.
2.Par.12. Si reliqueritis Deum, derelinquet vos.
Pſal.118. Longè à peccatoribus ſalus.
Prou.2. Reliquit ducem pubertatis ſuæ, & pacti Dei ſui oblita eſt.
15 Longè eſt dominus ab impijs.
Sapien.1. Peruerſæ enim cogitationes ſeparant à Deo.
Eccleſ.29. Ingratus ſenſu dereliquit liberantem ſe.
41 Væ vobis viri impij, qui dereliquiſtis legem domini altiſſimi.
Eſa.1. Dereliquerunt dominũ, blaſphemauerunt ſanctum

ctum Israël, abalienati sunt retrorsum.
Filios enutriui & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me. *Esa.1.*
Iniquitates vestræ diuiserũt inter vos, & Deum vestrum, & peccata vestra absconderunt faciem eius à vobis ne exaudiret. 59
Multiplicatæ sunt enim iniquitates nostræ coram te, & peccata nostra respõderunt nobis: quia scelera nostra nobiscum & iniquitates nostras cognouimus, peccare, & mẽtiri contra dominũ. Et auersi sumus ne iremus post tergum Dei nostri, vt loquamur calumniam & transgressionem: concepimus & locuti sumus de corde verba mendacij, & conuersum est retrorsum iudicium, & iustitia longè stetit: quia corruit in plateis veritas, & æquitas non potuit ingredi. Et facta est veritas in obliuionem: & qui recessit à malo, prædæ patuit. *Ibidem*
Quid inuenerunt patres vestri in me iniquitatis, quia elongauerunt se à me, & ambulauerunt post vanitatem, & vani facti sunt, vbi est dominus? *Ierem.2.*
Duo enim mala fecit populus meus: Me dereliquerunt fontem aquę viuæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas quæ continere non possunt aquas. *Ibidem.*
Quid vultis mecũ iudicio contendere? Omnes dereliquistis me, dicit dominus. *Ibidem*
Domine, omnes qui te dereliquerunt, confundantur, recedentes à te in terra scribentur, quoniam dereliquerunt venam aquarum vi- 17

uentium dominum.

Baruc. 3. Dereliquisti fontem sapientiæ.

Dan. 3. Peccauimus enim, & iniquè egimus recedentes à te, deliquimus in omnibus, & præcepta tua non audiuimus, nec obseruauimus, nec fecimus, sicut præceperas nobis, vt bene nobis esset.

Oseæ 8. Proiecit Israël bonum, inimicus persequetur eum.

Matth. 2. Abierunt alius in villam, alius ad negociationem suam.

1. *Tim.* 5. Quædam conuersæ sunt retro post Satanam.

2. *Petr.* 2. Melius erat nō cognoscere viam iustitiæ quàm post agnitionem conuerti ab eo.

Apoca. 2. Habeo aduersum te pauca, quòd charitatem tuam primam reliquisti.

BAPTISMVS.

Exod. 47. Et conuertit me ad portam domus, & ecce, aquæ egrediebantur subter limen domus ad orientem.

Ibidem Et sanabuntur & viuent omnia, ad quæ venerit torrens.

Iud. 11. Baptizabat se in fontem aquæ.

Ezec. 16. Laui te aqua, & emundaui sanguinem tuum ex te.

30 Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris, & ab idolis vestris mundabo vos.

47 Omnis anima viuens, quæ serpit, quocunque venerit torrens, viuet.

Ioel. 3. Fons egredietur de domo domini, & irrigabit torrentem spinarum.

Exit

Exit fons patens domui Dauid,& habitantibus Ierusalem in ablutionem peccatoris & menstruatæ. *Zac. 13.*

Baptizabantur ab eo in Iordane confitentes peccata sua. *Matth. 3.*

Ego baptizo vos aqua in pœnitentiam (& infra) ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne. *Ibidem*

Euntes in mundum vniuersum, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij & Spiritus sancti. *Vltimo.*

Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. *Marc. 16.*

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus,& Iesu baptizato & orante apertum est cœlum , & descendens Spiritussanctus corporali specie sicut columba in ipsum, & vox de cœlo facta est , tu es filius meus dilectus, in te complacui mihi. *Lucæ 3.*

Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto , non potest introire in regnum Dei. *Io. 3.*

Quicunque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus , consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem,&c. *Roma. 6.*

Sine pœnitentia sunt dona Dei,& vocatio. 11

Omnes in Mose baptizati sunt in nube & mari. *1. Cor. 10.*

In vno Spiritu omnes nos in vnum corpus baptizati sumus. 13

Quicunq; in Christo Iesu baptizati estis, Christum induistis. *Galat. 3*

Vna fides, vnum baptisma. *Ephe. 4.*

5 Dilexit ecclesiam, (& infra) mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ.

Colos.3. Consepulti ei in baptismo, in quo & resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitauit illum à mortuis.

Tit.3. Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti.

Hebr. 10. Abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem.

Act. 2. Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorũ, & accipietis donum Spiritussancti.

Ioan. 22. Baptizare & ablue peccata tua, inuocato nomine ipsius.

1.Petr.3. In arca pauci, id est, octo animæ saluæ factæ sunt per aquam.

BELLVM.

Prudenter ordinatur quoad intentionem vt sit causa iusta.

Nume.15. Hostes vos sentient Madianitæ: quia & ipsi hostiliter egerunt contra vos.

1.Reg.17. Dixit autem Dauid ad Philistæum: Tu venis ad me cum gladio & hasta & clypeo: ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum, cui exprobrasti hodie, & dabit te Dominus in manu mea.

Eccle.4. Pro iustitia agonizare pro anima tua: & vsque ad mortem certa pro iustitia, & Deus expugnabit pro te inimicos tuos.

Ezec.25. Pro eo quòd plausisti manu & percussisti pede, & gauisa es ex toto affectu super Israël: idcirco

circo ego extendam manum meam ſuper te, & tradam te in direptionem gentium.

Pro eo quòd fecit Idumæa vltionem, vt ſe vindicaret de filijs Iuda, peccauitq; delinquens & vindictam expetiuit de eis, extendam manum meam ſuper Idumæam. *Ibidem*

Quòd ad proſecutionem in Deum ſit fiducia.

Moſes autem & Aaron & Hur aſcenderunt ſuper verticem collis. Cumque leuaret Moſes manus, vincebat Iſraël. *Exod.17.*

Si exieritis ad bellum de terra veſtra contra hoſtes, qui dimicant aduerſum vos, clangetis vlulantibus tubis, & erit recordatio veſtri coram domino Deo veſtro, vt eruamini de manibus inimicorum veſtrorum. *Num. 10.*

Si exieris ad bellum contra hoſtes tuos, & videris equitatus & currus, & maiorem quàm tui exercitus multitudinem, nõ timebis eos, quia dominus Deus tecum eſt. *Deut.20.*

Filij Ruben, Gad & dimidiæ tribus Manaſſe habentes fiduciam in Domino vicerunt inimicos. *1.Para.5.*

Et conuocauit vniuerſos in platea portæ ciuitatis, & locutus ad cor eorum dicens: Viriliter agite & cõfortamini, nolite timere, nec paueatis Regem Aſſyriorũ, & vniuerſam multitudinem, quæ eſt cum eo. *Par.32.*

Multo enim plures nobiſcum ſunt, quàm cum illo. Cum illo enim eſt brachiũ carneum, nobiſcum dominus Deus noſter, qui auxiliator eſt noſter, pugnatq; pro nobis.

Facile eſt (ait Iudas) concludi multos in manu *Mach.3.*

paucorum, & non est differentia in conspectu Dei cœli liberare in multis & in paucis: quoniam non in multitudine belli, sed de cœlo fortitudo est.

Bellum fiat cum consilio & sapientia.

Deut.20. Si quando accesseris ad expugnandam ciuitatem, offeres ei primùm pacem.

Ibidem Quando obsederis ciuitatem multo tempore, & munitionibus circundederis, vt expugnes eam, non succides arbores de quibus vesci potest, nec securibus debes per circuitum vastare regionem, quoniam lignum est, & non homo, nec potes bellantium contra te augere numerum.

Prou.21. Gubernaculis tractanda sunt bella.

24 Vir sapiens & fortis est, & vir doctus, robustus & validus quia cum dispositione vnitur bellum: & erit salus vbi multa consilia sunt.

Eccles.9. Hanc sub sole vidi sapientiam & probaui maximam. Ciuitas parua & pauci in ea viri. Venit contra eam Rex magnus & vallauit eam, extraxitque munitiones per gyrum, & perfecta est obsidio. Inuentusque est in ea vir pauper & sapiens, & liberauit vrbem per sapientiam suam: & nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis. Et dicebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine.

Ibidem Melior est sapientia quàm arma bellica.

Luca 3. Neminem cōcutiatis, neq; calumniam faciatis, & contenti estote stipendiis vestris.

Bellum vtiliter vitatur.

Quando

Quando egressus fueris aduersus hostes tuos Deut. 23.
in pugnam, custodies te ab omni re mala.
Varius euentus est belli, & nunc hunc, & nunc 2.Reg.2.
illum consumit gladius.
Non litiges cum homine potente, ne fortè in- Eccle.8.
cidas in manus illius.
Abstine te à lite, & minues peccata. 28
Esto consentiens aduersario tuo citò, dum es Matth.5.
in via cum eo.

Bellum frequenter oritur ex diuina offensione, sic Dominus transgressoribus legis hostilem minatur persecutionem.

Si non audieritis me, nec feceritis omnia man- Leu.26.
data mea &c. ponam faciem meam contra
vos, & corruetis coram hostibus vestris, &
subijciemini his, qui oderunt vos.
O mucro Domini vsquequo nō requiesces? in- Iere.47.
gredere in vaginam tuam, refrigerare & sile.
Quomodo quiescet, cùm Dominus præce-
perit ei?
Fugite, saluate animas vestras, & eritis quasi 48
myricæ in deserto. Pro eo quod habuisti fi-
duciam in munitionibus tuis, & in thesauris
tuis, tu quoque capieris.
Cessabit Moab esse populus, quoniam contra Ibidem.
Dominum gloriatus est.
Quid gloriaris in vallibus? Ecce ego inducam 49
super te terrorem, ait Dominus.
Arrogantia tua decepit te. Ibidem
Cùm exaltaueris quasi aquila nidū tuum, inde Ibidem
detraham te, dicit Dominus.

BENEDICTIO DEI IN IVSTOS SINGVLARITER.

Gene. 22. PEr memetipſum iuraui, dicit dominus quia feciſti hanc rem,& non peperciſti filio tuo vnigenito, benedicam tibi.

26 Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terræ, eo quòd obedierit Abraham voci meę: & cuſtodierit præcepta mea, & cæremonias, legesque ſeruauerit.

Ibidem Benedicam tibi & multiplicabo ſemen tuum propter ſeruum meum Abraham.

Pſal. 3. Quoniam tu benedices iuſto.

23 Innocens manibus & mundo corde, qui non accepit in vano animam ſuam. Hic accipiet benedictionem à Domino.

Prou. 10. Benedictio Domini ſuper caput iuſti: os autem impiorum operit iniquitas.

Qui vigilauerint ad illum, inuenient benedictionem.

Iuſtos in finali benedicet iudicio.

Matt. 25. Tunc dicet Rex his qui à dextris eius erunt: Venite benedicti patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi.

Galat. 3. Igitur qui ex fide ſunt, benedicentur cum fideli Abraham.

In ſingulos vtiliter.

Prou. 3. Habitacula iuſtorum benedicentur.

Eccleſ. 11. Benedictio Dei in mercedem iuſti feſtinat.

39 Benedictio illius quaſi fluuius inundabit.

Ephe. 1. Benedictus Deus & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui benedixit vos in omni benedictione ſpirituali in cœleſtibus in Chriſto.

Benedicere debet homo Deum cordialiter.

Et nunc in omni corde, & ore collaudate & benedicite nomen Domini. *Psal.59.*

Benedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt nomini sancto eius. *102*

Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius.

Humiliter.

Benedicite Deum cœli, & coram omnibus virtutibus, quia fecit nobiscum misericordiam. *Tob.12.*

Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit ita factum est, sit nomen Domini benedictum. *Iob.1.*

Benedicta gloria domini de loco sancto suo. *Ezec.3.*

Perseueranter.

Omni tempore benedic Domino. *Tob.5.*

Benedicam dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo. *Psal.33.*

Benedicentes dominũ exaltate illum quantum potestis; maior est enim omni laude. *Eccle.43.*

Exaltantes illum replebimini virtute. Qui videbit eum & narrabit, & magnificabit eum sicut est ab initio.

Benedicere debet homo homini cordialiter.

Sic benediceretis filijs Israël, & dicetis eis: Benedicat tibi Dominus & custodiat te. Ostendat Dominus faciẽ suam tibi, & misereatur tui. Conuertat Dominus vultum suum ad te, & det tibi pacem. Inuocabuntq; nomẽ meum super filios Israël, & ego benedicam eis. *Num.6.*

Et benedicentur in ipso omnes tribus terræ. *Psal.71.*

In quo qui benedictus est super terram, bene- *Esa.66.*

dicetur in Deo. Amen.

Hebr. 7. Sine vlla contradictione, quod minus est, à maiore benedicitur.

Vtiliter, non enim parua est virtutis benedictio bonorum.

Num. 23. Ad benedicendum adductus benedictionem prohibere non valeo.

24 Qui benedixerit tibi, erit & ipse benedictus.

Eccles. 3. Benedictio patris firmat domos filiorum.

Virtualiter, quia ob opera virtuosa.

Gene. 14. Sic Melchisedech Abrahæ benedixit reuertenti de cæde Chodorlamor, & Regum qui cum eo erant. Iud. 4. Sic Iahal interficiens Sisaram. Sic Abigail dulcedine eloquij placans Dauidis iram.

1. Reg. 25. Benedictus Dominus Deus Israël, qui misit te hodie in occursum meum, benedictum eloquium tuum, & benedicta tu, quæ prohibuisti me hodie, ne irem ad sanguinem, & vlciscerer me manu mea.

Iud. 13. Sic Iudith castissima ob maximam (in amputando caput principis exercitus Nabuchodonosor) virtutem.

Vniuersi autem adorantes Dominum, dixerunt ad eã: Benedixit te Dominus in virtute sua, quia per te ad nihilum redegit inimicos nostros. Porrò Ozias princeps populi Israël, dixit ad eam: Benedicta es tu filia à Domino Deo excelso, præ omnibus mulieribus super terram. Et postea vniuersi presbyteri omnes vna voce dicentes:

15 Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israël, &c.

Sic

Sic Virgo Maria ob fidei munditiam. Exclamauit voce magna Elizabeth, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventri tui. Et beata quæ credidisti, quoniam perficientur ea quæ dicta sunt tibi à Domino. *Lucæ 1.*

Benedicere debet creaturæ decenter.

Quæ postquam Moses cuncta vidit completa, benedixit eis. *Exod. 39.*

Quia omnis creatura Dei bona est, sanctificatur enim per verbum Dei, & orationem. *1. Tim. 4.*

BLASPHEMIA CONTRA DEVM.

NOn assumes nomē Domini Dei tui in vanū (quanto minus ad blasphemandum?) *Exod. 20.*

Educ blasphemū extra castra, & ponant omnes qui audierunt, manus super caput eius: & lapidet eum omnis populus. *Leuit. 24.*

Qui blasphemauerit nomen Domini, morte moriatur. *Ibidem*

Si peccauerit vir in virum, placari ei potest Deus: si autem in Deum peccauerit, quis orabit pro eo? *1. Reg. 2.*

Veruntamen quoniam blasphemare fecisti inimicos nomen domini, propter verbum hoc, filius, qui natus est tibi, morte morietur. *2. Reg. 12.*

Quia dixerunt Syri, Deus montium est dominus eorum & non est Deus vallium, dabo omnem multitudinem grandem hanc in manu tua. *3. Reg. 20.*

Cui exprobrasti & quem blasphemasti? Contra quem exaltasti vocem tuam, & eleuasti in *4. Reg. 19.*

excelſum oculos tuos? Contra ſanctũ Iſraël.
Ibidem Factum eſt igitur in nocte illa, venit angelus domini & percuſſit de caſtris Aſſyriorum centum octogintaquinque milia.
Iob.15. Docuit iniquitas tua os tuum, & imitaris linguam blaſphemantium, condemnabit te os tuum, & non ego.
34 Ne deſinas ab homine iniquitatis, qui addit ſuper peccata ſua blaſphemiam.
Pſal.21. Opprobria exprobrantium tibi (pater) ceciderunt ſuper me.
61 Quouſque irruitis in hominem (Chriſtum) blaſphemando?
68 Super dolorem vulnerũ meorum addiderunt.
Eccle.23. Vir multum iurans replebitur multa iniquitate, & non diſcedet à domo illius plaga.
Eſa.2. Omnia quæ loquitur populus iſte, coniuratio eſt (vt videtur.)
15 Omnes maledicunt mihi, dicit Dominus.
52 Iugiter nomen meum tota die blaſphematur.
Ierem.12. Facta eſt mihi hæreditas mea quaſi Leo in ſylua, dedit contra me vocem, ideo odiui eam.
18 Nunquid redditur pro bono (incarnationis & paſſionis) malum?
Ezec.35. Inſurrexiſtis ſuper me ore veſtro, & derogaſtis aduerſum me.
Zach.5. Omnis fur ſicut ſcriptum eſt, iudicabitur, & omnis iurans ſimiliter iudicabitur.
Malac.3. Si affliget homo Deũ, quia vos configitis me?
Matt.12. Ideo dico vobis, omne peccatum & blaſphemia remittetur hominibus, ſpiritus autẽ blaſphemiæ non remittitur: Et quicunque dixerit verbum

verbum cõtra filium hominis remittetur ei: qui autem dixerit contra ſpiritum ſanctum, non remittetur ei, neque in hoc ſeculo, neque in futuro.

Amen dico vobis, quoniam omnia remittẽtur filijs hominum peccata & blaſphemiæ, quibus blaſphemauerunt. At qui blaſphemauerit in ſpiritum ſanctum, non habet remiſſionem in æternum. *Marc.3.*

Et omnis qui dicit verbum in filium hominis, remittetur ei: Ei verò qui in ſpiritũ ſanctum blaſphemauerit, non remittetur. *Lucæ 12.*

Nomen enim Dei per vos blaſphematur inter gentes. *Roma.2.*

Ideo notum vobis facio, quòd nemo in ſpiritu Dei loquens, dicit anathema Ieſu. *1. Cor. 12.*

Nunc autem deponite & vos omnia, iram, indignationem, malitiam, blaſphemiam, turpem ſermonem de ore veſtro. *Coloſ.3.*

Rurſus crucifigentes filium Dei, & oſtentui habentes. *Hebr.6.*

Sit ſermo veſter eſt, eſt, non, non: (non per dominum aut alia membra ſua.) *Iacob.5.*

Cum Michaël archangelus cum diabolo diſputans altercaretur de Moyſi corpore, non eſt auſus iudicium inferre blaſphemię, ſed dixit, imperet tibi Deus. *Iudæ.1.*

Aperuit os ſuum in blaſphemias ad Deũ blaſphemare nomen eius, & tabernaculum eius, & eos qui in cœlo habitant. *Apoc. 13.*

Blaſphemauerunt Deum cœli præ vulneribus & doloribus ſuis, & nõ egerunt pœnitẽtiam. *Ibidem*

DE BREVITATE HVIVS VITAE.

Prou. 27 NE glorieris in craſtinum, ignorans quid ſuperuentura pariat dies.

Prou. 28. Tempus naſcendi, & tempus moriendi.

Eccleſ. 3. Nemo eſt qui ſemper viuat, & qui huius rei habeat fiduciam.

Iacob. 4. Quæ eſt vita noſtra? Vapor eſt ad modicum parens.

2. Cor. 4. Id enim quod in præſenti eſt, momentaneum eſt.

CAECITAS MENTIS PECCATO CAVSATVR.

Deut. 29. NOn dedit vobis cor intelligens, & oculos videntes & aures, quæ poſſent audire vſque in præſentem diem.

Sapien. 2. Excæcauit illos malitia eorum.

Eſa. 6. Audite audientes & nolite intelligere, & videte viſionem, & nolite cognoſcere. Excæca cor populi huius, & aures eius aggraua, & oculos eius claude, ne fortè videat oculis ſuis, auribus ſuis audiat, & corde ſuo intelligat, & conuertatur, & ſanem eum.

29 Obſtupeſcite & admiramini, fluctuate & vacillate, inebriamini & non à vino, mouemini, & non in ebrietate: quoniam miſcuit vobis dominus ſpiritum ſoporis. Claudet oculos veſtros: prophetas & principes veſtros, qui vident viſiones, operiet.

Ibidem Et erit vobis viſio omnium, ſicut verba libri ſignati, quem cùm dederint ſcienti literas, dicent, lege iſtum, & reſpondebit, non poſſum,

possum, signatus est enim. Eo quòd appropinquat populus iste ore suo: & labijs suis glorificat me: cor autem eius longè est à me, & timuerunt me mandato hominum & doctrinis: ideo ecce ego addam, vt admirationem faciam populo huic miraculo grandi & stupendo. Peribit enim sapientia à sapientibus eius, & intellectus prudentium eius abscondetur.

Et quærent visionem à propheta, & lex peribit *Ezec.7.*
à sacerdote, & consilium à senioribus.

Fili hominis in medio domus exasperantis tu 12
habitas, qui oculos habent ad videndum, & non vident, & aures ad audiendum, & non audiunt: quia domus exasperans est.

Et ambulabunt vt cæci quòd Domino pecca- *Soph.1.*
uerunt.

Hoc est iudicium, quia lux venit in mundum, *Ioan.3.*
& dilexerũt homines magis tenebras quàm lucem: Erant enim eorum opera mala.

In iudicium in hunc mundum ego veni, vt qui 6
non vident, videant, & qui vident cæci fiant.

Propterea non poterant credere, quia iterum 12
dixit Esaias: Excæcauit opera eorum, & indurauit cor eorum, vt non videant oculis, & non intelligant corde.

Quia cùm cognouissent Deũ, non sicut Deum *Roma. 1.*
glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum: Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.

Quid ergo? Quod quærebat Israël, hoc non 12
est

est consecutus, electio autem consecuta est, cæteri verò excæcati sunt, sicut scriptum est: Dedit illis Deus spiritum compunctionis, oculos vt non videant, & aures vt non audiant vsque in hodiernum diem. Et Dauid dicit: Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, & in captionem & in scandalum, & in retributionem illis. Obscurentur oculi eorum ne videant.

Peccatis implicatur.

Sapien.5. Errauimus à via veritatis, & iustitiæ lumen non luxit nobis, & sol intelligentię non est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles: viam autem domini ignorauimus.

Eccl.11. Error & tenebræ peccatoribus concreata sunt: qui autem exultant in malis, consenescunt in malo.

Esa.59. Expectauimus lucèm, & ecce tenebræ: splendorem, & in tenebris ambulauimus. Palpauimus sicut cæci parietem & quasi absque oculis attrectauimus. Impegimus meridie quasi in tenebris, in caliginosis quasi mortui.

Matt.15. Sinite illos, cæci sunt, & duces cæcorum: Cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in foueam cadunt.

Marc.3. Et circunspiciens eos in ira contristatur super cæcitate cordis eorum.

Luca 19. Et vt appropinquauit, videns ciuitatem fleuit super illam, dicens: Si cognouisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.

Et

Et audierunt quidam Phariſæorū, qui cum ipſo Ioan. 9.
erant, & dixerunt ei: Nunquid & nos cæci
ſumus? dixit eis Ieſus: Si cæci eſſetis, non ha-
beretis peccatum: nunc verò dicitis quia vi-
demus; peccatum ergo veſtrum manet.
Hoc igitur dico, & teſtificor in domino, vt iam Ephe. 4.
non ambuletis, ſicut & gentes ambulant in
vanitate ſenſus ſui, tenebris obſcuratum ha-
bentes intellectum, alienati à vita Dei per
ignorantiam, quæ eſt in illis propter cæcita-
tem cordis ipſorum, qui deſperantes, ſemet-
ipſos tradiderunt impudicitiæ, in operatio-
nem immunditiæ omnis, in auaritiam.

Gratia illuminatur.

Et dedi te in fœdus populi, in lucem Gentium, Eſa. 42.
vt aperires oculos cæcorum, & educeres de
concluſione vinctum, de domo tenebrarum
ſedentes in tenebris.
Et educam cæcos in viam, quam neſciunt, & in Ibidem
ſemitis, quas ignorauerunt ambulare eos fa-
ciam. Ponam tenebras coram eis in lucem,
& praua in recta.
Educ foras populum cæcum, & oculos habet: 43
ſurdum, & aures ei ſunt.
Quis ambulauit in tenebris, & non eſt lumen 50
ei? ſperet in nomine domini, & innitatur ſu-
per Deum ſuum.
Si abſtuleris de medio tui catenam, & deſieris 58
extendere digitū, & loqui quod nō prodeſt.
Cum effuderis eſurienti animam tuā, & ani-
mam afflictam repleueris, orietur in tenebris
lux tua, & tenebræ tuæ erunt ſicut meridies.

Surge

60 Surge illuminare Ierusalem: quia venit lumen tuum: & gloria domini super te orta est.

Psal. 17. Quoniam tu illuminas lucernam meam domine.

18 Præceptum domini lucidum, illuminans oculos.

26 Dominus illuminatio mea & salus mea.

33 Accedite ad eum & illuminabimini.

Ioan. 1. Erat lux vera, quę illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

8 Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ.

Multum vituperatur.

Esa. 42. Surdi audite, & cæci intuemini ad videndum.

Ibidem Qui cæcus nisi seruus meus, & surdus nisi ad quem nuntios misi? Quis cæcus nisi qui venundatus est, & quis cæcus nisi seruus domini? Qui vides multa, nónne custodies? Qui apertas habes aures, nónne audies?

Ierem. 5. Audi popule stulte, qui non habes cor, qui habentes oculos non videtis, & aures, & non auditis.

Marc. 8. Adhuc obcæcatum habetis cor vestrum? oculos habentes non videtis, & aures habentes non auditis & non meministis.

Cæcitas naturalis pœnosa.

Tob. 5. Quale gaudiū mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cœli non video?

Ipsius illuminatio miraculosa per angelum.

Tob 6. Et fel valet ad vngendos oculos, in quibus fuerit albugo & sanabuntur.

11 Tunc sumēs Tobias de felle piscis liniuit oculos

oculos patris sui. Et sustinuit quasi dimidiam ferè horam, & cœpit albugo ex oculis eius quasi membrana oui egredi. Quam apprehēdens Tobias traxit ab eius oculis, statimque visum recepit.

Per Christum.

Et transeunte inde Iesu, secuti sunt eum duo cæci clamantes & dicentes: Miserere nostri fili Dauid. Tunc tetigit oculos eorū dicens, Secundum fidem vestram fiat vobis. *Matth.9*

Et egredientibus illis ab Hiericho: Et ecce duo cæci clamauerunt, dicentes, Miserere nostri fili Dauid. 20

Et veniunt Bethsaidam & adducunt ei cæcum. *Mar. 8.*

Et præteriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate. *Ioan.8.*

CALIX PASSIONIS IMITANDVS.

ELeuare, eleuare, consurge Ierusalem, quæ bibisti de manu domini calicem iræ eius, vsque ad fundum calicis soporis bibisti & potasti vsque ad fæces. *Esa. 51.*

Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Calicem quidem meum bibetis. *Matt. 20.*

Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste. 26

Calicem quem dedit mihi pater, non vis vt bibam illum? *Ioan.18.*

Punitionis declinandus.

Ecce tuli de manu eius calicem soporis, & ponam illum in manu eorum, qui te humiliauerunt. *Esa.51.*

Ierem. 15. Calix aureus Babylon in manu domini inebrians omnem terram : De vino eius biberũt omnes gentes,& ideo commotæ ſunt.

25 Sume calicem vini furoris huius de manu mea, & propinabis de illo cunctis gẽtibus ad quas ego mittam te : bibent , & turbabuntur & inſanient à facie gladij , quem ego mittam inter eos.

49 Ecce quibus non erat iudicium , vt biberent calicem , bibentes bibent , & tu quaſi innocens relinqueris? Non eris innocens,ſed bibens bibes.

Apoc. 14. Si quis adorauerit beſtiam & imaginem eius & acceperit characterem in fronte ſua , aut in manu ſua , hic bibet de vino iræ Dei quod miſtum eſt mero in calice iræ ipſius , & cruciabitur igne & ſulfure.

16 Et Babylon venit in memoriam ante Deũ: dare illi calicem vini indignationis,iræ illius.

18 In poculo quo miſcuit vobis , miſcete illi duplum.

CALVMNIA.

Gen. 43. INtroducti ſumus , vt deuoluat in nos calumniam,violenter ſubiiciat ſeruituti.

Leu. 10. Non facias calumniam proximo tuo.

Deut. 28. Omni tempore calumniam ſuſtineas , ne habeas qui liberet te.

1.*Reg.* 12. Si quempiam calumniatus ſum , ſi oppreſſi aliquem, ſi de manu munus accepi, & contemnam illud hodie,reſtituamque vobis.

Pſal. 118 Feci iudicium & iuſtitiam , non tradas me calumniantibus me.

Dux

Dux indigens prudentia, multos opprimet per calumniam. *Prou. 12.*

Vidi calumnias, quæ ſub ſole geruntur, & lachrymas innocentium, & neminem conſolatorem. *Eccle.4.*

Si videris calumnias egenorum, & violenta iudicia, & ſubuerti iuſtitiam in prouinciam, non mireris. *Ibid.5.*

A tribus timuit cor meum, & à quarto facies mea metuit, delaturam ciuitatis, & collectionem populi, & calumniam mendacem. *Eccle. 16.*

Qui proiicit calumniam & auaritiam ex calumnia, in excelſis habitabit. *Eſa. 30.*

Recede procul à calumnia. 34

Hæc eſt ciuitas viſitationis, omnis calumnia in medio eius. *Ierem.6.*

Aduenæ & pupillo & viduæ, non feceritis calumniam, & habitabo vobiſcum. 7

Eruite vi oppreſſum, de manu calumniantis. 27

Quia calumniatus eſt, & vim fecit fratri ſuo, ecce mortuus eſt in iniquitate ſua. *Eze.18.*

Populi terræ calumniabantur calumniam, & rapiebant violenter, egenum & pauperem afflixerunt, & opprimebant calumnia abſque iudicio. 27

Congregamini ſuper montes Samariæ, & videte inſanias multas in medio eius, & calumniam patientes in penetralibus eius. *Amos 3.*

Audite verbum hoc, vaccæ pingues, quæ eſtis in monte Samariæ, qui calumniam facitis egenis. 4

Viduam & pupillum & aduenam & paupe- *Zac.7.*

rem nolite calumniari.

Mala. 3. Accedam ad vos in iudicio, & ero teftis velox maledicis, adulteris & periuris, & qui calumniantur mercedem mercenarij.

Mich. 2. Eos, qui tranfibant fimpliciter, conuertiftis in bellum.

Luc. 3. Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis, & contenti eftote ftipendijs veftris.

1.*Cor.* 6. Quare nõ magis iniuriam accipitis? quare non magis fraudem patimini? fed vos iniuriam facitis, & fraudatis, & hoc fratribus.

CAPVT CHRISTI.

1.*Cor.* 11. CAput Chrifti Deus.

Caput Ecclefiæ.

Ephe. 1. Ipfum dedit caput fuper omnẽ ecclefiam, quæ eft corpus ipfius & plenitudo eius.

5 Chriftus caput eft ecclefiæ.

Colo. 1. Ipfe eft caput corporis ecclefiæ.

Caput viri.

1.*Cor.* 11. Volo vos fcire: quoniã omnis viri caput Chriftus eft.

Caput mulieris.

Ibidem Caput mulieris vir.

Ephe. 5. Vir caput eft mulieris.

CARO PRO NECESSITATE CVRANDA.

Roma. 8. FRatres, debitores fumus, non carni vt fecundum carnem viuamus.

13 Carnis curam ne feceritis in defiderijs.

1.*Cor.* 15. Caro & fanguis regnum Dei non poffidebunt.

2.*Cor.* 7. Chariffimi mundemus nos ab omni inquinamento carnis & fpiritus, perficientes fancti-

ficatio-

ficationem in timore ſpiritus.

In carne ambulantes, non ſecundum carnem militamus. 2. Cor. 10.

A voluptate refrenanda, quia bonum impedit.

Qui in carne ſunt, Deo placere nō poſſunt: vos autem in carne non eſtis, ſed in ſpiritu, ſi tamen ſpiritus Dei habitat in vobis. Rom. 8.

Cum ſit inter vos zelus, & contentio, nónne carnales eſtis, & ſecundum hominem ambulatis? 1. Cor. 3.

Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, ſpiritus autem aduerſus carnem. Hęc enim ſibi inuicem aduerſantur, vt non quæcunque vultis illa faciatis. Galat. 5.

Chariſſimi obſecro vos tanquam aduenas, abſtinete vos à carnalibus deſiderijs, quæ militant aduerſus animam. 1. Pet. 2.

Caro Spiritum interimit.

Non permanebit ſpiritus meus in homine in æternum, quia caro eſt. Gen. 8.

Nihil damnationis eſt iis, qui ſunt in Chriſto Ieſu, qui non ſecundum carnem ambulant. Qui enim ſecundum carnem ſunt, quæ carnis ſunt ſapiunt. Rom. 8.

Si ſecundum carnem vixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. Ibidem

Dico in Chriſto, ſpiritu ambulate, & deſideria carnis non perficietis. Galat. 5.

Manifeſta ſunt opera carnis, quæ ſunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum ſeruitus, veneficia, inimicitiæ, conten- Ibidem

tiones, æmulationes, iræ, rixæ, diſſenſiones, ſectæ, inuidiæ, homicidia, ebrietates, comeſſationes, & his ſimilia, quæ prædico vobis ſicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnũ Dei non conſequentur.

6 Nolite errare, Deus non irridetur. Quæ enim ſeminauerit homo, hæc & metet: quoniam qui ſeminat in carne ſua, de carne & metet corruptionem.

Carnis maceratio.

Leui.2. In omni oblatione offeres ſal.

Nume.22. Nónne animal tuum ſum, cui ſemper inſidere conſueuiſti vſque in præſentem diem?

Iudi.5. Qui aſcenditis ſuper nitentes aſinos & ſedetis in iudicio, & ambulatis in via, loquimini.

Iob 33. Conſumpta eſt caro eius à ſuppliciis, reuertatur ad dies adoleſcentiæ ſuæ (quaſi renouata.)

Eccle. 33. Cibaria & virga, & onus aſino, panis & diſciplina, & opus ſeruo.

Ierem.50. Vltionem accipite de ea, ſicut fecit, facite ei.

Abdiæ. Sicut feciſti, fiet tibi: retributionem tuam conuertam in caput tuum.

Dan.10. Ex die primo, quó poſuiſti cor tuum ad intelligendum, vt te affligeres in conſpectu Dei tui, exaudita ſunt verba tua.

Nah.3. Intra in lutum & calca, ſubigens tene laterem.

Abac.3. Ingrediatur putredo in oſſibus meis, & ſubter me ſcateat: vt requieſcam in die tribulationis.

Zac.13. Homo agricola ego ſum (proprij corporis) quo-

quoniam Adam exemplum meum ab adolescentia mea.

Vetus homo noster simul crucifixus est, vt destruatur corpus peccati, vt non vltra seruiamus peccato. *Roma. 6.*

Obsecro vos per misericordiam Dei fratres, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuētem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. *Rom. 12.*

Castigo corpus meum & in seruitutem redigo, ne fortè cùm aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar. *1. Cor. 9.*

Semper mortificationem Iesu Christi in corpore nostro circunferentes, vt & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris. *2. Cor. 4.*

Christo confixus sum cruci, viuo autem iam non ego: viuit verò in me Christus. *Gala. 2.*

Qui autem Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis. *5*

De cætero nemo mihi molestus sit: ego enim stigmata domini nostri Iesu in corpore meo porto. *Item vlti.*

Configuratus sum morti Christi, si quo modo occurram ad resurrectionem, quæ est ex mortuis. *Phil. 3.*

Adimpleo, quæ desunt passionū Christi in corpore meo pro corpore eius, quod est Ecclesia, cuius factus sum ego minister. *Colo. 2.*

Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram. *3*

Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis, vt nos offerret Deo, *1. Pet. 3.*

mortificatos quidem carne, viuificatos autem spiritu.

Ibid. 4. Christo igitur in carne passo, & vos eadem cogitatione armamini: qui enim passus est in carne, desiit à peccatis, vt iam non hominum desideriis, sed voluntati Dei, quod reliquum est in carne viuat temporis.

Apoc. 18. Reddite illi sicut illa reddidit vobis (scilicet caro) & duplicate duplicia secundum opera eius. In poculo quo miscuit vobis, miscete illi duplum. Quantum glorificauit se, & in delitiis fuit, tantum date illi tormentum & luctum.

Carnalis affectus.

1. Reg. 1. Quare magis honorasti filios tuos quàm me?

2. Reg. 12. Propter infantem, cùm adhuc viueret, ieiunaui & fleui; nunc autem, quia mortuus est, quare ieiuno?

2. Reg. 1. Commota sunt viscera sua super filio suo.

2. Mac. 7. Pereuntes septem filios sub vnius diei tempore conspiciens, bono animo ferebat, propter spem, quam in Deum habebat.

2. Mac. 15. Erat pro vxoribus & filiis, itemque pro fratribus, & cognatis minor solicitudo; maximus verò, & primus pro sanctitate timor erat templi.

Matt. 5. Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & proiice abs te.

Matt. 10. Qui amat patrem & matrem plusquàm me, nō est me dignus.

Luc. 2. Requirebant eum (scilicet Iesum) inter cognatos & notos, & non inuenerunt.

Nos

Nos ex hoc neminem nouimus ſecundum carnem. *2.Cor.5.*

Continuo non acquieui carni & ſanguini. *Gala.1.*

CASTITAS.

ABraham nonagintanouem annorum erat quando circuncidit carnem præputij ſui. *Gen.17.*

Circuncidit carnem præputij eorum ſtatim in ipſo die. *Ibidem*

Qui nequaquam acquieſcens nefario operi, dixit ad eam (ſcilicet Ioſeph dominę ſuę) Quomodo poſſum hoc malum facere & peccare in dominum meum? 39

Gad accinctus præliabitur, & ipſe accingetur retrorſum. 40

Notandum quod Dominus voluit occidere Moyſen: ſed tulit illico Sephora acutiſſimam petram & circuncidit præputium filij ſui. *Exod.4.*

Renes veſtros accingetis. 12

Ponat vir gladium ſuper femur ſuum. 23

Iam ſenectute confecta ſum, nec apta vinculo coniugali. *Rut.1.*

Elias accinctis lumbis currebat ante Achab (frater patris.) *3.Reg.18.*

Accinge lumbos tuos. *4.Reg.4.*

Confortatum eſt cor tuum, eo quòd caſtitatem amaueris, & poſt virum tuum alterum neſcieris, ideo eris benedicta in æternum. *Iud.15.*

Pepigi fœdus cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine. *Iob 31.*

Accinge ſicut vir lumbos tuos. *Iob 38.*

Tu poſſediſti renes meos. *Pſal. 138*

Prou.31. Accinxit fortitudine lumbos suos.

Eccl.25. Ne respicias in mulieris speciem, & ne concupiscas mulierem à specie.

Sapien.3. Quoniam felix est sterilis & incoinquinata, quæ nesciuit thorum in delicto; habebit fructum in respectione animarum sanctarum.

4 O quàm pulchra est casta generatio cum charitate: immortalis est enim gloria illius quoniam & apud Deum nota est, & apud homines.

Sapien.8. Sciui quoniam non possum esse continens, nisi Deus det, & hoc ipsum erat sapientia summa.

Eccle.26. Omnis autem ponderatio non est digna continentis animæ.

Esa.5. Non soluetur cingulum renum eius.

Danie.10. Ecce vir vnus vestitus lineis, & renes eius accincti auro obrizo.

13 Melius est mihi incidere absque opere in manus hominum, quàm peccare in conspectu domini.

Osea 3. Non fornicaberis, & non eris cum viro, & ego expectabo te.

Nah.1. Contemplare viam, conforta lumbos; robora virtutem valde.

Matt.19. Sunt eunuchi qui castrauerunt seipsos propter regnum cœlorum.

Luc.12. Sint lumbi vestri præcincti.

1.Cor.7. Et mulier innupta & virgo, cogitat quæ domini sunt.

Ibidem Volo autem omnes homines esse, sicut me ipsum.

Dico

Dico autem non nuptis & viduis, bonum est illis, si sic permanserint, sicut & ego. *Ibidem*
Qui matrimonio iungit virginem suam, bene- facit: & qui non iungit, melius facit. *Ibidem*
Fructus spiritus est charitas, continentia, ca- stitas. *Galat.5.*
Fornicatio autem & omnis immunditia, aut auaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudo, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet. *Ephes.5.*
State succincti lumbos vestros in veritate. *Ibidem.*
Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra, vt abstineatis vos à fornicatione, vt sciat vnusquisque vas suum possidere in sanctificatione & honore. *1.Thes.4.*
Viduas honora, quæ verè viduæ sunt. *1.Tit.5.*
Te ipsum castum custodi. *Ibidem*
Succincti lumbos mentis vestræ, sobrij & perfecti sperate in eam, quæ vobis offertur, gratiã, & in reuelatione Iesu Christi. *1.Pet.1.*
Vidi pręcinctum ad mamillas zona aurea. *Apoca.1.*
Exierunt septem angeli præcincti circa pectora zonis aureis. 13
Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt, hi sequuntur agnum quocunque ierit. 14

CHARITAS.

VIdebãtur illi dies pauci, præ amoris magnitudine. *Genes.29.*
Ignis semper ardebit in altari, quem nutriet sacerdos, vt non extinguatur, subiiciens manè ligna per singulos dies. *Leui. 6.*

Offe-

33 Offeretis ſacrificium in igne domino ſeptem diebus.

Iud.5. Qui diligunt te, ſicut Sol in ortu ſuo ſplendet, ita rutilent.

3.Reg.6. Nihil erat in tẽplo, quod non auro tegeretur.

Prou.10. Vniuerſa delicta operit charitas.

14 Qui deſpicit proximum, peccat.

Cantic.1. Ordinauit in me charitatem.

8 Fortis eſt, vt mors, dilectio: dura ſicut infernus æmulatio.

Ibidem Aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem: nec flumine obruent illam.

Eccleſ.22. In tempore tribulationis permane fidelis, vt in hæreditate illius cohæres ſis.

Eccle.41. Ne auertas faciem tuam à proximo tuo.

Eſa.31. Cuius ignis eſt in Sion, & caminus eius in Ieruſalem.

47 Non ſunt prunæ, quibus calefiant, nec focus, vt ſedeant ad eum.

Matt.22. In his duobus mandatis vniuerſa lex pendet & prophetæ.

24 Quoniam abundauit iniquitas, refrigeſcet charitas multorum.

Marc.12. Bene magiſter cum veritate dixiſti, quia vnus eſt Deus, & non eſt alius præter eum, vt diligatur Deus ex toto corde.

Ibidem Diligere proximum tanquam ſe, maius eſt omnibus holocauſtomatibus & ſacrificiis.

Ioan.15. Maiorem charitatem nemo habet, quàm vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis.

Ibidem Qui manet in me (per charitatem) & ego in eo, hic fert fructum multum, quia ſine me nihil

nihil potestis facere.
Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum, qui datus est nobis. *Rom.5.*
Charitate fraternitatis inuicem diligentes. *Rom.12.*
Necessitatibus sanctorum communicantes, per charitatem seruite inuicem. *Ibidem*
Charitas patiens est, benigna est, non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit, quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate: congaudet autem veritati, omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. *1.Cor.13.*
Si linguis hominum loquar & angelorum; charitatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans. Et si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum: & si tradidero corpus meum ita vt ardeam, nihil mihi prodest. *Ibidem*
Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. *Ibidem.*
Charitas nunquam excidit. *Ibidem*
Nunc autem manent fides, spes, charitas, tria hæc: maior autem horum est charitas. *Ibidem*
Sectamini charitatem, æmulamini spiritualia. *14*
Omnia opera vestra in charitate fiant. *16*
Fructus spiritus est charitas. *Galat.5.*
Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legem Christi. *6*
Si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, *Ibidem*
vos

vos qui ſpirituales eſtis, inſtruite huiuſmodi in ſpiritu lenitatis, conſiderans teipſum, ne & tu tenteris.

1.Theſ.5. Suſcipite infirmos, patientes eſtote ad omnes.

Epheſ.4. In charitate radicati & fundati, vt poſſitis comprehendere cum omnibus ſanctis, quæ ſit latitudo, & longitudo, & ſublimitas, & profundum, &c.

4 In charitate creſcamus, in illo per omnia.

5 Ambulate in dilectione, ſicut & Chriſtus dilexit nos.

Philip.1. Oro, vt charitas veſtra magis ac magis abundet.

Col.3. Super omnia autem charitatem habete, quod eſt vinculum perfectionis.

1.Tim.1. Finis autem præcepti eſt charitas, de corde puro & conſcientia bona, & fide non ficta.

Hebr.10. Conſideremus inuicem in prouocationem charitatis, & bonorum operum.

13. Charitas fraternitatis, maneat in vobis.

1.Pet.4. Ante omnia mutuam in vobiſmetipſis charitatem continuam habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum.

1.Ioan.4. Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.

Ibidem In hoc apparuit charitas dei in nobis, quoniam ille pro nobis animam ſuam poſuit: & nos debemus pro fratribus animam ponere.

Ibidem Diligamus nos inuicem, quia charitas ex Deo eſt.

Ibidem Timor non eſt in charitate, ſed perfecta charitas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet.

Hæc

Hæc eſt enim charitas Dei, vt mandata eius cuſtodiamus. 5

Et hæc eſt charitas, vt ambulemus ſecundum mandata eius. 2. *Ioan.*

Suadeo tibi emere à me aurum ignitum & probatum vt locuples fias. *Apoca.* 3.

CHOREAE.

EGreſſa eſt Dina filia Liæ, vt videret mulieres regionis illius: Quam cùm vidiſſet Sychē filius Emor, adamauit eam, & rapuit, dormiuítque cum illa, vi opprimens virginem. *Geneſ.* 34.

Qui polluerit ſabbatum meum (quod faciunt tales tunc maximè ducentes choreas) morte morietur. *Exodi.* 31.

Vt vidit Moyſes choros, iratus eſt valde, proiecit tabulas & confregit eas. 32

Rapuerunt ex his, quæ ducebant choros, vxores ſingulas. *Iud. vlt.*

Surgant pueri & ludant coram nobis (ſed interfecti ſunt.) 2. *Reg.* 2.

Nunquam cum ludentibus miſcui me (dicit Sara) neque cum his, qui in leuitate ambulant, participem me præbui. *Tob.* 3.

Ab omni via mala prohibúi pedes meos. *Pſal.* 118.

Obſeruaſti omnes ſemitas meas & veſtigia pedum meorum conſideraſti. *Iob.* 13.

Auerte pedem tuum à malo; vias enim, quę à dextris ſunt, nouit Dominus, peruerſæ veró ſunt quæ à ſiniſtris ſunt. *Prou.* 4.

Pedes eius deſcendunt in mortem, ſæpe & 5

ad

ad inferos greſſus illius penetrant, per ſemitam vitæ non ambulant, vagi ſunt greſſus illius & inueſtigabiles.

Eccleſiaſtes.2. Feci mihi cantores & cantatrices, & delicias filiorum hominum, & vidi in omnibus vanitatem.

Eccle.9. Cum ſaltatrice ne aſſiduus ſis, nec audias illam, ne forte pereas in efficacia illius.

21 Stupa collecta, quæ facillimè accenditur ſynagoga peccantium, & conſummatio illorum flamma ignis.

Eſa.1. Sabbatum & alias ſolennitates non feram: iniqui ſunt cœtus veſtri.

Ibidem 3. Pro eo quòd eleuatæ ſunt filiæ Sion, & ambulauerunt collo extento, & nutibus oculorũ ibant, & plaudebant, & pedibus ſuis compoſito gradu incedebant, decaluabit Dominus verticem filiarum Sion, & Dominus crinem earum nudabit.

Ierem. 15. Non ſedi in conſilio ludentium.

Ibidem Solus ſedebam, quoniam comminatione repleſti me.

Ezech.21. Sanctuaria mea ſpreuiſtis (eccleſias & cœmeteria ibi ducendo choreas) & ſabbata mea polluiſtis.

25 Pro eo quod plauſiſti manu, & percuſſiſti pede, & gauiſa es ex toto affectu; idcirco extendam manum meam ſuper te, & interficiam te.

32 Cane carmen lugubre ſuper multitudinem Aegypti.

Matt.14. Propter ſaltatricem occiſus eſt Ioannes.

Ligatis manibus & pedibus (quibus plausit) 22
mittite eum in tenebras exteriores.
Ingressus Angelus ad Mariam (domi residen- *Luc. 1.*
tem.)
Similitudines locustarum, similes equis para- *Apoca. 9.*
tis ad prælium, & aculei erant in caudis ea-
rum, potestas earum nocere hominibus mē-
sibus quinque.

CHRISTIANI FALSI.

NOn assumes nomen Dei tui in vanum. *Exodi, 20.*
Non pollues nomen Dei tui. *Leui. 19.*
Non polluatis nomen sanctum meum. 21
Tantummodo inuocetur nomen tuum super *Esa. 4.*
nos, aufer opprobrium nostrum.
Domine nónne bonum semen (fidei) semina- *Matt. 13.*
sti in agro tuo, vnde ergo habet zizania (per-
uersorum operum & hæresim?)
Qui negauerit me coram hominibus, denega- 10
bo & ego eum coram patre meo.
Confitentur se nosse Deum, factis autē negāt. *Tit. 1.*
Tu credis quia vnus est Deus. Bene facis, & dæ- *Iacob. 2.*
mones credunt, & contremiscunt (in hoc te
minus mali sunt, quia tu non times, & illi
contremiscunt)
Ministrate in fide vestra virtutem, in virtute *2. Pet. 1.*
verò scientiam, in scientia verò temperan-
tiam, in temperantia verò patientiam, rur-
sum in patientia, pietatem, in pietate autem
fraternam charitatem, in fraterna verò chari-
tate, dilectionem.
In hoc scimus, quoniam cognouimus eum (per *1. Ioan. 2*
fidem) si mandata eius obseruamus, qui dicit

se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est.

CIBVS ET POTVS DANDVS.

*Genes.*1. ECce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & vniuersa ligna, quę habent in semetipsis sementem generis sui, vt sint vobis in escam.
9 Omnes pisces maris manui vestræ traditi sunt: & omne, quod mouetur & viuit, erit vobis in cibum.
1.*Reg.*17. Mihi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem.
*Neh.*8. Mittite partes eis, qui non præparauerunt sibi.
*Tob.*1. Diuidebat vnicuique prout poterat.
2 Vade & adduc aliquos de tribu nostra timentes Deum, vt epulentur nobiscum.
4 Panem tuum cum esurientibus comede.
*Iob.*20. Non remansit de cibo eius.
22 Aquam lasso non dedisti, & esurienti subtraxisti panem.
31 Si comedi buccellam meam solus, & non comedit pupillus ex ea.
*Psal.*103 Et panis cor hominis confirmet.
*Prou.*23. Si esurierit inimicus tuus, ciba illum.
*Eccle.*4. Animam esurientem ne despexeris.
9 Viri iusti sint tibi conuiuæ.
31 Splendidum in panibus benedicent labia multorum, & testimonium veritatis illius fidele.
*Esa.*21. Occurrentes sitienti ferte aquam.
28 Hæc est requies mea, reficite lassum.
58 Frange esurienti panem tuum.

Paruuli

Paruuli petierũt panẽ, & nõ erat qui frangeret. *Thren.4.*
Si panem esurienti dederit, vita viuet. *Ezech.18.*
Qui autem potũ dederit vni ex minimis meis aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli: Amen dico vobis, non perdet mercedem suam. *Matt.10.*
Esuriui, & non dedistis mihi manducare. 25.
Qui habet escas, det non habenti. *Luc.3.*
Cùm facis conuiuiũ, voca pauperes & debiles. 14.
Pauperes ac debiles, cæcos & claudos introduc. *Ibidem.*
Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus, & ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum, vt edatis & bibatis super mensam meam in regno meo. 22.
Operamini non cibum qui perit: sed qui permanet in vitam æternam, quem filius hominis dedit vobis. *Ioan.6.*
Accepit ergo Iesus panes, & cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus. *Ibidem.*
Vbi manducauerant panem gratias agentes Deo. *Ibidem.*
Ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos, qui non habent. *1.Cor.11.*

Cibi delectus ob præceptum & scandalum habendus.

Scio & cõfido in Dño Iesu, quia nihil cõmune per ipsum, nisi ei, qui existimat quid cõmune esse, illi commune est. Si enim propter cibũ frater tuus cõtristatur, iam nõ secundũ charitatẽ ambulas. Noli cibo tuo illũ perdere pro quo Christus mortuus est: nõ ergo blasphe- *Rom.14.*

metur bonum nostrum. Non enim regnum Dei esca & potus, sed iustitia & pax, & gaudium in spiritu sancto.

Ibidem. Omnia quidem sunt munda, sed malum est homini qui per offendiculum manducat.

1.Cor.6. Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt: Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate.

Tit.1. Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibns nihil est mundum, sed inquinatæ sunt eorum & mens & conscientia.

Act.15. Visum est spiritui sancto & nobis, nihil vltra imponere vobis oneris, quàm hæc necessaria, vt abstineatis vos ab immolatis simulachrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes vos, bene agetis.

CIRCVNCISIO IOANNIS.

Luc.1. ET factum est in die octauo venerunt circuncidere puerum, & vocabant eum nomine patris sui Zachariam.

Circuncisio Christi.

Luc.2. Et postquam consummati sunt dies octo, vt circunciderctur puer, vocatum est nomen eius Iesus.

Circuncisio carnalis à Deo mandata.

Gen.17. Hoc est pactum meum, quod obseruabitis, inter me & vos, & semen tuum post te. Circuncidetur ex vobis omne masculinum, & circuncidetis carnem præputij vestri, vt sit in signum fœderis inter me & vos. Infans octo dierum circuncidetur in vobis.

Et

Et die octauo circuncidetur infans- *Leu.12.*
Propterea Moses dedit vobis circuncisionem: *Ioan.7.* non quia ex Mose est, sed ex patribus.
Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse 15. circuncisionis propter veritatem Dei ad con firmandum promissiones patrum.

Per Christum terminata.

Circuncisio nihil est, & præputium nihil est: sed *1.Cor.7.* obseruatio mandatorum Dei.
Ecce ego Paulus dico vobis, quoniam si cir- *Gal.5.* cuncidamini, Christus nihil vobis proderit.
Nam in Christo Iesu neque circuncisio aliquid *Ibidem.* valet, neque præputium: sed fides, quæ per charitatem operatur.
In Christo enim Iesu neque circũcisio aliquid 6. valet, neque præputium, sed noua creatura.

Circuncisio spiritualis rigorosè exigitur.

Ambulabo & ego contra eos, & inducam illos *Leu.26.* in terram hostilem, donec erubescat incircuncisa mens eorum.
Omnis alienigena incircuncisus corde, & in- *Ezech.44.* circuncisus carne non ingredietur sanctuarium meum omnis filius alienus, qui est in medio filiorum Israël.
Circuncidimini domino, & auferte præputia *Ierem.4.* cordium vestrorum viri Iuda & Ierusalem, ne fortè egrediatur, vt ignis, indignatio mea, & succendatur, & nõ sit qui extinguat, propter malitiam cogitationum vestrarum.
Cui loquar, & quem contestabor vt audiat? Ec- 6. ce incircuncisæ aures eorum, & audire non possunt.

Act.7. Dura ceruice & incircuncisi cordibus & auribus, vos semper spiritui sancto restitistis.

Virtuosè perficitur.

Deut.30. Circuncidet Dominus Deus tuus cor tuum, & seminis tui, vt diligas Dominũ Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, vt possis viuere.

Ierem.9. Quia omnes gentes habent præputium, omnis autem domus Israël incircuncisi sunt corde.

Rom.2. Si igitur præputium iustitias legis custodiat: nonne præputium illius in circuncisionem reputabitur?

Ibidem. Non enim qui in manifesto Iudæus est, neque quæ in manifesto in carne, est circuncisio: sed qui in abscondito Iudæus est, & circuncisio cordis in spiritu, non litera, cuius laus non ex hominibus, sed ex Deo est.

Phil.3. Non enim sumus circuncisio, qui spiritu seruimus Deo, & gloriamur in Christo Iesu, & nõ in carne fiduciam habentes.

Colos.2. In quo & circuncisi estis circuncisione nõ manufacta in expoliatione corporis carnis: sed in circuncisione Iesu Christi consepulti ei in baptismo.

CIVITAS SVPERNA MIRE DECORATVR.

Heb.11. EXpectabat fundamenta habentem ciuitatem (Abraham) cuius artifex & conditor Deus.

12. Sed accessistis ad Sion montem, & ciuitatẽ Dei viuentis Ierusalem cælestem.

Non

Non enim habemus hic manentem ciuitatem, sed futuram inquiri mus. 13.

Et murus ciuitatis habens fundamenta duodecim. Apo.21.

Et fundamenta muri ciuitatis omni lapide precioſo,& templum non vidi in ea. Ibidem.

Dominus enim Deus omnipotens templum illius eſt & agnus. Ibidem.

Et ciuitas non eget ſole neque luna, vt luceant in ea: nam claritas Dei illuminat illam. Ibidem.

Ciuitas terrena, pietate gubernatur.

Si habitauerit aduena in terra veſtra, & moratus fuerit inter vos, non exprobretis ei, ſed ſit inter vos quaſi indigena, & diligetis eum, quaſi voſmetipſos; fuiſtis enim & vos aduenæ in terra Aegypti. Leu.16.

In bonis iuſtorum exultabit ciuitas. Pro.11.

Vbi non eſt gubernator, populus corruet. Ibidem.

Qualis rector ciuitatis, tales & inhabitantes eam. Ciuitates inhabitabuntur per ſenſum prudentium. Eccl.10.

Vrbs fortitudinis noſtræ Sion ſaluator ponetur in ea murus & antemurale. Aperite portas & ingredietur gens iuſta cuſtodiens ciuitatem. Eſa.26.

Impietate deuaſtatur.

Præcipita Domine, diuide linguas eorum. Die ac nocte circundabit eam ſuper muros eius iniquitas, & dolus. Et non defecit de plateis eius vſura & dolus. Pſal.54.

Niſi Dominus cuſtodierit ciuitatem, fruſtra vigilat qui cuſtodit eam. 126.

Pro.11. Benedictione iustorum exaltabitur ciuitas: & ore impiorum subuertetur.

29. Homines pestilentes dissipant ciuitatem: sapientes verò auertunt furorem.

Eccl.28. Susurro & bilinguis maledictus: multos enim turbauit pacem habentes. Lingua tertia multos commouit, & disperdidit illos de gente in gentem, ciuitates muratas diuitum destruxit, & domos magnatorum effodit.

Esai.17. Et eris deserta, quia oblita es Domini Dei saluatoris tui: & fortis adiutoris tui non es recordata.

Aba.2. Væ qui ædificat ciuitatem in sanguinibus, & præparat vrbem in iniquitate.

CLAVIS MORTIS.

Esa.22. ET dabo clauem domus Dauid super humerum eius: & aperiet, & non erit qui claudat, & claudet & non erit qni aperiat.

Apoc.1. Ego sum viuens in secula seculorum, & habeo claues mortis & inferni.

3. Hæc dicit sanctus & verus, qui habet clauem Dauid: qui aperit & nemo claudit: claudit, & nemo aperit.

COGITATIO BONA.

Gene.24. EGressus fuerat (Isaac) ad meditandum in agro, inclinata iam die.

Pro.12. Cogitationes iustorum, iudicia: consilia impiorum, fraudulenta.

Ibid.15. Mens iusti, meditabitur sapientiam: Os impiorum redundat malis.

Prou.16. Reuela Domino opera tua, & dirigentur cogitationes tuæ.

Cogi-

Cogitatum tuum habe in præceptis Dei, & in mandatis illius maximè assiduus esto, & ipse dabit tibi cor, & concupiscẽtia sapientiæ dabitur tibi. *Eccle.6.*

Cogitatus sensati in omni tempore, vel metu non deprauabitur. *22.*

Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum, non quòd sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est. *2.Cor.3.*

Deus est enim qui operatur in nobis & velle & perficere, pro bona voluntate. *Phil.2.*

De cætero fratres quæcunque sunt vera, quæcũque iusta, quæcunque sancta, quæcũque amabilia, quæcũque bonæ famæ: siqua virtus est, siqua laus disciplinæ, hæc cogitate. *Phil.4.*

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. *Matt.5.*

Cogitatio mala.

Videns autem Deus, quòd multa malitia esset in terra: & cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, pœnituit eum, quòd hominem fecisset in terra, & præcauens in futurum, & tactus dolore cordis intrinsecus, delebo, inquit, hominem, quem creaui, à facie terræ. *Gen.6.*

Dolus, in corde cogitantium mala. *Pro.12.*

Abominatio Domini, cogitationes malæ. *Pro.15.16.*

Qui attonitis oculis cogitat praua, mordens labium suum perficiet malum.

Qui cogitat mala facere, stultus vocabitur. Cogitatio stulti, peccatum est: & abominatio *24.*

hominum detractor.

Sap.1. Peruersæ cogitationes, separant à Deo.

Ibidem. In cogitationibus impij, interrogatio erit.

3. Impij secundum quæ cogitauerunt, correptionem habebunt.

9. Corpus quod corrumpitur, aggrauat animam, & deprimit terrena habitatio sensum multa cogitantem. Non est cogitatus impiorum, prudentia.

Eccle.6. Non te extollas in cogitatione animæ tuæ, velut taurus: ne forte elidatur virtus tua per stultitiam.

16. Qui minoratur corde, cogitat inania: & vir imprudens, & errans, cogitat stulta.

27. Sicut in percussura cribri remanebit puluis: sic aporia hominis in cogitatu illius.

Esa.59. Cogitationes eorum, cogitationes inutiles.

Matt.15. De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, & blasphemiæ: hæc sunt, quæ coinquinant hominem.

Iere.4. Auferte præputia cordium vestrorũ, viri Iuda, ne forte egrediatur, vt ignis indignatio mea, & succendatur, & non sit, qui extinguat propter malitiam cogitationum vestrarum.

Ibidem. Laua à malitia cor tuum Ierusalem, vt salua fias: vsquequo morabuntur in te cogitationes noxiæ?

Matt.9. Vt quid cogitatis mala in cordibus vestris?

COGNITIO DEI.

1.reg.16. Homo enim videt ea quæ patent: Deus autem intuetur cor.

Nónne

Nonne ipſe conſiderat vias meas, & cunctos greſſus meos dinumerat? *Iob 31.*

In omni loco oculi Domini contemplátur bonos & malos. *Pro.15.*

Infernus & perditio coram Domino: quanto magis corda filiorum hominum? *Ibid.*

Omnes viæ hominum patent oculis eius, ſpirituum ponderator eſt Dominus. *16.*

Non præterit Dominum omnis cogitatus: & non abſcondit ſe ab eo vllus ſermo. *Eccl.42.*

Bonos ſingulariter.

Et reſpexit Dominus filios Iſraël, & cognouit eos. *Exod.2.*

Quoniam nouit Dominus viam iuſtorum. *Pſal.1.*

Priuſquam te formarem in vtero noui te. *Ierem.1.*

Firmum fundamentum Dei ſtat, habens ſignaculum hoc. Cognouit dominus qui ſunt ſui. *2.Tim.2.*

Omnia nuda & aperta ſunt oculis eius. *Heb.4.*

Malos non agnoſcit.

Multi dicent mihi in illa die, Domine, Domine: Et tunc confitebor illis, quia nunquam noui vos, diſcedite à me omnes, qui operamini iniquitatem. *Mat.7.*

Amen dico vobis, neſcio vos. *25.*

Si quis autem ignorat, ignorabitur. *1.Cor.14.*

Firmiter exigitur.

Cognoſcetur Dominus iudicia faciens. Conuertantur peccatores in infernum, omnes gentes, quæ obliuiſcuntur Deum. *Pſal.9.*

Vacate & videte, quoniam ego ſum Deus. *45.*

Deus de cælo proſpexit ſuper filios hominū, vt videat ſi eſt intelligens, aut requirens Deum. *52.*

Vani

Sap.13. Vani ſunt omnes homines, in quibus non ſubeſt ſcientia Dei.

Eſa.1. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum,& aſinus præſepe Domini ſui: Iſrael autem me non cognouit,& populus meus non intellexit.

Iere.4. Quia ſtultus populus meus me non cognouit: filij inſipientes ſunt,& vecordes.

9. Confortati ſunt in terra, quia de malo ad malũ egreſsi ſunt, & me non cognouerunt, dicit Dominus.

Ibidem. Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua, & non glorietur fortis in fortitudine ſua,& non glorietur diues in diuitiis ſuis:ſed in hoc glorietur,qui gloriatur, ſcire & noſſe me: quia ego ſum Dominus, qui facio miſericordiam & iudicium & iuſtitiam in terra.

Oſeæ 6. Miſericordiam volui,& non ſacrificiũ:& ſcientiam Dei pluſquam holocauſta.

Rom.1 Reuelatur ira Dei de cælo ſuper omnem impietatem, & iniuſtitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in iuſtitia detinent: quia quod notum eſt Dei, manifeſtum eſt in illis: Deus enim illis manifeſtauit.

Multipliciter acquiritur, ſcilicet diuina illuſtratione.

Iob 21. Qui dixerũt Deo,recede à nobis,ſcientiam viarum tuarum nolumus.

Pſal.4. Multi dicunt, quis oſtendit nobis bona? Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Dñe.

Eſa. 52. Propter hoc ſciet populus meus nomen meum in die illa; quia ego ipſe qui loquebar, ecce adſum.

Confi-

Confiteor tibi pater Domine cæli & terræ, quia abſcondiſti hæc à ſapientibus, & prudẽtibus, & reuelaſti ea paruulis. Et nemo nouit filiũ, niſi pater, neq; patrem quis nouit niſi filius, & cui voluerit filius reuelare. *Matt.11.*

Beatus es Simon Bariona, quia caro & ſanguis non reuelauit tibi: ſed pater meus, qui in cælis eſt (me ſcilicet eſſe Chriſtum filium Dei viui.) *16.*

Nemo venit ad me, niſi pater meus, qui miſit me, traxerit eum. Nõ quia patrem vidit quiſquam, niſi is, qui à Deo eſt, hic vidit patrem. *Ioan.6.*

Neque me ſcitis, neque patrem meum ſcitis: ſi me ſciretis, forſitan & patrem meum ſciretis. *8.*

Et cognouerunt verè quia à te exiui, & crediderunt, quia tu me miſiſti. *17.*

Et ſcimus, quoniam filius Dei venit, & dedit nobis ſenſum, vt cognoſcamus, & ſimus in vero filio eius. Hic eſt verus Deus & vita æterna. *Ioan.5.*

Creaturarum conſideratione.

Nimirum interroga iumenta, & docebunt te: & volatilia cæli, & indicabunt tibi: loquere terræ & reſpondebit tibi: & narrabunt piſces maris. Quis ignorat, quòd omnia hæc manus Domini fecerit? *Iob 12.*

Cæli enarrant gloriam Dei. *Pſal.18.*

Vani ſunt omnes homines, in quibus non eſt ſcientia Dei, & de his, quæ videntur bona, non potuerunt intelligere eum: qui eſt, nec operibus attendentes agnouerunt, quis eſſet artifex. Quorũ etſi ſpecie delectati Deos putaue- *Sap.13.*

tauerunt, ſciant quanto his dominator ſpecioſior eſt. Speciei enim generator hæc omnia conſtituit. Aut ſi virtutem & opera eorũ mirati ſunt, intelligant ab illis, quoniam, qui fecit hæc, fortior eſt illis.

Ibidem. A magnitudine enim ſpeciei & creaturæ cognoſcibiliter poterit creator horũ videri. Creauit illis ſcientiam ſpiritus, & ſenſu impleuit cor illorum.

43. Multa abſcondita ſunt maiora his, pauca vidimus operum eius.

Ioan. 5. Opera enim quæ dedit mihi pater, vt perficiam ea, ipſa opera, quæ ego facio, teſtimonium perhibent de me, quia pater miſit me.

Rom. 1. Inuiſibilia enim ipſius à creatura mundi ea, quę facta ſunt intellecta conſpiciuntur.

1. Cor. 13. Ex parte enim cognoſcimus.

Scripturarum declaratione.

Ioan. 5. Scrutamini ſcripturas: quia vos putatis in illis vitam æternam habere. Et illæ ſunt, quæ teſtimonium perhibent de me.

Ibidem. Si crederetis Moyſi, crederetis forſitan & mihi: de me enim ille ſcripſit.

Salubriter perquiritur.

Sap. 15. Noſſe enim te conſummata iuſtitia eſt, & ſcire iuſtitiam & virtutem tuam, radix eſt immortalitatis.

Eſa. 11. Non nocebunt & non occident in vniuerſo monte ſancto meo: quia repleta eſt terra ſciẽtia Domini, ſicut aquæ maris operientis.

Oſea 6. Viuificabit nos poſt duos dies, & in die tertia ſuſcitabit nos, & viuemus in conſpectu eius:

ſciemus

sciemus, sequemurque vt cognoscamus Dominum.

Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti, Iesum Christum. *Ioan.17.*

Veruntamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi Domini mei. *Phil.3.*

Ideò nos ex qua die audiuimus, non cessamus pro vobis orantes, vt impleamini agnitione voluntatis eius: in omni sapientia & intellectu spirituali, vt ambuletis dignè Deo per omnia placentes. *Colo.1.*

Et omnis qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum. Qui non diligit, non nouit Deũ, quia Deus charitas est. *1.Ioan.4.*

Cognoscit homo differenter.

Homo videt ea quæ patent. *1.Reg.16.*

Sicut aqua profunda, sic consilium in corde viri, sed homo sapiens exhauriet illud. *Pro.20.*

Vestigium cordis boni, & faciem bonam difficile inuenies & cum labore. *Eccl.13.*

Quis scit hominum, quę sunt hominis, nisi spiritus qui in ipso est? *1.Cor.2.*

Cognoscitur homo frequenter ex visu.

Iratusque est Cain vehementer, & concidit vultus eius. *Gen.4.*

In facie prudentis lucet sapientia. *Prou.17.*

Sapientia hominis lucet in vultu eius, & potentissimus faciem illius commutabit. *Eccle.8.*

Cor hominis immutat faciem illius, siue in bono, siue in malo. *Eccl.13.*

Ex

19\. Ex viſu cognoſcitur vir, & ab occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus.

A ſtatu.

Pro.27. Quomodo in aquis reſplendent vultus proſpicientium: ſic corda hominum manifeſta ſunt prudentibus.

Eccl.27. Sicut ruſticatio de ligno oſtendit fructũ illius: ſic verbum ex cogitatu cordis hominis.

Geſtu.

Pro. 20. Ex ſtudiis ſuis intelligitur puer, ſi munda & recta ſint opera eius.

Eccl.19. Amictus corporis, & riſus dentium, & ingreſſus hominis enuntiant de illo.

COMPASSIO HABENDA AD PROXIMVM.

Iob 29. AVris audiens beatificauit me, & oculus videns teſtimonium reddebat mihi, eò quòd liberaſſem pauperem vociferantem, & pupillum, cui non erat adiutor, benedictio perituri ſuper me veniebat, & cor viduæ conſolatus ſum.

Mat.7. Omnia quæcunque vultis bona, vt faciant vobis homines, ita & vos facite illis. Hæc eſt enim lex, & Prophetæ.

Rom.12. Gaudete cum gaudẽtibus, flete cum flentibus.

Non ſolum iuſtis in afflictione compatiendum eſt, ſed etiam peccatoribus & iniuſtis.

Eſa.21. Propter deſtructionem Babylonis repleti ſunt lumbi mei dolore, ſicut anguſtia parturiẽtis.

22\. Recedite à me (dicebat Eſaias vidẽs ſpiritualem calamitatem ſuperuenientem populo ſuo) amare flebo, nolite incumbere, vt conſolemini

mini me,ſuper vaſtitate filiæ populi mei.
Triſtitia eſt mihi magna (dicebat Paulus compatiens fratribus, & cognatis ſuis pereuntibus) & continuus dolor cordi meo. *Rom.9.*
Optabam enim ego ipſe anathema eſſe à Chriſto pro fratribus meis, qui ſunt cognati, ſecundum carnem, qui ſunt Iſraëlitæ, quorum adoptio eſt,& gloria.
Quis infirmatur & ego nõ infirmor? quis ſcandalizatur,& ego non vror? *2.Cor.11.*
Filioli mei, quos iterum parturio, iudicium ſine miſericordia fiet ei, qui non facit miſericordiam. *Gal.4.*

COMPVNCTIO.

RIſus dolore miſcebitur, & extrema gaudij luctus occupat. *Prou.14.*
Amen dico vobis: Quia plorabitis & flebitis vos,mundus autem gaudebit. *Ioan.16.*
Vos triſtes eritis, ſed triſtitia veſtra in lætitiam conuertetur. *Ibidem*
Qui flent tanquam non flentes ſint,& qui gaudent,tanquam non gaudentes. *1.Cor.7.*
Miſeri eſtote, lugete & plorate, riſus veſter in luctum conuertetur,& gaudiũ in mœrorem. *Iaco.4.*

CONCVPISCENTIA.

NE ſequantur cogitationes ſuas & oculos ſuos per res varias fornicantes. *Num.13.*
Exardeſcet contra eum ſitis. *Iob 18.*
Comediſtis,& non eſtis ſatiati. *Agg.1.*
Oculus malus ad mala non ſatiabitur pane indigens,& triſtitia erit ſuper menſam ſuam. *Eccl.14.*
In ore imprudentis conculcabitur inopia, & *Eccl.40.*

in ventre eius ignis ardebit.

Esa. 5. Dilatauit infernus animam suam, & aperuit os suum absque vllo termino.

Ezec. 7. Animam suam non saturabunt, & ventres eorum non saturabuntur.

Abac. 2. Dilatauit quasi infernus animam suam, & ipse quasi mors non adimpletur.

Concupiscentia mala peccatum operatur.

Gene. 8. Sensus & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua.

Roma. 7. Scio enim, quia non habitat in me, hoc est in carne mea, bonum. Nam velle adiacet mihi, perficere autem bonum, non inuenio. Non enim, quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago. Si autem, quod nolo, illud facio, iam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum. Inuenio legem, volenti mihi facere bonum, quoniam mihi malum adiacet. Condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem: video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati, quæ est in membris meis.

Iaco. 1. Nemo cum tẽtatur, dicat, quoniam à Deo tentatur: Deus enim intentator malorum est. Ipse autem neminem tẽtat. Vnusquisq; verò tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus. Deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum: Peccatum verò, cum consummatum fuerit, generat mortem.

Cum fructu frænatur.

Gen. 4. Nónne si bene egeris, recipies; sin autem malè, statim

ſtatim in foribus peccatum tuum aderit? Sed ſub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illi.

Aufer iram à corde tuo, & amoue malitiam à carne tua: Adoleſcentia enim & voluptas vana ſunt. Eccl. 11.

Ne ſequaris in fortitudine tua concupiſcẽtiam cordis tui. Eccl. 5.

Virginem ne conſpicias, ne fortè ſcandalizeris in decore illius. Ibidem 9.

Auerte faciem à muliere compta, & ne circunſpicias ſpeciem alienam. Ibidem

Propter ſpeciem mulieris, multi perierunt, & ex hoc concupiſcentia, quaſi ignis exardeſcit. Ibidem

Ne reſpicias in mulieris ſpeciem, & ne concupiſcas mulierem à ſpecie. Ibid. 25.

Poſt concupiſcentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere. Si præſtes animæ tuæ concupiſcentias eius, faciet te in gaudium inimicis tuis. Eccl. 18.

Aufer à me vanas concupiſcentias, & concubitus concupiſcentiæ ne apprehendant me. 23

Si oculus tuus ſimplex fuerit, totum corpus lucidum erit. Matt. 6.

Animalis homo non percipit ea, quæ ſunt ſpiritus Dei. 1. Cor. 2.

Efficiamini diuinæ naturæ conſortes, fugientes eius, quæ in mundo eſt, concupiſcentiæ correptionem. 2. Pet. 1.

Concupiſcentia rei alienæ prohibetur.

Non concupiſces domum proximi tui: nec deſiderabis vxorem eius, non ſeruum, nõ ancil- Exo. 20. & Deut. 5.

lam, non bouem, non asinum, nec omnia, quæ illius sunt.

Eccl.9. Non zeles gloriã & opes peccatoris: non enim scis, quæ futura sit illi subuersio.

CONFESSIO.

Gene.3. COnsuerunt sibi folia ficus, & fecerunt sibi perizomata (excusationes in peccatis.)

Exod.10. Sanctifica eos hodie & cras, & lauent vestimenta sua, & sint parati in diem tertium.

Leu.13. Leprosus adducetur ad sacerdotem vel ad vnum quemlibet filiorum eius.

14 Radet homo omnes pilos corporis sui, & lauabitur aqua, purificatusque ingredietur castra (vnitatem ecclesiæ.)

26 Quod etsi de his aliqui remanserint, tabescent in iniquitatibus suis, in terra inimicorũ suorum & propter peccata patrum suorum, & sua affligentur, donec confiteantur iniquitates suas, & malorum suorum recordentur, quibus præuaricati sunt in me.

Num.5. Vir siue mulier cùm fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum domini, atque deliquerint: peccatum suum confitebuntur.

Deut.21. Quãdo peccauerit homo quod morte plectendum est, & adiudicatus morti, appẽsus fuerit in patibulo: non permanebit cadauer eius in ligno, sed in eadem die sepelietur.

Iosu.7. Fili mi da gloriam domino Deo Israël, & confitere atque indica mihi, quid feceris, ne abscondas: & dixit, Verè ego peccaui.

Vade

Vade lauare septies in Iordane, & recipiet caro tua sanitatem, & mundaberis. 4. Reg. 5.
Confessio (peccatorum) & magnificentia (bonorum operum) coram illo. 1. Par. 16.
Ex voluntate mea (nō timore compulsus) confitebor illi. Psal. 21.
Beati quorum tecta sunt peccata (ne appareant in iudicio.) 31
Delictum meum tibi cognitū feci (imò ignotum.) 31
Dixi, confitebor aduersum iniustitiam meam domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. 31
Iniquitatem meam annuntiabo, & cogitabo diu pro peccato meo. 37
Effundite coram illo corda vestra. 61
Ne tradas bestiis animas confitentes tibi (id est dæmonibus.) 73
Præoccupemus faciem eius in confessione. 94
Confessio & pulchritudo (sequens) in cōspectu eius. 95
Confitebor tibi in toto corde meo. 110
Os meum aperui (ad confessionem) & attraxi spiritum meum. 118
Non declinet cor meum in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis. 140
Reuela domino opera tua, & diriget cogitationes tuas. Prou. 16
Iustus prior est accusator sui. 18
Qui abscondit scelera sua, non dirigetur; qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur. 28

Can.2. Tempus putationis aduenit.

Ibidem Sonet vox tua in auribus meis.

Eccle. 4. Pro anima tua non confundaris dicere verum. Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam & gratiam.

Ibidem Non confundaris confiteri peccata tua : & ne subijcias te omni homini pro peccato.

7 De negligentia tua purga te cum paucis.

18 In fine hominis , denudatio operum eius (nisi tegat confessio.)

17 Non demoreris in errore impiorum, ante mortem confitere. A mortuo , quasi nihil petit confessio, confiteberis viuens, viuus & sanus confiteberis , & laudabis Deum, & gloriaberis in miserationibus illius.

20 Et qui perdit animam suam præ confusione (confitendi.)

38 Auerte à delicto , & dirige manus , & ab omni delicto munda cor tuum.

Esa.14. Perdam Babylonis (peccati) nomen, & reliquias & progeniem, & germen, dicit dominus.

38 Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.

Ibidem Viuens viuens ipse cõfitebitur tibi, sicut & ego hodie (non differens.)

43 Reduc me in memoriam , vt iudicemur , simul narra si quid habes vt iustificeris.

47 Tolle molam, & mole farinam, denuda turpitudinem tuam , discooperi humerum , reuela crura, transi flumina, alioquin reuelabitur ignominia tua & opprobriũ tuum (in iudicio) vltionem capiam, & non resistet mihi homo.

Solue

Solue vincula colli tui captiua filia Sion (quibus ad inferni patibula traheris.) 52

Creaui fructum labiorum pacem, pacem, ei qui longè est, & qui propè, dixit dominus, & sanaui eum. 57

Dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes. 58

Inuocabis, & Dominus exaudiet, si abstuleris de medio tui catenam, & desieris extendere digitum tuum & loqui, quod non prodest. *Ibidem*

Orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt, sicut meridies. *Ibidem*

Vade & ostende te sacerdoti, & offer munus tuum. *Matth. 8.*

Confitentes peccata sua. Marc j. 3

Soluite & adducite mihi. 11

Quodcunque solueris super terram, erit solutum & in cœlis (c'aue non errante.) 16

Quæcunque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlis, & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlis. 18

Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. *Ioan. 20.*

Ore autem confessio fit ad salutem. *Rom. 10.*

Expurgate vetus fermentum, vt sitis noua conspersio. *1. Cor. 5.*

Si nosmetipsos iudicaremus, non vtique iudicaremur à domino. 11

Confitemini alterutrum peccata vestra. *Iaco. 5.*

Si dixerimus: Quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. *1. Ioan. 1.*

Ibidem Si confiteamur peccata nostra, Deus fidelis est, & iustus, vt remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus, quoniam non peccauimus, mendacem facimus eum, & verbum eius non est in nobis.

CONFIDENTIA IN DEVM.

Psal.10. IN domino confido.
56 In te confidit anima mea.
118 Bonum est confidere in domino, quàm confidere in homine.
124 Qui confidunt in domino sicut mons Sion: non commouebitur in æternum, qui habitat in Hierusalem.
Sapi.3. Qui confidunt in Domino, intelligent veritatem: & fideles in dilectione acquiescent illi.
Eccl.23. Qui confidit in Domino, non minorabitur.
Prou.3. Habe fiduciam in Domino Deo tuo.
Ibidem Ne paueas repentino timore, & irruentes tibi potentias impiorum.
Ibidem Dominus erit in latere tuo, & custodiet pedem tuum ne capiaris.
Mar. 6. Confidite quia ego sum.
Ioan.16. Confidite, ego vici mundum.
Roma.8. Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Confidentia vana & stulta.

Iere.17. Maledictus homo, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & à Domino recedit cor eius.
Prou.12. Qui cõfidit in cogitationibus suis, impiè agit.
14 Sapiens timet, & declinat a malo: stultus transit & confidit.

Qui

Qui confidit in corde ſuo, ſtultus eſt. 28
Væ, qui opulenti eſtis in Sion, & confiditis in monte Samariæ, optimates, capita populorum, ingredientes pompaticè domum Iſraël. *Amos 6.*
Qui confidunt in ſculptili, confundantur confuſione. *Eſa.42.*
Non eſt qui inuocet iuſtitiam, neque eſt qui iudicet verè, ſed confidunt in nihili & loquuntur vanitates: conceperunt laborem, & pepererunt iniquitatem. 59
Ecce vos confiditis vobis in ſermonibus mendacij, qui non proderunt vobis. *Iere.7.*

CONFIRMATIONIS MODVS ET FRVCTVS.

TVnc oblati ſunt ei paruuli, vt manus eis imponeret & oraret. *Matt. 19.*
Et offerebant illi paruulos, vt tangeret illos. *Mar. 10.*
Et cum cœpiſſet eos in vlnas, impoſitis manibus ſuper illos, benedixit eis.
Manus citò nemini impoſueris. *1.Tim.5.*
Hos ſtatuerunt ante conſpectũ Apoſtolorum, & orantes impoſuerunt eis manus. *Act.5.*
Ioſue verò filius Nun repletus eſt ſpiritu ſapientiæ, quia Moyſes poſuit ſuper eum manus ſuas. *Deut.34.*
Admoneo te, vt reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum. *1.Tim.1.*
Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant ſpiritum ſanctum. *Act.8.*
Et cùm impoſuiſſet illis manus Paulus, venit Spiritus ſanctus ſuper eos, & loquebantur linguis, & prophetabant. 19

Eccle. 4. Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam & gratiam.

Esa. 29. Non modò confundetur Iacob, nec modò vultus eius erubescet, sed cùm viderit filios suos opera manuum mearum in medio sui sanctificantes nomen meum, & sanctificabunt sanctum Iacob, Deum Israël prædicabunt, & scient errantes spiritu intellectum, & mussitatores discent legem.

Iere. 6. Quin potius confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt, quamobrem cadent inter ruentes.

Eze. 36. Recordabimini viarum vestrarū pessimarum, studiorumq; non bonorum, & displicebunt vobis iniquitates vestræ, & scelera vestra.

Ibidem Confundimini, & erubescite super via vestra domus Israël.

Pœnalis confusio.

Eccl. 41. Erubescite à patre & à matre de fornicatione, & à præsidente, & à potente de mendacio. A principe & à iudice de delicto, à synagoga, & à plebe de iniquitate, à socio & amico de iniustitia, & de loco, in quo habitas, de furto, de veritate dei, & testamento.

Ierem. 2. Quomodo confunditur fur, quando deprehenditur: sic confusi sunt domus Israël, & ipsi, & terga eorum.

3 Dormiemus in confusione nostra, & operiet nos ignominia nostra, quoniam Domino Deo nostro peccauimus.

Con-

Confundemini à fructibus vestris propter iram furoris Domini. 12.
Domine omnes qui te derelinquunt, confundentur. 17
Confundantur omnes qui me persequuntur, & non confundar ego. *Ibidem*

CONSCIENTIAE BONAE QVALITAS.

NAm gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ. *1. Cor. 2.*
Filioli mei non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate. In hoc cognoscimus, quoniam ex veritate sumus, & in conspectu eius suadebimus corda nostra. Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum, maior est deus corde nostro, & nouit omnia. *1. Ioan. 3.*

Vtilitas.

Secura mens quasi iuge conuiuium. *Prou. 15.*
Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo. *1. Ioan. 3.*

Conscientiæ malæ peruersitas.

Frequenter enim præoccupant pessima, redarguente conscientia. Cum enim sit timenda nequitia, dat testimonium condemnationis condemnata: semper enim præsumit sæua perturbata conscientia. *Sap. 17.*

CONSILIVM DIVINVM INCOMPREHENSIBILE.

QVis enim hominum poterit scire consilium Dei? aut quis poterit cogitare, quid velit Deus? *Sap. 9.*

Pro.25. Sicut, qui mel multum comedit, non eſt ei bonum; ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis, opprimetur à gloria.

Eſa.40. Quis audiuit ſpiritum Domini, aut quis conſiliarius eius fuit & oſtendit illi? Cum quo iniit conſilium & inſtruxit eum?

Iere.23. Quis enim affuit in conſilio domini?

32 Fortiſſime, magne & potens, Dominus exercituum nomen tibi. Magnus conſilio & incomprehenſibilis cogitatu.

Rom.11. Quis cognouit ſenſum Domini? aut quis prior dedit illi, & retribuetur illi?

2.Cor.2. Ita & quæ Dei ſunt, nemo cognouit, niſi ſpiritus Dei.

Ibidem Quis cognouit ſenſum Domini, aut quis inſtruxit eum?

Inſuperabile.

Pro.21. Non eſt ſapientia, non eſt prudentia, non eſt conſilium contra Dominum.

Eſa.46. Conſilium meum ſtabit, & omnis voluntas mea fiet.

Acto.5. Et nunc itaque dico vobis, abſtinete ab hominibus iſtis, & ſinite illos: quoniam ſi eſt ex hominibus conſilium, aut opus hoc, diſſoluetur. Sin ex Deo eſt, non poteſtis diſſoluere, nequando & Deo repugnare reperiamini.

Irreprehenſibile.

Pſal.31. Conſilium autem Domini in æternum manet.

65 Terribilis in conſiliis ſuper filios hominum.

Prou.1. Cum venerit repentina calamitas, & interitus veſter vt tempeſtas ingruerit, cum venerit ſuper vos tribulatio & anguſtia: tunc inuocabunt

bunt me, & non exaudiam; manè consurgẽt, & non inuenient me, eò quòd exosam habuerint disciplinam, & timorem Domini nõ susceperint, nec acquieuerint consilio meo, & detraxerint vniuersę correptioni meæ.

Consilium bonum.

Audi verba mea atque consilia, & erit Dominus tecum. *Exo.18.*

State, vt consulam, quid præcipiat Dominus de vobis, (de immundis super anima hominis) *Nume.2.*

Gens absque consilio & sine prudentia, vtinam saperent, & intelligerent, ac nouissima prouiderent. *Deut.32.*

Melius est consilium Chusi consilio Achitophel. *2.Reg.17.*

Orate vt firmum faciat consilium meum Deus. *Iud.8.*

In corde meo Domine consilium corrobora, vt 9
domus tua in sanctificatione permaneat.

Quæ domus sumus nos. *Heb.3.*

Det tibi Deus gratiam & omne consilium cordis tui virtute sua corroboret. *Iud.10.*

Conseruasti animam tuam, eò quòd tale peristi consilium, vt descenderes ad dominum Deum nostrum, (hic in bono) *Ibidem*

Pete ab eo, vt vias tuas dirigat, & omnia consilia tua in ipso permaneant. *Tob.4.*

Nunquid consiliũ dei audisti (obediendo? non) *Iob.12.*

Quamdiu ponam consilia in anima mea, & dolorem in corde meo per diem. *Psal.12.*

Tribuat tibi Deus secundum cor tuum, & om- 19
ne consilium tuum confirmet.

Obliti

105 Obliti ſunt operum eius, & non ſuſtinuerunt conſilium eius.

106 Exacerbauerunt eloquia Dei, & conſilium altiſſimi irritauerunt.

Prou. 1. Deſpexiſtis omne conſilium meum, & increpationes meas neglexiſtis.

2 Conſilium cuſtodiet te.

3 Cuſtodi legem meam atque conſilium meum, & erit vita animæ tuæ.

8 Ego ſapientia habito in conſilio,& eruditis interſum cogitationibus.

Ibidem Meum eſt conſilium & æquitas.

13 Qui agunt omnia cum conſilio, reguntur ſapientia.

Ibidem Aſtutus omnia agit cum conſilio.

*Eſa.*9. Vocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius.

*Iere.*23. In nouiſſimis diebus intelligetis conſilium eius (quod modò contemnitis)

38 Si conſilium dedero tibi,non me audies, (ſæpe fit.)

1.*Mac.*2. Simon frater veſter ſcio quòd vir cõſilij eſt, ipſum audite ſemper:& ipſe erit vobis pater.

Roma. 9. Præuidimus animabus noſtris errore veſtro compulſi,& hoc conſilium iniuimus.

Conſilium bonum bonus attendit à quo habeat.

*Tob.*4. Conſilium ſemper à ſapiente perquire.

*Prou.*12. Qui ſapiens eſt,audit conſilia.

20 Sicut aqua profunda, ſic conſilium in corde viri.

*Eccl.*6. Multi pacifici ſint tibi, & conſiliarius ſit tibi vnus de mille.

Cum

Cum fatuis consilium non habeas, non enim 8
poterunt diligere, nisi quæ eis placent. Coram extraneo non facias consilium, nescis enim quid pariet. Non omni homini cor tuum manifestes, ne fortè inferat tibi gratiam falsam, & conuicietur tibi.
Cum sapientibus & prudentibus tracta. 9
Non omnem hominem inducas in domum 11
tuam, multæ enim sunt insidiæ dolosi. Sicut enim eructant præcordia fœtentium, & sicut perdix inducitur in caueam, & vt caprea in laqueum: sic & cor superborum, & sicut prospectator videns casum proximi sui: Bona enim in mala conuertens insidiatur, & in electis imponet maculam.

Scientia sapientis quasi inundatio abundabit, & consilium eius sicut fons vitę permanet. *Eccl.21.*

Cum viro irreligioso tracta de sanctitate, & cum iniusto de iustitia. Sed cum viro sancto assiduus esto, quemcunque cognoueris obseruantem timorem Dei, cuius anima est secundum animam tuam. *Eccl.37.*

Cor boni consilij statue tecum. *Ibidem*

Anima viri sancti enunciat aliquãdo vera, quàm septem circunspectores sedentes in excelso. Et sic in his omnibus deprecare altissimum, vt dirigat in veritate viam tuam.

Omni tempore consilia tua in ipso permaneant. *Tob.4.*

Et consilium tuum iustificationes tuæ. *Iob.21.*

Fili sine consilio nihil facias, & post factum non pœnitebis. *Eccles.32.*

Ante

37 Ante omnia opera verbum verax præcedat te, & ante omnem actum consilium stabile.

Consilium bonum vtilitatem prætendit.

*Psal.*110. Confiteor tibi Domine in toto corde meo in consilio iustorum, & congregatione.

*Prou.*11. Salus, vbi multa consilia.

12 Qui pacis ineunt consilia, sequetur eos gaudium.

15 Dissipãtur cogitationes, vbi nõ est consiliũ; vbi verò sunt plures consiliarij, confirmantur.

20 Cogitationes, consiliis roborantur.

*Eccl.*22. Sicut loramentum ligneum colligatum in fundamento ædificij non dissoluetur, sic & cor confirmatum in cogitatione consilij.

*Prou.*22. Sicut aqua profunda, sic consilium in corde viri, sed homo sapiens exhauriet illud.

27 Vnguento, & variis odoribus delectatur cor, & bonis amici consiliis anima dulcoratur.

*Eccl.*40. Aurum & argentum est constitutio pedum, & super vtrunque consilium beneplacitum.

*Eccl.*36. Quàm speciosum cantici iudicium, & à presbyteris cognoscere consilium.

Consilium malum.

*Num.*24. Dabo tibi consilium quod populus tuus faciet populo huic extremo tempore.

23 Cur subuertitis mentes filiorum Israël, ne transire audeant in locum, quem eis daturus est Dominus?

*Deut.*11. Non inueniatur in te qui lustret filium suum, aut filiam, ducens per ignem, neque qui pythones consulat, nec diuinos, nec à mortuis quærat veritatem: Omnia enim hęc abomina-

minatur Dominus.

Conduxerunt aduersus eos consiliatores, vt destruerent consilium eorum. (sic aliqui.) 1.Esr.4.

Cogitationes malignorum dissipat, ne possint implere manus eorum, quod cœperant. Iob. 5.

Nunquid bonum tibi videtur, vt consilium impiorum adiuues? Iob.10.

Adducit consiliarios (malos) in stultum finem, & iudices in stuporem. 12

Præcipitabit impium consilium suum. 18

Consilium impiorum longè sit à me. 22

Cui dedisti consilium, forsitan illi qui non habet prudentiam (nónne præsumptio est?) 26

Non est consilium contra Dominum (ipse det: sed magis contra nos est) Prou. 21.

A zelantibus te absconde consilium. Eccl.37.

A consiliario (malo) serua animam tuam, prius scito, quæ sit illius necessitas. Ibidem

Non solùm qui faciunt ea digni sunt morte, sed etiam, qui consentiunt facientibus consilium dando. Roma.1.

Consilium malum dolose machinatur.

Consilium malignantium obsedit me. Psalm.21.

Accipere animam meam consiliati sunt. 30

Super populum tuum malignauerunt consilium. 82

Consilia impiorum fraudulenta. Prou.12.

Veruntamen, quia non sunt in manu eorum bona, consilium eorum longè fac à me. Iob.21.

Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Psalm.1.

Nolite timere, num Dei possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malum, sed Genes.50.

Iob.5. Deus illud vertit in bonum.
Qui diſſipat cogitationes malignorum, ne poſſint implere manus eorum quæ cœperant.
Ibidem Qui apprehendit ſapientes in aſtutia ſua, et conſilium prauorum diſſipat.
12 Adducit conſiliarios in ſtultum finem.
Pſal.32. Dominus diſſipat conſilia gentium.
8 Confortamini & vincemini: accingite vos & vincemini: inite conſilium & diſſipabitur.

Rigoroſe plectitur.

2.Reg.17. Sic Achitophel videns conſilium ſuum poſthaberi, ſeipſum laqueo ſuſpendit.
Prou.1. Comedent igitur fructus viæ ſuæ, ſuiſque conſiliis ſaturabuntur.
Eccle.27. Qui in altum mittit lapidem, ſuper caput eius cadet, & plaga doloſa doloſi diuidet vulnera. Et qui foueam fodit, incidet in eam: & qui ſtatuit lapidem proximo ſuo, offendet in eo, & qui laqueum alij ponit, peribit in illo. Facienti nequiſſimum conſilium, ſuper eum deuoluetur, & non agnoſcet vnde adueniet illi.
Ibidem Laqueo peribunt, qui oblectantur caſu iuſtorum: dolor autem conſumet illos, antequam moriantur.
Eſa.29. Væ qui profundi eſtis corde, vt à Domino abſcondatis conſilium, quorum ſunt in tenebris opera, & dicunt: Quis videt nos, & quis nouit nos?
30 Væ filij deſertores, dicit Dominus; vt faceretis conſilium, & non ex me.

CONSO-

ECce ego pluam vobis panes de cælo, aquam Exo.16.
de petra.
Et ait Dominus ad Mosen, antecede populum. 17.
Afflixit te penuria, & dedit tibi cibum Manna. Deut.8.
Vestimentum tuum, quo operiebaris, nequaquã vetustate defecit, & pes tuus non est subtritus. En quadragesimus annus est, vt recogites in corde tuo, quia sicut erudit homo filium suum: sic Dominus Deus tuus erudiuit te, vt custodias mandata Domini Dei tui, & ambules in viis eius, & timeas eum.
Sic Dominus pauit turbas in deserto. Mat.15.
Non dimittam, nec relinquam te. Confortare Iosue 1.
& esto robustus.
Vespere autẽ facto accesserũt ad eũ discipuli &c Mat.14.
Misereor turbæ, quia triduo iam perseuerant 15.
mecum.

In persecutionibus consolando & liberando.

Mœrentes erigit sospitate. Iob.5.
Hoc autem pro certo habet omnis, qui te colit, Tob.3.
quia vita eius si in probatione fuerit, coronabitur: si autem in tribulatione fuerit, liberabitur: & si in correptione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit. Nõ enim delectaris in perditionibus nostris, quia post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymationem & fletum, exultationem infundis.
Expectemus humiles consolationem eius. Iud.8.
Secundum multitudinem dolorum meorum, Psal.93.
in corde meo consolationes tuæ lætificauerunt animam meam.

Esa. 40. Consolamini consolamini popule meus.
51. Ego ego ipse consolabor vos.
Ierem. 31. Et conuertam luctum eorum in gaudium, & consolabor eos, & lætificabo à dolore suo.
Naum 1. Bonus Dominus & confortans in die tribulationis.
1. Cor. 10. Fidelis autē Deus est, qui non patietur vos tentari, supra id quod potestis, sed faciet cū tentatione, prouentum, vt possitis sustinere.
2. Cor. 1. Benedictus Deus & pater Domini nostri Iesu Christi pater misericordiarū, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra.
Ibidem. Quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis, ita & per Christum abundat consolatio nostra, sicut socij passionū estis, sic eritis & consolationis.
4. In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur.
7. Foris pugnæ, intus timores, sed qui consolatur humiles, consolatus est & nos.
Act. 18. Noli timere, sed loquere, & (inquit Dominus per visionem nocte Paulo cùm prædicaret Corinthi) ne taceas, propterea quòd ego sum tecum, & nemo apponetur tibi, vt noceat te.

Consolatio humana.

Iob 16. Consolatores onerosi omnes estis.
Ibidem. Cōsolarer & ego vos sermonibus, & mouerem caput meum super vos.
2. Cor. 1. Vt possimus & ipsi consolari vos, qui in omni pressura estis.

Conso-

Consolamini pusillanimes. 1.Theß.5.

Dixi ego in corde meo: Vadam & affluam delitiis, & fruar bonis. Et vidi quòd hoc quoque esset vanitas. Eccl.2.

Consortio bonorum & malorum.

Fili mi, si te lactauerint peccatores, non acquiescas eis. Pro.1.

Ne æmuleris hominem iniustum, nec imiteris vias eius. 2.

Discede ab iniquo, & deficient mala abs te. Eccl.7.

Viri iusti sint tibi conuiuæ, & in timore Dei sit tibi gloriatio, & in sensu sit tibi cogitatus Dei, & omnis enarratio in præceptis Altissimi. Ibidem 9.

Pondus super se tollit, qui honestiori se communicat. 13.

Ditiori te ne socius fueris. 13.

Cum viro sancto assiduus esto, quemcũque cognoueris obseruantem timorem Dei. 37.

Sanctorum vita, cæteris viuendi norma est. Ibidem.

Rogamus vos fratres, vt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinatè. 2.Thes. 3.

Discedat ab iniquitate omnis, qui inuocat nomen Domini (Iustum igitur & valde iustum est separare eum qui saluari vult, ab eo qui non vult.) 2.Tim.2.

CONSVETVDO.

LApides excauant aquæ. Iob 14.

Prouerbium est, adolescẽs iuxta viam suam etiam cùm senuerit, non recedet ab ea. Pro.22.

Ego sum Dñs Deus vester, iuxta consuetudinẽ Aegypti, in qua habitastis, non facietis. Leui.18.

Esa.65. Quoniam puer centum annorum morietur.
Iere.3. Bonum est viro cùm portauerit iugum ab adolescentia sua.
13. Si mutare potest Aethiops pellẽ suam, aut pardus varietates suas: & vos poteritis bene facere, cùm dilexeritis malum?
Apo.22. Qui nocet noceat adhuc.

CONTEMPLATIO.

Gen.28. VIdit Iacob in somnis (contemplationis) scalam stantem super terram, & cacumen eius tangentem cælum, angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam, & Dominum innixum scalæ.
Deu.33. Amantissimus Domini habitabit confidenter in eo quasi in thalamo, tota die morabitur: & inter humeros illius requiescet.
Iudith 8. In superioribus domus suæ cubiculum secretum sibi fecit, in quo cum puellis suis clausa morabatur.
Iob.4. Stetit quidam, cuius non agnoscebam vultum, imago coram oculis meis, & vocem quasi auræ lenis audiui. (Nota præcedens.)
7. Elegit suspendium animæ meæ.
29 Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos, quando Deus secretò erat mecum in tabernaculo meo?
34. Ex quo abscondit vultum suum, quis est qui contempletur eum?
Psal.17. Qui perfecit pedes meos, tanquam ceruorum, & super excelsa statues me.
38. In meditatione mea exardescet ignis.

Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ? & vo- 54.
labo,& requieſcam?
Memor fui Dei & delectatus ſum, meditatus 76.
ſum nocte cum corde meo,& exercitabar.
Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. 84.
Mens mea contemplata eſt multa ſapienter. Eccle. 1.
Ne ſuſcitetis, neque euigilare faciatis dilectam Cant. 2.
meam,donec ipſa velit.
Ego dormio,& cor meum vigilat. 5.
Cogitare de illa (ſapientia increata) ſenſus eſt Sap. 6.
conſummatus:& qui vigilauerit propter illã,
citò ſecurus erit.
Intrans in domum meam (cæleſtem.) conquie- 8.
ſcam cum illa.
A magnitudine enim ſpeciei, & creaturæ co- 13.
gnoſcibiliter poteſt creator horum videri.
Præcurre prior in domum tuam, & illic aduo- Eccl. 32.
care & illic lude,& age conceptiones tuas,&
non in delictis & verbo ſuperbo.
Sicut parturientis, cor tuum phantaſias patitur, 34.
niſi ab altiſſimo amiſſa fuerit vigilatio, ne
dederis illis cor tuum.
Pone menſam, contemplare in ſpecula come- Eſa. 21.
dentes & bibentes.
Contemplatus eſt diligenter multo intuitu, & Ibidem.
clamauit vt leo.
Vade populus meus, intra in cubiculum tuum, 26.
& claude oſtia tua ſuper te.
Qui ſunt iſti, qui vt nubes, volant? 60.
Eſtote quaſi columba nidificans in ſummo ore Ier. 48.
foraminis (vulnerum Chriſti.)
Statue tibi ſpeculam, pone tibi amaritudines Iere. 31.

 (gehen-

(gehennæ) dirige cor tuum in viam rectam (ad cælum,) in qua ambulasti.
Ezech.3. Ingredere & includere in medio domus tuæ.
8. Eleuauit me spiritus inter cælum & terram, & adduxit in Ierusalem in visione Dei.
Dan.10. Domine mi in visione tua dissolutæ sunt cōpages meæ, & nihil in me remansit virium.
Osee 2. Adducam eam in solicitudinē, & loquar ad cor eius.
Naum 2. Contemplare viam (salutis) conforta lumbos, robora virtutem valde.
Mat.13. Beati vestri oculi, quia vident, & aures vestræ, quia audiunt. Amen quippe dico vobis, quia multi prophetæ & iusti cupierūt videre, quæ videtis, & non viderunt, & audire, quæ auditis, & non audierunt.
14. Dimissa turba ascendit in montem solus orare.
17. Duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos.
Luc.10. Martha Martha solicita es, & turbaris erga plurima, Maria optimam partem elegit.
Rom.1. Inuisibilia Dei à creatura mundi per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque eius & virtus & diuinitas.
2.Cor.3. Nos verò omnes (vtinam) reuelata facie gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatē, tanquam à Domini spiritu.
Phil.3. Nostra autem conuersatio in cælis est.
Heb.12. Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum.
7. Cùm esset Stephanus plenus spiritu sancto intendens

tendens in cælum vidit gloriam Dei.
Fui in ſpiritu in dominica die. *Apoc.1.*

CONTEMPTVS MVNDI.

PEregrini ſumus coram te. *4.Par.29*
Filia Babylonis miſera eſt(congregatio malorum.) *Pſal. 116.*
Aſpiciemus in terram, & ecce tenebræ tribulationis,& lux obtenebrata eſt in caligine eius. *Eſa.5.*
Ad terram intuebitur,& ecce tribulatio & tenebræ & diſſolutio & anguſtia, & caligo perſequens, & non poterit auolare de anguſtia ſua. 8.
Recedite, recedite,pollutum nolite tangere. 15.
Surgite & ite, quia non habetis hîc requiem. *Mich.1.*
Omnis qui viderit te, reſiliet à te, (ô munde.) *Naum 1.*
In ignem zeli mei deuorabitur omnis terra. *Soph.1.*
O Sion ſurge (ſancta anima) quæ habitas apud filiam Babylonis. *Zach.1.*
Non poteſt vos odiſſe mundus (amantes eum) me autem odit, quia ego teſtimonium perhibeo de illo,quia opera illius mala ſunt. *Ioan.11.*
Spiritum veritatis, quem mundus non poteſt accipere. 14.
In mundo preſſuram habebitis. 16.
Non pro mundo rogo,ſed pro eis quos dediſti mihi : quia tui ſunt. 17.
Mundus eos odio habuit(& ipſi mũdum) quia non ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum de mundo. *Ibidem.*
Pater iuſte mundus te non cognouit. *Ibidem.*
Nolite conformari huic ſeculo. *Rom.12.*

Gala.1. Dedit femetipfum pro nobis, vt eriperet nos de præfenti feculo nequam.

Ibidem. Mihi mundus crucifixus eft, & ego mundo.

Phil.3. Omnia propter Chriftum detrimentum feci, & arbitror vt ftercora, vt Chriftum lucrifaciam.

Iac.4. Quicunque voluerit amicus effe feculi huius, inimicus Dei conftituitur.

1.Ioan.1. Nolite diligere mundum.

5. Mundus totus in maligno pofitus eft.

Apoc.18. Exite de ea popule meus, & ne fitis participes delictorum eius.

Multa ad hanc materiam deferuientia inuenies in diuerfis titulis.

CONTENTIO MALIGNE OPERATVR.

Pro.29. VIr fapiens, fi cum ftulto cōtenderit, fiue irafcatur fiue rideat, non inueniet requiem.

Eccl.8. Non litiges cū homine linguato, & non ftrues in ignem illius ligna.

22. Obiurgatio & iniuriæ annullabunt fubftantiam.

Ibidem. Pungens oculum educit lachrymas, & qui pungit cor, profert fenfum.

1.Cor.3. Cùm fit inter vos zelus, & cōtentio, nónne carnales eftis, & fecundum hominē ambulatis?

2.Tim.2. Noli contendere verbis, ad nihil enim vtile eft, nifi ad fubuerfionem audientium.

Condignè deuitatur.

Gen. 13. Ne, quæfo, fit iurgium inter me & te, & inter paftores meos & paftores tuos (ait Abraham Loth) fratres enim fumus.

Iob 6. Refpondete obfecro abfque contentione.

Non

Non contendas aduerſus hominem fruſtra, cũ ipſe nihil tibi malè fecerit. *Pro.3.*

Inter ſuperbos ſemper iurgia ſunt, ſemper iurgia quærit malus. 17.

Honor eſt homini, qui ſeparat ſe à contentionibus. 20.

Ne contendas cum peſſimis. 24.

Non contendas cum viro locuplete, ne fortè contra te conſtituat litem: Multos enim perdidit aurum, & vſque ad cor regum extendit & conuertit. *Eccl.8.*

Abſtine te à lite, & minues peccata. 28.

Qui tecum vult contendere in iudicio, & tunicam tollere, dimitte ei & pallium. *Mat.5.*

Nihil per cõtentionem, neque per inanem gloriam. *Phil.2.*

Seruum autem Domini non oportet litigare. *2.Tim.2.*

CONTRITIO.

CVm eſſet Anna amaro animo, orauit Dominum flens largiter. *1.Reg.1.*

Circundederũt me contritiones mortis, (quod merui.) *2.reg.22.*

In ſpiritu contrito & humiliato ſeruiamus illi. *Iudith 8.*

Nemo loquebatur ei verbum, videbant enim dolorem eius eſſe vehementem. *Iob 2.*

In memetipſo marceſcit anima mea, & poſſidet me dies afflictionis. 30.

In cubilibus veſtris compungimini. *Pſal.4.*

Laboraui in gemitu meo. 6.

Factum eſt cor meum tanquam cera liqueſcẽs. 21.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. 30.

Iuxtà

33\. Iuxtà eſt Dominus his qui tribulato ſunt corde.

50\. Sacrificiũ Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.

59\. Commouiſti terram & conturbaſti eam:(& infrà) potaſti nos vino compunctionis.

126\. Qui ſeminant in lachrymis, in exultatione metent.

146\. Qui ſanat contritos corde, & alligat contritiones eorum.

*Pro.*14. Cor,quod nouit amaritudinem animæ ſuæ, in gaudio eius non miſcebitur extraneus.

31\. Date vinum his qui amaro ſunt animo.

*Cantic.*4. Vadam ad montem myrrhæ, & ad collem thuris.

*Eſai.*13. Omne cor hominis tabeſcet & conteretur,tortiones & dolores tenebunt, quaſi parturiens dolebunt.

26\. A timore tuo(vel facie pendẽtis in cruce)cõcepimus, & quaſi parturiuimus & peperimus ſpiritum ſalutis.

38\. Ecce in pace (reformanda)amaritudo mea (pro conſenſu amara,pro opere amarior, pro cõſuetudine amariſſima.)

57\. Habitans cum contrito & humili ſpiritu,vt viuificet ſpiritum humilium, & viuificet cor contritorum.

61\. Spiritus Domini ad annuntiandum manſuetis miſit me, vt mederer contritis corde, & prædicarem captiuis indulgentiam, & clauſis apertionem.

66\. Ad quem reſpiciam, niſi ad pauperculum, & con-

& contritum ſpiritu, & trementem ſermones meos?

Anima, quæ triſtis eſt ſuper magnitudinẽ mali, & incedit curua & infirma, & oculi deficientes (lachrymis & vigiliis) & anima eſuriens dabit tibi gloriam, & iuſtitiam Domino. *Bar.1.*

Spiritus quoq; leuauit me (à terrenis) & aſſumpſit me, & abij amarus in indignatione ſpiritus mei (contra me.) *Ezech.3.*

Signa Thau ſuper frontes virorum gementiũ, & dolẽtium ſuper cunctis abominationibus, quæ fiunt in medio eius. *9.*

Omnem autem ſuper quem videritis Thau, ne occidatis. *Ibidem.*

In animo contrito & ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur. *Dan.3.*

Scindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & conuertimini ad Dominũ Deum veſtrum. *Ioel 2.*

Dole (cõtritio) & ſatage (ſatisfactio) filia Sion, quaſi parturiens. *Mich.4.*

Deponet omnes iniquitates noſtras, & proiiciet in profundum maris omnia peccata noſtra. *7.*

Iudas autem (confeſsio) genuit Phares (diuiſionem peccatorum) & Zaram (orientem virtutum) de Thamar (amara.) *Mat.1.*

Noli timere accipere Mariam. *Ibidem.*

Tanta fuit contritio, quòd eiecit ab ea ſeptem dæmonia. *Mar.6.*

Dimittuntur tibi peccata tua. *Luc.5.*

Hodie mecum eris in paradiſo. (ecce magna virtus contritionis, delens culpam & pœnam.) *23.*

Mu-

Ioan.16. Mulier, cùm parit, tristitiam habet.

2.Cor.7. Quæ secũdum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur.

Apoc.12. Mulier (anima peccatrix) habens in vtero (venenatos serpentes) clamabat parturiens, & cruciatur vt pariat.

Vide etiam titulum planctus & gemitus, &c.

CONTVMELIAE PERVERSITAS.

Pro.22. EIjce derisorem, & exibit cum eo iurgium, cessabuntque causæ & contumeliæ.

Eccl.19. Est correptio mendax in ira contumeliosi.

22. Ante ignem camini vapor, & fumus ignis exaltatur: sic & ante sanguinem maledicta, contumeliæ & minæ.

23. Homo assuetus in verbis improperij, in omnibus diebus suis non erudietur.

Periculositas.

Pro.10. Qui profert contumeliam, insipiens est.

25. Quæ viderunt oculi tui ne proferas in iurgio citò, ne postea emendare non possis, cùm dehonestaueris amicum.

8. Nec contra faciem stes contumeliosi, ne sedeat quasi insidiator ori tuo.

CONVERSATIO.

Psal.17. CVm sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocens eris, & cum electo electus eris, & cum peruerso peruertêris.

Pro.13. Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit: amicus stultorum similis efficietur.

Eccl.13. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea, & qui cõmunicauerit superbo, induet superbiam.

Mat.13. Non est propheta sine honore, nisi in patria sua, & in domo sua.

Modicum fermentum totam massam corrumpit. 1.Cor.5.

CONVERSIO SEV REVERSIO *in generali ad Deum.*

IN toto corde & in tota anima vestra Dominum Deum vestrum sequimini, & ipsum timete. Deut.13.

Et nunc venistis ad me necessitate compulsi. Iud.11.

Si in toto corde vestro reuertimini ad Dominum, auferte deos alienos de medio vestri. 1.Reg.7.

Si reuersus fueris ad Omnipotentem, ædificaberis, & longè facies iniquitatem à tabernaculo tuo. Iob 22.

Nisi conuersi fueritis, gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit & parauit illum. Psal.7.

Deus conuerte nos, & ostende faciem tuam, & salui erimus. 79.

Reuertentur Aegyptij ad Dominum, & placabitur eis, & sanabit eos. Esa.19.

Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conuersus fuerit ab impietate sua. Ezech.33.

Venite & reuertamur ad Dominum, quoniam ipse cœpit & saluabit nos, percutiet & curabit nos. Osee 6.

Conuertam eos & miserebor eorum, & erunt sicut fuerunt, quando non proieceram eos. Zach.10.

Adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Heb.4.

Accedamus cum vero corde, in plenitudine fidei, aspersi corda à cõscientia mala, & abluti corpus aqua munda. 10.

Qui

Iaco. in fine. Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, saluabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum.

1. Pet. 1. Eratis sicut oues errantes, sed conuersi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum vestrarum.

2. Pet. 3. Dominus patienter agit, propter nos, nolẽs aliquẽ perire, sed omnes ad pœnitentiã reuerti.

Apo. 20. Beatus & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima (à peccato): in his secũda mors non tenet potestatem.

Conuersionis ortus per inspirationem.

Psal. 79. Deus virtutum conuerte nos.

Esa. 44. Reuertere ad me, quoniam exaudiui te.

Ierem. 31. Conuerte me & conuertar, quia tu Dominus Deus meus es. Postquam enim conuertisti me, egi pœnitentiam.

Thren. 5. Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur.

Zach. 1. Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos.

Ibidem. Conuertimini de viis vestris malis.

Mala. 3. Reuertimini ad me, & reuertar ad vos.

Ioan. 6. Omne quod dat mihi pater, ad me veniet, & eum, qui venit ad me, non eiiciam foras.

Ibidem. Nemo potest venire ad me, nisi pater, qui misit me, traxerit eum.

Ibidem. Omnis qui audiuit à patre, & didicit, venit ad me.

14. Ego sum via, veritas, & vita, nemo venit ad patrem nisi per me.

Ephe. 2. Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in vno spiritu ad patrem.

Appro-

Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. *Iaco.4.*

Per tribulationem.

Imple facies eorum ignominia, & quærent te domine. *Psal.82.*

Domine in angustia requisierunt te, in tribulatione murmuris doctrina tua eis. *Esa.26.*

Vulgò dicitur, Si dimiserit vir vxorem suam; & recedens ab eo, duxerit virum alterum, nunquid reuertetur ad eam vltra? Nunquid non polluta erit & contaminata mulier illa? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis: tamen reuertere ad me, dicit dominus (& ego suscipiam te.) Leua oculos tuos in directum, & vide vbi nunc prostrata sis. *Ierem.3.*

Conuertere Israël ad dominum Deum tuum, 14
quoniam corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba, & conuertimini ad dominum, & dicite ei, Omnem aufer iniquitatem, & accipite bonum: & reddemus vitulos labiorum nostrorum.

Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in illa regione, & ipse cœpit egere. *Luc.15.*

In se autem reuersus dixit: Quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus, & ego hic fame pereo! Surgam & ibo ad patrem meum. *Et infra.*

Modus requirit, vt conuersio hæc sit ex corde & cum effectu.

Si in corde vestro reuertimini ad dominum, auferte deos alienos de medio vestri, & præparate corda vestra, & seruite ei soli. *1.Reg.7.*

Esa.10. In veritate reliquiæ conuertentur.

31 Conuertimini sicut in profundum recesseratis filij Israël.

Ierem.24. Reuertentur ad me in toto corde.

Thren.3. Quid murmurauit homo viuens, pro peccatis suis? scrutemur vias nostras, & quæramus,& reuertamur ad dominũ. Leuemus corda nostra cum manibus ad dominum in cœlos.

Ioel.2. Nunc ergo, dicit dominus, conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio, in fletu & planctu.

4.Reg.17. Reuertimini à viis vestris pessimis.

Psal.118 Conuertantur mihi timentes te.

Eccl.17. Conuertere ad dominum, & relinque peccata tua.

Ibidem Reuertere ad dominum, & auertere ab iniustitia tua, & nimis odito execrationem, & cognosce iustitias & iudicia Dei.

Ierem.4. Si reuerteris ad me Israël, ait Dominus, ad me conuertere. Si abstuleris offendicula tua à facie mea, non commoueberis.

Ezec.14. Conuertimini & recedite ab idolis vestris,& ab vniuersis contaminationibus vestris.

Osee 12. Et tu qui ad Dominum Deum tuum conuerteris, misericordiam & iudicium custodi, & spera in eo.

Fructus in occasione mali.

Tob.13. Conuertimini itaque peccatores, & facite iustitiam coram domino, credentes quòd faciat vobiscum misericordiam suam.

Eccle.17. Quàm magna misericordia domini, & propitiatio illius conuertentibus ad se.

Dere-

Derelinquat impius viam ſuam, & vir iniquus *Eſa. 55.*
cogitationes ſuas, & reuertatur ad dominū,
& miſerebitur eius, & ad Deum noſtrum,
quoniam multus eſt ad ignoſcendum.

Si conuerteris conuertam te, & ante faciem *Ierem. 15*
meam ſtabis, & ſi paraueris pretioſum à vili,
quaſi os meum eris.

Noli ſubtrahere verbum ſi forte audiant, & cō- *26*
uertatur vnuſquiſque à via ſua mala, & pœ-
niteat me mali, quod cogitaui facere eis pro-
pter malitiam ſtudiorum eorum.

Conuertimini & agite pœnitentiam ab omni- *Ezech. 18.*
bus iniquitatibus veſtris, & non erit vobis in
ruinam iniquitas. Proiicite à vobis omnes
iniquitates veſtras, in quibus prę̨uaricati eſtis,
& facite vobis cor nouū, & ſpiritum nouum.
Et quare moriemini domus Iſraël? quia nolo
mortem morientis: dicit Dominus Deus, re-
uertimini & viuite.

Viuo ego, dicit Dominus, nolo mortem impij, *33*
ſed vt conuertatur à via ſua, & viuat. Conuer-
timini à viis veſtris peſſimis. Et quare mo-
riemini? domus Iſraël, iuſtitia iuſti non libe-
rabit eum, in quacunque die peccauerit, &
impietas impij non nocebit ei, in quacun-
que die conuerſus fuerit ab impietate ſua.

Conſecutione boni.

Si reuerſus fueris ad omnipotentem, ædifica- *Iob 22.*
beris, & longè facies iniquitatem à taberna-
culo tuo. Dabit pro terra ſilicem, & pro ſilice
torrentes aureos, eritque omnipotens con-

tra hostes tuos. Tunc super omnipotentem delitiis afflues, & eleuabis ad Deum faciem tuam. Rogabis eum & exaudiet te & vota tua reddes. Decernes rem & veniet tibi, & in viis tuis splendebit lumen.

Eccl.17. Conuertere ad dominum, & relinque peccata tua. Precare ante faciem domini, & minue offendicula. Reuertere ad dominum, & auertere ab iniustitia tua.

Esa.30. Si reuertimini & quiescatis, salui eritis: in silentio & spe, erit fortitudo vestra.

45 Conuertimini ad me, & salui eritis omnes fines terræ.

55 Inclinate aurem vestram, & venite ad me. audite & viuet anima vestra, & feriam vobiscum pactum sempiternum, misericordias Dauid fideles.

Iere.3. Conuertimini filij reuertentes, & sanabo auersiones vestras. Ecce nos venimus ad te, tu enim es dominus Deus noster.

35 Reuertimini vnusquisque à via sua mala, & à pessimis cogitationibus vestris, & habitabitis in terra, quam dedit dominus vobis & patribus vestris à seculo & vsque in seculum.

Tempus.

Iob 10. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breui? Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meum, antequam vadam, & non reuertar ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine.

Eccle.8. Ne festines recedere à facie eius, neque permaneas in opere malo.

Me-

Memento creatoris tui in diebus iuuentuis tuæ antequàm veniat tēpus afflictionis tuæ. 12
Non tardes conuerti ad dominum, & ne differas de die in diem. Subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ, disperdet te. *Eccle.5.*
Conuertatur vir à via sua mala, & ab iniquitate, quæ est in manibus eorum. Quis scit si conuertatur & ignoscat Deus, & reuertatur à furore iræ suæ, & non peribimus? *Ionæ 3.*
Pœnitemini igitur & conuertimini, vt deleantur peccata vestra. *Act.3.*
Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. *Heb.4.*

Conuersio per ingressum religionis.

Fiat firmamentum in medio aquarum. *Gene.1.*
Vniuersæ aues ingressæ sunt ad Noë in arcam. 7
Egredere de terra, & de cognatione tua & de domo patris tui, & veni in terram, quam monstrauero tibi. 12
Surgite, egredimini de loco isto, quia delebit dominus ciuitatem istam, & visus est eis quasi ludens loqui. 19
Ne stes in omni circa regione, sed in monte saluum te fac, ne & tu simul pereas. *Ibidem*
Ascendit Loth de Segor, & mansit in monte. *Ibidem*
Vade in terram visionis, atque ibi offeres eum in holocaustum super vnum mōtium, quem monstrauero tibi. 22
Serui cum asino in valle remanent, sed filius ascendit. *Ibidem*

Ibidem Appellauit nomen loci illius, Dominus videt. Vnde vſque hodie dicitur, in monte, Dominus videbit.

25 Iacob vir ſimplex habitabat in tabernaculis.

28 Verè Dominus eſt in loco iſto, & ego neſciebam.

Ibidem Nõ eſt hic aliud niſi domus Dei, & porta cœli.

30 Iuſtum eſt, vt aliquando prouideam domui meæ.

32 Caſtra Dei ſunt hæc.

Ibidem Apud Laban (mundum) peregrinatus ſum, & fui vſque in præſentem diem, mitto nunc legationem ad Dominum meum, vt inueniam gratiam in conſpectu tuo.

35 Surge Iacob & aſcende Bethel, & habita ibi.

Ibidem. Mundamini, & mutate veſtimenta veſtra. aſcendamus in Bethel, vt faciamus ibi altare Domino qui exaudit me in die tribulationis meæ, & ſocius fuit itineris mei.

41 Eductum de carcere Ioſeph, totonderunt, & veſte mutata obtulerunt Pharaoni (Chriſto.)

Exod. 29. Eduxi eos de terra Aegypti, vt manerem inter illos.

Leu. 26. Vetera nouis ſuperuenientibus proiicitis.

10 Proficiſcimur ad locum, quem Dominus Deus daturus eſt nobis: veni nobiſcum, vt benefaciamus tibi, quia Dominus bona promiſit Iſraëli.

Ibidem Cumque nobiſcũ veneris, quod optimum fuerit ex opibus, quas nobis daturus eſt Dominus, dabimus tibi.

27 Aſcẽde in mõtem iſtũ Abarim (id eſt tranſituũ.

Cùm

Cùm videris eam, ibis & tu ad populum tuum, sicut iuit frater tuus Aaron. *Infra.*

Lætare Zabulon in exitu tuo (de mundo) & Isachar in tabernaculis tuis, populos ad montem vocabunt, ibi immolabunt victimas iustitiæ. Qui inundationem maris quasi lac sugent. *Deut. 33.*

Morabatur Dauid in deserto, in locis firmissimis. *1. Reg. 23.*

Et ait Dauid, veni mecum, vt requiescas securus in Ierusalem. *2. Reg. 19.*

Habitauit in locis tutissimis Engaddi. *1. Reg. 24.*

Aedifica tibi domum in Ierusalem, & habita ibi, & non egredieris inde huc atque illuc. Quacunq; autem die egressus fueris, & transieris torrentem Cedron, scito te interficiendum, sanguis tuus erit super caput tuum. *3. Reg. 3.*

Dominus misit me vsque in Bethel. *4. Reg. 2.*

Congrega nos & erue de gentibus. *1. Par. 16.*

Aedificemus vobiscum, quia ita vt vos quærimus Dominum. *1. Esd. 4.*

Decima pars populi eligitur, vt habitet in Ierusalem. *Nee. 11.*

Qui spontè obtulistis animas vestras ad periculum, benedicite domino. *Iud. 5.*

Pellem pro pelle, & cuncta quæ habet homo, dabit pro anima sua. *Iob 2.*

Obliuiscere populum tuum, & domum patris tui. *Psal. 44.*

Elegi abiectus esse in domo Dei mei. *83*

Ecce quàm bonum & quàm iucundum habitare fratres in vnum. *132*

Sapien. 11. Iter fecerunt per deserta, quæ non habitabantur, & in locis desertis fecerunt casas.

Eccle. 1. Religiositas custodiet & iustificabit cor: iucunditatem atque gaudium dabit.

Esa. 2. Venite ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob.

11 Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hœdo accubabit.

41 Dabo in solitudine cedrum, & spinam, & myrtum, & lignum oliuæ.

51 Ponet desertum Sion quasi delitias, & solitudinem quasi hortum Domini: gaudiũ & lętitia inuenietur in ea, gratiarũ actio, & vox laudis.

Iere. 8. Quare sedemus? conuenite, & ingrediamur ciuitatem munitam & sileamus ibi: quia Dominus Deus noster silere nos facit.

35 Venite & ingrediamur Ierusalem à facie exercitus Chaldæorum.

48 Fugite & saluate animas vestras, & eritis quasi myricæ in deserto.

51 Fugite de medio Babylonis, vt saluet vnusquisque animam suam.

Ezech. 20. In odorem suauitatis suscipiam vos, cùm eduxero vos de populis.

Osea 2. Ecce ego lactabo eam, & educam eam in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius.

11 Ex Aegypto vocaui filium meum.

Ibidem Auolabunt quasi auis ex Aegypto, & quasi columba de terra Assyriorum.

Ioel. 2. In monte Sion & Ierusalem erit saluatio, sicut dixit Dominus, & in residuis, quos Dominus vocauerit.

Ibimus

Ibimus vobiſcum, audiuimus enim, quoniam Deus vobiſcum eſt. *Zach.8.*

Omnis qui zelum habet legis, ſtatuens teſtamentum exeat poſt me. *1.Mac.2.*

Fugit Mathathias & filij eius in montes, & reliquerunt quæcunque habebant in ciuitate. *Ibidem.*

Omnis voluntarius in legè, & omnes qui fugiebant à malis additi ſunt ad eos, & facti ſunt illis ad firmamentum. *Ibidem*

Filij æmulatores eſtote legis, & date animas veſtras pro teſtamento patrum. *Ibidem*

Seceſſerat Iudas in locum deſertum, ibiq; inter feras vitam in montibus cum ſuis agebat, & fœni cibo veſcentes demorabantur, ne participes eſſent coinquinationis. *1.Mac.5.*

Non veni pacem mittere in terram, ſed gladium: veni enim ſeparare hominem aduerſus patrem ſuum. *Matt.10.*

Tollite iugum meum ſuper vos: iugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue. 11

Simile eſt regnum cœlorum theſauro abſcondito in agro: quẽ qui inuenit homo abſcondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit vniuerſa, quæ habet, & emit agrum illum. 13

Vade poſt me Satana (qui impedis) ſcandalum mihi es: quia non ſapis ea, quæ Dei ſunt, ſed ea quæ hominum. 16

Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum. *Ibidem*

Vbi dũo vel tres congregati ſunt in nomine meo, ibi ſum in medio eorum. *Ioan.18.*

Sinite paruulos venire ad me, & nolite pro- 19

hibere eos (quanto magis adultos?) ad me venire.

Ibidem Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me.

Ibidem Amen amen dico vobis, quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione cùm venerit filius hominis in sede maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israël.

Ibidem Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, vel sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. (Marcus addit) nunc (in tempore hoc.)

Matt. 27. Abiit Iesus foras extra ciuitatẽ in Bethaniam, (domum obedientiæ) ibique mansit.

Marc. 6. Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pusillum.

Luc. 5. Relictis omnibus secuti sunt eum.

Ibidem Ascendit in vnã nauim, quæ erat Simonis (obedientis: hæc est religio vbi Dominus est.)

5 Dixit Leui: Sequere me, & omnibus relictis surgens secutus est eum (sic & tu.)

9 Assumptis discipulis, secessit seorsum in locum desertũ qui est Bethsaide, (domus frugum.)

24 Quid quæritis viuentem cum mortuis? (peccatoribus.)

Ioan. 1. Audierunt Ioannem loquentem duo discipuli, & secuti sunt Iesum (ecce quàm facile.)

21. in fine. Domine, hic autem quid? Dicit ei Iesus: Quid ad te? tu me sequere.

Heb. 11. Moses fide grandis, magis eligens affligi cum popule

populo Dei, quàm temporalis peccati habere iucunditatem, negauit se esse filium Pharaonis: aspiciebat enim in remunerationem.

Exeamus ad eum extra castra, impropriũ eius portantes, non enim habemus hic manentẽ ciuitatem, sed futuram inquirimus. 13

Surge, & ingredere ciuitatem, & dicetur tibi, quid te oporteat facere. *Act. 2.*

COR BONVM ORDINETVR BENE ERGA DEVM.

IVstificationem meam quam cœpi tenere non deseram: neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea. *Iob. 27.*

Iustum adiutorium meum à Domino, qui saluos facit rectos corde. *Psal. 7.*

Probasti cor meum, & visitasti nocte. 16

Paratum cor meum Deus. 46

Quàm bonus Israël Deus, his qui recto sunt corde. 72

Paratum cor meum Deus paratum. 107

Sicut diuisiones aquarum: sic cor Regis in manu Domini, quocunque voluerit inclinabit illud. *Prou. 21.*

Appendit autem corda Dominus. *Ibidem*

Præbe fili mi cor tuum mihi. 23

Ne accesseris ad illum duplici corde. *Eccle. 1.*

Qui timẽt Dominum, præparabunt corda sua. 2

Sapiens cor, & intelligibile, abstinebit se à peccatis. 3

Et dabo eis cor vnum, & viam vnam, vt timeãt me vniuersis diebus, & bene sit eis, & filiis eorum post eos. *Iere. 32.*

Et

Ezech. 11. Et dabo vobis cor vnum & ſpiritum nouum tribuam in viſceribus eorum. Et auferam cor lapideum de carne eorum, & dabo eis cor carneum, vt in præceptis meis ambulent, & iudicia mea cuſtodiant, faciántque ea, & ſint mihi in populum & ſim eis in Deum.

36 Et auferam cor lapideum de carne veſtra. Et dabo vobis cor carneum, & Spiritum meum ponam in medio veſtri. Et faciam vt in præceptis meis ambuletis, & iudicia mea cuſtodiatis & operemini.

2.Theſ.3 Dominus autem dirigat corda veſtra in charitate Dei & patientia Chriſti.

Erga ſeipſum.

Prou.4. Omni cuſtodia ſerua cor tuum, quia ex ipſo vita procedit.

16 Cor hominis diſponit viam ſuam: ſed Domini eſt dirigere greſſus.

17 Sicut igne probatur argentum & aurum in camino, ita corda probat Dominus.

*Eccle.*10. Cor ſapientis in dextra eius, & cor ſtulti in ſiniſtris illius.

*Ierem.*4. Laua à malitia cor tuum.

Erga proximum.

*Eccl.*1. Ne fueris hypocrita in conſpectu Domini, & non ſcandalizeris in labiis tuis. Attende in illis, ne fortè cadas & adducas animæ tuæ inhonorationem: & reuelet Deus abſconſa ſua, & in medio ſynagogę elidat te, quoniam acceſſiſti malignè ad Dominum, & cor tuum plenum eſt dolo & fallacia.

9 Cor ſapientis intelligetur in ſapientia.

Diuitis & pauperis cor bonum, in omni tempore, vultus illorum hilaris. 26
Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. Luc.6.

Cor malum deordinatur praue erga Deum.

Ne fortè sit inter vos vir aut mulier, familia aut tribus, cuius cor auersum est hodie à Domino deo vestro, & vadat & seruiat Diis illarum gentium, & sit inter vos radix germinans fel & amaritudinem. Deut.29.
Hoc est pessimum inter omnia, quæ sub sole fiunt, quia eadem cunctis eueniunt, vnde & corda filiorum hominum implentur malitia & contemptu in vita sua, & post hæc ad inferos deducentur. Eccles.9.
Væ dissolutis corde, qui non credunt Deo, & ideo non protegentur ab eo. Eccl.2.
Cor nequam grauabitur in doloribus. 3
Prauum est cor hominis & inscrutabile. Quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans corda & probans renes. Iere.17.

Erga seipsum.

Quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile, sic labia tumentia cum pessimo corde sociata. Pro.26.
Et factus est Ephraim quasi columba seducta non habens cor. Osea.7.
Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis. Iaco.1.

Erga proximum.

Acetum in nitro qui cantant carmina cordi pessimo. Prou.25.

Cor

17 Cor iniqui inquirit mala, cor autem rectum inquirit scientiam.

Eccl. 2. Væ duplici corde & labiis scelestis, & manibus malefacientibus, & peccatori terram ingredienti duabus viis.

36. Cor prauum dedit tristitiam, & homo peritus resistit illi.

Luc. 6. Malus homo de malo thesauro profert malũ.

Flagellatur durè.

Pro. 11. Abominabile Domino cor prauum.

17 Qui peruersi cordis est, non inueniet bonum.

28 Qui mentis est duræ, corruet in malum.

Eccl. 3. Cor durum habebit malè in nouissimo.

Ibidem Cor ingrediens duas vias, nõ habebit successus, & prauum cor in illis scandalizabitur.

Ezech. 11. Quorum cor post offendicula & abominationes suas ambulat, horum viam in capite suo ponam, dicit Dominus Deus.

Osea. 10. Diuisum est cor eorum, nunc interibunt.

CORPVS MYSTICVM QVOMODO ORDINATVR AD CHRISTVM.

Rom. 12. SIcut enim in vno corpore multa mẽbra habemus, omnia autem mẽbra non eundem actũ habent, ita multi vnũ corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius mẽbra.

1. Cor. 12. Sicut corpus vnum est, & mẽbra multa habet, omnia autẽ mẽbra corporis cùm sint multa, vnũ tamen corpus sunt: ita & Christus. Etenim in vno spiritu omnes nos in vnum corpus baptizati sumus.

14 Nemo nostrum sibi viuit, & nemo sibi moritur: siue enim viuimus, Domino viuimus:

siue

siue morimur, Domino morimur.

Et ipsum dedit caput super omnem ecclesiam, quæ est corpus ipsius. *Ephe. 1.*

Ad seipsum.

Nam & corpus non est vnum membrum, sed multa. Si dixerit pes, quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore? *1. Cor. 12.*

Non potest autem dicere oculus manui, opera tua non indigeo: aut iterum caput pedibus, non estis mihi necessarij. Sed multo magis quæ videntur membra corporis infirmiora esse, necessariora sunt. *Ibidem*

Sed Deus temperauit corpus, ei, cui deerat abūdantiorem honorē tribuēdo, vt non sit schisma in corpore, sed in idipsum pro inuicē solicita sint membra, & si quid patitur vnum membrum, cōpatiantur omnia mēbra. Siue gloriatur vnum membrum, cōgaudent omnia membra. Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro. Et quosdam quidem posuit Deus in ecclesia: primùm apostolos, secundò, prophetas, tertiò doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, interpretationes sermonum. *Ibidem*

Vnum corpus, & vnus spiritus. *Ephe. 4.*

Et ipse dedit quosdam quidē Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem pastores & doctores, ad consummationem sanctorum in opus ministerij in ædificationem corporis Christi. *Ibidem*

COR-

Psal.89. VIrga protulit flores & amygdala (hęc est bona.)

Eccle.7. Melius est à sapiente corripi, quàm stultorum adulatione decipi.

Veram & certam dedit Dominus regulam Petro de correctione fraterna facienda dicens:

Matth.18. Si peccauerit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum.

Correctio bona requirit bonam intentionem.

Leui.19. Non oderis fratrem tuũ in corde tuo, sed publicè argue eum, ne habeas super illo peccatum.

Eccl.19. Corripe amicum, ne fortè non intellexerit, & dicat non feci, aut si fecerit, ne iterum addat facere.

Ibidem Corripe proximum ne fortè non dixerit: & si dixerit, ne fortè iteret. Corripe amicum; sæpe enim fit commissio.

1.Cor.4. Non vt confundam vos hæc scribo, sed vt filios meos charissimos moneo.

1.Tit.5. Peccantes coram omnibus argue, vt & cęteri timorem habeant.

Et debitam executionem.

1.Reg.15. Abigail virum suum Nabal in conuiuio non arguit, sed post.

Eccl.7. Melior est ira risu, quia per tristitiam vultus, corrigitur animus delinquentis.

Sapi.2. Probata virtus corripit insipientes.

Eccle.8. Non incendas carbones peccatorum arguens eos, & ne incendaris flamma ignis peccatorum illorum.

11 Priusquam interroges, ne vituperes quenquam,

&

& cum interrogaueris, corripe iuſtè.
Corripe proximum antequam commineris. 19
Quàm bonum eſt arguere, quàm iraſci, & con- 20
fitentem in oratione non prohibere.
In conuiuio vini non arguas proximum. 31
Fratres, & ſi præoccupatus fuerit homo in ali- Galat.6.
quo delicto, vos qui ſpirituales eſtis, huiuſ-
modi inſtruite in ſpiritu lenitatis: cōſiderans
teipſum ne & tu tenteris.
Rogamus autem vos fratres, corripite inquie- 1.The.5.
tos, conſolamini puſillanimes, ſuſcipite infir-
mos, patientes eſtote erga omnes.
Seniorem ne increpaueris, ſed obſecra, vt patrē: 1.Ti.5
iuuenes, vt fratres: anus, vt matres: iuuen-
culas, vt ſorores in omni caſtitate.
Seruum autem Domini non oportet litigare: 2.Tit.2.
ſed manſuetum eſſe ad omnes, docibilem,
patientem, cum modeſtia corripientem
eos, qui reſiſtunt veritati.
Argue, obſecra, increpa in omni patientia & 4
doctrina.

Et gratiæ ſuſceptionem, quo ad correctum.

Corripiet me iuſtus in miſericordia & increpa- Pſal.14
bit me.
Conuertimini ad correptionem meam. Prou.1.
Plus profuit correctio apud prudentem, quàm 17
centum plagæ apud ſtultum.
Vir impius procaciter obfirmat vultum ſuum: 21
qui autem rectus eſt, corrigit viam ſuam.
Inauris aurea, & margarita fulgens, qui arguit 25
ſapientem, & aurem obedientem.
Et vir prudens & diſciplinatus non murmura- Eccl.10.

bit correptus, & inſcius non honorabitur.
20 Quàm bonum eſt correptum manifeſtare pœnitentiam: ſic enim effugies voluntarium peccatum.

Et acquirit magnam remunerationem corrigenti.

Leui. 5. Si peccauerit anima, & audierit vocem iurantis, teſtiſque fuerit, aut quòd ipſe vidit, aut conſcius eſt: niſi indicauerit, portabit iniquitatem ſuam.

Prou. 9. Argue ſapientem & diliget te.

24 Qui dicunt impio, iuſtus es; maledicent eis populi, & deteſtabuntur eos tribus. Qui arguunt eum, laudabuntur, & ſuper eos veniet benedictio.

28 Qui corripit hominem, gratiam poſtea inueniet apud eum, magis quàm ille, qui per linguæ blandimenta decipit.

Correctio eſt bona.

Prou. 15. Qui cuſtodit increpationes, aſtutior fiet.

Ibidem. Auris, quæ audit increpationes vitæ, in medio ſapientum commorabitur.

Ibidem. Qui abiicit diſciplinã, deſpicit animam ſuam. qui autem acquieſcit increpationibus, poſſeſſor eſt cordis.

27 Melior eſt manifeſta correptio, quàm amor abſconditus. Meliora ſunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oſcula odientis.

29 Virga atque correctio tribuit ſapientiam.

Eccle. 7. Sicut ſonitus ſpinarum ardentium ſub olla, ſic riſus ſtulti.

Matt. 18. Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum.

Iacob. 5. Fratres mei, ſi quis errauerit ex vobis à veritate,

tate, & cōuerterit quis eum: ſcire debet quoniam, qui conuerti fecerit peccatorem de errore viæ, ſaluabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum.

Correctio mala ex parte corripientis.

Ad increpandum tantùm eloquia concinnatis, & in ventum verba profertis. Super pupillum irruitis, & ſubuertere nitimini amicum veſtrum. *Iob 6.*

In ore ſtulti virga ſuperbiæ: labia autē ſapientum cuſtodiunt eos. *Pro. 4.*

Eſt correptio mendax in ira contumelioſi. *Eccle. 19.*

Quid vides feſtucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo, Frater, ſine eiiciam feſtucam de oculo tuo? Hypocrita eiice primùm trabem de oculo tuo: & perſpicies feſtucam eijcere de oculo fratris tui. *Mat. 7.*

Qui ſine peccato eſt veſtrum, primus in illam lapidem mittat. *Ioan. 8.*

Ex parte contemnentis.

Ingreſſus es vt aduena, nunquid vt iudices? *Gen. 13.*

Si nolueritis recipere diſciplinam: ſed ambulaueritis ex aduerſo mihi: ego quoque contra vos incedam, & percutiam vos ſepties, propter peccata veſtra; inducamq́; ſuper vos gladium vltorem fœderis mei. *Leu. 26.*

Quis te conſtituit iudicem & principem ſuper nos? *Exod. 2.*

Cor eorum longè feciſti à diſciplina: propterea non exaltabuntur. *Iob 17.*

Qui erudit deriſorem, ipſe iniuriam ſibi facit: *Prou. 9.*

& qui arguit impium,ſibi maculam generat. Noli arguere deriſorem,ne oderit te .Argue ſapientem,& diliget te.

10. Via vitæ cuſtodienti diſciplinam:qui autem increpationes relinquit,errat.

12. Qui diligit diſciplinam , diligit ſcientiam : qui autem odit increpationes,inſipiens eſt.

13. Filius ſapiens, doctrina patris : qui autem illuſor eſt,non audit,cùm arguitur.

15. Qui increpationes odit,morietur.

Ibidem. Non amat peſtilens eum, qui ſe corripit.

27. Si contuderis ſtultum in pila , quaſi ptiſanas feriente deſuper pilo,non auferetur ab eo ſtultitia eius.

29. Viro qui corripientem dura ceruice contemnit, repẽtinus ei ſuperueniet interitus, & eum ſanitas non ſequetur.

Eccle.1. Peruerſi difficilè corriguntur.

7. Conſidera opera Dei quòd nemo poſſit corrigere,quem ille deſpexerit.

19 Qui odit correptionem,minuetur vita.

21 Qui odit correptionem , veſtigium eſt peccatoris.

32. Peccator homo videbit correctionem , & ſecundum voluntatem ſuam inueniet comparationem.

Eccleſ.10. Vir prudens & diſciplinatus , non murmurabit correptus.

Eſa.29. Arguentem in porta ſupplantabant.

Amos 5. Odio habuerunt corripientem in porta , & declinauerunt fruſtra à iuſto.

Luc.3. Herodes autem tetrarcha cùm corriperetur ab illo

illo (S. Ioanne) de Herodiade vxore fratris ſui,& de omnibus malis,quæ fecit Herodes: adiecit & hoc ſuper omnia, & incluſit Ioannem in carcerem.

Non poteſt mūdus odiſſe vos : me autem odit, quia ego teſtimoniū perhibeo de illo, quòd opera eius mala ſunt. *Ioan.7.*

Ergo inimicus vobis factus ſum, vera dicens vobis? *Gala.4.*

Correctio filiorum.

Suſcitabo aduerſus Heli omnia, quæ locutus ſum ſuper domum eius:incipiam & complebo: Prædixi enim ei,quòd iudicaturus eſſem domum eius in æternum,propter iniquitatē: eò quòd nouerat indignè agere filios ſuos,& non corripuerit eos. *1.Reg.3*

Adonias autem filius Agith eleuabatur, dicens: Ego regnabo (& infrà) Nec corripuit eum pater ſuus aliquando. *3.Reg.3*

Audite filij diſciplinam patris. *Pro.4.*

Qui parcit virgæ, odit filium ſuum: qui autem diligit,inſtanter erudit illum. 13.

Stultus irridet diſciplinam patris:qui autem cuſtodit increpationes,aſtutior fiet. 15.

Erudi filium tuum,ne deſperes : ad interfectionem autem eius ne ponas animam tuam. 19.

Stultitia colligata eſt in corde pueri, & virga diſciplinæ fugabit eam. 22.

Noli ſubtrahere à puero diſciplinam : ſi enim percuſſeris eum virga,non morietur: tu virga percuties eum,& animam eius de inferno liberabis. 23.

29. Virga atque correctio, tribuit sapientiam: puer autem qui dimittitur voluntati suæ, confundit matrem suam.

Eccl. 7. Filij tibi sunt, erudi illos: & curua illos à pueritia illorum.

16. Vtilius est sine filiis mori, quàm relinquere filios impios.

22. Confusio patris est de filio indisciplinato.

30. Qui diligit filium suum assiduat illi flagella, vt lætetur in nouissimo suo, vt nō palpet proximorum ostia.

Ibidem. Qui docet filium suum, laudabitur in illo, & in medio domesticorum in illo gloriabitur.

Ibidem. Qui docet filium, in zelum mittit inimicum, & in medio amicorum gloriabitur in illo.

Ibidem. Mortuus est pater eius, & quasi nō est mortuus, similem enim reliquit sibi post se.

Ibidem. In vita sua vidit, & lætatus est in illo, in obitu suo non est contristatus, nec confusus est coram inimicis, reliquit enim defensorem domus contra inimicos, & amicis reddentem gratiam.

Ibidem. Equus indomitus euadet durus, & filius remissus euadet præceps.

Ibidem. Curua ceruicem eius in iuuentute, & tunde latera eius dum infans est, ne fortè induret, & non credat tibi, & erit tibi dolor animæ (hic & in futuro.)

Ibidem. Doce filium tuum, & operare in illo, ne in turpitudinem illius offendas.

41. De impio patre queruntur filij, quoniam propter eum sunt in opprobrio (propter malum exem-

exemplum, & defectum doctrinæ.)
Præparate filios eius occiſioni in iniquitate patrum eorum (qui non docuerunt eos.) *Eſa.14.*
Educate filios veſtros in diſciplina & correptione Domini. *Ephé.6.*
Quis filius, quem non corripit pater? *Heb.12.*

DE CONVIVIIS.

MElius eſt vocari ad olera cũ gaudio, quàm ad vitulum ſaginatum cum odio. *Pro.15.*
Noli eſſe in conuiuiis potatorum, nec in commeſſationibus eorum, qui carnes ad veſcendũ conferunt, quia vacantes potibus, & dantes ſymbola conſumentur, & veſtietur pannis dormitatio. *23.*
Noli auidus eſſe in omni epulatione, & non te effundas ſuper omnem eſcam. *Eccl.37.*
In multis enim eſcis erit infirmitas, & auiditas appropinquabit vſque ad choleram. *Ibidem.*
(Super menſam) non extendas manum tuam prior, ne inuidia contaminatus, erubeſcas. *Eccl.31.*
Si in medio multorum ſediſti, tu prior illis, ne extendas manum tuam, nec prior poſcas bibere. *Ibidem.*
Si coactus fueris in edendo multum, ſurge è medio & vome, & refrigerabit te, & non adduces corpori tuo infirmitatem. *Ibidem.*
In conuiuio vini non arguas proximum, & nõ deſpicias eum in iucunditate illius. *Ibid.*
Vir reſpiciens in menſam alienam, non eſt vita eius in cogitatione victus, alit enim animam ſuam cibis alienis. *40.*

CREATVRAE A DEO POTENTER CREANTVR.

Genes.1. IN principio creauit Deus cælum & terram.
2. Istæ sunt generationes cæli.
Psal.32. Verbo Domini cæli firmati sunt, quoniam ipse dixit & facta sunt.
73. Tuus est dies, & tua est nox, tu fecisti omnes terminos terræ.
101. Initio tu Domine terram fundasti.
103. Quàm magnificata sunt opera tua Domine: omnia in sapientia fecisti.
Heb. 1. Per quem fecit & secula.
11. Fide intelligimus aptata esse secula verbo Dei.

Sapienter gubernantur.

Psal.118. Ordinatione tua perseuerat dies.
Sap.11. Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti: nec enim odiens aliquid constituisti, aut fecisti. Quomodo autem posset aliquid permanere, nisi tu voluisses, aut quod à te vocatum non esset, conseruaretur? Parcis autem omnibus, quoniam tua sunt Domine, qui amas animas.
12. Cùm sis iustus, iustè omnia disponis:

Vtiliter ordinantur.

Gene.1. Viditque Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona.
8. Cunctis diebus terræ sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hyems, nox & dies non requiescent.
Eccl.39. Opera Domini vniuersa bona valde.
Ibidem. Bona bonis creata sunt ab initio, sic nequissimis bona & mala.

Ini-

Initium necessariæ rei vitæ hominum, aqua, ignis, & ferrum, sal, lac, & panis similagineus, & mel, & botrus vuæ, & oleum, & vestimentum. Hæc omnia sanctis in bona: sic & impiis & peccatoribus in mala conuertentur. Omnia opera Domini bona. *Ibidem.*

Non est dicere, hoc est illo nequius: Omnia enim in tempore suo comprobantur. *Ibidem.*

Omnis creatura Dei bona est. *1.Tim. 4.*

CREDVLITAS.

INnocens credit omni verbo: astutus considerat gressus suos. *Prou.14.*

Qui credit citò, leuis corde est. (Ideo non omni verbo credas.) *Eccle.19.*

Crucis præfiguratio.

In serpente æneo, quem Moyses ex præcepto fecit Domini, ponens in sublimi. *Num.20.*

Et leuabit signum in nationes, & congregabit profugos Israël. *Esa.11.*

Transi per mediam ciuitatem in medio Ierusalem, & signa Thau super frontes virorum gementium, & dolentium super cunctis abominationibus, quæ sunt in medio eius. *Ezech.9.*

Et sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis, vt omnis qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam æternam. *Ioan.3.*

Gloriatio in cruce.

Benedictũ est enim lignũ, per quod fit iustitia. *Sap.14.*

Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam, ipsis autem vocatis, Iudæis atque *1.Cor.1.*

Græcis, Christū Dei virtutem, & Dei sapientiam.

Gal.3. Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi.

Heb.1. Exeamus igitur ad eum extra castra, improperium eius portantes.

Quibus crux abominatio est.

Deu.21. Quando peccauerit homo, quod morte plectendum est, & adiudicatus morti, appensus fuerit in patibulo, non permanebit cadauer eius in ligno, sed in eodē die sepelietur, quia maledictus à Deo est, qui pendet in ligno.

1. Cor.1. Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est: ijs autem qui salui fiunt, id est nobis, Dei virtus est.

Phil.3. Imitatores mei estote fratres, & obseruate eos, qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram. Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem flens dico) inimicos crucis Christi: quorum finis interitus: quorū Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt.

Heb. 6. Rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habentes.

Crucis baiulatio quo ad necessitatem.

Mat.10. Et qui non accipit crucem suam & sequitur me, non est me dignus.

Luc. 14. Et qui non baiulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus.

1.Cor.6. Non estis vestri? empti enim estis pretio magno: glorificate, & portate Deum in corpore vestro.

Semper

Semper mortificationem Iesu Christi in cor- 2.*Cor.*4.
pore nostro circunferentes, vt & vita Iesu
manifestetur in corporibus nostris.

Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifi- *Gala.*5.
xerunt cum vitiis & concupiscentiis.

Quo ad modum.

Si quis vult post me venire, abneget semetip- *Mat.*16.
sum, & tollat crucem suam quotidie, & se-
quatur me. Qui enim voluerit animã suam *Luc.*9.
saluam facere, perdet eam.

Hoc scientes, quia vetus homo noster crucifi- *Rom.*6.
xus est, vt destruatur corpus peccati, vt vltrà
non seruiamus peccato.

Obsecro itaque vos fratres per misericordiam 12.
Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam vi-
uentem, sanctam, Deo placentem, rationabi-
le obsequium vestrum.

Christo confixus sum cruci. Viuo autẽ iam non *Gala.*2.
ego, viuit verò in me Christus. Quod autẽ
nũc viuo in carne, in fide viuo filij Dei, qua
dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.

CVPIDITAS SACERDOTVM.

Tollant mihi primitias ab omni homine, *Exod.*25.
qui offert vltroneus (non coactus) accipie-
tis eas.

Omnis voluntarius & prono animo offerat eas 35.
Domino.

Nihil aliud possidebunt, decimarum oblatione *Num.*18.
contenti, quas in vsus eorum & necessaria
separaui.

Oblationem spontaneam, manus tua offeret. *Deut.*16.

Sacrificia Domini & oblationes eius comedẽt, 18.
& ni-

& nihil aliud accipient de possessione fratrũ suorum.

4.Reg.12 Quare sarta tecta templi non instauratis? nolite ergo accipere pecuniam amplius, iuxta ordinem vestrum.

Ierе.7. Ergo spelunca latronum facta est domus ista?

Osea 4. Peccata populi mei comedent, & ad iniquitatẽ eorum subleuabunt animas eorum.

Amos 2. Vinum damnatorum bibebant in domo Dei sui.

Heb.5. Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, vt offerat dona & sacrificia pro peccatis.

Esa.56. Fortitudinem Gentium comedetis, & in gloria eorum superbietis.

Ezech.19. Eduxit vnum de leuiculis suis, & factus est leo, & didicit prædam capere, hominemque comedere.

Ezec.22. Principes eius in medio illius, quasi lupi rapientes prædam, ad effundendum sanguinem, & ad perdendas animas, & auarè sectãdo lucra.

Osea 8. Multiplicauit Ephraim altaria ad peccandum, factæ sunt ei aræ in delictum.

Amos 6. Væ qui opulenti estis in Sion, & confiditis in monte Samariæ.

Mala.1. Quis est in vobis qui claudat ostia, & incendat altare meum gratuito?

Matt.21. Eiiciebat omnes vendentes, & ementes de templo.

2.Cor.12. Non quæro, quæ vestra sunt, sed vos: non enim

debent

debent filij thesaurizare parētibus, sed patres filiis.

Omnes, quæ sua sunt, quærunt, non quæ Iesu Christi. *Phil. 2.*

Non quæro datum, sed requiro fructum abundantem in ratione vestra. *4.*

Nocte ac die operantes, ne quem vestrum grauaremus, prædicauimus in vobis euāgelium Dei. *1. Thes. 2.*

Oportet episcopum esse irreprehensibilem, nō cupidum. *1. Tim. 3.*

Oportet episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem: non turpis lucri cupidum. *Tit. 1.*

Scio quòd intrabunt post discessionem meam, lupi rapaces in vos, non parcentes gregi. *Act. 20.*

Argentum & aurum & vestem nullius concupiui: Sicut ipsi scitis, quoniā ad ea, quæ mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ. *Ibidem.*

Pascite, qui in vobis est gregem Dei, prouidentes, non coactè, sed spontaneè, secundum Deum: neque turpis lucri gratia, sed voluntariè. *1. Pet. 5.*

CVRIOSITAS MVNDANA.

NOn stabit testis vnus contra aliquem, quicquid illud peccati, & facinoris fuerit, sed in ore duorum aut trium, stabit omne verbum. *Deu. 19.*

Si fueris plurimum scrutatus, frequenter miraberis. *Esd. 4.*

Qui inuestigator malorum est, opprimetur ab eis. *Pro. 11.*

Eccle.3. In ſuperuacuis rebus, noli ſcrutari ſenſum tuũ multipliciter: non eſt tibi neceſſariũ, ea quæ ſunt abſcondita videre oculis tuis: de ea re, quæ te nõ moleſtat ne certaueris, & in pluribus operibus eius non eris curioſus. Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate.

CVSTODIA SVI POST CONVERSIONEM.

Deut.4. CVſtodi temetipſum, & animam tuam ſolicitè.

Ibidem. Cuſtodite ſolicitè animas veſtras (cautè, ne fortè decipiatur cor veſtrum, & recedatis à Domino.)

23. Iudices & magiſtros conſtitues in omnibus portis tuis (ſenſuum,)

16. Quando egreſſus fueris aduerſus hoſtes tuos in pugnam, cuſtodias te ab omni re mala.

Iudith 5. Deſcendit populus Domini ad portas, & obtinuit principatum.

Nehe. 13. Præcepi vt nõ aperirent portas vſque poſt ſabbatum.

Tob.2. Mundam ſeruaui animam meam ab omni concupiſcentia.

Prou.4. Omni cuſtodia ſerua cor tuum; quia ex ipſo vita procedit.

10. Cor impiorum pro nihilo.

16. Cuſtos animæ ſuæ ſeruat vitam ſuam.

Eccl.7. In omnibus operibus tuis memorare nouiſſima tua, & in æternum non peccabis.

21. Quaſi à facie colubri fuge peccatum.

Super

Super custodiam meam ego sum, stans totis noctibus. *Esa. 21.*

Custodite animas vestras, & nolite portare opera in die sabbathi. *Iere. 17.*

Super custodiam meam stabo, & figam gradũ super munitionem. *Abac. 2.*

Iudas hortabatur populum conseruare se sine peccato, videntes sub oculis quæ facta sunt pro peccatis eorum, qui prostrati sunt. *2. Mac. 12*

Regnum Dei intra vos est (Custodite ergo quia thesaurus maximus est.) *Luc. 17.*

Ecce sanus factus es, iam amplius noli peccare. *Ioan. 5.*

Nescitis quia templũ Dei estis, & spiritus Dei habitat in vobis? *1. Cor. 3.*

Vigilate (iusti in vestri custodia, nolite peccare) state in fide, viriliter agite. *16.*

Habemus thesaurum in vasis fictilibus. *2. Cor. 4.*

An non cognoscitis vosmetipsos, quia Christus Iesus in vobis est? nisi fortè reprobi estis. *13.*

O Timothee, depositum custodi. *2. Tim. 1.*

Hæc scribo vobis, vt non peccetis. *1. Ioan. 2.*

Melius erat illis, non cognoscere viam iustitiæ, quàm post agnitionem, retrorsum conuerti ab eo quod illis traditum est sancto mandato. *2. Pet. 2.*

Beatus qui vigilat, & custodit vestimẽta sua, ne nudus ambulet, & videant turpitudinẽ eius. *Apo. 16.*

DAMNVM.

Damnum proximo non inferendum.

NOn facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eum. *Leu. 19.*

Non est bonum, damnum inferre iusto. *Pro. 17.*

Ne

24. Ne dicas, quomodo fecit mihi, sic faciam ei, & reddam vnicuique, secundum opus suum.

Eccle.9. Non placeat tibi iniuria iniustorũ, sciens quoniam vsque ad inferos non placebit impius.

1.Cor.6. Iam quidem omnino delictum est in vobis, quod iudicia habetis inter vos. Quare non magis iniuriam accipitis? quare non magis fraudem patimini? sed vos iniuriam facitis, & fraudatis, & hoc fratribus. An nescitis, quia iniqui regnum Dei non possidebunt?

Ne inferatur, impediendum.

Exo.23. Si occurreris boui inimici tui, aut asino erranti, reduc eum. Si videris asinum odientis te iacere sub onere, non pertransibis, sed subleuabis cum eo.

Deut.22. Non videbis bouem fratris tui, aut ouem erran tem, & præteribis: sed reduces fratri tuo, etiam si non est propinquus frater tuus, nec nosti eum, duces in domum tuam, & erunt apud te quandiu quærat ea frater tuus, & recipiat: Similiter facies de asino, & de vestimento, & de omni re fratris tui, quæ perierit. Si inueneris eam, ne negligas quasi alienam. Si videris asinũ fratris tui, aut bouem cecidisse in via, non despicies, sed subleuabis cum eo.

Illatum resarciendum.

Exo.21. Si quis aperuerit cisternam, & foderit, & non operuerit eam, cecideritque bos, aut asinus in eam, reddet dominus cisternæ pretium iumentorum: quod autem mortuum est, ipsius erit.

Si læ-

Si læserit quispiam agrum vel vineam, & dimiserit iumentum suum, vt depascatur aliena, quicquid optimum habuerit in agro suo vel vinea, pro damni æstimatione restituet. Si egressus ignis inuenerit spicas & comprehenderit aceruos frugum, siue stantes segetes in agris: reddet damnum, qui ignem succenderit. *Exod. 22.*

Qui percusserit animal, reddet vicarium, id est animam pro anima. *Leu. 24.*

Qui irrogauerit maculam cuilibet ciuium suorum: sicut fecit, sic fiet ei, fracturam pro fractura, oculum pro oculo, dentem pro dente restituet. *Ibidem*

Vir siue mulier cùm fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini, atque deliquerint, confitebuntur peccatū suum, & reddent ipsum caput, quintamque partem desuper ei, in quem peccauerunt. Si autem non fuerit, qui recipiat, dabunt Domino, & erit sacerdotis, excepto ariete, qui offertur pro expiatione, vt sit placabilis hostia. *Num. 5.*

Maledictus, qui trāsfert terminos proximi sui. *Deut. 27.*

Qui despicit pauperem, exprobrat factori eius: & qui in ruina lætatur alterius, non erit impunitus. *Prou. 17.*

DECIMATIO BONA EX DEI *præcepto virtuosa, quo ad accipientem.*

ET dedit ei decimas ex omnibus. *Gen. 14.*

Vouit etiam votum dicens: Si fuerit dominus *28*

nus mecum & custodierit me in via, per quam ambulo, erit mihi Dominus in Deum, cunctorumque, quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.

Leu.27. Omnes decimæ terræ, siue de pomis arborum, siue de frugibus, Domini sunt, & illi sanctificantur. Si quis autem voluerit reddere decimas suas, addet quintam partem earum. Omnium decimarum bouis & ouis & capræ, quæ sub virga pastoris transeunt, quicquid decimum venerit, sanctificabitur Domino. Non eligetur nec bonum, nec malum, nec de altero commutabitur.

Num.18. Filiis autem Leui dedi omnes decimas Israëlis in possessionem pro ministerio, quo seruiunt mihi in tabernaculo fœderis, vt non accedant vltra filij Israël ad tabernaculum (fœderis) nec committant peccatum mortiferum foris, filiis Leui mihi in tabernaculo seruientibus, & portantibus peccata populi.

Ibidem Nihil aliud possidebunt, decimarum oblatione contenti, quam in vsus eorum, & necessaria separaui.

Quo ad dantem.

Exo.22. Decimas & primitias tuas non tardabis offerre Domino. Primogenitum filiorum tuorum dabis mihi: de bobus quoque & ouibus similiter facies.

23 Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum Domini Dei tui.

Deut.14. Decimam partem separabis de cũctis fructibus tuis qui nascũtur in terra per singulos annos.

Anno tertio ſeparabis aliam decimam. *Ibidem*
Omnia quæ offeretis ex decimis & in donaria *Nume. 18.*
domini ſeparabitis , optima & electa erunt
cuncta.
Et non peccabitis ſuper hoc . Egregia vobis & *Ibidem*
pinguia reſeruantes , ne polluatis oblationes
filiorum Iſraël & moriamini.
In omni dato fac hilarem vultum tuum , & in *Eccle. 35.*
exultatione ſanctifica decimas tuas.
Da altiſſimo ſecundum donatum eius, & in bo-
no oculo adinuentionem facito manuũ tua-
rum , quoniam dominus retribuens eſt , &
ſepties tantum reddet tibi.
Inferte omnem decimam in horreum meum , *Mala. 3.*
& ſit cibus in domo mea , & probate me ſu-
per hoc, dicit Dominus: Si non aperuero vo-
bis cataractas cœli , & effudero vobis bene-
dictionem vſque ad abundantiam , & incre-
pabo pro vobis deuorantem, & non corrum-
pet fructum terræ veſtræ, nec erit ſterilis vi-
nea in agro, dicit Dominus exercituum.
De filiis Leui ſacerdotum accipientes manda- *Hebr. 7.*
tum habent decimam ſumere à populo , ſe-
cundum legem, id eſt à fratribus ſuis.

CONTRA DEFICIENTES.

NVnc venit ſuper te plaga, & defeciſti. *Iob 4.*
Lædetur quaſi vinea in primo flore botrus 15
eius.
Qui ſpernit modica, paulatim decidit. *Eccle. 9.*
Expectaui vt faceret vuas, & fecit labruſcas. *Eſa. 5.*
Concipietis ardorem, & parietis ſtipulam, ſpi- 33

ritus vester, vt ignis vorabit vos.
Facti sunt sicut herba tectorum, quæ exaruit.
37 *Aggæi. 1.* Respexistis ad amplius, & ecce factum est minus, & intulistis in domum, & exufflaui illud: quam ob causam dicit Dominus? quia domus mea deserta est, & vos festinastis vnusquisque in domum suam.
2 Quis vidit domum istam in gloria sua prima?
Galat. 2. Non abiicio gloriam Dei.
1. Cor. 15. Fratres, stabiles estote & immobiles, abundantes in opere Domini.
Gal. 2. Sic stulti estis, vt cùm spiritu cœperitis, nunc carne consummamini.
3 Currebatis bene, quis vos impediuit?
6 Bonum facientes non deficiamus, tempore suo metemus.
1. Tim. 5. Spiritum nolite extinguere.
2. Thes. 3. Fratres nolite deficere benefacientes in Christo Iesu.
Hebr. 6. Non segnes efficiamini.
Apoc. 2. Memor esto vnde excideris.

DERISOR DEVM OFFENDIT.

Iob 12. QVi deridetur ab amico suo, sicut ego, inuocabit Deum & exaudiet eum.
Prou. 3. Abominatio Domini est omnis illusor.
Ibidem Ipse deludet illusores: & mansuetis dabit gratiam.
Sapien. 5. Tunc stabunt iusti in magna constantia aduersus eos, qui se angustiauerunt, & qui abstulerunt labores eorum.
Ibidem Videntes turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperatæ salutis, dicentes

centes intra se, pœnitentiam agentes, & præ angustia spiritus gementes: Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum, & in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, & finem illorum sine honore: Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter Sanctos sors illorum est!

Non irrideas hominē in amaritudine animæ: est enim qui humiliat, & exaltat circunspector Deus. Eccle. 7.

Proximum vilipendit, non enim parcit simpliciter viuenti.

Deridetur iusti simplicitas. Iob 12.

Ambulans recto itinere & timēs Deum, despicitur ab eo, qui infami graditur via. Prou. 14.

Malum sibi accendit.

Parata sunt derisoribus iudicia: & mallei percutientes stultorum corporibus. Prou. 19.

Eiice derisorem, & exibit ab eo iurgium, cessabuntque causæ, & contumeliæ. 22

Illusio & improperium superborum, & vindicta, sicut leo insidiabitur illi. Eccl. 27.

Et qui spernis nónne & ipse spernêris? Cū consummaueris deprædationem, deprædaberis: cū fatigatus desieris cōtemnere, cōtemnêris. Esa. 33.

DESIDERIVM PRAEMII ET FRVITIO DEI.

VNiuersa terra desiderabat videre vultum Salomonis. 3. Reg. 10.

Quis det, vt veniat petitio mea, & quod expecto, tribuat mihi Deus? Iob 6.

23 Quis mihi det, vt cognoscam & inueniam illũ?

Psal.37. Domine ante te omne desiderium meum.

41 Quemadmodum desiderat ceruus ad fontem aquarũ, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad te Deũ fontem viuum.

Ibidem Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam.

62 Sitiuit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea.

83 Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

119 Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus est.

130 Sicut ablactatus super matre sua, ita retributio in anima mea.

136 Super flumina Babylonis illic sedimus, & fleuimus, dum recordaremur tui Sion.

142 Anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Prou. 10. Desiderium suum iustis dabitur.

11 Desiderium iustorum omne bonum.

13 Lignum vitæ desiderium veniens.

Cant.1. Curremus in odorem vnguentorum tuorum.

Esa.26. Nomen tuum & memoriale tuum in desiderio animæ.

Ibidem Anima mea desiderauit te in nocte.

Dan.9. Ego veni vt indicarem tibi, quia vir desideriorum tu es.

10 Noli timere vir desideriorum, pax tibi.

Roma.8. Qui scrutatur corda, scit, quid desideret spiritus.

Phil.1. Coartor è duobus, desiderium habens dissolui, & esse cum Christo.

Quæ ſurſum ſunt ſapite, non quæ ſuper terram. *Colo.3.*
Ego ſitienti dabo de fonte aquæ viuæ gratis. *Apoc. 21.*

DESPERATIO.

AN ignoras quòd periculoſa ſit deſperatio? *2. Reg.2.*
Deſperaui, nequaquam iam vltra viuam *Iob 7.*
[vita gratiæ.]
Non credit quòd reuerti poſſit de tenebris ad lucem circunſpectans vndique gladium. 15
In profundiſſimum infernum deſcendent omnia mea, putas ne ſaltem ibi erit requies mihi? [non.] 17
Quaſi euulſæ arbori abſtulit ſpem meam. 19
Quare factus eſt dolor meus perpetuus, & plaga mea deſperabilis renuit curari? *Ierem.5.*
Inſanabilis eſt fractura tua, peſſima plaga tua. 30
Super hoc plangam & vlulabo, quia deſperata eſt plaga eius. *Mich.1.*

Deſperatio pœnam multiplicat.

Dixitque Cain ad Dominum: Maior eſt iniquitas mea, quàm vt veniam merear. *Gene. 4.*
Impius cùm in profundũ venerit peccatorum, contemnit: ſed ſequitur eum ignominia, & opprobrium. *Prou. 18.*
Et dixiſti, deſperaui, nequaquam faciam: adamaui quippe alienos, & poſt eos ambulabo. *Iere.2.*
Deſperauimus, poſt cogitationes noſtras ibimus, & vnuſquiſque prauitatem cordis ſui mali faciemus. 18
Deſperantes ſemetipſos tradiderunt impudicitiæ in operationem immunditiæ omnis, in auaritiam. *Ephe.4.*

Pœnam aggrauat.

Eze.36. Tu ergo fili hominis dic ad domum Iſraël : Sic locuti eſtis, dicentes, Iniquitates noſtræ, & peccata noſtra ſuper nos ſunt, & in ipſis nos tabeſcimus: Quomodo ergo viuere poterimus?

DETRACTIO.

Geneſ. 11. IN terra Sannaar (fœtor dentium) confunduntur linguæ.

Exod. 22. Diis non detrahes & principi populi tui non maledices.

Leu. 19. Non maledices ſurdo, nec coram cæco pones offendiculum: ſed timebis Dominum Deum tuum, quia ego ſum Dominus.

Num. 12. Quare non timuiſtis detrahere ſeruo meo Moyſi?

22 Noli ire cum eis, neque maledicas populo, quia benedictus eſt.

Ibidem Mane autem facto duxit eum ad excelſa Baal, & intuitus eſt extremam populi partem.

*Deut.*27. Maledictus, qui clam percuſſerit proximũ ſuũ.

Iob 19. Cùm ab eis receſſiſſem, detrahebant mihi.

27 Non loquentur labia mea iniquitatem (& cætera detrahendo.)

Pſal. 13. Sepulchrum patens guttur eorum, linguis ſuis doloſè agebant, venenum aſpidum ſub labiis eorum.

19 Muta fiant labia doloſa, quæ loquuntur aduerſus iuſtum.

33 Quis eſt homo qui vult vitam, diligit dies videre bonos?

Idem Prohibe linguam tuam à malo.

Dum

Dum cõmouentur pedes mei, super me magna 37
locuti sunt.

Filij hominum, dentes eorum arma & sagittæ: 56
& lingua eorum gladius acutus.

Obstructum est os loquẽtium iniqua.(vtinam.) 62

Domine libera animam meam à labiis iniquis 114
& à lingua dolosa.

Acuerunt linguas suas sicut serpentes, venenum 139
aspidum sub labiis eorum.

Susurro & bilinguis maledictus, multos enim *Eccl.28.*
turbauit pacem habentes.

Lingua tertia multos commouit, & dispersit il- *Ibidem*
los de gente in gentem.

Flagelli plaga liuorem facit, plaga autem lin- *Ibidem*
guæ comminuet ossa.

Liberasti me à lingua coinquinata (detractorũ) *Eccl.51.*
& à verbo mendacij, à Rege iniquo, & à lin-
gua iniusta.

Prouisorem ciuitatis ac defensorem gentis suæ, *1.Mac.4.*
æmulatorem legis Dei, audebat insidiato-
rem regni dicere.

Beati estis cùm maledixerint vobis homines, & *Mat.5.*
dixerint omne malum aduersum vos men-
tientes propter me.

Serpentes genimina viperarum, quomodo fu- 23
gietis à iudicio gehennæ?

Malus homo de malo thesauro cordis sui pro- *Luc.6.*
fert malum.

De ore tuo te iudico serue nequam. 19

Quidam dicebant, quia bonus est; alij dicebant, *Ioan.7.*
non, sed seducit turbas.

Si inuicem mordetis, & comeditis; videte ne *Galat.5.*

ab inuicem consumamini.

Phil.2. Omnia facite sine murmurationibus & hæsitationibus, vt sine querela sitis, & simplices filij Dei, sine reprehensione, in medio nationis prauæ & peruersæ.

2.Tim.2. Multum proficiunt ad impietatem, & sermo eorum, vt cancer serpit.

Iac.3. Ecce quantus ignis, quàm magnam syluam incendit, & lingua ignis est: vniuersitas iniquitatis.

Ibidem Lingua inquietum malum est, plena veneno mortifero.

Apo. vlti. Foris canes & venefici, & impudici, & homicidæ, & idolis seruientes, & omnis, qui amat & facit mendacium.

Bonum peruertit.

Iob.6. Quare detraxistis sermonibus veritatis, cùm è vobis nullus sit, qui possit arguere me?

Psal.37. Qui retribuunt mihi mala pro bonis, detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem.

63 Quia exacuerunt vt gladium linguas suas, intenderunt arcum rem amaram, vt sagittent in occultis immaculatum.

Ibidem Subitò sagittabunt eum, & non timebunt, firmauerunt sibi sermonem nequam.

Ibidem Scrutati sunt iniquitates (aliorum.)

Psal.100 Detrahentem secretò proximo suo hunc persequar.

108 Pro eo vt me diligerent, detrahebant mihi. (Sic Pharisæi factis Christi.)

Iudicium subuertit.

Eccl.10. Si mordeat serpens in silentio, nihil minus habet

bet qui occultè detrahit.
Viri detractores fuerunt in te ad effundendum *Eze.22.*
sanguinem.

Salubriter vitatur.

Custodite vos à murmuratione, quæ nihil pro- *Sap.1.*
dest, & à detractione parcite linguæ.
Tumultus murmurationum non abscondetur. *Ibidem*
Non appelleris susurro in vita tua, & lingua tua *Eccles.5.*
ne capiaris & confundaris.
Susurratori autem, odium, & inimicitia, & con- *Ibidem*
tumelia.
In cogitatione tua Regi ne detrahas, & in secre- *Eccl.10.*
to cubiculi tui ne maledixeris diuiti, quia &
aues cæli portabunt vocem tuam, & qui ha-
bent pennas annunciabunt sententiam.
Bona in mala conuertens insidiatur, & in ele- *Eccl.11.*
ctis ponit maculam.
Beatus qui tectus est à lingua nequam, & qui in 28
iracundia illius iam transiuit, & qui non at-
traxit iugum eius, & in vinculis illius non est
ligatus: iugum enim illius, ferreum est: & vin
culum illius, vinculum æreum est.
Neque murmurauentis, sicut quidam patrum *1.Cor. 10.*
vestrorum murmurauerunt, & perierunt ab
exterminatore.
Detractores Deo (sunt) odibiles. *Roma. 1.*
Nec rapaces, nec maledici, regnum Dei possi- *Ibid.11.*
debunt.
Nolite detrahere alterutrum fratres mei. Qui *Iaco.4.*
detrahit fratri, aut qui iudicat fratrem suum,
detrahit legi & iudicat legem.
Deponentes igitur omnem malitiam, & omnẽ *1.Pet.2.*
dolum

dolum & ſimulationes,& inuidias, & omnes detractiones, ſicut modò geniti infantes rationabiles ſine dolo,lac concupiſcite,vt in eo creſcatis in ſalutem, ſi tamen guſtatis quoniam dulcis eſt Dominus.

Vt non audiatur.

Prou. 4. Remoue à te os prauum, & detrahentia labia ſint procul à te.

13 Qui detrahit alicui rei, ipſeſe in futurum obligat.

26 Verba ſuſurronis quaſi ſimplicia, & ipſa perueniunt ad intima cordis.

25 Ventus Aquilo diſſipat pluuias, & facies triſtis linguam detrahentem.

24 Abominatio hominum detractor.

Ibidem Cum detractoribus ne commiſcearis,quoniam repente conſurget perditio eorum, & ruinã vtriuſque quis nouit?

26 Cùm defecerint ligna,extinguetur ignis: & ſuſurrone ſubtracto iurgia conquieſcunt.

Eccl.21. Suſurro coinquinabit animam ſuam, & in omnibus odietur.

28 Sepi aures tuas ſpinis,& linguam nequam noli audire, & ori tuo facito oſtia, & ſeras auribus tuis.

DEVS VERVS CERTITVDINALITER.

Exodi. 3. EGo ſum qui ſum. Sic dices filiis Iſraël: Qui eſt,miſit me ad vos.

Ioſue. 2. Dominus enim deus veſter, ipſe eſt Deus in cœlo ſurſum,& in terra deorſum.

Eſa. 41. Ego Dominus primus,& nouiſſimus,ego ſum.

Ego

Ego Dominus, & non est alius amplius. Extra 45
me non est Deus.
Ego Dominus, & non alter: formans lucem & *Ibidem.*
creans tenebras, faciens pacem & creans malum: ego Dominus faciens omnia hæc.
Ego primus, & ego nouissimus, & absque me 44
non est Deus.
Recordamini prioris seculi, quoniam ego sum 46
Deus, & non est vltra Deus, nec est similis mei, annuncians ab exordio nouissimum, & ab initio, quæ necdum facta sunt.
Ego autem dominus Deus tuus in terra Aegy- *Osee.13.*
pti, & Deum absque me nescies & saluator non est præter me.

Vnus essentialiter.

Audi Israël, Dominus Deus noster, Deus vnus *Deut. 6.*
est.
Ego & pater vnum sumus. *Ioan.10.*
Non credis quia ego in patre, & pater in me est? 14
Spiritum veritatis qui à patre procedit. 15
Et si sunt qui dicuntur dij, siue in cœlo, siue in *1. Cor. 8.*
terra, siquidem sunt dij multi, & domini multi; nobis tamen vnus Deus Pater, ex quo omnia, & nos in illo: & vnus Dominus, Iesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum. Sed non in omnibus est scientia.
Vnus Deus, & Pater omnium. *Ephes.4.*
Vnus enim Deus, & mediator Dei, & hominũ, *1.Tim.2.*
homo, Christus Iesus.

Trinus personaliter.

Benedicat nos Deus Deus noster: benedicat *Psal.66.*
nos Deus.

Et

Esa.6. Et clamabant alter ad alterum: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus exercituum.

Ioan.15. Nunc autem & viderunt & oderunt & me & patrem meum. Cùm autem venerit paraclitus, quem ego mittam vobis à patre spiritum veritatis, qui à patre procedit.

DILECTIO DEI.

Iosue.23. HOc tantùm diligentissimè præcauete, vt diligatis Dominum Deum vestrum.

Psal.17. Diligam te Domine fortitudo mea.

30 Diligite Dominum omnes Sancti eius.

Prou.14. Præbe fili mi cor tuum mihi, & oculi tui vias meas custodiant.

Cant.2. Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

5 Adiuro vos filiæ Ierusalē, si inueneritis dilectū, vt annuncietis ei, quia amore langueo.

Ibidem Anima mea liquefacta est, vt dilectus locutus est.

8 Fortis est vt mors, dilectio.

Eccl.1. Dilectio Dei, honorabilis sapientia.

7 In omni virtute tua dilige illum, qui te fecit.

13 Dilige Deum, & inuoca eum in salute tua.

Ioan.8. Si Deus pater vester esset, diligeretis me vtique.

1. Cor.2. Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum.

1.Cor.16. Si quis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema.

2.Cor.5. Charitas Christi vrget nos.

Galat.2. Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Christus, & mihi viuere Christus est.

Omnia

Omnia detrimentum feci, & arbitror vt sterco- *Phil.3.*
ra, vt Christum lucrifaciam.

Diligit Deus vniuersaliter.

Vniuersa propter semetipsum operatus est *Prou.16.*
Deus.

Diligis enim omnia, quæ sunt, & nihil odisti *Sapien.11.*
eorum, quæ fecisti: nec enim odiens aliquid
constituisti, aut fecisti.

Vtiliter auferendo malum, & inferendo bonum.

Ex quo honorabilis factus es in oculis meis & *Esa.43.*
gloriosus: ego dilexi te, populus pro anima
tua: noli timere, quia ego tecum sum.

Veruntamen populus meus est, filij non negan- *63*
tes: & factus est eis saluator in omni tribula-
tione eorum. In dilectione sua, & indulgen-
tia sua, ipse redemit eos, & portauit, & eleua-
uit eos cunctis diebus seculi.

Sic enim Deus dilexit mūdum, vt filium suum *Ioan.3.*
vnigenitū daret, vt omnis qui credit in eum,
non pereat, sed habeat vitam æternam. Non
enim misit Deus filium suū, vt iudicet mun-
dum: sed vt saluetur mundus per ipsum.

Commendat autem charitatem suam Deus in *Rom.5.*
nobis, quoniam si, cum adhuc peccatores es-
semus secundum tempus, Christus pro nobis
mortuus est: multo igitur magis nunc iusti-
ficati in sanguine ipsius, salui erimus ab ira
per ipsum.

Estote ergo imitatores Dei, sicut filij charissimi, *Ephes.5*
& ambulate in dilectione: sicut & Christus
dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis
oblationem, & hostiam in odorē suauitatis.

Viri

Ibidem Viri diligite vxores veſtras ſicut & Chriſtus dilexit eccleſiam,& ſeipſum tradidit pro ea.

1.Ioan.4. In hoc apparuit charitas Dei nobis, quoniam filium ſuum vnigenitum miſit Deus in mũdum,vt viuamus per ipſum.

Apoc.1. Qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo.

Exod.20. Ego ſum dominus Deus tuus faciens miſericordiam his qui diligunt me, & cuſtodiunt præcepta mea.

Eſa.49. Numquid obliuiſci poteſt mulier infantem ſuum, vt non miſereatur filio vteri ſui? Et ſi illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar tui.Ecce in manibus meis deſcripſi te: muri tui coram oculis meis ſemper.

Ierem.31. In charitate perpetua dilexi te,ideo attraxi te.

Oſee.11. In funiculis Adam traham eos in vinculis charitatis.

1.Cor.1. Factus eſt nobis ſapientia à Deo & iuſtitia.

2. Oculus non vidit, quæ præparauit Deus his, qui diligunt eum.

1.Tit.2. Qui omnes homines vult ſaluos fieri,& ad agnitionem veritatis venire.

Iob.1. Accipiet coronam vitæ, quam repromiſit Deus diligentibus ſe.

1.Ioan.4. In hoc perfecta eſt charitas Dei nobiſcum, vt fiduciam habeamus in die iudicij ,quia ſicut ille eſt,& nos ſumus in hoc mundo.

Dilectio quomodo amittitur & conſeruatur.

Prou.8. Ego diligentes me, diligo: & qui manè vigilant ad me,inuenient me.

Oſee.9. Propter malitiam adinuentionum eorum de domo

domo mea eiiciam eos. Non addam, vt diligam eos.

Siquis diligit me, sermonem meum seruabit, *Ioan. 14.*
& pater meus diliget eũ, & ad eũ veniemus,
& mansionem apud eum faciemus. Qui non
diligit me, sermones meos non seruat.

Manete in dilectione mea. Si præcepta mea 15
seruaueritis, manebitis in dilectione mea.

Vtilitas.

Elige ergo vitam, vt & tu viuas, & semen tuũ, *Deut. 30.*
& diligas Dominum Deum tuum, vtq; obedias voci illius, & illi adhæreas. Ipse enim est vita tua, & longitudo dierum tuorum.

Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum. *Psalm. 5.*

Custodit Dominus omnes diligentes se. 144

Qui diligunt Deum, replebuntur lege ipsius. *Eccl. 2.*

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. *Luc. 7.*

Qui autem diligit me, diligetur à patre meo, & ego diligã eum, & manifestabo ei meipsum. *Ioan. 14.*

Ipse enim pater amat vos, quia vos me amastis. 16

Scimus quoniam diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum. *Rom. 8.*

Modus, vt diligatur integraliter corde.

Diliges Dominum Deum tuũ ex toto corde, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua. *Deut. 6.*

Et dilexerunt eum in ore suo. Cor autem eorũ non erat rectum cum eo. *Psal. 77.*

Pone me vt signaculum super cor tuum. *Can. 8.*

Diliges Dominũ Deum tuũ ex toto corde tuo, *Matth. 22.*

Mat 12. Luc. 10. & in tota anima tua, & in tota mente tua.

Opere.

Deut. 10. Et nunc Iſraël, quid Dominus Deus tuus petit à te, niſi vt timeas Dominum Deum, & ambules in viis eius, & diligas eum, ac ſeruias Domino Deo tũo in toto corde tuo, & in tota anima tua, cuſtodiaſque mandata Domini, & ceremonias eius, quas ego hodie præcipio tibi, vt bene ſit tibi?

Eccle. 2. Qui diligunt illum, conſeruabunt verbum illius.

3 Qui diligit Deum, exorabit pro peccatis, & continebit ſe ab illis, & in oratione dierum exaudietur.

Ioan. 4. Si diligitis me, mandata mea ſeruate.

Ibidem. Qui habet mandata mea, & ſeruat ea, is eſt qui diligit me.

1. Ioan. 2. Qui autem ſeruat verbum eius, verè in hoc charitas Dei perfecta eſt.

Perſeueranter.

Eccl. 13. Omni vita tua dilige Deum.

Roma. 8. Quis ergo nos ſeparabit à charitate Chriſti? tribulatio? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculũ? an perſecutio? an gladius? (ſicut ſcriptum eſt: Quia propter te mortificamur tota die, æſtimati ſumus ſicut oues occiſionis.) Sed in his omnibus ſuperamus propter eum qui dilexit nos. Certus ſum enim, quia neq; mors, neq; vita, neq; angeli, neq; principatus, neque virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos

ſeparare

ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto
Ieſu Domino noſtro.
Nos ergo diligamus Deum, quoniá Deus prior 1.*Ioan*.4.
dilexit nos.

DILECTIO PROXIMI.

Diliges proximum tuum ſicut teipſum. *Deut*.6.
Non videbis ouem fratris tui, aut bouem 22.
erranté, & præteribis, ſed reduces fratri tuo.
Maiorem hac dilectionem nemo habet, quàm *Ioan*.15.
vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis.
Non quæ ſua ſunt ſinguli conſiderantes, ſed *Phil*.2.
quæ aliorum.
Facti ſumus paruuli in medio veſtrũ, tanquam 1.*Theſ*.2.
ſi nutrix foueat filios ſuos.
Charitas fraternitatis maneat in vobis. *Heb*.13.
Simplici ex corde inuicem diligite. 1.*Pet*.1.
Qui diligit fratrem ſuum, in lumine manet. 1.*Ioan*.2
Et nos debemus pro fratribus animam ponere. 3.
Primùm diligamus nos inuicem, quia charitas 4.
ex Deo eſt, & qui diligit fratré ſuum ex Deo
natus eſt, & cognoſcit Deum.
Si diligamus nos inuicem, Deus in nobis ma- *Ibidem*.
net, & charitas eius in nobis perfecta eſt.

Dilectio proximi eſt neceſſaria.

Omne animal diligit ſibi ſimile: ſic & omnis *Eccl*.13.
homo proximum ſibi.
Omnis caro ad ſimilé ſibi coniungitur, & om- *Ibidem*.
nis homo ſimili ſibi ſociatur.
Et mandauit illis vnicuique de proximo ſuo. 17.
De charitate fraternitatis nõ neceſſe habemus 1.*Theſſ*. 4.
vobis ſcribere, ipſi enim vos à Deo didici-
ſtis, vt diligatis inuicem.

1.Ioan.3. Nos scimus, quia translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui autẽ non diligit, manet in morte.

4. Charissimi diligamus nos inuicem. Qui non diligit, non nouit Deum.

Ibidem. Charissimi si sic Deus dilexit nos, & nos debemus alterutrum diligere.

Ibidem. Si quis dixerit quoniam diligo Deum, & fratrẽ suum odit, mendax est. Qui non diligit fratrem suum, quem videt: Deum quem non videt, quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo, vt qui diligit Deum, diligat & fratrem suum.

Est fructuosa.

Eccl.25. In tribus placitũ est spiritui meo, quæ sunt probata coram Deo & hominibus. Concordia fratrum, & amor proximorum: & vir & mulier sibi bene consentientes: (in bonum.)

Mat.18. Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quancunque petierint, fiet illis à patre meo.

22. In duobus his mandatis vniuersa lex pendet & prophetæ.

Rom.13. Nemini quicquam debeatis, nisi vt inuicem diligatis: Qui enim diligit proximum, legem impleuit. Plenitudo ergo legis, est dilectio.

Gala.5. Omnis enim lex in vno sermone impletur, Diliges proximum tuum sicut teipsum.

Ordinata, vt diligatur cum virtute.

Mat.10. Qui amat patrem aut matrem plusquam me, non est me dignus. Et qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus.

Man-

Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inui- *Ioan.13.*
cem, ſicut dilexi vos, vt & vos diligatis inuicem. In hoc cognoſcent omnes, quia diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad inuicem.

Hoc eſt præceptum meum, vt diligatis inuicē, *15.*
ſicut dilexi vos.

Vnuſquiſque veſtrum proximo ſuo placeat in *Rom.15.*
bonum.

Conſideremus inuicem in prouocationem cha- *Heb.10.*
ritatis, & bonorum operum.

Qui diligit fratrem ſuum, in lumine manet, & *1.Ioan.3.*
ſcandalum in eo non eſt.

Fructuoſè.

Dilectio ſine ſimulatione. *Rom.12.*

Gaudete cum gaudentibus, flete cnm flentibus. *Ibidem.*

Nemo quod ſuum eſt quęrat, ſed quod alterius. *1.Cor.10.*

Semper quod bonum eſt ſectamini in inuicem *1.Theſ.5.*
& in omnes.

Animas veſtras caſtificantes in obedientia cha- *1.Pet.1.*
ritatis, in fraternitatis amore, ſimplici ex corde inuicem diligite attentius.

Cum affectu dulci ſupportando.

Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquā- *Tob.5.*
do alteri facias.

Nunquid non pater vnus omnium noſtrum? *Mal.2.*
nunquid non Deus vnus creauit nos? Quare ergo deſpicit vnuſquiſque noſtrum fratrem ſuum, violans pactum patrum veſtrorum?

Dilectio proximi malum non operatur. *Rom.13.*

Debemus autem nos firmiores, imbecillitates *15.*
infirmiorum ſuſtinere, & non nobis placere.

Gala.6. Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.

Ephe.4. Obsecro itaque vos ego vinctus in Domino, vt dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis: cum omni humilitate & mãsuetudine, cum patientia supportantes inuicem in charitate.

Phil.2. Nihil per contentionẽ, neque per inanem gloriam, sed in humilitate, superiores sibi inuicem arbitrantes: non quæ sua sunt singuli considerantes, sed & ea, quæ aliorum.

Vtiliter subueniendo.

Eccl.7. Non te pigeat visitare infirmum, ex his enim in dilectione firmaberis.

Matt.5. Qui petit à te, da ei, & volenti mutuare à te, ne auertaris.

7. Omnia quæcunque vultis, vt faciant vobis homines: ita & vos facite illis. Hæc est enim lex.

Luc.10. Et quis est meus proximus? Quis enim videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Iesus: Vade, & tu fac similiter.

Mar.4. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.

Gala.5. Per charitatem spiritus seruite inuicem.

Ephe.5. Estote ergo imitatores Dei, sicut filij charissimi, & ambulate in dilectione.

1.Pet.4. Vnusquisque sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispẽsatores multiformis gratiæ Dei.

1. Ioan.3. In hoc cognouimus charitatem Dei, quoniam ille

ille pro nobis animam suam posuit, & nos debemus pro fratribus animas ponere.

DILECTIO INIMICORVN EXIGITVR AD PECCATORVM REMISSIONEM.

CVm placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque eius conuertet ad pacem. Pro.16.

Qui vindicari vult à Domino, inueniet vindictam, & peccata illius seruans seruabit. Eccl.28.

Relinque proximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi peccata soluentur. Ibidem.

Homo homini reseruat iram, & à Dño quærit medelam. Ibidem.

In hominem similem sibi nō habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur.

Ipse dum caro sit, reseruat iram & propitiationē petit à Deo: Quis exorabit pro delictis illius.

Memento nouissimorum, & desine inimicari.

Si enim dimiseritis hominibus peccata sua, dimittet & vobis pater vester cælestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus, nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Matt.6.

Sic & pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis vnusquisque fratri suo de cordibus vestris. 18.

Ad regni cælorum adeptionem.

Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros, vt sitis filij patris vestri, qui in cælis est: qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos. Si enim diligitis eos, qui vos diligūt, quā mer- Matt.5.

cedem habebitis? Nónne & Publicani hoc faciunt?

Luc.6. Et si diligitis eos qui vos diligunt, quæ vobis est gratia? Nam & peccatores diligentes se diligunt.

Ibidem. Veruntamen diligite inimicos vestros, & eritis filij Altissimi.

Perficitur corde.

Iob 31. Si gauisus sum ad ruinam eius, qui me oderat, & exultaui, quòd inuenisset eum malũ. Non enim dedi ad peccandum guttur meum, vt expeterem maledicens animam eius.

Pro.17. Qui in ruina lætatur alterius, non erit impunitus.

24. Cùm ceciderit inimicus tuus, ne gaudeas, & in ruina eius ne lætetur cor tuum, ne forte videat Dominus, & displiceat ei, & auferat ab eo iram suam.

Eccle.8. Noli de mortuo inimico tuo gaudere, sciens quoniam omnes moriuntur: & in gaudium nolumus venire.

10. Omnis iniuriæ proximi ne memineris, & nihil agas in operibus iniuriæ.

Et ore.

Esa.53. Et pro transgressoribus rogauit.

Mat.5. Orate pro persequentibus & calumniantibus vos.

23. Iesus autem dicebat: Pater, dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.

Rom.12. Benedicite persequentibus vos.

Act.7. Positis autem genibus clamauit voce magna Stephanus dicens: Domine ne statuas illis hoc peccatum.

Et opere.

Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, da illi aquam bibere: Prunas enim congregabis super caput eius, & Dominus reddet tibi. *Pro.25.* *Rom.12.*

Et si benefeceritis his, qui vobis benefaciunt; quę vobis est gratia? Nam & peccatores hoc faciunt. *Luc.6.*

Necessitatibus Sanctorum communicantes. *Rom.12.*

DISCIPLINA FERENDA HVMILITER.

SI iustus in terra recipit, quāto magis iniustus & peccator? *Pro.11.*

Egestas & ignominia ei, qui deserit disciplinam: qui autem acquiescit arguenti, gloriabitur. 13.

Cùm enim tentati sunt, & quidem cum misericordia disciplinam accipientes scierunt quēadmodum cum ira iudicati impij tormenta paterentur. Hos quidem tanquam durus rex interrogans condemnasti. *Sap.11.*

Frustra percussi filios vestros, disciplinam non receperunt. *Ierem.2.*

Percussisti eos, & non doluerunt: attriuisti eos, & renuerunt accipere disciplinam. 5.

Hæc est gens, quæ non audiuit vocem Domini Dei sui, & non recipit disciplinam ore. 7.

Væ prouocatrix & redempta ciuitas columba. Non audiuit vocem, & non suscepit disciplinam. *Soph.3.*

Perseueranter.

Disciplinam Domini, fili mi, ne abiicias; nec deficias cùm ab eo corriperis. Quem enim *Pro.3.*

diligit Dominus, corripit, & quasi in filio complacet sibi.

4. Tene disciplinam, ne dimittas eam. Custodi illam, quia illa est vita tua.

Sap.3. Sapientiam enim & disciplinam qui abiicit, infœlix est, & vacua spes illorum, & labores sine fructu, & inutilia opera eorum.

Eccle. vlt. Congregate vos in domo disciplinæ.

Heb.12. Fili mi noli negligere disciplinam Domini, neque fatigeris dum ab eo argueris. Quẽ enim diligit Dominus castigat: flagellat autẽ omnem filium, quem recipit. In disciplina perseuerate. Tanquam filiis offert se Deus. Quis enim filius, quem non corripit pater? Quòd si extra disciplinã estis, cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri & non filij estis.

Disciplina malitiam refrænat.

Psal.17. Ex disciplina tua correxit me in finem.

Ezec.6. Et relinquam in vobis eos, qui fugerint gladium in gẽtibus, cùm dispersero vos in terris, & recordabũtur mei liberi vestri in gentibus, ad quas captiui ducti sunt, quia contriui cor eorum.

Baru..3 Et nunc Dñe omnipotẽs Deus Israël, anima in angustiis, & spiritus anxius clamat ad te.

2.Mac.6. Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere, sed statim vltiones adhibere magni beneficij indicium est.

Culpam purgat.

Pro.10. Via vitæ custodienti disciplinam.

Esa.1. Heu ego consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis, & conuertam manum

manum meam ad te, & excoquam ad purum scoriam tuam, & auferã omne stannũ tuum.

Quia si abiecit, miserebitur secundum multitudinem misericordiarũ suarum. Non enim humiliauit ex corde suo, & abiecit filios hominum. *Thren.3.*

Iram Domini portabo, quoniam peccaui ei. *Mich.7.*

Dum iudicamur autem, à Domino corripimur, vt non cum hoc mundo damnemur. *1.Cor. 11.*

Gratiam conseruat.

Qui diligit disciplinam, diligit scientiam. *Pro.12.*

Malitia horæ, obliuionem facit luxuriæ magnæ. *Eccle.11.*

Ego quos amo arguo & castigo. *Apo.3.*

DISCIPVLVS CHRISTI BENE ORDINATVR IN AGENDIS.

SI vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. *Ioan.8.*

Amen amen dico vobis, non est seruus maior domino suo, neque Apostolus maior eo, qui misit illum. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea. *13.*

Non est discipulus super magistrum, nec seruus super dominum suum. Sufficit discipulo, vt sit sicut magister eius, & seruo, sicut dominus eius. Si patremfamilias Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius? *Mat.10.*

In hoc cognoscent omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem. *Ioan.13.*

Ita vt cognominarentur primum Antiochiæ discipuli Christiani. *Act.11.*

In malis tolerandis.

Matt.10. Non est discipulus super magistrum.

Luc.6. Perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister eius.

14. Siquis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem & vxorem & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam; non potest meus esse discipulus.

Ibidem. Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

Ioan.14. Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis: Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur; si sermonem meum seruauerunt, & vestrum seruabunt.

17. Mundus eos odio habuit, quia non sunt de mũdo: sicut & ego nõ sum de mundo. Non rogo, vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos à malo, vt sint vnum sicut & nos.

Plenè remuneratur.

Ioan.17. Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi.

Pater sancte serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum sicut & nos.

Quos dedisti mihi ego custodiui, & nemo ex eis periit nisi filius perditionis.

Ibidem. Sicut tu me misisti in mũdum, ita ego eos misi in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum, vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Nõ pro eis autem rogo tantùm, sed & pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me.

Pater quos dedisti mihi, volo vt vbi sum ego, & illi sint mecum, vt videant claritatē meam, quam dedisti mihi. *Ibidem.*

DISCORDIA.

SEx sunt quæ odit Deus: & septimum detestatur anima eius. Primò, oculos sublimes. Secundò, linguam mendacem. Tertiò, manus effundentes innoxium sanguinē. Quartò, cor machinans cogitationes pessimas. Quintò, pedes veloces ad currendum in malum. Sextò, proferentem mendacia falsum testem. Septimò, qui seminat inter fratres discordias. *Pro. 6.*

Odium suscitat rixas, & vniuersa delicta operit charitas. 10.

Abscondunt odium labia mendacia: qui profert contumeliam, insipiens est. *Ibidem.*

Abominatio est Domino labia mendacia: qui autem fideliter agunt, placent Deo. 12.

Vir iracundus prouocat rixas: qui patiens est, mitigat suscitatas. *Ibidem.*

Homo peruersus, suscitat lites, & verbosus separat principes. 16.

Semper iurgia quærit malus, Angelus autem crudelis mittetur contra eum. 17.

Labia stulti immiscent se rixis, & os eius iurgia prouocat. 18.

Qui prouocat iras, producit discordias. 30.

Noli esse sicut leo in domo tua, euertens domesticos tuos, & opprimens subiectos tibi. *Eccl. 4.*

Non litiges cum homine potente, ne fortè incidas in manus illius. 8.

Væ

Ierem.17. Veh mihi mater mea : quare genuit me virum rixæ, virum diſcordiæ : in vniuerſa terra non fœneraui : nec fœnerauit mihi quiſquam : omnes maledicunt mihi.

Matt.12. & Luc.11. Omne regnum diuiſum contra ſe deſolabitur, & omnis ciuitas vel domus diuiſa contra ſe, non ſtabit.

Matth.18. Neceſſe eſt vt veniant ſcandala, veruntamen væ homini illi per quem ſcandalum venit.

1.Cor.14. Non enim eſt diſſenſionis Deus, ſed pacis.

2.Tit.2. Stultas & ſine diſciplina quæſtiones deuita, ſciens quia generant lites.

Galat.5. Si inuicem mordetis, & comeditis, videte ne ab inuicem conſumamini.

DISCVSSIO STATVS SVI.

Gene.9. ADam vbi es?
Ante quàm loquaris, diſce.

Eccle.18. Qui timet Dominum, conuertetur ad cor ſuũ.

Eſa.46. 21 Redite præuaricatores ad cor.

Ierem.2. Vide vias tuas in conualle.

3 Leua oculos tuos in directum, & vide.

31 Satue tibi ſpeculam, pone tibi amaritudines: dirige cor tuum in viam rectam, in qua ambulaſti: reuertere virgo Iſraël, reuertere ad ciuitates tuas iſtas.

Thren.3. Ego vir videns paupertatem meam.

Abac.2. Contemplabor, vt videam quid dicatur mihi, & quid reſpondeam ad arguentem me.

Mar.13. Videte voſmetipſos.

Rom.2. Qui alios doces, teipſum non doces?

2.Cor.13. An non cognoſcitis voſmetipſos, quia Ieſus Chriſtus in vobis eſt?

Galat.6. Conſiderans teipſum, ne & tu tenteris.

NOn augurabimini, neq; obſeruabitis ſomnia. *Leu.19.*

Non declinabitis ad magos,neque ab hariolis aliquid ſciſcitemini, vt polluamini per eos. *Ibidem.*

Non eſt augurium in Iacob, nec diuinatio in Iſraël. *Num. 23.*

Si ſurrexerit in medio tui prophetes, aut qui ſomnium ſe dicat vidiſſe, & prædixerit ſignum, & portentum, & euenerit, quod locutus eſt, non audies verba prophetæ illius, aut ſomniatoris, quia tentat vos Dominus Deus veſter. *Deut.13.*

Gentes iſtæ,quarum poſſidebitis terram, augures & diuinos audiunt: tu autem à Domino Deo tuo aliter inſtitutus es. 18.

Seruierunt Baal, & conſecrauerunt filios ſuos & filias ſuas per ignem, & diuinationi inſeruiebant & auguriis. *4.Reg. 17*

Diuini veſtri viderunt mendacium, & conſolatores locuti ſunt fruſtra, vanè conſolabantur &c. *Zach.10.*

Diuinatio erroris & auguria,mendacia,& ſomnia malefacientium, vanitas eſt. *Eccle.34.*

Et dixerint ad vos, quærite à pythonibus & à diuinis, qui ſtrident in incantationibus ſuis, nunquid non populus à Deo requiret viſiones à viuis pro mortuis? Ad legem magis & ad teſtimonium. *Eſa.8.*

A ſignis cæli nolite metuere, quæ timent gentes. *Ierem.10.*

Nolite audire prophetas veſtros & diuinos & ſomnia- 27.

somniatores & maleficos, qui prophetant vobis mendacium, vt longè vos faciant de terra vestra, vt eiiciant vos, & pereatis.

29. Non vos seducant prophetæ vestri, qui sunt in medio vestrûm, & diuini vestri, & ne attendatis ad somnia vestra, quæ vos somniatis: quia ipsi prophetant falsò in nomine meo, & non misi eos, dicit Dominus.

Ezech.12. Non erit vltra omnis visio cassa, nec diuinatio ambigua in medio filiorum Israël.

Mich.3. Prophetæ eius in pecunia diuinabunt (& adhuc hodie.)

Punitio.

Leuit.20. Anima, quæ declinauerit ad magos, & hariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponā faciem meam contra eam, & interficiam eam de medio populi mei.

Ibidem. Vir, siue mulier, in quibus pythonicus, vel diuinationis fuerit spiritus, morte moriantur, lapidibus obruent eos, sanguis eorum sit super illos.

Deut.18. Quando ingressus fueris terram, quam Dominus Deus tuus daturus est tibi, caue ne imitari velis abominationes illarū gentium, nec inueniatur in te, qui lustret filium suum, aut filiam ducens per ignē, aut qui hariolos sciscitetur, aut obseruet somnia atque auguria, nec sit maleficus, nec incantator, neque qui pythones consulat, neque diuinos.

Ibidem. Omnia enim hæc abominatur Dominus Deus tuus, & propter huiusmodi scelera delebit eos Dominus Deus tuus in introitu tuo.

Domi-

Dominus auferet ab Iſraël prophetam & ha- *Eſa.3.*
riolum.
Interrogabunt ſimulachra ſua, & diuinos ſuos, 19
& pythones & hariolos. Et tradam eos in
manu dæmoniorum crudelium, & vir fortis
dominabitur eorum.
Irrita faciens ſigna diuinorum, & hariolos in 44
furorem vertens.
Gladius ad diuinos eius, qui ſtulti erunt. *Iere.5.*
Vident vana, & diuinant mendacium, dicentes, *Ezec.3.*
Ait Dominus: cùm Dominus non miſerit
eos: & perſeuerauerunt confirmare ſermo-
nem. Nunquid nō viſionem caſſam vidiſtis,
& diuinationem mendacem locuti eſtis? &
ideo, ecce ego ad vos, ait Dominus: Et erit
manus mea ſuper prophetas, qui vident vana,
& diuinant mendacium.
Nox vobis pro viſione erit, & tenebræ pro di- *Mich.3.*
uinationé.
Auferam maleficia de manu tua, & diuinatio- 5
nes non erunt in te.

CONTRA DIVITES EPVLONES SPIRITVALITER.

CArnem cum ſanguine non comedetis (de *Gen.9.*
malo acquiſito, ſicut multi.)
Nec ſanguinē nec adipem omnino comedetis. *Leuit.3.*
Omnis anima, quæ comederit ſanguinem alte- *Deut.14.*
rius, peribit de populis ſuis.
Non comedetis quæ immunda ſunt (effectu, *Ibidem*
vel male acquiſita.)
Faciebant conuiuia per domos vnuſquiſque in *Iob 8.*

die suo (sicut quidam modò : sed illi perierunt, & isti euadent.
15 Pingui ceruice armatus est. Operuit faciem eius crassitudo, & de lateribus eius à ruina dependet.
20 Panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidum intrinsecus.
Ibidem Diuitias quas deuorauit, euomet : & de ventre eius extrahet eas Deus.
Ibidem Non remansit de cibo eius (pauperibus) & propterea nihil remanebit de bonis eius (spiritualibus, vel temporalibus.)
Ibidem Cum satiatus fuerit, arctabitur & æstuabit, & omnis dolor irruet super eum.
21 Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.
Prou.4. Comedunt panem impietatis, & vinum iniquitatis bibunt.
Eccle.11. Inueni requiem mihi, & nunc manducabo de bonis meis solus, & nescit quòd præterea tempus, & mors appropinquet, & relinquat omnia aliis, & moriatur.
Esa.10. Dominus exercituum mittit in pinguibus eius tenuitatem (æternam.)
Ierem.12. Congrega eos quasi gregem ad victimam.
Luc. 6. Væ vobis qui saturati estis, quia esurietis. (quanto magis crapulati?)
Ibidem Væ vobis diuitibus, qui habetis hic consolationem vestram.
12 Anima mea multa bona habes, posita in annos plurimos : comede, bibe, epulare. dixit autem illi Deus : Stulte hac nocte animam tuam

tuam repetunt à te : quæ autem parasti, cuius erunt?

Cùm facis prandium aut cœnam, noli vocare 14
amicos tuos neq; fratres tuos, neque cogna-
tos, neque vicinos, neque diuites, ne fortè &
ipsi reinuitent te, & fiat tibi retributio : sed
cùm facis conuiuiũ, voca pauperes, debiles,
& cæcos, & claudos: & beatus eris, quia non
habent retribuere tibi. Retribuetur enim tibi
in resurrectione iustorum.

Homo quidam erat diues, qui induebatur pur- 16
pura, & bysso, & epulabatur quotidie splen-
didè, & sepultus est in inferno (ad quem di-
xit Abraham) recordare quia recepisti bona
in vita tua.

Vnusquisque suam cœnam præsumit ad man- 1.Cor.11.
ducandum, & alius quidem esurit, alius au-
tem ebrius est.

Epulati estis super terram, & in luxuriis enu- Iaco.5.
tristis corda vestra.

Voluptatem existimantes diei delitias coinqui- 2.Pet.2.
nationis & maculæ: delitiis affluẽtes, in con-
uiuiis suis luxuriantes.

Hi sunt in epulis suis maculæ, conuiuantes sine Iudæ.
timore, semetipsos pascentes, nubes sine
aqua, quæ à ventis circunferuntur.

DIVITIARVM VANITAS.

NVdus egressus sum de vtero matris meæ, & Iob 1.
nudus redeo illuc.

Si comportauerit quasi terram argentum, & 17
sicut lutum, præparauerit vestimenta: præpa-

rabit quidem, ſed iuſtus veſtietur illis, & argentum innocens diuidet.
Pſalm.16. Dimiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis.
48 Cùm interierit, non ſumet omnia, neq; deſcendet cum eo gloria eius.
Ibidem Relinquent alienis diuitias ſuas, & ſepulchra eorum domus illorum in æternum.
51 Sperauit in multitudine diuitiarum ſuarum.
72 Velut ſomnium ſurgentium.
75 Dormierunt omnes ſomnum ſuum, & nihil inuenerunt viri diuitiarum.
134 Similes illis fiant qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis.
Prou.10. Nihil proderunt theſauri impietatis.
11 Non proderunt diuitiæ in die vltionis.
17 Quid prodeſt ſtulto habere diuitias, cum ſapientiam emere non poſſit?
28 Qui odit auaritiam, longi fient dies eius.
Eccle. 1. Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.
5 Vbi multæ ſunt opes, multi ſunt, qui comedunt eas.
Ibidem Quid prodeſt poſſeſſori, niſi quòd cernat diuitias oculis?
Ibidem Sicut egreſſus eſt nudus de vtero matris ſuæ, ſic reuertetur, & nihil afferet ſecum de labore ſuo. Miſerabilis prorſus infirmitas: quomodo venit, ſic reuertetur.
Sapien.5. Diuitiarum iactantia quid contulit nobis?
Ibidem. Omnia tranſierunt ſicut vmbra, & tanquam nuntius præcurrens, & tanquam nauis, quæ pertranſit fluctuantem aquam, cuius, cùm præterierit non eſt veſtigium inuenire, neque

que semitam carinæ illius in fluctibus.
Insatiabilis oculus cupidi, in tempore iniquitatis non satiabitur. *Eccl.15.*
In medio dierum suorum derelinquet eas (scilicet diuitias) & in nouissimo erit insipiens. *Ierem.17.*
Vbi sunt qui thesaurizant argentum & aurum in quo confidunt homines? *Baruc.3.*
Ad inferos descenderunt, & alij loco eorum exurrexerunt. *Ibidem*
Argentum eorum foris proiicietur, & aurum eorum in sterquilinium erit. *Ezech. 7.*
Desiderabile argentum vrticam hæreditabit: lappa in tabernaculis eorum. *Oseæ 9.*
Ecce complosi manus meas super auaritiam tuam, quam fecisti. 22
Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi fures effodiunt, & furantur, vbi ærugo, & tinea demolitur. *Matth.6*
Stulte hac nocte animam tuam repetent à te, quæ autem parasti cuius erunt? *Luc. 12.*
Cauete & videte ab omni auaritia, quia non in abundantia cuiusquam vita eius est, ex his quæ possidet. 12
Audiebant autem hæc omnia pharisæi, qui erãt auari, & deridebant illum. (sic adhuc multi.) 16
Qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in auaritiam. *Ephe.4.*
Diuitibus huius seculi præcipe non sublime sapere, neque sperare in incerto diuitiarum, sed in Deo viuo. *1.Ti.6.*
Nihil enim intulimus in hunc mundum: haud *Ibidem*

dubiũ,quia nec auferre quid possumus: Habentes autem alimenta & quibus tegamur: his contenti simus.

Hebr. 13. Sint mores sine auaritia, contenti præsentibus.

*Iosue.*1. Ipse enim dixit, non te deseram, neque derelinquam.

Diuitiarum spiritualium qualitas.

*Psal.*141. Inclina cor meum in testimonia tua, & non in auaritiam.

Esa. 33. Diuitiæ salutis sapientia,& scientia: timor Domini ipse est thesaurus eius.

Matth. 6. Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo.

1.*Tim.*6. Diuitibus huius seculi præcipe diuites fieri in bonis operibus.

Vtilitas.

*Prou.*13. Redemptio animæ viri diuitiæ suæ.

*Luc.*12. Facite vobis sacculos, qui non veterascunt,thesaurum non deficientem, in cœlis, quò fur non accedit,neque tinea corrumpit.

1.*Cor.*1. In omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo,& in omni scientia.

2.*Cor.*8. Scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cùm esset diues, vt illius inopia vos diuites essetis.

DIVITIARVM CORPORALIVM VSVS BONVS IN CONGREGANDO.

Prou. 10. BEnedictio Domini diuites facit,nec sociabitur eis afflictio.

16 Melius est parum cum iustitia,quàm multi fructus cum iniquitate.

Noli

Noli laborare vt diteris, sed prudentiæ tuæ po- 23
ne modum.
Ne erigas oculos tuos ad opes, quas non po- *Ibidem*
tes habere: quia faciēt sibi pennas, quasi aqui-
læ, & volabunt in cœlum.
Bona est substantia, cui non est peccatum in *Eccle.* 13.
conscientia.

In conseruando.

Diuitiæ si affluant, nolite cor apponere. *Psalm.* 61.
Iustus comedit & replet animam suam: venter *Prou.* 13.
autem impiorum insatiabilis.
Corona sapientum diuitię eorum: facultas stul- 14
torum imprudentia.
Hoc itaque visum est mihi bonum, vt comedat *Eccle.* 5.
quis & bibat, & fruatur lætitia ex labore suo,
quo laborauit sub sole.
Et omni homini dedit Deus diuitias atque sub- *Ibidem.*
stantiam, potestatemque tribuit vt comedat
ex eis, vt fruatur parte sua, & lætetur de labo-
re suo, hoc est donum Dei.
Memento paupertatis in tempore abundantiæ, *Eccl.* 18.
& necessitatem paupertatis in die diuitiarū.
A mane vsq; ad vesperam immutabitur tem-
pus, & hæc omnia citata in oculis Dei.
Beatus diues, qui inuentus est sine macula, & 31
qui post aurum non abiit, nec sperauit in pe-
cunia, & thesauris.
Glorietur autem frater humilis in exaltatione *Iaco.* 1.
sua, diues autem in humilitate sua.

In exponendo.

Honora Dominum de tua substantia, & de pri- *Prou.* 3.
mitiis omnium frugum tuarum da pauperi-

bus, & implebuntur horrea tua saturitate, & vino torcularia tua redundabunt.

30 Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi, tribue tantùm victui meo necessaria, ne fortè satiatus illiciar ad negandum, & dicam: quis est Dominus? aut egestate compulsus furer, & periurem nomen Dei mei.

Eccle. 2. Nónne melius est comedere, & bibere & ostendere animæ suæ bona de laboribus suis? Et hoc de manu Dei est.

3 Omnis enim homo qui comedit & bibit, & videt bonum de labore suo, hoc donũ Dei est.

14. Fili si habes, bene fac tecum, & Deo dignas oblationes offer.

Luc. 14. Cum facis conuiuium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos: & beatus eris, quia non habent retribuere tibi.

16 Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis, quod verum est, quis credet vobis?

Abusus in congregando per fraudem.

Leu. 19. Nolite facere iniquum aliquid in iudicio, in regula, in pondere, in mensura. Statera iusta, & æqua sint pondera.

Prou. 24. Ne æmuleris viros malos, nec desyderes esse cum eis, quia rapinas meditatur mẽs eorum, & fraudes labia eorum loquuntur.

Oseæ 12. Chanaam in manu eius statera dolosa, calumniam dilexit.

Amos 8. Audite hoc, qui conteritis pauperem, & deficere facitis egenos, dicentes: Quando transibit mensis & venundabimus merces: & sabbatum, & aperiemus frumentum: vt minuamus mensu-

mensuram, & augeamus siclum, & supponamus statuas dolosas: Vt possideamus in argento egenos, & pauperes pro calceamentis, & quisquilias frumenti vendamus? iurauit Dominus per excellentiam Iacob, si oblitus fuero vsque in finem opera eorum. Nunquid super isto non commouebitur terra, & lugebit omnis habitator eius?

Punitio in anima.

Nihil proderunt thesauri impietatis. *Prou. 10.*

Pondus & pondus, mensura & mensura, vtrunque abominabile est apud Dominum. 20

Noli attendere ad possessiones iniquas, & ne dixeris: est mihi sufficiēs tempus. Nihil enim proderit in tēpore vindictæ & obductionis. *Eccle. 5.*

Multos perdidit aurum & argentum. 8

Nihil est iniquius quàm amare pecuniam: hic enim & animam suam venalem habet. 10

In substantia.

Non inueniet fraudulentus lucrum. *Prou. 12.*

Hæreditas ad quam festinatur in principio, in nouissimo benedictione carebit. 20

Qui coaceruat diuitias vsuris & fœnore liberali, in pauperes congregat eas. 28

Qui decipit iustos in via mala, in interitu suo corruet, & simplices possidebunt bona eius. *Ibidem*

Iniquitates vestræ declinauerunt hæc, & peccata nostra prohibuerunt bonum à vobis: quia inuēti sunt in populo impij, insidiantes quasi aucupes, laqueos ponentes, & pedicas ad capiendos viros. *Ierem. 9.*

Ignis in domo impij thesauri iniquitatis, & *Mich. 6.*

mensura minor iræ plena. Nunquid iustificabo stateram impiam, & saccelli pondera dolosa? In quibus diuites eius repleti sunt iniquitate, & habitantes in ea loquebantur mendacium, & lingua eorum fraudulenta in ore eorum.

Ibidem Et ego cœpi percutere te. Tu comedes, & non saturaberis.

Ibidem Tu seminabis, & non metes.

Abac.2. Væ ei qui multiplicat non sua: Vsquequo aggrauat contra se densum lutum? Nunquid non repentè consurgent, qui mordeant te: & suscitabuntur lacerantes te, & eris in rapinam eis?

Per rapinam.

Iob 12. Abundant tabernacula prædonum, & audacter prouocant Deum, cùm ipse dederit omnia in manu eorum.

Eccl.13. Venatio leonis onager in eremo, & pascua diuitum, sunt pauperes.

34 Panis tenuis vita pauperum est: qui defraudat eam, est vir sanguinarius.

Ibidem Qui aufert in sudore panem, quasi qui occidit proximum suum.

Punitio in anima.

Prou. 21. Damnum, quod dant impij, ad ipsos redibit: quia noluerunt facere, quod æquum erat, & iustum est.

Esa.9. Quia omnis violenta prędatio cum tumultu, & vestimentum mistum sanguine, erit in combustionem, & cibus ignis.

Iere.12. Væ qui ædificat domum suam in iniustitia, & cœna-

cœnacula sua non in iudicio: amicum suum opprimet frustra, & mercedem non reddet ei.
Rapaces regnum Dei non possidebunt. 1.Cor. 6.

In prole.

Hæc est pars hominis impij apud Deum & hęreditas violentorum, quam ab omnipotente suscipient. Si multiplicati fuerint filij eius, in gladio erit, & nepotes eius non saturabuntur pane. Qui reliqui fuerint ex eo, sepelientur in interitu, & viduæ illius non plorabunt. Iob.27.

In substantia.

Si coaceruet impius argentum vt puluerem & sicut lutum paret vestimenta: Parabit quidem: sed iustus vestietur illis, ac innocens argentum diuidet. Iob.17.

Nolite separare in iniquitate, & rapinas nolite concupiscere. Psal.61. Syrach

Ne attingas paruulorum terminos, & agrum pupillorum ne introeas: Propinquus enim illorum foris est, & iudicabit contra te causam illorum. Prou.23.

Facultates iniustorum in modum luminis arescent, & per tumultum dissipabuntur, vt ingens tonitru cum pluuia. Eccl.40.

Pro eo quod diripiebatis pauperem, & prædam electam tollebatis ab eo, domos quadro lapide ædificabitis, & non habitabitis in eis, vineas plantastis amœnissimas, at vinum earum haudquaquam bibetis. Amos 5.

Væ qui cogitatis inutile, & operamini malum in cubilibus vestris: In luce matutina faciunt Mic.2.

illud,

illud, quia contra Dominum est manus eorum. Et concupierunt agros, & violenter tulerũt, & rapuerunt domos,& calumiabantur virum,& domum eius:hæreditatem eius. Idcirco hæc dicit Dominus: Ecce ego cogito super familiam istam malum, vnde non auferetis colla vestra, & non ambulabitis superbi:quoniam tempus pessimum est.

Ibidem Desuper tunicam pallium sustulistis, & eos qui transibant simpliciter cõuertistis in bellum. Mulieres populi mei eiecistis de domo deliciarum suarum: & à paruulis earum tulistis laudem in perpetuum. Surgite & ite, quia non habebitis hic requiem.

3 Et dixi, audite principes Iacob duces domus Israël, Nunquid non vestrum est scire iudicium, qui odio habetis bonum & diligitis malum, qui violenter tollitis pelles eorum desuper eis,& carnem eorum desuper ossibus eorum?

Ibidem. Tunc clamabunt ad Dominum, & non exaudiet eos, & abscondet faciem suam ab eis eo tempore quemadmodum & ipsi malitiæ suæ studuerunt.

Abac.2. Quoniam tu spoliasti gentes multas, spoliabũt te quoque reliquiæ populorum.

In conseruando.

27 Diues cum dormierit,nihil secum auferet,operiet oculos suos,& nemo aderit ei. Ingruent in eum terrores,vt aqua,& nocte furtim opprimet illum tempestas.

Psal.48. Ne timueris cum diues factus fuerit homo: Quo-

Quoniam cum interierit, non ſumet omnia.
Ecce homo qui non poſuit Deum adiutorem 51
ſuum: ſed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum.
Qui abſcondit frumenta, execratur à populo: *Pro.11.*
benedictio autem ſuper caput diſtrahentis.
Eſt & alia infirmitas peſſima, quam vidi ſub ſo- *Eccl.5.*
le; diuitiæ cõſeruatæ in exitium Domini, pereunt enim in afflictione peſſima. Generauit filium, qui in ſumma egeſtate erit.
Miſerabilis prorſus infirmitas, quomodo venit, *Ibidem*
ſic reuertetur, Quid ergo prodeſt ei quòd laborauit in ventum?
Cunctis diebus vitæ ſuæ comedit in tenebris, & *Ibidem*
in curis multis.
Eſt & aliud malum quod vidi ſub ſole, idque 6
principatum apud homines obtinuit: Vir cui dedit Deus diuitias, & opes & honorem, & nihil deeſt animæ ſuæ ex omnibus, quæ deſiderat, nec tribuit ei poteſtatem Deus, vt comedat ex eo: ſed extraneus quiſpiam deuorabit illud.
Eſt qui locupletatur parce agendo, & hæc eſt *Eccle.11.*
pars mercedis illius in eo, quod dicit: Inueni requiem mihi, & nunc manducabo de bonis meis ſolus, & neſcit quòd tempus pręteреat illum, & mors appropinquet, & relinquet omnia aliis, & morietur.
Viro cupido & tenaci ſine ratione eſt ſubſtan- 14
tia, & homini liuido ad quid aurum?
Qui ſibi nequam eſt, cui alij bonus erit? & nõ *Ibidem*
iucundabitur in bonis ſuis.

Qui

Ibidem Qui sibi inuidet, nihil est illo nequius, & hæc redditio est malitiæ illius.

Aggæi.1. Qui merces congregauit, misit eas in saccum pertusum.

Luc.12. Hominis cuiusdam diuitis vberes fructus ager attulit,& cogitabat intra se dicens: Quid faciam, quòd non habeo quò congregem fructus meos?& dixit, Hoc faciam: Destruam horrea mea, & maiora faciam,& illuc cōgregabo ōnia,quę nata sunt mihi, & bona mea, & dicā animę meę:Anima habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce,comede, bibe,gaude.Dixit autem illi Deus: Sulte,hac nocte animam tuam repetunt à te. Quæ autem parasti,cui cedent? Sic est qui recondit sibi,& nec est erga Deum diues.

Iaco.5. Agite nunc diuites,plorate, vlulantes super miseriis vestris quæ aduenièt vobis.Diuitiæ vestræ putrefactæ sūt, & vestimēta vestra tineis obnoxia facta sunt.Aurum & argentū vestrū ærugine vitiatum est, & ærugo eorū in testimonium vobis erit, & exedit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebus.

In expendendo.

Prou.23. Ne desideres de cibis eius, in quo est panis mendacij.

Luc.6. Væ vobis diuitibus qui habetis hîc consolationem vestram.

16 Fili recordare,quia recepisti bona in vita tua.

Diuitiarum vtilitas,sed transitoria.

Prou.4. Amici diuitum,multi.

Sub-

Subſtãtia diuitis vrbs roboris eius, & quaſi mu- 18
rus validus circundans eum.

Vtilior eſt ſapientia cum diuitiis. Sicut enim *Eccl.7.*
protegit ſapientia, ſic protegit pecunia.

Pecuniæ obediunt omnia. 10

Diues commotus cõfirmabitur ab amicis ſuis; *Eccl.13.*
humilis autem, cum ceciderit, expelletur & à
notis. Diuiti decepto multi recuperatores, lo-
cutus eſt ſuperba, & iuſtificauerunt eum. Hu-
milis deceptus eſt, inſuper & arguitur. Locu-
tus eſt ſenſatè, & nõ datus eſt ei locus. Diues
locutus eſt, & omnes tacuerunt, & verbum
illius vſque ad nubes perducent. Pauper locu-
tus eſt, & dicunt: Quis eſt hic? quod ſi offen-
derit, ſubuertunt illum.

Laborauit diues in congregatione ſubſtantiæ, *Eccle. 31.*
& in requie ſua replebitur bonis ſuis.

Aurum & argentum conſtituet pedem. 40

Erigunt quidem animum opes & potentia, ſed *Ibidem.*
vtroque præſtat timor Domini.

Quæ mala faciant.

Deuorabit eos terra (.i. terrenus amor.) *Exod. 15.*

Vſquequo ſtulti ea, quæ ſibi ſunt noxia cu- *Pro.1.*
pient?

Qui confidit in diuitiis ſuis, corruet. 11

Conſiderans reperi & aliam vanitatem ſub ſole. *Eccl.4.*
Vnus eſt, & non habet ſecundũ, non filium,
non fratrem, & tamen laborare non ceſſat,
nec ſatiatur oculus eius diuitiis, nec recogitat
dicens: Cui laboro, & defraudo genium
meum bonis?

Dulcis eſt ſomnus operanti, ſiue parum, ſiue 5

mul-

multum comedat: Saturitas autem diuitis non finit eum dormire.
Eccl.5. Qui amat diuitias, fructum non capiet ex eis.
8 Multos perdidit aurum & argentum, cordaque regum peruertit.
14 Insatiabilis oculus cupidi in parte iniquitatis: non satiabitur, donec consumat arefaciens animam suam. Oculus malus ad mala: & non satiabitur pane indigens, & tristitia erit super mensam suam.
27 Qui quærit locupletari, peruertit oculum suum.
30 Melior est pauper sanus & fortis viribus, quàm diues inbecillis, & flagellatus malitia.
31 Qui aurum diligit, non iustificabitur.
Ibidem Multi dati sunt in auri casus, & facta est in specie illius perditio illorum. Væ illis qui sectãtur illud, & omnis insipiens eo capietur.
41 O mors quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis!
Esa.29. De terra loqueris, & de humo audietur eloquiũ tuum (propter amorem quem habes.)
57 Propter iniquitatem auaritiæ eius, iratus sum, & percussi eum. Abscondi à te faciem meam & indignatus sum.
Iere.5. Magnificati sunt & ditati. Incrassati sunt & impinguati: & præterierunt sermones meos pessimè.
15 Diuitias tuas, & thesauros tuos in direptionem dabo.
21 Locutus sum ad te, in abundantia tua dixisti: Non audiam.
Vbi

Vbi ſunt, qui argentum theſaurizant, & aurum *Bar.3.*
in quo confidũt homines? Exterminati ſunt,
& ad inferos deſcenderunt, & alij loco eo-
rum exurrexerunt.

Intumuerunt aquæ profundi torrentis, qui non *Ezech.47.*
poteſt tranſuadari.

In copia rerum omnium occident plurimos. *Danie.8.*

Ipſi diligunt vinacia vuarum. *Oſeæ.3.*

Calumniam patiens eſt Ephraim fractus, quo- *Ibidem*
niam cœpit abire poſt ſordes.

Nemo poteſt duobus dominis ſeruire, aut vnũ *Matth.6*
odio habebit, & alterum diliget, aut vnum
ſuſtinebit,& alterum contemnet.

Non poteſtis Deo ſeruire & mammonæ.

Vbi eſt theſaurus tuus,ibi & cor tuum erit. *Ibidem*

Qui autem ſeminatus eſt in ſpinis, hic eſt qui 13
verbum Dei audit,& ſolicitudo ſeculi iſtius,
& fallacia diuitiarum ſuffocat verbum,& ſi-
ne fructu efficitur.

Amen dico vobis,quia diues difficile intrabit in 19
regnum cælorum. Et iterum dico vobis:Fa-
cilius eſt camelum per foramen acus tranſire,
quàm diuitem intrare in regnum cælorum.

Auditis autem his diſcipuli mirabantur valde *Ibidem*
dicẽtes: Quis ergo poterit ſaluus eſſe? Aſpi-
ciens autem Ieſus dixit illis : Apud homines
hoc impoſſibile eſt, apud Deum autem om-
nia poſſibilia ſunt.

Hoc ſcitote intelligentes, quòd omnis fornica- *Ephe.5.*
tor,aut immundus, aut auarus, quod eſt ido-
lorum ſeruitus,non habet hæreditatem in re-
gno Chriſti & Dei.

Phil.3. Dico inimicos crucis Christi, qui terrena sapiunt.

Iaco.4. Vnde & bella & lites in vobis? nónne ex concupiscentiis vestris?

2.Pet.2. Cor exercitatum in auaritia habentes, maledictionis filij, derelinquentes rectam viam errauerunt.

Apoca.1. Tu dicis quia diues sum,& locupletatus,& nullius egeo,& nescis quia miser es,& miserabilis,& pauper,& cæcus,& nudus.

Crimina nutriunt.

Eccle.8. Multos enim perdidit aurum & argentum: & vsque ad cor Regum extendit,& conuertit.

11 Si diues fueris,non eris immunis à delicto.

21 Domus, quæ nimis locuples est, annullabitur superbia.

1.Tim.1. Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas.

DOCTRINAE BONAE MODVS, QVO AD DOCENTEM.

1.Esd.7. IMperitos docete liberè.

Prou. 18. Aqua profunda verba ex ore viri: & torrens redundans fons sapientiæ.

19 Doctrina viri per patientiam noscitur, & gloria eius est iniqua prætergredi.

23 In auribus insipientium ne loquaris,quia despicient doctrinam eloquij tui.

Ecclesi.9. Verba sapientium audiuntur in silentio, plus, quàm clamor principis inter stultos.

Verba

Verba ſapientium ſicut ſtimuli, & quaſi claui in altum defixi, quæ per magiſtrorũ conſilium data ſunt à paſtore vno. *Eccl.12.*

Beatus qui enarrat iuſtitiam auri audienti. 25.

Anima viri ſancti enuntiat aliquãdo vera, quàm ſeptem circunſpectores ſedentes in excelſo ad ſpeculandum. 37.

Quò ad audientem.

Docete me, & ego tacebo, & ſi quid fortè ignoraui, inſtruite me. *Iob 6.*

Doctrinam magis, quàm aurum eligite. *Pro.8.*

Doce iuſtum, & feſtinabit accipere. 9.

Cor ſapientis quærit doctrinam, & os ſtultorũ paſcitur imperitia. 15.

Non ceſſes audire, fili, doctrinam, nec ignores ſermones ſcientiæ. 19.

Fili mi, inclina aurem tuam, & audi verba ſapientium. Appone autem cor ad doctrinam meam, quæ pulchra erit tibi, cùm ſeruaueris eam in ventre tuo, & redundabit in labiis tuis, vt ſit in Domino fiducia tua. 22.

Ecce deſcripſi eam tibi tripliciter in cogitationibus & ſcientia, vt oſtenderem tibi firmitatem & eloquia veritatis, reſpondere ex eis, qui miſerunt te. *Ibidem.*

Ingrediatur ad doctrinam cor tuum, & aures tuæ ad verba ſcientiæ. 23.

Auris bona audiet cum omni concupiſcentia ſapientiam. *Eccl.3.*

Eſto manſuetus ad audiendum verbum Dei, vt intelligas, & cum ſapientia proferes reſponſum. 5.

Eccle. 6. Si inclinaueris aurē tuam, excipies doctrinam, & si dilexeris audire, adipisceris scientiam.

In multitudine presbyterorū prudentium consiste, & sapientiæ illorum ex corde coniungere, vt omnem narrationē Dei possis audire: & prouerbia laudis non effugiant à te. Et si videris sensatum, euigila ad eum, & limina foriũ eiusdem atterat pes tuus.

Cogitatum tuum habe in præceptis Dei, & in mandatis illius maximè assiduus esto, & ipse dabit tibi cor, & concupiscentia sapientiæ dabitur tibi.

8. Non te prætereat narratio seniorum, ipsi didicerunt à patribus suis. Quoniā ab ipsis disces intellectum, & in tempore necessitatis dabis responsum.

Rom. 15. Quęcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt.

Fructus docentis.

Prou. 1. Labia iusti erudiunt plurimos, qui autem indocti sunt, in cordis egestate morientur.

12. Doctrina sua noscitur vir, qui autem vanus & excors est, patebit contemptui.

Eccle. 4. In lingua sapiētis dignoscitur, & sensus & scientia & doctrina in verbo sensati, & firmamentum in operibus iustitiæ.

37. Vir peritus multos erudit, & animæ suæ suauis est.

Audientis.

Prou. 1. Audiens sapiens sapientior erit, & intelligens gubernacula possidebit.

In

In corde prudentis requiescit sapientia,& indo- 14.
ctos quosque erudiet.
Fons vitæ eruditio possidentis: stultorum disci- 16.
plina stultitia est. Cor sapientis erudiet os
eius,& labiis eius addet gratiam. Fauus mel-
lis est amœnus sermo,dulcedo animæ,& os-
sium medela.
Cor prudentis possidebit scientiam, & auris sa- 18.
pientium quæret doctrinam.
Comede fili mi mel, quia bonum est & fauum 24.
dulcissimum gutturi tuo: Sic & doctrina sa-
pientiæ animæ tuæ, quam cùm inueneris,
habebis in nouissimis spem, & spes tua non
peribit.
Stude sapientiæ fili mi, & lætifica cor meum, vt 27.
possis exprobranti respondere sermonem.
Fili à iuuentute tua excipe doctrinam, & vsque *Eccles. 6.*
ad canos inuenies sapientiam. Quasi is, qui
arat,& qui seminat, accede ad eam,& bonos
fructus ab ea expecta.

Contemptus doctrinæ.

Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt. *Prouerb. 1.*
Qui erudit derisorem, ipse iniuriam sibi facit: 9.
& qui arguit impium, sibi maculam generat.
Quærit derisor sapientiam,& non inueniet: do- 14.
ctrina prudentium facilis.
Qui euitat discere, incidet in mala. 17.
Non recipit stultus verba prudentiæ, nisi ea di- 18.
xeris, quæ versantur in corde suo.
Acetum in nitro, & qui cantat carmina cordi 25.
pessimo.
Quàm aspera est nimium sapientia indoctis *Eccles. 6.*

hominibus, & non permanebit in illis excors.

Ibidem. Sapientia enim doctrinæ secundum nomen est eius,& non est multis manifesta. Quibus autem cognita est,permanet vsque ad conspectum Dei.

21. Non erudietur,qui non est sapiens in bono. Est autem insipientia, quæ abundat in malo, & non est sensus vbi est amaritudo.

Ibidem. Cor fatui quasi vas confractum, & omnem sapientiam nõ tenebit. Verbum sapiens quodcunque audierit,scius laudabit, & ad se adiiciet. Audiuit luxuriosus, & displicebit illi, & proiiciet illud post dorsum suum.

22. Qui docet fatuum, quasi qui conglutinat testam. Qui narrat verbum non audiẽti, quasi qui excitat dormientem de graui somno. Cum dormiente loquitur, qui enarrat stulto sapientiam.

23. Homo assuetus in verbis improperij, in omnibus diebus suis non erudietur.

Matt.7. Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas ante porcos.

Doctrinæ prauæ affectus quò ad docentem.

Iob 13. Prius vos ostendens fabricatores mendacij, & cultores peruersorum dogmatum.

Pro.15. Os fatuorum ebullit stultitiam.

Ibidem. Labia sapientum dissеminabunt scientiam, cor stultorum dissimile erit.

Ibidem. Doctrina mala deserentium viam vitæ: qui increpationes odit,morietur.

Doctrina

Doctrina ſtultorum fatuitas. 16.

Superbus & arrogans vocatur indoctus, qui in ira operatur ſuperbiam. 21.

Narratio fatui quaſi ſarcina in via. Eccl. 21.

Quo ad audientem.

Vir qui errauerit à via doctrinæ, in cœtu gigãtium commorabitur. Pro. 21.

Nunquid poteſt cæcus cæcum ducere? Nónne ambo in foueam cadunt? Luc. 6.

Doctrinæ curioſæ malum.

Qui ſcrutator eſt maieſtatis, opprimetur à gloria. Pro. 25.

Et agnoui quod in his quoque eſſet labor, & afflictio ſpiritus, eò quòd in multa ſapientia multa ſit indignatio: & qui addit ſcientiam, addit & laborem. Eccle. 1.

Altiora te ne quæſieris, & fortiora te ne ſcrutatus fueris, ſed quæ præcepit tibi Deus, cógita ſemper; & in pluribus operibus eius ne fueris curioſus. 3.

DOLOSVS DEVM OFFENDIT.

SImulatores & callidi prouocant iram Dei, neque clamabunt cùm vincti fuerint. Morietur in tempeſtate anima eorum, & vita eorum inter effœminatos. Iob. 36.

Virum ſanguinum & doloſum abominabitur Dominus. Pſal. 5.

Diſperdet Dominus vniuerſa labia doloſa. 11.

Abominatio Domini eſt omnis illuſor. Prou. 3.

Proximum fallit.

Sepulchrum patens eſt guttur eorum, linguis Pſal. 13.

suis dolosè agebant, venenum aspidum sub labiis eorum.

Psal.54. Molliti sunt sermones eius super oleum, & ipsi sunt iacula.

136. Acuerunt linguas suas sicut serpentes: venenum aspidum sub labiis eorum.

Eccle.11. Non omnem hominem inducas in domum tuam: multæ enim sunt insidiæ dolosi. Sicut enim eructant præcordia fœtentium, & sicut perdix inducitur in caueam, & capta in laqueum, sic & cor superborum, & sicut prospector videns casum proximi sui: Bona enim in mala conuertens insidiatur, & in electis imponet maculam. A scintilla enim vna augetur ignis, & ab vno doloso augetur sanguis: homo verò peccator sanguini insidiatur.

Ibidem. Attende tibi à pestifero: fabricat enim mala, ne fortè inducat super te subsannationē in perpetuum.

Ibidem. Admitte ad te alienigenam, & subuertet te in turbidine, & abalienabit te à viis propriis.

Esa.32. Stultus enim fatua loquetur, & cor eius faciet iniquitatem, vt perficiat simulationem, & loquatur ad Dominum fraudulēter, & vacuam faciat animam esurientis, & potum sitienti auferat. Fraudulenti vasa, pessima sunt: Ipse enim cogitationes concinnabit ad perdēdos mites in sermone mendacij, cùm loqueretur pauper iudicium.

Ierem.6. A propheta vsque ad sacerdotem cuncti faciunt dolum.

Seipsum

Seipſum perdit.

Ecce, parturiit iniuſtitiam, concepit dolorem, *Pſal. 7.*
& peperit iniquitatem. Lacum aperuit, & ef-
fodit eum, & incidit in foueam quam fecit.
Conuertetur dolor eius in caput eius: & in
verticem ipſius iniquitas eius deſcendet.

Infixæ ſunt gentes in interitu, quem fecerunt: 9.
in laqueo iſto quem abſcodderunt, compre-
henſus eſt pes eorum.

Viri ſanguinum & doloſi non dimidiabũt dies 54.
ſuos.

Ipſe deludet illuſores, & manſuetis dabit gra- *Prou. 3.*
tiam.

Non inueniet fraudulentus lucrum. 12.

Vir verſutus odioſus erit. 14.

Qui decipit iuſtos in via mala, in interitu ſuo 18.
corruet, & ſimplices poſſidebunt bona eius.

Qui in altum mittit lapidem, ſuper caput eius *Eccle. 27.*
cadet: & plaga doloſa doloſi diuidet vulne-
ra, & qui foueam fodit incidet in eam, & qui
ſtatuit lapidem proximo ſuo, offendet in eo,
& qui laqueum alij ponit, peribit in illo.

Sagitta vulnerans lingua eorum dolum locuta *Ierem. 9.*
eſt in ore ſuo: pacem cum amico ſuo loqui-
tur, & occultè ei ponit inſidias. Nunquid ſu-
per his non viſitabo, dicit Dominus, & in
gente huiuſmodi non vlciſcetur anima mea?

Maledictus doloſus. *Mala. 1.*

DOMINVS QVAERENDVS.

CVm quæſieris Dominum Deum tuum, in- *Deut. 4.*
uenies eum; ſi tamen toto corde quæſieris,
& tota tribulatione animæ tuæ.

1.*Par.*15. Si quæsieritis Dominum, inuenietis: si autem dereliqueritis eum, derelinquet vos.

1.*Par.*22. Præbete corda vestra & animas vestras, vt quæratis Dominum.

2.*Par.*15. Si quis non quæsierit Dominum Deum Israël, moriatur à minimo vsque ad maximum, à viro vsque ad mulierem.

1.*Esd.*8. Manus Dei nostri est super omnes qui quęrunt eum in bonitate.

*Psal.*68. Quærite Deum, & viuet anima vestra.

77. Cùm occideret eos, quærebant eum, & reuertebantur, & diluculo veniebant ad eum.

104. Lætetur cor quærentium Dominum.

Ibidem. Quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem eius semper.

Cant. 3. Surgam & circuibo ciuitatem, per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea, quæsiui & non inueni.

*Sap.*1. In simplicitate cordis quærite illum, quoniam inuenitur ab his qui non tentant illũ: apparet autem eis, qui fidem habent in illum.

6. Inuenitur ab his qui quærunt illum, præoccupat qui se concupiscunt, vt se illis ostendat.

*Esai.*21. Venit mane & nox si quæritis, quærite.

55. Quærite Dominum dum inueniri potest.

65. Quæsierunt me qui antè non interrogabant; inuenerunt qui non quæsierunt me.

*Iere.*29. Quæritis me & inuenietis: cùm quæsieritis me in toto corde vestro, inueniar à vobis, ait Dominus.

*Baruc.*4. Sicut fuit sensus vester, vt erraretis à Deo, decies tantum iterũ conuertentes requiretis eũ.

Tem-

Tempus requirendi Dominum cùm venerit, *Osee 10.*
qui docebit vos iustitiam.

Quærite me & viuetis, & nólite quærere *Amos 5.*
Bethel.

Quærite Dominum & viuite, ne fortè combu- *Ibidem.*
ratur vt ignis domus Ioseph, & deuorabit &
non erit, qui extinguat Bethel.

Quærite bonum & non malum, vt viuatis, & *Ibidem.*
erit Dominus vobiscum sicut dixistis.

Quærite Dominũ omnes mansueti terræ, qui *Soph. 2.*
iudicium eius estis operati, quærite iustum,
quærite mansuetum: si quomodo abscon-
damini in die furoris Domini.

Eamus & deprecemur faciem Domini, & quæ- *Zach. 8.*
ramus Dominũ exercituũ, vadam etiam ego.

Quærite primùm regnum Dei. *Matth. 6.*

Quærite, & inuenietis; pulsate, & aperietur *7.*
vobis.

Quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia *Ioan. 6.*
de panibus meis mãducastis, & saturati estis.
(sic multi.)

Qui venit ad me, non esuriet. *Ibidem.*

Domine ad quem ibimus? verba vitæ æternæ *Ibidem.*
habes.

Quæritis me & nõ inuenietis, & vbi ego sum *7.*
vos non potestis venire.

Ecce vado, & quæretis me, & in peccato vestro *8.*
moriemini.

Quæ sursum sunt sapite. *Col. 3.*

DOMINVS IMITANDVS.

FAc secundum exemplar quod tibi in monte *Exod. 15.*
(Christo) monstratum est.

Domi-

Deu. 13. Dominum Deum veſtrum ſequimini, & ipſum timete, & mandata eius cuſtodite.

14. Filij eſtote Domini Dei veſtri.

3. Reg. 18. Vſquequo claudicatis in duas partes? ſi Dominus Deus eſt, ſequimini eum; ſi autem Baal, ſequimini illum.

4. Reg. 6. Sequimini me, & oſtendam vobis virum quem quæritis (Chriſtum) Eliſæus (Deus meus ſaluator.)

Iob. 23. Veſtigia eius ſecutus eſt pes meus.

Iere. 17. Et ego non ſum turbatus te paſtorem ſequens.

Cant. 1. Trahe me poſt te, curremus in odorẽ vnguentorum tuorum.

Mich. 2. Aſcendet pandens iter ante eos.

Et infrà. Tranſibit Rex eorum coram eis, & Dominus in capite eorum.

1. Mac. 2. Omnis qui zelum habet legis, ſtatuens teſtamentum, exeat poſt me.

Mat. 4. Continuò relictis retibus, ſecuti ſunt eum.

Luc. 9. Magiſter ſequar te quocunque ieris.

Ibidem. Sequere me, & dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.

Mat. 8. Aſcendente Ieſu in nauiculam (crucis) ſecuti ſunt eum diſcipuli eius.

9. Ait Leui: Sequere me. Et ſurgens ſecutus eſt eum.

10. Qui non accipit crucem ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus.

16. Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.

19. Vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni ſequere me.

Vos qui ſecuti eſtis me, & reliquiſtis omnia, in *Ibidem.*
regeneratione cùm ſederit filius hominis in
ſede maieſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper
ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſraël.

Tetigit oculos eorum, & ſtatim viderunt, & *20.*
ſecuti ſunt eum.

Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris. O- *Ioan.8.*
ues meæ vocem meam audiunt, & ſequuntur me.

Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur. *12.*

Eſtote imitatores Chriſti, ſicut filij chariſſimi. *Ephe.5.*

Sequor autem ſi quo modo comprehendam. *Phil.1.*

Chriſtus paſſus eſt pro nobis, vobis relinquens *1.Pet.2.*
exemplum, vt ſequamini veſtigia eius.

Qui dicit ſe in Chriſto manere, debet ſicut ille *1.Ioan.2.*
ambulauit & ipſe ambulare.

Hi ſunt, qui cum mulieribus non ſunt coin- *Apo.14.*
quinati, virgines enim ſunt. hi ſequuntur
agnum quocunque ierit.

DOMVS AETERNALIS.

IN domo patris mei manſiones multæ ſunt. *Ioan.14.*
Scimus quoniam ſi terreſtris domus noſtra *2.Cor.5.*
huius habitationis diſſoluatur, quòd ædificationem ex Deo habemus: domum non manufactam, ſed æternam in cælis.

Domus ſpiritualis virtuosè ædificatur.

Ad quem accedentes lapidem viuum ab homi- *1.Pet.2.*
nibus quidem reprobatum, à Deo autem
electum, & honorificatum, & ipſi tanquam
lapides viui ſuperædificamini domos ſpirituales, ſacerdotium ſanctum, offerentes ſpi-

rituales

rituales hostias acceptabiles Deo per Christum Dominum nostrum. 1. Timo. 3. Hæc tibi scribo. Eccle. 2.

Gratiosè inhabitatur.

Heb. 3. Et Moses quidē fidelis erat in tota domo eius, tanquam famulus, in testimonium eorum, quæ dicenda erant. Christus verò, tanquam filius in domo sua, quæ domus sumus nos, si fiduciam & gloriam spei vsque ad finem firmam retineamus.

Domus corporalis bene construitur.

Psal. 126. Nisi Dominus ædificauerit domum, in vanum laborauerunt qui ædificant eam.

Pro. 24. Præpara foris opus tuum: & diligenter exerce agrum tuum, & postea ædifica domum tuam.

Eccl. 21. Qui ædificat domum suam impendiis alienis, quasi qui colligit lapides suos in hyeme.

Iere. 22. Væ qui ædificat domum suam in iniustitia, & cœnacula sua, & non in iudicio: amicum suum opprimet frustra, & mercedem non reddet ei. Qui dicit, ædificabo mihi domum latam.

Malè destruitur.

Prou. 11. Qui conturbat domum suam, possidebit ventos; & qui stultus est, seruiet sapienti.

14. Domus impiorum delebitur; tabernacula verò iustorum germinabunt.

15. Domum superborum demolietur Dominus.

Ibidem. Conturbat domum suam qui sectatur auaritiam.

17. Melior est buccella sicca cum gaudio, quàm domus

domus plena victimis cum iurgio.
In pigritiis humiliabitur contignatio, & in infirmitate manuum perstillabit domus. Eccl.10.
Obiurgatio & iniuriæ, annullabunt substantiam, & domus, quæ nimis locuples est, annullabitur superbia; sic substantia superbi eradicabitur. 21.

Debitè gubernatur.

Nouit iustus iumentorum suorum animas. Pro. 12.
Domus iusti plurima fortitudo: & in fructibus impij conturbatio. 15.
Noli esse sicut leo in domo tua euertens domesticos tuos, & opprimens subiectos tibi. Eccl. 4.
Et à filiis tuis caue, & à domesticis tuis attende. 32.
Filio & mulieri, fratri & amico non des potestatem super te in vita tua: & ne dederis alij possessionem tuam: ne fortè te pœniteat, & depreceris pro illis. 33.
Dum adhuc superes & aspiras, non immutabit te omnis caro. Melius est enim vt filij tui te rogent, quàm te respicere in manus filiorum tuorum. Ibidem.

Plenè firmatur.

Sicut auis transmigrans de nido suo, sic vir qui derelinquit locum suum. Pro.29.
Initium vitæ hominis, aqua & panis, & vestimentum, & domus protegens turpitudinem. Eccl.19.
Melior est victus pauperis sub tegmine asserum, quàm epulæ splendidæ peregrè sine domicilio. Minimũ pro magno placeat tibi, & improperium peregrinationis non audies. Ibidem.

Vita

Vita nequam hoſpitandi de domo in domum, & vbi hoſpitabitur, non, fiducialiter aget, nec aperiet os (ſuum) Hoſpitabitur & paſcet, & portabit ingratos, & adhuc amara audiet. Tranſi hoſpes, & orna menſam, & quæ in manu habes, & ciba cæteros. Exi à facie honoris inimicorum meorum: neceſſitudine domus meæ hoſpitio mihi factus es frater. Grauia hæc homini habenti ſenſum. Correptio domus, & improperium fœnerantis.

DONA DIVINA LIBERALITER A DEO DANTVR.

Iob 41. ET quis antè dedit mihi, vt reddam ei?

Eccle. 11. Bona & mala, vita & mors, paupertas & honeſtas à Deo ſunt.

Rom. 11. Quoniam ex ipſo, & per ipſum, & in ipſo ſunt omnia: ipſi honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

1. *Cor.* 4. Quid autem habes quod nō accepiſti? Si autem accepiſti, quid gloriaris, quaſi non acceperis?

Ephe. 4. Vnicuique noſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram donationis Chriſti. Propter quod dicit: Aſcendens in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus.

Iaco. 1. Nolite itaque errare fratres mei dilectiſſimi. Omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens à patre luminum.

Multipliciter ordinantur.

Mat. 25. Sicut enim homo peregè proficiſcens, vocauit ſeruos ſuos, & tradidit illis bona ſua, & vni dedit

dedit quinque talenta, alij autem duo, alij verò vnum, vnicuique secundum propriam virtutem.

Sed vnusquisque proprium donum habet ex Deo, alius quidem sic, alius verò sic. 1. Cor. 7.

Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vtilitatem.

Et ipse dedit quosdam quidem apostolos. Ephe. 4.

Vnusquisq; sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei. 1. Pet. 4.

Vtiliter operantur.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum. Psal. 119.

Datio Dei permanet iustis, & profectus illius successus habebit in æternum. Eccl. 11.

Abiit autem qui quinque talenta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinq;. Ait illi Dominus eius: Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Matt. 25.

Omni autem cui multum datum est, multum quæretur ab eo: & cui commēdauerant multum, plus petent ab eo. Luc. 12.

Homo quidam, &c. Negociatio. 3. 19

Dona humana fructuosè tribuuntur.

Donum hominis dilatat viam eius, & ante principes spatium ei facit. Prou. 18.

Munus absconditum extinguit iras, & donum in sinu indignationem maximam. 21

Victoriam & honorem acquiret, qui dat munera. 22

Eccl.18. Fili in bonis non des querelam, & in omni dato non des tristitiam verbi mali. Nónne ardorem refrigerabit ros? Sic & verbum melius quàm datum. Nónne ecce verbum super datum bonum? Sed vtrunque cum homine iustificato.

20 Est qui multa redimat multo pretio, & restituēs ea in centuplum.

41 Cùm dederis, ne improperes.

Act.20. Beatius est magis dare quàm accipere.

Periculose accipiuntur, quia libertatem adimunt.

Prou.22. Animam autem aufert accipientium.

Eccle.18. Stultus odiosè exprobrat, inuidique domum tabefacit oculus.

20 Est datum quod non est vtile, est datum cuius retributio duplex.

Ibidem Datus insipientis non erit vtilis tibi; oculi enim illius septemplices sunt. exigua dabit, & multa improperabit, & apertio oris illius inflammatio est.

Veritatem peruertunt.

Exod. 23. Nec accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorum.

Prou.15. Qui odit munera, viuet.

Eccle. 20. Xenia & dona excæcant oculos iudicum, & quasi murus in ore auertit correctiones eorum.

Pœnalitatem adducunt.

Iob 15. Ignis deuorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt.

Eccle. 4. Non sit porrecta manus tua ad accipiēdum, sed ad dandum collecta.

Qui

Qui excutit manus suas ab omni munere, iste in excelsis habitabit. *Esa.33.*

EBRIETAS.

Bibite charissimi, & inebriamini charissimi (hæc dicit Dominus suis, & diabolus suis.) *Can.5.*

Mulier ebriosa, ira magna: & contumelia, & turpitudo illius non tegetur. *Eccle.26.*

Sicut ignis probat ferrum durum, sic vinum corda arguet in ebrietate potatum. *31*

Diligentes in vino noli prouocare, multos enim exterminauit vinum. *Ibidem*

Amaritudo animæ vinum multum potatum: æqua vita vinum hominibus: si bibas illud moderatè, sobrius eris, in iocunditate creatum est, non in ebrietate ab initio. *Ibidem*

Exultatio animæ & cordis, vinum moderatè potatum: & sobrius potus, sanitas est animæ & corporis. *Ibidem*

Quàm sufficiēs est homini erudito vinum exiguum: in dormiendo non laborabis ab illo, nec senties dolorem. *Ibidem*

Sicut enim vinum bibere semper, aut bibere aquam, contrarium est; alternis autem vti delectabile. *2. Mac.15*

Non in comessationibus, & in ebrietatibus. *Roma.13.*

Qui ebrij sunt, nocte (peccati) ebrij sunt. *1. Thess.5.*

Ebrietas iram Dei prouocat.

Væ qui cōsurgitis mane ad ebrietatem sectandam, & potandum vsque ad vesperam vt vino æstuetis. Cithara & lyra, & tympanum & tibia, & vinum in conuiuiis vestris, & opus *Esa.5.*

Domini non respicitis, nec opera manuum eius consideratis.

Idem Væ qui potentes estis ad bibendum vinum, & viri fortes ad miscendam ebrietatem.

Daniel. 5. Præcepit ergo (Rex Baltazar) iam temulentus, vt afferrentur vasa aurea, & argentea, quæ asportauerat Nabuchodonosor pater eius de templo, quod fuit in Ierusalem: vt biberent in eis Rex, & optimates eius, vxoresq́; eius, & concubinæ.

Ioel. 1. Expergiscimini ebrij & flete, & vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedine, quoniam periit ab ore vestro.

1. Cor. 6. Neque ebriosi regnum Dei possidebunt.

Mentem alienat.

Prou. 23. Veh, Ne intuearis vinum quādo flauescit: cùm splenduerit in vitro color eius, ingreditur blandè, & in nouissimo mordebit vt coluber, & sicut regulus venena diffundet. Oculi tui videbunt extranea: & cor tuum loquetur peruersa, & eris sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clauo, & dices: Verberauerunt me, sed non dolui: traxerunt me, & ego non sensi. Quando euigilabo, & rursus vina reperiam?

Eccle. 19. Vinum & mulieres, apostatare faciunt sapientes, & arguunt sensatos.

31 Ne comprimaris in conuiuio vino.

Esa. 28. Væ coronæ superbiæ ebriis Effraim, & flori decidenti, & gloriæ exultationis eius, qui erant in vertice vallis pinguissimæ errantes à vino.

Verum

Verum hi quoque præ vino neſcierunt, & præ ebrietate errauerunt. Sacerdos & propheta neſcierunt præ ebrietate, abſorpti ſunt à vino, errauerunt in ebrietate neſcierunt videntem, & ignorauerunt iudicium. Omnes enim menſæ repletæ ſunt vomitu, ſordiumque, ita vt non eſſet locus vltra. *Ibidem*

Venite, ſumamus vinum, & impleamur ebrietate, & erit ſicut hodie, ſic & cras, & multo amplius. 56

Ad te quoque perueniet calix, inebriaberis atque nudaberis. *Thren. 4.*

Fornicatio, & vinum, & ebrietas, auferunt cor. *Oſee. 4.*

Libidinem inflammat.

Luxurioſa res vinum. *Prou. 20.*

Nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria. *Ephe. 5.*

Corpus eneruat.

Qui inebriat, ipſe quoque inebriabitur. *Prou. 11.*

Bibite & inebriamini, & vomite & cadite, neque ſurgatis conſurgere à facie gladij, quem ego mittam inter vos. *Ierem. 25.*

Subſtantiam diſsipat.

Noli eſſe in conuiuiis potatorum, nec in comeſſationibus eorum, qui carnes ad veſcendum cōferunt, quia vacantes potibus & dantes ſymbola conſumentur. *Prou. 23.*

Operarius ebrioſus non locupletabitur. *Eccl. 19.*

Pacem ſeparat.

Tumultuoſa ebrietas. *Prou. 20.*

Cui væ, cuius patri væ, cui rixæ, cui foueæ, cui ſine cauſa vulnera, cui ſuffoſſio oculorum? Nónne his, qui commorantur in vino, & 23

student calicibus epotandis?

Eccl.31. Ebrietatis animositas, imprudentis offensio, minorans virtutem, & faciens vulnera.

Ibidem Vinum multum potatum irritationem, & iram, & ruinas multas facit.

Osee 7. Cœperunt principes furere à vino.

Secretum manifestat.

Prou.31. Nullum secretum est, vbi regnat ebrietas.

Abac.2. Væ qui potum dat amico suo, mittēs fel suum, & inebrians, vt aspiciat nuditatem eius, repletus est ignominia pro gloria: bibe tu quoque & consopire: circundabit te calix dexteræ Domini, & vomitus ignominiæ super gloriam tuam.

ECCLESIAE FVNDAMENTA.

Esa.54. ECce ego sternam per ordinem lapides tuos.

Matth.7. Omnis ergo, qui audit verba mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam super petram, & descendit pluuia & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit. Fundata enim erat supra petram.

16 Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hāc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam.

1.Cor.3. Secundum gratiam quæ data est mihi, vt sapiēs architectus fundamentum posui, alius autem superædificat.

Ibidem Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, preter id quod positum est, quod est Christus Iesus.

Ephe.2. Superædificati super fundamentum apostolorum,

rum, & prophetarum, ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Ieſu, in quo omnis ædificatio conſtructa, creſcit in templum ſanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in tabernaculum Dei in ſpirituſancto.

Ad quem accedentes lapidem viuum, ab hominibus quidem reprobatum, à Deo autem electum, & honorificatum, & ipſi tanquam lapides viui ſuperædificamini domos ſpirituales in ſacerdotium ſanctum, offerentes ſpirituales hoſtias, acceptabiles Deo per Ieſum Chriſtum. *1.Pet.2.*

Firmamentum.

Sicut in diebus Noë iſtud mihi eſt, cui iuraui, ne inducerem aquas diluuij vltra ſuper terram; ſic iuraui vt non iraſcar, & non increpem te. Montes enim commouebuntur, & colles contremiſcent: miſericordia autem mea non recedet à te, & fœdus pacis meæ non mouebitur. Dixit miſerator tuus Dominus. *Eſa.54.*

Omnis qui venit ad me, & audit ſermones meos, & facit eos, oſtendam vobis cui ſimilis ſit. Similis homini ædificanti domum, qui fodit in altum, & poſuit fundamẽtum ſupra petram: Inundatione autem facta, illiſum eſt flumen domui illi, & non potuit eam mouere: fundata enim erat ſupra petram. *Luc. 6.*

Simon, Ecce Satanas expetiuit vos vt cribraret ſicut triticum: ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua. Et tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. *22*

1.Tim. 3. Hæc tibi ſcribo fili, vt ſcias quomodo oporteat te in domo Dei conuerſari, quæ eſt eccleſia Dei viui, columna & firmamentum veritatis.

Complementum.

Nam hic recipit & bonos & malos, in fine ſegregabuntur.

Matth. 13 Sicut ergo colligunt zizania, & igni comburuntur: ſic erit in conſummatione ſeculi. Mittet filius hominis angelos ſuos, & colligēt de regno eius omnia ſcandala, & eos qui faciunt iniquitatem, & mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus & ſtridor dentium.

Ibidem Iterum ſimile eſt regnum cœlorū ſagenę miſſæ in mare, & ex omni genere piſcium congreganti. Quam cùm impleta eſſet educentes, & ſecus littus ſedentes, elegerunt bonos in vaſa ſua, malos autem foras miſerunt. Sic erit in conſummatione ſeculi.

25 Tunc ſimile erit regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampades ſuas exierunt obuiam ſponſo & ſponſæ.

Eccleſiæ officium.

4.Reg.3. Cumque cerneret Pſaltes, facta eſt ſuper eum manus Domini.

Eſth.14. Volunt claudere ora te laudantium.

Pſal.25. In eccleſijs benedicam te Domine.

32 Bene pſallite ei in vociferatione.

49 Immola Deo ſacrificium laudis: & redde altiſſimo vota tua.

Ibidem Sacrificium laudis honorificabit me.

70 Repleatur os meum laude.

Exulta-

Exultabunt labia mea, cùm cantauero tibi. 118
Septies in die laudem dixi tibi.
Ne iteres verbum in tua oratione. *Eccle.7.*
Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. 15
In omni corde & ore collaudate & benedicite nomen Domini. 39
Appropinquat populus iſte ore ſuo, & labiis ſuis glorificat me, cor autem eius longe eſt à me, & timuerunt me mandato hominum & doctrinis. *Eſa.29.*
Propè es tu Domine ori eorum, & longè à renibus eorum. *Ierem.12.*
Leuemus corda noſtra cum manibus ad Deum. *Thren.3.*
Non clamauerunt ad me in corde ſuo, ſed vlulabant in cubilibus ſuis. *Oſee 7.*
Odi & proieci feſtiuitates veſtras, & non capiam odorem cœtuum veſtrorum. *Amos 5.*
Aufer à me tumultum carminum tuorum, & cantica lyræ tuæ non audiam. *Ibidem*
Conuertam feſtiuitates veſtras in luctum, & cantica veſtra in planctum. 8
Erant ſemper in templo laudantes, & benedicentes Deum. *Luc.24.*
Veri adoratores adorabunt patrem in ſpiritu & veritate. *Ioan.4.*
Pſallam ſpiritu, pſallam & mente. *1.Cor.14.*
Cantantes & pſallentes in cordibus veſtris Domino. *Ephe.5.*
Commonentes voſmetipſos in pſalmis. *Colo.3.*
Offeramus hoſtiam laudis ſemper Domino. *Ephe.5.*
Triſtatur aliquis veſtrum, oret æquo animo & pſallat. *Iaco.5.*

Leu. 10. HAbetis ſcientiam diſcernẽdi inter ſanctum & prophanũ, inter pollutum & mundum.

Deut. 11. Propono in conſpectu veſtro benedictionem & maledictionem: benedictionem, ſi obedieritis mandatis Domini Dei veſtri, quæ ego præcipio vobis: maledictionem, ſi non obedieritis mandatis Domini Dei veſtri, ſed receſſeritis de via, quam ego nunc oſtendo vobis, & ambulaueritis poſt deos alienos, quos ignoratis.

30 Propoſui in conſpectu tuo vitam & bonum, & econtrario mortem & malum.

Ibidem Propoſui vobis vitam & bonum, benedictionem & maledictionem: elige ergo vitam vt & tu viuas & ſemen tuum.

3. *Reg.* 3. Dabis ſeruo tuo cor docile, vt populum tuum iudicare poſſit & diſcernere inter bonum & malum.

Pſal. 83. Elegi abiectus eſſe in domo Dei mei, magis, quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Eccle. 15. Appoſuit tibi aquam & ignem: ad quod volueris porrige manum tuam.

Ibidem Ante hominem vita & mors, bonũ & malum: quod placuerit ei dabitur illi.

Eſa. 5. Væ qui dicitis bonum malum, & malum bonum, ponẽtes tenebras lucem, & lucem tenebras, amarum in dulce, & dulce in amarum.

Iere. 15. Si ſeparaueris pretioſum à vili, quaſi os meum eris.

21 Ecce ego do coram vobis viam vitæ, & viam mortis.

Inter ſanctum & prophanum non habent di- *Ezech.22.*
ſtantiam: inter pollutum & mundum non in-
tellexerunt.

Quærite bonum & non malum, vt viuatis: & *Amos 5.*
erit Dominus Deus exercituum vobiſcum.

Elegerunt bonos in vaſa ſua, malos autem foras *Matth.13.*
miſerunt.

Hoc oro, vt charitas veſtra magis ac magis abū- *Phil.1.*
det in omni ſcientia & in omni ſenſu, vt pro-
betis potiora, vt ſitis ſynceri & ſine offenſa
in diem Chriſti, repleti fructu iuſtitiæ per Ie-
ſum Chriſtum.

Omnia probate, quod bonum eſt tenete. *1.The.5.*

ELECTIO ET ELECTI QVALITAS.

EXaltaui electum de plebe mea. *Pſal.88.*

Non communicabo cum electis eorum, (cū 140
excommunicatis.)

In electis imponet maculam. *Eccl.11.*

Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum, electus meus, *Eſa.42.*
complacuit ſibi in illo anima mea, dedi ſpiri-
tum meum ſuper eum, iudicium Gentibus
proferet.

Quis erit electus, quem præponam ei? quis erit *Ierem.49.*
ſimilis mei? & quis ſuſtinebit me? & quis eſt
iſte paſtor, qui reſiſtat vultui meo?

Vocauit aduerſus me tempus (per appellatio- *Thren.1.*
nem) vt conterat electos meos.

Nunquid non in fortitudine noſtra aſſumpſi- *Amos.6.*
mus nobis cornua? (ſic.)

Quis putas eſt fidelis ſeruus & prudens, quem *Matt.24.*
conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt
det

det illi cibum in tempore?
Matt. 25 Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam.
Luc. 1. Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.
1. Cor. 3. Cum sit inter vos zelus & cōtentio (in electionibus) nonne carnales estis? & secundum hominem ambulatis?
21 Conuenientibus vobis in ecclesiam, (ad eligendum) audio scissuras esse inter vos.
Hebr. 5. Nec quisquam sumit sibi honorē: sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron: sic & Christus non semetipsum clarificauit vt pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum, Filius meus es tu, ego hodie genui te.

ELEEMOSYNA.

Exodi. 26. Pones propitiatorium super arcam testimonij in Sancta sanctorum.
Eccle. 14. Ante mortem benefac amico tuo, & secundum vires tuas da pauperi.
Eccle. 4. Rogationem contribulati ne abiicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.
Ibidem Ab inope ne auertas oculos tuos propter iram.
Ibidem. Maledicentis tibi in amaritudine animæ, exaudietur deprecatio illius. Exaudiet autē eum, qui fecit illum.
Ibidem Congregationi pauperum, affabilem te facito.
Luc. 19. Quare non dedisti pecuniam meam ad vsuram? (pauperibus.)
Act. 20. Beatius est dare quàm accipere.
Galat. 6. Bonum autem facientes non deficiamus.
Dum

Dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maximè ad domesticos fidei. *Ibidem*

Eleemosynæ fructus Deum placat.

Eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras. *Tob. 4.*
Fiducia magna erit coram summo Deo, eleemosyna, omnibus facientibus eam.

Bona est oratio cum ieiunio, & eleemosyna magis quàm thesauros auri recondere, quoniam eleemosyna à morte liberat, & ipsa est quæ purgat peccata, & facit inuenire vitam æternam. 12

Per misericordiam & fidem purgantur peccata. *Prou. 15.*

Misericordia & veritate redimitur iniquitas. 16

Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur. 21

Ignem ardẽtem extinguit aqua, & eleemosyna resistit peccatis, & Deus prospector est eius, qui reddit gratiam. Meminit in posterum & in tempore casus inueniet firmamentum. *Eccle. 3.*

Eleemosyna patris non erit in obliuione. *Ibidem*

Exorare & facere eleemosynam ne despicias. 7

Propter mandatum assume pauperẽ, & propter inopiam eius ne dimittas eum vacuum. 29

Pone thesaurum in præceptis altissimi, & proderit tibi magis quàm aurum. *Ibidem*

Conclude eleemosynam in sinu pauperis, & hæc pro te exorabit (à peccatis &) ab omni malo. *Ibidem*

Peccata tua eleemosynis redime, & iniquitates *Danie. 4.*

tuas

tuas misericordiis pauperum: Forsitan ignoscet Deus delictis tuis.

Luc.11. Veruntamem quod superest date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis.

Meritum augmentat.

Tob.12. Qui faciunt eleemosynam & iustitiam, saturabuntur vita.

Psal.111 Dispersit, dedit pauperibus; iustitia eius manet in seculum seculi.

Prou.14. Qui miseretur pauperis, beatus erit.

Ibidem Qui calumniatur egentem, exprobrat factori eius: honorat autem eum, qui miseretur pauperis.

19 Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem suam reddet ei.

Eccle.12. Benefac iusto, & inuenies retributionem magnam: & si non ab ipso, certe à Domino.

14 Da (pauperi) & accipies, iustifica animam tuam. Ante obitum tuum operare iustitiam tuam: quoniam non est quod quæras apud inferos cibaria.

17 Eleemosyna viri quasi sacculus cum ipso, & gratiam hominis, quasi pupillam, conseruabit, & postea resurget, & retribuet illis retributionem vnicuiq; in caput ipsorum, & conuertet in inferiores partes terræ.

Eccl.29. Qui facit misericordiam, fœneratur proximo suo: & qui præualet manu, mandata seruat.

35 Qui facit misericordiam, offert sacrificium.

Esa.58. Cùm effuderis esurienti animam tuam, & animam afflictam repleueris, orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt sicut meridies,

&

& requiem dabit tibi Dominus Deus tuus
ſemper, & ſplendoribus implebit animam
tuam, & oſſa tua liberabit, & eris quaſi hor-
tus irriguus, & ſicut fons aquarum, cuius
non deficient aquæ.

Quicunque potum dederit vni ex minimis *Matt.* 10.
iſtis, calicem aquæ frigidæ tantum in nomi-
ne diſcipuli: amen dico vobis, non perdet
mercedem ſuam.

Si vis perfectus eſſe, vende omnia quæ habes, 19
& da pauperibus, & habebis theſaurum in
cœlo.

Venite benedicti patris mei, poſſidete paratum 25
vobis regnum à conſtitutione mundi. Eſu-
riui enim, & dediſtis mihi manducare. Sitiui,
& dediſtis mihi bibere: Hoſpes eram, & col-
legiſtis me: Nudus, & operuiſtis me: Infir-
mus, & viſitaſtis me: In carcere, & veniſtis ad
me. Tunc reſpondebunt ei iuſti dicentes: Do
mine quando te vidimus eſurientem, & pa-
uimus te, & dedimus tibi potum? & reſpon-
dens Rex dicet illis: Amen dico vobis, quan-
diu feciſtis vni de his fratribus meis mini-
mis, mihi feciſtis.

Vendite quæ poſſidetis, & date eleemoſynam. *Luc.* 12.
Facite vobis ſacculos, qui non veteraſcunt,
theſaurum non deficientem in cœlis, quò
fur non appropiat, neque tinea corrumpit.

Cùm facis conuiuium, voca pauperes, debiles, 14
claudos, & cæcos: & beatus eris, quia non ha-
bent retribuere tibi. Retribuetur enim tibi
in reſurrectione iuſtorum.

Luc. 16. Et ego vobis dico, facite vobis amicos de mãmona iniquitatis, vt cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

2. Cor. 9. Qui parcè seminat, parcè & metet.

Hebr. 6. Non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius qui ministrastis Sanctis, & ministratis.

13 Beneficentiæ & communicationis nolite obliuisci, talibus enim hostiis promeretur Deus.

Bonum multiplicat substantiæ corporalis.

Psal. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.

Prou. 12. Qui pronus est ad misericordiam benedicetur, de panibus enim suis dedit pauperi.

Eccl. 7. Pauperi porrige manum tuam, vt perficiatur propitiatio & benedictio tua.

29 Eleemosyna viri quasi sacculus cum ipso.

Ibidem Super scutum potentis, & super lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit.

Substantiæ temporalis.

Prou. 3. De primitiis omnium frugum tuarũ da pauperibus, & implebuntur horrea tua sanctitate, & vino torcularia tua redundabunt.

31 Alij diuidunt propria, & ditiores fiunt, alij rapiũt non sua, & semper in egestate sunt.

28 Qui dat pauperi non indigebit: qui despicit deprecantem, sustinebit penuriam.

Luc. 8. Date & dabitur vobis.

9 Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis, vt in omnibus semper

omnem

omnem ſufficientiam habentes abundetis in omne opus bonum.

Eleemoſynæ modus quo ad intentionem vt fiat ob Dei gloriam.

Cùm ergo facis eleemoſynam, noli tuba canere *Matt.6.*
ante te, ſicut hypocritæ faciunt, in ſynagogis & vicis, vt honorentur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem ſuam. Te autem faciente eleemoſynam, neſciat ſiniſtra tua, quid faciat dextera tua, vt ſit eleemoſyna tua in abſcondito, & pater tuus, qui videt in abſcondito, reddet tibi.

Ad proximi indigentiam ſubleuandam.

Non deerũt pauperes in terra habitationis tuæ. *Deut.15.*
Idcirco ego præcipio tibi, vt aperias manum tuam fratri tuo egeno, & pauperi, qui verſatur tecum in terra.

Panem tuum cum eſurientibus & egenis comede, & de veſtimentis tuis nudos tege. *Tob.4.*

Si benefeceris, ſcito cui feceris, & erit gratia in bonis tuis multa. *Eccleſ.12.*

Da miſericordi, & ne ſuſcipias peccatorem. *Ibidem.*

Da bono, & benefac humili, & non dederis impio, & ne receperis peccatorem. *Ibidem.*

Prohibe panes illi (ſcilicet impio) dare, ne in his potentior te ſit. *Ibidem*

Frange eſurienti panem tuum, & egenos vagoſque induc in domum tuam. *Eſa.58.*

Cum videris nudum, operi eum, & carnem tuã ne deſpexeris, & ne receperis peccatorem. *Ibidem*

Tunc erumpet quaſi manè, lumen tuum, & ſa-

nitas tua citius orietur, & anteibit faciem tui iustitia tua,& gloria Domini colliget te. Tunc inuocabis, & Dominus exaudiet te: clamabis,& dicet,adsum.

Luc.3. Qui habet duas tunicas,det non habenti:& qui habet escas, similiter faciat.

2.Cor.8. In præsenti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat.

1.Ioan.3. Non diligamus verbo neque lingua, sed opere & veritate.

Ibidem Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo,quomodo charitas Dei manet in illo?

Fiat de proprio, & iuste pro eo.

Tob.4. De substantia tua (non aliena) fac eleemosynã, & noli auertere faciem tuam ab vllo paupere. Ita enim fiet vt non auertatur à te facies Domini.

Matt.27. Non licet eos mittere in corbonam, quia pretium sanguinis est,(tui ipsius.)

Luc.19. Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus: & si quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum.

Hilari animo.

Tob.4. Quomodo potueris,ita esto misericors. Si multum tibi fuerit,abundanter tribue: si exiguũ tibi fuerit,libenter impartiri stude.

Eccle.4. Fili eleemosynam pauperis ne defraudes, & oculos tuos ne transuertas à paupere.

Ibidem Animam esurientem ne despexeris, & non exasperes pauperem in inopia sua.

Cor

Cor inopis ne afflixeris, & non differas quod erogaturus sis in egenum. *Ibidem.*

Declina pauperi sine tristitia aurem tuam, & redde debitũ tuum, & responde eidem pacificè cum mansuetudine. *Ibidem.*

Pauperi porrige manum tuam, vt perficiatur propitiatio tua, & benedictio tua. 7.

Fili, in bonis non des querelam, & in omni dato non des tristitiam verbi mali. Nónne ardorem refrigerabit ros? Sic & verbum melius, quàm datum. 18.

Gratis accepistis, gratis date. *Mat.10.*

Qui miseretur, in hilaritate. *Rom.12.*

Hilarem enim datorem diligit Deus. *2.Cor.9.*

EMVNDATIO.

Afferam pauxillum aquæ vt lauentur pedes vestri. *Gen.18.*

Abiicite Deos alienos, & mundamini, & mutate vestimenta vestra. 35.

Facient mihi sanctuarium (de cordibus suis) & habitabo in medio eorum. *Exo.25.*

Vetera nouis superuenientibus proiicietis. Ponam tabernaculum meum in medio vestri, & non abiiciet vos anima mea. *Leu.26.*

Emundabitur possessio vestra, me commorante vobiscum: ego enim sum Dominus, qui habito inter filios Israel. *Num.35.*

Auferte deos alienos de medio vestrûm, Baalim & Astharoth, & præparate corda vestra Domino, & seruite ei soli, & eruet vos de manu Philisthiim. *1.Reg.7.*

Vade & lauare septies in Iordane, & recipiet sanita- *4.Reg.5.*

ſanitatem caro tua,atque mundaberis.

2.Par.29. Opus grande eſt, neque enim homini præparatur habitatio, ſed Deo.

Eccle. 34. Qui baptizatur à mortuo, & iterũ tangit mortuum, quid proficiet lauatio illius?

Eſai.1. Lauamini, mundi eſtote,auferte malum cogitationum veſtrarum ab oculis meis.

4. Si abluerit Dominus ſordes filiarum Sion, & ſanguinem Ieruſalem lauerit de medio eius in ſpiritu iudicij & ſpiritu ardoris.

2.Par.29 Mundate domum Domini Dei patrum veſtrorum, auferte omnem immunditiam de ſanctuario.

Eſai.40. Parate viam Domini, rectas facite in ſolitudine ſemitas Dei noſtri.

Iere.4. Circuncidimini Domino, & auferte præputia cordium veſtrorum viri Iuda.

33. Emundabo illos ab omni iniquitate ſua:& propitius ero cunctis iniquitatibus eorũ, in quibus deliquerunt mihi & ſpreuerunt me.

Ezech.16. Laui te aqua, & emundaui ſanguinem tuum ex te, & vnxi te oleo.

36. Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris, & ab vniuerſis idolis veſtris mundabo vos.

Oſea 8. Vſquequo non poterunt emundari?

Amos 4. Præparare in occurſum Dei tui Iſraël.

Zach.3. Auferte veſtimenta ſordida ab eo. Et dixit ad eum, Ecce abſtuli à te iniquitatem tuam, & indui te mutatoriis.

1.Mac.4. Ecce contriti ſunt inimici noſtri, aſcendamus nunc mundare ſancta, & renouare.

Elegit

Elegit sacerdotes sine macula, voluntatem habentes in lege Dei, & mundauerunt sancta, & tulerunt lapides contaminationis in locũ immundum. *Ibidem.*

Aedem & atria sanctificauerunt, & fecerunt vasa sancta noua. *Ibidem.*

Sancte sanctorum Domine conserua in æternum impollutam domum istam, quæ nuper mundata est. *2. Mac. 14*

Domine si vis, potes me mundare. *Matt. 8.*

Væ vobis Scribæ & Pharisæi, hypocritæ, qui mundatis, quod deforis est, calicis, & paropsidis; intus autem estis pleni rapina, & omni immunditia. Pharisæe cæce, munda prius, quod intus est calicis & paropsidis, vt fiat & id, quod deforis est, mundum. *23.*

Vade & lauare in natatoria Siloe, abiit ergo & lauit, & venit videns. *Ioan. 9.*

Si non lauero te, non habebis partem mecum. *13.*

Et hæc aliquando, sed abluti estis, sed sanctificati estis, & iustificati estis, in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in Spiritu Dei nostri. *1. Cor. 6.*

Habentes promissiones charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. *2. Cor. 7.*

Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra. *1. Thes. 4.*

Non enim vocauit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem. *Ibidem*

Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia, vt anima & corpus sine querela in ad- *5.*

uentu Domini nostri Iesu Christi seruetur.

2.Tim.2. Si quis emundauerit se ab istis: erit vas in honorem sanctificatum & vtile Domino, ad omne opus bonum paratum.

Heb.1. Purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis.

10. Aspersi corda à conscientia mala, & abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem.

Iac.1. Abiicientes omnem immunditiam & abundantiam malitiæ in mansuetudine suscipite insitum verbum, quod potest saluare animas vestras.

4. Emundate manus peccatores, & purificate corda duplices animo.

1.Pet.2. Deponentes omnem malitiam, & omnem dolum, & simulationes, & inuidias, & omnes detractiones, sicut modò geniti rationabiles, & sine dolo, lac concupiscite, vt in eo crescatis in salutem.

1.Ioan.1. Sanguis Iesu filij Dei emundat nos ab omni peccato.

3. Omnis qui habet spem in eo, sanctificat se, sicut ille sanctus est.

Apoc.1. Dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo.

7. Lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine agni.

22. Beati, qui lauant stolas suas in sanguine agni.

ERRARE.

Iob 12. Errare eos faciet quasi ebrios.

Psal.94. Et dixi, semper hi errant corde.

Errauе-

Errauerunt in solitudine in inaquoso. 106.
Et errare fecit eos in inuio, & non in via. *Ibidem.*
Erraui sicut ouis quæ periit. 118.
Animæ dolosæ errant in peccatis. *Pro.13.*
Errant qui operantur malum. 14.
Deus in iudicium adducet omne opus, cum omni occulta re, siue quid bonum, siue malũ fuerit. *Ecclo.12.*
Nos omnes tanquam ouis errauimus, quisque viam suam sectatus.
Propheta cùm errauerit, & locutus fuerit verbum, ego Dominus decepi prophetam illũ: & extendam manum meam super illum, & delebo eum (dicit Dominus) de medio populi mei Israel. 64.
Erratis nescientes scripturas. *Matt.22.*

EVANGELII FRVCTVS QVO AD PRAEDICANTEM.

QVi docti fuerint, fulgebunt quasi splendor in firmamento, & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates. *Dan.12.*
Væ enim mihi est, si non euangelizauero; si enim volens hoc ago, mercedem habeo: si autem inuitus, dispensatio mihi credita est. *1.Cor.9.*
Notum vobis facio fratres Euangelium, quod euangelizatum est à me, quia non est secundum hominem: neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per reuelationem Iesu Christi. *Gala.1.*
Attende tibi, & doctrinæ insta in illis. Hoc *2.Tim.4.*

enim faciens teipſum ſaluum facies, & eos, qui te audiunt.

2.Tim.1. Noli itaque erubeſcere teſtimonium Domini noſtri, neque me vinctum eius, ſed collabora Euangelio ſecundum virtutem Dei, qui nos liberauit, & vocauit vocatione ſua ſancta.

Ad audientem.

Prou.29. Cùm prophetia defecerit, diſſipabitur populus; qui verò cuſtodit legem, beatus erit.

Eſai.29. Et audient in die illa ſurdi verba libri. Et addent mites in Domino lætitiam, & pauperes homines in ſancto Iſrael exultabunt.

30. Et non facient auolare à te vltra doctorem tuum, & erunt oculi tui videntes præceptum tuum, & aures tuæ audient verbum poſt tergum monentis. Hæc eſt via, ambulate in ea, & non declinabitis ad dexteram neque ad ſiniſtram.

49. Parum eſt, vt ſis mihi ſeruus ad ſuſcitandas tribus Iacob, & fæces Iſrael cõuertendas. Dedi te in lucem gentium, vt ſis ſalus mea vſque ad extremum terræ.

61. Spiritus Domini ſuper me, eò quòd vnxerit me Dominus. Ad annuntiandum manſuetis miſit me, vt mederer contritis corde, & prædicarem captiuis indulgentiam, & clauſis apertionem.

Ierem.23. Si ſteтiſſent in conſilio meo, & nota feciſſent verba mea populo meo, auertiſſem vtique eos à via ſua mala, & à cogitationibus ſuis peſſimis.

26. Noli ſubtrahere verbum, ſi fortè audiant & conuer-

conuertantur vnusquisque à via sua mala, & pœniteat me mali, quod cogitaui facere eis, propter malitiam studiorum eorum.

Non enim erubesco euangelium. Virtus enim Dei est in salutem omni credēti, Iudæo primùm & Græco. Iustitia enim Dei in eo reuelatur ex fide in fidem. *Rom.1.*

Notum autem vobis facio fratres Euāgelium, quod prædicaui vobis, quod & accepistis, in quo & statis, per quod & saluamini. *1.Cor. 15.*

Contestatur nos & Spiritus sanctus, postquam enim dixit: Hoc autem testamentum, quod testabor ad illos, post dies illos, dicit Dominus, dabo leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum superscribam eas, & peccatorum & iniquitatum eorum iam non recordabor amplius. *Heb.10.*

Euangelij vsus bonus quo ad prædicantem; vt prædicandi habeat auctoritatem.

Primus ad Sion dicet: Ecce adsum, & Ierusalē euangelistas dabo. *Esai.41.*

Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam. *Mat.9.*

Et prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerso orbe in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio. 24.

Ego dedi eis sermonem tuum. *Ioan.17.*

Sicut tu me misisti in mundum, ita & ego misi eos in mundum. *Ibidem.*

Quomodo verò prædicabunt, nisi mittantur? *Rom.10.*

Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ 15.

per me non effecit Christus in obedientiam gentium, in verbo & factis, in virtute signorum & prodigiorum, in virtute Spiritus sancti.

Tit.2. Hæc loquere & exhortare, & argue cum omni imperio. Nemo te contemnat.

Aliorum quærat felicitatem.

Mat.10. Infirmos curate, mortuos suscitate, gratis accepistis, gratis date.

2.Cor.4. Non enim nosmetipsos prędicamus, sed Iesum Christum Dominũ nostrum, nos autem seruos vestros per Iesum.

12. Non enim quæro, quæ vestra sunt, sed vos.

1.Thes.2. Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis, sicut scitis; neq; in occasione auaritiæ, Deus testis est; neque quærentes ab hominibus gloriam, neque à vobis.

Act.20. Argentum & aurum, aut vestem nullius concupiui.

Victus necessitatem accipiat euangelizans.

Mat.10. *Mar.6.* *Luc.9.* Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris. Non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam. Dignus est enim operarius cibo suo.

10. In eadem autem domo manete edentes & bibentes, quæ apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua.

Rom.15. Probauerunt Macedonia & Acaia collationem aliquam facere in pauperes Sanctorum. Placuit enim eis, & debitores sunt. Nam si spiritualium eorum participes facti sunt Genti-

les,

les, debent & in carnalibus ministrare eis.
Quis militat suis stipendiis vnquã? Quis plantauit vineam: & de fructu eius non edit? 1. Cor. 9.
Si nos vobis spiritualia seminauimus: magnum est si nos carnalia vestra metemus? Ibidem.
Nescitis quoniam, qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt edunt? Et qui altari deseruiunt, cum altari participant? Ita & Dominus ordinauit iis, qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere. (nota qui operantantur, non qui ociantur, &c.) Ibidem.
Communicat autem is, qui catechizatur verbo ei, qui se catechizat in omnibus bonis. Gala. 6.
Rogamus vos fratres, vt noueritis eos qui laborant inter vos, & præsunt vobis in Domino: & monent vos, vt habeatis illos abundantius in charitate, propter opus illorum, & pacem habete cum eis. 1. Thess. 5.
Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur: maximè, qui laborant in verbo & doctrina. Dicit enim scriptura: Non alligabis os boui trituranti: &, Dignus est operarius mercede sua. (Bene notentur hæc.) 1. Tim. 5.
Laborantem agricolam oportet primùm de fructibus accipere. Intellige quæ dico, dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. 2. Tim. 2.
Mementote præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei. Heb. 13.

Hospiti seruet stabilitatem.

In quancunque autem ciuitatem, aut castellum intraueritis, interrogate, qui in ea dignus sit, Mat. 10.
& ibi

& ibi manete donec exeatis. Intrãtes autem domum, ſalutate eam, dicentes, Pax huic domui, & ſiquidem fuerit domus illa digna, veniet pax veſtra ſuper eam: ſi autem non fuerit digna, pax veſtra reuertetur ad vos.

Luc.10. Nolite tranſire de domo in domum.

Ioan.3. Nos ergo debemus ſuſcipere huiuſmodi, vt cooperatores veritatis.

Vitæ habeat exemplaritatem.

Mat.5. Qui ergo ſoluerit vnum de mandatis iſtis minimis, & docuerit ſic homines, minimus vocabitur in regno cælorum. Qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. (Quid de non facientibus nec docentibus?

23. Super cathedram Moſi ſederunt Scribę & Phariſæi, omnia ergo quæcunque dixerint vobis, ſeruate & facite; ſecundum opera verò eorum nolite facere: dicunt enim & nõn faciunt.

Rom.2. Qui ergo alium doces, teipſum nõ doces? Qui prædicas non furandum, furaris?
Qui dicis non mœchandum, mœcharis?

1.Cor.9. Caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo, ne fortè cùm aliis prædicauerim, ipſe reprobus efficiar.

1.Tim.4. Nemo adoleſcentiam tuam contemnat, ſed exemplum eſto fidelium, in verbo, in conuerſatione, in charitate, in fide, in caſtitate.

2.Tim.2. Solicitè cura, teipſum probabilẽ exhibere Deo, operarium inconfuſibilem, rectè tractantem verbum veritatis.

In

In omnibus teipſum præbe exemplum bono- *Tit.2.*
rum operum, in doctrina, in integritate, in
grauitate.

Dicendorum proponat vtilitatem.

Si dederit mihi Balach plenam domum ſuam *Num.22.*
argenti & auri, non potero immutare ver-
bum Domini Dei mei, vt vel plus vel minus
loquar (Verba ſunt Balaam. Sic & Micheas
propheta.)

Viuit Dominus, quia quodcunque dixerit mihi *3.Reg.22.*
Dominus, hoc loquar.

Væ mihi, quia tacui, quia pollutus labiis ego *Eſai.6.*
ſum, & in medio populi polluta labia ha-
bentis ego habito.

Super montem excelſum aſcende tu, qui euan- *40.*
gelizas Sion, exalta in fortitudine vocẽ tuã,
qui euangelizas Ieruſalem. Exalta, noli ti-
mere. dic ciuitatibus Iuda; Ecce Deus veſter,
Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet,
& brachium eius dominabitur: Ecce merces
eius cum eo, & opus illius coram illo.

Quàm pulchri ſuper montes pedes annuntian- *52.*
tis, & prædicãtis pacem, annuntiantis bonũ, *& Naum*
prædicantis ſalutem, dicentis, Sion regnabit *1.*
Deus tuus.

Clama, ne ceſſes, quaſi tuba exalta vocem tuã, *58.*
& annuntia populo meo ſcelera eorũ, & do-
mui Iacob peccata eorum.

Noli dicere, quia puer ego ſum: quoniam ad *Iere.1.*
omnia, ad quæ mittam te, ibis, & vniuerſa
quæcunque mandauero tibi, loquêris.

Ecce dedi verba mea in ore tuo. *Ibidem.*

Mat. 10. Euntes autem prædicate, dicentes: Quia appropinquauit regnum cælorum.

13. Omnis scriba doctus in regno cælorum, similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo noua & vetera.

28. & Euntes in mundum vniuersum, prædicate euangelium omni creaturæ, docentes eos seruare

Marc. 16. quæcunque mandaui vobis.

Gala. 1. Si quis vobis euangelizauerit præter id, quod accepistis, anathema sit.

1. Thes. 2. Exhortatio enim nostra non de errore, neque de immunditia, neque in dolo, sed sicut probati sumus à Deo, vt crederetur nobis Euangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra.

1. Tim. 4. Ineptas & aniles fabulas deuita.

2. Tim. 4. Prædica verbum, insta opportunè importunè, argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina. Erit enim tempus, cùm sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum auertent, ab fabulas autem conuertentur.

Ibidem. Tu verò vigila, in omnibus labora, opus fac Euangelistæ, ministerium tuum imple. Sobrius esto.

Tit. 2. Tu autem loquere, quæ decent sanam doctrinam.

3. Stultas quæstiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis, deuita: sunt enim inutiles & vanæ.

Dispu-

Disputante illo de iustitia, & castitate, & de iudicio futuro, tremefactus Felix. *Act. 24.*

Addat verborum claritatem.

Dominus dedit mihi linguã eruditam, vt sciam suscitare eum, qui lassus est, verbo. *Esa. 50.*

Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aure audistis, prædicate super tecta. *Mat. 10.*

Non enim misit me Christus baptizare, sed euãgelizare, non in sapientia verbi, vt nõ euacuetur crux Christi. Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est; his autem qui salui fiunt, id est, nobis, Dei virtus est. *1. Cor. 1.*

Nam, quia in Dei sapientia, non cognouit mundus, per sapientiam, Deum; placuit Deo per stultitiam prædicationis, saluos facere credentes. *Ibidem.*

Ego cùm venissem ad vos fratres, veni non in sublimitate sermonis aut sapientiæ, annuntians vobis testimonium Christi. Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. *2.*

Sapientiam autem loquimur inter perfectos. Sapientiam verò non huius seculi, neque principum huius seculi, qui destruuntur: sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinauit Deus ante secula in gloriam nostrã, quam nemo principum huius seculi cognouit. *Ibidem.*

Nos non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, vt sciamus, quæ à Deo donata sunt nobis, quæ & loquimur, *Ibidem.*

non

non in doctis humanæ ſapientiæ verbis, ſed in doctrina ſpiritus, ſpiritualibus ſpiritualia comparantes.

1.Cor.3. Ego, fratres, non potui vobis loqui, quaſi ſpiritualibus, ſed quaſi carnalibus, tanquam paruulis in Christo lac vobis potum dedi, non eſcam, nondum enim poteratis.

2.Cor.2. Non enim ſumus, ſicut plurimi, adulterantes verbum Dei, ſed ex ſynceritate, ſicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

4. Ideo habentes hanc adminiſtrationem, iuxta quod miſericordiam conſecuti ſumus, non deficimus, ſed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in aſtutia, neque adulterantes verbum Dei, ſed in manifeſtatione veritatis.

5. Poſuit in nobis verbum reconciliationis. Pro Christo ergo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos, Obſecramus pro Christo, reconciliemini Deo.

1.Tim.1. Rogaui te, vt remaneres Epheſi, cùm irem in Macedoniam, vt denuntiares quibuſdam, ne aliter docerent, neque intenderent fabulis, & genealogiis interminatis, quæ quæſtiones præſtant magis, quàm ædificationem Dei, quæ eſt in fide.

2.Tim.1. Formam habe ſanctorum verborum, quæ à me audiſti in fide & dilectione in Christo Ieſu.

Veritatis teneat firmamentum.

Pſal.67. Dominus dabit verbum euangelizantibus virtute multa.

Eſa.49. Et poſuit os meum quaſi gladium acutum, in vmbra

vmbra manus suæ protexit me, & posuit me, sicut sagittam electam, in pharetra sua abscondit me.

Posui verba mea in ore tuo, & in vmbra manus meæ protexi te, vt plantes cœlos,& fundes terram. *Esa.51.*

Ne timeas à facie eorum,quia ego tecum sum, vt eruam te,dicit Dominus. *Ierem.1.*

Ne formides à facie eorum,nec enim timere te faciam vultum eorum. Ego quippe dedi te hodie in ciuitatẽ munitam, & in columnam ferream, & in murum æreum super omnem terram, Regibus Iuda, & principibus eius, & sacerdotibus, & omni populo terræ. Et bellabunt aduersum te, & non præualebunt, quia ego tecum sum, ait Dominus, vt liberem te. *Ibidem*

Ecce dedi faciem tuam valẽtiorem faciebus eorum,& frõtem tuam duriorem frontibus eorum,vt adamantem,& vt silicem dedi faciem tuam: ne timeas eos, neque metuas à facie eorum:quia domus exasperans est. *Ezec.3.*

Fili hominis speculatorẽ dedi te domui Israël, & audies de ore meo verbum & annunciabis eis ex me. *Ibidem*

Si dicente me ad impium,Morte morieris,non annunciaueris ei, neque locutus fueris, vt auertatur à via sua impia, & viuat, ipse quidem in impietate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram. *Ibidem*

Si autem tu annunciaueris impio, & ille non fuerit conuersus ab impietate sua,& à via sua *Ibidem*

impia: ipse quidem in impietate sua morie-
tur, tu autem animam tuam liberasti.

Ibidem Sed si conuersus iustus à iustitia sua fuerit, & fecerit iniquitatem, ponam offendiculum coram eo, ipse morietur, quia non annunciasti ei: in peccato suo morietur, & non erunt in memoria iustitiæ eius, quas fecit; sanguinem verò eius de manu tua requiram.

Si autem tu annunciaueris iusto, vt non peccet iustus, & ille non peccauerit, viuens viuet, quia annunciasti ei, & tu animam tuam liberasti.

33 Fili hominis loquere ad filios populi mei.

Ibidem Audiens ex ore meo sermonem annunciabis eis ex me. Si dicente me ad impium, impie, morte morieris, non fueris locutus, vt se custodiat impius à via sua, ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram. Si autem annunciante ad impium, vt à viis suis conuertatur, non fuerit conuersus à via sua, ipse in iniquitate sua morietur, porrò tu animam tuam liberasti.

Dani. 10. Verumtamen annunciabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis.

Mich. 3. Ego repletus sum fortitudine spiritus Domini iudicio & veritate, vt annunciem Iacob scelus suum, & Israël peccatum suum.

Matth. 22 Magister, scimus quia verax es, & viam in veritate doces.

Luc. 9. Sine, vt mortui sepeliant mortuos suos, tu autem vade, & annuncia regnum Dei.

Si

Si iustum est in conspectu Dei, vos potius audire, quàm Deum, iudicate. Non enim possumus, quæ vidimus & audiuimus, non loqui. *Act. 4.*

Quapropter contestor vos hodierna die, quia mundus sum à sanguine omnium. *20*

Non enim subterfugi, quo minus annunciarem vobis omne consilium Dei.

Vsus bonus quoad audientem vt audiat diligenter.

Declaratio sermonum tuorum illuminat. *Psal 118.*

Quis ex vobis timens Dominum audiens vocem serui eius? *Esa. 50.*

Qui habet aures audiendi, audiat. *Matt. 13.*

Omnis, qui audit verbum regni, & non intelligit, venit Malus, & rapit quod seminatum est in corde eius. *Ibidem*

Pœnitemini & credite euangelio. *Mar. 1.*

Proficit cum effectu.

Reuelabit aurem eorum, vt corripiat & loquetur, vt reuertantur ab iniquitate sua. *Iob 36.*

Si audierint, & obseruauerint, complebunt dies suos in bono, & annos suos in gloria.

Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur. *Psalm. 50.*

Venite ascendamus ad mortem Domini, & ad domum Dei Iacob, & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis eius: quia de Sion exibit lex, & verbum Domini de Ierusalem. *Esa. 2.*

Audite vocem, & facite omnia, quæ præcepi vobis, & eritis mihi in populum, & ego ero vobis in Deum. *Iere. 11.*

Oues meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me. *Ioan. 10.*

Ioan. 18. Omnis,qui eſt ex veritate, audit vocem meam.

Acto.2. Erant perſeuerantes in doctrina apoſtolorum, & communicatione, & fractione panis, & orationibus.

Teneat perſeueranter.

Ephe. 4. Non ſimus paruuli fluctuantes, & circunferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in aſtutia ad circunuentionem erroris.

Coloſ.2. Videte, nequis vos decipiat per philoſophiam, & inanem fallaciam, ſecundum traditionem hominum, ſecundum elementa mundi, & non ſecundum Chriſtum.

Heb.13. Doctrinis variis & peregrinis,nolite abduci.

Euangelij abuſus quò ad prædicantem.
Nam ſeipſum ingerit.

1.Cor.14. Mulieres in eccleſijs taceant:non enim permittitur eis loqui,ſed ſubditas eſſe.

1.Tim.2. Mulier in ſilentio diſcat cum omni ſubiectione. Docere autem mulieri non permitto,neque dominari in virum,ſed eſſe in ſilentio.

6 Siquis aliter docet, & non acquieſcit ſanis ſermonibus Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ei, quæ ſecundum pietatem eſt,doctrinæ;ſuperbus eſt, nihil ſciens, ſed languens circa quæſtiones & pugnas verborũ, ex quibus oriuntur inuidię,contentiones,blaſphemiæ,ſuſpiciones malæ, cõflictationes hominum mente corruptorum,& qui à veritate priuati ſunt, exiſtimantium quæſtum eſſe pietatem.

Ibidem O Timothee depoſitum cuſtodi, deuitans profanas vocum nouitates, & oppoſitiones falſi nomi-

nominis ſcientiæ, quam quidam promittentes circa fidem exciderunt.

Alium inficit.

Doctrina mala deſerentium viam vitæ. *Prou.15.*

Speculatores eius cæci omnes, neſcierunt vniuerſi, canes muti non valentes latrare, videntes vana, dormientes & amantes ſomnia. Et canes impudentiſſimi neſcientes ſaturitatem. Ipſi paſtores ignorauerunt intelligentiam, omnes in viam ſuam declinauerunt, vnuſquiſque ad auaritiam ſuam, à ſummo vſque ad nouiſſimum. *Eſa.56.*

Stupor & mirabilia facta ſunt in terra. Prophetæ prophetabant mendacium, & ſacerdotes applaudebant manibus ſuis, & populus meus dilexit talia. Quid igitur fiet in nouiſſimo eius? *Iere.5.*

Sinite illos, cæci ſunt, & duces cæcorum. *Matth.15.*

Nunquid poteſt cæcus cæcum ducere? Nónne ambo in foueam cadunt? *Luc.6.*

Finis autem præcepti eſt charitas de corde puro, & conſcientia bona, & fide non ficta. A quibus quidam aberrantes conuerſi ſunt in vaniloquium, volentes eſſe legis doctores, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant. *1.Tim.1.*

Mali autem homines & ſeductores proficient in peius, errantes, & in errorem mittentes. *2.Tim.3.*

Sunt enim multi etiam inobedientes, vaniloqui & ſeductores, maximè qui de circunciſione ſunt, quos oportet redargui, qui vniuerſas domos ſubuertunt, docentes quæ *Tit.1.*

non oportet, turpis lucri gratia.

Deum offendit.

Esa. 5. Væ qui dicitis malum bonũ,& bonum malum.

Mich. 1. Prophetæ eius in pecunia diuinabant, & super Dominum quiescebant, dicentes: Nunquid non Dominus in medio nostrum? Non venient super nos mala. Propter hoc causa vestri, Sion quasi ager arabitur, & Ierusalem quasi aceruus lapidum erit, & mons templi in excelsa syluarum.

Luc. 11. Væ vobis legis peritis, quia oneratis homines oneribus,quæ portare non possunt; ipsi verò digito vestro non tangitis sarcinas.

Ibidem Væ vobis legis peritis,qui tulistis clauem scientiæ,ipsi non introistis, & eos,qui introibant, prohibuistis.

Roma. 16. Rogo autem vos fratres, vt obseruetis eos, qui dissensiones & offendicula præter doctrinam,quam vos didicistis faciunt,& declinate ab illis. Huiuscemodi enim Christo Domino nostro non seruiunt, sed suo ventri,& per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium.

Quo ad contemnentem, ipsum nequiter despiciendo.

2. *Par.* 26. Mittebat autem Dominus Deus patrum suorum ad illos,per manum nunciorum suorum de nocte consurgens, & quotidie commonens:eò quòd parceret populo & habitaculo suo. At illi subsannabant nuncios Dei, & paruipendebant sermones eius, illudebantq; prophetis, donec ascenderet furor Domini in po-

in populum eius, & esset nulla curatio.
Abiecerunt enim legem Domini exercituum, Esa.5.
& eloquium sancti Israël blasphemauerunt.
Ideo iratus est furor Domini in populum, &
extendit manum suam super eum, & percussit eum.
Populus enim ad iracundiam prouocans est, & 30
filij mendaces, filij nolentes audire legem
Dei: Qui dicunt videntibus, nolite videre: &
aspicientibus, nolite aspicere nobis ea quæ
recta sunt. Loquimini nobis placentia, videte nobis errores, auferte à me viam, declinate à me semitam, cesset à facie mea sanctus Israël.
Quis credidit auditui nostro, & brachium Do- 53
mini cui reuelatum est?
Nolunt audire te, quia nolũt audire me: omnis Ezec.3.
quippe domus Israël attrita fronte est, & duro corde.
Venite audiamus, quis sit sermo egrediens à 33
Domino. Et veniũt ad te, quasi si ingrediatur populus, & sedent coram te populus meus. Et audiunt sermones tuos, & non faciunt eos, quia in canticum oris sui vertunt eos, & auaritiam sequitur cor eorum.
Qui vos audit me audit, & qui vos spernit me Luc.10.
spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.
Qui spernit me, & non accipit verba mea, ha- Ioan.12.
bet, qui iudicet eum. Sermo, quem locutus sum, ille iudicabit eũ in nouissimo die. Quia ego ex me ipso nõ sum locutus, sed qui misit

me Pater, ipſe mihi mandatum dedit, quid dicam, & quid loquar.

2.Cor.4. Quod ſi etiam opertum eſt Euangelium noſtrum, in iis qui pereunt eſt opertum, in quibus Deus huius ſeculi excæcauit mentes infidelium, vt non fulgeat eis illuminatio Euangelij gloriæ Chriſti, qui eſt imago Dei.

1.Theſ.4. Itaque qui hæc ſpernit non hominem ſpernit, ſed Deum, qui etiam dedit Spiritum ſuum ſanctum in nobis.

Opere turpiter negligendo.

Ierem.7. Hoc verbum præcepi eis dicens: Audite vocem meam & ero vobis Deus, & vos eritis mihi populus, & ambulate in omni via, quam mandaui vobis, vt bene ſit vobis. Et non audierunt, nec inclinauerunt aurem ſuam, ſed abierunt in voluptatibus, & in prauitate cordis ſui mali.

Ibidem Et miſi ad vos omnes ſeruos meos per diē conſurgens diluculo, & mittens, & non audierunt me, nec inclinauerunt aurem ſuam, ſed indurauerunt ceruicem ſuam, & peius operati ſunt, quàm patres eorum.

Ibidem Periit fides, & ablata eſt de ore eorum.

35 Ego autem locutus ſum ad vos de mane conſurgens & loquens, & non obediſtis mihi, miſique ad vos omnes ſeruos meos prophetas conſurgens diluculo, mittensq; & dicens: Conuertimini vnuſquiſque à via ſua peſſima, & bona facite ſtudia veſtra. Et non declinaſtis aurem veſtram, neque audiſtis me.

44 Sermonem quem locutus es ad nos in nomine Domi-

Domini, non exaudiemus ex te, sed faciemus omne verbum, quod egreditur de ore nostro.

Et omnis qui audit verba mea hæc & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædificauit domum suam super arenam, vel super terram sine fundamento, & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina eius magna. *Matth. 7. & Luc. 6.*

Sed non omnes obediunt Euangelio. *Roma. 10.*

O insensati Galatæ, quis vos fascinauit nõ obedire veritati? *Gal. 3.*

Estote factores, non auditores tantum, fallentes vosmetipsos. *Iaco. 1.*

Malum super se inducendo.

Si non audierint, transibunt per gladium, & consumentur in stultitia sua. *Iob 36.*

Et tu fili hominis. Ecce data sunt super te vincula, & ligabunt te in eis, & non egredieris in medio eorum, & linguam tuam adhærere faciam palato tuo, & eris mutus, nec quasi vir obiurgans, quia domus exasperans es. *Ezech. 3.*

Abiiciet eos Dominus Deus meus, quia non audierunt eum: & erunt vagi in nationibus. *Osee 9.*

Et noluerunt attendere, & auerterunt scapulam recedentes, & aures suas aggrauauerunt ne audirent, & cor suum posuerunt vt adamantem, ne audirent legem, & verba, quæ misit Dominus exercituum in Spiritu suo sancto, per manum prophetarum priorum. *Zach. 7.*

Quicunque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo vel *Matt. 10.*

ciuitate illa, excutite puluerem de pedibus vestris. Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum in die iudicij, quàm illi ciuitati.

11 Cui similem æstimabo generationem istam? similis est pueris sedentibus in foro, qui clamantes coæqualibus suis dicunt: Cecinimus vobis, & non saltastis; lamentauimus, & non planxistis.

Rom. 2. Iis, qui sunt ex contentione, & qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira & indignatio, tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum.

2.Thes.1. In reuelatione Domini Iesu de cœlo cum angelis virtutis eius in flamma ignis, dantis vindictam iis, qui non nouerunt Deum, & non obediunt Euangelio, Domini nostri Iesu Christi, qui pœnas dabunt in interitu æternas à facie Domini.

Hebr. 2. Propterea abundantius oportet obseruare nos ea, quæ audiuimus, ne fortè pereffluamus. Si enim, qui per Angelos dictus est sermo, factus est firmus: & si omnis præuaricatio, & inobedientia accepit iustam mercedis retributionem, quomodo nos effugiemus, si tantam neglexerimus salutem?

10 Irritam quis faciens legem Moysi sine vlla miseratione, duobus vel tribus testibus moritur, quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui filiū Dei conculcauerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sancti-

sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit?
Omnis qui recedit, & non permanet in doctrina Christi, Deum non habet. 2.Ioan. 2.

EVCHARISTIAE SACRAMENTVM IN SCRIPTVRIS CERTITVDINALITER PRAEFIGVRATVM.

In oblatione Melchisedech.

MElchisedech Rex Salem proferens panem & vinum (erat enim sacerdos altissimi) benedixit ei. Genes.14.

Renes vestros accingetis, & calciamenta habebitis in pedibus vestris, tenentes baculos in manibus, & comedetis festinantes [agnum.] est enim Phase, id est transitus Domini. Exo.12.

In manna.

Iste est panis, quem Dominus dedit vobis ad vescendum. 16

Pro quibus angelorum esca nutriuisti populum tuum, paratum panem de cœlo præstitisti illis, sine labore, omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suauitatem. Substantiam enim tuam dulcedinem tuam, quam in filios habes, ostendebas, & deseruiēs vniuscuiusque voluntati ad id quod quisque volebat conuertebatur. Sapien.16.

Manna tuum non prohibuisti ab ore eorum. Nee.7.

Omnes eandem escam spiritualem manducauerunt, & omnes eundem potum spiritualē biberunt. (Bibebant autē de spirituali, cōsequēte eos petra: petra autem erat Christus.) 1.Cor.10.

A prophetis fideliter prænunciatum.

Mala. 1. Non eſt mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non ſuſcipiam de manu veſtra: Ab ortu enim ſolis vſque ad occaſum magnum eſt nomen meum in gentibus, & in omni loco ſacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda: quia magnum eſt nomen meum in gentibus, dicit Dominus exercituum.

3 Ipſe enim quaſi ignis conflans, & quaſi herba fullonum. Et ſedebit conflans & emundans argentum, & purgabit filios Leui. Et colabit eos, quaſi aurum, & quaſi argentum, & erunt Domino offerentes ſacrificia in iuſtitia. Et placebit Domino ſacrificium Iuda & Ieruſalem, ſicut dies ſeculi, & ſicut anni antiqui.

A Domino vtiliter inſtitutum.

Matt. 26 Veſpere facto diſcubuit, & duodecim cum eo:
Marc. 14. cœnantibus autem eis, accepit Ieſus panem,
Luc. 22. & benedixit, fregit, deditque diſcipulis ſuis, & ait: Accipite & comedite, Hoc eſt corpus meum. Et accipiens calicem, gratias egit, & dedit illis, dicẽs: Hic eſt enim ſanguis meus noui teſtamenti, qui pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.

1. *Cor.* 11. Ego enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Ieſus, in qua nocte tradebatur, accepit panem, & gratias agẽs fregit, & dixit: Accipite & manducate, hoc eſt corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem.

Simi-

Similiter & calicem poſtquam cœnauit dicens: Hic calix nouum teſtamentum eſt in meo ſanguine, hoc facite quotieſcunque bibetis, in meam commemorationem. Quotieſcunque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis, donec veniat.

A nobis reuerenter ſumendum ob ipſius ſublimitatem. Vnde præfiguratur in agno paſchali.

Decima die menſis huius tollat vnuſquiſque agnum per familias & domos ſuas. *Exodi.12*

Anima polluta, quæ ederit de carnibus hoſtiæ pacificorum, quæ oblata eſt Domino, peribit de populis. *Leuit.7.*

Omnis homo qui acceſſerit de ſtirpe veſtra ad ea, quæ conſecrata ſunt, & quę obtulerint filij Iſraël Domino, in quo eſt immunditia, peribit coram Domino. *22*

Leproſus aut patiens fluxum ſeminis non veſcetur de his, quæ ſanctificata ſunt mihi, donec ſanetur. *Ibidem*

Cùm lauerit carnem ſuam aqua, & occubuerit ſol, tunc mundatus veſcetur ſanctificatis, quia cibus illius eſt. *Et infra.*

Omnis alienigena non comedet de ſanctificatis, inquilinus ſacerdotis & mercenarius non veſcentur ex eis. *Ibidem.*

Qui mundus eſt in domo tua, veſcetur ex eis. *Num. 18.*

Non habeo panes laicos ad manum, ſed tãtùm panem ſanctum, ſi mundi ſunt pueri, maximè à mulieribus, manducent: & reſpondit *1. Reg.11.*

Dauid

Dauid ſacerdoti, & dixit ei, Et quidem ſi de mulieribus agitur, continuimus nos ab heri & nudiuſtertius, quando egrediebamur, [à propriis vxoribus,] & fuerunt vaſa puerorum ſancta.

2. Reg. 6. Oza interfectus eſt cùm tetigiſſet arcam vna de cauſa, quoniam acceſſerat nocte ad vxorem ſuam.

4. Reg. 4. Animaduerto quòd vir Dei ſanctus eſt iſte, qui frequenter tranſit per nos, [vtinam maneret] Faciamus ei cœnaculum paruum. [imo magnum Regi] & ponamus ei in eo lectulum & menſam & candelabrum, vt cùm venerit ad nos, maneat ibi.

Zach. 9. Quid enim bonum eius, & quid pulchritudo eius niſi frumentum electorum? & vinũ germinans virgines?

Matth. 9. Multi publicani & peccatores diſcumbebãt cũ Ieſu & diſcipulis illius [etiã hodie] [& infra] Quare cum publicanis & peccatoribus mãducat magiſter veſter?

7 Nolite ſanctum dare canibus, neque mittatis margaritas veſtras ante porcos.

9 Neque mittunt vinum nouum in vtres veteres: alioquin rumpuntur vtres, & effunditur vinum, & vtres pereunt.

15 Non lauant manus [multi] cùm panem [ſanctum] manducant.

22 Amice quomodo huc intraſti non habens veſtem nuptialem? at ille obmutuit. Tunc dixit Rex miniſtris: Ligatis manibus, & pedibus eius, mittite eũ in tenebras exteriores, ibi erit fletus

fletus & ſtridor dentium.

Accepto corpore, Ioſeph inuoluit illud in ſin- 27
done munda[& tu in quali?]

Vbi eſt refectio mea, vbi paſcha cum diſcipulis *Marc.14.*
meis manducem?

Domine non ſum dignus vt intres ſub tectum *Luc.7.*
meum.

Intraui in domum tuum, aquam pedibus meis *Ibidem*
non dediſti [malus hoſpes:] hæc autem la-
chrymis rigauit pedes meos, & capillis ſuis
terſit. Oſculum mihi non dediſti: hæc autē ex
quo intraui, non ceſſauit oſculari pedes meos.
Oleo caput meum non vnxiſti: hæc autē vn-
guento vnxit pedes meos.

Vbi eſt diuerſorium meum, vbi Paſcha cum di- 21
ſcipulis meis manducem?

Amen amen dico vobis, niſi manducaueritis *Ioan.6.*
carnem Filij hominis, & biberitis eius ſan-
guinem, non habebitis vitam in vobis. Ca-
ro enim mea verè eſt cibus, & ſanguis meus
verè eſt potus: qui manducat meam carnem,
& bibit meum ſanguinem, in me manet, &
ego in illo.

Epulemur non in fermento veteri, neque in fer- *1.Cor. 5.*
mento malitiæ & nequitiæ, ſed in azymis
ſynceritatis & veritatis.

Calix benedictionis cui benedicimus, nonne 10
communicatio ſanguinis Chriſti eſt? Et pa-
nis quem frangimus, nónne participatio cor-
poris Domini eſt?

Quoniam omnes de vno pane & de vno calice *Infra.*
participamus.

Non

Ibidem Non poteſtis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum (ſimul.)

Ibidem Non poteſtis menſæ Domini participes eſſe, & menſæ dæmoniorum.

11 Accipite & manducate, hoc eſt corpus meum, quod pro vobis tradetur.

Ibidem Quicunque manducauerit panem, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & ſanguinis Domini.

Ibidem Probet ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat.

Ibidem Qui manducat & bibit indignè, iudicium ſibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini. Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles, & dormiunt multi.

Ob noſtram vtilitatem.

3. Reg. 19. Vnde in figura Elias in fortitudine cibi ab Angelo allati ambulauit ad montem Dei Oreb.

Luc. 15. Adducite vitulum ſaginatum, & occidite, & mãducemus, & epulemur.

16 Zachæe feſtinans deſcende, quia hodie in domo tua oportet me manere.

Ioan. 6. Amen amen dico vobis, non Moſes dedit vobis panem de cœlo, ſed pater meus dat vobis de cœlo panem verum. Panis enim verus eſt, qui de cœlo deſcendit, & dat vitam mundo.

Ibidem. Ego ſum panis vitæ: qui venit ad me, non eſuriet.

Ibidem Hic eſt panis de cœlo deſcendens, vt ſi quis ex ipſo manducauerit non moriatur. Ego ſum panis viuus. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum: & panis quem ego dabo,

bo, caro mea est pro mundi vita.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in eo: & qui manducat me, & ipse viuet propter me. *Ibidem*

Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. *Ibidem*

Pueri communicauerunt carni & sanguini. *Hebr. 3.*

Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo (corporis) deseruiunt. 13

Ob mysterij nobilitatem.

Calix benedictionis, cui benedicimus, nónne communicatio sanguinis Christi est? Et panis quem frangimus, nónne participatio corporis Domini est? Quoniam vnus panis, & vnum corpus multi sumus, omnes qui de vno pane, & de vno calice participamus. *1. Cor. 10.*

Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat. 11

EXCOMMVNICATIONIS VSVS.

Eiiciant de castris omnem [ecclesiæ] leprosum, & qui semine fluit, pollutusque est super mortuo. *Nume. 5.*

Sit ciuitas hæc anathema, & omnia quæ in ea sunt, Domino. *Iosue 6.*

Non poterit Israël stare ante hostes suos, & eos fugiet, quia pollutus est anathemate. 7

Non ero vltra vobiscum, donec conteratis eum, qui huius sceleris reus est. *Ibidem*

Anathema in medio tui est Israël, non poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur *Ibidem*

à te,qui contaminatus eſt hoc ſcelere.

Zac.14. Anathema non erit amplius, ſed ſedebit Ieruſalem ſecura.

1.Mac.5. Iudas anathematizauit filios Beam [iniquus gratiæ.]

Matt.16. Quodcunque ligaueris ſuper terram [excommunicando]erit ligatum & in cœlis: & quocunque ſolueris ſuper terram,erit ſolutum & in cœlis.

18 Si autem eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus.

1.Cor.5. Scripſi vobis in epiſtola,ne commiſceamini fornicariis huius mundi, aut auaris, aut rapacibus,aut idolis ſeruientibus. Alioquin debueratis de hoc mundo exiſſe.

Ibidem Nunc autem ſcripſi vobis non commiſceri,ſi is qui frater nominatur inter vos,eſt fornicator, aut auarus,aut idolis ſeruiens,aut maledicus, aut ebrioſus,aut rapax,cum eiuſmodi nec cibum ſumere.

Ibidem Auferte malum ex vobis ipſis.

16 Si quis non amat Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ſit anathema,maranata.

Gal.1. Licet nos,aut angelus de cœlo euangelizet vobis preter quàm quod euangelizauimus vobis,anathema ſit.

2.Thes.3. Si quis non obedierit verbo noſtro, per epiſtolam,hunc notate, & non commiſceamini cũ illo, vt confundatur : & nolite quaſi inimicũ exiſtimare,ſed corripite,vt fratrem.

2.Ioan. Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec

Aue

Aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi Aue, communicat operibus eius malignis. Ecce prædixi vobis, vt in die Domini non confundamini.

Effectus.

Ego abſens corpore, præſens autem ſpiritu, iam iudicaui vt præſens tradere huiuſmodi hominem ſatanæ [per excommunicationẽ] in interitũ carnis, vt ſpiritus ſaluus ſit in die Domini. *1. Cor. 5.*

Quos tradidi ſatanæ, vt diſcant non blaſphemare. *1. Tim. 1.*

Abuſus.

Iam conſpirauerant Iudæi, vt ſi quis eum confiteretur eſſe Chriſtum, extra ſynagogã fieret. *Ioan. 9.*

Abſque ſynagogis facient vos. Sed venit hora, vt omnis, qui interficit vos, arbitretur obſequium ſe præſtare Deo, & hæc facient vobis, quia non nouerunt patrem, neque me. *16.*

EXEMPLVM BONVM.

DEſcribe ſermones legis huius in volumine cordis, accipiens exemplar à ſacerdotibus Leuiticæ tribus. *Deut. 17.*

Exemplo didici diſciplinam. *Pro. 24.*

Quàm bonum eſt correptum manifeſtare pœnitentiam [in exemplum.] ſic enim effugies voluntarium peccatum. *Eccle. 30.*

Vidi, & ecce, candelabrum aureum totum [per charitatem] & lampas eius ſuper caput illius, & Luc. 8. *Zach. 4.*

Accenderunt lucernas, quæ ſuper candelabrum erant, & lucebant in templo. *1. Mac. 4.*

6. Adoleſcentibus templum forte relinquam.

Mat.5. Non poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem po
Luc.11. ſita,neque accendũt lucernam,& ponunt ſub modio, neque in abſcondito, ſed ſuper candelabrum, vt luceat omnibus, qui in domo ſunt,& qui ingrediuntur lumen videant.

Ibidem. Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent patrẽ veſtrum, qui in cælis eſt.

6. Si lumen,quod in te eſt, (deberet eſſe) tenebræ ſunt, ipſæ tenebræ quantæ erunt?

Luc.11. Vide ne lumen, quod in te eſt, tenebræ ſint.

12. Lucernæ ardentes in manibus veſtris.

Ioan.3. Qui facit veritatem,venit ad lucem,vt manifeſtentur opera eius, quia in Deo facta ſunt.

Rom.12. Prouidentes bona non tantùm coram Deo, ſed etiam coram omnibus hominibus.

15. Vnuſquiſque veſtrum proximo ſuo placeat in bonum ad ædificationem.

1.Cor.11. Imitatores mei eſtote ſicut & ego Chriſti.

14. Omnia ad ædificationem fiant.

2.Cor.2. Chriſti bonus odor ſumus in Deo, in his, qui ſalui fiunt, & in his qui pereunt, aliis quidem odor mortis in mortem; aliis autẽ odor vitæ in vitam.

6. In omnibus exhibeamus noſmetipſos,ſicut Dei miniſtros, in multa patientia.

1.Cor.4. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros Chriſti,& diſpenſatores miniſteriorum Chriſti.

2.Cor.9. Veſtra æmulatio prouocauit plurimos.

Phil.2. Sitis ſine querela & ſimplices filij Dei, ſine reprehenſione in medio nationis prauæ,& peruerſæ,

uerſæ, inter quos lucetis ſicut luminaria in mundo: verbum vitæ continentes ad gloriam meam in die Chriſti.

Modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus. *Ibid.4.*

Præcepimus vobis fratres, vt honeſtè ambuletis ad eos qui foris ſunt, & nullius aliquid deſideretis. *1.Theſ.4*

Ab omni ſpecie mala abſtinete vos. *5.*

Exemplum eſto fidelium in verbo, & conuerſatione, in charitate, in fide, in caſtitate, vt profectus tuus manifeſtus ſit omnibus. *1.Tim.4.*

In omnibus præbe teipſum exemplum bonorũ operum, in doctrina, in integritate, in grauitate, verbum ſanum irreprehenſibile. *Tit.2.*

Quis ſapiens & diſciplinatus inter vos? oſtendat ex bona conuerſatione operationẽ ſuam in manſuetudine ſapientiæ. *Iac.3.*

Exemplum accipite fratres exitus mali & longanimitatis, & laboris & patientiæ, prophetas, qui locuti ſunt in nomine Domini. *5.*

Conuerſationem veſtram inter Gentes habentes bonam, vt in eo, quod detractant de vobis, tãquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos conſiderantes, glorificent Deum in die viſitationis. *1.Pet.2.*

Sic eſt voluntas Dei, vt benefacientes obmuteſcere faciatis imprudentium hominũ ignorantiam. *Ibidem.*

Chriſtus paſſus eſt pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt ſequamini veſtigia eius. *Ibidem.*

Malum exemplum, & ſcandalum vitandum.

Siquis aperuerit ciſternam & foderit, & non *Exo.21.*

operuerit eam, cecideritque bos, vel asinus in eam, reddet dominus cisternæ pretium iumentorum: quod autem mortuum est, ipsius erit.

Ibidem. Reddet animam pro anima.

23. Non sequeris turbam ad faciendum malum: nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiæ, vt à vero deuies.

*Deut.*18. Caue ne imitari velis abominationes Gentium.

22. Facies murum tecti per circuitum, ne effundatur sanguis in domo tua, & sis reus labente alio, & in præceps ruente.

2.*Reg.*20. Quare præcipitas hæreditatem Domini [exemplo tuo.]

*Baru.*6. Videte ne & vos similes efficiamini factis alienis [in malum.]

*Matth.*5. & 18. Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & proiice abs te: & si manus tua dextera scãdalizat te, abscinde eam, & proiice abs te.

17. Vt non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & eum piscem, qui primùm ascẽderit, tolle: & aperto ore eius, inuenies staterem: illum sumens, da eis pro me & te.

18. Qui scandalizauerit vnum ex pusillis istis minimis, qui in me credunt, expedit ei, vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris.

Ibidem. Væ mundo à scandalis, necesse est enim vt veniant scandala: veruntamen væ homini per quem scandalum venit.

*Rom.*14. Ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum.

Si

Si propter cibum tuum frater tuus contriſtatur, iam non ſecundum charitatem ambulas. *Ibidem.*

Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Chriſtus mortuus eſt.

Noli propter eſcam deſtruere opus Dei. *Ibidem.*

Omnia quidem munda ſunt, ſed malum eſt homini, qui per offendiculum alterius manducat. *Ibidem.*

Bonum eſt non manducare carnem, & non bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut ſcandalizatur, aut infirmatur. *Ibidem.*

Videte ne fortè hæc licentia veſtra, offendiculum fiat infirmis. *1. Cor. 8.*

Peribit infirmus in tua conſcientia frater, propter quem Chriſtus mortuus eſt? *Ibidem.*

Sic peccantes in fratres, & percutientes conſcientiam eorum infirmam, in Chriſtum peccatis. Quapropter ſi eſca ſcandalizat fratrem meum, non manducabo carnes in æternum, ne fratrem ſcandalizem. *Ibidem.*

Nemini dantes vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium noſtrum. *2. Cor. 6.*

EXEMPLVM IN CORRECTIONEM ET CAVTELAM.

SI declinaſti à viro tuo, atque polluta es, & concubuiſti cum altero viro, det te Dominus in maledictionẽ exemplumque cunctorum in populo ſuo. *Num. 5.*

Gladio & igne pereat, & ſic deleatur, vt non ſolùm hominibus, ſed etiam beſtiis ſit in ſempiternum, pro exemplo contemptus & inobedientiæ. *Heſt. 16.*

Iob.17. Posuit me quasi in prouerbium vulgi,& exemplum suum coram eis.

Eccle. 19. Qui se iungit fornicariis, nequam erit, putredo & vermes hæreditabunt eum, & extolletur in exemplum maius, & tolletur de numero eius.

Iere.48. Erit Moab in derisum omnibus, & in exemplũ in circuitu suo.

Naum 3. Proiiciam super te omnes abominationes tuas, & contumeliis te afficiam, & ponam te in exemplum.

2.Pet.2. Ciuitates Sodomorum & Gomorrhæorum in cinerem redigens euersione damnauit, exemplum eorum, qui impiè acturi sunt, ponens.

Iuda. Sodoma & Gomorrha & finitimæ ciuitates simili modo exfornicatæ,& abeuntes post carnem alteram,factæ sunt exemplũ ignis æterni pœnam sustinentes.

EXERCITIVM.

Pro.12. QVi operatur terram suam, satiabitur panibus.

Eccl.9. Quodcunque facere potest manus tua, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quò tu properas.

EXPERIENTIA LAVDABILIS.

34. VIr in multis expertus, cogitabit multa; & qui multa didicit, enarrabit intellectum. Qui non est expertus, pauca recognoscit.

FAMA DECENTER PRO-
CVRANDA.

FAma bona impinguat oſſa. *Pro. 15.*
Melius eſt nomen bonum, quàm diuitiæ 22.
multæ: ſuper argentum enim & aurum, gratia bona.
Melius eſt nomen bonũ quàm vnguenta pretioſa: & dies mortis, die natiuitatis. *Eccle. 7.*

Diligenter conſeruanda.

In omnibus operibus tuis præcellens eſto. 33.
Ne famæ tuæ maculam imprimas.
Curam habe de bono nomine. Hoc enim magis permanebit tibi, quàm mille theſauri pretioſi & magni. Bonæ vitæ numerus dierum, bonum autem nomen permanebit in æternum. 41.

FAMILIARITAS HONESTA.

ADuocatus à potẽtiore, diſcede, ex hoc enim magis te aduocabit. Ne improbus ſis, ne impingaris, & ne longè ſis ab eo, ne eas in obliuionem. *Eccle. 13.*

Inhoneſta.

Subtrahe pedem tuum de domo proximi tui, ne quando ſatiatus oderit te. *Pro. 25.*
Domum fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis tuæ. 27.
Pes fatui facilis in domum proximi, & homo peritus confundetur à perſona potentis. *Eccl. 21.*
Stultus à feneſtra reſpiciet in domũ, vir autem eruditus, foris ſtabit.
Stultitia hominis auſcultare per oſtium, & prudens grauabitur contumelia. *Ibidem.*

FALSVM TESTIMONIVM.

Exo. 20. NOn loquaris contra proximum tuum falsum testimonium.

23. Non vnges manum tuam, & pro impio dicas falsum testimonium.

Deu. 19. Cùm diligentissimè perscrutantes inuenerint, falsum testem dixisse contra fratrem suum mendacium, reddent ei, sicut fratri suo facere cogitauit, & auferes malum de medio tui: vt audientes cæteri timorem habeant, & nequaquam talia facere audeant.

Psal. 26. Insurrexerunt in me testes iniqui.

34. Surgentes testes iniqui, quæ ignorabam interrogabant me.

Prou. 6. Sex sunt, quæ odit Dominus, & septimum detestatur anima eius, testem fallacem.

12. Qui mentitur, testis est fraudulentus.

Ibidem. Et qui testis est repentinus, concinnat linguam mendacij.

Ibidem. Abominatio est Domino labia mendacia.

14. Qui autem fideliter agunt, placent illi.

Ibidem. Testis fidelis non mentietur, profert mendaciũ dolosus testis.

Ibidem. Liberat animas testis fidelis, & profert mendacia versipellis.

19. Testis falsus non erit impunitus: & qui mendacia loquitur, non effugiet.

Ibidem. Testis iniquus deridet iudicium: & os impiorũ deuorat iniquitatem.

21. Testis mendax peribit.

24. Ne sis testis frustra contra proximum tuum.

25. Iaculum & gladius & sagitta acuta, homo qui

loqui-

loquitur contra proximum suum falsum testimonium.

Non accipias faciem aduersus faciem tuam, nec aduersus animam tuam mendacium. *Eccl.4.*

Noli amare mendacium aduersus fratrē tuum, neque in amicum similiter facias. *7.*

Noli velle mentiri omne mendacium, assiduitas enim illius non est bona. *Ibidem.*

De corde exeunt falsa testimonia, & hæc coinquinant hominem. *Mat.15. & 19.*

Non falsum testimonium dices. *Exod.20.*

Deponentes omne mendacium, loquimini veritatem vnusquisque cum proximo suo. *Ephe.4.*

Nolite mentiri inuicem. *Col.3.*

FERMENTI CONDITIO BONA.

Simile est regnum cælorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum. *Mat.13. Luc.13.*

Mala.

Intuemini & cauete à fermento [id est, à doctrina & hypocrisi] Pharisæorum, & Sadducæorum. *Mat.16.*

Expurgate vetus fermentum, vt sitis noua conspersio, sicut estis azymi: etenim Pascha nostrum immolatus est Christus. Itaque epulemur non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ, sed in azymis synceritatis, & veritatis. *1.Cor.5.*

FIDEIVSSIO SOLERTER CAVENDA.

Affligetur malo, qui fidem facit pro extraneo. *Pro.11.*

Stultus

Pro.17. Stultus homo plaudet manibus, cùm spoponderit pro amico suo.

20. Tolle vestimentum eius, qui fideiussor extitit alieni, & pro extraneis aufer pignus ab eo.

22. Noli esse cum his qui defigunt manus suas, & qui vades se offerunt pro debitis. Si enim nõ habes vnde restituas, quid causæ est, vt tollat operimentum tuum de cubili tuo?

Eccle.8. Non spondeas super virtutem tuam: quòd si spoponderis, quasi restituens cogita.

29. Vir repromittit de proximo suo, & cùm perdiderit reuerentiã, derelinquetur ab eo. Repromissio nequissima multos perdidit diligentes, & commouit illos, quasi fluctus maris. Viros potentes gyrans migrare fecit, & vagati sunt in gentibus alienis.

Vigilanter redimenda.

Prou.6. Fili mi, si spoponderis pro amico tuo, defixisti apud extraneum manum tuam. Illaqueatus es verbis oris tui, & captus propriis sermonibus. Fac ergo quod dico, fili mi, & temetipsum libera: quia incidisti in manum proximi tui. Discurre, festina, suscita amicum tuum; Ne dederis somnum oculis tuis, nec dormitent palpebræ tuæ. Eruere quasi damula de manu, & quasi auis de manu aucupis.

Ex corde recognoscenda.

Eccle.29. Vir bonus fidem facit proximo suo, & qui perdiderit, confusionem derelinquet sibi. Gratiam fideiussoris ne obliuiscaris, dedit enim pro te animam suam. Repromissionẽ fugit pecca-

peccator & immundus. Bona repromissoris sibi ascribit peccator, & ingratus sensu derelinquit liberantem se.

Recupera proximum secundũ virtutem tuam, & attende tibi ne incidas. *Ibidem.*

FIDES.

A Magnitudine speciei & creaturæ cognoscibiliter poterit creator horum videri. *Sap. 13.*

Domine oculi tui fidem respiciunt. *Iere. 5.*

Periit fides, & ablata est de ore eorum. *7.*

Sponsabo te mihi in fide. *Osea 2.*

Quid cogitatis inter vos modicæ fidei? *Mat. 16.*

Respondit ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes, & nos credimus, & cognouimus, quia tu es Christus filius Dei. *Ioan. 6.*

Gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus vobis, quia fides vestra annuntiatur in vniuerso mundo. *Rom. 1.*

Iustitia Dei est per fidem Iesu Christi, in omnes, & super omnes, qui credunt in eum: nõ enim est distinctio. *3.*

In fide viuo filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me, non abiicio gratiam Dei. *Gala. 2.*

Cognoscite quia qui ex fide sunt, hi sunt filij Abrahæ. *3.*

Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham. *Ibidem.*

Nos autem qui diei sumus, sobrij simus, induti loricam fidei. *1. thes. 5.*

Sancti per fidem vicerunt regna. *Heb. 11.*

1.Ioan.5. Dedit nobis sensum, vt cognoscamus verum Deum, & simus in vero filio eius.

Fides proximo rectè seruanda.

Sic Iosue Gabaonitis promissam seruauit fidē, dicens,

Iosue 9. Iurauimus eis in nomine Dei Israel, & idcirco non possumus eos contingere.

Prou.20. Multi homines misericordes vocantur. Virum autem fidelem quis inueniet?

Eccle.29. Vir bonus fidem facit proximo suo.

42. Non duplices sermonem auditus de reuelatione sermonis absconditi, & eris verè sine confusione, & inuenies gratiam in cōspectu omnium hominum.

Esai.21. Qui incredulus est, infideliter agit.

Cum periculo frangitur.

Ezech.17. Et qui dissoluit pactum, nunquid effugiet? Viuo ego, dicit Dominus, quoniam in loco regis, qui constituit eum Regem, cuius fecit irritum iuramentū, & soluit pactum, quod habebat cum eo in medio Babylonis morietur.

Ibidem. Spreuerat iuramentum vt solueret fœdus, & ecce dedit manum suam, & cùm omnia hæc fecerit, non effugiet.

Fidei necessitas.

Ierem.5. Circuite vias Ierusalem, & aspicite & considerate, & quærite in plateis eius, an inueniatis virum facientem iudicium, & quærentem fidem, & propitius ero ei. Quòd si etiam, viuit Dominus, dixerint, & hoc falsò iurabunt: Domine oculi tui respicient fidem.

Rom.14. Omne, quod non est ex fide, peccatum est.

In

In omnibus sumentes scutũ fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. *Ephe.6.*

Sine fide impossibile est placere Deo: credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit. *Heb.11.*

Vnitas.

Obsecro vos fratres per nomen Domini nostri Iesu Christi, vt idipsum dicatis omnes, & nõ sint in vobis schismata. Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem scientia. *1.Cor.1.*

Omnes enim filij Dei estis per fidem, quæ est in Christo Iesu. *Gala.3.*

Vna fides, vnum baptisma. *Ephe.4.*

Firmitas.

Vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab illo. *Tob.2.*

Fides in seculum stabit. *Eccl.40.*

Fides cinctorium renum eius. *Esa.11.*

Erit fides in temporibus suis. *33.*

Et portæ inferi non præualebunt aduersus eam. *Matth.16*

Ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua. *Luc.22.*

Non pro eis rogo tantùm, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me. *Ioan.17.*

Vigilate, state in fide. *1.Cor.16.*

Bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui. *2.Tim.4.*

Fidei virtus.

Oculi Domini contemplantur vniuersam terram, & præbent fortitudinem his, qui corde perfecto credunt in eum. *2.Par.16.*

Credite

2.*Par.*20 Credite in Domino Deo veſtro, & ſecuri eritis: credite prophetis eius, & cuncta euenient proſpera.

*Mat.*8. *Mar.*4. Quid timidi eſtis modicæ fidei? Necdum habetis fidem?

*Mat.*9. Secundum fidem veſtram, fiat vobis.

14. Modicæ fidei quare dubitaſti?

17. Quare nos non potuimus eiicere illum? Dicit illis Ieſus, Propter incredulitatem veſtram. Amen quippe dico vobis, ſi habueritis fidem ſicut granũ ſinapis, dicetis monti huic, tranſi hinc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis.

21. *Mar.*11. *Luc.*17. Amen dico vobis, ſi habueritis fidẽ, & non hæſitaueritis, non ſolũ de ficulnea facietis: ſed & ſi monti huic dixeritis, Tolle, & iacta te in mare, fiet: & quodcunque dixeritis, fiat; fiet vobis.

*Mar.*6. Confidite, ego ſum, nolite timere.

9. Omnia poſſibilia ſunt credenti.

*Luc.*8. Dixit autem illis: Vbi eſt fides veſtra?

*Ioan.*14. Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio & ipſe faciet, & maiora horũ faciet.

1.*Cor.*2. Fides veſtra non ſit in ſapientia hominum, ſed in virtute Dei.

*Iacob.*1. Poſtulet in fide nihil hæſitans: qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento mouetur, & circunfertur.

1.*Pet.*1. Probatio fidei veſtræ, multo pretioſior eſt auro, quod per ignem probatur.

1.*Ioan.*5. Hæc eſt victoria, quæ vicit mundũ, fides noſtra.

Fidei

Fidei qualitas, quo ad obiectum.

Hęc scripta sunt, vt credatis, quia Iesus est Christus filius Dei, & vt credentes, vitam habeatis in nomine eius. *Ioan. 20.*

Finis legis Christus ad iustitiam omni credenti. *Rom. 10.*

Quæ pars fideli cum infideli? *2. Cor. 6.*

Fides est sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium. *Hebr. 11.*

Crede in Dominum Iesum, & saluus eris, tu, & domus tua. *Act. 16.*

Quo ad subiectum in corde.

Qui credit Deo, attendit mandatis: & qui confitebitur, non minorabitur. *Eccl. 32.*

In ore.

Omnis ergo, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in cœlis est: qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cœlis est. *Matt. 10.*

Qui me erubuerit, & meos sermones, hunc Filius hominis erubescet, cùm venerit in maiestate sua & Patris & sanctorum angelorum. *Luc. 9.*

Dico vobis, omnis quicunque confessus fuerit me coram hominibus, & filius hominis confitebitur illum coram Angelis Dei. Qui autem negauerit me coram hominibus, negabitur coram Angelis Dei.

Si confitearis in ore tuo Dominũ Iesum Christum, & in corde tuo credideris, quòd Deus excitauit eum à mortuis, saluus eris: corde *Roma. 10.*

enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.

2.Tim.2. Si negauerimus, & ille negabit nos.

Opere.

Matt.7. Non omnis, qui dicit mihi, Domine Domine, intrabit in regnum cœlorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cœlis est, ipse intrabit in regnum cœlorum.

28 Docentes eos seruare omnia, quæcunque mandaui vobis.

Luc. 6. Quid vocatis me, Domine Domine, & non facitis quæ dico?

8 Ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt, & hi radices non habent.

12 Ille seruus qui cognouit voluntatem Domini sui, & non se præparauit, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis: qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis.

Ioan.13. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.

Galat. 5. Nam in Christo Iesu neque circuncisio aliquid valet, neque præputium, sed fides, quæ per charitatem operatur.

Ephe.2. Ipsius sumus factura creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ præparauit Deus, vt in illis ambulemus.

Tit.1. Confitētur se nosse Deum, factis autem negant.

2 Apparuit gratia Dei saluatoris nostri omnibus hominibus: erudiens nos, vt abnegantes omnem impietatem, & secularia desideria, sobriè & iustè & piè viuamus in hoc seculo.

3 Discant autem & vestri, bonis operibus præesse ad

ad vſus neceſſarios, vt non ſint infructuoſi.

Curent bonis operibus præeſſe, qui credunt Deo. *Ibidem*

Probatio fidei veſtræ patientiam operatur. *Iaco. 1.*

Quid proderit fratres mei, ſi fidem quis dicat ſe habere, opera autem non habeat? Nunquid poterit fides ſaluare eum? *2*

Vis ſcire ô homo inanis, quoniam fides ſine operibus mortua eſt? Abraham pater noſter, nónne ex operibus iuſtificatus eſt, offerens Iſaac filium ſuum ſuper altare? Vides quoniam fides cooperatur operibus illius, & ex operibus fides conſummata eſt? Et ſuppleta eſt ſcriptura dicens: Credidit Abraham Deo, & reputatum eſt illi ad iuſtitiam, & amicus Dei appellatus eſt. Videtis quoniam ex operibus iuſtificatur homo, & non ex fide tantum. *Ibidem*

Sicut enim corpus ſine ſpiritu mortuum eſt, ita fides ſine operibus mortua eſt. *Ibidem*

Vos curam omnem ſubinferentes, miniſtrate in fide veſtra virtutem, in virtute autem ſcientiam, in ſcientia autem abſtinentiam, in abſtinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem. Hæc enim ſi vobiſcum adſint & ſuperent, non vacuos, nec ſine fructu vos conſtituẽt in Domini noſtri Ieſu Chriſti cognitione. Cui enim non præſto ſunt hæc, cæcus eſt, & manu viam tentans, obliuionem accipiens purgationis veterum ſuorum delictorum. *2. Pet. 1.*

Ibidem. Quapropter fratres magis satagite, vt per bona opera certam vestram vocationẽ & electionem faciatis: hæc enim facientes non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternũ regnum Domini & saluatoris nostri Iesu Christi.

Fidei vtilitas: nam præstat iustificationem.

1.Reg.19. Dominus retribuet vnicuique secundum iustitiam suam & fidem.

Prou.15. Per misericordiam & fidem purgantur peccata: per timorem autem Domini declinat omnis à malo.

Sapien.1. Sentite de Domino in bonitate, & ipsum syncero corde quærite: quoniam inuenitur ab his qui non tentant illum; apparet autem eis, qui fidem habent in illum.

Eccl.2. Crede Deo, & recuperabit te.

Ioan.1. Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine eius.

3 Sic Deus dilexit mundum, vt filium vnigenitum suum daret, vt omnis, qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Ibidem Qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit, iam iudicatus est, quia non credidit in nomine vnigeniti filij Dei.

Ibidem Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam æternam, sed ira Dei manet super eum.

5 Qui verbum meum audit, & credit ei, qui misit me, habet vitam æternam, & in iudicium non veniet: sed transiit à morte in vitam.

Hoc

Hoc est opus Dei, vt credatis in eum, quem 6
misit ille.

Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina 7
de ventre eius fluent aquæ viuæ. Hoc autem
dixit de spiritu, quem accepturi erant creden-
tes in eum: nondum enim erat Spiritus da-
tus; quia Iesus nondum erat glorificatus.

Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vi- 11
uet: & omnis qui viuit, & credit in me, non
morietur in æternum.

Credite in lucem, vt filij lucis sitis. 12

Ego lux in mundum veni, vt omnis qui credit *Ibidem*
in me, in tenebris non maneat.

Nũc sine lege, iustitia Dei manifestata est, testi- *Rom. 3.*
ficata à lege & prophetis. Iustitia autem Dei
per fidem Iesu Christi, in omnes, & super
omnes, qui credunt in eum.

Arbitramur enim iustificari hominẽ per fidem *Ibidem*
sine operibus legis.

Virtus enim Dei est, in salutem omni credenti. *Rom. 1.*

Iustificati ex fide, pacem habeamus ad Deum, 5
per Dominum nostrũ Iesum Christum, per
quem habemus accessum per fidem in gra-
tiam istam, in qua stamus, & gloriamur in
spe gloriæ filiorum Dei.

Non iustificatur homo ex operibus legis, nisi *Galat. 2.*
per fidem Iesu Christi.

Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli 3
Abraham.

Nos spiritu ex fide spem iustitiæ expectamus. 6

Huic omnes prophetæ testimonium perhibẽt, *Act. 10.*
remissionem peccatorum accipere, per no-

men eius, omnes qui credunt in eum.

13 In hoc omnis, qui credit, iustificatur.

15 Fide purificans corda eorum.

1. Ioan. 5. Omnis qui credit, quoniam Iesus est Christus, ex Deo natus est.

Glorificationem.

Tob 2. Vitam illam expectamus, quam Deus daturus est iis, qui fidē suam nunquam mutant ab eo.

Eccl. 2. Qui timetis Dominum, credite illi, & non euacuabitur merces vestra.

Marc. 16. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.

Ioan. 5. Amen amen dico vobis, quia qui verbū meum audit, & credit ei, qui misit me, habet vitam æternam: & in iudicium non venit.

6 Hæc est voluntas Patris mei, qui misit me, vt omnis qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam.

17 Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti, Iesum Christum.

Rom. 10. Omnis qui credit in illum, non confundetur.

Ephe. 2. Gratia estis saluati per fidem, & hoc non ex vobis. Dei enim donum est, non ex operibus, vt ne quis glorietur.

2. *Thes.* 1. Oramus semper pro vobis, vt dignetur vos vocatione sua Deus noster, & impleat omnem voluntatem bonitatis suæ, & opus fidei in virtute, vt clarificetur nomen Iesu Christi in vobis, & vos in illo, secundum gratiam Dei nostri, & Domini Iesu Christi.

Act. 26. Ad hoc apparui tibi, vt cōstituam te ministrum & testem eorum, quæ vidisti, & eorum in

quibus

quibus apparebo tibi, eripiens te de populis, & gentibus, in quas nunc ego mitto te aperire oculos eorum, vt conuertãtur à tenebris ad lucem, & de potestate Satanæ ad Deum, vt accipiant remissionem peccatorum & sortem inter sanctos, per fidem quæ est in me.

In quem [scilicet Iesum Christum] nunc quoque non videntes creditis, credentes autem exultabitis lætitia inenarrabili, & glorificata; reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum vestrarum. *1.Pet.1.*

Fides vnde promoueatur.

Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. *Roma.10.*

Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. *Apoca. 2.*

Fidei impedimentum.

Veruntamen filius veniẽs putas inueniet fidem super terram? *Luc.18.*

Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab inuicem accipitis, & gloriam quæ à solo Deo est non quæritis? *Ioan.5.*

Sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis. 10

Cùm autem tanta signa fecisset eis, non credebãt in eum, vt sermo Esaiæ impleretur, quem dixit: Domine quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui reuelatum est? 12

FILIVS DEI NATVRALIS CHRISTVS.

Ecce vox de cœlo dicẽtis: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi cõplacui, ipsum audite. *Matth. 3. & 17. Marc.1.*

Ioan. 1. Vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à patre.

Roma. 1. Paulus seruus Iesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Euangelium Dei, qui factus est ex semine Dauid secundum carnem, qui prædestinatus est filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis, ex resurrectione mortuorum Iesu Christi Domini nostri.

2. Pet. 1. Non enim indoctas fabulas secuti notam vobis fecimus Domini nostri Iesu Christi virtutem, & præscientiam, sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim à Deo patre honorem & gloriam, voce delapsa ad eum huiuscemodi à magnifica gloria, hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum audite.

Filius Dei adoptiuus ex gratia eligitur.

Osee. 1. Erit in loco vbi dicetur eis, Non populus meus vos: dicetur eis, filij Dei viuentis.

Matt. 5. Dico vobis, quoniam potens est Deus, de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.

Ioan. 1. In propria venit, & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, iis, qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

Roma. 8. Quicunque spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei. Non enim accepistis Spiritum seruitutis iterum in timore, sed accepistis Spiritum adoptionis filiorum Dei, in quo clamamus Abba pater.

Fidelis

Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem Filij eius Iesu Christi Domini nostri. 1. Cor. 1.
In Christo Iesu per euangelium ego vos genui. 4
Omnes enim filij Dei estis per fidem, quæ est in Christo Iesu. Galat. 3.
Vbi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege, vt eos, qui sub lege erant, redimeret, vt adoptionem filiorum reciperemus. 4
Quoniam autem estis Filij Dei, misit Deus spiritum Filij sui in corda vestra clamantem Abba pater. Ibidem
Filioli mei quos iterum parturio donec formetur Christus in vobis. Ibidem
Voluntariè enim genuit nos verbo veritatis, vt simus initium aliquod creaturæ eius. Iaco. 1.
Renati non ex semine corruptibili, per verbum Dei viui, & permanentis in æternum. 1. Pet. 1.
Omnis, qui non est iustus, non est ex Deo, & qui non diligit fratrem suum. 1. Ioan. 3.
Omnis qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum. 4

Ad Deum dirigitur.

Filij estote Domini Dei vestri. Deut. 14.
Filius honorat patrem, & seruus Dominum suum. Si ergo pater ego sum, vbi est honor meus? Mala. 1.
Quos præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imaginis Filij sui, vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Rom. 8.
Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet, & non 1. Ioan. 3.

non poteſt peccare, quoniã ex Deo natus eſt.
5 Scimus quia omnis qui natus eſt ex Deo, non peccat, ſed generatio Dei conſeruat eum, & malignus non tanget eum.

A Deo recipitur.

Sapien.5. Tunc ſtabunt iuſti in magna conſtantia aduerſus eos, qui ſe anguſtiauerunt, & qui abſtulerunt labores eorum.

Eſa.63. Tu Domine pater noſter, & redemptor noſter, à ſeculo nomen tuum.

Matth. 6. Sic ergo orabitis: Pater noſter, qui es in cœlis.
23 Vnus eſt pater veſter, qui in cœlis eſt.

Rom.8. Ipſe Spiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro, quòd ſumus filij Dei. Si autem filij, & hæredes: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti.

Galat.4. Itaque iam non eſt ſeruus, ſed filius. Quòd ſi filius, & hæres per Deum.

Filius iræ.

Ephe.2. Eramus natura filij iræ, ſicut & cæteri.

Filii in bonis ſunt inſtituendi, vt Deum timeant.

Deut.5.& Exod. 20. Honora patrem vt bene ſit tibi, & ſis longæuus ſuper terram.

Tob.4. Omnibus diebus vitæ tuæ in mente habeto Deum, & caue, ne aliquando peccato conſentias, & prætermittas præcepta Dei noſtri.
14 Audite ergo filij mei patrem veſtrum. Seruite Domino in veritate, & inquirite, vt faciatis illa, quæ placita ſunt illi. Et filiis veſtris mandate, vt faciãt iuſtitias & eleemoſynas, vt ſint memores Dei, & benedicant eum in omni tempore, & veritate, & in tota virtute ſua.

Quanta mandauit patribus nostris nota facere ea filiis suis vt cognoscat generatio altera. Filij, qui nascentur, & exurgent, narrabunt filiis suis, vt ponant in Deo spem suam, & non obliuiscantur operum Dei, & mandata eius exquirant. *Psal.77.*

Audi fili mi disciplinam patris tui, & legẽ matris tuæ ne dimittas, vt addatur gratia capiti tuo, & torques collo tuo. *Prou.1.*

In timore Domini, fiducia fortitudinis & filiis eius erit spes. 14.

Iustus, qui ambulat in simplicitate sua, beatos post se filios relinquet. 20

Audi fili mi, & esto sapiens, & dirige in via animum tuum. 23

Puer eram ingeniosus, & sortitus sum animam bonam. *Sap.8.*

Ne iucunderis in filiis impiis, si multiplicentur; nec oblecteris super ipsos, si non est timor Dei in illis. Non credas vitæ illorum, & ne respexeris in labores illorũ. Melior est enim vnus timens Deum, quàm mille filij impij. Et vtile est magis mori sine filiis, quàm relinquere filios impios. *Eccl.16.*

Pater filiis notam faciet veritatem tuam. *Esa.38.*

Filij obedite parentibus vestris in Domino, hoc enim iustum est. *Ephes.6.*

Et vos patres nolite ad iracundiam prouocare filios vestros, sed educate illos in disciplina, & correptione Domini. *Ibidem*

Vitia caueant.

Filio doloso nihil erit boni. *Prou.14.*

Seruus

17 Seruus sapiens dominabitur filiis stultis, & inter fratres hæreditatem diuidet.

Ibidem Natus est stultus in ignominiam suam, sed nec pater in fatuo lætabitur.

Ibidem Ira patris filius stultus, & dolor matris, quæ genuit eum.

28 Qui custodit legem, filius sapiens est: qui autem comessatores pascit, confundit patrem suum.

Eccl.7. Filij tibi sunt, erudi illos, & curua illos à pueritia eorum. Filiæ tibi sunt, serua corpus illarũ, & non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. Trade filiam, & grande opus feceris, & homini sensato da illam.

22 Confusio patris est de filio indisciplinato. Filia autem fatua in deminoratione fiet.

Ibidem Filia prudens hęreditas viro suo, at viuens turpiter mœstitiam affert genitori. Imprudens patrem & virum afficit ignominia.

32 A filiis tuis caue, & à domesticis tuis attende.

33 Lacta filium, & pauentem te faciet: lude cum illo, & contristabit te. Non corrideas illi, ne condoleas, & in nouissimo obstupescent dentes tui.

Ibidem Non des filio potestatem in iuuentute, & nẽ despicias cogitatus illius.

33 Filio & mulieri, fratri, & amico, non des potestatem super te in vita tua.

Ibidem Melius est vt filij te rogent, quàm te respicere in manus filiorum tuorum.

Ibidem Ne dederis alij possessionem tuam, ne fortè pœniteat te, & depreceris pro illis.

Filia

Filia patris abſcondita eſt, vigilia & ſolicitudo 42
eius aufert ſomnum: ne fortè in adoleſcentia
ſua adultera efficiatur, & cum viro commorata odibilis fiat: nequando polluatur à virginitate ſua, & in paternis ſuis grauida inueniatur, ne fortè cum viro commorata transgrediatur, aut certè ſterilis efficiatur.

Super filiam luxurioſam confirma cuſtodiam, *Ibidem.* nequando faciat te in opprobriũ venire inimicis, à detractione in ciuitate, & abiectione plebis, & cõfundat te in multitudine populi.

Iuuenes ſimiliter hortare, vt ſobrij ſint. *Tit. 2.*

Honeſte ſe habeant.

Filius ſapiens lætificat patrem; filius verò ſtultus *Prou. 10.* mœſtitia eſt matris ſuæ, & deſpicit eam. *& 15.*

Exultat gaudio pater iuſti, qui ſapientem ge- 23
nuit lætabitur in eo. Gaudeat pater tuus, & mater tua, & exultet, qui genuit te.

Rurſus deteſtatus ſum omnem induſtriam meã, *Eccle. 2.* qua ſub ſole ſtudioſiſſimè laboraui, habiturus hæredem poſt me, quem ignoro vtrum ſapiens an ſtultus futurus ſit, & dominabitur in laboribus meis, quibus deſudaui & ſolicitus fui.

Ex iniquis omnes filij, qui naſcuntur teſtes ſunt *Sap. 4.* nequitiæ aduerſus parentes in interrogatione ſua.

In filiis ſuis agnoſcitur vir. *Eccl. 11.*

In filia non auertente ſe, firma cuſtodiam, ne 26
inuenta occaſione abutatur ſe. Ab omni irreuerentia oculorum eius caue, & ne mireris ſi te neglexerit.

Pro illis corrigendis.

Deut.21. Si genuerit homo filium contumacem & proteruum, qui non audierit patris ac matris imperiū, & coercitus obedire contempserit, apprehendent eū & ducent ad seniores ciuitatis illius, & ad portam iudicij, dicentque ad eos: Filius noster proteruus & contumax est, monita nostra audire contemnit, cōmessationibus vacat, & luxuriæ atque conuiuiis: lapidibus eum obruet populus ciuitatis, & morietur, vt auferatur malū de medio vestri, & vniuersus populus audiens pertimescat.

Eccl. 4. Filij abominationum sunt filij peccatorum, & qui conuersantur secus domus impiorum. Filiorum peccatorum periet hæreditas, & cum semine eorum assiduitas opprobrij.

Ibidem De patre impio queruntur filij: quoniam propter illum sunt in opprobrio.

FOENERATIONIS CONDIT. BONA.

Exod.22. SI pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi, qui habitat tecum, non vrgebis eū, quasi exactor, nec vsuris opprimes.

Deut.23. Non fœnerabis fratri tuo ad vsuram pecuniam, nec fruges, nec quamlibet aliam rem: sed alieno.

Fratri autem tuo absque vsura id, quo indiget commodabis, vt benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni tempore tuo, in terra ad quam ingrederis possidendam.

Eccle.29. Fœnerare proximo tuo in tempore necessitatis illius, & iterum redde proximo in tempore suo. Confirma verbum, & fideliter age cum illo,

illo, & in omni tempore inuenies, quod tibi necessarium est.

Perde pecuniā propter fratrē & amicum: & non abscondas illam sub lapide in perditionem. *Ibidem*

Mala.

Hodie fœneratur quis, & cras expetit, & odibilis est homo huiusmodi. *Eccl. 20.*

Fœneratio est periculosa quo ad accipientem.

Qui accipit mutuum, seruus est fœnerantis. *Prou. 22.*

Multi non causa nequitiæ non fœnerati sunt, sed fraudari gratis timuerunt. *Ecclesi. 22.*

Quo ad facientem.

Noli fœnerari homini fortiori te: quòd si fœneraueris, quasi perditum habe. *Eccle. 8.*

Multi quasi inuentionem æstimauerunt fœnus, & præstiterunt modestiam iis, qui adiuuerunt. Donec accipiant, osculantur manus diuitis, & in promissionibus humiliant vocem suam, & in tempore redditionis postulabit tempus, & loquetur verbis tædij, & murmurationum, & tempus causabitur. Si autem potuerit reddere, aduersabitur. Solidi, vix reddet dimidium, & computabit illud quasi inuentionem. 29

FORMIDO ET PVSILLANIMITAS.

QVis homo formidolosus & corde pauido? vadat & reuertatur in domum suam: ne pauere faciat corda fratrum suorum, sicut ipse timore perterritus est. *Deut. 10.*

Dabit tibi Dominus cor pauidum & deficientes oculos, & animam consumptam mœrore, 28

rore, & erit vita tua, quasi pendens ante te.
Ibidem Mane dices: quis mihi det vesperum? & vespere,
quis mihi det mane? propter cordis tui formidinem, qua terreberis, & propter ea, quæ tuis oculis videbis.
Iob. 5. Bestias terræ non formidabis.
18 Vndique terrebunt eum formidines & inuoluent pedes eius.
Prou. 3. Ne paueas repentinos terrores & irruentes tibi potentias impiorum.
30 Leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum.
Eccle. 7. Noli esse pusillanimus in animo tuo.
Esa. 8. Dominum exercituum ipsum sanctificate, & ipse pauor vester, & ipse timor vester, & erit vobis in sanctificationem.
24 Formido & fouea & laqueus super te, qui habitator es terræ.
35 Pusillanimes confortamini & nolite timere.
Iere. 17. Non sis mihi tu formidini: spes mea tu in die afflictionis.
Ibidem Paueant illi, & non paueam ego.
23 Non formidabunt vltra & non pauebunt.
30 Non erit quem formidet, quoniam ego tecum sum, vt saluem te, ait Dominus.
42 Noli timere à facie regis Babylonis [diaboli] quem vos pauidi formidatis: nolite metuere eum, dicit Dominus, quoniam ego vobiscum sum, vt saluos vos faciam.
1. Mac. 4. Ne timeatis multitudinem eorum, & impetum eorum ne formidetis.
Ibidem Da illis formidinem, & tabefac audaciam eorum,

rum,& commoueantur contritione sua.

Quid timidi estis modicæ fidei? *Matth. 8.*

Non turbetur cor vestrum, neque formidet. *Ioan. 14.*

Consolamini pusillanimes. *Ibidem*

FORNICATIO.

SI seduxerit quis virginem necdum desponsatam, dormieritque cum ea, dotabit eam, & habebit eam vxorem. Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniam iuxta modum dotis, quam virgines accipere consueuerunt. *Exod. 22.*

Si inuenerit vir puellam virginem, quę non habet sponsum, & apprehendens concubuerit cum illa,& res ad iudicium venerit, dabit, qui dormiuit cum ea, patri puellæ quinquaginta siclos argenti, & habebit eam vxorem, quia humiliauit illam, non poterit dimittere eam cunctis diebus vitæ suæ. *Deut. 22.*

Non des mulieri potestatem animæ tuæ, ne ingrediatur in virture tua,& confundaris. *Ecclesi. 9.*

Fornicatio mulieris in excellentia oculorum, & in palpebris illius agnoscitur. *26*

Dimitte eum, separatum est conuiuium eorum, fornicatione fornicati sunt. *Osee. 4.*

Iram Dei prouocat.

Morietur, quoniam fecit nefas in Israël, vt fornicaretur in domo patris sui, & auferes malum de medio tui. *Deut. 22.*

Qui se iungit fornicariis, erit nequam, putredo & vermes hæreditabunt illum, & extolletur in exemplum maius, & tolletur de numero anima eius. *Eccl. 19.*

Iere.5. Saturauit eos & mœchati sunt. Equi amatores in fœminas, & emissarij facti sunt, vnusquisque ad vxorem proximi sui hinniebat. Nunquid super his non visitabo, dicit Dominus?

Osee.4. Non visitabo super filias vestras [in præsenti] cùm fuerint fornicatæ, & super sponsas vestras, cùm adulterauerint: quoniam ipsi cum meretricibus conuersabantur, & cum effœminatis sacrificabant, & populus non intelligens vapulabit.

1.Cor.6. Fornicarii regnum Dei non possidebunt.

Hebr.13. Fornicatores & adulteros iudicabit Deus.

1.Cor.6. Esca ventri, & venter escis, Deus autem & hunc & hanc destruet, corpus autem non fornicationi, sed Domino suo: & Dominus corpori.

Ibidem Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membrum Christi faciam membrum meretricis? Absit, an nescitis quoniam qui adhæret meretrici, vnum corpus efficitur? Erunt, inquit, duo in carne vna. Fugite fornicationem, omne enim peccatum quodcunque fecerit homo, extra corpus suum est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est, quem habetis à Deo, & non estis vestri?

Apoca.21 Timidis autem, & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatris, & omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardenti igne & sulfure, quod est mors secunda.

Conuer-

Conuersionem retardat.

Non dabunt cogitationes suas, vt reuertantur ad Deum suum, quia spiritus fornicationum in medio eorum, & Dominum non cognouerunt. *Osea 5.*

Corpus eneruat.

Homini fornicario omnis panis dulcis non fatigabitur transgrediens vsque ad finem. *Eccl. 23.*

Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. *Osea 4.*

Substantiam dissipat.

Ignis est vsque ad perditionē deuorans, & omnia eradicans genimina. *Iob 31.*

Fouea profunda est meretrix, & puteus angustus à linea. Insidiatur in via, quasi latro, & quos incautos videt, interficit. *Pro. 23.*

Qui autem nutrit scortum, perdet substantiam. 29.

Ne dederis mulieribus substantiam tuam. 31.

Ne des fornicariis animā tuam in vllo, ne perdas te & hæreditatem tuam. *Eccl. 9.*

Hominem infamat.

Non offeres mercedem prostibuli. *Deut. 23.*

Omnis mulier quæ est fornicaria, quasi stercus in via, ab omnibus prætereuntibus conculcabitur. *Eccl. 9.*

Erubescite à patre & matre de fornicatione. 41.

Fornicatio diligenter vitanda affectu.

Nec desiderabis vxorem eius, non seruum, non ancillam, non bouem, nec asinum, nec omnia, quæ illius sunt. *Exod. 20.*

Attende tibi, fili mi, ab omni fornicatione, & præter vxorem tuam nunquam patiaris crimen scire. *Tob. 4.*

Mat. 5. Ego autem dico vobis, quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiſcendũ eam, iam mœchatus eſt eam in corde ſuo.

Act. 15. Viſum eſt ſpiritui ſancto & nobis, vt abſtineatis à fornicatione.

1. Cor. 5. Ne commiſceamini fornicariis.

10. Neque fornicemur, ſicut quidam ex ipſis fornicati ſunt, & ceciderunt vna die triginta millia.

Affatu.

Eccle. 9. Cum aliena muliere non ſedeas omnino, nec accumbas cum ea ſuper cubitum: & non alterceris cum illa in vino, ne forte declinet cor tuum in illam, & ſanguine tuo labaris in perditionem.

Ephe. 5. Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut auaritia, nec nominetur in vobis, ſicut decet ſanctos.

1. Theſ. 4. Hæc eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra, vt abſtineatis vos à fornicatione, vt ſciat vnuſquiſque veſtrûm vas ſuum poſſidere in ſanctificatione & honore, non in paſſione deſyderij: ſicut & gentes, quæ ignorant Deum.

Actu.

Leui. 19. Ne proſtituas filiam tuam, ne contaminetur terra, & impleatur piaculo.

Deut. 23. Non erit meretrix de filiabus Iſraël, nec ſcortator de filiis Iſraël.

Eccle. 9. Cum ſaltatrice ne aſſiduus ſis, nec audias illam, ne fortè pereas in efficacia illius.

42. Omni homini noli intendere in ſpecie, & in medio mulierum noli commorari. De veſtimen-

ſtimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri. Melior eſt enim iniquitas viri, quàm benefaciens mulier, & mulier confundens in opprobrium.

Bonum eſt homini mulierem non tangere. 1.Cor.7.

Mortificate membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiſcentiam malam, & auaritiam, quæ eſt ſimulachrorum ſeruitus, propter quæ venit ira Dei ſuper filios incredulitatis, in quibus ambulaſtis aliquando, cùm viueretis in illis. Col.3.

FORTITVDO.

NOn in fortitudine ſua [ſed Dei] roborabitur vir. 1.Reg.2.

Confortamini & agite diligenter, & Dominus erit vobiſcum in bonis. 1.Par. 19.

Expecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum. Pſal.26.

Domus iuſti plurima fortitudo, & in fructibus impij conturbatio. Pro.15.

Mulierem fortem quis inueniet? 31.

Dicebam ego meliorem eſſe ſapientiam fortitudine. Eccl.9.

Factus eſt fortitudo pauperi: fortitudo egeno in tribulatione ſua. Eſai.25.

Dicite puſillanimes, confortamini & nolite timere: ecce Deus veſter vltionem adducet retributionis: Deus ipſe veniet, & ſaluabit nos. 35.

Conſurge, conſurge, induere fortitudine tua Sion. 52.

Conforta lumbos, robora virtutem valde. Num.1.

Luc.11. Cùm fortis armatus custodit atrium suum; in pace sunt omnia quæ possidet.

2.Cor.4. In omnibus tribulationibus patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: persecutionem patimur, sed non derelinquimur.

Fortitudo bona Deum quærit.

Exod.15. Fortitudo mea, & laus mea Dominus.

2.Par.15. Vos ergo confortamini, & nō dissoluantur manus vestræ: erit enim merces operi vestro.

16. Oculi Domini contemplantur vniuersam terram, & præbent fortitudinem his, qui corde perfecto credunt in eum.

Nehem.8. Etenim Dominus est fortitudo vestra.

Psal.30. Viriliter agite, & confortetur cor vestrum, omnes, qui speratis in Domino.

58. Fortitudinem meam ad te custodiā: quia Deus susceptor meus es.

67. Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus.

Prou.8. Est prudentia mea, est fortitudo [non tua.]

14. In timore Domini fiducia formidinis.

18. Turris fortissima nomen Domini, ad ipsum currit iustus, & exaltabitur.

Esai.12. Quia fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

25. Quia factus es fortitudo pauperi, fortitudo egeno in tribulatione sua, spes à turbine, vmbraculum ab æstu.

30. In silentio & spe erit fortitudo vestra.

40. Qui dat lasso virtutem, & in his qui non sunt, fortitu-

fortitudinem, & robur multiplicat.

Qui autem ſperant in Domino, mutabunt fortitudinem, aſſument pennas, vt aquilæ, current, & non laborabunt: ambulabunt, & nō deficient. *Ibidem.*

Deus meus factus eſt fortitudo mea. 49.

Viriliter agite, & confortamini in Domino. 1. *Cor.* 16.

Fratres confortamini in Domino, & in potētia virtutis eius. *Ephe.* 6.

Scio ſaturari & eſurire, & abundare & penuriam pati: omnia poſſum in eo, qui me confortat. *Phil.* 4.

Fili mi, confortare in gratia, quæ eſt in Chriſto Ieſu. 2. *Tim.* 2.

In Chriſto Ieſu modicum paſſos ipſe perficiet, confirmabit ſolidabitque. 1. *Pet.* 5.

Vitia ſubiicit.

Tenebit iuſtus viam ſuam, & mundus manibus addet fortitudinem. *Iob.* 17.

Fortitudo ſimplicis via Domini, & pauor his, qui operantur malum. *Pro.* 10.

Si deſperaueris lapſus in via anguſtiæ, imminuetur fortitudo tua. 24.

Vigilate, ſtate in fide, viriliter agite, confortamini: omnia enim veſtra in charitate fiant. 1. *Cor.* 16.

Nondum enim vſque ad ſanguinem reſtitiſtis aduerſus peccatum repugnantes: & obliti eſtis conſolationis, quæ vobis, tanquam filiis loquitur. *Heb.* 12.

Hoſti reſiſtit.

Fugit impius nemine perſequente: iuſtus autem quaſi leo confidens abſque terrore erit. *Pro.* 28.

Esai.43. Noli timere, quia redemi te, & vocaui te nomine tuo. Meus es tu. Cùm transieris per aquas, tecum ero, & flumina non operient te. Cùm ambulaueris in igne, non combureris, & flamma non ardebit in te; quia ego sum Dominus Deus tuus, sanctus Israël saluator tuus.

Rom.8. Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Ephe.6. De cætero, fratres, confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius.

1.Ioan.2. Scribo vobis adolescẽtes, quoniam vicistis malignum. Scribo vobis iuuenes, quoniam fortes facti estis, & verbum Dei manet in vobis, & vicistis malignum.

Fortitudo reproba Deum offendit.

Iob 15. Tetendit enim aduersus Deum manum suam, & contra Omnipotentem roboratus est. Cucurrit aduersus Deum erecto collo, & pingui ceruice armatus est.

Sap.6. Melior est sapientia quàm vires, & vir prudens quàm fortis.

Esai.1. Fortitudo vestra vt fauilla stuppæ, & opus vestrum, quasi scintilla, & scindetur vtrunque simul, & non erit, qui extinguat.

FRATERNITAS.

Pro.18. FRater qui adiuuatur à fratre, quasi ciuitas firma, & iudicium quasi vectes vrbium.

Eccle.40. Fratres in adiutorium in tempore tribulationis, & super eos misericordia liberabit.

Mala.2. Nunquid non pater vnus omnium nostrum? Nunquid non Deus vnus creauit nos? Quare ergo despicit vnusquisq; vestrûm fratrem suum,

ſuum, violans pactum patrum veſtrorum?

Quicunque enim fecerit volũtatem patris mei qui in cælis eſt, ipſe meus frater, ſoror, & mater eſt. *Mat.12.*

Omnes autem vos fratres eſtis. *23.*

Decebat autem eum propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem ſalutis eorum per paſſionem conſummari. *Heb.2.*

FRVCTVS OPERIS BONVS.

Bonorum operum glorioſus eſt fructus. *Sap.3.*

Itaque, fratres mei, & vos mortificati eſtis legi per corpus Chriſti, vt ſitis alterius qui ex mortuis reſurrexit, vt fructificetis Deo. *Rom.7.*

Fructus autem ſpiritus eſt charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, manſuetudo, fides, modeſtia, cõtinentia, caſtitas. *Gal.5.*

Fructus enim lucis eſt in omni bonitate & iuſtitia & veritate. *Ephe.5.*

In omni opere bono fructificantes. *Colo.1.*

Fructus autem iuſtitiæ in pace ſeminatur, facientibus pacem. *Iaco.3.*

Malus.

Fructus illorum inutiles, & acerbi ad manducandum, & ad nihilum apti. *Sap.4.*

Cõfundemini à fructibus veſtris, propter iram furoris Domini. *Iere.12.*

Quem ergo fructum habuiſtis tunc in illis in quibus nunc erubeſcitis? *Rom.6.*

FVRTI PROHIBITIO.

Mat.19. NOn furtum facies. Exod.2. Leuit.19. Prou.3.
Ephe.4. Qui furabatur, iam non furetur.

Conditio.

Pro.29. Qui cum fure participat, odit animam suam, adiutantem audit, & non iudicat.

Esai.1. Participes tui infideles socij furum.

Punitio.

Exod.21. Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit cũ; conuictus noxæ, morte moriatur.

22. Si quis furatus fuerit bouem, aut ouem, & occiderit, vel vendiderit: quinq; boues pro vno restituet; & quatuor oues, pro vna oue. Si effringens fur domum, siue suffodiens fuerit inuentus, & accepto vulnere, mortuus fuerit, percussor nõ erit reus sanguinis. Quòd si orto sole hoc fecerit, homicidium perpetrauit, & ipse morietur.

1.Cor.6. Fures regnum Dei non possidebunt.

GAVDIVM SPIRITALE EST PVRVM.

Tob.13. BEnedicite Dominum omnes electi eius, agite dies lætitiæ, & confitemini illi.

Psal.15. Prouidebã Dominũ in conspectu meo semper.

Ibidem. Propter hoc lætatum est cor meum.

19. Lætabimur in salutari tuo, & in nomine Dei nostri magnificabimur.

31. Lætamini in Domino & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde.

76. Renuit consolari anima mea, memor fui Dei, & delectatus sum, & exercitatus sum, & defecit spiritus meus.

Cor

Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum. 83.

Lætetur cor meum vt timeat nomen tuum. 85.

Secura mens quasi iuge conuiuium. Pro.15.

Non enim habet amaritudinem conuersatio illius, nec tædium conuictus illius, sed gaudium & lætitiam. Sap.8.

Lætabuntur coram te, sicut qui lætãtur in messe, sicut exultant victores capta præda, quando diuidunt spolia. Iugum enim oneris eius, & virgam humeri eius, & sceptrum exactoris eius, superasti. Esai.9.

Et addent mites in Domino lætitiam, & pauperes homines in Sancto exultabunt: quoniam defecit qui præualebat, consummatus est illusor, & succisi sunt omnes, qui vigilabant super iniquitatem, qui peccare faciebant homines in verbo, & arguentem in porta supplantabant, & declinauerunt frustra à iusto. 29.

Ventilabis eos, & ventus tollet, & turbo disperget eos: & tu exultabis in Domino, & in sancto Israel lætaberis. Egeni, & pauperes quærunt aquas, & non sunt, lingua eorum siti aruit. Ego Dominus exaudiam eos, Deus Israel non derelinquam eos. 41.

Et gaudebit sponsus super sponsam, & gaudebit super te Deus tuus. 63.

Gaudete semper in Domino. Phil.4.

Gauisus sum valde venientibus fratribus, & testimonium perhibẽtibus veritati tuæ, sicut in veritate ambulas. Maiorem horum non habeo 3 Ioan.

beo gratiam, quàm vt audiam filios meos in veritate ambulantes.

Fructuosum.

Psal.36. Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.

Aeternum.

29. Conuertisti planctum meum in gaudium mihi: concidisti saccum meum, & circundedisti me lætitia.

Esai.61. Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo. Qui induit me vestimento salutis, & indumento iustitiæ circũdedit me, quasi sponsum decoratum corona, & quasi sponsam ornatam monilibus suis.

Mat.5. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis.

Luc.10. Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subiiciuntur. Gaudete autẽ, quòd nomina vestra scripta sunt in cælis.

Ioan.16. Amen amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

Ibidem. Iterum videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

Ibidem. Petite, & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum.

Corporale esse debet honestum.

Psal.67. Et iusti epulentur & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

Eccle.3. Et cognoui, quòd non esset melius nisi lætari, & facere bona in vita sua.

Et

Et deprehendi nihil esse melius, quàm lætari *Ibidem.* hominem in opere suo.

Vade ergo & comede in lætitia panem tuum, 9. & bibe cum gaudio vinum tuum, quia placent Deo opera tua.

Gaudete cum gaudentibus. *Rom.12.*

Qui gaudent tanquam non gaudentes. *1.Cor.7.*

Fructiferum.

Cor gaudens exhilarat faciem: in mœrore animi deiicitur spiritus. *Pro.15.*

Non est oblectamentum super cordis gaudium. *Eccl.30.*

Gaudium mundiale est vanum.

Laus impiorum breuis, & gaudium hypocritæ ad instar puncti. *Iob 20.*

Risus dolore miscebitur, & extrema gaudij luctus occupat. *Pro.14.*

Risum reputaui errorem, & gaudio dixi: Quid frustra deciperis? *Eccle.2.*

Si annis multis vixerit homo, & in his omnibus lætus fuerit: meminisse debet tenebrosi temporis, & dierum malorum, qui cùm venerint, vanitatis arguentur præterita. 11.

Peruersum.

Quasi per risum stultus operatur scelus. *Pro.10.*

Melius est ire ad domum luctus, quàm ad domum conuiuij. In illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & viuẽs cogitat quid sit futurum. *Eccle.7.*

Cor stultorum, vbi lætitia. *Ibidem.*

Dixerunt enim impij cogitantes apud se non rectè: Exiguum, & cum tædio est tempus *Sap.2.*

vitæ

vitæ noſtræ, & non eſt refrigerium in fine
hominis. Venite ergo & fruamur bonis, quæ
ſunt, & vtamur creatura, tanquam in iuuen-
tute celeriter. Vbique relinquamus ſigna læ-
titiæ noſtræ, quoniam hæc eſt pars noſtra, &
hæc ſors noſtra.

Eccle.27. Narratio peccantium odioſa, & riſus illorū in
delictis peccati.

Iaco.4. Nunc autem exultatis in ſuperbiis veſtris. Om
nis exultatio talis maligna eſt.

Perniciosum.

Iob 21. Tenent tympanum & citharam, & gaudent ad
ſonitum organi. Ducunt in bonis dies ſuos,
& in puncto ad inferna deſcendunt: qui di-
cunt Deo, recede à nobis, ſcientiam viarum
tuarum nolumus.

30. Verſa eſt in luctum cithara mea, & organum
meum in vocem flentium.

Eſa.3. Pro eo quòd eleuatæ ſunt filiæ Sion, & ambu-
lauerunt extento collo, & nutibus oculorum
ibant, & plaudebant, & ambulabant, & pedi-
bus ſuis compoſito gradu incedebant, de-
caluauit Dominus verticem filiarum Sion,
& Dominus crinem earum denudabit.

Ibidem. In illa die auferet Dominus ornamentū calcea-
mentorum, & lunulas & torques, & monilia
& armillas, & mitras, & diſcriminalia.

Ibidem. Et erit pro ſuaui odore fœtor, & pro zona funi-
culus, & pro faſcia pectorali, cilicium.

22. Et vocabit Dominus Deus exercituum in illa
die ad fletum, ad planctum, ad caluitium, &
ad cingulum ſacci: & ecce gaudium & læti-
tia,

tia, occidere vitulos, & iugulare arietes, & bibere vinum. Comedamus & bibamus, cras enim moriemur. Si dimittetur iniquitas hæc vobis, donec moriamini: dicit Dominus Deus exercituum.

Cessauit gaudium tympanorum, quieuit soni- 24.
tus lætantium, conticuit dulcedo citharæ. Cum cantico non bibent vinum, sicera amara erit iis, qui eam bibent.

Super humum populi mei spinæ, & vepres ex- 32.
crescent: quanto magis super omnes domos gaudij ciuitatis exultantis?

Et quiescere faciam de vrbibus Iuda, & de pla- *Ier.* 7.
teis Ierusalem, vocem gaudij, & vocem lætitiæ, & vocem sponsi, & vocem sponsæ: in desolatione enim erit terra.

Perdamque ex eis vocem gaudij, & vocem læ- 25.
titiæ, & lumen lucernæ.

Et cessare faciam omne gaudium eius. *Osee* 2.

Festiuitates vestras conuertam in luctum, & *Amos* 8.
cantica vestra in planctum.

Væ vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis, & *Luc.* 6.
flebitis.

Miseri estote, & lugete & plorate, risus vester *Iaco.* 4.
in luctum conuertatur, & gaudium in mœrorem.

Quantum glorificauit se, & in delitiis fuit: tan- *Apo.* 18.
tum date illi tormentum & luctum.

GENERATIO MALA.

NE fiant sicut patres eorum, generatio praua *Psal.* 77.
& exasperans. Generatio, quæ non direxit cum Deo cor suum.

Natio.

Sap.3. Nationes enim iniquæ duræ ſunt conſumma-
tionis.

Ioan.8. Si filij Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite. Vos
facitis opera patris veſtri.

1.Ioan.3. Qui facit peccatum, ex diabolo eſt, quoniam
ab initio diabolus peccat.

Bona.

Pſal.13. Quoniam Dominus in generatione iuſta eſt.

111. Generatio rectorum benedicetur.

Ioan.1. Qui non ex ſanguinibus, ſed ex Deo nati ſunt.

3. Quod natum eſt ex carne, caro eſt: & quod na-
tum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt.

1.Ioan.4. Omnis qui diligit, ex Deo natus eſt, & cogno-
ſcit Deum.

GLORIA BEATORVM.

Gen.30. DOtauit me Deus dote bona, hac vice me-
cum erit maritus meus [inſeparabiliter.]

43. Sederunt coram Ioſeph primogeniti iuxta pri-
mogenita ſua, & minimus iuxta ætatē ſuam:
& mirabantur nimis, ſumptis partibus, quas
ab eo acceperant, biberuntque, & inebriati
ſunt cum eo.

Exod.15. Introduces eos, & plantabis in monte hæredi-
tatis tuæ, firmiſſimo habitaculo tuo quod
operatus es Domine.

16. Veſpere ſcietis, quòd Dominus eduxerit vos
de terra Aegypti, & manè videbitis gloriam
eius.

33. Ait Moyſes: Oſtende mihi gloriam tuam. qui
reſpondit: Oſtendam tibi omne bonum.

Leu.9. Facite, & apparebit vobis gloria Domini.

Deu.8. Ibi abſque penuria comedes panem tuum, &

rerum

rerum omnium abundantia perfrueris: cuius lapides ferrum sunt, & de montibus eius æris metalla fodiuntur.
Pereant omnes inimici tui Domine: qui autem *Iudi.5.*
diligunt te, sicut sol in ortu suo splendet, ita rutilent.
Tradet vobis Dominus locum, in quo nullius 18
rei penuria est, eorũ quæ gignuntur in terra.
Quicunque honorificauerit me, glorificabo *1.Reg.2.*
eum; qui autem contempserint me, erunt ignobiles.
Hoc seculum fecit altissimus propter multos, *3.Esd.8.*
futurum autem propter paucos.
In manibus abscondit lucem, pręcipit ei vt rur- *Iob 36.*
sum adueniat. Annunciat de ea amico suo, quòd possessio eius sit, & ad eam possit ascendere.
Satiabor cùm apparuerit gloria tua. *Psal. 16.*
Quis ascendet in montem Domini? aut quis 23
stabit in loco sancto eius? Innocens manibus, & mundo corde, qui non accepit in vanum animam suam, nec iurauit in dolo proximo suo.
Credo videre bona Domini in terra viuentium. 26
Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Do- 30
mine, quam abscondisti timentibus te!
Inebriabuntur ab vbertate domus tuæ. 35
Beati qui habitant in domo tua Domine, in se- 83
cula seculorum laudabunt te.
Conuertere anima mea in requiem tuam, quia 114
Dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meã de morte, oculos meos à lachry-

mis,pedes meos à lapsu. Placebo Domino in regione viuorum.
149 Exultabunt sancti in gloria tua: lætabuntur in cubilibus suis.
Cant.1. Introduxit me Rex in cellaria sua.
2 Sub vmbra illius, quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.
Ibidem Surge propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni: iam enim hyems transit, imber abiit, & recessit.
3 Egredimini filiæ Sion & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronauit illum mater sua,in die desponsationis suæ,& in die lætitiæ cordis eius.
4 Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni coronaberis(in reginam.)
8 Quæ est ista,quæ ascendit de deserto,delitiis affluens,innixa super dilectum suum?
Sapien.3. Fulgebunt iusti,& tanquam scintillæ in arundineto discurrent.
Esa.25. Faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc conuiuium pinguium, conuiuium vindemiæ, conuiuium pinguium medullatorum,vindemiæ defæcatæ.
Ibidem Auferet Dominus Deus omnem lachrymam ab omni facie & opprobrium populi.
Ibidem. Exultabimus & lætabimur in salutari eius.
30 Erit lux lunæ sicut lux solis, & lux solis erit septempliciter, sicut lux septem dierum, in die qua alligauerit Dominus vulnus populi sui, & percussuram plagæ eius sanauerit.
32 Sedebit populus meus in pulchritudine pacis, in ta-

in tabernaculis fiduciæ, in requie opulenta.
Qui ambulat in iustitiis: & loquitur veritatem, 33
qui proiicit auaritiam ex calumnia, & excutit manus suas ab omni munere. Qui obturat aures suas, ne audiat sanguinem: & claudit oculos suos, ne videat malum: Iste in excelsis habitabit, munimenta saxorum sublimitas eius, panis ei datus est: aquæ eius fideles sunt.

Regem in decore suo videbunt. *Ibidem*

Respice Sion ciuitatē solennitatis nostræ. Oculi *Ibidem*
tui videbunt Ierusalem, habitationem opulentam tabernaculū quod nequaquam transferri poterit.

Et ambulabunt qui liberati fuerint, & redempti *Ibid.* 35.
à Domino, conuertentur & venient in Sion cum laude, & lætitia sempiterna super caput eorum. Gaudium & lætitiam obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus.

Non esurient, neq; sitient, & non percutiet eos
æstus & sol, quia miserator eorum teget eos, 49
& ad fontes aquarum potabit eos.

In terra sua duplicia possidebunt [duplicem sto- 62
lam] & lætitia sempiterna erit eis.

Gaudium & lætitia inuenietur in ea gratiarum 51
actio, & vox laudis.

Oculus non vidit Deus absque te, quæ præpa- 64
rasti expectantibus te.

Propter hoc, hæc dicit Dominus Deus: Ecce 65
serui mei comedent, & vos esurietis: Ecce serui mei bibēt, & vos sitietis. Ecce serui mei lætabuntur, & vos confundemini. Ecce serui

mei laudabunt præ exultatione cordis,& vos
clamabitis præ dolore cordis, & contritione
ſpiritus,vlulabitis.

Ibidem Ecce ego creo cœlos nouos, & terram nouam,
& nõ erunt in memoria priora,& non aſcen-
dent ſuper cor, ſed gaudebitis & exultabitis
in ſempiternum in his,quæ ego creo.

66 Lætamini cum Ieruſalem,& exultate in ea,om-
nes qui diligitis eam.

Ibid.60. Non erit tibi amplius ſol ad lucendum per
diem, nec ſplendor lunæ illuminabit te, ſed
erit tibi Dominus in lucem ſempiternam, &
Deus tuus in gloriam tuam: non occidet vl-
tra ſol tuus, & luna tua non minuetur: quia
Dominus tuus erit tibi in lucem ſempiter-
nam,& complebuntur dies luctus tui. Popu-
lus autem tuus omnes iuſti in perpetuũ hæ-
reditabunt terram.

66 Gaudete cum ea gaudio vniuerſi, qui lugetis
ſuper eam, vt ſugatis & repleamini ab vberi-
bus conſolationis eius, & mulgeatis, & deli-
tiis affluatis ab omnimoda gloria eius.

Baruc.3. O Iſraël quàm magna eſt domus Dei! & ingẽs
locus poſſeſſionis eius.

2. Mac.5. Qui derelictus eſt in ira omnipotentis Dei,ite-
rum in magni Dei recõciliatione cum ſum-
ma gloria exaltabitur.

Matth.13. Tunc iuſti fulgebunt ſicut ſol in regno patris
eorum.

25 Venite benedicti patris mei, percipite regnum.

Ibidem Euge ſerue bone & fidelis, quia ſuper pauca
fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam, in-
tra

tra in gaudium Domini tui.

Præcinget ſe,& faciet illos diſcumbere,& tranſiens miniſtrabit illis. *Luc.12.*

Beatus qui manducabit panem in regno Dei. *Luc.14.*

Ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnum. *Luc.22.*

Videbo vos, & gaudebit cor veſtrum, & gaudium veſtrum nemo tollet à vobis. *Ioan.16.*

Hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te Deum verum,& quem miſiſti Ieſum Chriſtum. *Ioan.17.*

Pater quos dediſti mihi, volo vt vbi ſum ego, & illi ſint mecũ,vt videant claritatem meam, quã dediſti mihi: quia dilexiſti me ante conſtitutionem mundi. *Ibidem*

Reddet his, qui ſecundum patiẽtiam boni operis ſunt,gloriam & honorem,& incorruptionem quærentibus vitam æternam. *Rom.2.*

Gloria, & honor & pax omni operanti bonum. *Ibidem*

Exiſtimo enim quòd non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. 8

Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparauit Deus iis qui diligunt illum. Nobis autem reuelauit per Spiritum ſuum. *1.Cor.2.*

Quæ enim videntur, temporalia ſunt; quæ autem non videntur,æterna ſunt. *2.Cor.4.*

Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate,tunc autem facie ad faciem. Nunc cognoſco ex parte, tunc autem cognoſcam ſicut & cognitus ſum. *1.Cor.13.*

Cum Chriſtus apparuerit vita veſtra, tunc & *Coloſ.3.*

vos apparebitis cum ipso in gloria.

1. Ioan. 3. Charissimi nunc filij Dei sumus,& nondum apparuit quid erimus,scimus quoniam cùm apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.

Apo. 6. Datæ sunt illis singulæ stolæ albæ,& dictum est illis, vt requiescerent adhuc tempus modicum, donec compleantur conserui eorum, & fratres eorum, qui interficiendi sunt, sicut & illi.

7 Non esurient neque sitient amplius.

22 Nox vltra non erit, & non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, & regnabunt in secula seculorum.

Gloria Dei in omnibus quærenda.

Tob. 12. Etenim sacramentum Regis abscõdere bonum est, opus autem Dei reuelare & confiteri honorificum est.

Esa. 42. Ego Dominus, hoc est nomen meum, & gloriam meam alteri nõ dabo: & laudem meam sculptilibus.

1. Cor. 10. Siue manducatis, siue bibitis, vel aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.

Col. 3. Omne quodcunq; facitis in verbo,aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi facite, gratias agentes Deo & Patri per ipsum.

Gloria modesta honeste habenda.

Psal. 5. Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto.

Glo-

Gloriam ſapientes poſſidebunt:ſtultorum exultatio ignominia. *Prou.3.*

Ne dederis maculam in gloriam tuam. *Eccl.33.*

Gloriamur in ſpe gloriæ filiorum Dei. Non ſolum autem, ſed & gloriamur in tribulationibus,ſcientes quòd tribulatio patientiam operatur,patientia autem probationem,probatio verò ſpem. *Rom.5.*

Gloria noſtra hæc eſt,teſtimonium conſcientiæ noſtræ,quòd in ſimplicitate cordis,& in ſynceritate Dei, & non in ſapientia carnali, ſed in gratia Dei conuerſati ſumus,in hoc mundo,abundantius autem ad vos. *2.Cor.1.*

Nos autem non in immenſum gloriamur, ſed ſecundum menſuram regulæ,qua menſus eſt nobis Deus menſuram pertingendi vſque ad vos. 10

Si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ ſunt gloriabor. 11

Opus autem ſuum probet vnuſquiſque,& ſic in ſemetipſo tantùm gloriam habebit, & non in altero. *Galat. 6.*

Glorietur autem frater humilis in exaltatione ſua,diues autem in humilitate ſua. *Iaco.1.*

Gloria vana fugienda.

Ne glorieris in craſtinum,ignorans quid ſuperuentura pariat dies. *Prou.27.*

Pauper gloriatur per diſciplinam, & timorem ſuum,& eſt homo qui honorificatur propter ſubſtantiam ſuam. *Eccle. 10.*

Qui gloriatur in ſubſtantia, paupertatem vereatur. *Ibidem*

Ibidem. Melior eſt qui operatur, & abũdat in omnibus, quàm qui gloriatur, & eget pane.

11 In veſtitu ne glorieris vnquam, nec in die honoris tui extollaris.

Luc. 11. Væ vobis Phariſæis, quia diligitis primas cathedras in ſynagogis, & ſalutationes in foro.

Gal. 5. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes.

6 Nam ſi quis exiſtimat ſe aliquid eſſe cùm nihil ſit, ipſe ſe ſeducit.

GRATIA A SOLO DEO DATVR.

Pſal. 83. GRatiam & gloriam dabit Dominus.

Prou. 12. Qui bonus eſt, hauriet gratiam à Domino.

Ibidem Oculi tui vias Domini cuſtodiant, vt addatur gratia capiti tuo.

Ibidem Gratia datur in conſpectu omnis viuentis.

Eccle. 20. Eſt datum quod nõ eſt vtile, & eſt datum cuius retributio duplex eſt.

Eſa. 12. Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris.

55 Omnes ſitientes venite ad aquas, & qui non habetis argentum, properate, emite & comedite. Venite, emite abſque argento, & abſque vlla commutatione vinum & lac.

Ioan. 1. Gratia & veritas per Ieſum Chriſtum facta eſt.

Ibidem Et de plenitudine eius omnes nos accepimus.

3 Non poteſt homo accipere à ſe quicquam, niſi fuerit ei datum de cœlo.

Act. 15. Nullus ergo propriis viribus valet ingredi ianuam fidei, niſi patefaciente & operante gratia Dei.

Omnes enim peccauerunt, & egent gloria Dei. *Rom. 3.*
Vbi autem abundauit peccatũ, superabundauit & gratia, vt sicut regnauit peccatũ in mortẽ, ita & gratia regnet per iustitiã in vitam æternam per Iesum Christũ Dominum nostrum. *Roma. 5.*
Stipendia peccati mors, gratia autem Dei vita æterna in Christo Iesu Domino nostro. *6*
Igitur non volentis, neque currentis, sed est Dei misericordis. *9*
Bibebant autem de spiritali consequente eos petra. Petra autem erat Christus. *1. Cor. 10.*
Sufficit tibi gratia mea. *2. Cor. 12.*
Vnicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. *Ephe. 4.*
Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. *Hebr. 4.*
Deus enim superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. *1. Petr. 5.*
Ego sitienti dabo de fonte aquæ viuæ gratis. *Apo. 21.*
Et qui sitit, & qui vult, accipiat aquam vitæ gratis. *22*

Bonum operatur.

Gratia sicut paradisus in benedictionibus: & misericordia in seculo permanet. *Eccle. 40.*
In nouissimo autem die magno festiuitatis stabat Iesus, & clamabat dicens: Siquis sitit, veniat ad me & bibat. Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. Hoc autẽ dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus. *Ioan. 7.*

Roma.7. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum.

1.Cor.15. Gratia autem Dei sum id quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboraui. Non ego autem, sed gratia Dei mecum.

Ephe.2. Gratia enim estis saluati per fidem, & hoc non ex vobis: Dei enim donum est, non ex operibus, vt ne quis glorietur.

Bonitate conseruatur.

Gen.6. Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est, eruntque dies illi centum & viginti annorum.

Matt. 25. Tollite ab eo talentum, & date ei, qui habet decem talenta. Omni enim habenti dabitur, & abundabit.

2.Cor.6. Adiuuantes autem exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.

1.Ti.4. Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyteri.

GVLA.

Deut. 6. CVm comederis & saturatus fueris, caue diligenter ne obliuiscaris Domini Dei tui, qui eduxit te de terra Aegypti, & de domo seruitutis.

21 Filius vester si comessationibus vacat, & luxuriæ, atque conuiuiis, lapidibus obruet eum populus.

Prou. 27. Anima saturata, calcabit fauum (spiritualium) & anima esuriens pro dulci amarum sumet.

Omnis labor hominis in ore eius, sed anima *Eccl.6.*
eius non adimplebitur bonis.
Somno salubri fruuntur viscera temperãtis, ma- *Eccl.31.*
nè surgit idem, & compos est animi, labor
autem vigil, & cholera, torsionesque exercent
hominem insatiabilem.
Ab ea, quæ dormit in sinu tuo, [concupiscẽtia] *Mich.7.*
custodi claustra oris tui.
Ne soliciti sitis animæ vestræ quid mãducetis, *Matt.6.*
neque corpori vestro quid induamini.
Qui voluerit animam suam [animalitatem] 16
saluam facere, perdet eam: qui autẽ perdiderit
propter me, inueniet eam.
Væ vobis qui saturati estis, quia esurietis. *Luc.6.*
Attendite vobis ne fortè grauentur corda ve- 21
stra in crapula & ebrietate, & curis huius
vitæ.
Qui secundum carnem sunt, quæ carnis sunt sa- *Roma.8.*
piunt.
Sicut in die honestè ambulemus: non in co- *Rom.13.*
messationibus, & ebrietatibus, non in cubili-
bus, & impudicitiis, non in contentionibus
& æmulatione: sed induimini Dominum Ie-
sum Christum, & carnis curam ne feceritis in
desyderiis.
Si mortui estis cum Christo ab elementis huius *Colo.2.*
mundi: quid adhuc, tãquam viuẽtes in mũdo
decernitis? [quid sapidum, vel insipidum]
Optimum est gratia stabilire cor, non escis quæ *Hebr.13.*
non profuerunt ambulantibus in eis.

Gula delectationem, non necessitatem quærit.

Sic primi parentes. Vidit igitur mulier, quod *Gene.3.*
bonum

bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrũ oculis, aspectuque delectabile: & tulit de fructu eius, & comedit, deditque viro suo.

Num. 11. Sic filij Israël fastidientes manna, carnes concupierunt.

Deum offendit.

Vnde primi parentes grauiter sunt puniti.

Ibidem Mulieri quoque dixit: Multiplicabo ærumnas tuas, & cõceptus tuos: in dolore paries filios tuos, & sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui. Adæ verò dixit: Quia audisti vocem vxoris tuæ, & comedisti ex ligno, de quo præceperam tibi, ne comederes, maledicta terra in opere tuo, in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ. Spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terræ.

In sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec reuertaris in terrã de qua sumptus es: quia puluis es, & in puluerem reuerteris.

Num. 11. Adhuc carnes erant in dentibus eorum, nec defecerat huiuscemodi cibus, & ecce furor Domini concitatus in populum percussit eum plaga magna nimis.

Iob. 20. Panis eius in vtero, vertetur in fel aspidum intrinsecus.

Psal. 77. Et manducauerunt & saturati sunt nimis.

Ibidem Adhuc escæ erant in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos.

1. Cor. 6. Esca ventri & venter escis, Deus autem hunc & has destruet.

Intel-

Intellectum deprimit.

Accepto pane & lentis edulio, comedit, & bibit, & abiit paruipendens quòd primogenita vẽdidiſſet. *Geneſ.25.*

Introducam enim eum in terram, pro qua iuraui patribus eius, lacte & melle manantem. *Deut.31.*

Cumque comederint, & ſaturati, craſſique fuerint, auertentur ad Deos alienos, & ſeruient eis, detrahentque mihi & irritum facient pactum meum.

Ne quis fornicator, aut profanus, vt Eſau, qui propter vnam eſcam vendidit primitiua ſua. *Heb.12.*

Affectum inficit.

Huiuſcemodi enim Chriſto Domino noſtro non ſeruiunt, ſed ſuo ventri. *Roma.16.*

Quorum Deus venter eſt & gloria in confuſione ipſorum, qui terrena ſapiunt. *Phil.3.*

Corpus interficit.

Propter crapulam multi obierunt: qui autem abſtinens eſt, adiiciet vitam. *Eccle. 37.*

Subſtantiam perdit.

Sic Eſau pro lenticulæ edulio primogenita vendidit. *Gen.25.*

Qui diligit epulas, in egeſtate erit: Qui amat vinum & pinguia, non ditabitur. *Prou.21*

In diebus Noe edebant & bibebant, vxores ducebant, & dabantur ad nuptias vſq; in diem, qua intrauit Noë in arcã, & venit diluuium & perdidit omnes. *Luc. 17.*

HAEREDITAS SVPERNA.

SAluum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ. *Pſal.27*

Dominus

15 Dominus pars hæreditatis meæ.
36 Suſtinentes Dominum, ipſi hæreditabunt terram.
141 Tu es ſpes mea, portio mea in terra viuentium.
Roma.8. Hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti.
Ephe.1. In quo & credentes ſignati eſtis Spiritu promiſſionis ſancto, qui eſt pignus hæreditatis noſtræ, in redemptionē acquiſitionis, in laudem gloriæ ipſius.

Terrena.

Nume.27. Homo cùm mortuus fuerit abſque filio, ad filiam eius tranſibit hæreditas: ſi filiam non habuerit, habebit ſucceſſores fratres ſuos. Quod etſi fratres non fuerint, dabitis hæreditatem fratribus patris eius. Sin autem nec patruos habuerit, dabitur hæreditas his, qui ei proximi ſunt.
Prou.13. Bonus relinquet hæredes filios & nepotes: & cuſtoditur iuſto ſubſtantia peccatoris.
20 Hæreditas ad quam feſtinatur in principio, in nouiſſimo benedictione carebit.
Eccl.14. Nónne aliis relinques dolores, & labores tuos in diuiſione ſortis?

HAERETICI DEVM OFFENDVNT.

2.Pet.2. NOuit Dominus pios de tentatione eripere, iniquos verò in diem iudicij reſeruare cruciandos: magis autem eos, qui poſt carnē in concupiſcentia immunditiæ ambulant, dominationemque contemnunt, audaces, ſibi placentes, ſectas non metuunt introducere blaſphemantes.

Lu-

Lucris propriis intendunt.

Voluptatum amatores magis quàm Dei, habẽtes speciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. *2.Tim.3.*

Hoc primum scientes, quòd venient in nouissimis diebus in deceptione illusores, iuxta proprias concupiscentias ambulantes. *2.Pet.3.*

Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis, *1.Ioan. 2.* Nam si fuissent ex nobis, permansissent vtiq; nobiscum.

Subintroierũt quidam homines [qui olim præscripti sunt in iudicium] impij, domini nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum dominatorem Deum & Dominũ nostrum Iesum Christum negantes. *Vide totum caput.* *Iudæ.*

Proximum seducunt.

Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos *Matth. 7.* in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: à fructibus eorum cognoscetis eos.

Videte ne quis vos seducat. Multi enim veniẽt *24* in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus: & multos seducent.

Et multi pseudoprophetæ surgent, & seducent *Ibidem* multos.

Tunc si quis vobis dixerit, ecce hic est Christus, *Ibidem.* aut illic, nolite credere. Surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetę, & dabunt signa magna & prodigia: ita vt in errorem inducãtur, si fieri potest, etiam electi.

Nã oportet & hęreses esse, vt qui probati sunt, *1.Cor.11.* manifesti fiant in vobis.

Nam

2.Cor.11. Nam eiusmodi pseudoapostoli, sunt operarij subdoli, transfigurãtes se in Apostolos Christi. Et non mirum, ipse enim Satanas transfigurat se in Angelum lucis. Non est ergo magnum si ministri eius transfigurant velut ministri iustitiæ, quorum finis erit secundum opera ipsorum.

Act.20. Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcẽtes gregi. Et ex vobis ipsis exurgent viri loquentes peruersa, vt abducant discipulos post se.

2.Pet.2. Fuerunt verò & pseudoprophetæ in populo, sicut & in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis, & eum, qui emit eos, Deum negant: superinducentes sibi celerem perditionem. Et multi sequentur eorũ luxurias, per quos via veritatis blasphemabitur, & in auaritia fictis verbis de vobis negociabuntur.

Ibidem Superbia enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desideriis carnis luxuriæ eos, qui paululum effugiunt, qui in errore conuersantur: libertatem illis promittentes, quum ipsi serui sint corruptionis.

2.Pet.3. Propter quod charissimi hæc expectantes, satagite, immaculati & inuiolati ei inueniri in pace: & Domini nostri Iesu Christi longanimitatem, salutem arbitramini, sicut & charissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis: sicut & in omnibus epistolis loquens in eis de his, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indo-

indocti & instabiles deprauant, sicut & cęteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem.

Charissimi nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint: quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in mundum. *1. Ioan. 4.*

Ipsi de mundo sunt, ideo de mundo loquuntur, & mundus eos audit. Nos ex Deo sumus. Qui nouit Deũ, audit nos: qui nõ est ex Deo, non audit nos. In hoc cognoscimus spiritum veritatis, & spiritum erroris. *Ibidem*

Factis seipsos produnt.

A fructibus eorum cognoscetis eos. Nunquid colligunt de spinis vuas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona bonos fructus facit: mala autem arbor malos fructus facit. *Matth. 7.*

Amen amen dico vobis, qui non intrat per ostiũ in ouile ouium, sed ascendit aliunde, ille fur est & latro. *Ioan. 10.*

Hoc autem scito quia in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, sine benignitate, proditores, proterui, tumidi, voluptatum amatores magis quàm Dei, habentes spiritum quidem pietatis, virtutem autem eius denegantes. *2. Tim. 3.*

Hæretici solerter vitandi.

Hæreticum hominem post vnam & secundam correptionem deuita, sciens quia subuersus *Tit. 3.*

est,qui eiusmodi est & delinquit,cùm sit proprio iudicio condemnatus.

2.Ioan.1. Si quis venit ad vos,& hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi aue, communicat operibus eius malignis.

HOMICIDIVM SPIRITVALE.

Ioan.3. OMnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem.

Homicidium corporale firmiter prohibetur.

Matt.5. & 19 Non occides. *Exod.20.&23.Deut.5.*

Gen.9. Sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum, & de manu hominis,de manu viri,& de manu fratris requiram animam hominis. Quicunque effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius. Ad imaginem quippe Dei factus est homo.

Exo.21. Qui percusserit hominē volens occidere, morte morietur.

Ibidem Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari meo euelles eum vt moriatur.

Ibidem Si rixati fuerint viri, & percusserit alter proximum suum lapide vel pugno, & ille mortuus non fuerit, sed iacuerit in lecto: si surrexerit & ambulauerit solus super baculum suum, innocens erit, qui percusserit: ita tamen vt opera eius, & impensas in medicos restituat.

Si

Si rixati fuerint viri, & percusserit quis mulierem prægnantem, & abortiuum quidē fecerit, sed ipsa vixerit, subiacebit damno quantū maritus mulieris expetierit, & arbitri iudicauerint. Si autem mors eius fuerit subsecuta, reddet animam pro anima, oculū pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, vulnus pro vulnere. *Ibidem.*

Si bos cornu percusserit virum aut mulierem, & mortui fuerint, lapidibus obruetur, & non comedentur carnes eius, dominus quoque bouis innocens erit. *Ibidem.*

Qui percusserit hominem & occiderit, morte moriatur. *Leu. 24.*

Si quis ferro percusserit, & mortuus fuerit, qui percusserit, reus erit homicidij, & ipse morietur. *Num. 35.*

Si lapidem iecerit, & ictus occubuerit, similiter punietur. Si ligno percussus interierit, percussoris sanguine vindicabitur. *Ibidem.*

Homicida sub testibus punietur, ad vnius testimonium nullus condemnabitur. Non accipietis pretium ab eo, qui reus est sanguinis, statim & ipse morietur. *Ibidem.*

Nemo occidatur, vno contra se dicente testimonium. *Deu. 17.*

Omnes enim qui acceperint gladium, gladio peribunt. *Mat. 26.*

Frequenter oritur ex inuidia.

Sic Iudæi Christum cruci affligi iusserunt:

Sciebat enim quòd per inuidiam tradidissent eum. *Mat. 27.*

Ioan.8. Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio.

Iudæ. Væ illis, qui in via Cain abierunt.

Ex auaritia.

3.Reg.21. Sic Iezabel ob vineam habendam occidi fecit Naboth.

Iob 24. Manè primo consurget homicida, interficiet egenum & pauperem, per noctem verò erit quasi fur.

Luxuria.

2.Reg.11. Sic Dauid Vriam bello occumbere procurauit.

Mar.6. Item Herodes Ioannem.

Ambitione.

Iudic.9. Vnde Abimelech septuaginta fratres, vt ipse solus regnare posset, occidit.

4.Reg.11. Sic Athalia omne regium interfecit semen.

HOMINIS VETERIS RENOVATIO.

1.Cor.15. PRimus homo de terra terrenus, secundus homo Dominus de cælo cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni; & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.

2.Cor.4. Licet is, qui foris est, noster homo corrumpatur: tamen is, qui intus est, renouatur de die in diem.

Gala.6. In Christo enim Iesu neque circuncisio aliquid valet, neque præputium, sed noua creatura.

Ephe.4. Vos autem non ita didicistis Christum: si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis,

sicut

sicut est veritas in Iesu. Deponite, secundum pristinam conuersationem, veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renouamini autem spiritu mentis vestræ, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis.

Nunc autem deponentes vos omnia, iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro. Nolite mentiri inuicem: expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, & induentes nouum, eum, qui renouatur in agnitionem Dei secũdum imaginem eius, qui creauit illum. *Colos.3.*

Hominis nobilitas ob animæ sublimitatem.

Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. *Gene.1.*

Ad imaginem quippe Dei factus est homo. *9.*

Minuisti eum paulominus ab Angelis. *Psal. 8.*

Quoniam Deus creauit hominem inexterminabilem, & ad imaginem similitudinis suæ fecit illum. Inuidia autem diaboli mors introiuit in orbem terrarum. *Sap. 2.*

Humilitas ob materiæ vtilitatem.

Formauit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ. *Gene.2.*

Manus tuæ Domine fecerunt me. Memento quæso, quòd sicut lutum feceris me: & in puluerem reduces me. *Iob 10.*

Homo vanitati similis factus est. *Psal.143.*

Vnus ergo introitus est omnibus ad vitam, & similis exitus. *Sap.7.*

Ecclef.17. Nec enim omnia poſſunt eſſe in hominibus, quoniam non eſt immortalis filius hominis, & in vanitate malitiæ placuerunt.

Eſa.41. Ecce vos eſtis ex nihilo, & opus veſtrum ex eo quod non eſt,abominatio eſt,qui elegit vos.

45. Væ qui contradicit factori ſuo teſta de ſamiis terræ. Nunquid dicit lutum figulo ſuo,quid facis,& opus tuum abſque manibus eſt?

Iacob.1. Exortus eſt ſol cum ardore & areſecit fœnum, & flos eius decidit,& decor vultus eius depe riit. Ita & diues in itineribus ſuis marceſcet.

Vitæ breuitatem.

Iob 8. Heſterni quippe ſumus, & ignoramus, quoniã ſicut vmbra dies noſtri ſuper terram.

10. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breui?

16. Ecce enim breues anni tranſeunt, & ſemitam per quam non reuertar, ambulo.

Pſal.38. Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos: & ſubſtantia mea, tanquam nihilum ante te.

89. Si autem in potentatibus octoginta anni,& amplius eorum labor & dolor.

101. Dies mei ſicut vmbra declinauerunt: & ego ſicut fœnum arui.

Eccle.9. Neſcit homo finem ſuum, ſed ſicut piſces capiuntur hamo, & aues laqueo cõprehenduntur; ſic capiuntur homines,in tempore malo, cùm eis extemplo ſuperuenerit.

Sapi.2. Vmbra enim tranſitus eſt tempus noſtrum.

5. Tranſierunt omnia illa tanquam vmbra, & tanquam nuntius præcurrens; ſic & nos nati cõtinuò deſinimus eſſe.

Omnis

Omnis caro ſicut fœnum veteraſcet, & ſicut Ecc. 14.
foliū fructificans in arbore viridi. Alia generantur, & alia deiiciuntur: ſic generatio carnis & ſanguinis alia finitur, & alia naſcitur.

Vox dicentis clama, & dixi: Quid clamabo? Eſai. 40.
Omnis caro fœnū, & omnis gloria eius quaſi flos agri. Exiccatum eſt fœnum, & decidit flos: quia Spiritus Domini ſufflauit in eo. Verè fœnum eſt populus.

Quia omnis caro vt fœnum, & omnis gloria 1. Pet. 1.
eius tanquam flos fœni: Exaruit fœnum, & flos eius decidit: Verbum autem Domini manet in æternum.

Miſeriæ multiplicitatem.

In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Gene. 3.

Homo naſcitur ad laborem, & auis ad volatū. Iob 5.

Militia eſt vita hominis ſuper terram, & ſicut 7.
dies mercenarij dies eius.

Homo natus de muliere, breui viuens tempore, 14.
repletur multis miſeriis. Qui quaſi flos egreditur & conteritur, & fugit velut vmbra, & nunquam in eodem ſtatu permanet.

Quid enim proderit homini de vniuerſo labo- Eccl. 2.
re ſuo, & afflictione ſpiritus, qua ſub ſole cruciatus eſt? Cuncti dies eius doloribus, & ærumnis pleni ſunt, nec per noctem mente requieſcit: & hoc nónne vanitas eſt?

Eſt & alia infirmitas peſſima, quam vidi ſub 5.
ſole: Diuitiæ conſeruatæ in malum Domini ſui.

Quid ergo prodeſt ei, quod laborauit in ven- Ibidem.
tum?

Sap.9. Corpus enim quod corrumpitur, aggrauat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem.

Eccl.40. Occupatio magna creata est omnibus hominibus, & iugum graue super filios Adæ à die exitus de ventre matris eorum, vsque ad diem sepulturæ in matrem omnium.

Ibidem. Omnia quæ de terra sunt, in terram conuertentur, & aquæ omnes in mare conuertentur.

HONORANDVS DEVS CORDIALITER PER DEBITAM DILECTIONEM.

Prou.7. FIli, honora Dominum, & valebis: præter eum verò ne timueris alienum.

Ibidem. Honora Dominum ex tota anima tua.

Mich.6. Quid dignum offeram Domino? Curuabo genu Deo excelso. Nunquid offeram ei holocaustomata, & vitulos anniculos? Nunquid placari potest Deus in millibus arietum?

Ibidem. Indicabo tibi ô homo, quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te? Vtique facere iudicium, & diligere misericordiam, & solicitum ambulare cum Deo tuo.

1.Tim.1. Regi autem seculorum, immortali, inuisibili, soli Deo honor & gloria in secula seculorũ. Amen.

Reuerentialiter per deuotam laudationem.

Deut.10. Ipse est laus tua & Deus tuus, qui fecit tibi hæc magnalia, & terribilia, quæ viderunt oculi tui.

Psal.68. Laudabo nomen Dei cum cantico. Et placebit Deo

Deo ſuper vitulum nouellum cornua producentem.
Afferte Domino gloriam & honorem. 28.
Benedicam Dominum in omni tempore, ſemper laus eius in ore meo. 31.
Magnificate Dominum mecum: & exaltemus nomen eius in idipſum. *Ibidem.*
Secundum nomen tuum Deus, ſic & laus tua, in fines terræ. 47.
Immola Deo ſacrificium laudis. 49.
Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras iuſtitias meas? *Ibidem.*
Sacrificium laudis, honorificabit me. *Ibidem.*
Septies in die laudem dixi tibi. 118.
Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. *Eccle.15.*
Et nunc in omni corde & ore collaudate, & benedicite nomen Domini. 39.
Glorificantes Dominum quantumcunque potueritis, ſuperualebit adhuc, & admirabilis magnificentia eius. Benedicentes Dominum, exaltate illum quantum poteſtis, maior eſt enim omni laude. Exaltantes illum replemini virtute. 43.
Confitebor tibi Domine Rex, & collaudabo te Deum ſaluatorem meum. 51.
Quia fortitudo mea, & laus mea Dominus Deus, & factus eſt mihi in ſalutem. *Eſa.12.*
Eo, quia appropinquat populus iſte ore ſuo & labiis ſuis glorificat me; cor autem eius longè eſt à me, & timuerunt me mandato hominum & doctrinis: ideo ecce ego addam, vt admirationem faciam populo huic miraculo 29.

grandi, & ſtupendo: peribit enim ſapientia à ſapientibus eius,& intellectus prudentium eorum abſcondetur.

Eſa. 42. Ponent Domino gloriam,& laudem eius in inſulis nuntiabunt.

43. Populum iſtum formaui mihi, laudem meam narrabit.

Thren. 3. Leuemus corda noſtra cũ manibus ad Dominum in cælos.

Oſeæ 7. Et non clamauerunt ad me in corde ſuo, ſed vlulabant in cubilibus ſuis: ſuper triticum & vinum ruminabant, & receſſerunt à me.

Amos 5. Aufer à me tumultum carminum tuorum: & cantica lyræ tuæ non audiam.

Mat. 15. Hypocritæ, bene prophetauit de vobis Eſaias, dicens: Populus hic labiis me honorat; cor autem eorum longè eſt à me.

Luc. 19. Dico vobis, quia ſi hi tacuerint, lapides clamabunt.

1. Cor. 14. Pſallam ſpiritu, pſallam & mente.

Ephe. 5. Impleamini Spiritu ſancto, loquentes vobiſmetipſis in pſalmis, hymnis & canticis ſpiritualibus, cantãtes & pſallentes in cordibus veſtris Domino: gratias agentes ſemper pro omnibus, in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti Deo & patri ſubiecti inuicem, in timore Chriſti.

Coloſ 3. Verbum Chriſti habitet in vobis abundanter in omni ſapientia, docentes & commonentes voſmetipſos in pſalmis, hymnis,& canticis ſpiritualibus, in gratia cantantes Deo in cordibus veſtris.

Triſta-

Triſtatur autem aliquis veſtrûm? oret: æquo animo eſt aliquis? pſallat. *Iaco. 5.*

Et vox de throno exiuit, dicens: Laudem dicite Deo noſtro, omnes ſancti eius, & qui timetis Deum puſilli & magni. *Apo. 19.*

Virtualiter per dignam oblationem, vt ſit bona ſine defectu.

Homo de domo Iſrael, & de aduenis, qui habitant apud vos, qui obtulerit oblationem ſuam, vel vota ſoluens, vel ſpontè offerens, quicquid illud obtulerit in holocauſtum Domini, vt offeratur per vos maſculus, immaculatus erit ex bobus, & ouibus, & ex capris: ſi maculam habuerit, non offeretis, neque erit acceptabile. *Leu. 22.*

Non apparebit ante Dominum vacuus, ſed offeret vnuſquiſque ſecundum quod habuerit, iuxta benedictionẽ Dei ſui, quã dederit ei. *Deu. 16.*

Tua ſunt omnia, & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. *1. Par. 29.*

Voluntariè ſacrificabo tibi: & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum eſt. *Pſal. 53.*

Bono animo gloriam redde Deo, & nõ minus primitias manuum tuarum. In omni dato hilarem fac vultum tuum, & in exultatione ſanctifica decimas tuas. *Eccle. 35.*

Si offeratis cæcum ad immolandũ, nónne malum eſt? Et ſi offeratis claudum & languidũ, nónne malũ eſt? Offer illud duci tuo, ſi placuerit ei, & ſi ſuſceperit faciem tuam, dicit Dominus exercituum. *Mala. 1.*

Maledictus doloſus, qui habet in grege ſuo *Ibidem.*

maſcu-

masculum, & votum faciens immolat debile Domino: Quia rex magnus ego, dicit Dominus exercituum, & nomen meum horribile in Gentibus.

Pura sine peccato.

Leu.2. Omnis oblatio, quæ offertur Domino, absque fermento [malæ acquisitionis] fiet, nec quicquam fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio Domini.

20. De manu alienigenæ non offeratis panes Deo vestro.

Deut.23. Non offeres mercedem prostibuli.

Psal.50. Sacrificium Deo spiritus contribulatus.

Prou.15. Victimæ impiorum abominabiles Domino: vota iustorum placabilia.

21. Hostiæ impiorum abominabiles, quæ offeruntur ex scelere.

Eccle.7. Ne dicas: in multitudine munerum meorum respiciet Deus, & offerente me Deo altissimo, munera mea suscipiet.

34. Immolans ex iniquo, oblatio est maculata. infra, Dona iniquorum non probat Altissimus.

35. Sacrificium salutare est, attendere mandatis, & discedere ab omni iniquitate.

Ibidem. Oblatio iusti impinguat altare, & odor suauitatis est in conspectu Altissimi.

Ibidem. Sacrificium iusti acceptum Deo, & memoriam eius non obliuiscetur Deus.

Ibidem. Ne offeras parta sordibus munera; non enim suscipiet illa: nec iniquum instituas sacrificium, quia Dominus iudex est, nec valet apud

apud eum personæ magnificentia.

Quò mihi multitudinem victimarum vestrarum, dicit Dominus? Plenus sum. *Esai. 1.*

Cùm veniretis ante conspectum meum, quis quæsiuit hæc de manibus vestris, vt ambularetis in atriis meis? Ne offeratis vltrà sacrificium frustra: Incēsum abominatio est mihi. *Ibidem.*

Cùm multiplicaueritis orationem, non exaudiam: manus enim vestræ sanguine plenæ sunt. *Ibidem.*

Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa? Nunquid carnes sanctæ auferent à te malitias tuas in quibus gloriata es? *Iere. 11.*

Hostias offerent, immolabunt carnes & comedent, & Dominus non suscipiet eas. Nunc recordabitur iniquitatis eorum. *Osea 8.*

Non libabunt Domino vinum, & non placebunt ei: Sacrificia eorum quasi panis lugentium: omnes qui comedunt eum, contaminabuntur. *9.*

Quòd si obtuleritis mihi holocaustomata & munera vestra, non suscipiam, & vota pinguium vestrorum non respiciam. *Amos 5.*

In vanum autem me colunt, docētes doctrinas hominū. Relinquētes enim mandata Dei, tenetis traditiones hominū, baptismata vrceorum, & calicum, & similia his facitis multa. *Mar. 7.*

Iusta de populo.

Honora Dominum de tua substantia [non alterius,] & de primitiis frugum tuarum da pauperibus. *Pro. 3.*

Immo

Eccle.34. Immolantis ex iniquo, oblatio eſt maculata.

Ibidem. Dona iniquorum non probat Altiſſimus : nec reſpicit in oblatione iniquorum,nec in multitudine ſacrificiorum eorum propitiabitur peccatis.

Ibidem. Qui offert ſacrificium ex ſubſtantia pauperis: quaſi qui victimat filium in conſpectu patris ſui.

35. Noli offerre munera praua; non enim ſuſcipiet illa,& noli inſpicere ſacrificium iniuſtũ:quoniam Dominus vindex eſt, & non eſt apud illum gloria perſonæ.

Ibidem. Nullam habet Dominus perſonæ rationem aduerſus inopem, ſed deprecationẽ læſi exaudiet.

Eſai.61. Ego Dominus diligens iudicium, & odio habens rapinam in holocauſtum.

Mal.1. Intuliſtis de rapinis munus,nunquid ſuſcipiam illud de manu veſtra,dicit Dominus?

HONORANDI SVNT PARENTES CORDIALITER.

Tob.4. AVdi, fili mi, verba oris mei, & ea in corde tuo quaſi fundamentum conſtitue: Cùm acceperit Deus animam meam, corpus meũ ſepeli: & honorem habebis matri tuæ omnibus diebus eius. Memor enim eſſe debes, quæ & quanta pericula paſſa ſit propter te, in vtero ſuo. Cùm autem & ipſa cõpleuerit tempus vitæ ſuæ, ſepelies eam circa me.

Pro.23. Audi patrem tuum, qui te genuit; & ne contemnas cùm ſenuerit mater tua.

Fili,

Fili, suscipe senectam patris tui, & non contristes eum in vita illius; & si defecerit sensu, veniam da, & ne spernas eũ in tua virtute. Eleemosyna enim patris non erit in obliuione. Nã pro peccato matris restituetur tibi bonũ, & in iustitia ædificabitur tibi, & in die tribulationis memorabitur tui; & sicut in sereno glacies, soluentur peccata tua. *Eccl.3.*

Diligenter.

Qui timet Dominũ honorat parentes, & quasi dominis seruiet his qui se genuerunt. *Ibidem.*

Honora patrem tuum, & gemitus matris tuæ ne obliuiscaris, & retribue illis quomodo & illi tibi. Memento quoniam nisi per illos natus non fuisses. *7.*

Filij, obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est Domino. *Colos.3.*

Affectualiter propter Dei iussionem.

Vnusquisque patrem suum & matrem suam timeat. *Exod.20.* *Leu.19.*

Honora patrem tuum & matrem, sicut præcepit tibi Dominus: vt longo viuas tempore, & bene sit tibi in terra, quam Dominus Deus tuus daturus est tibi. *Deut.5.*

Quare vos transgredimini mandatum Dei, propter traditionem vestram? Nam Deus dixit: Honora patrem & matrem; & qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis, Quicunque dixerit patri vel matri, Munus quodcunque est ex me, tibi proderit, & nõ honorificabit patrẽ suum aut matrem suam. *Mat.15.*

Ob bo-

Ob boni consecutionem.

Prou.17. Corona senum, filij filiorum : & gratia filioru̅, patres eorum.

Eccle.3. Sententiam patris audite filij dilecti, & exequimini eam, vt seruemini : Dominus enim patrem liberis honorabilem reddidit, & sententiæ matris attribuit auctoritatem in filios.

Ibidem. In opere & sermone & omni patientia honora patrem tuum, vt superueniat tibi benedictio à Deo, & benedictio illius in nouissimo maneat. Benedictio patris firmat domos filiorum. Maledictio autem matris, eradicat fundamenta.

Ibidem. Sicut qui thesaurizat, ita & qui honorificat matrem suam.

Qui honorat patrem suum, vita viuet longiore: & qui obedit patri, refrigerat matrem.

Ephe.6. Filij obedite parentibus vestris in Domino: hoc enim iustum est: Honora patrem tuum & matrem tuam, quod est mandatu̅ primum in promissione, vt bene sit tibi, & sis longæuus super terram.

Mali euasionem.

Exod.13. Qui percusserit patrem suum aut matrem, morte moriatur. Qui maledixerit patri suo, aut matri, morte moriatur.

Deu.27. Maledictus qui non honorat patrem suum & matrem suam.

Pro.19. Qui affligit patrem & expellit matrem, ignominiosus erit & infelix.

20. Qui maledicit patri & matri, extinguetur lumen eius in mediis tenebris.

Qui

Qui subtrahit aliquid à patre suo & à matre, & dicit hoc non esse peccatum, particeps homicidæ est. 28
Verbū custodiens filius extra perditionem erit. 29
Oculum eius, qui subsannat patrem, & qui despicit partū matris suæ, suffodiant eum corui de torrentibus & aquilæ pulli deuorent. 30
Ne glorieris in contumelia patris tui, non est enim tibi gloria, sed confusio. Gloria enim hominis ex honore patris est, & dedecus filij, pater sine honore. *Eccle. 3.*
Quàm malæ famæ est qui relinquit patrem: & est maledictus à Deo qui exasperat matrem. *Ibidem*

Honor debitè exhibendus.

Gloriam sapientes possidebunt, stultorum exaltatio ignominia. *Prou. 3.*
Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij, ita qui tribuit insipienti honorem. 26
Et optimati submitte caput tuum. *Eccle. 4.*
Semen hominum honorabitur hoc, quod timet Deum: Semen autē hoc exhonorabitur, quod præterit mandata Domini. 10
Sapientia humiliati exaltabit caput illius, & in medio magnatorum consedere eum faciet. 11
Sapiens in populo hæreditabit honorem, & nomen illius erit viuens in æternum. 37

Honestè conseruandus.

Quicunque honorificauerit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles. *1. Reg. 2.*
Ne des alienis honorem tuum, & annos tuos crudeli. *Prou. 5.*

Eccle. 10. Gloria diuitum, honoratorum, & pauperum timor Dei est: non despicere hominem iustum pauperem, & non magnificare virum peccatorem diuitem.

Ibidem Fili in mansuetudine serua animam tuam, & da illi honorem secundum meritum suum. Peccantem in animam suam quis iustificabit? & quis honorificabit exhonorantem animam suam?

Iniquè non ambiendus.

Eccl. 10. Inscius non honorabitur.

Ibidem Et est homo qui honorificabitur propter substantiam suam.

Luc. 20. Attendite à scribis, qui volunt ambulare in stolis, & salutationes amant in foro, & primas cathedras in synagôgis, & primos discubitus in conuiuiis, qui deuorant domos viduarum: simulantes longam orationem.

HOSPITALITAS.

Eccle. 29. Vita nequam hospitari de domo in domum.

Et infra. Hospitabitur & pascet & potabit ingratos, & ad hæc amara audiet.

Ibidem Transi hospes & orna mensam, & quæ in manu habes, ciba cæteros.

Esa. 58. Egenos vagosque induc in domum tuam.

Ioan. 5. Ego veni in nomine patris mei, & non accepistis me: Si venerit alius in nomine suo [Dominus talis, vel talis] illum accipietis. [sic quidam, pauperes bonos excludunt, magnos autem raptores, & diuites recipiunt sumptuosè.]

13 Qui accipit si quem misero [dicit Dominus] me

me accipit: qui autē me accipit, accipit eum, qui me misit.
Necessitatibus Sanctorum communicantes, hospitalitatem sectantes. *Rom. 12.*
Hospitalitatem nolite obliuisci. Per hanc enim quidam placuerūt Angelis hospitio receptis. *Hebr. 13.*
Hospitales estote inuicem sine murmuratione. *1. Petr. 4.*

HVMILITAS.

Respexisti humilitatem meam. *Psal. 30.*
Respexit Dominus in orationē humilium, & non spreuit preces eorum. 101
Domine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei: neque ambulaui in magnis, neque in mirabilibus super me. 130
In humilitate nostrā memor fuit nostri. 135
Melius est humiliari cum mitibus, quàm diuidere spolia cum superbis. *Prou. 16.*
Superbum sequitur humilitas, & humilem spiritu suscipiet gloria. 29
Nardus mea dedit odorem suum. *Cant. 1.*
Humilia valde spiritum tuum, quoniam vindicta carnis impij, ignis & vermis. *Eccle. 7.*
Iustus est qui se nimium submittit à multa humilitate: & est iustus qui inclinat faciē suam, & fingit se videre, quod ignoratum est. 19
Intra in lutum & calca, subigens, tene (vel tere) laterem. *Naum. 3.*
Spiritum nobis iterum cum misericordia reddet, & vitam sicut nunc vosmetipsos despicitis propter leges eius. *2. Mac 7.*
Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum. *Matth. 5.*

Matt. 24. Qui ſe humiliauerit, exaltabitur.

11 Diſcite à me: quia mitis ſum & humilis corde.

18. & 19. Sinite paruulos venire ad me, & nolite eos prohibere, talium eſt enim regnum cœlorum: Quicunque ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte, hic maior vocabitur in regno cœlorum.

Luc. 1. Depoſuit potentes de ſede,& exaltauit humiles. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.

2. *Cor.* 10. In facie quidem humilis ſum inter vos.

Phil. 2. Nihil per contentionem neq; per inanem gloriam,ſed per humilitatem,ſuperiores ſibi inuicem arbitrantes.

Chriſto aſſimilat.

Matt. 20. Quicunque voluerit inter vos maior fieri, ſit veſter miniſter: & qui voluerit inter vos primus eſſe, ſit veſter ſeruus. Sicut Filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam ſuam in redemptionem pro multis.

Ioan. 13. Vos vocatis me Magiſter & Domine, & benedicitis: ſum etenim. Si ergo laui pedes veſtros, Dominus & magiſter; & vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis,ita & vos faciatis.

Phil. 2. Hoc enim ſentite in vobis quod & in Chriſto Ieſu, qui cùm in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo, ſed ſemetipſum exinaniuit, formam ſerui accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Humiliauit ſemet-

metipſum, factus obediēs vſque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltauit illum, & dedit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen: vt in nomine Ieſu omne genu flectatur, cœleſtiũ, terreſtriũ, & infernorum, & omnis lingua cõfiteatur, quia Dominus Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei patris.

Homines magnificat apud Deum.

Humilium & manſuetorũ ſemper tibi placuit deprecatio. *Iud.9.*

Qui ponit humiles in ſublime & mœrentes erigit ſoſpitate. *Iob.5.*

Quis ſicut Dominus Deus noſter, qui in altis habitat & humilia reſpicit in cœlo & in terra? Suſcitans de terra inopem & de ſtercore erigēs pauperem: vt collocet eum cum principibus. *Pſal.112.*

Cuſtodiens paruulos Dominus: & humiliatus ſum, & liberauit me. *114*

Gloriam præcedit humilitas. *Prou. 15.*

Antequam conteratur, exaltatur cor hominis: & antequam glorificetur, humiliatur. *18*

Humilem ſpiritu, ſuſcipiet gloria. *29*

In humilitate tua patientiam habe: quoniam in igne probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles & in camino humiliationis. *Eccle. 2.*

Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam, quoniam magna potentia Dei ſolius, & ab humilibus honoratur. *3*

Oratio humiliantis ſe, nubes penetrabit: & do- *35*

nec propinquet, non consolabitur, & non discedet, donec altissimus aspiciat.

Esa. 57. Hæc dicit excelsus & sublimis habitans æternitatem, & sanctum nomen eius in excelso & in sancto habitans, & cum contrito & humili spiritu: vt viuificet spiritum humilium & viuificet cor contritorum.

66 Ad quem respiciam nisi ad pauperculū & contritum spiritu, & trementem sermones meos?

Luc. 1. Deposuit potētes de sede, & exaltauit humiles.

Iac. 4. Humiliamini in conspectu Domini, & exaltabit vos.

1. *Pet.* 5. Humiliamini sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis.

Apud homines.

Prou. 11. Vbi autem est humilitas, ibi & sapientia.

Eccle. 10. Radices gentium superbarum arefecit Dominus, & plantauit humiles ex ipsis gentibus.

1. *Pet.* 2. Subiecti estote omni humanę creaturæ propter Deum, siue regi, quasi præcellenti: siue ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum.

Ibidem Serui subditi estote in omni tempore dominis, non tantùm bonis & modestis, sed etiam discolis.

Memoriam superborum perdidit Deus, & reliquit memoriam humilium sensu.

Luc. 14. Cum inuitatus fueris ad nuptias, non discumbas primo loco, ne fortè honoratior te sit inuitatus ab illo: & veniens is, qui te & illum vocauit, dicat tibi, Da huic locum, & tunc inci-

incipias cum rubore nouissimum locum tenere. Sed cùm vocatus fueris, vade, recumbe in nouissimo loco: vt cùm venerit, qui te inuitauit, dicat tibi, Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur; & omnis qui se humiliat, exaltabitur.

Humilitas vera Deum attendit.

Humiliare Deo, & expecta manus eius. *Eccle.* 13.

Cùm feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite serui inutiles sumus: quod fecimus, facere debuimus. *Luc.* 17.

Seipsum vilipendit.

Ego autem sum vermis & non homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis. *Psal.* 21.

Humilia valde spiritum tuum: quoniam vindicta carnis impij, ignis & vermis. *Eccle.* 7.

Attende ne seductus in stultitiam humilieris. 13

Noli esse humilis in sapientia tua, ne humiliatus in stultitiam seducaris.

Et publicanus à longè stans, nolebat nec oculos in cœlum leuare: sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Dico autem vobis, descendit hic iustificatus in domum suam: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur; & qui se humiliat, exaltabitur. *Luc.* 18.

Tanquam purgamenta mundi huius facti sumus, omnium peripsema vsque adhuc. 1. *Cor.* 4.

Proximum magnipendit.

Non alta sapiẽtes, sed humiliter consentientes. *Roma.* 12.

Subiecti inuicem, in timore Domini. *Ephe.* 5.

1.Petr.5. Omnes enim inuicem humilitatem insinuate.

Humilitas ficta malum intendit.

Eccle.9. Est qui nequiter humiliat se, & interiora eius plena sunt dolo. Et est iustus qui se nimium submittit à multa humilitate, & est iustus qui inclinat faciem suam, & fingit videre se, non quod ignoratum est. Et si ab imbecillitate virium vetetur peccare, si inuenerit tempus malefaciendi, malefaciet.

HYPOCRISIS.

Iob 17. INnocens contra hypocritam suscitabitur in iudicio.

Esa.1. Excoquam ad purum scoriam tuam, & auferam omne stannum tuum.

Mat.6. Cùm facis eleemosynam, noli ante te tuba canere, sicut hypocritæ faciunt, in synagôgis & vicis, vt honorificentur ab hominibus.

Ibidem Cùm oratis, non eritis sicut hypocritæ. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

Ibidem Cùm ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes: exterminant enim facies suas, vt appareant hominibus ieiunantes.

7 Hypocrita eiice primum trabem de oculo tuo.

Gal.1. An quæro hominibus placere? Si hominibus placerem, seruus Christi non essem.

Hypocrisis prohibitio.

Eccle.1. Ne fueris hypocrita in conspectu hominum, & non scandalizeris in labiis tuis.

Luc.12. Attendite à fermento pharisæorum, in quo est hypocrisis.

Conditio.

Esa.9. Omnis hypocrita est & nequam.

Qui dicunt recede à me, non appropinques mihi, quia immundus es: isti fumus erunt in furore meo, ignis ardens tota die. *Esa. 65.*

Omnia verò opera sua faciunt, vt videantur ab hominibus. *Matt. 23.*

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa; intus verò plena sunt ossibus mortuorũ, & omni spurcitia. Sic & vos à foris quidem apparetis hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocrisi & iniquitate. *Ibidem*

Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus: Deus autem nouit corda vestra. *Luc. 16.*

Satanas transfigurat se in angelum lucis. Non est ergo mirum si ministri eius transfigurentur velut ministri iustitiæ: quorum finis erit secundum opera ipsorum. *2. Cor. 11.*

Punitio.

Spes hypocritæ peribit. Non ei placebit vecordia sua, & sicut tela aranearum fiducia eius. *Iob 8.*

Non enim veniet in conspectu eius omnis hypocrita. 13

Congregatio enim hypocritæ, sterilis, & ignis deuorabit tabernacula eorum. 15

Gaudium hypocritæ ad instar puncti. Si ascenderit vsque ad cælum superbia eius, & caput eius nubes tetigerit, quasi sterquilinium in fine perditur, & qui eum viderant dicent: Vbi est? velut somnium auolans non inuenietur. 20

Filij eius atterentur egestate, & manus illius reddent ei dolorem suum. *Ibidem*

27 Quæ eſt enim ſpes hypocritæ, ſi auarè rapiat,& ſi liberet Deus animam eius? Nunquid audiet Deus clamorem eius, cùm venerit ſuper eum anguſtia?

Eccleſi. 3. Ingrediens duas vias, non habebit ſucceſſus.

8 Vidi impios ſepultos: qui etiam cùm adhuc viuerent, in loco ſancto erant: & laudabantur in ciuitate quaſi iuſtorum operum, ſed & hoc vanitas eſt.

Matt. 23. *Marc.* 12. Væ illis, qui deuorant domos viduarum ſub obtentu prolixæ orationis, hi accipient prolixius iudicium.

Matt. 24. Partemque eius ponet cum hypocritis, illic erit fletus, & ſtridor dentium.

IACTANTIA.

1. *Reg.* 2. NOlite multiplicare loqui ſublimia gloriantes.

Tob. 4. Superbiam in tuo ſermone, nunquam dominari permittas. Nam ſuperbiæ coniunctus eſt interitus, multaque perturbatio.

Pſal. 11. Diſperdat Dominus vniuerſa labia doloſa, & linguam magniloquam.

Prou. 27. Laudet te alienus, & non os tuum: extraneus & non labia tua.

Soph. 3. Auferam de medio tui magniloquos ſuperbiæ tuæ, & non adiicies exaltari amplius in monte ſancto tuo.

Rom. 1. Dicentes ſe eſſe ſapientes ſtulti facti ſunt.

2. *Cor.* 10. Non audemus inſerere aut comparare nos quibuſdam, qui ſeipſos commendant, ſed ipſi in nobis noſmetipſos metientes, & comparantes noſmetipſos nobis.

Non

Non enim qui ſeipſum commendat,ille proba- *Ibidem*
tus eſt,ſed quem Deus commendat.

Lingua modicũ quidem membrum eſt, & ma- *Iaco.3.*
gna exaltat[& etiam parua.]

IDOLOLATRIAE PROHIBI-
TIO STRICTA.

NOn facietis deos argenteos,nec deos aureos *Exod.20.*
facietis vobis.

Non adorabis deos eorum, nec coles eos, nec 23
facies opera eorum.

Deos conflatiles non facies tibi. 34

Nolite conuerti ad idola, nec deos conflatiles *Leu.19.*
faciatis vobis.Ego Dominus Deus veſter.

Non vidiſtis aliquam ſimilitudinem in die qua *Deut.4.*
locutus eſt vobis Dominus in Oreb de medio ignis: Ne fortè decepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem,aut imaginem,maſculi vel fœminæ,ſimilitudinem omnium iumentorum quæ ſunt ſuper terram,vel auium ſub cœlo volatilium, atque reptilium, quæ mouentur in terra, ſiue piſcium, quæ ſub terra morantur in aquis: ne fortè eleuatis oculis ad cœlum, videas Solem & Lunam, & omnia aſtra cœli, & errore deceptus adores ea,& colas.

Non plantabis lucum & omnem arborem iu- 16
xta altare Domini Dei tui. Nec facies tibi atque conſtitues ſtatuam, quæ odit Dominus Deus tuus.

Non erit in te Deus recens, neq; adorabis Deũ *Pſal.80.*
alienum.

Quoniam omnes dij Gentium dæmonia. 95

Esa.40. Cui ergo similem fecistis Deum?aut quam imā ginem ponetis ei? Nunquid sculptile conflabit faber? aut artifex auro figurabit illud & laminis argenteis argentarius?

Conditio vana.

Iud.6. Nunquid vltores estis Baal,vt pugnetis pro eo? Si Deus est, vindicet se de eo, qui suffodit aram eius.

Psal.113. Simulachra gentium,argentum & aurum, opera manuum hominum. Os habent & non loquentur: Aures habent & non audient: Manus habent & non palpabunt: Pedes habent & non ambulabunt.

Sapien.13. Infelices autem sunt, & inter mortuos spes illorum,qui appellauerunt Deos,opera manuū hominum, aurum & argentum, artis inuentionem, & similitudines animalium, aut lapidem inutilem opus manus antiquę.

Ibidem Non erubescit loqui cum illo, qui sine anima est, & pro sanitate quidem infirmum deprecatur,& pro vita rogat mortuum, & in adiutorium inutilem inuocat: & pro itinere petit ab eo, qui ambulare non potest, & de acquirendo, & de operando, & de omnium rerum euentu petit ab eo, qui in omnibus est inutilis.

14 Infandorum enim cultura idolorū, omnis mali causa est & initium & finis. Aut enim dum lætantur insaniūt,aut certè vaticinantur falsa, aut viuunt iniustè,aut peierant citò.

Esa.44. Nunquid est Deus absque me,& formator quē ego non nouerim? Plastæ idoli omnes nihil

sunt,

funt,& amantiſſima eorum, non proderunt
eis: ipſi ſunt teſtes eorum, quia non vident,
neque intelligunt vt confundantur.
Cui aſſimilaſtis me, & adęquaſtis, & compara- 46
ſtis me & feciſtis ſimilem? Qui confertis au-
rum de ſacculo, & argentum ſtatera ponde-
ratis, conducentes artificem, vt faciat Deum,
& procidunt & adorant. Portant illum in hu-
meris geſtantes, & ponentes in loco ſuo, &
ſtabit, ac de loco ſuo non mouebitur.
Sed & cùm clamauerint ad eum non audiet: de *Ibidem*
tribulatione non ſaluabit eum. Mementote
illud & confundamini: redite præuaricatores
ad cor.
Filioli, cuſtodite vos à ſimulacris. 1. *Ioan*. 5.

Punitio.

Si genueritis filios ac nepotes, & morati fueri- *Deut*. 4.
tis in terra, deceptique feceritis vobis aliquã
ſimilitudinem, patrantes malum coram Do-
mino Deo veſtro, vt eum ad iracũdiam pro-
uocetis, teſtes inuoco hodie cœlum & terrã,
citò perituros vos eſſe de terra, quam tranſi-
to Iordane poſſeſſuri eſtis.
Si tibi voluerit perſuadere frater tuus, filius ma- 13
tris tuæ, aut filius tuus, ſiue vxor, quę eſt in
ſinu tuo, aut amicus, quem diligis vt animã
tuam, clam dicens: Eamus, & ſeruiamus Diis
alienis, quos ignoras tu & patres tui, cuncta-
rum in circuitu Gentium, quæ iuxta vel pro-
cul ſunt ab initio vſque ad finem terræ, non
acquieſcas ei, nec audias, neque pareat ei
oculus tuus, vt miſerearis, & occultes eum:
ſed

sed statim interficies. Sit primùm manus tua super eum: & post te omnis populus mittat manū: lapidibus obrutus necabitur: quia voluit te abstrahere à Domino Deo tuo.

27 Maledictus homo qui fecit sculptile, & conflatile, abominationem Domini, opus manuum artificum, ponetque illud in abscondito.

Psal.96 Confundantur omnes qui adorant sculptilia, & qui gloriantur in simulachris suis.

Esa.42. Gloriam meam alteri non dabo, & laudem meā sculptilibus.

Ibidem Confundantur confusione qui confidunt in sculptili, qui dicunt conflatili, Vos dij nostri.

Iere.2. Transite ad insulas Cethim, & videte si factum est huiuscemodi: si mutauit gens deos suos. Et certè ipsi non sunt dij. Populus verò meus mutauit gloriam suam in idolum. Obstupescite cœli super hoc, & portę eius desolamini vehementer, dicit Dominus.

Occasio voluptuosa.

Exod.32 Surgentesque manè obtulerunt holocausta & hostias pacificas, & sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.

Sap.14. Initium enim fornicationis est, exquisitio idolorum, & adinuentio illorum, corruptio vitæ est. Neque enim erant ab initio, neque erunt in perpetuum. Superuacuitas enim hominum hæc adinuenit.

Ibidem Acerbo enim luctu dolens pater, citò sibi rapti filij fecit imaginem, & illum, qui tunc, quasi homo mortuus fuerat, nunc tanquam Deum colere cœpit, & constituit inter seruos suos sacra & sacrificia.

BOna eſt oratio cum ieiunio & eleemoſy- *Tob 12.*
na, magis quàm theſauros auri recondere.
Scitote quoniam exaudiet Dominus preces ve- *Iudith.4.*
ſtras, ſi manentes permanſeritis in ieiuniis, &
orationibus in conſpectu Domini.
Sanctificate ieiunium [munda vita] vocate cœ- *Ioel.1.*
tum [pauperum.]
Conuertimini ad me in toto corde veſtro, in 2
ieiunio, planctu, & fletu.
Nunquid ieiunium ieiunaſtis mihi? *Zach.7.*
Beati qui nunc eſuritis, quia ſaturabimini. *Luc.6.*
In omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut Dei *1.Cor.6.*
miniſtros in vigiliis, in ieiuniis.

Ieiunij boni modus quo ad intentionem.

Tu autem cùm ieiunas vnge caput tuum, & fa- *Matt.6.*
ciem tuam laua: ne videaris hominibus ie-
iunans, ſed patri tuo qui eſt in abſcondito,
& pater tuus, qui videt in abſcondito, reddet
tibi.
Prædicaui ieiunium, vt affligeremur corã Do- *1.Eſd.8.*
mino Deo noſtro, & peteremus ab eo viam
rectam nobis, & filiis noſtris, vniuerſæq́, ſub-
ſtantiæ noſtræ.

Proſecutionem.

Si vouerit & iuramento ſe conſtrinxerit, vt per *Num.30.*
ieiunium, vel cæterarum rerum abſtinentiam
affligat animam ſuam, in arbitrio viri erit
ſiue non faciat [vxor ſcilicet] ſiue vt faciat.
Quod ſi audiens vir tacuerit, & in alteram
diem diſtulerit ſententiam: quicquid vouerat,
atq; ꝓmiſerat, reddet: quia ſtatim vt audiuit,
tacuit.

tacuit. Sin autem contradixerit postquam resciuit, portabit ipse iniquitatem eius.

Esa. 58. Nónne hoc est magis ieiunium quod elegi? Dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes, dimitte eos qui confracti sunt, liberos, & omne onus dirumpe. Frange esurienti panem tuum, & egenos vagosq́; induc in domum tuam. Cùm videris nudũ, operi eum, & carnem tuam ne despexeris.

Carnem refrenat.

Psal. 34. Humiliabam in ieiunio animam meam.

68 Operui in ieiunio animam meam, & factum est in opprobrium mihi.

108 Genua mea infirmata sunt à ieiunio: & caro mea immutata est propter oleum.

Ieiunij mali qualitas.

Esa. 58. Quare ieiunauimus & non aspexisti? humiliauimus animas nostras, & nescisti? [approbando] Ecce in die ieiunij vestri inuenitur volũtas vestra, & omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis, & percutitis pugno impiè, nolite ieiunare sicut vsque ad hanc diem, vt audiatur in excelso clamor vester. Nunquid tale est ieiuniũ quod elegi, per diem affligere hominem animam suam? Nunquid contorquere, quasi circulũ, caput suum, & saccum & cinerem sternere? Nunquid istud vocamus ieiunium, & diem acceptabilem Domino?

Matt. 6 Cùm ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes. Exterminant enim facies suas, vt videantur ab hominibus ieiunantes. Amen dico

vobis

vobis receperunt mercedem suam.

Vanitas.

Cùm ieiunauerint, non audiam preces eorum. *Ierem.14.*
Qui baptizatur à mortuo,& iterum tāgit mortuum, quid prodest lauatio illius? sic homo, qui ieiunat in peccatis suis : & iterum eadem faciens,quid proficit humiliando se? orationem eius quis exaudiet? *Eccl.34.*

IGNORANTIA.

VSquequo imprudentes odibunt scientiam? *Prou.1.*
Vbi non est scientia animę,non est bonum. *19*
Stultus in via ambulans, cùm ipse insipiens sit, omnes stultos æstimat. *Eccle.10.*
Rex insipiens,perdet populum suum, & ciuitates inhabitabuntur per sensum prudentium. *Ibidem*
Neminem diligit Deus, nisi eum, qui cum sapientia inhabitat. *Sap.7.*
Non erudietur qui non est sapiens in bono. *Eccl.21.*
Cor fatui quasi vas confractum, & omnem sapientiam non tenebit. *Ibidem*
Verbum Domini proiecerunt,& sapientia nulla est in eis. *Ierem. 8.*
Si quis autem se existimat scire aliquid, nondū agnouit quomodo oporteat eum scire. *1.Cor.8.*

Ignorantia turpiter admittitur.

Vani autem sunt omnes homines, in quibus nō subest scientia Dei. *Sap.13.*
Ignorantiam enim Dei quidam habent. *1.Cor 15.*
Hoc igitur dico & testificor in Domino, vt iā non ambuletis sicut & Gentes ambulant. *Ephes.4.*

Grauiter punitur.

4.*Reg.* 17. Leones interficiunt eos, quia ignorant ritum Dei terræ.

Iob 4. Quia nullus intelligit, in æternum peribunt.

Prou. 8. Omnes, qui me oderunt, diligunt mortem.

17 Qui euitat discere, incidet in mala.

Esa. 5. Propterea captiuus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam.

27 Non enim est populus sapiens, propterea non miserebitur eius qui fecit eum, & qui formauit eum non parcet ei.

Baruch. 3. Et quoniam non habuerunt sapientiam, interierunt propter suam insipientiam.

Osee 4. Quia tu scientiam repulisti repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi, & oblita es legis Dei tui, obliuiscar filiorum tuorum & ego.

Ibidem Et populus non intelligens vapulabit.

1. *Cor.* 14. Si quis ignorat, ignorabitur.

IMITANDVS DEVS.

Vide, Dominus imitandus.

Imitandus homo prudenter.

Psal. 36. Noli æmulari in malignantibus, neque zelaueris facientes iniquitatem.

Ibidem Noli æmulari in eo, qui prosperatur in via sua.

Prou. 3. Ne æmuleris hominem iniustum, nec imiteris vias eius.

4 Ne delecteris in semitis impiorum, nec tibi placeat malorum via.

24 Ne æmuleris viros malos, nec desideres esse cum eis.

1. *Cor.* 4. Rogo ergo vos imitatores mei estote, sicut & ego Christi: Ideo misi ad vos Timotheum, qui

qui est filius meus charissimus & fidelis in Domino, qui vos commonefaciat vias meas quæ sunt in Christo Iesu.

Christi bonus odor sumus Deo; in his, qui salui fiunt, & in his, qui pereunt. Aliis quidem odor mortis in mortem: aliis autem odor vitæ in vitam. *2.Cor.2.*

Denuntiamus autem vobis fratres in nomine Domini Iesu Christi, vt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinatè, & non secundum traditionem, quam accepistis à nobis. Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos. *2.Thes.3.*

Cupimus autem vnumquenque vestrũ eandem ostentare solicitudinem, ad expletionẽ spei, vsque in finem, vt non segnes efficiamini, verùm imitatores eorum, qui fide & patientia hæreditabunt promissiones. *Heb.6.*

Charissime, noli imitari malum, sed quod bonum est. *3.Ioan.*

IMPII DEVM CONTEMNVNT.

QVi dixerunt Deo, recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. Quid Omnipotens, vt seruiamus ei? &, quid nobis proderit, si orauerimus illum? *Iob 21.*

In circuitu impij ambulant. *Psal.11.*

Impius facit opus instabile: seminanti autem iustitiam merces fidelis. *Pro.11.*

Abominatio est Domino via impij. *15.*

Longè est Dominus ab impiis. *Ibidem.*

Impius cùm in profundum venerit peccatorũ, *18.*

contemnit: sed sequitur eum ignominia & opprobrium.

Eccl. 8. Est & alia vanitas, quæ fit super terram: Sunt iusti, quibus mala proueniunt, quasi opera egerint impiorum: & sunt impij, qui ita securi sunt, quasi opera iustorum habeant: sed & hoc vanissimum iudico.

Sap. 14. Similiter autem odio sunt Deo impius & impietas eius.

Ierem. 7. Ecce vos cōfiditis vobis in sermonibus mēdacij, qui non proderunt vobis, furari, occidere, adulterari, iurare mendaciter, libare Baalim, ire post deos alienos, quos ignoratis. Et venistis & stetistis coram me in domo hac, in qua inuocatum est nomen meum, & dixistis, Liberati sumus eò, quòd fecerimus omnes abominationes istas.

Proximum opprimunt.

Iob 15. Cunctis diebus suis superbit impius, & numerus annorum incertus est tyrannidis eius.

Prou. 10. Os impiorum operit iniquitas.

12. Verba impiorum insidiantur sanguini: os iustorum liberabit eos.

21. Anima viri impij desiderat malum, non miserebitur proximo suo.

25. Fons turbatus pede, & vena corrupta, iustus cadens coram impio.

27. Cor iniqui, inquirit mala: cor autem rectum inquirit scientiam.

28. Viri mali non cogitant iudicium: qui autem inquirunt Dominum, animaduertunt omnia.

In

In exultatione iuſtorum, multa gloria: regnan- *Ibidem.*
tibus impiis ruinæ hominum.
Cùm ſurrexerint impij, abſcondentur homines: *Ibidem.*
cùm illi perierint, multiplicabuntur iuſti.
In multiplicatione iuſtorum lætabitur vulgus: 29.
cùm impij ſumpſerint principatum, gemet
populus.
In multiplicatione impiorum multiplicabun- *Ibidem.*
tur ſcelera, & iuſti ruinas eorum videbunt.
Narratio peccantium odioſa. *Eccle.* 27.
Impij autem quaſi mare feruens, quod quieſce- *Eſa.* 57.
re non poteſt.
Non eſt pax impiis, dicit Dominus omnipo- *Ibidem.*
tens.
Opera eorũ inutilia, & opus iniquitatis in ma- 59.
nibus eorum. Pedes eorum ad malum cur-
runt, & feſtinant: vt effundant ſanguinem in-
nocentem.
Vaſtitas & contritio in viis eorum. *Ibidem.*
Semitæ eorum incuruatæ ſunt eis, omnis qui *Ibidem*
calcat in eis, ignorat pacem.

Seipſos perdunt: In anima.

Et ſi impius fuero, væ mihi eſt: & ſi iuſtus non *Iob* 10.
leuabo caput, ſaturatus afflictione & miſeria.
Quia in diem perditionis ſeruatur impius, & 21.
ad diem furoris ducetur.
Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis. *Pſal.* 20.
Pones eos vt in clibanum ignis in tempore
vultus tui. Quoniam declinauerunt in te
mala.
Iniquitates ſuæ capient impium, & funibus pec- *Pro.* 5.
catorum ſuorum conſtringetur. Ipſe morie-

tur, quia non habuit diſciplinam, & in mul-
titudine ſtultitiæ ſuæ decipietur.

Anni impiorum breuiabuntur.

10. In impietate ſua corruet impius.

11. In malitia ſua repelletur impius: ſperat autem
iuſtus in morte ſua.

14. *Eccle.7.* Ne impiè agas multum, & noli eſſe ſtultus, ne
moriaris in tempore non tuo.

Sap.3. Impij ſecundum quæ cogitauerunt, correptio-
nem habebunt, qui neglexerunt iuſtum, &
à Domino receſſerunt.

5. Talia dixerunt in inferno hi, qui peccauerunt:
quoniam ſpes impij tanquam lanugo eſt, quę
à vento tollitur: & tanquam ſpuma gracilis,
quæ à procella diſpergitur: & tanquam fu-
mus, qui à vento diffuſus eſt: & tanquam
memoria hoſpitis vnius diei prætereuntis.

Eccle.7. Vindicta carnis impij, ignis & vermis.

41. Væ vobis viri impij, qui dereliquiſtis legem
Altiſſimi. Et ſi nati fueritis, in maledictione
naſcemini; & ſi mortui fueritis, in maledi-
ctione erit pars veſtra.

Ibidem. Omnia quæ de terra ſunt, in terram conuerten-
tur: ſic impij à maledicto in perditionem.

Eſai.3. Væ impio in malum: retributio enim manuum
eius fiet ei.

26. Miſereamur impio, & non diſcet iuſtitiam fa-
cere. In terra ſanctorum iniqua geſtit, & nō
videbit gloriam Domini.

Eze.18. Si auerterit ſe iuſtus à iuſtitia ſua, & fecerit
iniquitatem ſecundū omnes abominationes,
quas operari ſolet impius, nunquid viuet?

Omnes

Omnes iustitiæ eius, quas fecit, non recordabuntur. In præuaricatione, qua præuaricatus est,& in peccato suo,quod peccauit, in ipsis morietur.

Prole.

Oculi autem impiorum deficient, & effugium peribit ab eis, & spes illorum abominatio animæ. *Iob 11.*

Quoties lucerna impiorum extinguetur, & superueniet eis inundatio, & dolores diuidet furoris sui? Erunt sicut paleæ ante faciem venti,& sicut fauilla, quam turbo dispergit. Deus seruauit filiis illius dolorem patris, & cùm reddiderit, tunc sciet. *21.*

Fructum eorum de terra perdes, & semen eorũ à filiis hominum. *Psal. 20.*

Iniusti autem disperibunt, simul reliquiæ impiorum interibunt. *36.*

Nepotes impiorũ non multiplicabunt ramos. *Eccle. 40.*

Fama.

Nomen impiorum putrescet. *Pro. 10.*

Qui derelinquunt legem,laudant impium. *28.*

Condemnat autem iustus mortuus viuos impios; & iuuentus celerius consũmmata, longam vitam iniusti. *Sap. 4.*

Videbunt enim finem sapientis, & non intelligent quid cogitauerit de illo Deus, & quare munierit illum Dominus. Videbunt enim & contemnent eum: illos autem Dominus irridebit, & erunt post hæc decedentes sine honore, & in contumelia inter mortuos in perpetuum. *Ibidem.*

Substantia temporali.

Iob 8. Tabernaculum impiorum non subsistet.

Psal. 1. Non sic impij, non sic; sed tanquam puluis, quem proiicit ventus à facie terræ.

36. Vidi impium superexaltatum, & eleuatum super cedros Libani: Et transiui, & ecce, non erat.

Pro. 3. Egestas à Domino in domo impij.

10. Quod timet impius, veniet super eum.

12. Non roborabitur homo ex impietate.

14. Domus impiorum delebitur.

28. Fugit impius nemine persequente.

Eccles. 40. Substantiæ iniustorum sicut fluuius siccabuntur, & sicut tonitruum magnum in pluuia personabunt.

INCESTVS.

Leui. 18. OMnis homo ad proximam sanguinis sui non accedat, vt reuelet turpitudinem eius, ego Dominus Deus vester.

Ibidem. Turpitudinem patris tui & matris tuæ, vxoris patris tui, sororis tuæ, filiæ filij tui, & filiæ tuæ, nurus tuæ, vxoris fratris tui non discooperies.

20. Qui supra vxorem filiam, duxerit matrem eius: scelus operatus est. Viuus ardebit cum eis, nec permanebit tantum nephas in medio vestri.

Ibidem. Qui dormierit cum nouerca, & reuelauerit ignominiam patris sui, morte moriantur ambo [& ita de aliis.]

Deu. 22. Non accipiet homo vxorem patris sui, nec reuelabit operimentum eius.

INCRE-

INCREDVLITAS.

QVia non credidiſtis mihi, vt ſanctificaretis me coram filiis Iſrael, non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis. *Num. 20.*

Non intrabit terram, quam dabo filiis Iſrael [Aaron] eò, quòd incredulus fuerit ori meo ad aquas contradictionis. *Ibidem.*

Quouſque nō credent mihi in omnibus ſignis quæ feci coram eis? Feriam igitur eos peſtilentia, atque conſumam. *14.*

Omnis incredulus, in inctedulitate ſua morietur. *3. Eſd. 15.*

Contumax non ſis, & incredibilis timori Dñi, & ne acceſſeris ad illum duplici corde. *Eccle. 1.*

Væ diſſolutis corde, qui nō credūt Deo, & ideo non protegentur ab eo. *2.*

In gente incredibili exardeſcet ira [Dei vel ſui.] *16.*

Ne ſis incredibilis verbo illius. *Ibidem.*

Si non credideritis, non permanebitis. *Eſai. 7.*

Qui incredulus eſt, infideliter agit. *21.*

Expandi manus meas tota die ad populum incredulum, qui graditur in via non bona, poſt cogitationes ſuas, & contradicentem mihi. *65. & Rom. 10.*

Populo huic factum eſt cor incredulum & exaſperans. *Iere. 5.*

Eramus incredibiles ad Dominū Deum noſtrū, & diſſipati receſſimus, ne audiremus legem, [vel vocem] ipſius. Et adhæſerunt nobis multa mala, & maledictiones, quæ conſtituit Dominus Moyſi ſeruo ſuo. *Baru. 1.*

Qui incredulus eſt, non erit anima eius recta in ſemetipſo. *Abac. 2.*

Matth. 8. Quid timidi estis modicæ fidei?

17. Quare nos non potuimus eiicere illum? dicit illis Iesus, Propter incredulitatem vestram.

Marc. 16. Qui verò non crediderit, condemnabitur.

Ioan. 3. Qui non credit, iam iudicatus est.

Ibidem. Qui incredulus est filio, non videbit vitam æternam: sed ira Dei manet super eum.

8. Si non credideritis, quia ego sum, moriemini in peccato vestro.

20. Noli esse incredulus, sed fidelis.

Rom. 3. Quid, si quidam illorum non crediderunt? nũquid incredulitas illorum, fidem Dei euacuauit? absit.

11. Propter incredulitatem fracti sunt rami.

Ibidem. Conclusit Deus omnia in incredulitate, vt omnium misereatur.

Heb. 3. Videte fratres, ne fortè sit in aliquo vestrûm cor malum incredulitatis discedendi à Deo viuo.

Ibidem. Quibus autem iurauit non introire in requiem ipsius, nisi illis, qui increduli fuerunt? & videmus, quia non potuerunt introire in requiem ipsius, propter incredulitatem.

1. *Pet.* 2. Vobis honor credentibus; non credentibus autem, lapis, quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli, & lapis offensionis, & petra scandali, his, qui offendunt verbo, nec credunt in quo & positi sunt.

Apo. 21. Timidis & incredulis pars illorum erit in stagno ardenti igne, & sulphure, quod est mors secunda.

INDVL-

NE dicas, redde malum pro malo, expecta Deum, & liberabit te. *Pro. 20.*
Relinque proximo tuo nocenti te: & tunc deprecanti tibi peccata dissoluentur. *Eccle. 28.*
Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te; relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo; & tunc veniens offeres munus tuum. *Mat. 5.*
Si enim dimiseritis hominibus peccata eorũ, dimittet & vobis pater vester cælestis peccata vestra. *6.*
Si autem non dimiseritis hominibus, nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. *Ibidem.*
Cum patientia supportantes inuicem in charitate, & donantes vobismetipsis, si quis aduersus aliquem habet querelam. *Ephe. 4.*
Sicut Deus [in Christo] donauit vobis; ita & vos facite. *Col. 3.*
Non reddentes malum pro malo, vel maledictũ pro maledicto: sed de cõtrario benedicentes, quia in hoc vocati estis in vna spe, vt benedictionem hæreditate possideatis. *1. Pet. 2. & Ro. 12.*

INDVMENTA.

FAllax gratia, & vana est pulchritudo. *Pro. 31.*
Corpus vestrum plus est quàm vestimentum. *Mat. 6.*
Qui duas tunicas habet, det non habenti; & qui habet escas, similiter faciat. *Luc. 3.*
Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus. *1. Tim. 6.*

INDVRATIO ORITVR EX GRATIAE SVBTRACTIONE IVSTA.

Exod.4. Vide, vt omnia ostenta, quæ posui in manu tua, facias coram Pharaone. Ego indurabo cor eius, & nõ dimittet populũ meum.
10. Ego enim induraui cor eius, & seruorum illius.
14. Et indurabo cor eius, & persequetur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu eius.

Rom.9. Igitur non est volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Dicit enim scriptura Pharaoni: Quia in hoc ipsum excitaui te, vt ostendam in te virtutem meam, & vt annuntietur nomen meum in vniuersa terra. Ergo cuius vult, miseretur; & quem vult, indurat.
10. Nunquid Israel non cognouit? Primus Moyses dicit, Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem, in gentem insipientem, in iram vos mittam. Esaias autem audit, & dicit: Inuentus sum à non quærẽtibus, palàm apparui his, qui me non interrogabant. Ad Israel autem dicit: Tota die expandi manus meas ad populum non credentem, & contradicentem mihi.

Ex gratiæ repulsione iniqua.

4.Reg.17. Et testificatus est in Israel & Iuda, per manum omnium prophetarum, & videntium, dicens: Reuertimini à viis vestris pessimis: & custodite præcepta mea. Qui non audierũt, sed indurauerunt ceruicẽ suam iuxta ceruicem patrum suorum, qui noluerunt obedire Domino Deo suo.

Audite

Audite me duro corde, qui longè estis à iustitia. *Esa.46.*
Propè feci iustitiam meam, non elongabitur, & salus mea non morabitur.
Sciui enim quia durus es tu, & neruus ferreus *48.*
ceruix tua, & frons tua ærea.
Quare dixit populus meus: Recessimus, non *Iere.2.*
veniemus vltrà ad te.
Frons mulieris meretricis facta est tibi, nolui- *3.*
sti erubescere. Ergo saltem amodò voca me. Pater meus, dux virginitatis meæ es tu. Ecce locuta es, & fecisti mala, & potuisti. Et pro verbis pœnitentiæ, verba superbiæ blasphemasti.
Percussisti eos, & non doluerunt: attriuisti eos, *5.*
& renuerunt accipere disciplinam: indurauerunt facies suas supra petram, & noluerunt reuerti. Ego autem dixi: Forsitan pauperes sunt & stulti, ignorantes viam Dñi, & iudiciũ Dei sui. Ibo igitur ad optimates, & loquar eis: Ipsi enim cognouerunt viam Domini, & iudicium Dei sui: & ecce, magis hi simul confregerunt iugum, & ruperunt vincula.
Quapropter sicut dicit Spiritus sanctus: Hodie *Heb.3.*
si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra &c.

Induratio dirè punitur.

Væ qui contradicit factori suo. *Esa.45.*
Ecce ego inducam super ciuitatem hanc, & su- *Iere.19.*
per omnes vrbes eius vniuersa mala, quæ locutus sum aduersus eam: quoniam indurauerunt ceruicem suam, & non audierunt sermones meos.

INFERNALIS POENA HORRIBILIS ob absentiam omnis boni.

Psal. 48. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos.

111. Peccator videbit & irascetur, dentibus suis fremet & tabescet: desyderium peccatorum peribit.

Mat. 8. Filij autem regni eiicientur in tenebras exteriores; ibi erit fletus & stridor dentium.

Luc. 13. Discedite à me omnes operarij iniquitatis. Ibi erit fletus & stridor dentium: cùm videritis Abraham & Isaac & Iacob, & omnes prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras.

16. Eleuans autem oculos suos, cùm esset in tormentis, vidit Abraham à longè, & Lazarum in sinu eius: & ipse clamans, dixit: Pater Abraham miserere mei, & mitte Lazarum vt intingat extremum digiti sui in aquam, vt refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.

Propter præsentiam omnis mali.

Deu. 32. Ignis succensus est furore meo, & ardebit vsque ad inferni nouissima.

Iob 14. Ad nimium calorem transiet ab aquis niuium, & vsque ad inferos peccatum illius.

Psal. 10. Pluet super peccatores laqueos ignis, sulphur & spiritus procellarum, pars calicis eorum.

20. Pones eos vt clibanum ignis, in tempore vultus tui.

Sap. 11. Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur.

Eccl. 31. Stuppa collecta synagoga peccantium, & consummatio illorum, flamma ignis.

Præpa-

Præparata ab Heritophet à Rege præparata, profunda & dilatata. Nutrimenta eius ignis, & ligna multa, flatus Domini sicut torrens sulphuris succendens eam. *Esa.30.*

Concipietis ardorem & parietis stipulam: spiritus vester, vt ignis, vorabit vos. *33.*

Audite qui longè estis, quæ fecerim, & cognoscite vicini fortitudinem meam. Conterriti sunt in Sion peccatores, possidebit timor hypocritas. *Ibidem.*

Quis poterit habitare de vobis cum igne deuorante: aut quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? *Ibidem.*

Et conuertentur torrentes eius in picem, & humus eius in sulphur. *34.*

Ecce ego cibabo populum istum absinthio, & potum dabo eis aquam fellis. *Iere. 9.*

Ecce enim dies veniet succensa, quasi caminus: & erunt omnes superbi, & omnes facientes impietatem, stipula; & inflammabit eos dies veniens, dicit Dominus exercituum, quæ nō derelinquet eis radicem & germen. *Mal.4.*

Quantum glorificauit se, & in delitiis fuit, tantum date illi tormentum & luctum. *Apo.18.*

Et infernus & mors missi sunt in stagnū ignis. Hæc est mors secunda. *20.*

Interminabilis.

Vermis eorum non morietur, & ignis eorū non extinguetur: & erunt vsque ad satietatem visionis omni carni. *Esa.66.*

Discedite à me maledicti, ite in ignem æternū, qui præparatus est diabolo, & angelis eius. *Mat.25.*

Et

Ibidem. Et ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam.

Mar. 9. Bonum est tibi luscum introire in regnum Dei: quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis, vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.

2. Thes. 1. Qui pœnas dabunt in interitu æternas à facie Domini, & à gloria virtutis eius, cùm venerit gloriari in Sanctis suis, & admirabilis fieri in omnibus, qui crediderunt in die illo.

Apo. 14. Si quis adorauerit bestiam, & imaginem eius, & acceperit characterem eius in fronte sua, aut in manu sua, hic bibet de vino iræ Dei, quod mistum est mero.

INFIRMITAS CONTINGIT QVANDOQVE OB MERITVM.

Eccle. 31. Infirmitas grauis sobriam facit animam.

2. Cor. 12. Virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi.

Infirmitas curatur quandoque per Deum.

1. Reg. 2. Dominus mortificat & viuificat, deducit ad inferos & reducit.

Sap. 16. In memoria enim sermonum tuorum examinabantur, & velociter sanabantur.

Eccle. 38. Fili, in tua infirmitate ne despicias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te.

Per medicum.

Pro. 20. Liuor vulneris absterget mala.

Eccle. 18. Ante languorem adhibe medicinam: & ante iudicium interroga teipsum, & in conspectu Dei inuenies propitiationem.

Melior

Melior est mors quàm vita amara, & requies æterna, quàm languor perseuerans. 30

Honora medicum propter necessitatem, etenim illum creauit altissimus. A Deo est enim omnis medela, & à Rege accipiet donationem. 38

Altissimus creauit de terra medicinam, & vir prudens non abhorrebit eam. Nónne à ligno dulcorata est aqua amara? *Ibidem*

Vnguentarius faciet pigmenta suauitatis, & vnctiones conficiet sanitatis. *Ibidem*

Da locum medico, etenim illum dominus creauit, & non discedat à te, quia opera eius sunt necessaria. Est enim tempus quando in manu illorum incurras. *Ibidem*

Qui delinquit in conspectu eius qui fecit eum, incidet in manus medici. *Ibidem*

Infirmitatum consolatio.

In requie mortui requiescere fac memoriam eius, & consolabere illum in exitu spiritus sui. *Eccle. 38.*

Infirmus eram & visitastis me. *Matt. 25.*

Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei. *Iaco. 5.*

Modus vitandi causa.

In multis escis erit infirmitas, & auiditas appropinquabit vsque ad choleram. Qui autem abstinens est, adiiciet sibi vitam. *Eccle. 37.*

Aliquando venit propter peccata.

Vnde Dominus dixit languido sanato. Noli am- *Ioan. 5.*

amplius peccare,ne tibi aliquid deterius contingat.

INGRATITVDO DILIGENTER VITANDA.

Psal. 102 Benedic anima mea Domino,& noli obliuisci omnes retributiones eius.

Eccle. 32. Super his omnibus benedicito Dominum qui fecit te , & inebriantem te in omnibus bonis suis.

Ephe. 5. Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Iesu Christi Deo & patri, subiecti inuicem, in timore Christi.

Col. 3. Et grati estote.

Ibidem Omne quodcunque facitis in verbo aut in opere , omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi , gratias agentes Deo , & Patri per ipsum.

1.*Thes.* 5. In omnibus gratias agite.

Potenter punienda.

Prou. 17. Qui reddit mala pro bonis,non recedet malum de domo eius.

Sap. 16, Ingrati enim spes tanquam hybernalis glacies tabescet , & disperiet tanquam aqua superuacua.

Esa. 1. Filios enutriui , & exaltaui , ipsi autem spreuerunt me.

Ierem. 18. Nunquid reddetur pro bono malum , quia foderunt foueam animæ meæ?

Matt. 13. Qui enim habet, dabitur ei, & abundabit :qui autem non habet , & quod habet , auferetur ab eo.

25 Omni habenti dabitur , & abundabit : ei autem

tem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo.

INIMICVS DILIGENTER PROBANDVS.

Labiis ſuis intelligitur inimicus, cùm in corde tractauerit dolos. Quando ſubmiſerit vocem ſuam, ne crediderís ei;quoniã ſeptem nequitiæ ſunt in corde illius. Prou. 26.

Prudenter vitandus.

Ab inimicis tuis ſeparare. *Eccle.6.*

Non credas inimico tuo,in æternũ.Sicut enim æramentũ æruginat nequitia illius. Etſi humiliatus vadat curuus, adiice animum tuum & cuſtodi te ab illo. Non ſtatuas illum penes te,nec ſedeat ad dexteram tuam. 12

In labiis ſuis indulcat inimicus, & in corde ſuo inſidiatur vt ſubuertat te in foueam. *Ibidem*

In oculis ſuis lachrymatur inimicus, & ſi inuenerit tempus, nõ ſatiabitur ſanguine: & ſi incurrerint tibi mali, inuenies eum illic priorem, & quaſi adiuuans ſuffodiet plantas tuas. Caput ſuum mouebit, & plaudet manu, & multa ſuſurrans commutabit vultum ſuum. *Ibidem*

Decenter reconciliandus.

Verbum dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos. *Eccle.6.*

Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduerſum te,relinque ibi munus tuum, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum. *Mat. 5.*

28 Tunc accedens Petrus ad eum dixit: Domine quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? vsque septies? Dicit illi Iesus: Non dico tibi vsque septies, sed vsq; septuagies septies.

Luc.6. Dimittite,& dimittetur vobis.

Colos.3. Donâtes vobisimetipsis, si quis aduersus aliquem habet querelam: sicut & Dominus donauit vobis,ita & vos.

INIVSTITIA.

Deut. 25. Dominus auersatur omnem iniustitiam.

Iob.11. Si non permanserit in tabernaculo tuo iniustitia, tunc leuare poteris faciem tuam absque macula,& eris stabilis,& non timebis.

Psal.5. Non permanebunt iniusti ante oculos tuos.

35 Dixit iniustus vt delinquat in semetipso.

36 Iniusti autem disperibunt: simul reliquiæ impiorum interibunt.

93 Vsquequo loquuntur omnes qui operantur iniustitiam.

101 Non proponebam ante oculos meos rem iniustam,facientes præuaricationes odiui.

106 Propter iniustitias enim suas humiliati sunt.

Sapien.16. Creatura tibi factori deseruiens excandescit in tormentum aduersus iniustos,& leuior fit ad benefaciendum pro his,qui in te confidunt.

Eccle.9. Non tibi placeat iniuria iniustorum:

10 Regnum à gente in gẽtem transfertur propter iniustitias & iniurias, & contumelias, & diuersos dolos.

17 Reuertere ad Dominum & auertere ab iniustitia tua.

Eru-

Erubeſcite à ſocio & amico de iniuſtitia (& 41
ideo vana opera eorum.)

In corruptione ſua peribunt percipientes mer- 2. *Pet.* 2.
cedem iniuſtitiæ.

INOBEDIENTIA.

EN propono in conſpectu veſtro hodie male- *Deut.* 11.
dictionẽ ſi nõ audieritis mandata Domini.

Qui ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis im- 17
perio, qui eo tẽpore miniſtrat Domino Deo
tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille.

Si genuerit homo filium contumacem qui non 21
audiat patris ac matris imperium, & coërci-
tus obedire contempſerit, lapidibus eum ob-
ruet populus ciuitatis, & morietur.

Qui contradixerit ori tuo, & non obedierit *Ioſue* 1.
cunctis ſermonibus tuis, quos præceperis ei,
moriatur.

Non te abiecerũt ſed me, ne regnem ſuper eos. 1. *Reg.* 8.

Quaſi peccatũ ariolandi eſt repugnare, & quaſi 15
ſcelus idololatriæ, nolle acquieſcere.

Vir vanus in ſuperbiam erigitur, & tanquã pul- *Iob.* 11.
lum onagri ſe liberum natum putat.

Nunquid alligabis ad arandum rhinocerotem 93
loro tuo?

Ipſe dixit & facta ſunt [modò præcipit, & non *Pſal.* 148.
fit] ipſe mandauit, & creata ſunt.

Quid autem vocatis me Domine Domine, & *Luc.* 6.
non facitis quæ dico?

Per inobedientiam vnius hominis, peccatores *Rom.* 5.
conſtituti ſunt multi.

Inuentum eſt mihi mandatum quod erat ad vi- 7
tam hoc eſſe ad mortem.

13 Qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit.

2.Cor.10. In promptu habētes vlcisci omnem inobedientiam, cùm impleta fuerit vestra obedientia.

2.Thes.3. Fratres si quis non obedit verbo nostro, per epistolam hunc notate, & ne commisceamini cum illo, vt confundatur.

Hebr.2. Omnis præuaricatio & inobedientia, accipit iustam retributionem mercedis.

Iuda. Væ illis, qui in contradictione Core abierunt [& sequacibus suis.]

INNOCENTIA.

Psal.23. INnocens manibus & mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec iurauit in dolo proximo suo: Hic accipiet benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salutari suo.

INSTABILITAS.

Gen.4. VAgus & profugus eris super terram: [maledictio Caim.]

Num.9. Ad imperium Domini proficiscebantur, & ad imperium eius figebant tabernaculum.

Iob.4. Ecce qui seruiunt ei, non sunt stabiles.

11 Eris stabilis & non timebis.

Psal.54. Non dabit in æternum fluctuationem iusto.

Prou.27. Sicut auis transmigrans de nido suo: sic vir qui derelinquit locum suum.

Eccle.10. Si spiritus potestatem habentis ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris.

Eccle.5. Non ventiles te in omnem ventum, & non eas in omnem viam.

11 Confide in Deo & mane in loco tuo.

Stultus

Stultus ſicut Luna mutatur. 27
Qui implantatus [non radicatus] eſt, abundabit 34
nequitia.
Impij quaſi mare feruens, quod quieſcere non *Eſa.57.*
poteſt, & redundant fluctus eius in conculcationem & lutum.
Dilexit mouere pedes ſuos, & non quieuit, & *Ierem. 14.*
Domino non placuit.
Peccatum peccauit Ieruſalem, propterea inſtabilis facta eſt. *Thren.1.*
Quid exiſtis in deſertum videre? arundinem *Matt.11.*
vento agitatam?
In quamcunque domum intraueritis, ibi manete, & inde ne exieritis. *Luc. 9.*
Nolite tranſire de domo in domum. 10
Fratres mei dilecti, ſtabiles eſtote, & immobiles: abundantes in omni opere Domini ſemper, ſcientes quòd labor veſter non eſt inanis in Domino. *1.Cor.15.*
Nunquid leuitate vſus ſum? *2.Cor.3.*
Non eſt in illo eſt, & non: ſed eſt in illo fuit. *Ibidem*
Non ſimus paruuli fluctuantes, & circunferamur omni vento doctrinæ. *Ephe.4.*
Rogamus vos fratres, vt operam detis vt quieti ſitis, & vt veſtrum negotium agatis. *1.Theſ.4.*
Scitis quemadmodũ oporteat imitari nos, quoniam non inquieti fuimus inter vos. *2.Theſ. 3.*
Otioſæ diſcunt circuire domos: Non autem ſolùm otioſæ, ſed & verboſæ, & curioſæ, loquentes, quæ non oportet. *1.Ti.5.*
Vir duplex animo inconſtans eſt in omnibus viis ſuis. *Iaco.1.*

Iuda. Sydera errantia, quibus caligo tenebrarum seruata est in æternum.

INVIDIA.

Iob 31. SI gauisus sum ad ruinam eius, qui me oderat: & exultaui, quia inuenisset eum malum.

Prou. 23. Ne comedas cum homine inuido, & ne desyderes cibos eius: quoniam in similitudine arioli & coniectoris æstimat, quod ignorat. Comede & bibe, dicet tibi, & mens eius non est tecum.

Sap. 14. Alius alium per inuidiam occidit.

Eccle. 12. In bonis viri inimici illius, in tristitia & in malitia illius, amicus agnitus est.

Ezec. 16. In eo quòd dedisti mercedes [doloris] mercedes [delectationis] non accepisti, factum est in te contrarium.

1. *Mac.* 8. Omnes obediunt vni & non est inuidia, neque zelus inter eos [tonantes vel sublimes.]

Matt. 20. An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum?

Rom. 13. Non in contentione & æmulatione.

1. *Cor.* 3. Cùm sit inter vos zelus & cõtentio, nónne carnales estis? & secundũ hominem ambulatis?

1. *Ioan.* 3. Propter quid Cain occidit Abel? quia opera eius erant maligna, fratris autem eius iusta.

Phil. 1. Quidam quidem & propter inuidiam, & contentionem Christum prædicant: quidam autem, & propter bonam voluntatem.

Iuda. Væ illis, qui in viam Cain abierunt.

Inuidia Deum prouocat.

Prou. 17. Qui in ruina lætatur alterius, non erit impunitus.

Cum

Cùm ceciderit inimicus tuus, ne gaudeas, & in 24
ruina non exultet cor tuum, ne fortè videat
Dominus, & displiceat ei, & auferat ab eo
iram suam.

Vir qui festinat ditari & aliis inuidet, ignorat, 28
quòd egestas superueniet ei.

Neque cum inuidia tabescente iter habebo, *Sapien. 6.*
quoniam talis homo non erit particeps sapientiæ.

Non efficiamini inanis gloriæ cupidi, inuicem *Galat. 5.*
prouocantes, inuicem inuidentes.

Vbi zelus & contentio, ibi incõstantia & omne *Iaco. 3.*
opus prauum.

Deponentes igitur omnem malitiam, & inui- *1. Petr. 2.*
dias, & omnes detractiones, sicut modò geniti infantes, rationabiles, & sine dolo lac concupiscite, vt in eo crescatis in salutem.

Proximum supplantat.

Rursùm contemplatus sum omnes labores ho- *Eccle. 4.*
minum, & industrias animaduerti patêre inuidiæ proximi: & in hoc ergo vanitas, & cura superflua est.

Inuidia autem diaboli mors introiuit in orbem *Sapien. 2.*
terrarum, imitantur autem illum, qui sunt ex parte illius.

Seipsam cruciat.

Paruulum occidit inuidia. *Iob 5.*

Vita carnium, sanitas cordis, putredo ossium, *Prou. 14.*
inuidia.

Qui sibi inuidet, nihil est illo nequius, & hæc *Eccl. 14.*
redditio est malitiæ illius.

Gen.45. NE irascimini in via.

49 Maledictus furor eorum, quia pertinax, & indignatio eorum, quia dura.

Iob 18. Quid perdis animam tuam in furore tuo?

Prou.27. Ira non habet misericordiam, nec erumpens furor, & impetum concitati spiritus ferre quis poterit?

Ibid.13. Inter superbos semper iurgia sunt.

Sap.17. Semper præsumit sæua perturbata conscientia.

Eccle.1. Iracundia animositatis illius subuersio illius est.

8 Cum iracundo non facias rixas.

25 Non est caput nequius super caput colubri, & non est ira super iram mulieris.

28 Memorare timoris Domini, & non irascaris proximo.

Ibidem Secundũ enim ligna syluæ, sic ignis exardescit; & secundum virtutem hominis, sic iracundia illius erit, & secundum substantiam suam exaltabit iram suam.

Ibidem Si sufflaueris quasi ignis exardebit, & si expueris super illam, extinguetur.

Ibidem Certamen festinantium, incendit ignem, & lis festinans effundit sanguinem: & lingua testificans adducit mortem.

30 Zelus & iracundia minuent dies, & ante tempus senectam adducet cogitatus.

Ezec.16. In eo quòd dedisti mercedes [angustiæ] & mercedes non accepisti [alicuius commodi] factum est in te contrarium.

Colos.3. Deponite iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro.

Ira Dei incurritur ex præceptorum transgreßione.

Omnem causam, quæ venerit ad vos fratrum vestrorum, qui habitant in vrbibus suis, inter cognationem & cognationem, vbicunque quæstio est de lege, & de mandato, de cæremoniis, & de iustificationibus: ostendite eis, vt non peccent in Dominum, ne veniat ira super vos & super fratres vestros. Sic ergo agentes non peccabitis. *2. Par. 19.*

Memento iræ, quoniam non tardabit. *Eccle. 7.*

Et quomodo cataclysmus aridam inebriauit, sic ira ipsius gentes, quæ non exquisierunt eum hæreditabit. Quomodo conuertit aquas in siccitatẽ, & siccata est terra, & viæ illius viis illorum directæ sunt: sic peccatoribus offensiones in ira illius. *19*

Deus æmulator & vlciscens Dominus, vlciscẽs, inquam, Dominus, habens furorem, & vlciscens Dominus in hostes suos, & irascens ipse inimicis suis. *Num. 1.*

Ante faciem indignationis eius quis stabit? & quis resistet in ira furoris eius? *Ibidem*

Reuelatur enim ira Dei de cœlo super omnem impietatem & iniustitiam hominum eorum, qui veritatẽ Dei in iniustitia detinent: quia, quod notum est Dei, manifestum est illis. Deus enim illis manifestauit. *Rom. 1.*

Ira & indignatio, tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum. *2*

Horrendum est incidere in manus Dei viuẽtis. *Heb. 10.*

Et de ore eius procedit gladius ex vtraq; parte acu- *Apoca. 9.*

acutus, vt in ipso percutiat gentes. Et ipse reget eas in virga ferrea, & calcat torcular vini furoris iræ Dei omnipotentis. Et habet in vestimento & in femore suo scriptum: Rex regum & Dominus dominantium.

Proximorum oppressione.

Exo. 15. Misisti iram tuam, quæ deuorauit eos sicut stipulam, & in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ.

Ierem. 10. Corripe me Domine, veruntamen in iudicio, & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigar. Effunde indignationem tuam super gẽtes, quæ non cognouerunt te, & super prouincias, quæ nomen tuum non inuocauerũt, quia comederunt Iacob: & deuorauerunt eũ, & consumpserunt illum, & decus eius dissipauerunt.

Matt. 18. Et iratus Dominus eius [qui non fecit misericordiam in conseruũ] tradidit eũ tortoribus.

Beneficiorum neglectione.

Psal. 37. Domine ne in furore tuo arguas me.

Eccl. 2. Si pœnitentiam non egerimus, incidemus in manus Domini, & non in manus hominum.

5 Misericordia enim & ira ab illo ita proximant, & in peccatores respicit ira illius.

Ira per zelum vitia corrigit.

Ephe. 4. Irascimini & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram: nolite dare locum diabolo.

Ira per vitium periculose acceptatur, quia hominem destruit.

Iob. 5. Virum stultum interficit iracundia.

Fa-

Fatuus statim indicat iram suam: Qui autem dissimulat iniuriam, callidus est. *Prou. 12.*

Vir iracundus prouocat rixas, & qui ad indignationem facilis est, erit ad peccandum procliuior. 29

Ira & furor vtraque execrabilia sunt, & vir peccator continens erit illorum. *Eccle. 27.*

Zelus & iracundia minuunt dies, & ante tempus senectutem adducunt cogitatus. 30

Sit autem omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendũ, & tardus ad irã. Ira enim viri iustitiam Dei non operatur. *Iaco. 1.*

Proximum lædit.

Vir iracundus prouocat rixas, & qui patiens est, mitigat suscitatas. *Prou. 15.*

Semper iurgia quærit malus: Angelus autem crudelis mittetur contra eum. 17

Spiritus viri sustentat imbecillitatem suam, spiritum verò ad irascendum facilem quis poterit sustinere? 18

Sicut fremitus leonis, ita & regis ira: & sicut ros super herbam, ita & hilaritas eius. 19

Sicut carbones ad prunas, & ligna ad ignem; sic homo iracundus suscitat rixas. 26

Graue est saxum & onerosa arena, sed ira stulti vtroque grauior. 27

Ira non habet misericordiam, nec erumpens furor, & impetum cõcitati spiritus ferre quis poterit? *Ibidem.*

Non est caput nequius super caput colubri: & non est ira super iram inimici. *Eccle. 25.*

Homo iracundus incendit litem, & vir pecca- 28

tor

tor turbabit amicos, & in medio pacem habentium, immittit inimicitiam.

Gratiose sedatur.

Prou.15. Responsio mollis frangit iram, sermo durus suscitat furorem.

26 Qui imponit stulto silentium, iras mitigat.

Fructuose deuitatur.

Iob.36. Non te ergo superet ira, vt aliquem opprimas: nec multitudo donorum inclinet te.

Prou.22. Noli esse amicus homini iracundo, neque ambules cum viro furioso, ne fortè discas semitas eius, & sumas scandalum animæ tuæ.

30 Qui autem fortè premit vbera ad eliciendum lac, exprimit butyrum; & qui vehementer emungit, elicit sanguinem: & qui prouocat iras, producit discordias.

Ecclesi.7. Ne sis velox ad irascendum: quia ira in sinu stulti requiescit.

Ibidem 11. Aufer iram à corde tuo, & amoue malitiam à carne tua.

Eccl.13. Cor hominis immutat faciem illius, siue in bonum, siue in malum.

20 Quàm bonum est arguere, quàm irasci.

Matt.5. Ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio.

Rom.12. Non vosmetipsos defendentes charissimi, sed date locum iræ.

Ephe.4. Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor, & blasphemia tollatur à vobis cũ omni malitia.

ITER SALVTIS ET PERDITIONIS.

NOn sequeris turbam ad faciendum malum: nec in iudicio plurimorũ acquiesces sententiæ, vt à vero deuies. *Exodi. 23.*

Non delecteris semitis impiorum, nec tibi placeant viæ malorum. *Pro. 4.*

Iustorum autem semitæ, quasi lux splendens, procedunt & crescunt, vsque ad perfectum diem. *Ibidem*

Via impiorum tenebrosa, nesciunt vbi corruunt. *Ibidem*

Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ præcedant gressus tuos. *Ibidem*

Dirige semitam pedibus tuis, & omnes viæ tuæ stabilientur. *Ibidem*

Auerte pedem tuum à malo, vias enim quæ à dextris sunt, nouit Dominus: peruersæ verò sunt, quæ à sinistris sunt. *Ibidem*

Respicit dominus vias hominis, & omnes gressus illius considerat. *Prou. 5.*

Iter autem impiorum decipiet eos. 12

Iter impiorum quasi sepes spinarum, via iustorum absque offendiculo. 15

Vir prudens diriget gressus suos. 15

Cum placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque eius conuertet ad pacem. 16

Cum audace non eas in via, ne fortè grauet mala sua in te: ipse enim secundum voluntatem suam vadit, & per stultitiam eius peribis. *Eccle. 8.*

Non ventiles te in omnem ventum, & non eas in omnem viam. 5

32 In via ruinæ non eas, & nõ offendes in lapides.

Matth. 7. Intrate per angustam portam, quia lata porta & spatiosa est via, quæ ducit ad perditionem; & multi sunt, qui intrant per eam.

Ibidem Quàm angusta porta, & arcta est via, & difficilis, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt, qui inueniunt eam.

Ephes. 5. Videte itaque fratres, quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed vt sapientes.

Heb. 12. Gressus rectos facite pedibus vestris, vt non claudicans quis erret, magis autem sanetur.

IVDICIVM TEMERARIVM.

Genes. 49. Fiat Dan [iudicium] coluber in via, cerastes in semita, mordens vngulas equi, vt cadat ascensor eius retro.

Sap. 17. Semper præsumit sæua perturbata conscientia.

Luc. 12. Homo, quis me constituit iudicem, aut diuisorem super vos?

1. *Cor.* 4. Nolite ante tempus iudicare.

5 Quid mihi de his, qui foris sunt iudicare?

Iac. 3. Sapientia, quæ desursum est, iudicat sine simulatione.

Iudicium temerarium vitiose operatur.

Iob 13. Nunquid Deus vestro indiget mendacio, vt pro illo loquamini dolos? Nunquid faciem eius accipitis, & pro Deo iudicare nitimini?

Psal. 57. Si verè vtique iustitiam loquimini, rectè iudicate filij hominum. Etenim in corde iniquitatem operamini in terra: iniustitias manus vestræ concinnant.

Matt. 11. Venit enim Ioannes, neque manducans, neque bibens, & dicunt: Dæmoniũ habet. Venit Filius

lius hominis manducans & bibens,& dicunt: Ecce homo vorax & potator vini, publicanorum & peccatorum amicus.

Si autem sciretis quid est, misericordiam volo, & non sacrificium, nunquam condemnasse-tis innocentes. 12

Nolite iudicare secundum faciem: sed iustum iudicium iudicate. *Ioan.7.*

Virtuose contemnitur.

Mihi autẽ pro minimo est, vt à vobis iudicer, aut ab humano die, sed neq; me ipsũ iudico. *1.Cor 4.*

Qui me iudicat, Dominus est. Itaque nolite ante tempus iudicare, quo ad vsque veniat Dominus, qui illuminabit abscondita tenebrarum,& manifestabit consilia cordium:& tunc laus erit vnicuique à Deo. *Ibidem.*

Seriose punitur.

Væ qui dicitis bonum malum ,& malum bonum:ponentes tenebras lucem,& lucem tenebras: ponentes amarum in dulce; & dulce in amarum. *Esa 5.*

Nolite iudicare, & non iudicabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis,iudicabimini. *Matt. 7*

Propter quod inexcusabilis es ô homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicas alterum, teipsum condemnas:eadem enim agis quæ iudicas. Existimas autem hoc ô homo omnis qui iudicas eos, qui talia agunt, & facis ea, quia tu effugies iudicium Dei? *Roma.2.*

Tu quis es qui iudicas alienum seruum? Domino suo stat,aut cadit. 14

Tu autem quid iudicas seruum tuũ, aut in qua *Ibidem.*

re ſpernis fratrem tuum? Omnes enim ſtabimus ante tribunal Chriſti.

Ibidem Non ergo amplius inuicem iudicemus,ſed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum, vel ſcandalum fratri.

Iaco.4. Tu autem quis es, qui iudicas proximum tuũ?

Iudicium proprium fructuoſum.

1.Cor.11. Quòd ſi noſmetipſos diiudicaremus, non vtique diiudicaremur.

IVDICIVM DIVINVM INEVItabile *ob potentiæ immenſitatem: quia ſuper omnes vniuerſaliter.*

Exod.20. EGo ſum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, viſitans iniquitatem patrum in filiis vſque in tertiam & quartam generationem eorum, qui oderunt me: & faciens miſericordiam in milia his,qui diligunt me,& cuſtodiunt præcepta mea.

Deut. 32. Ego occidam,& ego viuere faciam: percutiam & ſanabo, & non eſt qui de manu mea poſſit eruere.

Iob 9. Sapiens corde eſt,& fortis robore, quis reſtitit ei & pacem habuit?

11 Excelſior cœlo,& quid facies? Profundior inferno,& vnde cognoſces? Longior terra menſura eius, & latior mari. Si ſubuerterit omnia, vel in vnum coarctauerit, quis contradicet ei? vel quis dicere poteſt,cur ita facies?

36 Ecce Deus excelſus in fortitudine ſua,& nullus ei ſimilis in legiſlatoribus. Quis poterit ſcrutari vias eius? aut quis audet ei dicere, operatus es iniquitatem?

Quis

Quis enim resistere potest vultui meo? Et quis *Iob* 41.
antè dedit mihi; & reddã ei? omnia quæ sub
cælo sunt, mea sunt. Nõ parcam ei & verbis
potentibus, & ad deprecandum compositis.

Domini est terra, & plenitudo eius: orbis ter- *Psal.* 23.
rarum, & vniuersi, qui habitant in eo.

Tu terribilis es, & quis resistet tibi? 75.

Tu dominaris potestati maris. Tu humiliasti 88.
sicut vulneratum superbum. Tui sunt cæli,
& tua est terra.

Dominus in cælo parauit sedem suam: & re- 102.
gnum ipsius omnibus dominabitur.

Quis enim dicet tibi, quid fecisti? aut quis sta- *Sap.* 12.
bit contra iudicium tuum?

Non enim est alius Deus, quàm tu, cui cura *Ibidem.*
est de omnibus, vt ostendas quoniã non in-
iustè iudicas iudicium. Neque rex, neque
tyrannus in conspectu tuo inquirent de his,
quos perdidisti.

Omne quod voluerit, faciet, & sermo illius po- *Eccle.* 8.
testate plenus est: nec dicere ei quisquam
potest: Quare ita facis?

Qui viuit in æternum, creauit omnia simul, 18.
Deus solus iustificabitur, & manet inuictus
rex in æternum.

Dominus enim exercituũ decreuit, & quis po- *Esai.* 14.
terit infirmare? Et manus extenta, & quis
auertet eam?

Et ab initio ego sum, & non est qui de manu 43.
mea eruat: operabor, & quis auertet illud?

Heu heu heu, domine Deus, ecce tu fecisti cæ- *Iere.* 32.
lum & terram in fortitudine tua magna, & in

brachio tuo extento: non erit tibi difficile omne verbum. Qui facis misericordiam in millibus, & iniquitatem patrum in sinum filiorum eorum post eos, fortissime, magne, & potens

*Ierem.*50. Quis est enim similis mei? & quis sustinebit me? Et quis est iste pastor, qui resistat vultui meo?

*Ezec.*21. Ecce ego ad te, & eiiciam gladium meum de vagina sua: & occidam in te iustum & impium.

Super animas singulariter.

*Sap.*16. Tu es enim Domine, qui vitæ & mortis habes potestatem; & deducis vsque ad portas mortis, & reducis.

*Mat.*10. Et nolite timere eos, qui occidunt corpus; animam autem nō possunt occidere: sed potius timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.

28. Data est mihi potestas in cælo & in terra.

*Rom.*14. In hoc enim Christus mortuus est & resurrexit, vt viuorum & mortuorum dominetur.

Ibidem. Viuo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne genu: & omnis lingua confitebitur Deo.

*Iaco.*4. Vnus est enim legislator & iudex, qui potest perdere & liberare.

Præter omnes æternaliter.

*Tob.*13. Magnus es Domine in æternum, & in omnia secula regnum tuum: quoniam tu flagellas, & saluas; deducis ad inferos & reducis, & nō est qui effugiat manum tuam.

Regnum

Regnum tuum, regnum omnium ſeculorum: & dominatio tua in omni generatione & generationem. *Pſal.144.*

Non eſt ſimilis tui Domine, magnus es tu, & magnum nomen tuum in fortitudine. Quis non timebit te, ô Rex Gentium? *Ierem.10.*

Opus artificum vniuerſa hæc; Dominus autem Deus verus eſt : ipſe Deus viuens & Rex ſempiternus. *Ibidem.*

Ab indignatione eius commouebitur terra: & non ſuſtinebunt Gentes comminationẽ eius. *Ibidem.*

Poteſtas eius poteſtas æterna, quæ non auferetur: & regnum eius quod non corrumpetur. *Dan.7.*

Et regnabit in domo Iacob in æternum: & regni eius non erit finis. *Luc.1.*

Quia non erit impoſſibile apud Deum omne verbum. *Ibidem.*

Iudicium diuinum irreprehenſibile ob iuſtitiæ veritatem.

Porrò triumphator in Iſrael non parcet, & pœnitudine non flectetur: neque enim homo eſt, vt agat pœnitentiam. *1. Reg.15.*

Nec reſpicias vultum eius, neque altitudinem ſtaturæ eius: quoniam abieci eum, nec iuxta intuitum hominis ego iudico. *16.*

Iuſtus es Domine, & omnia iudicia tua iuſta ſunt: & omnes viæ tuæ, miſericordia & veritas & iudicium. *Tob.3.*

Verebar omnia opera mea, ſciens quòd non parceres delinquenti. *Iob 9.*

Abſit à Deo impietas, & ab Omnipotente iniquitas. Opus enim hominis reddet ei, & *34.*

iuxta vias ſingulorum reſtituet eis.

Ibidem. Verè Deus non condemnabit fruſtra, nec Omnipotens ſubuertet iudicium.

Pſal.61. Tu reddes vnicuique iuxta opera ſua.

97. Iudicabit orbem terrarum in iuſtitia, & populos in æquitate.

118. Iuſtus es Domine, & rectum iudicium tuum.

Prou.16. Pondus & ſtatera iudicia Domini ſunt.

Sapi.6. Non enim ſubtrahet perſonam cuiuſquã Deus, nec verebitur magnitudinẽ cuiuſquam; quoniam puſillum & magnũ ipſe fecit, & æqualiter eſt illi cura de omnibus.

Eſa.11. Non ſecundum viſionem oculorum iudicabit, neque ſecundum auditum aurium arguet: ſed iudicabit in iuſtitia pauperes, & arguet in æquitate pro manſuetis terræ.

28. Et ponam in pondere iudicium, & iuſtitiam in menſura.

Iere.25. Et reddam eis ſecundum opera eorum, & ſecundum facta manuum ſuarum.

Ezec.18. Ecce omnes animæ meæ ſunt. Vt anima patris, ita & anima filij mea eſt. Anima quæ peccauerit, ipſa morietur.

Ibidem. Idcirco vnumquenque iuxta vias ſuas iudicabo domus Iſraël, ait Dominus Deus.

Rom.2. Scimus enim quoniam iudicium Dei eſt ſecundum veritatem.

Ibidem. Qui reddet vnicuique ſecundum opera ſua.

Gal.6. Vnuſquiſque enim onus ſuum portabit.

Ephe.6. Vnuſquiſque quod fecerit bonum, hoc recipiet à Domino, ſiue ſeruus, ſiue liber.

1.Pet.1. Et ſi patrẽ inuocatis eum, qui ſine perſonarum acce-

acceptione iudicat secundum vniuscuiusque opus; in timore incolatus vestri tempore cōuersamini.

Verbis non fallitur.

Non parcam ei & verbis potentibus, & ad deprecandum compositis. *Iob 14.*

Propter quod irritauit impius Deū? dixit enim in corde suo, non requiret. *Psal. 9.*

Non acquiescet cuiusquam precibus. *Pro. 6.*

Munere non decipitur.

Qui confidunt in virtute sua. *Psal. 48.*

Frater non redimit, redimet homo: non dabit Deo placationem suam, & pretium redemptionis animæ suæ. *Ibidem.*

Nec suscipiet pro redemptione dona plurima. *Pro. 6.*

Argentum eorum & aurum eorum non valebit liberare eos in die furoris Domini. *Ezec. 7.*

Sed & argentum eorum, & aurum eorum non poterit liberare eos in die Domini. In igne zeli eius deuorabitur omnis terra, quia consummationem faciet cum festinatione cunctis habitantibus terram. *Soph. 1.*

Ego enim Dominus, & non mutor. *Mal. 3.*

Filius hominis venturus est in gloria patris sui cum angelis suis, & tunc reddet vnicuique secundum opera sua. *Mat. 16.*

Iudicium diuinum indeclinabile ob scientiæ claritatem: Cognoscit enim omnia generaliter.

Oculi enim eius super vias hominum, & omnes gressus eorum considerat. *Iob 34.*

Non sunt tenebræ, & non est vmbra mortis, vt abscondantur ibi, qui operantur iniquitatē. *Ibidem.*

Psal. 32. De cælo respexit Dominus, vidit omnes filios hominum. Qui finxit sigillatim corda eorũ, qui intelligit omnia opera eorum.

138. Quia tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebræ eius, ita & lumen eius.

Pro. 5. Respicit Dominus viam hominis, & omnes gressus eius consyderat.

Ecclesi. 15. Ipse agnoscit omnem operam hominis.

17. Et omnia opera illorum velut sol in conspectu Dei, & oculi eius sine intermissione inspicientes in viis eorum. Non sunt absconsa testamenta propter iniquitatem eorum, & omnes iniquitates illorum in conspectu Dei.

39. Opera omnis carnis coram illo, & non est quicquam absconditum ab oculis eius. A seculo, & in seculum respicit, & nihil est mirabile in conspectu eius.

Iere. 23. Putas ne Deus è vicino ego sum, & non Deus de longe? Si occultabitur vir in absconditis: & ego non videbo eum, dicit Dominus. Nunquid non cælum & terram ego impleo, dicit Dominus?

32. Fortissime, magne, & potens, Dominus exercituum nomen tibi: Magnus consilio, & incõprehensibilis cogitatu: Cuius oculi aperti sunt super omnes vias filiorũ Adam: vt reddas vnicuique secundum vias suas, & secundum fructum adinuentionum eius.

Ezec. 8. Certè vides, fili hominis, quæ seniores domus Israel faciunt in tenebris, vnusquisque in abscondito cubilis sui. Dicunt enim: Non videt

det Dominus nos, dereliquit Dominus terrã.
Ipſe reuelat profunda & abſcondita: & nouit *Dan. 2.*
in tenebris conſtituta, & lux cum eo eſt.
Et erit in tempore illo, ſcrutabor Ieruſalem in *Soph. 1.*
lucernis, & viſitabo ſuper viros defixos in fæcibus ſuis: qui dicunt in cordibus ſuis: Non faciet bene Dominus, & non faciet malè.
Dominus iuſtus in medio eius, non faciet ini- *3.*
quitatem. Manè, manè iudicium ſuum dabit in luce: & non abſcondetur. Neſciuit autem iniquus confuſionem ſuam.
Et accedam ad vos in iudicio, & ero teſtis ve- *Mala. 3.*
lox maleficis, & adulteris, & periuris, & qui calumniantur mercedem mercenarij, & humiliant viduas, & opprimunt peregrinum, nec timuerunt me, dicit Dominus exercituum.
Viuus eſt enim ſermo Dei, & efficax, & pene- *Heb. 4.*
trabilior omni gladio ancipiti: & pertingens vſque ad diuiſionem animæ, & ſpiritus, compagumque ac medullarum, & diſcretor cogitationum & intentionum cordis. Et non eſt vlla creatura inuiſibilis in conſpectu eius: omnia autẽ nuda & aperta ſunt oculis eius, ad quem nobis ſermo.

Scrutatur corda ſpecialiter.

Redde vnicuique ſecundũ vias ſuas, quas noſti *2. Par. 6.*
eum habere in corde ſuo: (Tu enim ſolus noſti corda filiorum hominum) vt timeant te, & ambulent in viis tuis cunctis diebus, quibus viuunt ſuper faciem terræ, quam dediſti patribus noſtris.

Iob 9. Si fortitudo quæritur, robustissimus est: si æquitas iudicij, nemo audet pro me testimonium dicere.

Psal.42. Scio quia omnia potes, & nulla in te latet cogitatio.

45. Ipse nouit abscondita cordis.

93. Intelligite insipientes in populo: & stulti aliquando sapite. Qui plantauit aurem non audiet? aut qui finxit oculum, non considerat?

Ibidem. Dominus scit cogitationes hominũ: quoniam vanæ sunt.

138. Non est occultatum os meum à te quod fecisti in occulto. Imperfectum meum viderunt oculi tui.

Pro.21. Omnis via viri recta sibi videtur, appendit autem corda Dominus.

24. Qui inspector est cordis, ipse intelligit, & seruatorem animæ meæ nihil fallit, reddetque homini iuxta opera sua.

Sap. 1. Quoniam renum illius testis est Deus, & cordis illius scrutator est verus, & linguæ eius auditor.

Eccles.16. Non dicas: à Deo abscondar, & ex summo quis operis mei memorabitur? in populo magno non agnoscar: quæ est enim anima mea in tam immensa creatura?

Ibidem. Ecce, cælum, & cæli cælorum, abyssus, & vniuersa terra, & quæ in eis sunt, in conspectu illius commouebuntur, montes simul & colles, & fundamenta terræ, & cùm conspexerit illa Deus, tremore concutientur. Et in omnibus his insensatũ est cor: & omne cor

intelligitur ab illo : vias eius quis intelligit?

Non abſcondit ſe ab eo vllus ſermo. 42.

Domino enim Deo antequam crearentur, omnia ſunt agnita : ſic & poſt perfectum reſpicit omnia. Eccle.23.

Non te iuſtifices ante Deum, quoniam agnitor cordis ipſe eſt: & penes regem noli velle videri ſapiens. 7.

Abyſſum & cor hominis inueſtigabit. 42.

Non præterit illum omnis cogitatus, & non abſcondit ſe ab eo vllus ſermo. Ibidem.

Et ſcient omnes eccleſiæ, quia ego ſum ſcrutãs renes & corda : & dabo vnicuique veſtrum ſecundum opera veſtra. Apoc.2.

Magna & terribilia ſunt opera tua Domine Deus omnipotẽs. Quis timebit te Domine, & magnificabit nomen tuum?

Omnia iudicia tua manifeſta ſunt. Ibidem.

IVDICIVM EXTREMVM

Admirabile, ob iudicis maieſtatem.

DOminus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te. Poſtula à me, & dabo tibi gentes. reges eos in virga ferrea. Pſal.2.

Exurge Domine, & non confortetur homo. 9.

Conſtitue Domine legiſlatorem ſuper eos. Ibidem.

Iudicabit orbem terræ in æquitate : & populos in veritate ſua. 95.

Lætare ergo iuuenis in adoleſcentia tua, & in bono ſit cor tuum in diebus iuuentutis tuæ, & ambula in viis cordis tui : & in intuitu oculorum tuorum, & ſcito quòd pro omnibus his adducet te Deus in iudicium. Eccl.11.

Domi-

Esai.3. Dominus ad iudicium veniet cum senibus populi sui, & principibus eius: vos enim depasti estis vineam meam, & rapina pauperis in domo vestra.

Dan.7. Aspiciebam ergo in visione noctis, & ecce cum nubibus cæli, quasi Filius hominis veniebat, & vsque ad Antiquum dierum peruenit, & in conspectu eius obtulerunt eum. Et dedit eis potestatem & honorem & regnum, & omnes populi, tribus & linguæ seruient ei.

Mala.3. Et accedam ad vos in iudicio, & ero testis velox maleficis & adulteris, & periuris, & qui calumniantur mercedem mercenarij, & humiliant viduas & pupillos, & opprimunt peregrinum, nec timuerunt me, dicit Dominus exercituum.

Mat.24. Et tunc parebit signum Filij hominis in cælo, & tunc plangent omnes tribus terræ: & videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli, cum virtute multa & maiestate.

26. Amodò videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cæli.

Ioan.5. Neque enim pater iudicat quenquam, sed omne iudicium dedit filio, vt omnes honorificent filium, sicut honorificant patrem. Et potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est.

Rom.14. Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. Itaque vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo.

2.Cor.5. Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal

bunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis prout gessit, siue bonum, siue malum.

Et præcepit nobis prædicare populo, & testificari, quia ipse est qui constitutus est à Deo iudex viuorum & mortuorum. *Act.10.*

Nunc annuntiat hominibus, vt omnes vbique pœnitentiam agāt, eò quòd statuit diem in quo iudicaturus est orbem in æquitate, in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis. *17.*

Vnus est enim legislator, & iudex qui potest perdere & saluare. *Iac.4.*

Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes tribus terræ. *Apo.1.*

Et de ore eius gladius vtraque parte acutus exibat. *Ibidem.*

Ecce venio citò, & merces mea mecum est, reddere vnicuique secundum opera sua. *22.*

Ob societatis iucunditatem.

Mane notum faciet Dominus qui ad se pertineant, & Sanctos applicabit sibi [Malos igni] & quos elegerit appropinquabunt ei. *Num.16.*

Iudicabit Dominus populum suum, & in seruis suis miserebitur. *Deu.32.*

Si arripuerit iudicium manus mea, reddam vltionem hostibus meis, & his, qui oderūt me, retribuam. *Ibidem.*

Veniet Dominus Deus meus, omnesq; Sancti eius cum eo. *Zach.14.*

An nescitis quoniam Sancti de hoc mundo, iu- *1.Cor.6.*

dica-

dicabunt? & si in vobis iudicabitur mundus, indigni estis, qui de minimis iudicetis? Nescitis quoniam angelos iudicabimus? quanto magis secularia?

Iudæ. Ecce veniet Dominus in Sanctis millibus suis facere iudicium contra omnes, & de omnibus operibus impietatis eorum, quibus impiè egerunt.

Ob loci grauitatem.

Ioel 3. Congregabo omnes gentes, & deducam eas in vallem Iosaphat, & disceptabo cum eis ibi.

Ibidem. Consurgant, & ascendant gentes in vallem Iosaphat; quia ibi sedebo vt iudicem omnes gentes in circuitu.

Ibidem. Populi, populi in valle concisionis, quia iuxtà est dies Domini in valle concisionis.

Mat. 24. Mittet angelos suos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos eius à quatuor ventis, à summis cælorum vsque ad terminos eius.

Horribile propter signorum multiplicitatem in cælestibus.

Esa. 29. Eritque repente confestim, A Domino exercituum, visitabitur in tonitruo, & commotione terræ, & voce magna turbinis & tempestatis, & flamma ignis deuorantis.

66. Quia ecce Dominus in igne veniet, & quasi turbo quadriga eius, reddere in indignatione furorem suum, & increpationem suam in flamma ignis: quia Dominus in igne iudicabit.

Ioel 2. Ante faciem eius ignis vorans, & post eum exu-

rens

rens flamma: quaſi hortus voluptatis coram eo, & poſt eum ſolitudo deſerti: neque eſt, qui effugiat eum.

Sol & luna obtenebrati ſunt, & ſtellæ retraxerunt lumen ſuum? *Ibidem.*

Magnus enim dies Domini, & terribilis valde, & quis ſuſtinebit eum? *Ibidem.*

Iuxtà eſt dies Domini magnus, iuxtà eſt velox nimis: Vox diei Domini amara, turpiter eiulabit ibi fortis. Dies iræ, dies illa, dies tribulationis & anguſtiæ, dies calamitatis & miſeriæ, dies tenebrarum & caliginis, dies nebulæ & turbinis, dies tubæ & clãgoris ſuper ciuitates munitas, & ſuper turres excelſas. *Soph. 1.*

Ecce dies veniet ſuccenſa quaſi caminus, & erunt omnes ſuperbi, & omnes facientes impietatẽ quaſi ſtipula. Et inflammabit eos dies veniens, dicit Dominus exercituum, adeò vt non relinquatur eis radix, neque ramus. *Mala. 4.*

Statim autem poſt tribulationem dierum illorum ſol obſcurabitur, & luna non dabit lumen ſuum, & ſtellæ cadent de cælo, & virtutes cælorum commouebuntur. *Mat. 24.* *Luc. 21.*

Et vidi cùm aperuiſſet ſigillum ſextũ, & terræmotus magnus factus eſt, & ſol factus eſt niger tanquam ſaccus ſilicinus, & luna tota facta eſt ſicut ſanguis, & ſtellæ de cælo ceciderunt ſuper terram, ſicut ficus mittit groſſos ſuos, cùm à vento magno mouetur. *Apo. 6.*

In terreſtribus.

Ecce ego mittam vobis Eliam prophetã, antequã veniat dies Domini magnus & terribilis. *Mala. 4.*

Elias

Mat. 17. Elias quidem venturus eſt,& reſtituet omnia.

24. Sedente autem eo ſuper montem oliueti,acceſſerunt ad eum diſcipuli ſecretò,dicentes:Dic nobis,quando hæc erunt, & quod ſignũ aduentus tui, & conſummationis ſeculi? Et reſpondens Ieſus,dixit:Audituri eſtis prælia, & opiniones præliorum. Videte ne turbemini.

Ibidem. Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi vſque modò, neque fiet.

Luc. 21. Eritque in terris preſſura gentium præ cõfuſione ſonitus maris & fluctuum, areſcentibus hominibus præ timore & expectatione, quæ superuenient vniuerſo orbi.

Ibidem. Vigilate itaque omni tempore orantes,vt digni habeamini fugere iſta omnia, quæ futura ſunt,& ſtare ante filium hominis.

2.*Pet.* 3. Aduenient autem dies Domini vt fur, in quo cæli magno impetu tranſient; elementa verò calore ſoluentur; terra autem, & quæ in ipſa ſunt opera, exurentur. Cùm hæc igitur omnia diſſoluẽda ſint,quales oportet vos eſſe in ſanctis conuerſationibus & pietatibus, expectantes & properantes in aduentum diei Domini, per quem cæli ardentes ſoluentur, & elementa ignis ardore tabeſcent.

Propter iudicandorum diuerſitatem. Nam boni conſolabuntur.

Eſa. 33. Dominus enim iudex noſter, Dominus legifer noſter,Dominus rex noſter,ipſe ſaluabit nos.

Dan. 12. Et in tempore illo ſaluabitur populus tuus omnis, qui inuentus fuerit ſcriptus in libro.

Et

Et orietur vobis timentibus nomē Domini ſol *Mala.4.*
iuſtitiæ & ſanitas in pennis eius, & egredie-
mini & ſalietis, ſicut vitulus de armento. Et
calcabitis impios cùm fuerit cinis ſub planta
pedum veſtrorum, in die qua ego facio, dicit
Dominus exercituum.

Ipſe autem Deus pacis ſanctificet vos per om- *1.Theſ.5.*
nia, vt integer ſpiritus veſter & anima, & cor-
pus ſine querela, in aduentu Domini noſtri
Ieſu Chriſti ſeruetur.

In reliquo, repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, *2.Ti.4.*
quam reddet mihi Dominus in illa die iu-
ſtus iudex: Non ſolùm autē mihi, ſed & his,
qui diligunt aduentum eius.

Mali à bonis ſeparabuntur.

Iuſtum & impium iudicabit Dominus, & tem- *Eccle.3.*
pus omnis rei tunc erit.

Ecce nomen Domini venit de longinquo, ar- *Eſa.30.*
dens furor eius, & grauis ad portandum: la-
bia eius repleta ſunt indignatione, & lingua
eius, quaſi ignis deuorans. Spiritus eius, ve-
lut torrens inundans vſque ad medium colli,
ad perdendas gentes.

Cuius ventilabrum in manu ſua, & permunda- *Matth. 3.*
bit aream ſuam, & congregabit triticū ſuum
in horreum ſuum, paleas autem comburet
igni inextinguibili.

Cùm autem venerit filius hominis in maieſtate *25.*
ſua, & omnes Angeli cum eo, tunc ſedebit
ſuper ſedem maieſtatis ſuæ, & congregabun-
tur ante eum omnes gentes, & ſeparabit eos
ab inuicem, ſicut paſtor ſegregat oues ab

D hœdis.

hœdis. Et ſtatuet quidem oues à dextris, hœdos autem à ſiniſtris.

1.Petr.4. Et ſi iuſtus quidem vix ſaluabitur, impius & peccator vbi parebunt?

De malitiis accuſabuntur.

Iob 20. Reuelabunt cœli iniquitatem eius, & terra conſurget aduerſus eum.

31 Quid enim faciam cùm ſurrexerit ad iudicandum Deus? & cùm quæſierit, quid reſpondebo?

Pſal.48. Cur timebo in die mala, iniquitas calcanei mei circundabit me.

Eccl.12. Cuncta quæ fiunt adducet Deus in iudicium pro omni errato, ſiue bonum ſiue malum ſit.

Sapien.1. In cogitationibus enim impij interrogatio erit.

Eccle. 16. Et interrogatio hominũ in cõſummatione eſt.

Eccl. 11. In fine hominis denudatio operum eius.

12 Et impiis & peccatoribus reddet vindictam, cuſtodiens eos in die vindictæ.

18 Ante iudicium, para iuſtitiam tibi, & in conſpectu Dei inuenies propitiationem.

Eſa.10. Quid facietis in die viſitationis, & calamitatis de lõge veniẽtis? Ad cuius cõfugietis auxiliũ, & vbi derelinquetis gloriã veſtrã? ne incuruemini ſub vinculo, & cum interfectis cadatis.

Ezec.24. Iuxta vias tuas, & iuxta adinuentiones tuas iudicabo te, dicit Dominus.

Dan.7. Iudicium ſedit, & libri aperti ſunt.

Marc. 4. Non eſt enim aliquid abſconditum, quod non manifeſtetur, nec factum eſt occultum, quod non veniat in palam.

Luc.11. Regina Auſtri ſurget in iudicio cum viris generationis huius, & condemnabit illos: quia

venit

venit à finibus terræ audire ſapientiam Salomonis, & ecce pluſquàm Salomon hîc.

Viri Niniuitæ ſurgent in iudicio cum generatione hac, & condemnabunt illam, quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Ionæ, & ecce pluſquàm Iona hîc. *Ibidem*

In die iræ, & reuelationis iuſti iudicij Dei, reddet vnicuique ſecundum opera ſua. *Rom. 2.*

Dies enim Domini declarabit: quia in igne reuelabitur, & vniuſcuiuſq; opus quale ſit, ignis probabit. *1. Cor. 3.*

Quorundam hominũ peccata manifeſta ſunt, præcedentia ad iudicium: quorundam autem ſequuntur. Similiter & facta bona manifeſta ſunt, & quæ aliter ſe habent, abſcondi non poſſunt. *1. Ti. 5.*

Et vidi mortuos magnos & puſillos, ſtantes in conſpectu throni, & libri aperti ſunt, & alius liber apertus eſt, qui eſt vitæ, & iudicati ſunt mortui ex his quæ ſcripta erant in libris ſecundum opera ipſorum. *Apo. 20.*

Cum malis ſociabuntur.

Væ deſyderantibus diem Domini, ad quid eam vobis? Dies Domini iſta tenebræ, & non lux. *Amos 5.*

Tunc dicet Rex & his qui à ſiniſtris erũt: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo & angelis eius. *Matt. 25.*

Propter temporis velocitatem.

Et erit dies vna quæ nota eſt Domino. *Zac. 14.*

Sicut enim fulgur exit ab Oriente & paret vſque in Occidentem, ſic erit & aduentus Filij hominis. *Matt. 24.*

Ibidem De die autem illa nemo ſcit, neque Angeli cœlorum niſi pater ſolus. Sicut autem in diebus Noë, ita erit & aduentus filij hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes vſque ad eum diem, quo intrauit Noë in arcam, & non cognouerunt donec venit diluuium & tulit omnes: ita erit & aduentus Filij hominis [ſicut habetur cap. 25.] Media autem nocte clamor factus eſt: Ecce ſponſus venit, exite obuiam ei.

Marc. 13. De die autem illo vel hora nemo ſcit, neq; Angeli in cœlo, neque Filius, niſi Pater.

Luc. 17. Non veniet regnum Dei cum obſeruatione, neque dicent, Ecce hîc, aut Ecce illic.

Ibidem Et ſicut factum eſt in diebus Noë. Similiter ſicut factum eſt in diebus Loth: ita erit in diebus Filij hominis.

21 Attendite autem vobis ne fortè grauentur corda veſtra in crapula & ebrietate & curis huius vitæ, & ſuperueniat in vos repentina dies illa. Tanquam laqueus enim ſuperueniet in omnes, qui ſedent ſuper faciem omnis terræ.

1. Theſ. 5. De temporibus autem & momentis fratres, non indigetis vt ſcribamus vobis. Ipſi enim diligenter ſcitis: quia dies domini ſicut fur in nocte, ita veniet. Cùm enim dixerint pax & ſecuritas: tunc repentinus eis ſuperueniet interitus, ſicut dolor in vtero habentis & non effugient. Vos autem fratres non eſtis in tenebris, vt vos dies illa, tanquam fur, comprehendat.

Adhuc

Adhuc enim modicum aliquantulumque qui venturus est veniet, & non tardabit. *Hebr. 10.*

Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater in sua posuit potestate. *Acto. 1.*

Ecce, iudex ante ianuam assistit. *Iac. 5.*

Aduenict autem dies domini vt fur in nocte. *2. Pet. 3.*

Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat & custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet & videant turpitudinem eius. *Apo. 16.*

Iudicium humanum. Dignè culpatur.

Et ei qui vult tecum in iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. *Matth. 5.*

Omni autem petenti te tribue, & qui aufert quæ tua sunt, ne repetas. *Luc. 6.*

Iam quidem omnino delictũ est in vobis, quòd iudicia habetis inter vos. Quare non magis iniuriam accipitis? Quare nõ magis fraudem patimini? Sed vos iniuriam facitis, & fraudatis, & hoc fratribus. *1. Cor. 6.*

Iustè ordinatur, causam diligenter examinando.

Prouidè autem de omni plebe viros sapientes, & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiam, qui iudicent populum omni tempore. *Exod. 18.*

Iudices & magistros cõstitues in omnibus portis tuis qui iudicent populum iusto iudicio, nec in alteram partem declinent. *Deut. 16.*

Causam, quam nesciebam, diligentissimè inuestigabam. *Iob 29.*

Viri mali non cogitant iudicium; qui autem inquirunt dominum, aduertunt omnia. *Prou. 28.*

Prudenter exequendo.

Leu. 19. Iustè iudica proximo tuo.

Deut. 6. Iustè, quod iustum est persequeris, vt viuas & possideas terrā, quam Dominus dederit tibi.

17 Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse
perspexeris, inter sanguinem & sanguinem,
causam & causam, lepram & non lepram, &
iudicum intra portas tuas videris verba va-
riari, surge & ascende ad locum quem elegit
Dominus Deus tuus, veniensque ad sacerdo-
tes Leuitici generis, & ad iudicem, qui fuerit
illo tempore, quæresque ab eis, qui indica-
bunt tibi iudicij veritatem. Et facies quæ-
cunque dixerint qui præsunt loco, quem ele-
gerit Dominus, & docuerint te iuxta legem
eius, sequerisque sententiam eorum, nec de-
clinabis ad dexteram, neque ad sinistram.
Qui autem superbierit nolens obedire sa-
cerdotis imperio, qui eo tempore ministrat
Domino Deo tuo, ex decreto iudicis morie-
tur homo ille.

25 Si fuerit causa inter aliquos, & interpellauerint
iudices, quem iustum esse perspexerint, illi
iustitiæ palmam dabunt: quem impium, con-
demnabunt impietatis. Pro mensura peccati
erit & plagarum modus.

Psal. 2. Erudimini qui iudicatis terram.

57 Si verè vtique iustitiam loquimini, rectè iudi-
cate filij hominum.

81 Vsquequo iudicatis iniquitatē: & faciem pecca-
toris sumitis? Iudicate egeno & pupillo, hu-
milem & pauperem iustificate. Eripite paupe-
rem,

rem, & egenum de manu peccatoris liberate.
Cum tranquillitate iudicas, & cum magna reuerentia disponis nos. *Sapien.12.*
Iudicium determinat causas. *26*
Diligite iustitiam, qui iudicatis terram. *Sap.1.*
Noli quærere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates, ne fortè extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in agilitate tua. *Eccle. 7.*
Non iudices contra iudicem, quoniam secundum quod iustum est, iudicat. *8*
Iudicate manè iudiciū, & eruite vi oppressum de manu calumniantis. *Ierem.21.*
Iudicium verum iudicate. *Zach.7.*
Veritatem & iudicium pacis iudicate in portis vestris. *Vide in tit.* Mendacium. *8*
Testor coram Deo, & Christo Iesu & electis Angelis eius, vt hæc custodias, sine præiudicio, nihil faciens in alteram partem declinando. *1.Ti.5.*

Iudicium humanum deprauatur Amore.

Non suscipies vocem mendacij: nec iunges manum tuam, vt pro impio dicas falsum testimonium. *Exod.23.*
Non sequeris turbam ad faciendum malum: nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiæ, vt à veritate deuies. Pauperis quoque non misereberis in iudicio. *Ibidem*
Non consideres personam pauperis, nec honores vultum diuitis. *Leu.19.*
Aequum iudiciū sit inter vos, siue peregrinus, siue *24*

siue ciuis peccauerit: quia ego sum Dominus Deus vester.

Deut. 1. Quod iustum est iudicate, siue ciuis sit ille, siue peregrinus. Nulla erit distantia personarum: Ita paruum audietis, vt magnũ, nec accipietis cuiusquam personam: quia Dei iudicium est.

24 Non peruertes iudicium aduenæ & pupilli: nec auferes pignoris loco viduæ vestimentum.

Prou. 18. Accipere personam impij non est bonum, vt declines à veritate iudicij.

24 Cognoscere personam in iudicio non est bonũ.

28 Qui derelinquunt legem, laudant impium: qui custodiunt, succenduntur contra eum.

Timore.

Eccle. 7. Noli quærere fieri iudex, ne iniquè factis par esse non possis, néue extimescas faciem potentis, & integritati tuę ponas offendiculum.

Abac. 1. Quare respicis contemptores, & taces conculcante impio iustiorem se? Et factum est iudicium, & contradictio potentior? Propter hoc lacerata est lex, & non peruenit vsque ad finem iudicium: quia impius præualet aduersus iustum, propterea egreditur iudicium peruersum.

Munere.

Deut. 16. Non accipies personam, nec munera: quia munera excæcant oculos sapientum, & peruertunt causas iustorum.

Psal. 14. Qui munera super innocentem non accepit.

Prou. 17. Munera de sinu impius accipit, vt peruertat semitas iudicij.

28 Qui cognoscit in iudicio faciem, non bene facit,

cit, iste & pro buccella panis deserit veritatem.

Omnes diligunt munera, sequuntur retributiones. Pupillo non iudicant, & causa viduæ non ingreditur ad eos. *Esa. 1.*

Principes eius muneribus iudicabant, & sacerdotes eius pretio docent: prophetæ eius in pecunia diuinabant. *Mich. 3.*

Princeps postulat, & iudex in reddendo est. 7

Odio.

Insontem & iustum non occides. *Exod. 23*

Iudicium iustum salubriter remuneratur.

Gaudium iusto est facere iudicium. *Prou. 21.*

In iudicando esto pupillis misericors, vt pater, & pro viro matri illorum, & eris tu velut filius altissimi obediens, & miserebitur tui plus quàm mater. *Eccle. 4.*

Iudex sapiens iudicabit populum suum, & principatus sensati stabilis erit. Secundum iudicem populi, sic & ministri eius: & qualis rector ciuitatis, tales & habitantes in ea. 10

Et iudices singuli suo nomine, quorum non est corruptum cor, qui non sunt auersi à Domino: vt sit memoria illorum in benedictione. 46

Quærite iudicium, subuenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduam, & venite & arguite me, dicit Dominus. *Esa. 1.*

Facite iudicium & iustitiam, & liberate vi oppressum de manu calumniatoris, & aduenam & pupillum & viduam nolite contristare, neque opprimatis iniquè, & sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto. *Ierem. 22.*

Si enim facientes feceritis verbum istud, ingre- *Ibidem*

 dien-

dientur per portas domus huius reges sedentes super solium Dauid.

Iniustum grauiter punitur.

Deut. 27. Maledictus, qui peruertit iudicium aduenæ, pupilli & viduæ.

Prou. 17. Et qui iustificat impium, & qui condemnat iustum, abominabilis est vterque apud Deum.

Sapien. 6. Audite ergo reges terræ & intelligite, discite iudices finium terræ, præbete aures vos, qui continetis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum, quoniam data est à Domino potestas vobis, & virtus ab altissimo, qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur: quoniam cùm essetis ministri regni illius, non rectè iudicastis, nec custodistis legem iustitiæ, neque secundum voluntatem Dei ambulastis.

Eccle. 20. Concupiscẽtia spadonis deuirginauit iuuenculam, sic qui facit per vim iudicium iniquum.

Esa. 5. Væ qui iustificatis impium pro muneribus, & iustitiam iusti aufertis ab eo.

10 Væ qui condunt leges iniquas, & scribentes, iniustitiam scripserunt: vt opprimerent in iudicio pauperes, & vim facerent causæ humilium populi mei, vt essent viduæ præda eorum, & pupillos diriperent. Quid facietis in die visitationis, & calamitatis de longe venientis? Ad cuius confugietis auxilium?

61 Ego Dominus diligens iudicium, & odio habens rapinam in holocaustum.

Iere. 5. Causam viduæ non iudicauerunt, causam pupilli non direxerunt, & iudicium pauperum

non

non iudicauerunt. Nunquid ſuper his non viſitabo, dicit Dominus?

Quoniam conuertiſtis in amaritudinem iudicium, & fructum iuſtitiæ in abſinthium, qui lætamini in nihili: Ecce ego ſuſcitabo ſuper vos domus Iſraël, dicit Dominus exercituum gentem, & conterent vos. *Amos.6.*

IVMENTORVM VSVS DEBITVS.

NOn ligabis os bouis triturantis fruges tuas in area. *Deut. 25.*

Nouit iuſtus iumentorum ſuorum animas: viſcera autem impiorum crudelia. *Prou.12.*

Pecora tibi ſunt, attende illis, & ſi ſunt vtilia, perſeuerent apud te. *Eccle.7.*

Fructus bonus.

Diligenter agnoſce vultum pecoris tui, tuosq́; greges conſidera. Non enim habebis iugiter poteſtatem. *Prou.27.*

Agni ſunt ad veſtimentum tuum, & hœdi ad agri precium. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos, & in neceſſaria domus tuæ, & ad victum ancillis tuis. *Ibidem*

IVRAMENTI VANI DEVITATIO: QVIA PROHIBITVM.

NOn aſſumes nomen Domini Dei tui in vanum. Nec enim habebit inſontem Dominus eum, qui aſſumpſerit nomen Domini Dei ſui fruſtra. *Exod.20.*

Et per nomen externorum Deorum non iurabitis. 23

Anima quæ iurauerit, & protulerit labiis ſuis, *Leuit.5.*

vt

vt vel malè quid faceret, vel bene, & non fecerit, & idipſum iuramento & ſermone firmauerit, oblitaq; poſtea intellexerit delictũ ſuum, agat pœnitentiam pro peccato, & offerat de gregibus agnam ſiue capram, orabitq; pro ea ſacerdos, & pro peccatis eius.

Deut.5. Non vſurpabis nomen Dei tui fruſtra, quia nõ erit impunitus, qui ſuper re vana nomen eius aſſumpſerit.

Zach.8. Iuramentum mendax ne diligatis. *Vide in tit. Mendacium.*

Matt.5. Iterum audiſtis, quia dictum eſt antiquis, Non periurabis: reddes autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis, nõ iurare omnino, neq; per cœlum, quia thronus Dei eſt; neq; per terram, quia ſcabellum eſt pedũ eius. Sit autem ſermo veſter: eſt, eſt: non, non: quod autem his abundantius eſt, à Malo eſt.

23 Væ vobis duces cæci, qui dicitis: Quicunq; iurauerit per templum, nihil eſt: qui autem iurauerit in auro templi, debitor eſt. Stulti & cæci, quid eſt maius, aurum an templũ, quod ſanctificat aurum? Et quicunque iurat in templo, iurat in illo, & in eo, qui habitat in ipſo. Et qui iurat in cœlo, iurat in throno Dei, & in eo, qui ſedet ſuper eum.

Quia periculoſum.

Leuit.19. Non periurabis in nomine meo, nec pollues nomen Dei tui, ego Dominus.

Eccl.23. Iurationi nõ aſſueſcat os tuũ, multi enim caſus in illa. Nominatio verò Dei non ſit aſſidua in ore tuo, & in nominibus Sanctorum non ad-

admiſcearis, quoniã non eris immunis ab eis.

Vir multum iurans implebitur iniquitate, & nõ diſcedet à domo illius plaga. Et ſi fruſtrauerit fratrem, delictũ illius ſuper ipſum erit; & ſi diſſimulauerit, delinquit dupliciter: & ſi in vacuum iurauerit, non iuſtificabitur. *Ibidem.*

Sermo crebro iurantis horrorem incutit, & au- 27
res obtundit contentio talium.

Ante omnia autem fratres mei, nolite iurare, neque per cœlum, neque per terram, neque aliud quodcunque iuramentum. Sit autem ſermo veſter, eſt, eſt: non, non: vt non ſub iudicio decidatis. *Iaco. 5.*

Iuramenti neceſſarij qualificatio.

Dominum Deum tuum timebis, & illi ſoli ſeruies, ac per nomen illius iurabis. *Deut. 6.*

Audite hæc domus Iacob, qui iuratis in nomine Domini, & Dei Iſraël recordamini non in veritate, neque in iuſtitia. *Eſa. 48.*

Et qui iurat in terra, iurabit in Deo amen. 65

Et iurabis, Viuit Dominus, in veritate, & in iudicio, & in iuſtitia. *Iere. 4.*

Abrahæ nanque promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem iuraret maiorem, iurauit per ſemetipſum. *Hebr. 6.*

Homines enim per maiorem ſui iurant, & omnis controuerſiæ eorum finis, ad confirmationem, eſt iuramentum. *Ibidem.*

IVSTITIAE PHARISAICAE DEFECTIO.

DIco autem vobis, quia niſi abundauerit iuſtitia veſtra, plus quàm Scribarũ & Phari- *Matt. 5.*

ſæo-

sæorum,non intrabitis in regnū cœlorum.

Luc.16. Et ait illis[scilicet Pharisæis.]Vos estis,qui iustificatis vos coram hominibus,Deus autem nouit corda vestra,quia quod hominibus altum est,abominatio est ante Deum.

Legalis imperfectio.

Rom.3. Scimus, quia ex operibus legis non iustificabitur omnis caro coram illo.
9 Quid ergo dicemus? quòd Gentes, quæ non
sectabantur iustitiam, apprehenderunt iustitiam: iustitiam autem,quæ ex fide est: Israël verò sectando legem iustitiæ, in legem iustitiæ non peruenit. Quare? Quia non ex fide' sed quasi ex operibus.
10 Ignorantes enim iustitiam Dei, & suam quærētes statuere,iustitiæ Dei non sunt subiecti.

Gala.2. Scientes autem,quòd non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidē,quæ est in Christo Iesu.
5 Euacuati estis à Christo,qui in lege iustificamini:à gratia excidistis.

Phil.3. Veruntamen existimo omnia detrimentū esse, propter eminētem scientiā Iesu Christi Domini mei: propter quem omnia detrimentū feci,& arbitror,vt stercora, vt Christū lucrifaciā,& inueniar in illo,non habens meā iustitiā,quæ ex lege est,sed illā quæ ex fide Christi Iesu,quæ est ex Deo iustitia in fide.

Act.13. Notum igitur sit vobis viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annunciatur ab omnibus,quibus non potuistis in lege Moysi iustificari.

Iusti-

Iustitiæ euangelicæ perfectio à Deo imputatur.

Credidit Abraham Deo, & ireputatum est illi *Gen.15.*
ad iustitiam.
Iustitiæ Domini rectæ lætificantes corda. *Psal.18.*
Et annunciabunt cœli iustitiam eius. 21
Meæ sunt iustitiæ & imperium Ad eum veniet *Esa.45*
& confundentur omnes, qui repugnant ei. In
Domino iustificabitur & laudabitur omne
semen Israël.
Iuxta est, qui iustificat me, quis contradicet 50
mihi?
Non enim auditores legis iusti sunt apud Deũ: *Rom.2.*
sed factores legis iustificabnntur. Quoniam
quidem vnus est Deus, qui iustificat circun-
cisionem.
Sicut & Dauid dicit beatitudinem hominis, cui 4
Deus acceptam fert iustitiam sine operibus.
Sicut enim per inobedientiam vnius hominis 5
peccatores constituti sunt multi: ita per vnius
obeditionem iusti constituentur multi.
Vt sicut regnauit peccatum in mortem: ita & *Ibidem*
gratia regnet per iustitiam in vitam æternã,
per Iesum Christum Dominum nostrum.
Nihil ergo nunc damnationis est his, qui sunt 8
in Christo Iesu, qui non secundum carnem
ambulant. Lex enim spiritus vitæ in Christo
Iesu, liberauit me à lege peccati & mortis.
Nam quod impossibile erat legi, in quo in-
firmabatur per carnem: Deus Filium suum
mittens in similitudinem carnis peccati, &
de peccato damnauit peccatum in carne,
vt

vt iuſtificatio legis impleretur in nobis, qui non ſecundum carnem ambulamus, ſed ſecundum ſpiritum.

Ibidem Quis accuſabit aduerſus electos Dei? Deus, qui iuſtificat. Quis eſt qui condemnet? Chriſtus.

11 Sic ergo & in hoc tempore reliquiæ ſecundum electionem gratiæ Dei, ſaluæ factæ ſunt. Si autem gratia: iam non ex operibus, alioqui gratia, iam non eſt gratia.

1. Cor. 1. Ex ipſo autem vos eſtis in Chriſto Ieſu, qui factus eſt nobis ſapientia [à Deo] & iuſtitia, & ſanctificatio & redemptio, vt quemadmodum ſcriptum eſt: Qui gloriatur, in Domino glorietur.

2. Cor. 5. Eum, qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, vt nos efficeremur iuſtitia Dei in ipſo.

2. Tim. 1. Qui nos liberauit & vocauit vocatione ſua ſancta, non ſecundũ opera noſtra, ſed ſecundum propoſitũ ſuum & gratiã, quæ data eſt nobis in Chriſto Ieſu ante tempora ſecularia.

Iacob. 2. Videtis, quoniam ex operibus iuſtificatur homo, & non ex fide tantùm?

Ad Deum ordinatur.

Eccl. 14. Beatus vir, qui in ſapientia ſua morabitur, & qui in iuſtitia ſua meditabitur.

21 Qui cuſtodierit iuſtitiã, continebit ſenſum eius.

Eſa. 56. Cuſtodite iudicium, & facite iuſtitiam: quia iuxta eſt ſalus mea, vt veniat, & iuſtitia mea, vt reueletur.

64 Occurriſti lætanti & facienti iuſtitiam, in viis tuis recordabuntur tui.

Atten-

Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram *Matt.6.*
hominibus, vt videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum, qui in cœlis est.

Fructus autem iustitiæ in pace seminatur facientibus pacem. *Iaco.3.*

Omnis, qui facit iustitiam, ex Deo natus est. *1.Ioan. 2.*

Qui facit iustitiam, iustus est. *3*

A Deo remuneratur.

Dominus autem retribuet vnicuique secundum *1.Reg.26.*
iustitiam suam, & fidem.

Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo. *Psal.16.*

Beati qui custodiunt iudicium, & faciunt iusti- 105
tiam in omni tempore.

Iustitia liberabit à morte. *Prou.10.*

Non proderunt diuitiæ in die vltionis: iustitia 11
autem liberabit à morte.

In semita iustitiæ, vita: iter autem deuium ducit 12
ad mortem.

Abominatio est Domino via impij: qui sequitur 15
iustitiam, diligitur ab eo.

Initium viæ bonæ, facere iustitiam: accepta est 16
autem apud Deum magis, quàm immolare hostias.

Iustitia enim perpetua est, & immortalis: iniusti- *Sap.1.*
tia autem, mortis est acquisitio. [De voluptuosis & bonorum oppressoribus dicitur.]

Excæcauit enim eos malitia eorum, & nescie- 2
runt sacramenta Dei, neque sperauerunt mercedem iustitiæ.

Qui custodierint iustitiam, iustè iudicabũtur, & 6
qui didicerint iusta, inueniẽt quid respõdeãt.

8 Et si iustitiã quis diligit, labores huius magnas habent virtutes: sobrietatem enim & prudentiam docet, & iustitiam, & virtutem, quibus nihil vtilius est in vita hominibus.

Eccle. 11. Datio Dei permanet iustis.

Ibidem Benedictio Dei in mercedem iusti festinat.

Eccle. 14. Ante obitum tuum operare iustitiam, quoniam non est apud inferos inuenire cibum.

Ibidem Et omne opus electũ iustificabitur, & qui operatur illud, honorabitur in illo.

18 Ante iudicium, para iustitiam tibi.

27 Si sequaris iustitiam apprehẽdes illam; & indues quasi poderem honoris, & inhabitabis cum ea, & proteget te in sempiternum, & in die agnitionis inuenies firmamentum.

30 Salus animæ in sanctitate iustitiæ, & melior est omni auro & argento.

Esa. 32. Et erit opus iustitiæ pax: & cultus iustitiæ, silentium, & securitas vsque in sempiternum.

Ezech. 14. Et si fuerint tres viri isti in medio eius, Noe Daniel, & Iob, ipsi iustitia sua liberabunt animas suas, ait Dominus exercituum.

Iustitia nostra quomodo ad Deum comparatur.

Iob. 9. Verè scio quòd ita sit: & quòd non iustificetur homo comparatus Deo.

Ibidem Si iustificare me voluero, os meum condemnabit me: si innocentem ostendero, prauum me comprobabit.

4 Nunquid homo, Dei comparatione iustificabitur, aut factore suo purior erit vir?

25 Nunquid iustificari potest homo comparatus Deo?

Deo? aut apparere mũdus natus de muliere?

Et non intres in iudicium cum seruo tuo, quia *Psal.*141.
non iustificabitur in conspectu tuo omnis
viuens.

Septies enim in die cadet iustus, & resurget. *Pro.*24.

Non est enim homo iustus in terra, qui faciat *Eccl.*7.
bonum, & non peccet.

Non te iustifices ante Deum: quoniam agni- 7.
tor cordis ipse est.

Deus solus iustificabitur. 18.

Reduc me in memoriam & iudicemur simul: *Esa.* 43.
narra si quid habes vt iustificeris, Pater tuus
primus peccauit, & interpretes tui perfidè
egerunt in me.

Ecce, tu iratus es, & peccauimus: in ipsis fui- 64.
mus semper & saluabimur. Et facti sumus vt
immundi omnes nos, & quasi pannus men-
struatæ omnes iustitiæ nostræ.

Nihil enim mihi conscius sum, sed in hoc iusti- 1. *Cor.* 4.
ficatus non sum.

Iustificatio respectu peioris.

Iustificauit animam suam aduersatrix Israel, cõ- *Iere.*3.
paratione præuaricatricis Iuda.

Ergo & tu porta confusionem tuam, quæ vici- *Ezec.*16.
sti sorores tuas peccatis tuis, sceleratius agens
ab eis. Iustificatæ sunt enim à te: ergo & tu
confundere.

Iustitiæ humanæ conseruatio.

Iustitia eleuat gentem: miseros autem populos *Pro.*14.
facit peccatum.

Qui sequitur iustitiam, & facit misericordiam: 21.
inueniet vitam, iustitiam, & gloriam.

Eccle.4. Pro iuſtitia agonizare pro anima tua vſque ad mortem, certa pro iuſtitia, & Deus expugnabit pro te inimicos.

21. Qui operatur iuſtitiam, ipſe exaltabitur.

Violatio.

Eſai.1. Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis, plena iudicij? Iuſtitia habitauit in ea, nunc autem homicidæ. Argentum tuum verſum eſt in ſcoriam, vinum tuum mixtũ eſt aqua.

IVSTI BENE ORDINANTVR ERGA DEVM.

Iob 17. ET tenebit iuſtus viam ſuam.

27. Iuſtificationem meam quam cœpi tenere, non deſeram.

Pſal.36. Lex Dei eius in corde ipſius.

111. Paratum cor eius ſperare in Domino.

Prou.11. Simplicitas iuſtorum diriget eos: peruerſitas præuaricatorum vaſtabit eos.

18. Turris fortiſſima nomen Domini, ad ipſam currit iuſtus, & exaltabitur.

28. Iuſtus quaſi leo confidens, abſque terrore erit.

Eccl.9. Sunt iuſti ſapientes, & opera eorum in manu Dei.

Ezec.18. Et vir ſi fuerit iuſtus, & fecerit iudicium & iuſtitiam, in montibus non comederit, oculos ſuos non leuauerit ad idola domus Iſrael, & vxorem proximi ſui non violauerit, & ad mulierem menſtruatam non acceſſerit, & hominem non contriſtauerit, pignus debitori reddiderit, per vim nihil rapuerit, panẽ ſuum eſuriẽti dederit, & nudũ operuerit veſtimẽto,

ad

ad vſuram non commodauerit, & amplius
nō acceperit, ab iniquitate auerterit manum
ſuam, & iudicium verum fecerit inter virum
& virum, & in præceptis meis ambulauerit,
& iudicia mea cuſtodierit, vt faciat veritatē:
hic iuſtus eſt, vita viuet, ait Dominus Deus.

Si ſcitis quoniam iuſtus eſt: ſcitote quoniam & omnis qui facit iuſtitiam, ex ipſo natus eſt. *1. Ioan. 2.*

Erga proximum in verbo.

Os iuſti meditabitur ſapientiam, & lingua eius loquetur iudicium. *Pſal. 36.*

Vena vitæ, os iuſti: os autem impiorum tegit iniquitatem. *Pro. 10.*

Argentum electum lingua iuſti. Lingua iuſti conſiderat placita. Labia iuſti erudiunt plurimos. *Ibidem.*

Os iuſti parturit ſapientiam. *Ibidem.*

Iuſtus prior eſt accuſator ſui. 18.

Opere.

Opus iuſti ad vitam: fructus autem impij ad peccatum. *Prou. 10*

Cogitationes iuſtorum, iudicia. 12.

Noli eſſe iuſtus multum; neque plus ſapias, quàm neceſſe eſt. *Eccl. 7.*

Plenè remunerantur: Quantum ad ſe.

Et retribuet mihi Dominus ſecūdum iuſtitiam meam: & ſecundū puritatem manuum mearum retribuet mihi. *Pſal. 17.*

Multæ tribulationes iuſtorum: [&] Cuſtodit Dominus omnia oſſa eorum. 33.

Iuſtus vt palma florebit; & ſicut cedrus Libani multiplicabitur. 91.

Psal.96. Lux orta est iusto, & rectis corde lætitia. Lætamini iusti in Domino, & confitemini memoriæ sanctificationis eius.
Prou.4. Iustorum semita quasi lux splendens procedit, & crescit vsque ad perfectam diem.
10. Benedictio Domini super caput iusti.
Ibidem. Desyderium suum iustis dabitur.
11. Iustitia rectorum liberabit eos.
Ibidem. Iustus de angustia liberatus est: & tradetur impius pro eo.
Ibidem. Fructus iusti lignum vitæ.
12. Non contristabit iustum quicquid ei acciderit.
Sap.3. Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget illos tormentum mortis.
4. Iustus autem si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.
5. Stabunt iusti in magna constantia aduersus eos, qui se angustiauerunt, & qui abstulerunt labores eorum.
Ibidem. Iusti autem in perpetuum viuent, & apud Dominum est merces eorum, & cogitatio eorũ apud Altissimum: Ideo accipient regnum decoris, & diadema speciei de manu Domini, quoniam dextera sua teget eos.
Esai.3. Dicite iusto, quoniam bene; quoniam fructum adinuentionum suarum comedet.
Ezec.18. Iustitia iusti super eum erit: & impietas impij super eum erit.
Mat.13. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum.
25. Iusti autem [ibunt] in vitam æternam.

Prolem.

Prolem.

Iunior fui, etenim senui, & non vidi iustum derelictum: nec semen eius quærens panem. Tota die miseretur & commodat. *Psal. 36.*

Semen iustorum saluabitur. *Prou. 22.*

Desiderium iustorum omne bonum est. *Ibidem.*

Iustus qui ambulat in simplicitate sua, beatos post se filios relinquit. *20.*

Sed & illi viri misericordiæ sunt, quorum pietates non defecerunt. Cum semine eorum permanent bona: hæreditas sancta nepotes eorum. *Eccles. 44.*

Famam.

In memoria æterna erit iustus. *Psal. 111.*

Memoria iusti cum laudibus: & nomen impiorum putrescet. *Pro. 10.*

Nomen eorum viuet in generatione & generationem. *Eccle. 44.*

Nomen eorum permanet in æternum, permanente ad filios illorum sanctorum virorum gloria. *46.*

Substantiam temporalem.

Si declinauit gressus meos de via, & si secutus est oculus meus cor meum, & si in manibus meis adhæsit macula. Seram & alius comedat, & progenies mea eradicetur. *Iob 31.*

Iusti autem hæreditabunt terram. *Psal. 36.*

Qui enim recti sunt, habitabunt in terra, & simplices permanebunt in ea. Impij verò de terra perdentur; & qui iniquè agunt, auferentur ex ea. *Prou. 2.*

Habitacula iustorum benedicentur. *3.*

Pro.10. Non affliget Dominus fame animam iusti: & insidias impiorum subuertet.

14. Tabernacula iustorum germinabunt.

15. Domus iusti plurima fortitudo.

Eccl.8. Sunt iusti, à quibus multa bona proueniunt, quasi opera impiorum egerint; & sunt impij qui ita securi sunt, quasi iustorum facta habeant.

Iustos mali abominantur.

Psal.36. Considerat peccator iustum.

Pro.24. Ne insidieris, & quæras impietatem in domo iusti, neque vastes requiem eius.

29. Abominantur iusti virum impium; & abominantur impij eos, qui in recta sunt via.

Sap.2. Circunueniamus ergo iustum, quoniam inutilis est nobis, & contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplinæ nostræ. Grauis est nobis etiam ad videndum: quoniã dissimilis est aliis vita illius & immutatæ sunt viæ eius.

Esa.57. Iustus perit, & non est qui recogitet in corde suo, & viri misericordiæ colliguntur; quia non est qui intelligat: A facie enim malitiæ collectus est iustus. Veniat pax, requiescat in cubili suo, qui ambulauit in directione sua.

LABOR NECESSARIVS PROPTER PECCATVM.

Gene.3. IN labore comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ.

Ibidem. Multiplicabo ærumnas tuas, & conceptus tuos.

Iste

Iſte [ſcilicet Noë] conſolabitur nos ab operi- 5.
bus, & laboribus manuum noſtrarum in terra, cui maledixit Dominus.

Homo naſcitur ad laborem. *Iob 5.*

Anima laborantis, laborat ſibi; compulit enim eum os ſuum. *Pro.16.*

Non oderis laborioſa opera, & iuſtificationem creatam ab Altiſſimo. *Eccle.7.*

Non ſum propheta, homo agricola ego ſum: quoniam Adam exemplum meum ab adoleſcentia mea. *Zach.13.*

Exemplum.

Et laboramus operantes manibus noſtris. *1.Cor.4.*

Memores enim facti eſtis fratres laboris noſtri, & fatigationis, nocte & die operantes, ne quẽ veſtrum grauaremus, prædicauimus in vobis Euangelium Dei. *1.Theſ.2.*

Rogamus autem vos fratres, vt abundetis ma- 4.
gis, & operam detis, vt quieti ſitis, & vt veſtrũ negotium agatis, & operemini manibus veſtris, ſicut præcepimus vobis; & vt honeſtè ambuletis ad eos qui foris ſunt, & nullius aliquid deſideretis.

Ipſi enim ſcitis quemadmodum oporteat imitari nos; quoniam non inquieti fuimus inter vos, neque gratis panem manducauimus ab aliquo: ſed in labore & fatigatione die ac nocte operantes, ne quem veſtrum grauaremus. Non quaſi nõ habuerimus poteſtatem; ſed vt noſmetipſos formam daremus vobis ad imitandum nos. *2.Theſ.3.*

Quoniam ſi quis non vult operari, nec mandu- *Ibidem.*

cet. Audiuimus enim inter vos quosdã ambulantes inquietè, nihil operantes, sed curiosè agentes: his autem, qui eiusmodi sunt, denuntiamus & obsecramus in Domino Iesu Christo, vt cum silentio operantes, suum panem manducent.

Act.20. Argentum & aurum, aut vestem nullius concupiui, sicut ipsi scitis: quoniam ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt ministrauerunt manus istæ. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Iesu, quoniam ipse dixit, Beatius est magis dare, quàm accipere.

Fructum.

Gene.2. Tulit ergo Dominus Deus hominem, & posuit eum in paradisum voluptatis, vt operaretur, & custodiret illum.

Pro.10. Egestatem operata est manus remissa: manus autem fortium diuitias parat.

Ibidem. Qui congregat in messe, filius sapiens est, qui autem stertit æstate, filius est confusionis.

14. In omni opere bono erit abundantia: vbi autem verba sunt plurima, ibi frequenter egestas.

Eccle.10. Melior est qui operatur, & abundat in omnibus, quàm qui gloriatur, & eget pane.

40. Vita sorte sua contenti, operaque sua viuentis, habet suauitatem, sed vtraque maiorem qui thesaurum nactus est.

Luc.10. Dignus est enim operarius mercede sua.

1 Cor.3. Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.

Labor improbus.

Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles, viam autem Domini ignorauimus. *Sap.5.*

Vt iniquè agerent laborauerunt. *Iere.9.*

LAPIS DICITVR CHRISTVS ANGVLARIS.

ECce ego mittam in fundamentis Sion lapidem, probatum, angularem, pretiosum, solidissimum fundamentum, fidens non festinabit. *Esai.28.*

Dicit illis Iesus: Nunquam legistis in scripturis, Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli? A Domino factum est istud. *Mat.21.*

Hic est lapis, qui reprobatus est à vobis ædificantibus, qui factus est in caput anguli. *Act.4.*

Superædificati super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Iesu. *Ephe.2.*

Offensionis.

Dominum exercituum ipsum sanctificate, ipse pauor vester, ipse terror vester, & ipse erit vobis in sanctificationem; in lapidem autem offensionis, & petram scandali duabus domibus Israel, & in laqueum, & in ruinam habitantibus Hierusalem. Et offendent ex eis plurimi, & cadent, & conterētur, & irretientur, & capientur. *Esai.8.*

Et qui ceciderit super lapidē istum, confringetur, super quem verò ceciderit, conteret eū. *Mat.21.*

Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem *Luc.2.*

nem multorum in Iſrael, & in ſignum cui contradicetur.

Luc.20. Omnis qui ceciderit ſuper lapidem illum, conquaſſabitur: ſuper quem verò ceciderit, comminuet eum.

Ioan.9. In iudicium ego in hunc mundum veni, vt qui non vident, videant: & qui vident, cæci fiant.

Rom.9. Offenderũt enim in lapidem offenſionis, ſicuti ſcriptũ eſt: Ecce pono in Sion lapidẽ offenſionis, & petram ſcandali, & omnis qui credit in eum, non confundetur.

1.Pet.2. Propter quod continet ſcriptura: Ecce pono in Sion lapidem ſummum, angularem, probatum, electum, pretioſum. Et qui crediderit in illo, non pudefiet.

Lapis dicitur Petrus.

Ioan.1. Intuitus autem eum Ieſus, dixit, Tu es Simon filius Iona, tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.

Lapis dicitur omnis Chriſtianus.

1.Pet.2. Ad quem accedentes &c. *Vide in tit.* Domus.

LAVDATVR HOMO

A Deo feliciter.

1.Cor.4. TVnc laus erit vnicuique à Deo.

A ſeipſo viliter.

Pro.27. Laudet te alienus, & non os tuum: extraneus, & non labia tua.

Ab alio congruenter in abſentia.

Sic Saluator Ioannem diſcipulis ipſius diſcedẽtibus laudibus extulit.

Matt.11. Luc.7. Illis autem abeuntibus, cœpit Ieſus dicere ab turbas de Ioanne.

De innocentia.

Laudabuntur omnes recti corde. *Psal.63.*

Non laudes virum in specie sua: neque spernas hominem in visu suo. *Eccle.11.*

Ante mortem ne laudes hominem quenquam: quoniam in filiis agnoscitur vir. *Ibidem.*

Ante sermonem non laudes virum, hæc enim tentatio est hominum. *27.*

Laudemus viros præclaros, & quibus prognati sumus maiores nostros. *44.*

Homines diuites in virtute pulchritudinis studium habentes, pacificantes in domibus suis. *Ibidem.*

Sapientiam ipsorum narrent populi; & laudem eorum nuntiet ecclesia. *Ibidem.*

LECTIO.

POst industriam sequitur sapientia. *Eccle.10.*

Qui legit, intelligat. Omnis autem cui multum est datum, multum quæretur ab eo: & cui commendauerunt multum, plus petent ab eo. *Mat.24.* *Luc.12.*

Attende lectioni & exhortationi & doctrinæ. Noli negligere gratiam, quæ in te est. *1.Tim.4.*

Omnis scriptura diuinitus inspirata, vtilis est ad docendum, ad arguendum. *2.Tim.3.*

Verbum Christi habitet in vobis abundanter. *Colos.3.*

Scienti igitur bonum facere, & non facienti, peccatum est illi. *Iac.4.*

LEGIS NATVRAE ILLVSTRATIO.

SIgnatum est super nos lumen vultus tui Domine. *Psal.4.*

Cùm enim gentes, quæ legem non habent, na- *Rom.2.*

tural-

turaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, eiusmodi legem non habentes, ipsi sibi sunt lex: qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium reddente illis conscientia ipsorum, & inter se inuicem cogitationum accusantium, aut etiam defendentium, in die qua iudicabit Dominus occulta hominum secundum Euangelium meum per Iesum Christum.

Legis Mosaicæ ordinatio.

Exod.13. Et erit quasi signum in manu tua, & quasi monumentum ante oculos tuos, & vt lex Domini semper sit in ore tuo, in manu enim forti eduxit te Dominus de Aegypto.

Rom.3. Per legem enim cognitio peccati.

7. Sed peccatũ non cognoui, nisi per legem: Nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret: Non concupisces.

Ibidem. Itaque lex quidem sancta, & mandatum sanctum & iustum & bonum.

Colos.3. Charitatem habete, quod est vinculum perfectionis.

Gala.3. Quid igitur lex? Propter transgressionem posita est, donec veniret semen cui promiserat, ordinata per Angelos in manu mediatoris.

Ibidem. Prius autem quàm veniret fides, sub lege custodiebamur conclusi, in eam fidem, quæ reuelanda erat. Itaque lex pædagogus noster fuit in Christo, vt ex fide iustificemur.

Operatio.

Psal.24. Dulcis & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Lex

Lex Domini immaculata conuertens animas: 18.
testimonium Domini fidele, sapientiam pręstans paruulis.

Qui custodit legem, beatus est. Pro.29.

Lex enim iram operatur. Vbi enim non est lex, Rom.4.
nec præuaricatio.

Occasione autem accepta peccatum per man- 7.
datum, operatum est in me omnem concupiscentiam.

Scimus enim quia lex spiritualis est. Ibidem.

Bona est lex, si quis ea legitimè vtatur. 1.Tim.1.

Quicunque totam legem seruauerit; offendat Iacob.2.
autem in vno, factus est omnium reus.

Qui enim dixit: Non mœchaberis; dixit & nō occides: quòd si non mœchaberis; occides autem, factus es transgressor legis.

Oneratio.

Quicunq; enim ex operibus legis sunt, sub ma- Gala.3.
ledicto sunt. Scriptum est enim: Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quæ scripta sunt in libro legis, vt faciat ea. Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum, (quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno) vt in Gentibus benedictio Abrahæ fieret in Christo Iesu, vt pollicitationem spiritus accipiamus per fidem.

Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere iu- Act.15.
gum super ceruices discipulorū, quod neque nos neque patres nostri, portare potuimus?

Consummatio per Christum.

Nolite putare quoniam veni soluere legem, aut Matt.5.
Prophe.

prophetas: Non veni soluere, sed adimplere.
Mat.11. Omnes enim prophetæ & lex vsque ad Ioannem prophetauerunt.
Luc.16. Lex & prophetæ vsque ad Ioannem.
Ioan.1. Lex per Mosen data est: gratia & veritas per Iesum Christum facta est.
Rom.6. Peccatum enim vobis non dominabitur: non enim sub lege estis, sed sub gratia.
7. An ignoratis fratres (scientibus enim legem, loquor) quia lex in homine dominabitur, quanto tempore viuit. Itaque fratres mei & vos mortificati estis legi per corpus Christi, vt fructificetis Deo.
10. Finis enim legis Christus, ad iustitiam omni credenti.
Gala.2. Ego enim per legem legi mortuus sum, vt Deo viuam, Christo confixus sum cruci.
4. At vbi venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, vt eos qui sub lege erant, redimeret, vt adoptionem filiorum reciperemus.
5. Quòd si spiritu ducimini, non estis sub lege.
Heb.7. Translato enim sacerdotio, necesse est, vt legis translatio fiat.
Ibidem. Reprobatio quidem fit præcedentis mandati propter infirmitatem eius, & inutilitatem: Nihil enim ad perfectum adduxit lex.
8. Dicendo nouum, veterauit prius. Quod autem antiquatur & senescit, prope interitum est.
10. Vmbram enim habens lex futurorũ bonorum, non ipsam imaginem rerum: per singulos annos eisdem ipsis hostiis, quas offerunt indesinen-

desinenter, nunquam potest accedentes perfectos facere.

Legis euangelicæ fructificatio.

Ecce dies veniet, dicit Dominus, & feriam domui Israël & domui Iuda fœdus nouum, non secundum pactum, quod pepigi cum patribus vestris, sed hoc erit pactum, quod feriam cum domo Israël. Post dies illos, dicit Dominus, dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam illam, & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum. Et non docebit vltra vir proximum suum, & vir fratrem suum dicens: Cognosce Dominum. Omnes enim cognoscent me, à minimo eorum vsque ad maximum, ait Dominus: quia propitiabor iniquitati eorum, & peccati eorum non memorabor amplius. *Iere. 31.*

Vituperans enim eos dicit: Ecce dies venient, dicit Dominus: & consummabo super domum Israël, & super domum Iuda testamentum nouum. *Hebr. 8.*

LIBERVM ARBITRIVM AD *bonum cognoscendum illuminatur.*

INtellectũ tibi dabo, & instruam te in via hac. Nolite fieri sicut equus & mulus. *Psal. 31.*

In lumine tuo videbimus lumen. 35

Beatus homo quem tu erudieris domine, & de lege tua docueris eum. 93

Reuela oculos meos & considerabo mirabilia de lege tua. 118

Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. *Ioan. 1.*

Roma. 1. Deus enim illis manifeſtauit : inuiſibilia enim ipſius, à creatura mundi ; per ea quæ facta ſunt intellecta, conſpiciuntur : ſempiterna quoque eius virtus & diuinitas : ita vt ſint inexcuſabiles.

1. *Ioan.* 2. Et non neceſſe habetis vt aliquis vos doceat:ſed ſicut vnctio eius docet vos de omnibus, & verum eſt, & non eſt mendacium.

Ad perficiendum adiuuatur.

Matt. 23. Hieruſalem, Hieruſalem quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te miſſi ſunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas ſuas, & noluiſti.

Ioan. 15. Sine me nihil poteſtis facere.

Rom. 8. Similiter autem & ſpiritus adiuuat infirmitatem noſtram.

2. *Cor.* 3. Non quòd ſufficientes ſimus cogitare aliquid à nobis quaſi ex nobis, ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt.

Phil. 2. Deus eſt enim qui operatur in vobis velle & perficere pro bona voluntate.

A nullo violentatur.

Gene. 4. Dixitque Dominus ad Cain : Quare iratus es? & cur concidit facies tua ? Nónne ſi bene egeris recipies? Sin autem malè, ſtatim in foribus peccatum tuum aderit. Sed ſub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius.

Pſal. 53. Voluntariè ſacrificabo tibi.

Eccle. 15. Deus ab initio conſtituit hominem, & reliquit illum in manu conſilij ſui. Adiecit mandata & præ-

& præcepta ſua: Si volueris mandata ſeruare, conſeruabunt te.

Perditio tua Iſraël, tantummodo in me auxilium tuum. *Oſee.13.*

Phariſæi autē & legiſperiti conſilium Dei ſpreuerunt in ſemetipſos,non baptizati ab eo. *Luc.7.*

Voluntariè enim peccantibus nobis poſt acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hoſtia,terribilis autem quædam expectatio iudicij, & ignis æmulatio, quæ conſumptura eſt aduerſarios. *Hebr. 10.*

Ecce ſto ad oſtium & pulſo: Si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad eum & cœnabo cum illo, & ipſe mecum. *Apoc.3.*

LIBERTAS PRAVA REPROBATVR.

VIr vanus in ſuperbiam erigitur, & tanquam pullum onagri ſe liberum natum putat. *Iob 11.*

Vos nō audiſtis me, vt prædicaretis libertatem, vnuſquiſque fratri ſuo,& vnuſquiſque amico ſuo. Et ecce prædico vobis libertatem, ait Dominus,ad gladium,ad peſtem,ad famem. *Iere. 34.*

Reuerſi ſunt vt eſſent abſque iugo: & dabo vos in commotionem cunctis regnis terræ. *Vide in tit.* Hæreticus. *Oſea 7.*

Siquidem vbi vehemēter faſtuoſa vanitatis verba ſonuerint, ineſcant homines per concupiſcentias carnis voluptatibus, eos, qui verè aufugerant, eos, qui in errore conuerſantur, dum illis libertatem pollicentur, cùm ipſi ſerui ſint corruptionis. *2.Pet.2.*

Libertas euangelica per Christum datur.

Ioan. 8. Si ergo vos Filius liberauerit, verè liberi eritis.

Roma. 8. Lex enim Spiritus vitæ in Christo Iesu liberauit me à lege peccati & mortis.

2. Cor. 3. Vbi autem Spiritus Domini, ibi libertas.

Galat. 4. Itaque fratres non sumus ancillæ filij, sed liberæ: qua libertate Christus vos liberauit.

Ad Deum ordinatur.

Rom. 6. Liberati autē à peccato, serui facti estis iustitiæ.

Ibidem Cùm enim serui essetis peccati, liberi fuistis iustitiæ. Quem ergo fructum habebatis in his, de quibus nunc erubescitis?

Nam finis illorum mors. Nunc verò liberati à peccato: serui autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam.

1. Cor. 7. Qui enim in Domino vocatus est seruus, libertus est Domini.

Gal. 5. Vos enim in libertatem vocati estis fratres, tantùm ne libertatem in occasionē detis carnis, sed per charitatem Spiritus seruite inuicem.

1. Cor. 7. Similiter qui liber vocatus est: seruus est Christi.

Iaco. 1. Qui autem perspexerit in lege perfectæ libertatis, & permanserit in ea, non auditor obliuiosus factus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit.

2 Sic loquimini & sic facite sicut per legem libertatis incipientes iudicari.

1. Pet. 2. Benefaciendo obturetis os hominibus stultis & ignorantibus, tanquam liberi & non veluti velamen habentes malitiæ libertatem, sed tanquam serui Dei.

Libertas

Libertas humana commendatur.

Seruus vocatus es? non sit tibi curæ: sed & si potes fieri liber, magis vtere. *1. Cor. 7.*

Precio empti estis, nolite fieri serui hominum. *Ibidem*

LIBER VITAE.

OBsecro Domine, peccauit populus iste peccatum magnum, feceruntque sibi Deos aureos: Aut dimitte eis hanc noxam; aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti. Cui respondit Dominus: Qui peccauerit mihi, delebo eum de libro meo. *Exod. 32.*

Deleantur de libro Viuentium, & cum iustis non scribantur. *Psal. 68.*

Gaudete autẽ quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis. *Luc. 10.*

Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen eius de libro vitæ. *Apo. 3.*

Et adorauerunt eam omnes qui inhabitabant terram: quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ Agni. 13

Et qui non inuentus est in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis. 20

Liber conscientiæ.

Iudicium sedit, & libri aperti sunt. *Dani. 7.*

Et vidi mortuos. *Vide in tit.* Iudicium. *Apoc. 20.*

LINGVA DISTRICTE EST REFRENANDA.

IN multiloquio non deerit peccatum. *Prou. 10.*

De fructu oris sui vnusquisque replebitur bonis. 12

De fructu oris homo satiabitur bonis. 13

Qui custodit os suum, custodit animam suam. *Ibidem*

17 Qui moderatur sermones suos, doctus & prudens est: qui autem inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala. Stultus quoque si tacuerit, sapiens reputabitur: & si compresserit labia sua, intelligens.
18 Mors & vita in manibus linguæ, qui diligunt eam, comedent fructus eius.
21 Qui custodit os suum & linguam suam: custodit ab angustiis animam suam.
Sap. 1. Custodite ergo vos à murmuratione, quæ nihil prodest, & à detractione parcite linguæ: quoniam os mentiens occidit animam.
Eccle. 14. Beatus vir, qui non est lapsus verbo ex ore suo.
19 Est qui labitur lingua sua, sed non ex animo. Quis est enim, qui non deliquerit in lingua sua?
20 Est tacens, qui inuenitur sapiens: & est odibilis, qui procax est ad loquendum.
22 Quis dabit ori meo custodiam, & super labia mea signaculum certum, vt non cadam in ipsis, & lingua mea non perdat me?
23 Indisciplinatæ loquelæ non assuescat os tuum, est enim in illa verbum peccati.
Thren. 3. Sedebit solitarius, & tacebit, quia leuauit se super se.
Matt. 12. Dico enim vobis, quoniam omne verbũ otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij. Ex verbis enim tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis.
Luc. 6. Bonus homo de bono thesauro cordis profert bonũ. Ex abundãtia enim cordis os loquitur.

Sit

Sit autem omnis homo velox ad audiendum. *Iaco. 1.*
In multis enim labimur omnes. Si quis in ser- 3
mone non labitur, hic perfectus est vir, qui
possit freno moderari totum etiam corpus.
Qui enim vult vitam diligere, & dies videre *1. Pet. 3.*
bonos, coërceat linguam suam à malo, & la-
bia sua ne loquantur dolum.

Debitè ordinanda, considerando tempus quando loquendum.

Lætatur homo in sententia oris sui, & sermo *Prou. 15.*
opportunus est optimus.
Mala aurea in lectis argenteis, qui loquitur ver- 25
bum in tempore suo.
Tempus tacendi, & tempus loquendi. *Eccle. 3.*
Tempus & responsionẽ cor sapientis intelligit. 8
Priusquam audias, ne quid respondeas: nec ver- 11
bo dicentem interpelles.
Beatus vir, qui lapsus ore suo non est. 14
Est tacens, sciens tempus apti temporis. Homo 20
sapiens tacebit vsque ad tempus.
Audi tacens, & pro reuerentia accedet tibi bo- 32
na gratia. Adolescens loquere in tua causa
vix cùm necesse fuerit. Summatim verbis
paucis multa complectere: fac intelligas, in-
terimque taceas.
Qui interrogationem manifestat, parabit ver- 33
bum, & sic deprecatus exaudietur, & conser-
uabit disciplinam, & tunc respondebit.
Sit omnis homo tardus ad loquendum, tardus *Iaco. 1.*
ad iram.

Personam, cui loquendum.

In auribus insipientium ne loquaris, quia de- *Prou. 23.*
spicient

spicient doctrinam eloquij tui.
26 Ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam: ne efficiaris ei similis. Responde stulto iuxta stultitiam suam, ne sibi sapiens videatur.
Eccle.27. In medio insensatorum serua verbũ temporis.
32 Loquere senex: quia decet te, cum docto duntaxat studio. Vbi non est auditus, non effundas sermonem.
Ibidem In medio magnatorum loqui non præsumas: & vbi sunt senes, non multa garrias.

Quid loquendum.

Iob 27. Quia donec superest halitus in me, & Spiritus Dei in naribus meis, non loquẽtur labia mea iniquitatem, nec lingua mea meditabitur mendacium.
Psal.34. Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam, tota die laudem tuam.
38 Dixi custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam.
Prou. 15. Abominatio Domini cogitationes malæ, & purus sermo, pulcherrimus firmabitur ab eo.
24 Si quis aptè respondet, perinde est, ac si labiis oscularetur.
Eccle.9. Verba sapientum audiuntur in silentio, plus quàm clamor princi pis inter stultos.
Eccle.5. Si est tibi intellectus responde proximo: sin autem, sit manus tua super os tuum, ne capiaris in verbo indisciplinato, & confundaris. Honor & gloria in sermone sensati.
9 Omnis enarratio tua, sit in præceptis Altissimi.
18 Et antequam loquaris, disce.
42 Non duplices sermonem auditus de reuelatione ser-

ne sermonis absconditi,& eris verè sine confusione,& inuenies gratiam apud omnes.

Dedit enim mihi Dominus præmio linguam, 51
qua & laudabo ipsum.

Dominus dedit mihi linguam eruditam : vt *Esa.* 50.
sciam suscitare eum,qui lapsus est verbo.

Bonus homo de bono thesauro,profert bona. *Matt.* 12.

Omnis sermo malus ex ore vestro non proce- *Ephe.* 4.
dat, sed si quis bonus ad ædificationem, vt det gratiam audientibus.

Siquis loquitur, loquatur tanquam sermones 1. *Pet.* 4.
Dei. *Vide* Detractio.

Quomodo loquendum.

Respondete obsecro absque contentione,& lo- *Iob.* 6.
quentes id,quod iustum est, iudicate, & non inuenietis in lingua mea iniquitatem,nec in faucibus meis stultitia personabit.

Lingua placabilis, lignum vitæ. *Prou.* 15.

Eruditus in verbo reperiet bona. Et qui dulcis 16
eloquio est, commēdatiorem reddit doctrinam. Fons vitæ eruditio possidentis.

Fauus mellis composita verba.

Cum obsecrationibus loquetur pauper, diues 18
effabitur rigidè.

Totum spiritum suum profert stultus : sapiens 29
differt & reseruat in posterum.

Verba oris sapientis gratia. *Eccle.* 10.

Noli citatus esse in lingua tua:& inutilis,& re- *Eccle.* 4.
missus in operibus tuis.

Esto mansuetus ad audiendum verbum Dei, vt 5
intelligas : & cum sapientia profer responsum verum.

6 Verbum dulce multiplicat amicos & mitigat inimicos, & lingua gratiosa eucharis in bono homine abundat.
Colos. 4 Sermo vester semper in gratia sit sale conditus: vt sciatis quomodo oporteat vos vnicuique respondere.

Lingua indiscreta Deum prouocat.

Leuit. 19 Non eris criminator, nec susurro in populis.
Psalm. 51 Quid gloriaris in malitia? Tota die iniustitiam cogitauit lingua tua. Dilexisti malitiam. Dilexisti omnia verba præcipitationis, lingua dolosa. Propterea Deus destruet te in finem.
Sap. 1 Propter hoc, qui loquitur iniqua, non potest latere: nec preteriet illum corripiens iudicium.
Eccl. 2. Væ duplici corde, & labiis scelestis.
27 Narratio peccantium odiosa, & risus illorum in delictis peccati.
Ierem. 8 Attendi & auscultaui, nemo quod bonum est, loquitur.
Ioan. 3 Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur.
1. *Tit.* 5 Non solùm otiosæ, sed & verbosæ & curiosæ loquentes, quæ non oportet.

Seipsam damnificat.

Iob. 11 Nunquid qui multa loquitur non audietur, & vir verbosus iustificabitur?
13 Atque vtinam taceretis, vt putaremini sapiẽtes.
Psalm. 139 Vir linguosus, non dirigetur in terra.
Prou. 14 Vbi autem verba sunt plurima, ibi frequenter egestas.
17 Malus obedit linguæ iniquæ: & fallax obtemperat labiis mendacibus.

Os

Os ſtulti contritio eius: & labia ipſius ruina ani- 18
mæ eius.
Nubes & ventus, & pluuiæ non ſequentes, vir 25
glorioſus, & promiſſa non complens.
Sicut vrbs patens, & abſque murorum ambitu: *Ibidem*
ita vir, qui non poteſt in loquendo cohibere
ſpiritum ſuum.
Vidiſti hominem velocem ad loquendum, ſtul- 29
titia magis ſperanda eſt, quàm illius correctio.
Labia inſipientis præcipitabunt eum. Initium *Eccl.* 10
verborum eius ſtultitia, & nouiſſimum oris il-
lius error peſſimus.
Lingua imprudentis, ſubuerſio eſt ipſius. *Eccle.* 5
Qui multis vtitur verbis, lædet animam ſuam. 20
Homo illepidus, quaſi importuna fabula eſt, cũ *Ibidem.*
ore imperito frequentatur.
In ore fatuorum cor illorum: & in corde ſapien 21
tum os illorum.
Aurum tuum & argentum tuum confla, & ver- 28
bis tuis facito ſtateram, & frenos ori tuo re-
ctos, & attende ne forte labaris in lingua tua,
& cadas in conſpectu inimicorum inſidian-
tiũ tibi, & ſit caſus tuus inſanabilis in mortẽ.
Qui ſophiſticè loquitur, odibilis eſt: in omni re 37
defraudabitur. Nõ eſt enim illi data à Domi-
no gratia, õni enim ſapiẽtia defraudatus eſt.
Siquis putat ſe religioſum eſſe, non refrænans *Iac.* 1
linguam ſuam, huius vana eſt religio.
Poteſt etiam freno circunducere totum corpus. 3
Si autem equis frena in ora mittimus ad con
ſentiendum nobis, omne corpus illorum cir-
cunferimus.

Lingua

Ibidem Lingua modicum quidem mẽbrum eſt, & magna exaltat. Ecce quantus ignis, quàm magnam ſiluam incendit. Et lingua, ignis eſt, vniuerſitas iniquitatis. Lingua conſtituitur in membris noſtris, quæ maculat totum corpus, & inflammat rotam natiuitatis noſtræ, inflammata à gehenna.

Ibidem Omnis natura beſtiarum, & volucrum, & ſerpẽtium, & cæterorum domãtur, & domita ſunt à natura humana: Linguam autem nullus hominum domare poteſt: inquietum malũ, plena veneno mortifero.

Ibidem In ipſa benedicimus Deum & patrem, & in ipſa maledicimus homines, qui ad imaginem & ſimilitudinẽ Dei facti ſunt. Ex ipſo ore procedit benedictio & maledictio. Non oportet fratres mei hæc ita fieri. *Vide* Detractio & Mendacium.

Proximum moleſtat.

Iob 6. Ad increpandum tantùm eloquia concinnatis, & in ventum verba profertis.

Pſal. 56. Filij hominum dentes eorum arma ſagittæ, & lingua eorum gladius acutus.

119 Domine libera animam meam à labiis iniquis, & à lingua doloſa.

Prou. 8. Os bilingue deteſtor.

12 Verba impiorum inſidiantur ſanguini: os iuſtorum liberabit eos.

26 Lingua fallax, non amat veritatem, & os lubricum operatur ruinas.

Eccle. 2. Narratio fatui, quaſi ſarcina in via.

22 Pungens oculum deducit lachrymas, & qui

pungit

pungit cor, profert sensum.

Verbũ nequam immutabit cor, ex quo partes quatuor oriuntur, bonum & malum, vita & mors, & dominatrix illorũ est assidua lingua. 37.

Discordiam seminat.

Propter peccata labiorum, ruina proximat malo: effugit autem iustus de angustia. *Pro.* 12.

Homo peruersus suscitat lites, & verbosus separat principes. 16.

Vir insipiens fodit malũ, & in labiis eius ignis ardescit. *Ibidem.*

Labia stulti miscent se rixis, & os eius iurgia prouocat. 18.

Verba bilinguis, quasi simplicia, & ipsa perueniunt vsque ad interiora ventris. *Ibidem.*

Terribilis est in ciuitate sua homo linguosus, & temerarius in verbo suo odibilis erit. *Eccle.* 9.

Duo genera abũdant in peccatis, & tertiũ adducit iram & perditionem. Anima callida, quasi ignis ardens, non extinguetur, donec aliquid glutiat, & homo nequam in ore carnis suæ non desinet, donec incendat ignem. 23.

Lingua tertia mulieres iuratas eiecit, & priuauit illas laboribus suis. Qui respicit illam, non habebit requiem, nec habebit amicum in quo requiescat. 28.

Multi ceciderunt in ore gladij, sed non sic quasi qui interierunt per linguam suam. *Vide* Detractio. *Ibidem.*

Modum non seruat, scilicet quandò loquendùm.

Qui prius respondet, quàm audiat, stultum se esse demonstrat, & confusione dignum. *Pro.* 18.

Vidisti

29 Vidiſti hominem velocem ad loquendum,ſtultitia magis ſperāda eſt,quàm illius correctio.

Eccle.19. A facie verbi parturit fatuus. Sagitta infixa fœmori canis,ſic verbum in corde ſtulti.

20 Laſciuus autem & imprudens non ſeruabit tempus.

Ibidem Ex ore fatui reprobabitur parabola, non enim dicit illam in tempore ſuo.

Cui loquendum.

Eccle.7. Noli verboſus eſſe in multitudine preſbyterorum.

21 Labia imprudentium ſtulta narrabunt.

22 Muſica in luctu importuna narratio.

Ibidem Qui narrat verbum non audienti, quaſi qui excitat dormientem de graui ſomno.

Ibidem. Cum ſtulto ne multum loquaris.

Quomodo loquendum.

Prou.17 Non decet ſtultum magnificus ſermo, multo minus principem ſermo mendax.

26 Quomodo ſi ſpina naſcatur in manu temulenti:ſic parabola in ore ſtultorum.

Eccleſ.5 In multis ſermonibus inuenietur ſtultitia.

10 Stultus verba multiplicat.

Eccleſ.19 Ne iteres verbum nequam & durum, & non minoraberis.

LONGANIMITATIS DIVINAE FRVCTVS.

2.Reg.14 NEC vult Deus perire animam: ſed retractat, cogitans ne penitus pereat qui abiectus eſt.

Eccle.5 Altiſſimus enim eſt patiens redditor.

Sapien.11 Et miſereris omnium,quia omnia potes: diſſimu-

mulans peccata, propter pœnitentiam.

Propterea expectat Dominus, vt misereatur vestri, & ideo exaltabitur parcens vobis, quia Deus iudicij dominus. Beati omnes qui expectant eum. *Esa.30*

Arborem fici, &c. *Vide in tit.* Arbor. *Luc.13*

Non tardat Dominus promissionem suam, sicut quidam existimant, sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reuerti. *2.Pet.3*

Contemptus.

Miserator & misericors Dominus, longanimis, & multum misericors. *Psal.102*

Et erit eis verbum Domini, manda remanda, manda remanda, modicum ibi, modicum ibi, expecta, expecta, vt vadant & cadant retrorsum, & conterãtur, & illaqueentur, & capiãtur. *Esa. 28*

Tacui semper, silui, patiens fui: sicut parturiens loquar. 42

Expandi manus meas tota die ad populum incredulum, qui graditur in via non bona post cogitationes suas. 65

Fili hominis, quod est prouerbium istud in terra Israel, dicentium, In longum differẽtur dies, & peribit omnis visio. *Ezech.12*

Non enim erit vltra omnis visio cassa, neque diuinatio ambigua in medio filiorum Israël, quia ego Dominus loquar, & quodcunque locutus fuero verbum, fiet. *Ibidem.*

An diuitias bonitatis eius, & patientiæ & longanimitatis contemnis? Ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiã te adducit? Secũdum *Rom.2*

dum autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram, in die iræ & reuelationis iusti iudicij Dei, qui reddet vnicuique secundum opera sua.

LVGENDVM SVPER PECCATO AMARE.

Iudic.2. SEd quia patiens Dominus est, in hoc ipso pœniteamus, & indulgentiam eius fusis lachrymis postulemus: non enim quasi homo, sic Deus comminabitur.

Iob 10. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breui? Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meum, antequam vadam.

Psal.6. Laboraui in gemitu meo, Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem.

55. Deus vitam meam annuntiaui tibi, posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.

118. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia nō custodierunt legem tuam.

Eccle.3. Tempus flendi.

Ierem.3. Vox in viis audita est, ploratus & vlulatus filiorum Israel, quoniam iniquam fecerunt viam suam, obliti sunt Domini Dei sui.

31. In fletu venient, & in misericordia reducam eos.

Ioel 2. Nunc ergo, dicit Dominus, conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio & fletu, & in planctu, & scindite corda vestra, & non vestimenta vestra.

Super proximo fructiferè.

Eccle.7. Non desis plorantibus in rogatione, & cum lugentibus ambula.

Quod

Quod si hoc non audieritis, in abscondito plo- *Iere.13.*
rans plorabit anima mea à facie superbiæ:
plorans plorabit, & deducet lachrymas oculus meus, quia captus est grex Domini.

Flete cum flentibus. *Rom.12.*

Et qui flent, tanquam non flentes. *1.Cor.7.*

Et lugeam multos ex iis, qui antè peccauerunt, *2.Cor.12.*
sed non egerunt pœnitentiam super immunditia, & fornicatione, & impudicitia, quam gesserunt.

Super mortuo moderatè.

Mortuum lamenteris, quòd sit luce priuatus, *Eccle.22.*
non minus deplores stultum, quòd sensum amiserit.

Modicum plora supra mortuum, quoniam re- *Ibidem.*
quieuit. Luctus mortui septem dies.

Fili, in mortuum produc lachrymas, & quasi *38.*
dira passus, incipe plorare: propter delaturam autem amarè fer luctum illius vno die, & consolare propter tristitiam, & fac luctum secundum meritum eius, vno die vel duobus propter detractionem. A tristitia enim festinat mors, & cooperit virtutem, & tristitia cordis flectit ceruicem.

In inferno miserè.

Filij autem regni eiicientur in tenebras exterio- *Mat.8.*
res, ibi erit fletus & stridor dentium.

Partemque eius ponet cum hypocritis, illic erit *24.*
fletus, & stridor dentium.

Væ vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & fle- *Luc.6.*
bitis.

Discedite à me omnes operarij iniquitatis, ibi *13.*

ibi erit fletus & ſtridor dentium.
Iac.5 Agite nunc diuites, plorate, vlulantes in miſeriis veſtris quæ aduenient vobis.

LVX DEVS IN SE INCOMPREHENSIBILIS.

Iob 36 IN manibus abſcondit lucem, & præcepit ei, vt rurſus adueniat. Annunciat de ea amico ſuo, quòd poſſeſſio eius ſit, & ad eam poſſit aſcendere.
Pſal.103 Amictus lumine ſicut veſtimento.
Ioan.8 Ego ſum lux mundi.
1.Tim.6 Lucem habitat inacceſſibilem, quam nullus hominum vidit, ſed nec videre poteſt: cui honor & imperium in ſempiternum.
1.Ioan.1 Quoniā Deus lux eſt, & tenebræ in eo non ſunt vllæ.

Lux gratiæ illuminat intellectum.

Pſal.4 Multi dicunt, quis oſtendit nobis bona? Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui.
88 Domine in lumine vultus tui ambulabunt.
111 Exortum eſt in tenebris lumen rectis.
Eſa.9 Populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnā, habitantibus in regione vmbræ mortis, lux orta eſt eis.
42 Et dedi te in fœdus populi & gentium, vt aperires oculos cæcorum.
49 Dedi te in lucem gentium, vt ſis ſalus mea.
50 Quis ambulauit in tenebris, & non eſt lumen ei? ſperet & in nomine Domini, & innitatur ſuper Deum ſuum.
60 Surge illuminare Ieruſalem, quia venit lumen tuum, & gloria Domini ſuper te orta eſt.

Surgam

Surgam cùm sedero in tenebris, Dominus lux mea est. *Mich. 7*

Terra Zabulon & terra Neptalim, via maris trans Iordanem Galileæ gentium: populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam. *Matt. 4*

Erat lux vera quæ illuminat omnẽ hominem venientem in hunc mundum. *Ioan. 1*

Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus. *Ephe. 5*

Inflammat affectum.

Emitte lucem tuam & veritatem tuam. *Psal. 42*

Lux orta est iusto, & rectis corde lætitia. *96*

Domus Iacob venite, & ambulemus in lumine Dei nostri. *Esa. 2*

Et ambulabunt gentes in lumine tuo. *60*

Quandiu sum in mundo, lux sum mundi. *Ioan. 9*

Ambulate dum lucem habetis, vt non vos tenebræ comprehendant. Et qui ambulat in tenebris, nescit quò vadit. Dum lucem habetis, credite in lucem, vt filij lucis sitis. *12*

Eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino, vt filij lucis ambulate. Fructus autem lucis est in omni bonitate & iustitia. *Ephe. 5*

Vos autem fratres non estis in tenebris, vt vos dies illa tanquam fur comprehendat. Omnes enim vos filij lucis estis, & filij diei. Non sumus noctis neque tenebrarum. Igitur nõ dormiamus sicut cæteri, sed sobrij simus & vigilemus. *1. Thes. 5*

Si dixerimus quoniam societatem habemus *1. Ioan. 1*

cum eo, & in tenebris ambulamus, mentimur, & veritatem non facimus. Si autem in luce ambulemus, ſicut ipſe eſt in luce, ſocietatem habemus adinuicem.

1.Ioan.2. Iterum mandatum nouum ſcribo vobis, quia verum eſt & in ipſo & in vobis: quia tenebræ tranſierunt, & verum lumen iam lucet. Qui dicit ſe in luce eſſe, & fratrem ſuum odit, in tenebris eſt vſque adhuc. Qui diligit fratrem ſuum, in lumine manet, & ſcandalum in eo non eſt.

Lux gratiæ malis eſt odibilis.

Iob 24. Ipſi fuerunt rebelles lumini, neſcierũt vias eius.

38. Auferetur ab impiis lux ſua.

Ioan.3. Hoc eſt autẽ iudicium, quia lux venit in mundum: & dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem: Omnis enim qui malè agit, odit lucem: & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius.

Lux naturalis iucunda.

Tob.5. Et ait Tobias: Quale gaudium mihi eſt, qui in tenebris ſedeo, & lumen cæli non video?

Pro.15. Lux oculorum lætificat animam.

Eccle.11. Dulce lumen & delectabile eſt oculis videre ſolem.

Eſa.45. Ego Dominus, & non alter, formans lucem, & creans tenebras; faciens pacem, & creans malum.

Lux exemplaris.

Pro.15. Lux oculorum exhilarat cor.

Mat.5. Vos eſtis lux mundi. Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, &

na, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est.
Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, vt manifestētur opera eius, quia in Deo sunt facta. Ioan.3.
Ille erat lucerna ardens & lucens. 5.
Prouidentes bona non tantùm coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Rom.12.
Commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo. 2.Cor.4.
Prouidemus enim bona non solùm corā Deo, sed etiam coram hominibus. 8.
Sitis sine querela & simplices filij Dei, sine reprehensione in medio nationis prauæ & peruersæ, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo, verbum vitę continentes ad gloriam meam in die Christi. Phil.2.
Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. 4.
In sapientia ambulate ad eos, qui foris sunt, tempus redimentes. Colos.4.
In omnibus teipsum præbe exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate. Tit.2.
Conuersationem vestram inter Gentes habentes bonam, vt in eo quod detractant de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos consyderantes, glorificent Deū in die visitationis. 1.Pet.2.

MAGISTERIVM NON AMBIENDVM.

VOs autem nolite vocari Rabbi: vnus est enim magister vester: omnes autem vos fratres estis. Nec vocemini magister, quia Mat.23.

magister vester vnus est Christus.

Iac.3. Nolite plures magistri fieri, fratres mei, scientes quoniam maius iudicium sumitis.

MALEDICTIO FIRMITER PROHIBETVR.

Pro.26. Sicut auis ad alia transuolans, & passer quolibet vadens: sic maledictum frustra prolatum, in quempiam superueniet.

Eccl.21. Dum maledicit impius diabolum, maledicit ipse animam suam.

Vide Detractio.

Acriter punitur.

Leu.20. Qui maledixerit patri suo aut matri, moriatur.

24. Homo qui maledixerit Deo suo, portabit peccatum suum: & qui blasphemauerit nomen Domini, morte moriatur.

Maledictio bonorum solicitè cauenda.

Eccl.3. Maledictio matris eradicat fundamenta.

4. Ab inope ne auertas oculos tuos, propter iram; & non relinquas quærentibus tibi retrò maledicere. Maledicentis enim tibi in amaritudine animæ exaudietur deprecatio illius: exaudiet autem eum, qui fecit illum.

Maledictio malorum pacificè toleranda.

Psal.108. Maledicent illi, & tu benedices.

Eccle.7. Sed & cūctis sermonibus qui dicuntur, ne accommodes cor tuum, ne fortè audias seruum maledicentem tibi: Scit enim conscientia tua, quia & tu crebrò maledixisti aliis.

Matt.5. Beati estis &c. *Vide in tit.* Detractio.

Benedicite persequentibus vos, benedicite & nolite maledicere. *Rom.12.*

Maledicimur & benedicimus. *1.Cor.4.*

In hoc enim laboramus & maledicimur, quia speramus in Deum viuum, qui est saluator omnium hominum, maximè fidelium. *1.Tim.4.*

Qui cùm malediceretur, non maledicebat. *1.Pet.2.*

Non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, sed è contrario benedicentes. *3.*

Maledictio Dei incurritur ex præcepti transgreßione.

Quia audisti vocem vxoris tuæ, & comedisti de ligno ex quo præceperam tibi ne comederes, maledicta terra in opere tuo. *Gen.3.*

Maledictus qui non permanet in sermonibus legis huius, nec eos opere perficit. *Deu.27.*

Si nolueritis audire, mittam in vos egestatem, & maledicam benedictionibus vestris, & maledicam illis: quia non posuistis super cor. *Mala.2.*

Discedite à me maledicti in ignem æternum. *Mat.25.*

Ex innocentis oppreßione.

Fiant contra Dominum semper. Et persecutus est hominem inopem, & mendicum, & compunctum corde mortificare. Et dilexit maledictionẽ, & veniet ei. Et induet maledictionem sicut vestimentum. *Psal.108.*

MALVM CVLPAE A NOBIS EST.

NEmini mandauit Deus impiè agere. *Eccle.15.*

Nemo, cùm tentatur, dicat: quoniam à Deo tentatur. *Iaco.1.*

Pœnæ à Deo.

Eccl.11. Bona & mala, vita & mors, paupertas & honestas, à Deo sunt.

Amos 3. Si erit malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit.

MANSVETVDO DEO PLACET.

Psal.149. Exaltauit mansuetos in salutem.

Pro.3. Mansuetis [Deus] dabit gratiam.

Eccle.10. Fili mi, per mansuetudinē, gloriam animæ tuæ cōcilia, & eam honore, quem meretur, affice.

Mat.5. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.

11. Tollite iugū meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.

Proximo prodest.

Psal.36. Mansueti autem hæreditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis.

Pro.16. Melius est humiliari cum mitibus, quàm diuidere spolia cum superbis.

Eccl.3. Fili in mansuetudine opera tua perfice, & super hominum gloriam diligeris.

10. Sedes ducum superborum destruxit Deus, & sedere fecit mites pro eis.

1.Thes.5. Corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patiētes estote ad omnes.

Tit.3. Omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.

MATRIMONIVM A DEO INSTITVTVM.

Gen.1. Et creauit Deus hominem ad imaginē suam, ad imaginem Dei creauit illum, masculum & fœminam creauit eos.

Mat.19. Quod ergo Deus coniunxit, homo nō separet.

Et de

Et die tertia nuptię factæ sunt in Cana Galileę. *Ioan. 2.*

Spiritus autem manifestè dicit, quia in nouissimis diebus discedent quidam à fide, attendentes spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorũ, in hypocrisi loquentium mendacium, cauterio notatam habentium conscientiam, prohibentium nubere. *1. Tim. 4.*

Ad bonum constitutum. Prolis procreationem.

Benedixitq; illis Deus, & ait: Crescite & multiplicamini. *Gen. 1.*

Et quid vnus quærit, nisi semen Dei? *Mala. 2.*

Honorabile connubium in omnibus, & torus immaculatus: fornicatores enim & adulteros iudicabit Deus. *Heb. 13.*

Peccati deuitationem.

Bonum est homini mulierem non tangere: propter fornicationem autem vnusquisq; suam vxorem habeat, & vnaquęque suum virum habeat. Vxori vir debitum reddat, similiter & vxor viro. Nolite fraudare inuicem, nisi fortè ex consensu ad tempus, vt vacetis orationi, & iterũ reuertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiã vestrã. *1. Cor. 7.*

Hoc itaque dico secundum indulgentiam, non secundum imperium. *Ibidem.*

Mutuam consolationem.

Domus ac res paternæ hæreditate obueniunt; à Domino autem vxor prudens. *Pro. 19.*

Trade filiam, & grande opus feceris; & homini sensato da illam. *Eccles. 7.*

Qui possidet mulierem bonam, inchoat possessionem. Adiutorium secundum illum *31.*

est, & columna vt requies.

Ibidem. Vbi non est mulier, ingemiscit egens. Cui credit qui non habet nidum? Et deflectens vbicunque obscurauerit, quasi succinctus latro exiliens de ciuitate in ciuitatem.

Ephe. 5. Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Domino.

Ibidem. Sed sicut ecclesia subiecta est Christo: ita mulieres viris suis in omnibus. Viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit ecclesiã, & seipsum tradidit pro ea.

Ibidem. Viri debent diligere vxores suas, vt propria corpora. Qui suam vxorem diligit, seipsum diligit.

Ibidem. Veruntamē & vos singuli vnusquisque vxorem suam sicut seipsum diligat: vxor autem timeat virum suum.

Colos. 3. Viri, diligite vxores vestras, & nolite amari esse ad illas.

1. Pet. 3. Similiter & mulieres subditæ sint viris suis, vt & si qui non credunt verbo, per mulierũ conuersationem [bonam] sine verbo lucrifiant, consyderantes in timore sanctam conuersationem vestram. Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circundatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus: sed qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, qui est in conspectu Dei locuples. Sic enim aliquando & sanctæ mulieres, sperantes in Deo, ornabant se subiectæ propriis viris, sicut Sara obediebat Abrahæ, dominum eum vocans, cuius estis filiæ benefacientes, & non pertimescen-

mescentes vllam perturbationem.

Viri similiter cohabitantes secundum scien- *Ibidem.*
tiam, quasi infirmiori vasculo muliebri, impartientes honorem, tanquam cohæredibus gratiæ vitæ, vt non impediantur orationes vestræ.

Firmum.

Custodite ergo spiritum vestrum, & noli despi- *Mala.2.*
cere vxorem adolescentiæ tuæ. Cùm odio habueris eam, dimitte, dicit Dominus Deus Israel: operiet autem iniquitas vestimentum eius. [Hinc Saluator vxorem non nisi causa fornicationis dimittendam dicit.]

Dictum est autem: Quicunque dimiserit vxo- *Mat.5.*
rem suam, det ei libellum repudij. Ego autem dico vobis, quia omnis qui dimiserit vxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari: & qui dimissam duxerit, mœchatur.

Et accedentes Pharisæi, interrogabant eum, Si *Marc.10.*
licet viro vxorẽ dimittere? At ille dixit: Quid vobis præcepit Moses? Qui dixerunt: Moses permisit libellum repudij scribere, & dimittere. Quibus respondens, ait: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud. Ab initio autem creaturæ masculum & fœminã fecit eos Deus. Propter hoc relinquet homo patrem suum & matrem, & adhærebit vxori suæ, & fient duo vna caro.

Omnis qui dimittit vxorem suam, & alteram *Luc.16.*
ducit, mœchatur: & qui dimissam ducit, mœchatur.

Rom.7. Nam quæ ſub viro eſt mulier, viuente viro, alligata eſt legi.

1.Cor.7. His autem qui matrimonio iuncti ſunt, præcipio; non ego, ſed Dominus: Vxorem à viro nō diſcedere. Quòd ſi diſceſſerit, manere innuptam, aut viro ſuo reconciliari. Et vir vxorem non dimittat.

Ibidem. Alligatus es vxori, noli quærere ſolutionem.

Ibidem. Mulier alligata eſt legi, quanto tempore vir eius viuit.

Ephe.5. Propter hoc relinquet, *vt ſuprà*. Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem dico in Chriſto, & in eccleſia.

Matrimonium ſpirituale virtuosè inchoatur.

Oſea 2. Et ſponſabo te mihi in ſempiternum, & ſponſabo te mihi in iuſtitia, in iudicio, & in miſericordia & miſerationibus. Et ſponſabo te mihi in fide, & ſcies quia ego Dominus.

Mat.22. Simile eſt regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio ſuo.

Ioan.3. Qui habet ſponſam, ſponſus eſt.

2.Cor.11. Deſpondi enim vos vni viro virginem caſtam exhibere Chriſto.

Ephe.5. Sacramentum hoc magnum eſt, *vt ſuprà*.

Apo.21. Et ego Ioannes vidi ſanctam ciuitatem Hieruſalem nouam deſcendentem de cælo, à Deo paratam, ſicut ſponſam ornatam viro ſuo.

Copiosè remuneratur.

Eſai.49. Leua in circuitu oculos tuos, & vide, omnes iſti congregati ſunt, venerūt tibi. Viuo ego, dicit Dominus, quia omnibus his velut ornamēto veſtieris, & circundabis tibi eos quaſi ſponſa.

Gau-

Gaudens gaudebo in Domino,& exultabit anima mea in Deo meo. 61.

Tunc simile erit regnum cælorum decem virginibus,quæ accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso & sponsę.Quinque autem ex eis erant fatuæ,& quinque prudentes. *Mat.25.*

Gaudeamus & exultemus, & demus gloriam Deo:quia venerunt nuptię Agni,& vxor eius præparauit se. Et datum est illi vt cooperiat se byssino splendenti,& candido. Byssinum enim iustificationes sunt sanctorum. *Apo.19.*

MEDIATOR REDEMPTIONIS SOLVS CHRISTVS.

QVid igitur lex? *Vide in tit.* Lex. *Gala.3.*

Vnus enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum,homo Christus Iesus,qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. *1.Tim.2.*

Et ideo noui testamenti mediator est, vt morte intercedente in redemptionem earum præuaricationum,quę erant sub priori testamento, repromissionem accipiant,qui vocati sunt æternæ hæreditatis. *Heb.9.*

Non enim in manu facta Sancta Iesus introiuit exemplaria verorum, sed in ipsum cælum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis. *Ibidem.*

Intercessionis Christus.

Christus Iesus qui mortuus est, imò qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. *Rom.8.*

Filioli mei,hæc scribo vobis,vt nō peccetis.Sed & si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum. *1.Ioan.2.*

Spiritus

Spiritus sanctus.

Rom.8. Nam quid oremus sicut oportet, nescimus, sed ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

Angelus.

Iob 33. Si fuerit pro eo Angelus loquens vnus de millibus, aut annuntiet hominis æquitatem, miserebitur eius, & dicet: Libera eum, vt non descendat in corruptionem. Inueni in quo ei propitier.

Zach.1. Et respondit Angelus Domini, & dixit: Domine exercituum, vsquequo tu non misereberis Hierusalem, & vrbium Iuda, quibus iratus es? Et respondit Dominus Angelo, qui loquebatur in me verba bona, verba consolatoria.

Homo.

Iob 42. Iob seruus meus [ait Dominus amicis Iob] orabit pro vobis, faciem eius suscipiam, vt nō imputetur vobis stultitia.

2.Ma.15. Erat autem huiusmodi visio, Oniam, qui fuerat summus sacerdos, virum bonū & benignum, verecundum visu, modestum moribus, & eloquio decorum, & qui à puero in virtutibus exercitatus sit, manus protendentē orare pro omni populo Iudæorū. Post hoc apparuisse & alium virum, ętate & gloria mirabilem, & magni decoris habitudinē circa illū. Respondentem verò Oniam, dixisse: Hic est fratrum amator, & populi Israel: hic est qui multum orat pro populo & vniuersa sancta ciuitate, Hieremias propheta Dei.

Obsc-

Obſecro ergo vos fratres per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum,& per charitatem ſancti Spiritus , vt adiuuetis me in orationibus veſtris pro me ad Deum. *Rom.15.*

MEDICVS SPIRITVALIS.

SPiritus Domini ſuper me , eò quòd vnxerit me Dominus. Ad annuntiandum manſuetis miſit me, vt mederer contritis corde. *Eſa.61.*

Non eſt opus valentibus medico, ſed malè habentibus. *Mat.9.*

Vtique dicetis mihi hanc ſimilitudinem : Medice cura teipſum. *Luc.4.*

Non egent, qui ſani ſunt, medico: ſed qui malè habent. 5.

Homo quidam deſcendebat,&c. 10.

Corporalis.

Languor prolixior grauat medicum . Breuem languorem præcidit medicus. *Eccl.10.*

Honora medicum propter neceſſitatem:Dominus enim eius auctor eſt . Nam omnis medicina manat ab Altiſſimo. 38.

Diſciplina medici exaltabit caput illius , & in conſpectu magnatorum collaudabitur. Altiſſimus de terra procreauit medicamenta, nec abhorrebit illa vir ſapiens. Ad agnitionẽ hominum virtus illorum . In his curans mitigabit dolorem. *Vide* Infirmitas. *Ibidem.*

MENDACIVM A DEO VETATVR.

MEndacium fugies. *Exo.23.*

Non mentiemini : nec decipiet vnuſquiſque proximum ſuum. *Leu.19.*

Nun-

Iob 13. Nunquid Deus indiget veſtro mendacio, vt pro illo loquamini dolos?

Prou. 6. Sex ſunt quæ odit Dominus, &c. *Vide in titul.* Diſcordia.

Zach. 8. Veritatem & iudicium pacis iudicate in portis veſtris, & vnuſquiſque malum contra amicũ ſuum ne cogitetis in cordibus veſtris, & iuramentũ mendax ne diligatis. Omnia enim hæc ſunt quæ odi, dicit Dominus.

Ephe. 4. Propter quod deponenres mendacium, loquimini veritatem vnuſquiſque cum proximo ſuo, quoniam ſumus inuicem membra.

Colo. 3. Nolite mentiri inuicem.

Diabolum imitatur.

2. Par. 18. Egrediar, & ero ſpiritus mendax in ore omnium prophetarum eius.

Eſai. 28. Flagellum inundans cùm tranſierit, non veniet ſuper nos, quia poſuimus mendacium ſpem noſtram, & mendacio protecti ſumus.

Ioan. 8. Vos ex patre diabolo eſtis. Cùm loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax eſt & pater eius.

A bonis euitatur.

Prou. 13. Verbum mendax iuſtus deteſtabitur.

17. Non decent ſtultum verba compoſita, nec principem labium mentiens.

30. Vanitatem & verbum mendacij longè fac à me.

Eccle. 4. Non contradicas verbo veritatis vllo modo, & de mendacio ineruditionis tuæ confundere.

7. Noli amare mendacium aduerſus fratrẽ tuum, neque in amicum tuum ſimiliter facies.

Ibidem. Ne velis vti mendacio vllo: nunquam enim pro-

prodest frequentatio illius.
Ante omnia opera verbum verax præcedat te. 37

A malis frequentatur.

Qui nititur mendaciis, hic pascit ventos, idem *Prou.10.*
autem ipse sequitur aues volantes.
Malus obedit linguæ iniquæ, & fallax obtem- 17
perat labiis mendacibus.
Suauis est homini panis mendacij,& postea im- 20
plebitur os eius calculo.
Lingua fallax non amat veritatem. 26
Princeps , qui libenter audit verba mendacij, 29
omnes ministros habet impios.
Opprobrium nequam in homine mendacium, *Eccle.20.*
& in ore indisciplinatorum assiduè erit.
Ab immundo, quid mundabitur? & à menda- 34
ce,quid verum dicetur?
Sine mendacio consummabitur verbum legis. *Ibidem*

Mendacium proximum decipit.

Abscondunt odium labia mendacia. *Pro.10.*
Qui quod nouit loquitur,iudex iustitiæ est:qui 12
autem mentitur,testis est fraudulentus.
Profert mendacia versipellis. 14
Profert mendacium dolosus testis. *Ibidem*
Verba bilinguis quasi simplicia : & ipsa perue- 18
niunt vsque ad interiora ventris.
Vt fauces ferinam gustu deprehēdunt,ita sagax *Eccle.36.*
animus verba mendacia.
Vnusquisque &c. *Vide in tit.* Amicitia. *Ierem.9.*
Spiritus autem manifestè &c. *Vide suprà tit.* Ma- *1.Ti.4.*
trimonium à Deo inst.

Seipsum perdit.

Perdes omnes,qui loquuntur mendacium. *Psal.5.*

Ibidem Quoniam non est in ore eorum veritas. Sepulchrum patens est guttur eorum. Decidant à cogitationibus suis.

Prou. 12. Abominatio est Domino labia mendacia.

19 Et qui mendacia loquitur, non effugiet.

Ibidem Et qui loquitur mendacia peribit.

Ibidem Et melior est pauper iustus, quàm vir mendax.

Sapien. 1. Os autem quod mentitur, occidit animam.

Eccle. 2. Væ duplici corde & labiis scelestis.

20 Lapsus falsæ linguæ, quasi qui in pauimento cadens, sic casus malorum festinanter veniet.

Ibidem Potior est fur, quàm assiduitas viri mendacis, perditionem autẽ ambo hæreditabunt. Mores hominum mendacium sine honore, & confusio illorũ cum ipsis sine intermissione.

Esa. 59. Multiplicatæ sunt iniquitates nostræ coram te: quia scelera nostra nobiscum, & iniquitates nostras cognouimus, peccare & mẽtiri contra Dominum.

Osea 4. Audite verbum Domini, filij Israël, quia iudicium Domino cum habitatoribus terræ. Non est enim veritas, & non est misericordia, non est sciẽtia Dei in terra. Maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundauerunt. Propter hoc lugebit terra, & infirmabitur omnis, qui habitat in ea.

Apo. 21. Timidis autem &c. *Vide in tit.* Fornicatio.

MERCENARIVS DEBITE REMVNERANDVS.

Leu. 19. NOn morabitur opus mercenarij apud te vsque mane.

Non

Non negabis mercedem indigentis, & pauperis fratris tui, ne clamet contra te ad Dominum,& reputetur tibi in peccatum. *Deut. 24.*

Quicunque tibi aliquid operatus fuerit, ſtatim ei mercedem reſtitue, & merces mercenarij tui omnino apud te non remaneat. *Tob 4.*

Dignus eſt enim operarius mercede ſua. *Luc. 10.*

Ei autem qui operatur, merces imputatur, non ſecundum gratiam, ſed ſecundum debitum. *Rom.4.*

Iniuſtè non defraudandus.

Quem quis victu priuat,eum interficit: & qui mercedem ſubtrahit mercenario, effundit ſanguinem. *Eccle. 34.*

Ecce merces operariorum, qui meſſuerunt regionem veſtram, quæ fraudata eſt à vobis, clamat: & clamor eorum in aures Domini Sabaoth introiuit. *Iaco. 5.*

MINISTERIVM DEI HONORIFICVM.

IN omni virtute tua dilige eum, qui fecit te, & miniſtros eius non derelinquas. *Eccle. 7.*

Milia milium miniſtrabant ei. *Dan. 7.*

Tunc reliquit eum diabolus, & angeli acceſſerunt,& miniſtrabant ei. *Matth. 4.*

Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur; & vbi ſum ego, illic & miniſter meus erit. Si quis mihi miniſtrauerit, honorificabit eum Pater meus. *Ioan. 12.*

Sic nos exiſtimet homo, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores miniſteriorum Dei. *1. Cor. 4.*

Sed in omnibus exhibeamus nos ſicut Dei miniſtros. *2. Cor. 6.*

Ministerium humanum ordinatum.

Psal. 100. Ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabat.

Prou. 14. Acceptus est regi minister intelligens, iracundiam illius inutilis sustinebit.

22 Qui diligit cordis munditiam, propter gratiam labiorum suorum habebit amicum regem.

Eccle. 10. Secundum iudicem populi, sic & ministri eius.

MISERICORDIA DEI EST
generalis, nullum excludendo.

Exod. 33. ET miserebor, cui voluero; & clemens ero, in quem mihi placuerit.

34 Dominator Domine Deus, misericors, & clemens, patiens, & multæ miserationis, ac verax: qui custodis misericordiam in millia, qui aufers iniquitatem, & scelera, atque peccata, nullusque per se innocens est: qui reddis iniquitatem patrum filiis, ac nepotibus, in tertiam & quartam progeniem.

Deut. 5. Ego enim sum Dominus Deus tuus, & faciens misericordiam in multa millia, diligentibus me, & custodientibus præcepta mea.

7 Scies, quia Dominus Deus tuus ipse est Deus fortis & fidelis, custodiens pactum & misericordiam diligentibus se, & his, qui custodiunt præcepta eius, in mille generationes.

Psal. 32. Misericordia Domini plena est terra.

85 Et tu Domine Deus miserator & misericors, patiens, & multæ misericordiæ.

144 Miserator & misericors Dominus.

Ibidem Suauis Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius.

Tu

Tu autem Deus noſter ſuauis & verus es,& patiens , & in miſericordia diſponens omnia. Etenim ſi peccauerimus, tui ſumus, ſcientes magnitudinem tuam:& ſi nõ peccauerimus, ſcimus quoniam apud te ſumus computati. *Sapien.15.*

Miſeratio hominis circa proximum ſuum, miſericordia autem Dei ſuper omnem carnem. *Eccl.18.*

Et præparabitur in miſericordia ſolium. *Eſa.16.*

Scio enim,quia tu Deus clemens , & miſericors es,patiens,& multæ miſerationis,& ignoſcẽs ſuper malitiam. *Iona 4.*

Non eſt voluntas ante Patrem veſtrum , qui in cœlis eſt, vt pereat vnus de puſillis iſtis. *Matt.18.*

Deus autem qui diues eſt in miſericordia. *Ephe. 2.*

Salutaris,mœrentes conſolando.

Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos,quemadmodum ſperauimus in te. *Pſal.32.*

Quoniam tu Domine ſuauis & mitis. 85

Quoniam ſecundum altitudinem cœli à terra corroborauit miſericordiam ſuam ſuper timentes ſe. 102

Quomodo miſeretur pater filiorum.

Quoniam gratia Dei , & miſericordia eſt in Sanctos eius,& reſpectus in electos illius. *Sap.4.*

Specioſa miſericordia Dei in tempore tribulationis:quaſi nubes pluuiæ in tẽpore ſiccitatis. *Eccl. 35.*

Miſerationum Domini recordabor. *Eſa.63.*

Et nunc Domine Pater noſter es tu ; nos verò lutum & fictor noſter tu , & opera manuum tuarum omnes nos. 64

Quomodo ſi cui mater blandiatur:ſic ego conſolabor vos. 66

Ibidem Videbitis,& gaudebit cor veſtrum.

2.Cor.1. Benedictus Deus & Pater. *Vide* Conſolatio.

Peccantes expectando.

Sap.11. Et miſereris omniũ,quia. *Vide* Longanimitas.

Eſa.30. Propterea expectat,vbi ſuprà.

65 Expandi manus, vbi ſuprà.

Ezec.18. Nolo mortem moriẽtis, dicit Dominus Deus, reuertimini,& viuite.

Luc.9. Filius hominis non venit animas perdere, ſed ſaluare.

Reuertentes ſuſcipiendo.

2.Par.30. Pius enim & clemẽs eſt Dominus Deus veſter, & non auertet faciem ſuam à vobis,ſi reuerſi fueritis ad eum.

Ibidem Dominus bonus propitiabitur cunctis, qui in toto corde requirunt Dominum Deum patrum ſuorum.

Eccle.2. Si pœnitentiam non egerimus, incidemus in manus Domini.Quãta enim maieſtas ipſius eſt,tanta eſt & eiuſdem miſericordia.

17 Quàm magna miſericordia Domini, & propitiatio illius conuertentibus ad ſe.

Eſa.54. Ad punctum in modico dereliqui te, & in miſerationibus magnis congregabo te.In momẽto indignationis abſcondi faciem meam parumper à te, & in miſericordia ſempiterna miſertus ſum tui: dixit redemptor tuus Dominus.

Ierem.3. Si dimiſerit vir vxorem &c. *Vide in tit.* Conuerſio.

Thren.3. Miſericordiæ Domini, quia non ſumus conſumpti.

Vnde

Vnde debuit per omnia fratribus ſimilari, vt miſericors fieret, & fidelis pōtifex ad Deum, vt repropitiaret delicta populi. In eo enim, in quo paſſus eſt ipſe & tentatus, potens eſt, & eis qui tentantur auxiliari. *Hebr. 2.*

Non enim habemus pontificem, qui non poſſit compati infirmitatibus noſtris; tentatum autem per omnia pro ſimilitudine abſque peccato. Adeamus ergo &c. *Vide in tit.* Gratia. 4

Miſericordia ad proximum Deo placet.

Qui tollit ab amico ſuo miſericordiam, timorem Domini dereliquit. *Iob 6.*

Diligit miſericordiam & iudicium. *Pſal. 32.*

Beatus, qui intelligit ſuper egenū & pauperem. 40

Quia miſericordiam & veritatem diligit Dominus Deus. 83

Miſericordia & veritas te non deſerant. Circunda eas gutturi tuo, & deſcribe in tabulis cordis tui, & inuenies gratiam & diſciplinam bonam coram Deo & hominibus. *Prou. 3.*

Qui credit in Domino, miſericordiam diligit. 14

Facere miſericordiam & iudicium, gratius eſt Domino, quàm victima. 21. & *Matt. 9.*

Qui facit miſericordiam, fœneratur proximo ſuo. *Eccle. 29.*

Qui facit miſericordiam, offert ſacrificium. 35

Miſericordiam & iudicium cuſtodi, & ſpera in Deo tuo ſemper. *Oſea 12.*

Indicabo tibi ô homo quid bonū, & quid Dominus requirat à te. Vtique facere iudicium, & diligere miſericordiam, & ſolicitum ambulare cum Deo tuo. *Mich. 6.*

Matth. 9. Misericordiam volo, & non sacrificium.

*Iaco.*2. Iudicium sine misericordia illi, qui non facit misericordiam.

Bonum auget gratiæ.

Prou. 11. Benefacit animæ suæ vir misericors.

20 Misericordia & veritas custodiunt regem, & roboratur clementia thronus eius.

21 Qui sequitur iustitiam & misericordiam, inueniet vitam, iustitiam & gloriam.

*Eccle.*16. Omnis misericordia faciet locum vnicuiq; secundum meritum operum suorum.

40 Gratia sicut paradisus in benedictionibus, & misericordia in seculo permanet.

Matt. 5. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

1. *Ti.* 4. Pietas autem ad omnia vtilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ.

Corporalis substantiæ.

Prou. 11. Clementia præparat vitam.

14 Misericordia & veritas præparant bona.

Eccle. 40. Fratres in adiutorium in tempore tribulationis, & super eos misericordia liberabit.

44 Sed & illi viri misericordiæ. *Vide* Iustus.

Misericordia esse debet ordinata, erga proprium subiectum.

*Eccle.*30. Miserere animæ tuæ placens Deo, & contine, & congrega cor tuum in sanctitatem.

Iac. 3. Quæ autem de sursum est sapientia, primùm quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, tractabilis, bonis consentiens, plena misericordia & fructibus bonis, iudicans sine simulatione.

Erga

Erga proximum.

Iucundus homo, qui miseretur,& commodat. *Psal.111.*
Homo indigens misericors est. *Prou.19.*
Erue eos, qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum liberare non cesses. Si dixeris, vires non suppetunt, qui inspector est cordis intelligit, & seruatorem animæ tuæ nihil fallit. *24*
Qui misericordiam habet, docet, & erudit, quasi pastor gregem suum. *Eccl.18.*
Ne auertas faciem tuam à proximo tuo, & ab auferendo partem,& non restituendo. *41*
Misericordiam, & miserationes facite, vnusquisque cum fratre suo. *Zach.7.*
Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. *Luc.6.*
Estote inuicem benigni, misericordes, donantes inuicem, sicut & Deus in Christo donauit vobis. *Ephe.4.*

MONACHVS.

CVm voueris votum Domino Deo tuo,non tardabis reddere,quia requiret illud Dominus Deus tuus; & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. *Dan. 23. & Eccl. 5.*
Semita iustorum declinat mala, custos autem animæ suæ seruat animam suam. *Prou.16.*
Omnis enim,qui in agone contendit,ab omnibus se abstinet. *1.Cor.9. & 2.Timo.2.*
Et illi quidem,vt corruptibilem coronam accipiant,nos autem incorruptam. *Ibidem*
Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus,vt ei placeat,cui se probauit. *2.Ti.2.*

MORS CHRISTI IGNOMINIOSA.

Sapien. 2. MOrte turpiſſima condemnemus eum.
Eſa.53. Et cum ſceleratis reputatus eſt.

Fructuoſa.

Eſa. 25. Præcipitabit mortem in ſempiternum.
43 Et nunc hæc dicit Dominus: Noli timere,quia redemi te.
53 Ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates noſtras,attritus eſt propter ſcelera noſtra.
Ibidem Et ipſe peccata multorum tulit.
Oſee 13. Ero mors tua,ô mors; morſus tuus,inferne.
1.Cor.15. Tradidi enim vobis in primis, quod & accepi: quoniam Chriſtus mortuus eſt pro peccatis noſtris.
2.Cor.5. Charitas enim Chriſti vrget nos, æſtimantes hoc,quoniam ſi vnus pro omnibus mortuus eſt, ergo omnes mortui ſunt. Et pro omnibus mortuus eſt Chriſtus,vt & hi qui viuunt, iam non ſibi viuant,ſed ei,qui pro ipſis mortuus eſt & reſurrexit.
Ephe. 2. Deus autem qui diues eſt in miſericordia propter nimiam charitatem ſuam, qua dilexit nos cùm eſſemus mortui peccatis,conuiuificauit nos in Chriſto, cuius gratia eſtis ſaluati, & conreſuſcitauit, & conſedere fecit in cœleſtibus in Chriſto Ieſu.
1.Petr.3. Quia & Chriſtus ſemel pro peccatis noſtris mortuus eſt, iuſtus pro iniuſtis, vt nos offerret Deo mortificatos quidem carne,viuificatos autem ſpiritu.

Mors

Mors gratiæ vitia extirpat.

Quid ergo dicemus? Manebimus in peccato vt gratia abundet? Absit. Qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc viuemus in illo? An ignoratis fratres, &c. *Rom. 6*

Ita & vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viuẽtes autem Deo in Christo Iesu. Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, vt obediatis concupiscentiis eius. *Ibidem.*

Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circunferentes. *2. Cor. 4*

Semper enim nos qui viuimus in mortem tradimur propter Iesum, vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra.

Viuo autem, iã non ego, viuit verò in me Christus. *Gal. 2*

Mortificate ergo membra vestra quæ sunt super terram. *Col. 3*

Vitam præstat.

Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus. *Rom. 6*

Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia simul etiam viuemus cum illo. *Ibidem.*

Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cùm autem Christus apparuerit, vita vestra, tunc & vos apparebitis cũ ipso in gloria. *Col. 3*

Nam si commortui sumus, & conuiuemus: si sustinebimus, & conregnabimus. *2. Ti. 2.*

Mors culpæ ex peccato oritur.

Homo per malitiam occidit animam suam. *Sap. 16*

Vnusquisque in iniquitate sua morietur. *Ierem. 31*

Anima

Ezec.18. Anima quæ peccauerit, ipſa morietur.

Rom. 6. An neſcitis, quoniam cui exhibetis vos ad obediendū, ſerui eſtis eius cui obeditis, ſiue peccati ad mortē, ſiue obeditionis ad iuſtitiam?

Iaco. 1. Peccatum verò cùm conſummatum fuerit, generat mortem.

Meritis priuatur.

Matt. 8. Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.

Ioan. 8. Dixi ergo vobis, quia in peccatis veſtris moriemini. Si enim nō credideritis quia ego ſum, moriemini in peccato veſtro.

Per gratiam curatur.

Ioan. 5. Amen amen dico vobis, quia venit hora & nunc eſt, quando mortui audient vocem filij Dei, & qui audierint viuent.

Rom. 6. Stipendia peccati mors: gratia autem Dei vita æterna in Chriſto Ieſu Domino noſtro.

Ephe. 5. Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Chriſtus.

Colo. 2. Et vos cùm mortui eſſetis in delictis, & præputio carnis veſtræ, conuiuificauit cum illo, donans vobis omnia delicta, delens, quod aduerſum nos erat, chirographū decreti, quod erat contrarium nobis, & ipſum tulit de medio, affigens illud cruci.

1. Ioan. 5. Qui ſcit fratrem ſuum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita, peccanti non ad mortem.

Mors gehennæ perpetuatur.

Pſal. 48. Sicut oues in inferno poſiti ſunt, mors depaſcet illos.

Sap. 15. Malorum amatores digni ſunt morte.

Et

Et infernus & mors missi sunt in stagnũ ignis. Apo.20.
Hæc est mors secunda.

Mors naturæ omnibus miserabilis, propter peccati transgreßionem.

Quia audisti vocem vxoris tuæ, & comedisti de ligno, de quo præceperam tibi ne comederes, in sudore vultus tui vescêris pane tuo, donec reuertaris in terram de qua sumptus es: quia puluis es & in puluerem reuertêris. Gen.3.

Omnes morimur, & quasi aquæ dilabimur in terram, quæ non reuertuntur. 2.Reg.14.

Scio quia morti trades me, vbi constituta est domus omni viuenti. Iob. 30.

Quis est homo qui viuet, & nõ videbit mortẽ? Psal.88.

Nolite zelare mortẽ in errore vitæ vestræ, neq; acquiratis perditionem in operibus manuum vestrarum. Quoniam Deus mortem non fecit, nec lætatur in perditione viuorum. Sapien.1.

Iustitia enim perpetua est, & immortalis: iniustitia autem mortis est acquisitio. Ibidem

Quoniam Deus creauit hominem inexterminabilem, & ad imaginem similitudinis suæ fecit illum. Inuidia autem diaboli mors introiuit in orbem terrarum. 2

A muliere initium factum est peccati: & per illam omnes morimur. Eccle. 25.

Omnia quæ de terra sunt, in terram conuertentur. 40

Propterea sicut per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt. Rom. 5.

Sed

Ibidem. Sed regnauit mors ab Adam vſque ad Moſen,
etiam in eos qui non peccauerunt.
6. Stipendia enim peccati mors.
1.Cor. 15 Et ſicut in Adã omnes moriũtur, ita & in Chri-
ſto omnes viuificabuntur.
Ibidem. Stimulus autem mortis peccatum eſt.

Propter aduentus ſui incertitudinem.

Iob 10 Nunquid non paucitas dierum meorum finie-
tur breui?
Eccle. 7 Melius eſt ire ad domum luctus, quàm ad do-
mum conuiuij.
9. Neſcit homo diem ſuum.
14. Memor eſto quoniam mors non tardat.
Mat. 24 Vigilate, quia neſcitis qua hora dominus veſter
venturus ſit.
Luc. 12 Dixit autem illi Deus, ſtulte hac nocte animam
tuam repetunt à te.
Ibidem. Eſtote parati, quia qua hora non putatis, Filius
hominis veniet.
Ioan. 7 Tempus autem veſtrum ſemper eſt paratum.

Mors eſt conſolabilis miſeris.

Eccle. 2 Moritur doctus ſimiliter vt indoctus.
Sap. 7 Vnus ergo introitus eſt omnibus ad vitam, & ſi-
milis exitus.
Eccle. 30 Melior eſt mors, quàm vita amara: & requies æ-
terna, quàm languor perſeuerans.
41 O mors bonum eſt iudicium tuum, homini in-
digenti, & qui minoratur viribus, defecto æ-
tate. *Honorabilis bonis.*
Sapien. 3 Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt.
4 Iuſtus autem ſi morte præoccupatus fuerit, in re
frigerio erit.

Noli

Noli metuere iudicium mortis. Memento quæ ante fuerunt, & quæ superuentura sunt tibi. Hoc iudicium à Domino omni carni. *Eccle.41*

Quia in lætitia egrediemini, & in pace deducemini. Montes & colles cantabunt coram vobis laudem, & omnia ligna regionis plaudēt manu. *Esa.55*

Iustus perit, & non est qui recogitet in corde suo. Veniat pax, requiescat in cubili suo, ambulauit in directione sua. 57

Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur, quòd ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, sed æternam in cælis. *2.Cor.5*

Coartor autem è duobus desiderium habens dissolui, & esse cum Christo. *Phil.1*

Beati mortui qui in Domino moriuntur. *Apoc.14*

Horribilis malis.

Mors peccatorum pessima. *Psalm.33*

Mortuo homine impio nulla erit vltra spes. *Prou.11*

Non est in hominis potestate prohibere spiritū, nec habet potestatem in die mortis, nec sinitur quiescere ingruente bello, neque saluabit impietas impium. *Eccles.8*

Cùm enim morietur homo, hæreditabit serpentes, & bestias, & vermes. *Eccle.10*

O mors quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis, viro quieto, & cuius viæ directæ sunt in omnibus, & adhuc valenti accipere cibum! 41

Verè enim mors peccatorum pessima. 44

Lamen-

Lamentabilis cunctis.

Eccle.22. Supra mortuum plora &c. *Vide* Luctus.

Ezec.24. Ingemisce tacens, mortuorum luctũ non facies.

MVLIER BONA DEVM
reuerenter honorat.

Pro.31. FAllax gratia, & vana est pulchritudo: mulier autem timens Deum, ipsa laudabitur.

Eccles.26. Fundamenta æterna supra petram solidam, & mandata Dei in corde mulieris sanctæ.

Viro humiliter obtemperat.

Prou.12. Mulier diligens corona est viro suo, & putredo in ossibus eius, qui confusione res dignas gerit.

31. Mulierem fortem quis inueniet? procul & de vltimis finibus precium eius. Confidit in ea cor viri sui.

Eccl.7. Noli discedere à muliere sensata & bona, quam sortitus es in timore Domini; gratia enim verecundiæ illius super aurum.

9. Non zeles mulierem sinus tui, ne ostendat super te malitiam doctrinæ nequam. Non des mulieri potestatem animæ tuæ, ne ingrediatur in virtute tua, & confundaris.

25. In tribus beneplacitum &c. *Vide* Dilectio proximi.

Ibidem. Beatus qui habitat cum muliere sensata.

26. Mulieris bonæ beatus vir: nam numerus dierum ipsius conduplicabitur. Mulier fortis oblectat virum suum, & annos vitæ illius in pace implebit. Pars bona mulier bona, in parte bona timentium Deum, dabitur viro pro factis suis.

Gratia

Gratiæ mulieris ſedulę delectabit virum ſuum, *Ibidem.*
& oſſa illius impinguabit. diſciplina illius
datum Dei eſt.
Species mulieris exhilarat faciem viri ſui, & *36.*
ſuper omnem concupiſcentiam hominum
ſuperducet deſiderium. Cui credit &c. *Vide
in tit.* Matrimonium.
Vt amicus commodè congruat cum amico, vir *40.*
tamen & vxor concordes vtrique præferendi ſunt.
Mulieres viris &c. *Vide* Matrimonium. *Ephe.5.*
Similiter & mulieres &c. *Vide vt ſuprà.* *1.Pet.3.*

Domum diligenter curat.

Qui inuenit mulierem bonam, inuenit bonum, *Pro.18.*
& hauriet iucunditatem à Domino.
Filia prudens hæreditas viro ſuo: at viuens tur- *Eccl.22.*
piter mœſtitiam adfert genitori.
Sicut ſol oriens in mundo in altiſſimis Dei: ſic *26.*
mulier prudens in ornamētum domus ſuæ.
Qui poſſidet &c. *Vide* Matrimonium. *36.*
Adoleſcentulas, vt viros ſuos diligant, vt libe- *Tit.2.*
ros ament.

Proximum decenter ædificat honeſto affatu.

Fauus diſtillans labia tua ſponſa, mel & lac ſub *Cant.4.*
lingua tua.
Mulieres in eccleſiis taceant: non enim eis per- *1 Cor.14.*
mittitur loqui, ſed ſubditas eſſe.
Mulier in ſilentio diſcat cum omni ſubiectio- *1.Tim.2.*
ne. Adam enim primus formatus eſt: deinde
Eua: & Adam non eſt ſeductus: mulier autem ſeducta in præuaricatione fuit. Saluabitur autem per filiorum generationem, ſi per-

manserit in fide, & dilectione, & sanctifica-
tione cum sobrietate.

Modesto gestu.

Prou.11. Mulier gratiosa inueniet gloriam.

Eccl.26. Mulier sensata & tacita non est immutatio eruditæ animæ. Gratia super gratiam mulier sancta & pudorata.

Ibidem Columnæ aureæ super bases argenteas, & pedes firmi super plantas stabilis mulieris.

40 Aedificatio ciuitatis confirmabit nomen, & super hanc mulier immaculata computabitur.

1.Cor.7 Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierē fidelem, & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem.

11 Vir quidem non debet velare caput suum, quoniam imago & gloria Dei est, mulier autem gloria viri est. Non enim vir ex muliere, sed mulier ex viro. Etenim non est creatus vir propter mulierem, sed mulier propter virum. Ideo debet mulier velamen habere super caput suum, & propter angelos.

Ibidem. Vosipsi iudicate, decet mulierem non velatam orare Deū? Nec ipsa natura docet vos: quòd vir quidem si comam nutriat, ignominia est illi: mulier verò si comā nutriat, gloria est illi.

1.Ti.2 Similiter & mulieres in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se, non intortis crinibus aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa, sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona.

1.Pet.3. Quarum non sit extrinsecus, &c.

Vide in titul. Matrimonium.

Mulie-

Mulier mala Deum contemnit.

Vt eruaris à muliere aliena, & ab extranea quæ mollit sermones suos, & relinquit ducem pubertatis suæ, & pacti Dei sui oblita est: Inclinata est enim ad mortem domus eius, & ad inferos semitæ ipsius. Omnes qui ingrediuntur ad eam, non reuertentur, nec apprehendẽt semitas vitæ. *Pro. 2.*

Virum de mille vnum reperi: mulierem ex omnibus non inueni. *Eccle. 7.*

Non est creata hominibus superbia, neque iracundia nationi mulierum. *Eccle. 10*

Peccatum duxit initium à muliere, & per eandẽ omnes morimur. 25

Virum offendit.

Qui expellit mulierem bonam, expellit bonum: qui autem tenet adulteram, stultus est & insipiens. *Pro. 18*

Melius est sedere in pinna tecti, quàm cum muliere litigiosa, quæ partem ædium habet. 21

Melius est habitare in terra deserta, quàm cum muliere rixosa & iracunda. *Ibidem*

Tecta perstillãtia in die frigoris, & litigiosa mulier comparantur. 27

Patrem & virum confundit audax: *Eccle. 22*

Omnis plaga tristitia cordis est, & omnis malitia, nequitia mulieris. Et omnem plagam & nõ plagam, videbit cordis, & omnem nequitiam & non nequitiam mulieris. 25

Non est caput nequius super caput colubri, & non est ira super iram mulieris. Commorari leoni & draconi placebit, quàm habitare cum *Ibidem.*

muliere nequam. Nequitia mulieris immutat faciem eius, & obcæcabit vultum suum tanquam vrsus, & quasi saccum ostendet in medio proximorum. Ingemuit vir eius, & audiens suspirauit modicum.

Ibidem. Breuis omnis malitia super malitiam mulieris, sors peccatorum cadet super illam. Sicut ascensus arenosus, in pedibus veterani: sic mulier linguata homini quieto.

Ibidem Mulieris ira irreuerentia, & confusio magna. Mulier si primatum habeat, contraria est viro suo. Cor humile & facies tristis, & plaga mortis, mulier nequam.

26. Dolor cordis, & luctus, mulier zelotypa. In muliere zelotypa flagellum linguæ omnibus communicans.

Colos. 3. Mulieres subditæ estote viris, sicut oportet, in Domino.

Proximum incendit lasciuo aspectu.

Pro. 11. Quod monile aureum est in rictu porci, id est mulier pulchra, & fatua.

Procaci affatu.

5. Ne intenderis fallaciæ mulieris: fauus enim distillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius. Nouissima autem illius amara, vt absinthium: & lingua eius acuta, quasi gladius biceps. Pedes eius descendunt in mortem, & ad inferos gressus eius penetrant. Per semitam vitæ non ambulant, vagi sunt gressus eius & inuestigabiles. Longè fac ab ea viam tuam, & ne appropinques foribus domus eius.

Dic

Dic ſapientiæ, ſoror mea es, & prudentiam voca amicam tuam, vt cuſtodiant te à muliere extranea, & ab aliena quæ verba ſua dulcia facit. *Prou.7.*

De feneſtra enim domus meæ per cancellos proſpexi iuuenem, & video paruulos. Conſidero vecordem iuuenẽ, qui tranſit per plateas iuxta angulum, & prope viam domus illius graditur in obſcuro, adueſperaſcente die, in noctis tenebris & caligine. Et ecce, occurrit illi mulier in ornatu meretricio, prę-parata ad decipiendas animas, garrula & vaga. Apprehenſumque deoſculatur iuuenem, & procaci vultu blanditur. *Ibidem.*

Irretiuit eum multis ſermonibus, & blanditiis labiorum protraxit eum. Statim eam ſequitur, quaſi bos ductus ad victimam, & quaſi agnus laſciuiens & ignorans, & neſcit quòd ad vincula ſtultus trahatur, donec tranſfigat ſagitta iecur eius, velut ſi auis feſtinet ad laqueum, & neſcit quòd de periculo animæ illius agitur. *Ibidem.*

Mulier ſtulta, & clamoſa, plenaque illecebris, & nihil omnino ſciens, ſedet in foribus domus ſuæ ſuper ſellam in excelſo vrbis loco, vt vocaret tranſeuntes per viam, & pergentes itinere ſuo. 9.

Quis eſt paruulus, declinet ad me. Aquæ furtiuę dulciores ſunt, & panis abſconditus ſuauior. *Ibidem.*

Qui enim applicabitur illi, deſcẽdit ad inferos.

Petulanti geſtu.

Si habuerint inter ſe iurgium viri duo, & vnus *Deu.25.*

contra alterum rixari cœperit, volenſque vxor alterius eruere virum ſuum de manu fortioris, miſeritque manum ſuam & apprehenderit verenda eius, abſcindes manum illius, nec flectêris ſuper illam vlla miſericordia.

Eccl.7. Inueni amariorem morte mulierẽ, quæ laqueus venatorum eſt, & ſagena cor illius. Vincula ſunt manus illius.

25 Manus debiles, & genua diſſoluta mulier, quæ non beatificat virum ſuum.

26 Sicut bonum iugũ, quod mouetur; ita & mulier nequam. Qui tenet illam quaſi qui apprehendit ſcorpionem. Mulier ebrioſa, ira magna, & contumelia, & turpitudo illius non tegetur.

36 Omnem maſculum excipiet mulier. *Multa inuenies in tit.* Fornicatio.

Domum deſtruit.

Pro.14. Sapiens mulier ædificauit domum ſuam; inſipiens extructam quoque manibus deſtruet.

29 Vir qui amat ſapientiam, lętificat patrem ſuum: qui autem nutrit ſcortũ, perdit animã ſuam.

Mulier mala ſummè cauenda.

6 Quia mandatum lucerna eſt. Vt cuſtodiant te à muliere mala, & à blanda lingua extraneæ. Non concupiſcat &c. *Vide* Concupiſcentia.

9. Nunquid poteſt &c. *Vide* Adulterium.

22 Os ſcorti profundus eſt hiatus, in quem cadet, cui Dominus iraſcitur.

31 Ne dederis mulieribus ſubſtantiam tuam.

Eccle.19. Vinum & mulieres &c. *Vide* Ebrietas.

1.Cor.7. Bonum eſt homini mulierem non tangere.

Ado-

Adolescentiores autem viduas deuita. 1.*Tim.5.*

Solicitè custodienda.

Vxorem ex sententia nactus, ne repudies: nec te permittas odiosæ. *Eccle.7.*

Non des mulieri potestatem animæ tuæ, ne ingrediatur in virtute tua, & confundaris. 9.

Non des aquæ tuę exitũ, nec modicũ: nec mulieri nequam veniam prodeundi. Si non ambulauerit ad manum tuam, confundit te in conspectu inimicorum. A carnibus tuis abscinde eam, nec semper te abutatur. 25.

Super mulierem nequam bonum est signum. 42.

Super filiam, &c. *Vide* Filius.

Ab ea, quæ dormit in sinu tuo, custodi claustra oris tui. *Mich.7.*

MVNDI AMICITIA A DEO AVERTIT.

Filij hominum vsquequo graui corde, vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? *Psal.4.*

Odisti obseruantes vanitates superuacuè. 30.

Quoniam Deus dissipabit ossa eorum, qui hominibus placent. 52.

Leuate in cælum oculos vestros, & videte sub terra deorsum: quia cæli sicut fumus liquescent; & terra, sicut vestimentum atteretur; & habitatores eius, sicut hæc interibunt. Salus autem mea in sempiternum erit. *Esai.51.*

Væ cùm benedixerint vobis omnes homines: secundum hæc enim faciebant prophetis patres eorum. *Luc.6.*

Et ego rogabo patrem, & alium paracletum *Ioan.14.*

dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternū, Spiritum veritatis, quem mundus non poteſt accipere, quia non videt eum, nec ſcit eum.

Ioan. 15. Si mundus vos odit, ſcitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuiſſetis, mundus quod ſuum erat diligeret. Quia verò de mundo non eſtis, ſed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.

2. Tim. 2. Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſecularibus, vt ei placeat, cui ſe probauit.

Iaco. 4. Adulteri neſcitis quia amicitia huius mundi inimica eſt Dei? Quicunque ergo voluerit amicus eſſe huius ſeculi, inimicus Dei conſtituitur.

1. Ioan. 2. Nolite diligere mundū, neque ea quæ in mundo ſunt. Si quis diligit mundum, nō eſt charitas patris in eo.

Lætitia modum peruertit.

1. Cor. 6. Qui vtuntur hoc mundo, tanquam non vtantur: præterit enim figura huius mundi.

1. Ioan. 2. Mundus tranſit, & concupiſcentia eius.

3. Propter hoc mundus non nouit vos, quia non nouit eum.

Mundi malitiam fides ſubuertit.

2. Pet. 1. Qui vocauit nos propria gloria & virtute, per quem maxima & pretioſa nobis promiſſa donauit, vt per hoc efficiamini diuinæ conſortes naturæ, fugientes eius, quæ in mundo eſt concupiſcentiæ corruptionem.

1. Ioan. 2. Omne quod eſt in mundo, concupiſcentia carnis eſt.

5. Omne quod natum eſt ex Deo, vincit mundū.

Quis

Quis eſt autem, qui vincit mundum, niſi qui credit, quoniam Ieſus eſt filius Dei?

MVNDICIA VERA FIRMITER IMPERATVR.

NOlite contaminare animas veſtras. *Leui.11.*
Docebitis ergo filios Iſrael vt caueant immundicias, & non moriantur in ſordibus ſuis. *15.*

Perfectus eris, & abſque macula cum Deo tuo. *Deu.18.*

Lauamini, mundi eſtote. *Eſa.1.*

Laua à malitia &c. *Vide* Cogitatio. *Iere.4.*

Propter quod exite de medio eorum, & ſeparamini, dicit Dominus, & immundum ne tetigeritis: & ego recipiam vos, & ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias. *2.Cor.6.*

Feliciter remuneratur.

Saluabitur innocens, ſaluabitur autem mundicia manuum ſuarum. *Iob.22.*

Et ero immaculatus cum eo. Et retribuet mihi Dominus ſecundum innocentiam meam, & ſecundum puritatem manuum mearum retribuet mihi. *Pſal.17.*

Quis aſcendet in montem Domini? Innocens manibus & mundo corde. *23.*

Nouit Dominus dies immaculatorum. Non confundentur in tempore malo, & in tempore famis ſaturabuntur. *36.*

Non priuabit bonis eos, qui ambulant in innocentia. *83.*

Beati immaculati in via. *118.*

Fiat cor meum immaculatum. *Ibidem.*

Peruerſi via viri aliena eſt à Deo: mundi autem *Prou.21.*

tem opus rectum.

Pro.22. Rex amicus eius est, qui diligit cordis mundiciam, & gratiam labiorum.

Matt.5. Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

Ephe.1. Sicut elegit nos in ipso, ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate.

2.Tim.2. Si quis ergo emundauerit se ab istis, erit vas in honorem sanctificatum & vtile Domino, ad omne opus bonum paratum.

Apo.7. Hi sunt, qui venerunt de tribulatione magna, & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine agni, ideo sunt ante thronum Dei.

22. Beati qui lauant stolas suas in sanguine Agni.

Originaliter à Deo datur.

Iob 4. Nunquid homo Dei comparatione iustificabitur, aut fauore suo purior erit vir?

9. Si lotus fuero quasi aquis niuis, & fulserint velut mundissimæ manus meæ, tamẽ sordibus intinges me.

14. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nónne tu qui solus es?

15. Quid est homo, vt immaculatus sit, & vt iustus appareat natus de muliere? Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis, & cæli nõ sunt mundi in conspectu eius.

Eccle.34. Ab immundo quid mundabitur, & à mendace quid verum dicetur?

Esai. 4. Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, & sanguinẽ Hierusalem lauerit de medio eius,

in

in spiritu iudicij, & spiritu ardoris.

Et conuertam conuersione Iuda, & emundabo *Iere.33.*
illos ab omni iniquitate sua qua peccauerunt
mihi, & propitius ero cunctis iniquitatibus
eorum.

Et laui te aqua, & emundaui sanguinem tuum *Ezec.16.*
ex te, & vnxi te oleo.

Multo labore sudatum est, & non exiuit de ea *24.*
nimia rubigo eius, neque per ignem immũ-
dicia tua execrabilis, quia mundare te volui,
& non es mundata à sordibus tuis. Sed nec
mundaberis prius, donec quiescere faciam
indignationem meam in te.

Et hæc aliquando quidem fuistis, sed abluti *1.Cor.6.*
estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis
in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in
spiritu Dei nostri.

Has ergo habentes promissiones charissimi, *2.Cor.7.*
mundemus nos ab omni inquinamento car-
nis & spiritus, perficientes sanctificationem
in timore Dei.

Non enim vocauit nos Deus in immunditiam, *1.Thes.4.*
sed in sanctificationem.

Qui cùm sit splendor gloriæ, & figura substan- *Heb.1.*
tiæ eius, portansque omnia verbo virtutis
suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet
ad dexteram maiestatis in excelsis.

Si enim sanguis hircorum & taurorum, & ci- *9.*
nis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat ad
emundationẽ carnis, quanto magis sanguis
Christi, qui per spiritum sanctũ semetipsum
obtulit immaculatum Deo, emundabit con-
scien-

ſcientiam noſtram ab operibus mortis, ad ſeruiendum Deo viuenti?

Apo.1. Qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis noſtris, in ſanguine ſuo.

Mundicia ficta acriter reprobatur.

Mat.15. Audite & intelligite. Non quod intrat in os coinquinat hominem, ſed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem.

23. Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ, quia mundatis, quod déforis eſt calicis, & paropſidis: intus autem pleni eſtis rapina & immundicia. Phariſæe cæce, munda prius, quod intus eſt calicis & paropſidis, vt fiat & id quod deforis eſt mundum.

Mar.7. Phariſæi enim, & omnes Iudæi, niſi crebrò lauerint manus, non manducant, tenentes traditionem ſeniorum, & à foro venientes, niſi baptizentur, non comedunt. Et alia multa ſunt, quæ tradita ſunt illis ſeruare, baptiſmata calicum, & vrceorum & æramentorum, & lectorum.

Luc.11. Nunc vos Phariſæi, quod deforis eſt calicis, & catini mundatis; quod autem intus eſt veſtrum, plenum eſt rapina & iniquitate. Verun tamen, quod ſupereſt, date eleemoſynam, & ecce, omnia munda ſunt vobis.

MVNERA.

Eccleſ.29. Donec accipiant, oſculantur manus dantis, & in promiſſionibus ſuis humiliant voces ſuas, in tempore retributionis poſtulabũt tempus.

41. Cùm dederis, ne improperes.

Vbi

Vbi manus multæ ſunt, claude; & quodcunque 42.
trades, numera & appende. Datum verò &
acceptum, omne deſcribe. *Vide* Dona, & Iudicium humanum.

MVRMVRATIO.

QVoniam auris acris, & indignabunda zeli *Sapi.1.*
audit omnia, & tumultus murmurationum non abſcondetur.

Quid murmurauit homo, &c. *Vide* Conuerſio. *Thren.3.*

Neque murmuraueritis, ſicut quidam eorum *1.Cor. 10.*
murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore.

Omnia autem facite ſine murmurationibus, & *Phil.2.*
hæſitationibus, vt ſitis ſine querelà, & ſimplices filij Dei, ſine reprehenſione in medio nationis prauæ & peruerſæ.

MVTVATIO FRVCTVOSA.

SI vnus de fratribus tuis, qui morantur intra *Deut.15.*
portas ciuitatis tuæ, in terra quam Dominus Deus tuus daturus eſt tibi, ad paupertatem deuenerit, non obdurabis cor tuum, nec contrahes manum: ſed aperies eam pauperi, & dabis mutuum, quo eum indigere perſpexeris.

Volenti mutuare à te, ne auertaris. *Mat.5.*

Si mutuum dederitis his, à quibus ſperatis reci- *Luc.6.*
pere, quæ gratia eſt vobis? Nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, vt recipiant æqualia. Mutuum date, nihil inde ſperantes, & erit merces veſtra multa.

Periculoſa.

Mutuabitur peccator, & non ſoluet. *Pſal.36.*

Prou.22. Et qui accipit mutuum, seruus est fœnerantis.
Vide Fœneratio.

NEGOTIATIONIS CORPORALIS *periculositas.*

Eccle.26. DVæ species difficiles, & periculosæ mihi apparuerunt. Difficile exuitur negotians à negligentia, & non iustificabitur caupo à peccatis labiorum.

27. Sicut in medio compaginis lapidum palus figitur; sic inter medium venditionis & emptionis angustiabitur peccatis.

Eze.28. In multitudine iniquitatum tuarum, & iniquitate negotiationis tuæ polluisti sanctificationem tuam.

Aequitas.

Pro.20. Malum est, malum est, dicit omnis emptor, & cùm recesserit, tunc gloriabitur.

1.Thes.4. Et ne quis superegrediatur, neque circumueniat in negotio fratrem suum.

NOMINIS DEI INVOCATIO FRVCTVOSA.

Prou.18. TVrris fortissima nomen Domini, ad ipsam currit iustus, & exaltabitur.

Eccle.13. Omni vita tua dilige Deum, & inuoca illum in salute tua.

Esa.34. Affer filios meos de lõginquo, & filias meas ab extremis terræ. Et omnem, qui inuocat nomen meum, in gloriam meam creaui eum, formaui eum, & feci eum.

64. Et cecidimus quasi folium vniuersi, & iniquitates nostræ quasi ventus abstulerũt nos. Non est

eſt qui inuocet nomen tuum, qui conſurgat, & teneat te.

Tu autem in nobis es Dñe, & nomen tuum inuocatum eſt ſuper nos, ne derelinquas nos. *Iere.14.*

Et erit: omnis qui inuocauerit nomen Domini, *Ioel 2. &*
ſaluus erit. *Act.2.*

Quid tu ſopore deprimeris? ſurge, inuoca Deũ *Ionę 1.*
tuum.

Ab ortu enim ſolis vſque ad occaſum magnum *Mal.1.*
eſt nomen Domini in Gentibus, & in omni loco offertur nomini meo oblatio munda.

Nam idem Dominus omnium, diues in omnes, qui inuocant illum. *Rom.10.*

Infructuoſa.

Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, *Mat.7.*
intrabit in regnum cælorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis eſt, ipſe intrabit in regnum cælorum.

Et diſcedit ab iniquitate omnis qui inuocat nomen Domini. *2.Tim.2.*

Nominis Dei frequentatio periculoſa.

Non vſurpabis nomen Dei tui fruſtra. *Deut.5.*

Nominatio verò Dei, &c. *Vide* Iuramentum. *Eccle.23.*

Sicut ſeruus crebrò vapulans non leuatur vibi- *Ibidem.*
cibus: ita qui deierat, & nomen Dei aſſiduè vſurpat, culpa non vacabit.

NOVISSIMORVM MEMOria à malò reuocat.

SI annis multis, &c. *Vide* Gaudium. *Eccle.11.*
In omnibus operibus tuis memorare nouiſſi- *7.*
ma tua; & in æternum non peccabis.

Memento nouiſſimorum, & deſine inimicari. *28.*

Ad bonum incitat.

Eccle.11. In die bonorum, ne immemor sis malorum, & in die malorum ne immemor sis bonorum, quoniam facile est coram Deo in die obitus retribuere vnicuique secundum vias suas.

18. Memento iræ in die consummationis, & tempus retributionis in conuersatione facies.

38. Ne dederis in tristitiam cor tuum, sed repelle eam à te, & memento nouissimorum.

Ibidem. Memor esto iudicij mei, sic enim erit, & tuum. Mihi heri, & tibi hodie.

Esa.47. Non posuisti hæc super cor tuum, neque recordata es nouissimi tui.

NVNCIVS BONVS.

Pro.13. Legatus autem fidelis sanitas.

25. Sicut frigus niuis in die messis, ita legatus fidelis ei, qui misit illum, animam ipsius requiescere facit.

Ibidem. Aqua frigida animæ sitienti, & nuncius bonus de terra longinqua.

Malus.

Pro.10. Sicut acetum dentibus, & fumus oculis: sic piger his, qui miserunt eum.

13. Nuncius impij cadet in malum.

26. Claudus pedibus, & iniquitatē bibens, qui mittit verba per nuncium stultum.

OBEDIENDVM DEO CELERITER.

Luc.6. Qvid autem vocatis me Domine, Domine, & non facitis quæ dico?

Integraliter.

Exod.24. Omnia, quæ locutus est Dominus, faciemus,

mus, & erimus obedientes.

Custodi pedem tuum ingrediens domum Dei, & appropinqua, vt audias: multò enim melior est obediētia, quàm stultorum victimæ, qui nesciunt quid faciunt mali. *Eccle. 4.*

Perseueranter.

Quod cùm audisset Dominus, ait ad me: Audiui vocem verborum populi huius, quæ locuti sunt tibi. Bene omnia sunt locuti. Quis det talem eos habere mētem, vt timeant me, & custodiāt vniuersa mandata in omni tempore, vt bene sit eis, & filiis eorum? *Deut. 5.*

Hilariter ob mali deuitationem.

Nunquid vult Dominus holocausta & victimas, & non potius vt obediatur nomini Domini? Melior est enim obedientia, quàm victimæ, & auscultare magis, quàm offerre adipem arietum: quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. *1. Reg. 15.*

Quia vocaui & renuistis, extendi manū meam, & non fuit, qui aspiceret. Despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis. Ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo cùm vobis id quod timebatis aduenerit. *Prou. 1.*

Quòd si nolueritis, & me ad iracundiam prouocaueritis, gladius deuorabit vos. *Esa. 1.*

Nunquid non accipietis disciplinam, vt obediatis verbis meis, dicit Dominus? *Iere. 35.*

Boni consecutionem.

En propono in conspectu vestro hodie bene- *Deut. 11.*

dictionem, & maledictionem. Benedictionem, si obedieritis mandatis Dei vestri; maledictionem, si non audieritis.

Prou. 1. Qui autem me audierit absque terrore requiescet, & abundantia perfruetur, timore malorum sublato.

3 Custodi legem meam, atque consilium meum: & erit vita animæ tuæ.

15 Mens iusti meditabitur obedientiam.

Esa. 1. Si volueritis & audieritis me, bona terræ comedetis.

55 Audite audientes me, & comedite bonum. Inclinate aurem vestram, & venite ad me, audite, & viuet anima vestra, & feriam vobiscum pactum sempiternum.

Obediendum homini humiliter, sine murmuratione.

Deut. 17. Et facies quodcunque dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta legem eius, sequerisque sententiam eorum.

Matt. 23. Super cathedram Moysi sederūt scribæ & pharisæi. Omnia ergo quæcunque dixerint vobis, seruate & facite; secundum opera verò illorum nolite facere.

Rom. 13. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas, nisi à Deo. Quæ autem sunt potestates à Deo ordinatæ sunt. Itaque qui resistunt potestati, Dei ordinationi resistunt. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.

Reue-

Reuerenter sine despectione.

Quòd si quis non obedierit verbo nostro, per epistolam hunc notate: neque commercium habeatis cum illo, vt pudore suffundatur: neque velut inimicum habeatis: sed admonete vt fratrem. *2.Thes. 3.*

Obedite præpositis vestris, & subiacete eis. Ipsi enim peruigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri, vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes. Hoc enim non expedit vobis. *Hebr.13.*

Subiecti igitur estote omni humanæ creaturæ, propter Deum: Siue regi quasi præcellenti; siue ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum; laudem verò bonorum. *1. Pet.2.*

Vtiliter sine Dei offensione.

Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem, bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malefeceris, time. Non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram ei, qui malè agit. Ideoque necessitate subditi estote, non solùm propter iram, sed & propter conscientiam. Ideo enim & tributa præstatis. *Rom.13.*

Itaque charissimi mei, sicut semper obedistis, non in presentia mei tantùm, sed multò magis nunc in absentia mea, cum metu & tremore vestram salutem operamini. *Phil.2.*

Admone illos principibus, & potestatibus sub- *Tit.3.*

ditos esse, dicto obedire ad omne opus bonum paratos esse.

OCCISIO HOMINIS IVRIDICA.

Deut.17. IN ore duorum aut trium testium peribit, qui interficietur. Nemo occidatur, vno contra se dicente testimonium. Manus testium prima interficiet eum, & manus reliqua populi extrema mittetur, vt auferas malum de medio tui.

Fortuita.

Num. 35. Quòd si fortuitu, & absque odio, & inimicitiis quicquam horum fecerit, (occiderit ferro, aut ligno, aut lapide,) & hoc audiente populo fuerit comprobatum, atque inter percussorem, & propinquum sanguinis quæstio ventilata, liberabitur innocens de vltoris manu.

Deut. 19. Qui percusserit proximum suum nesciens, & qui heri & nudiustertius nullum contra eum odium habuisse cõprobatur, sed abiisse cum eo in syluam, ad ligna cædenda, & in succisione lignorum securis manu elapsa amicum eius occiderit: hic ad vnam supradictarum vrbium fugiet, & viuet.

OCIVM VITIA NVTRIT.

Eccle. 33. MVltam enim malitiam docuit ociositas.
Ezec. 16. Ecce hæc fuit iniquitas Sodomæ sororis tuæ, superbia, saturitas panis, & abundantia, & ocium ipsius, & filiarum eius, & manum egeno, & pauperi nõ porrigebant, & eleuatæ sunt,

ſunt, & fecerunt abominationes coram me, & abſtuli eas.

Cùm autem dormirent homines, venit inimicus eius, & ſuperſeminauit zizania in medio tritici. *Matt.* 15.

Ocioſas viduas deuita, quia diſcunt circumire domos: Imò & nõ ſolum ocioſæ, ſed & verboſæ, & curioſæ, loquẽtes, quæ non oportet. 1. *Ti.* 5.

OCVLVS SPIRITVALIS BONVS.

LVcerna corporis tui eſt oculus tuus. Si oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit. *Matth.* 6.

Lucerna corporis tui eſt oculus tuus. Vide ergo, ne lumen quod in te eſt, tenebræ ſint. Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum. Et ſicut lucerna fulgoris illuminabit te. *Luc.* 11.

Malus.

Si autem oculus tuus fuerit nequam, totũ corpus tuum tenebroſum erit. Si ergo lumen quod in te eſt, tenebræ ſunt, ipſæ tenebræ quantæ erunt? Vide ergo ne lumen quod in te eſt; tenebræ ſint. *Matth.* 6. & *Luc.* 11.

Oculi corporalis vſus.

Auerte oculos meos ne videant vanitatem. *Pſal.* 118.

Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ præcedant greſſus tuos. *Prou.* 4.

Sapientis oculi in capite eius: ſtultus in tenebris ambulat. *Eccle.* 2.

Melius eſt videre quod cupias, quàm deſiderare quod neſcias. 6

11 Dulce lumen & delectabile est oculis videre solem.
*Eccle.*40. Venustatem & pulchritudinē desiderabit oculus tuus,& super hæc virides sationes.

Abusus.

*Prou.*10. Qui annuit oculo,dabit dolorem.
17 Oculi stultorum in finibus terræ.
21 Exaltatio oculorum,& dilatatio cordis, lucerna impiorum peccatum.
*Eccles.*31. Memento quoniam malus est oculus nequam. Nequius oculo quid creatum est?

ODIVM SALVTARE PROPTER DEVM.

*Psal.*96. QVi diligitis Dominum,odite malum.
118 Iniquos odio habui.
Ibidem Omnem viam iniquam odio habui.
Ibidem Vidi præuaricantes & tabescebam.
Ibidem Iniquitatem odio habui,& abominatus sum.
138 Nónne qui oderunt te Domine oderam, & super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio oderam illos.
Prou. 8. Timor Domini odit malum , arrogantiam & superbiam & viam prauam.
Eccle. 17. Reuertere ad Dominum, & auertere ab iniustitia tua,& nimis odito execrationem.
Amos 5. Odite malum,& diligite bonum.
*Matt.*10. Qui amat patrem aut matrem plus, quàm me, non est me dignus.
*Luc.*14. Si quis venit ad me , & non odit patrem suum & matrem & vxorem & filios & fratres & sorores : adhuc autem & animam suam,non potest meus esse discipulus.

Qui

Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. *Ioan.12.*

Exitiale in seipsum.

Qui autem faciunt peccatum & iniquitatem, hostes sunt animæ suæ. *Tob.12.*

Qui autem diligit iniquitatem, odit animam suam. *Psal.10.*

OPERATIONIS BONAE ORTVS.

OMnia enim opera nostra operatus es in nobis. *Esa.26.*

Scio Domine quia nõ est hominis via eius, nec viri est vt ambulet & dirigat gressus suos. *Iere.10.*

Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *Matt.26.*

Manete in me, & ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite: sic & vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me & ego in eo, hic fert fructũ multum. Quia sine me nihil potestis facere. *Ioan.15.*

Similiter autem & Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. *Roma.8.*

Igitur non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. *9*

Ego plantaui, Apollo rigauit, Deus autem incrementum dedit. Itaque neque qui plantat est aliquid, neq; qui rigat, sed qui incrementum dat Deus. Dei enim sumus adiutores: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis. *1.Cor.3.*

Confidens in hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet vsque in diem Christi Iesu. *Phil.1.*

Deus est enim qui operatur & velle & perficere pro bona voluntate.

Modus quo ad intentionem.

Esa. 1. Quiescite agere peruersè, discite benefacere.

1. *Cor.* 10. Siue ergo manducatis, siue bibitis, vel aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite.

Colos. 3. Omne quodcunq; facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi facite, gratias agentes Deo & Patri per illum.

Persecutionem.

Esa. 35. Confortate manus dissolutas, & genua debilia roborate.

Iere. 48. Maledictus qui facit opus Domini fraudulenter.

1. *Cor.* 15. Itaque fratres mei dilecti stabiles estote, & immobiles, abundantes in omni opere Domini semper, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.

Galat. 6. Bonum autem facientes non deficiamus, tempore enim suo metemus non deficientes.

Phil. 4. Scio & humiliari, scio & abūdare. Omnia possum in eo qui me confortat.

2. *Thes.* 3. Vos autem fratres nolite deficere benefaciētes.

Apoc. 22. Et qui iustus est iustificetur adhuc, & sanctus sanctificetur adhuc.

Tempus.

Prou. 3. Noli prohibere benefacere eum, qui potest, si vales, & ipse benefac.

Eccle. 9. Quodcunque facere potest manus tua, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec sapien-

ſapientia, nec ſcientia erunt apud inferos, quò tu properas.

Ante mortem benefac amico tuo. Non defraudëris à die bono. *Ecclеſ.14*

Ante obitum tuum operare iuſtitiam, quoniam non eſt apud inferos inuenire cibum. *Ibidem.*

Simile eſt regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam ſuam. *Matt.20*

Venit nox quando nemo poteſt operari. *Ioan.9.*

Adiuuantes autem exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis :ait enim, Tempore accepto exaudiui te, & in die ſalutis adiuui te. *2.Cor.6*

Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes. *Galat.6*

Fructus iram Dei placat.

Bonas facite vias veſtras & ſtudia veſtra, & habitabo vobiſcum in loco iſto. *Ierem.7*

Qui benefacit, ex Deo eſt. *3. Ioan.*

Proximum ædificat.

Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrē veſtrum qui in cælis eſt. *Matt.5*

Tãtum autem auditum habebant, quoniam qui perſequebatur nos aliquando, nunc euangelizat fidem, quam aliquando expugnabat, & in me clarificabant Deum. *Galat.1*

Præmium præparat.

Et cognoui quòd non eſſet melius niſi lætari, & facere bene in vita ſua. *Eccl.3.*

Omne opus corruptibile in fine deficiet, & qui illud operatur ibit cum illo. *E. 14.*

Mat.20 Voca operarios,& redde illis mercedem.

Rom.2 Gloria & honor & pax omni operanti bonum.

1.Cor.3 Vnusquisque autem propriam mercedem accipiet,secundum suum laborem.

2.Cor.9 Qui parcè seminat,parcè & metet.

Apoc.14 Beati mortui qui in Domino moriuntur. Opera enim illorum sequuntur illos.

Operationis domesticæ modus.

Eccle.11 Qui obseruat ventum,non seminat:& qui cõsiderat nubes,nunquam metet.

Eccle.38 Qui tenet aratrum. Omnes ij in manibus suis sperauerunt,& vnusquisque in arte sua sapiẽs est:sine his omnibus non ædificatur ciuitas.

Fructus.

Prou.12 Qui operatur terram suam, satiabitur panibus: qui autem sectatur otium,stultissimus est.

Eccles.20 Qui operatur terram suam, inaltabit aceruum frugum.

ORATIO ESSE DEBET FRVCTIFERA, *quo ad vtilium postulationem.*

Matt.20 RESpondens autem [filiis Zebedæi] Iesus,dixit,Nescitis quid petatis.

Ioan.16 Amen amen dico vobis, si quid petieritis Patrẽ in nomine meo,dabit vobis.

Ibidem. Petite & accipietis,vt gaudium vestrum sit plenum.

Rom.8 Nam quid oremus sicut oportet nescimus.Qui autem scrutatur corda,scit quid desideret spiritus,quia secundum Deum postulat. Paulus

2.Cor.12 orans pro stimuli ablatione audiuit, Sufficit tibi gratia mea,

Gra-

Grata quo ad voluntatis subiectionem.

Hinc Saluator.

Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste. *Mat. 26*
Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. *Luc. 22*

Qui in diebus carnis suæ preces, supplicationesque ad eum, qui possit illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens exauditus est pro sua reuerentia. *Heb. 5*

Fidei perfectionem.

Et omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis. *Matt. 21* *Mar. 11*

Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter & non improperat, & dabitur ei. Non ergo æstimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino. *Iac. 1*

Humiliata.

Humilium & mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. *Iudith. 9*

Subditus esto Domino, & ora eum. *Psal. 36*

Respexit in orationem humilium. *101*

Qui adorat Deum in oblectatione, suscipietur, & deprecatio illius vsq; ad nubes propinquabit. Oratio humiliantis se nubes penetrabit, & donec propinquet non consolabitur, & non discedet donec Altissimus aspiciat. *Eccl. 35*

Deprecationem læsi exaudiet Deus. *Ibidem*

Propter temetipsum inclina Deus meus aurem tuam, & audi. Neque enim in iustificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis. *Dan. 9*

Integra quo ad affectionem.

Psal. 16 Auribus percipe orationem meam, non in labiis dolosis.

118 Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo.

Ibidem. Clamaui in toto corde, exaudi me Domine.

140 Dirigatur Domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.

144 Prope est Dominus omnibus inuocantibus eũ in veritate.

Eccle. 7 Et non iteres verbum in oratione tua.

18 Ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum.

Matt. 6 Quum oratis non eritis sicut hypocritæ, qui amant in Synagogis & in angulis platearum stantes orare, vt videantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

Ibidem. Orãtes autem nolite multum loqui, sicut ethnici faciunt: Putant enim quòd in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. Sic ergo vos orabitis: Pater noster, &c.

23. & *Luc.* 20 Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui comeditis domos viduarum, orationes longas orantes, propter hoc longius accipietis iudicium.

1. *Cor.* 14 Orabo spiritu, orabo & mente.

Phil. 4 Nihil soliciti sitis, sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum.

Continuationem.

Eccle. 7 Melior est finis orationis, quàm principium.

Eccle. 18 Non impediaris orare semper.

Vide-

Videte, vigilate & orate: Nescitis enim quando tempus sit. *Mar.13*

Vigilate omni tempore orantes, vt digni habeamini fugere ista omnia quæ futura sunt, & stare ante Filium hominis. *Luc. 21*

Sine intermissione orate. *1.Thes.5*

Volo ergo viros orare in omni loco leuãtes puras manus, sine ira & disceptatione. *1.Ti.2*

Segregationem.

Quum oraueris, intra in cubiculum tuũ, & clauso ostio ora Patrẽ in abscõdito, & Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. *Matt.6*

Oratio Deum inclinat.

Eritque antequam clament, ego exaudiam: adhuc illis loquentibus ego audiam. *Esa. 65*

Petite, & dabitur vobis. Omnis enim qui petit accipit, & qui quærit inuenit, & pulsanti aperietur. Si ergo vos quum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester qui in cælis est, dabit Spiritum bonum petentibus se? *Matt.7* *Luc.11*

Quodcunque petieritis Patrẽ in nomine meo, hoc faciam. *Ioan.14*

Peccatum purgat.

Respicite filij nationes hominũ, & scitote quia nullus sperauit in Domino & confusus est. Quis enim permansit in mandatis eius, & derelictus est? Aut quis inuocauit eum, & despexit illum? *Eccle.2*

Qui diligit Deum, exorabit pro peccatis, & continebit se ab illis, & in oratione dierum exaudietur. *3.*

Hostem

Hostem superat spiritualem.

Matt. 17 Hoc autem genus non eiicitur nisi per orationem & ieiunium.

26 Vigilate & orate, ne intretis in tentationem.

Corporalem.

*Psal.*49 Inuoca me in die tribulationis,& eruam te.

Orationis exauditionem impedit grauis iniquitas.

Iob 35 Clamabunt,& non exaudiet, propter superbiam malorum.

Psal. 65 Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus.

Pro. 1 Inuocabunt me,& non exaudiam,eò quòd exosam habuerunt disciplinam.

15 Longe est Dominus ab impiis, orationes enim iustorum exaudiet.

21 Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis,& ipse clamabit & non exaudietur.

28 Qui declinat aures suas ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.

Eccle. 17 Conuertere ad Dominum, & relinque peccata tua, precare ante faciem Domini, & minue offendicula.

28 Relinque proximo,&c. *Vide* Dilectio inimicorum.

*Esa.*1 Et quum extenderitis manus vestras,auertam oculos meos à vobis:& quum multiplicaueritis orationem,non exaudiam. Manus enim vestræ sanguine plenæ sunt.

59 Ecce non est abbreuiata manus Domini vt saluare nequeat,neque aggrauata est auris eius, vt non exaudiat: sed iniquitates vestræ diui-

ferunt

ferunt inter vos & Deum veſtrum, & peccata veſtra abſconderunt faciem eius à vobis, ne exaudiret. Manus enim veſtræ pollutæ ſunt ſanguine,& digiti veſtri iniquitate: Labia veſtra locuta ſunt mendacium, & lingua veſtra fatur iniquitatem. Non eſt qui inuocet iuſtitiam,neque eſt qui iudicet verè,ſed confidunt in nihili,& loquuntur vanitates.

Nos iniquè egimus, & ad iracundiam prouocauimus,idcirco tu inexorabilis es. *Thren.5*

Oppoſuiſti nubem tibi[peccatorum] ne trāſeat oratio. *Ibidem*

Ergo &ego faciam in furore,non parcet oculus meus,nec miſerebor,&quum clamauerint ad aures meas voce magna, non exaudiam eos. *Ezech.8*

Fili hominis terra cùm peccauerit mihi,vt præuaricetur præuaricans,extēdam manum meā ſuper eam,& conteram virgam panis eius, & interficiam de ea hominem & iumentum. *14.*

Et ſi fuerint tres viri iſti in medio eius,Noë,Daniel & Iob,ipſi iuſtitia ſua liberabunt animas ſuas:filium & filiam non liberabunt. *Ibidem.*

Cùm ſtabitis ad orandum, dimittite ſi quid habetis aduerſus aliquem, vt & Pater veſter qui in cælis eſt,dimittat vobis peccata veſtra. *Mat. 11*

Petitis & non accipitis,eò quòd malè petatis vt in concupiſcentiis veſtris inſumatis. *Iac.4*

Promouet virtualis operatio.

Bona eſt oratio cum ieiunio. *Tob.12.*

Clamauerunt iuſti, & Dominus exaudiuit eos, & ex omnibus tribulationibus liberauit eos. *Pſal.33*

Exorare & facere eleemoſynam ne deſpicias. *Eccle.7*

Cùm

34 Cũ quod extruit vnus, alter destruit, quid præter laborem redit ad vtrunque? Cùm quod precatur alius, alius deprecatur, vtrius vocem exaudiet Dominus?

Ioan.9 Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, & voluntatem eius facit, hunc exaudit.

15 Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis, petetis, & fiet vobis.

2.Ti.2 Discedit ab iniquitate omnis qui inuocat nomen Domini.

1.Ioan.3 Charissimi, si cor nostrũ non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum, & quicquid petierimus accipiemus ab eo: quoniam mandata eius custodimus, & ea quæ sunt placita coram eo facimus.

Fraternalis combinatio.

Matt.18 Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcunque petierint, fiet illis à Patre meo qui in cælis est.

Orationis suffragium impetrat peccati remißionem.

Leui.4 Et rogante pro eis sacerdote, propitius eis erit Dominus.

Ibidem. Rogabitque pro eo sacerdos, & pro peccato eius, & dimittetur ei.

Rom.8 Quis est qui condẽnet? Christus Iesus qui mortuus est, imò qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.

Heb.7 Vnde & saluare in perpetuum potest, accedens per semetipsum ad Deum, semper viuens ad inter-

interpellandum pro nobis.

Boni consecutionem.

Fili in tua infirmitate ne despicias teipsum, sed ora Deum, & curabit te. *Eccle. 38*

Fratres voluntas quidem cordis mei, & obsecratio ad Deum fit pro illis in salutem. *Rom. 10*

Per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes in omni instantia & obsecratione, pro omnibus Sanctis & pro me, vt detur mihi sermo in apertione oris mei, cum fiducia notũ facere mysterium Euangelij. *Ephes. 6*

Scio enim quia hoc mihi proueniet ad salutem per vestram orationem. *Phil. 1*

Ideo & nos ex qua die audiuimus, nõ cessamus pro vobis orantes & postulantes, vt impleamini agnitione voluntatis eius, in omni sapientia & intellectu spirituali, vt ambuletis dignè Deo per omnia placentes. *Colos. 1*

Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione, orantes simul & pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis, ad loquendũ mysterium Christi. *4*

Salutat vos Epaphras qui ex vobis est seruus Iesu Christi, semper solicitus pro vobis in orationibus, vt stetis perfecti, & pleni in omni voluntate Dei. *Ibidem.*

In quo etiam oramus semper pro vobis, vt dignetur vos vocatione sua Deus noster. De cætero fratres orate pro nobis, vt sermo Dei currat, & clarificetur, sicut & apud vos: vt liberemur ab importunis & malis hominibus. *2. Thes. 1*

1.Ti. 2 Obſecro igitur primum omnium fieri obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus & omnibus qui in ſublimitate conſtituti ſunt, vt quietam & tranquillam vitam agamus, in omni pietate & caſtitate.

Periculi euaſionem.

Rom. 15 Obſecro ergo vos, fratres, per dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum, & per charitatem ſancti Spiritus, vt adiuuetis me in orationibus veſtris pro me ad Deum.

PATIENTIAE NECESSITAS.

Pſal. 61 VEruntamen Deo ſubiecta eſto anima mea, quoniam ab ipſo patientia mea.

Prou. 14 Impatiens operabitur ſtultitiam.

25 Patientia lenietur princeps.

Eccle. 2 Væ his qui perdiderunt ſuſtinentiam.

1. Cor. 6 Quare non magis iniuriam accipitis?

Vtilitas Deum placat.

Pſal. 9 Patientia pauperum non peribit in finem.

Prou. 20 Ne dicas, reddam malum pro malo. Expecta Dominum & liberabit te.

Apoc. 3 Quoniam ſeruaſti verbum patientiæ meæ, & ego ſeruabo te ab hora tẽtationis, quæ vẽtura eſt in orbẽ vniuerſum tẽtare habitantes in terra.

Præmium parat.

Luc. 8 Quod autem in bonam terram, hi ſunt qui in corde bono & optimo audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia.

Rom. 15 Quęcunque ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt, vt per patientiam & conſolationem ſcripturarum ſpem habeamus.

Homi-

Hominem commendat.

Langanimis forti præstat, & qui animo suo imperat ei qui expugnat vrbes. *Pro.16*

Doctrina viri per patientiam noscitur. *19*

Melior est patiens arrogante. *Eccle. 7*

In patientia vestra possidebitis animas vestras. *Luc.21*

Charitas patiens est, benigna est. *1.Cor.13*

Patientia autem vobis necessaria est, vt voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem. *Heb.10*

Patientiæ exemplaria.

Ideo & nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne pondus, & circunstans nos peccatum per patientiā curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in authorem fidei & consummatorē Iesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet. *Heb. 12*

Recogitate enim eum qui talem sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contradictionē, vt ne fatigemini, animis vestris deficiētes. *Ibidem.*

Christo igitur passo. *Vide* Imitatio. *1.Pet.4.*

Ordinatio quantum ad intentionem.

Qui patiens est multa gubernatur sapientia; qui autem impatiens est, exaltat stultitiam suam. *Prou.14*

Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros, in multa patientia. *2.Cor.6*

Continuationem.

Faciens misericordias Dominus, & iudicium omnibus iniuriam patientibus. *Psal.102*

Vsque ad tempus sustinebit patiens. *Eccle.1*

Qui timent Dominum, custodiunt mandata *2*

 illius:

illius:& patientiam habebunt vſque ad inſpe-ctionem illius.

Iac. 5 Patientes igitur eſtote fratres vſque ad aduẽtum Domini. Ecce agricola expectat precioſum fructum terrę, patienter ferens donec accipiat temporaneum & ſerotinum.

Ibidem. Patientes eſtote & vos, & confirmate corda veſtra, quoniam aduentus Domini appropinquabit.

Ibidem Ecce, iudex ante ianuam aſſiſtit. Exemplum accipite fratres exitus mali, & longanimitatis, & laboris, & patientiæ, Prophetas, qui locuti ſunt in nomine Domini. Ecce beatificamus eos qui ſuſtinuerunt. Sufferentiam Iob audiſtis, & finem Domini vidiſtis: quoniam miſericors Dominus & miſerator.

PASTOR SVMMVS DEVS AF-*fectuosè reuocans errantes.*

Iere. 23 ECce ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris, ad quas eieceram eos illuc, & conuertam eos ad rura ſua, & creſcent, & multiplicabuntur, & ſuſcitabo ſuper eos paſtores & paſcent eos.

Ezech. 34 Ecce ego ipſe requiram oues meas, & viſitabo eas.

Ibidem Et educam eas, & inducam eas in terram ſuam, & paſcam in montibus Iſrael.

Ioan. 10 Ego ſum paſtor bonus.

Heb. 13 Deus autem pacis qui eduxit de mortuis paſtorem magnum ouium in ſanguine teſtamenti æterni, Dominum noſtrum IeſumChriſtum, aptet vos in omni bono, vt faciatis eius volũ-

tatem

tatem, faciés in vobis quod placet coram se, per Iesum Christum.

Eratis enim vos oues errantes, sed cõuersi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum vestrarum. 1.Pet.2.

Copiosè remunerans obsequentes.

Sicut pastor gregem suum pascet in brachio suo, congregabit agnos, & in sinu suo leuabit, fœtas ipse portabit. Esai.40.

In pascuis vberrimis pascam eas. Ezec.34.

Quod perierat, requiram; & quod abiectũ erat, reducam; & quod confractũ fuerat, alligabo; & quod infirmum fuerat, consolidabo; & quod forte & pingue, custodiam, & pascã illas in iudicio. Ibidem.

Vos autem greges mei, greges pascuæ meę homines estis, & ego Dominus Deus vester, dicit Dominus Deus. Ibidem

Ego sum pastor bonus, & cognosco oues meas, & cognoscunt me meæ. Sicut nouit me pater, & ego nosco patrem, & animam meam pono pro ouibus meis. Ioan.10.

Et ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea. Ibidem.

Pastor bonus Deum attendit.

Qui autem intrat per ostium, pastor est ouium. Et cùm proprias oues emiserit, ante eas vadit, & oues illum sequuntur, quia sciunt vocem eius. Ioan. 10.

Dixit Simoni Petro Iesus: Simon Ioannis diligis me plus his? Dicit ei, Etiam, tu scis, 21.

quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos.

2. Cor. 4. Hic iam quæritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur.

Ouibus intendit.

Iere. 3. Et dabo vobis pastores iuxta cor meum, & pascent vos scientia & doctrina.

Mat. 20. Scitis quia principes Gentium dominantur eorum. Non ita erit inter vos. Sed quicunque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister. Sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam in redemptionem pro multis.

Ioan. 10. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis.

1. Tim. 3. Oportet enim episcopum irreprehensibilem esse.

Tit. 1. Oportet enim episcopum sine crimine esse.

3. Discant autem & nostri bonis operibus præesse ad vsus necessarios: vt non sint infructuosi.

Act. 20. Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos posuit Spiritus sanctus episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo.

Præmium acquirit.

Mat. 24. Quis putas est fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, vt det illis cibum in tempore? Beatus ille seruus, quem, cùm venerit dominus eius, inuenerit sic facientem. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.

1. Pet. 5. Seniores ergo qui in vobis sunt, obsecro, consenior, & testis Christi passionum, qui & eius quæ in futuro reuelanda est gloriæ communicator.

cator: Pascite, qui in vobis est, gregem Dei, prouidentes non coactè, sed spontaneè: secundum Deum, neque turpis lucri gratia, sed voluntariè: neque vt dominantes in clero, sed forma facti gregis ex animo.

Et cùm apparuerit princeps pastorum percipietis immarcessibilem gloriæ coronam. *Ibidem*

Pastor malus bonum gregem dissipat.

Sacerdotes non dixerunt, vbi est Dominus? & tenentes legem nescierunt me, & pastores præuaricati sunt in me. *Iere.2.*

Grex perditus factus est populus meus, pastores eorum seduxerunt eos, feceruntque vagari in montibus. *50.*

Fili hominis, propheta de pastoribus Israel. Væ pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos: nónne greges à pastoribus pascuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat, occidebatis; gregem autẽ meũ non pascebatis. Quod infirmũ fuit, non consolidastis; & quod ægrotum, non sanastis. Quod cõfractum est, non alligastis; & quod abiectum est, non reduxistis; & quod perierat, non quæsistis: sed cum austeritate imperabatis eis, & cum potentia. *Ezec.34.*

Et dispersæ sunt oues meæ, eò quòd non esset pastor. *Ibidem.*

Nónne satis vobis erat pascua bona depasci? insuper & reliquias pascuarum vestrarũ conculcastis pedibus vestris; & cùm purissimam aquam biberetis, reliquam pedibus vestris turbastis, & cornibus vestris ventilabatis omnia *Ibidem.*

 infir-

infirma pecora, donec diſpergerentur foras. Saluabo gregem meum, & non erit vltra in rapinam, & iudicabo inter pecus & pecus. Propterea hæc dicit Dominus: Ecce ego ipſe iudico inter pecus pingue & macilentum. Pro eo, quòd lateribus & humeris impingebatis.

Ioan. 10. Qui non intrat per oſtium in ouile ouium, ſed aſcendit aliunde, ille fur eſt & latro.

Ibidem. Mercenarius autem,& qui non eſt paſtor, cuius non ſunt oues propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oues & fugit, & lupus rapit & diſpergit oues.

Commodum proprium ſpectat.

Eſa. 56. Ipſi paſtores ignorauerunt intelligentiam. Omnes in viam ſuam declinauerunt, vnuſquiſq; ad auaritiam ſuam à ſummo vſque ad nouiſſimum.

Ezech. 34. Propterea paſtores audite verbum Domini. Viuo ego, dicit Dominus Deus, quia pro eo quòd facti ſunt greges mei in rapinam, & oues meæ in deuorationem omnium beſtiarum agri, eò quòd non eſſet paſtor, neque enim quæſierunt paſtores gregem meum, ſed paſcebant ſemetipſos, & greges meos non paſcebant.

Ibidem Ecce ego ipſe ſuper paſtores requiram gregem meum de manu eorum, & ceſſare faciam, vt vltrà non paſcant gregem meum, nec paſcãt amplius paſtores ſemetipſos. Et liberabo gregem meum de ore eorum, & non erit vltrà eis in eſcam, dicit Dominus.

Merce-

Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ouibus. *Ioan. 10.*

Malum contra se prouocat.

Væ pastoribus qui disperdunt, & dilacerant gregem pascuæ meæ. Ideo hæc dicit Dominus: Vos dispersistis gregem meum, & eiecistis eos, & non visitastis eos: Ecce, ego visitabo super vos malitiam studiorum vestrorum, ait Dominus. *Iere. 23.*

Vlulate pastores & clamate, & aspergite vos cinere optimates gregis, quia completi sunt dies vestri, vt interficiamini, & dissipationes vestræ, & cadetis quasi vasa pretiosa. Vox clamoris pastorum, & vlulatus optimatum gregis: quia vastauit Dominus pascua eorum, & conticuerunt arua pacis à facie iræ furoris Domini. *25.*

Super pastores iratus est furor meus, & super hircos visitabo. *Zach. 10.*

Vox vlulatus pastorum, quia vastata est magnificentia eorum. Hæc dicit Dominus Deus meus: pasce pecora occisionis, quæ qui possidebant, occidebant; & non dolebant, & vēdebant ea, dicentes: Benedictus Dominus, diuites facti sumus. Et pastores eorum non parcebant eis. Et ego non parcam vltrà super habitantes terram, dicit Dominus. *11.*

Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti. O pastor & idôlum derelinquens gregem. Gladius super brachium eius, & super oculum dextrum eius. *Ibidem.*

PATER NOSTER DEVS SINgularis, benignè filios reuocando.

Psal.102. QVomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se.

Esai. 63. Tu enim pater noster, & Abraham nesciuit nos, & Israel ignorauit nos: Tu Domine pater noster, & redemptor noster, à seculo nomen tuum.

64. Et nunc Domine pater noster es tu; nos verò lutum, & fictor noster tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Ne irascaris Domine satis, & ne vltrà memineris iniquitatis nostrę: ecce, respice populus tuus omnes nos.

Iere.3. Patrem vocabis me, & post me ingredi non cessabis.

Copiosè necessaria prouidendo.

Deu.32. Nunquid non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit, & creauit?

Mat.6. Nolite ergo soliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Scit enim pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primùm regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis.

Honorabilis iustè remunerando.

Mal. 1. Filius honorat patrem, &c. Vide Filius.

Matt.6. Sic ergo vos orabitis: Pater noster, &c.

23. Et patrē nolite vocare vobis super terrā. Vnus est enim Pater vester, qui in cælis est.

Gala.4. Quoniam estis filij Dei, misit Deus Spiritum filij sui in corda vestra clamantem, Abba, pater.

Huius

Huius rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ex quo omnis paternitas in cælis, & in terra nominatur. *Ephe.3.*

Vnus Deus & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis. *4.*

PAVPERES BONI IN SEIPSIS HVMILIANTVR.

MElior est pauper, qui ambulat in simplicitate sua, quàm qui praua labia habet, & stultus est. *Pro.19.*

Melior est pauper iustus, quàm vir mendax. *Ibidem.*

Melior est pauper, qui ambulat in simplicitate sua, quàm diues in prauis itineribus. *28.*

Pauper propter scientiam & religionem gloriam adipiscitur, & diues ob diuitias suas in honore est. *Eccl.10.*

Memento paupertatis in tempore abundantiæ, & inopiæ, ac penuriæ in die diuitiarum. *18.*

Scio tribulationem tuam, & paupertatẽ tuam, sed diues es. *Apo.2.*

Necessariis contentantur.

Noli timere, fili mi, pauperem quidem vitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus Deum, & recesserimus ab omni peccato, & fecerimus bene. *Tob.4.*

Edent pauperes, & saturabuntur. *Psal.21.*

Melius est modicum iusto. *36.*

Pauper, qui sibi laborat, præstat glorioso qui pane indiget. *Pro.12.*

Est, qui sese diuitẽ simulat, cùm tamen omnino nihil habeat: est rursus qui fingit se pauperem, cùm opibus abundet. *13.*

Prou.15. Melius est parum cum timore Domini, quàm thesauri magni & insatiabiles.

16. Melius est parum cum iustitia, quàm multi fructus cum iniquitate.

30. Duo rogaui te, ne deneges mihi, Vanitatem, & verbum mendacij longè fac à me. Mendicitatem, & diuitias ne dederis mihi: tribue tantùm victui meo necessaria, ne fortè satiatus illiciar ad negandum, & dicam: quis est Dominus? aut egestate compulsus furer, & periurem nomen Dei mei.

Eccle.4. Melior est puer pauper & sapiens rege sene & stulto, qui nescit præuidere in posterum.

29. Summa vitæ humanæ est aqua, cibus & vestitus, & domus protegens turpitudinem.

39. Initium necessariæ rei vitæ aqua, ignis, ferrum, sal, lac, & panis similagineus, & mel, & botrus vuæ, oleum, & vestimentum.

40. Vita cibi sufficientis operarij condulcabitur.

1.Timo.6. Nihil enim intulimus in hunc mundum: haud dubium, quod nec auferre quid possumus.

A bonis sustentantur.

Deu.15. Et omnino indigens, & mendicus non erit inter vos.

Ibidem Non deerunt pauperes in terra habitationis tuæ: idcirco ego præcipio tibi, vt aperias manum fratri tuo egeno, & pauperi, qui tecum versatur in terra.

Psal.106. Et adiuuit pauperem de inopia.

Pro.26. Nouit iustus causam pauperum.

Eccl.4, Congregationi pauperum affabilem te facito.

1.Cor.16. De collectis autem, quæ fiunt in Sanctos, sicut ordina-

ordinaui in ecclesiis Galatiæ, ita & vos facite.

Notam autem facimus vobis, fratres, gratiam Dei, quæ data est in ecclesiis Macedoniæ. 2.Cor.8.

Si enim voluntas prompta est, secundum id, quod habet, accepta est, non secundum id, quod nō habet. Non enim vt aliis sit remissio, vobis autē tribulatio: sed ex æqualitate. In præsenti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat, vt & illorum abundātia, vestrę inopiæ sit supplementum. Ibidem.

Tantùm vt pauperum memores essemus. Gala.2.

A Deo remunerantur.

Parasti in dulcedine tua pauperi Deus. Psal.67.

Est homo marcidus, egens recuperatione, plus deficiens virtute, & abundans paupertate, & oculus Dei respexit illum in bono, & erexit eum ab humilitate ipsius, & exaltauit caput eius, & mirati sunt in illo multi, & honorauerunt Deum. Eccl.11.

Confide in Deo, & mane in loco tuo. Facile est enim in oculis Dei subitò honestare pauperem. Ibidem.

Et pascentur primogeniti pauperum, & pauperes fiducialiter requiescent. Quia Dominus fundauit Sion, & in ipso sperabunt pauperes populi eius. Esai.14.

Et addent mites in Domino lætitiam, & pauperes homines in sancto Israel exultabunt. 29.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnnm cælorum. Mat.5.

Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, 19.

bes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo: & veni, sequere me.

Ibidem. Et omnis, qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit.

Marc.10. Amen dico vobis, nemo est, qui reliquerit domum, aut fratres, aut patrem, aut agros propter me, & Euangelium; qui non accipiat centies tantum nunc in hoc tempore, & in seculo futuro vitam æternam.

Luc.16. Factum est, vt moreretur mendicus, & portaretur ab angelis in sinum Abrahæ.

18. Amen dico vobis, nemo est qui reliquerit domum, aut parentes, propter regnum Dei, & non recipiat multò plura in hoc tempore, & in seculo futuro vitam æternam.

De malis illatis vindicantur.

Exod.22. Aduenam non contristabis. Viduæ & pupillo non nocebitis.

23. Peregrino molestus non eris.

2.Reg 22. Et populum pauperem saluum facies.

Iob 5. Porrò saluum faciet egenum à gladio oris eorum, & pauperem de manu violenti.

36. Eripiet de angustia sua pauperem.

Psal. 9. Quoniam non in finem obliuio erit pauperis.

Ibidem. Tibi derelictus est pauper.

11. Propter miseriam inopū & gemitum pauperū.

24. Respice in me, & miserere mei: quia vnicus & pauper sum ego.

139. Cognoui, quia faciet Dominus iudiciū inopis.

Qui

Qui calumniatur egentem, exprobrat factori Prou.14.
eius.
Qui despicit pauperem, probro afficit facto- 17.
rem eius.
Diues & pauper obuiarunt sibi; vtriusque ope- 22.
rator est Dominus.
Non facias violentiam pauperi, quia pauper Ibidem.
est, neque conteras egenum in porta, quia
iudicabit Dominus causam eius, & configet
eos, qui confixerunt animam eius.
Deprecatio pauperis ex ore vsque ad aures eius Eccle.21.
perueniet, & iudicium illius festinatò ad-
ueniet.
Panis egentium, vita pauperis est; qui defrau- 34.
dat illum, homo sanguinis est. Qui aufert
in sudore panem, quasi qui occidit proximũ
suum.
Non accipiet Dominus personam in pauperẽ, 35.
& deprecationem læsi exaudiet.
Non despiciet preces pupilli, nec viduam si ef- Ibidem.
fundat loquelam gemitus. Nónne lachrymę
viduæ ad maxillam descendunt, & exclama-
tio eius super deducentem eas? A maxilla
enim ascendunt vsque ad cælum, & Domi-
nus exauditor non delectabitur in illis.
Quia factus es fortitudo pauperi, in tribulatio- Esai.25.
ne sua.
Egeni & pauperes quærunt aquas, & non sunt; 41.
lingua eorum siti aruit. Ego Dominus exau-
diam eos.
Super tribus sceleribus Israel, & super quatuor Amos 2.
non conuertam eum, pro eo quòd vendiderit
pro

pro argento iuſtum, & pauperem pro calceamentis.
4. Audite verbum hoc, vaccæ pingues, qui eſtis in monte Samariæ, qui calumniam facitis egenis, & confringitis pauperes. Quæ dicitis dominis veſtris, afferte & bibemus: Iurauit Dominus Deus in ſancto ſuo, quia ecce dies venient ſuper vos.

A malis hominibus abominantur.

Pro.14. Etiam proximo ſuo pauper odioſus erit.
18. Cum obſecrationibus loquetur pauper: & diues affabitur rigidè.
19. Fratres hominis pauperis oderunt eum, inſuper & amici procul receſſerunt ab eo.
28. Sapiens ſibi videtur vir diues: pauper autē prudens ſcrutabitur eum.
Eccl.13. Diues iniuſtè egit, & fremet; pauper autem læſus tacebit.
Iacob.2. Nónne Deus elegit pauperes in hoc mundo, diuites in fide, & hæredes regni quod repromiſit Deus diligentibus ſe?

Pauperes mali impatientia agitantur.

Pro.15. Omnes dies pauperis mali.
28. Vir pauper calumnians pauperes, ſimilis eſt imbri vehementi, in quo paratur fames.
Eccle.13. Et nequiſſima paupertas in ore impij.
25. Tres ſpecies odiuit anima mea: Pauperem ſuperbum, & diuitem mendacem, & ſenem fatuum & inſenſatum.

PAX SEMPITERNA.

Pſal.4. IN pace in idipſum, dormiam & requieſcam.
Sap.3. Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt. Viſi ſunt oculis

oculis insipientium mori.

Et sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta. *Esa.32.*

Pax superna erga Deum per passionem Christi nobis prouenit.

Omnia autem ex Deo, qui nos recõciliauit sibi per Christum, & dedit nobis ministerium reconciliationis. Quoniam quidẽ Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. *2.Cor. 5.*

Nunc autem in Christo Iesu, vos qui lõgè eratis aliquando, facti estis propè in sanguine Christi. Ipse enim est pax nostra, qui fecit vtraque vnum. *Ephe. 2.*

Et veniens euangelizauit pacem vobis, qui longè fuistis, & pacem his qui propè: quoniam per ipsum accessum habemus ambo in vno Spiritu ad Patrem. *Ibidem*

Quia in ipso complacuit omnẽ plenitudinem diuinitatis inhabitare, & per eum reconciliari omnia in ipso, pacificans per sanguinem crucis eius, siue quæ in cœlis, siue quæ in terris sunt. *Col. 1.*

Verbum misit Deus filiis Israël, annuncians pacem per Iesum Christum, hic est omnium Dominus. *Act. 10.*

Exigit à nobis humilem subiectionem.

Quis restitit ei, & pacem habuit? *Iob 9.*

Nonne Deo subiecta erit anima mea? *Psal. 61.*

In quamcunque domum intraueritis, primùm dicite: Pax huic domui, & siquidem fuerit ibi filius pacis, requiescet super illũ pax ve- *Luc. 10.*

ſtra;ſin autem, ad vos reuertetur.

Iugem obeditionem.

Ezec. 37. Et percutiam illis fœdus pacis. Pactum ſempiternum erit eis. Et erit tabernaculũ meum in eis, & ero eis Deus, & erunt mihi populus.

*Mala.*2. Pactum meum fuit cum eo vitæ & pacis, & dedi ei timorem, & timuit me, & à facie nominis mei pauebat.

*Luc.*2. Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax, hominibus bonæ voluntatis.

Liberalem dilectionem.

*Iere.*29. Ego enim ſcio cogitationes, quas ego cogito ſuper vos, ait Dominus, cogitationes pacis, & non afflictionis, vt dem vobis finem & patientiam, & inuocabitis me, & viuetis, & orabitis me, & exaudiam vos, quæretis me & inuenietis: cùm quæſieritis me in toto corde veſtro.

*Ioan.*14. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis. Non quomodo mundus dat, ego do vobis.

16 Hęc locutus ſum vobis, vt in me pacẽ habeatis.

Acquirit magnam remunerationem.

Iob 22. Acquieſce igitur ei, & habeto pacem, & per hęc habebis fructus optimos.

Zac. 9. Et loquetur pacem gentibus.

*Phil.*4. Et pax Dei quæ exuperat omnem ſenſum, cuſtodiat corda veſtra, & intelligentias veſtras, in Chriſto Ieſu.

*Coloſ.*3. Et pax Chriſti exultet in cordibus veſtris, in qua & vocati eſtis in vno corpore.

Pax interna peccatum excludit.

*Prou.*15. Secura mens quaſi iuge conuiuium.

Non

Non est pax impiis, dicit Dominus. *Esa.48.*

Creaui fructum labiorum pacem, pacem ei qui *57*
longè est, & qui propè est, dixit Dominus, &
sanaui eum.

Pax æterna bona, vel vera à Deo præstatur.

Et ponam locum populo meo Israël, & planta- *2.Reg.7.*
bo eum & habitabo cum eo, & non turbabi-
tur amplius, & non addent filij iniquitatis vt
affligant eum sicut prius.

Aedificemus ciuitates istas, eò quòd quæsieri- *2.Par.14.*
mus Dominum Deum patrum nostrorum,
& dederit nobis pacem per gyrum.

Ipso enim concedente pacem, quis est qui con- *Iob 34.*
temnet?

Seruabis pacem, pacem, quia in te sperauimus. *Esa.26.*

Domine dabis pacem nobis. *Ibidem*

Ego Dominus & non est alter: formans lucem *45*
& creans tenebras, faciens pacem & creans
malum.

Vtinam attendisses mandata mea, facta fuisset *48*
sicut flumen pax tua.

Nam si in via Dei ambulasses, habitasses vtiq; *Baruc.3.*
in pace super terram.

Et faciam cum eis pactum pacis. *Ezec.34.*

Ipse autem Deus pacis det vobis pacem sempi- *2.Thes.3.*
ternam in omni loco.

Et exiuit alius equus rufus, & qui sedebat super *Apoc.6.*
illum, datum est ei, vt sumeret pacem de ter-
ra, & vt inuicem se interficiant, & datus est
ei gladius magnus.

In bonis confirmatur.

Pax multa diligentibus legem tuam. *Psal.118.*

119 Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus.
121 Rogate quæ ad pacem ſunt Hieruſalem.
Eccle.41. Diſciplinam in pace conſeruate filij.
Eſa.32. Et erit opus iuſtitiæ pax, & cultus iuſtitiæ ſilentium, & ſecuritas vſque in ſempiternum.
39 Fiat tantùm pax [ait Ezechias rex ad Eſaiam] & veritas in diebus meis.
Marc.9. Pacem habete inter vos.
Roma.12. Si fieri poteſt, quod ex vobis eſt, cum omnibus hominibus pacem habentes.
14 Itaque quæ pacis ſunt ſectemur.
1.Cor.7. In pace autem vocauit nos Deus.
14 Non enim eſt Deus diſſenſionis, ſed pacis.
2. Cor. 13. Pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiſcum.
Hebr. 12. Pacem ſequimini cum omnibus, & ſanctimoniam, ſine qua nemo videbit Deum.
Act.4. Multitudinis autem credētium erat cor vnum, & anima vna.

Summè commendatur.

Pſalm.36. Cuſtodi innocentiam, & vide æquitatem, quoniam ſunt reliquiæ homini pacifico.
Prou. 17. Melior eſt buccella ſicca cum gaudio.
Ierem. 29. Et quærite pacem ciuitatis ad quam tranſmigrare vos feci, & orate pro ea ad Deum, quia in pace illius erit pax vobis.
Matth. 5. Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. [Vnde iniunxit diſcipulis vt ciuitatem vel domum ingredientes ſalutationem pacis offerrent.]
10 Intrantes autem in domum ſalutate eam, dicentes: Pax huic domui.

Pax

Pax ficta malum proximo machinatur.

Ne simul tradas me cum peccatoribus. *Psal. 27.*

Qui loquuntur pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum. Da illis secundum opera eorum.

Sagitta vulnerans lingua eorum, pacem cum amico suo loquitur, & occultè ponit insidias. *Ierem. 9.*

Pax praua in malo copulatur.

Quia zelaui super iniquos, pacem peccatorum videns. *Psal. 72.*

Fili mi si te lactauerint peccatores, ne acquiescas eis. Si dixerint: Veni nobiscum, insidiemur sanguini, abscondit latitemus contra insontem absque causa, deglutiamus eum sicut infernus viuentem, & integrum quasi descendētem in lacum, omnem pretiosam substantiam reperiemus, implebimus domos nostras spoliis, sortem mitte nobiscū, marsupium sit vnū omniū nostrū. Fili mi ne ambules cum eis, pedes enim eorum ad malum currunt, & festinant vt effundant sanguinē. [Sic Herodes & Pilatus in morte Domini amici facti sunt.] Et facti sunt amici Herodes & Pilatus, in ipsa die, nam antè inimici erāt adinuicem. *Prou. 1.* *Luc. 23.*

A Deo reprobatur.

Ne fortè sit inter vos vir aut mulier cuius cor se auertat hodie à Domino Deo nostro. Pax erit mihi & ambulabo in prauitate cordis mei, & assumat ebria sitientem, & Dominus non ignoscat ei. *Deut. 29.*

Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram. Non veni pacem mittere sed gla- *Matt. 10. & Luc. 12*

dium. Veni enim separare hominem aduersus patrem suum, & filiam aduersus matrem suam, & nurum aduersus socrum suam, & inimici hominis domestici eius.

PECCATVM ORIGINALE.

Vnde originatur.

Psal. 50. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum.

Roma. 5. Propterea sicut per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit.

Malum operatur.

Gene. 8. Nequaquam vltra maledicam terræ propter hominem: eò quòd sensus & cogitatio humani cordis in malum prona sint ab adolescentia sua.

Sap. 12. Semen enim erat maledictum ab initio.

Eccle. 17. Aut quid nequius, quàm quod excogitauit caro & sanguis?

Esa. 64. Et facti sumus vt immundi omnes nos: & quasi pannus menstruatæ vniuersæ iustitiæ nostræ.

Rom. 7. Scimus enim, quia lex spiritualis est: ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato.

Gala. 5. Caro enim concupiscit aduersus Spiritum: Spiritus autem aduersus carnem.

Gratia curatur.

Ioan. 1. Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.

Rom. 5. Si enim vnius delicto multi mortui sunt: multò magis gratia Dei: & donũ in gratia vnius hominis Iesu Christi, in plures abundauit.

6 Quòd enim mortuus est, peccato mortuus est semel.

7 Infelix ego homo quis liberabit me de corpore mortis huius? Gratia Dei per Christum.

Sed

Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, vt promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus. *Gal.3.*

Peccatum actuale multipliciter agitur.

Infirmitate.

Quanto magis hi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum, consumentur velut à tinea? *Iob 4.*

Ipse autem est misericors, & propitius fiet peccatis eorum. Et recordatus est, quia caro sunt. *Psalm.77.*

Quomodo miseretur pater filiorum. Recordatus est, quoniam puluis sumus. *102*

Corpus enim quod corrumpitur, aggrauat animam. *Sap.9.*

Ignorantia.

Quòd si per ignorantiam præterieritis quicquam horũ quæ locutus est Dominus, offeretis vitulum de armento. Quòd si anima vna nesciens peccauerit, offeret capram anniculam. *Num. 15.*

Pater dimitte illis, nõ enim sciunt quid faciunt. *Luc. 23.*

Qui prius blasphemus fui, & persecutor, & cõtumeliosus: sed misericordiam Dei cõsecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. *1.Ti.1.*

Malitia.

Anima verò quæ per superbiam aliquid cõmiserit, siue ciuis sit ille, siue peregrinus, quoniam aduersus Dominum rebellis fuit, peribit de populo suo. Verbũ enim Domini contempsit & præceptum illius fecit irritum. *Num.15.*

Concepit dolorem & peperit iniquitatem. *Iob 15.*

Ecce parturit iniustitiam, concepit dolorem: & *Psal.7.*

& peperit iniquitatem.

Prou. 2. Qui relinquunt iter rectũ, & ambulant per vias tenebrosas: qui lætantur cùm malefecerint.

Eccle. 11. Error & tenebræ peccatoribus concreata sunt: qui autem exultant in malis, consenescunt in malo.

20 Est qui vetatur peccare præ inopia.

Esa. 3. Peccatum suum quasi Sodoma prædicauerunt, nec absconderunt. Væ animæ eorum, quoniam reddita sunt eis mala.

5 Væ qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis, & quasi vinculum plaustri, peccatum. Væ qui dicitis bonum malum.

59 Conceperunt laborem & pepererunt iniquitatem. Oua aspidum ruperunt, & telas aranearum texuerunt. Qui comederit de ouis eorum, morietur.

Ierem. 9. Docuerunt enim linguam suam loqui mendacium, vt iniquè agerent laborauerunt.

Miserabiliter operatur Deum offendendo.

Deut. 32. Deum qui te genuit dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui. Vidit Dominus & ad iracundiam concitatus est.

1. *Reg.* 2. Si peccauerit vir in virum [ait Heli filiis suis] placari ei potest Deus: si autem in Deum peccauerit vir, quis orabit pro eo?

Psal. 5. Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. Neque habitabit iuxta te malignus.

Ibidem Odisti omnes qui operantur iniquitatem.

49 Existimasti iniquè, quòd ero tui similis.

118 Longè à peccatoribus salus.

Eccle. 5. Ne sequaris in fortitudine tua concupiscẽtiam cordis

cordis tui. Deus enim vindicans vindicabit.
Ne dixeris; Peccaui, & quid mihi accidit tristè? *Ibidem*
Altissimus enim est patiēs redditor. De propitiato peccato noli esse sine metu, neq; adiicias peccatum super peccatum. Misericordia enim & ira ab illo citò proximant.
Noli facere mala & non te apprehendent. 7
Initiū superbiæ hominis defectio à Deo, quoniam ab eo qui fecit illum, recessit cor eius, quoniam initium omnis peccati superbia. 10
Et dixit illis: Attendite ab omni iniquo. 17
Scito & vide quia malum & amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum, & non esse timorem eius apud te, dicit Dominus Deus. *Iere.2.*
Nunquid me ad iracundiam prouocant, dicit Dominus: nónne semetipsos in confusionem vultus sui? 7
Peccatum Iuda scriptum est stylo ferreo & vngue adamantino exaratum super latitudinem cordis eorum. 17
Si fecerit malum in oculis meis, vt non audiat vocem meam, pœnitētiam agam super bono quod locutus sum vt facerem ei. 18
Mundi sunt oculi tui ne videas malum, & ad iniquitatem respicere non poteris. *Abac.1.*
Qui facit peccatum, ex diabolo est. *1. Ioan.3.*

Affectum deflectendo.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ. *Psal.37.*
Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum. *Ibidem*
Vir peccator adiiciet ad peccandum. *Eccle.3.*
Non est enim ei bene qui assiduus est in malis. 12

23 Duo genera abundant in peccatis : Anima calida quasi ignis ardens,& nõ extinguetur, donec aliquid glutiat, & homo scortator, qui corpore carnis suæ non conquiescit, donec ignem succenderit.

27 Ira & furor &c.

Rom.1. Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum.

Meritum impediendo.

Eccle. 9. Et qui in vno peccauerit, multa bona perdet.

30 Quid proderit libatio idolo ? Nec enim manducabit nec odorabitur. Sic qui effugatur à Domino, & portans mercedes iniquitatis. Videns oculis & ingemiscens, sicut spado complectens virginem & suspirans.

Esa.59. Ecce non est abbreuiata manus Domini, vt saluare nequeat : Sed iniquitates, & peccata vestra absconderunt vultum eius à vobis, ne exaudiat.

Eze.18. Si autem auerterit se iustus à iustitia sua: omnes iustitiæ eius, quas fecerat, nõ recordabuntur.

33 Iustitia iusti non liberabit eum in quacunque die peccauerit. Et iustus non poterit viuere in iustitia sua, in quacunque die peccauerit. Etiam si dixero iusto quòd vita viuat & cõfisus in iustitia sua fecerit iniquitatem, omnes iustitiæ eius obliuioni tradentur, & in iniquitate sua, quam operatus est, in ipsa morietur.

Ibidem Cùm enim recesserit iustus à iustitia sua, feceritque iniquitates, morietur in eis.

1. Ioan. 3. Et omnis qui peccat, non videt eum.

Salu-

Salubriter & si difficulter plenè vitatur.

Nónne si bene egeris, recipies? sin autem malè, statim in foribus peccatum tuum aderit? *Gen. 4*

Nequaquam vltra maledicam terræ. 8

Non est enim homo qui non peccet. *3. Reg. 8*

Qui fodit foueam, incidet in eam. *Prou. 26*

Non est enim homo iustus in terra qui faciat bonum, & non peccet. *Eccle. 7*

Et qui amat periculum, peribit in illo. *Eccle. 3*

Quis miserebitur incantatori à serpente percusso? 12

Qui contrectat picem, contaminatur ab ea. 13

Fili peccasti, ne adiicias iterum, sed & de pristinis deprecare vt dimittantur tibi. Tanquam à conspectu serpentis fuge peccatum: nam si accesseris, mordebit te. Dentes leonini sunt dentes ipsius, interficiētes animas hominum. Quasi romphea bis acuta hominis iniquitas, plagæ illius non est sanitas. 28

In vanitate sua apprehendetur peccator. 23

Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *Matt. 26.*

Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, vt obediatis cōcupiscentiis eius. Peccatum enim vobis non dominabitur. *Rom. 6*

Condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem. 7

Nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Iesu. 8

Nondum enim vsque ad sanguinem restitistis aduersus peccatum repugnantes. *Heb. 12*

Si dixerimus quoniam peccatum nō habemus, *1. Ioan. 1*

ipsi

ipsi nos seducimus,& veritas in nobis nõ est.
3 Omnis qui natus est ex Deo,peccatum nõ facit.

Grauiter punitur.

Num.14 Dominus patiens & multæ misericordiæ, aufe-
rens iniquitatem & scelera, nullumque inno-
xium derelinquens,qui visitas peccata patrum
in tertiam & quartam generationem.
Prou.14 Iustitia eleuat gentem, miseros autem facit po-
pulos peccatum.
Psal. 33 Vultus Domini super facientes mala.
36 Et adhuc pusillum,& non erit peccator.
Ibidem Inimici Domini mox vt honorificati fuerint &
exaltati,sicut fumus deficient.
Sapien.11 Per quæ quis peccat,per hæc & punietur.
Eccl.39 Bona bonis creata sunt ab initio, sic nequissimis
bona & mala.
Esa.1 Væ genti peccatrici,populo graui iniquitate,se-
mini nequam,filijs sceleratis: Dereliquerunt
Dominum,blasphemauerunt sanctum Israel,
abalienati sunt retrorsum. Super quo percu-
tiam vos vltra,addentes preuaricationem? O-
mne caput languidum,& omne cor mœrens:
Terra vestra deserta, ciuitates vestræ succen
sæ igni:Regionem vestram coram vobis alie
ni deuorant.
15 Secundum magnitudinem operis, est visitatio
eorum
42 Quis dedit in direptionem Iacob, & Israel va-
stãtibus? Nõne Dominus ipse est cui peccaui-
mus? Et noluerunt in viis eius ambulare. Et
effudit super eum indignationem furoris sui,
& forte bellum.

Ecce enim in iniquitatibus vestris venditi e- 50
stis.
Quamobrem prohibitæ sunt stellæ pluuiarum, *Ierem.3.*
& serotinus imber non fuit. Frons meretricis
facta est tibi, noluisti erubescere.
Populo autem huic factum est cor incredulum, 5
& exasperans, recesserunt & abierunt, & non
dixerunt in corde suo, Metuamus dominum
Deum nostrum, qui dat nobis pluuiam tem-
poraneam & serotinam in tempore suo, ple-
nitudinem annuæ messis custodiẽtem nobis.
Iniquitates vestræ declinauerunt hæc, & pec-
cata vestra prohibuerunt bonum à vobis.
Non est vua in vitibus, & nõ sunt ficus in ficul- 8
nea, folium defluxit, & dedi eis quæ præter-
gressa sunt. Conuenite & ingrediamur ci-
uitatem munitam, & sileamus ibi, quia Do-
minus Deus noster silere nos fecit, & potum
dedit nobis aquam fellis. Peccauimus enim
Domino.
Expectauimus pacem, & non erat bonum: tem- *Ibidem.*
pus medelæ, & ecce formido.
Propter multitudinem iniquitatis tuæ reuelata 13
sunt verecũdiora tua, pollutæ sunt plãtæ tuæ.

Aeternaliter.

Pluet super peccatores laqueos. *Psal.10*
Impium suæ ipsius iniquitates capiunt, & funi- *Prou.5.*
bus peccatorum suorum irretitur.
Clementia præparat vitam, sectatio malorum 11
mortem.
Si iustus in terra recipit, quanto magis impius *Ibidem.*
& peccator?

Pec-

29 Peccantem virum iniquum inuoluet laqueus.

Sap. 15. Malorum amatores digni ſunt morte.

Eccle. 27 Leo venationi inſidiatur ſemper: ſic peccata operantibus iniquitates.

Eſa. 3. Væ impio in malum, retributio enim manuum eius fiet ei.

63 Et vos qui dereliquiſtis Dominum.

Iere. 3 Dormiemus in confuſione noſtra.

Matt. 25 Diſcedite à me maledicti in ignem æternum.

Miſericorditer remittitur immediatè per Deum.

Pſal. 24 Secundum miſericordiam tuam memento mei tu: Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo.

31 Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates. Beatus vir cui non imputauit Dominus peccatum.

50 Miſerere mei Deus. Et ſecundum multitudinē miſerationum tuarum.

130 Si iniquitates obſeruaueris Domine. Quia apud te propitiatio eſt.

Eſa. 27 Idcirco ſuper hoc dimittetur iniquitas domui Iacob, & iſte omnis fructus vt auferatur peccatum eius.

43 Ego ſum, ego ſum ipſe, qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non recordabor. Reduc me in memoriam, & iudicemur ſimul.

44 Deleui vt nubem iniquitates tuas.

53 Poſuit Dominus in eo iniquitatem omnium noſtrum.

Iere. 33 Ecce ego obducam eis cicatricem & ſanitatem. Et conuertam conuerſionem Iuda.

Depo-

Deponet iniquitates nostras,&proiiciet in pro- *Mich. 7*
fundum maris omnia peccata nostra.

Ipse enim saluum faciet populum suum à pec *Matt. 1*
catis eorum.

Vt autem sciatis, quia Filius hominis habet po- 9
testatem in terra dimittendi peccata.

Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. *Ioan. 1*

In quo habemus redemptionem per sanguinem *Ephe. 1*
eius remissionem peccatorum.

Notum igitur sit vobis viri fratres,quia per hũc *Act. 13*
vobis remissio peccatorum annunciatur, ab
omnibus,quibus non potuistis in lege Moy-
si iustificari.

Et sanguis Iesu Christi filij eius emundat nos *1. Ioan. 1*
ab omni peccato. Si confiteamur peccata no
stra,fidelis est & iustus vt remittat nobis.

Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non 2
pro nostris autem tantùm, sed etiam pro to-
tius mundi.

Et scitis quia ille apparuit,vt peccata tolleret, & 3
peccatum in eo non est.

Mediatè per ministrum.

Et dixi,væ mihi,quia tacui: quia vir pollutus la- *Esa. 6*
biis ego sum.

Et volauit ad me vnus de Seraphim,& in manu *Ibidem*
eius calculus,quem forcipe tulerat de altari,&
tetigit os meum, & dixit, Ecce tetigi hoc la-
bia tua,& auferetur iniquitas tua, & peccatũ
tuum mundabitur.

Accipite Spiritum sanctum: quorũ remiseritis *Ioan. 20*
peccata,remittuntur eis: & quorum retinue-
ritis,retenta sunt.

temporale.

Ierem.18 NVnquid ſicut figulus iſte non potero vobis facere, domus Iſrael? ait Dominus. Ecce ſicut lutum in manu figuli, ſic vos, domus Iſrael, in manu mea. Repente loquar aduerſum gentem, & aduerſus regnum, vt eradicē, & deſtruam, & diſperdam illud.

Ibidem. Si pœnitentiā egerit gens illa à malo ſuo, quod loquutus ſum aduerſus eam, agā & ego pœnitentiam ſuper malo, quod cogitaui vt facerem ei, & ſubitò loquar de gente & regno, vt ædificem & plantem illud. Si fecerit malum in oculis meis, vt non audiat vocem meam, pœnitentiam agam ſuper bono, quod loquutus ſum, vt facerem ei.

26 Noli ſubtrahere verbum ſi fortè, &c.

Gehennale.

Sap.11 Parcis autem omnibus, quoniam tua ſunt, Domine, qui amas animas.

Eccleſ.2 Si pœnitentiam non egerimus, incidemus in manus Dei, & non in manus hominum.

Ezech.18 Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis ſuis quæ operatus eſt, & cuſtodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudiciū & iuſtitiam, vita viuet, & non morietur. Omnium iniquitatum eius quas operatus eſt, nō recordabor. Nunquid voluntatis meæ eſt mors impij, dicit Dominus, & non vt conuertatur à viis ſuis & viuat?

Ibidem. Et quum auerterit ſe impius ab impietate ſua quam operatus eſt, & fecerit iudicium & iu-

stitiam, ipse animam suam viuificabit.
Si autem dixero impio, morte morieris: & egerit pœnitentiam à peccato suo, feceritque iudicium & iustitiam, & pignus restituerit ille impius, rapinamque reddiderit, in mandatis vitæ ambulauerit, nec fecerit quicquam iniustum, vita viuet, & non morietur. Omnia peccata eius quæ peccauit, non imputabuntur ei.
Progenies viperarum, quis demonstrauit vobis fugere à ventura ira? Facite ergo fructum dignum pœnitentiæ. *Matt. 3*

Bonum confert.

Vide humilitatem meam, & laborem. *Psal. 24*
Lauamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis, quiescite agere peruersè, discite benefacere, quærite iudicium, subuenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduam, & venite & arguite me, dicit Dominus. Si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, quasi lana alba erunt. *Esa. 1*
Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum cælorum. *Matt. 3*
Intrate per angustam portam, quia lata porta & spatiosa via quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Quàm angusta porta & arcta via, quæ ducit ad vitam, & pauci inueniunt eam. *7.*
Quoniam impletum est tempus, & appropinquabit regnum Dei: Pœnitemini, & credite Euangelio. *Mar. 1.*
Dico vobis, quòd ita gaudium erit in cœlo su- *Luc. 15.*

per vno peccatore pœnitentiá agente, quàm super nonaginta nouem iustis, qui non indigent pœnitentia.

24 Sic oportebat pati Christum, & resurgere à mortuis tertia die, & prædicari in nomine eius pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes.

2. Cor. 7 Nunc gaudeo, non quia cõtristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam. Quæ enim secundum Deum est tristitia, pœnitentiam in salutem stabilem operatur.

Act. 3 Pœnitemini igitur & conuertimini, vt deleantur peccata vestra.

Pœnitentia promouetur interna illustratione.

Iob 42 Auditu auris audiui te, idcirco ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in fauilla & cinere.

Luc. 5 Non veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam.

Externa tribulatione.

Esa. 26 Sicut quæ concepit dum appropinquauerit ad partum, dolens clamat in doloribus suis, sic facti sumus à facie tua, Domine: concepimus & quasi parturiuimus & peperimus Spiritum salutis.

64 Abscondisti faciem tuam à nobis, & allisisti nos in manu iniquitatis nostræ.

Osee 2 Propter hoc ecce ego sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceria, & semitas suas non inueniet: & sequetur amatores suos, & non apprehendet eos: quæret eos, & non inueniet, & dicet, Vadam, & reuertar ad virum meũ priorem, quia bene erat mihi tunc quàm nunc.

Quum

Quum angustiaretur in me anima mea, Domini recordatus sum. *Iona 2.*

Hinc igitur cœpit ex graui superbia deductus ad agnitionem sui venire, diuina admonitus plaga, per mométa singula doloribus suis augmenta capientibus. *2. Mach. 9*

Aderant autem quidá in ipso tempore, nunciátes illi de Galilæis, quorum sanguinem miscuit Pilatus cũ sacrificiis eorum. Et respondẽs dixit illis, Putatis quòd hi Galilæi præ õnibus Galileis peccatores fuerint, quia talia passi sũt? *Luc. 13*

Impeditur diuinæ bonitatis contemptione.

Dedit eis Deus locum pœnitentiæ, & ille abutitur eo in superbiam. *Iob. 24*

Et misereris omnium, quia omnia potes, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. *Sapien. 11*

Etenim quia non profertur citò contra malos sententia, absque timore vllo filij hominum perpetrant mala. Attamẽ peccator ex eo quòd centies fecit malum, & per patientiam sustentatur, ego cognoui quòd erit bonum timentibus Deum. *Eccle. 8*

Nemini mandauit impiè agere, & nemini dedit spatium peccandi. *Eccle. 15*

Mundanæ voluptatis inhæsione.

Apprehẽderunt mendacium, & noluerũt reuerti. Attendi & auscultaui, nemo quod bonum est loquitur: nullus est qui agat pœnitentiam super peccato suo, dicens, Quid feci? Omnes conuersi sunt ad cursum suum, quasi equus impetu vadens ad prælium. *Ierem. 8*

Apoc.2 Et dedit illi tempus, vt pœnitentiam ageret, & non vult pœnitere.

Pœnitentia perficitur corde.

Psalm.26 Tibi dixit cor meum, Ne auertas faciem tuam à me, & ne declines.

Esa.38 Recogitabo tibi omnes annos meos [ait Ezechiel rex] in amaritudine animæ meæ.

Ierem.3 Et in omnibus his non est reuersa ad me præuaricatrix soror eius Iuda in toto corde suo, sed in mendacio, ait Dominus: Reuertere auersatrix Israel, ait Dominus, & non auertam faciem meã à vobis, & non irascar in perpetuũ.

Mat.26 Et egressus foras fleuit amarè.

Luc.7 Et ecce mulier, quæ erat in ciuitate peccatrix, vt cognouit quod Iesus accubuit in domo Simonis leprosi, attulit alabastrum vnguẽti: & stãs retro secus pedes eius, lachrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, osculabatur pedes eius, & vnguento vngebat.

Ore.

Iudit. 8 Sed quia patiens est Dominus, in hoc ipso pœniteamus, & indulgentiam eius fusis lachrymis postulemus.

Prou.28. Qui abscondit scelera sua, non dirigetur.

Eccl.35. Sacrificium salutare, est attendere & discedere ab omni iniquitate.

Opere, vt sit virtuosa sine mali admixtione.

Iob 11 Si iniquitatem, quæ est in manu tua, abstuleris à te, & non manserit in tabernaculo tuo iniustitia, tunc leuare poteris faciem tuam absque macula, & eris stabilis, & non timebis.

Eccle.17 Pœnitentibus autem dedit viam iustitiæ.

Fili

Fili peccasti, non adiicias iterum; sed & de pristinis deprecare, vt tibi dimittantur. *Eccl.21.*

Quærite bonum, & nõ malum, vt viuatis. Odite malum, & diligite bonum. *Amos 5.*

Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ. *Luc. 3.*

Memor esto itaque vnde excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac. *Apo.2.*

Fructuosa sine procrastinatione.

Septies enim in die cadet iustus, & resurget: Impij autem corruent in malum. *Pro.24.*

Non tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem. *Eccle.5.*

Non est enim ei bene, qui assiduus est in malis, & eleemosynas non danti, quoniam & Altissimus odio habet peccatores, & misertus est pœnitentibus. *12.*

Hæc dicit Dominus: In tempore placito exaudiui te, & in die salutis auxiliatus sum tui. *Esa.49.*

Angustia superueniente requirent pacem, & non erit. *Ezec.7.*

Nouissimè verò veniunt & reliquæ virgines, dicentes: Dñe, Dñe, aperi nobis. At ille respondens ait: Amẽ dico vobis: nescio vos. Vigilate itaque, quia nescitis diem, neque horam. *Mat.25.*

Contendite intrare per angustam portam, quia multi, dico vobis, quærent intrare, & non poterunt. Cùm autem intrauerit paterfamiliâs, & clauserit ostium; incipietis foris stare, & pulsare ad ostium, dicentes: Domine, Domine, aperi nobis. *Luc.13.*

Et dicet vobis: Nescio vos vnde sitis. Discedite à me omnes operarij iniquitatis. *Ibidem.*

PEREGRINI SVNT DILIGENDI.

Leu.19. SI habitauerit aduena inter vos, diligetis eum quasi vosmetipsos.

1.Par.29 Peregrini enim sumus coram te & aduenæ, sicut patres nostri. Dies nostri quasi vmbra supra terram, & nulla est mora.

Psal.38. Aduena ego sum apud te.

Non despiciendi.

Exod.22. Aduenã non contristabitis, neque affligetis. Viduæ & pupillo non nocebitis. Si læseritis eos, vociferabuntur ad me, & ego audiam clamorẽ eorum, & indignabitur furor meus, percutiamque vos gladio, & erunt vxores vestræ viduæ, & filij vestri pupilli. *Vide tit.* Iudicium.

PERFECTIO CHARITATIS.

1.Ioan.2. QVi autem seruat verbum eius, verè in hoc charitas Dei perfecta est.

4. Si diligimus inuicem, Deus in nobis manet, & charitas eius in nobis perfecta est.

Ibidem. In hoc perfecta est charitas Dei nobiscum, vt fiduciam habeamus in die iudicij, quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo.

Virtutis.

Gen.17. Ambula coram me, & esto perfectus.

Deut.18. Perfectus eris, & absque macula cum Domino Deo tuo.

Iosue 24. Timete Dominum, & seruite ei perfecto corde, atque verissimo.

Mat.5. Estote ergo vos perfecti

Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ 19.
habes.

Non quòd iam acceperim, aut iam perfectus *Phil.* 3.
sim. Quicunque ergo perfecti sumus, hoc
sentiamus.

Corripientes omnem hominem, & docentes *Colos.* 1.
in omni sapientia, vt exhibeamus omnem
hominem perfectum in Christo Iesu.

Omnis scriptura diuinitus inspirata, vtilis est *2.Tim.* 3.
ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia: vt perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus.

Patientia autem opus perfectum habeat, vt sitis *Iaco.* 1.
perfecti & integri, in nullo deficientes.

Si quis in verbo nō offendit, hic perfect' est vir. 3.

PERSECVTIO TOLERANDA *patienter propter Deum.*

Fili, cultum Dei aggressurus, fac in iustitia so- *Eccle.* 2.
licitè persistas, & animum tuum pares aduersus tentationem.

Et qui recessit à malo, prædæ patuit. *Esai.* 59.

Cauete autem ab hominibus. Tradēt enim vos *Matt.* 10.
in conciliis, & in synagogis suis, flagellabunt vos, & ad præsides & reges ducemini, in testimonium illis & gentibus.

Si patremfamiliâs Beelzebub vocauerunt, quā- *Ibidem.*
to magis domesticos eius? Ne ergo timueritis eos.

Sed ante hæc omnia iniiciēt vobis manus suas. *Luc.* 21.

Et eritis odio omnibus hominibus propter no- *Ibidem.*
men meum.

1.Ioan.7. Non poteſt mundus,&c. *Vide Mundus.*

15. Si mundus vos odit, *vbi ſuprà.*

Gala.4. Sed quemadmodum tunc is, qui ſecundũ carnem natus fuerat,perſequebatur eum,qui ſecundum ſpiritum: ita & nunc.

2.Tim.3. Et omnes qui piè volunt viuere in Chriſto Ieſu,perſecutionem patientur.

Act.20. Et nunc,ecce ego alligatus ſpiritu,vado in Hieruſalem. Sed nihil horum vereor, nec facio animam meam precioſiorẽ, quàm me,dummodò conſumem curſum meum, & miniſterium verbi,quod accepi à Domino Ieſu.

21. Ego autem non ſolum alligari, ſed & mori in Hieruſalem paratus ſum.

1.Pet.2. Hæc eſt enim gratia, ſi propter Dei conſcientiã ſuſtinet quis triſtitias patiens iniuſtè. Quæ enim eſt gratia, ſi peccantes & colaphizati ſuffertis? Sed ſi benefacientes, patienter ſuſtinetis, hæc eſt gratia apud Deum.

3. Et quis eſt, qui vobis noceat, ſi boni æmulatores fueritis? Sed & ſi quid patiamini propter iuſtitiam, beati. Melius eſt enim,vt benefacientes, ſi voluntas Dei velit,pati, quàm malefacientes.

4. Nemo autem veſtrũ patiatur, vt homicida, aut vt fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor. Si autem vt Chriſtianus, non erubeſcat, glorificet autem Deum in iſto nomine.

Confidenter propter auxilium.

Pſal.17. Deus meus adiutor meus.

22. Nam & ſi ambulauero in medio vmbræ mortis,nõ timebo mala, quoniam tu mecum es.

Salus

Salus autem iustorum à Domino. 36.
Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem iustorum. 124.
Speciosa misericordia Dei in tempore tribulationis. *Eccle.35.*
Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. *Mat.10.*
Cùm autem tradent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. *Ibidem.*
Et cùm duxerint vos tradentes, nolite præcogitare, quid loquamini. *Marc.13.*
Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora, quid oporteat vos dicere. *Luc.12.*
Ponite ergo in cordibus vestris non præmeditari, quemadmodum respondeatis: Ego enim dabo vobis os & sapientiam, cui non poterũt resistere, & contradicere omnes aduersarij vestri. 21.

Gaudenter propter meritum.

Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Beati estis cùm maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduersum vos, mẽtientes propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. *Mat.5.*
Sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos. *Ibidem.*

Luc.6. Beati eritis, cùm vos oderint homines.

Rom.8. Existimo enim, quòd non sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.

1.Cor.4. Persecutionem patimur & sustinemus.

2.Cor.4. Persecutionem patimur, sed non derelinquimur.

Ibidem. Id enim quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis, nō contemplantibus nobis, quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt; quæ autem non videntur, æterna.

Phil.1. Et in nullo terreamini ab aduersariis, quæ illis est causa perditionis, vobis autem salutis. Et hoc à Deo. Quia vobis donatū est pro Christo, nō solùm vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini.

Colos.1. Cuius factus sum ego Paulus minister, qui nūc gaudeo in passionibus pro vobis: & adimpleo ea, quæ desunt passionū Christ, in carne mea, pro corpore eius, quod est ecclesia.

Act.5. Et illi quidē ibant gaudentes à conspectu concilij: quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati.

14. Exhortantesq; vt permanerent in fide, & quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

1.Pet.4. Charissimi, nolite peregrinari in feruore, qui ad tentationem vobis fit, quasi noui aliquid vobis contingat; sed communicantes Christi passio-

passionibus gaudete, vt & in reuelatione eius, gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniã quod est honoris, gloriæ & virtutis Dei; & qui est eius Spiritus super vos requiescet.

Deus autem omnis gratiæ, qui vocauit vos in æternam suam gloriam in Christo Iesu modicum passos, ipse perficiet, confirmabit, consolidabitque. 5.

Hi qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? & vnde venerunt? Et dixit mihi: Hi sunt qui venerũt de tribulatione magna, & lauerũt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine Agni. Apo. 7.

Vindicanda grauiter per Deum, sed non per nos.

Lætabitur iustus, cùm viderit vindictam. Et dicet homo, si vtique est fructus iusto, vtique est Deus iudicans eos in terra. Psal. 57.

Faciens misericordias Dominus: & iudicium omnibus iniuriam patientibus. 102.

Quia iudicabit Dominus populum suum. 134.

Ecce tuli de manu tua calicem soporis: fundũ calicis indignationis meæ. Et ponam illum in manu eorũ, qui te humiliauerunt & dixerunt animæ tuæ, Incuruare, vt transeamus. Esa. 51.

Sanctus Israel Domino primitiæ frugum eius: Omnes qui deuorant eum delinquunt, mala venient super eos, dicit Dominus. Iere. 2.

Propter multitudinẽ iniquitatis tuæ, & dura peccata tua feci hæc tibi. Propterea omnes, qui comedũt te, deuorabũtur; & vniuersi hostes tui in captiuitatẽ ducentur. Obducã enim cicatricẽ tuam, & à vulneribus tuis sanabo te. 30.

Qui

Zach.2. Qui enim tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.

2.Thes.1. Si tamen iustum est apud Deum retribuere retributionem iis, qui vos tribulant, & vobis qui tribulamini, requiem.

1.Pet.4. Itaque & hi, qui patiuntur secundum voluntatem Dei, fideli creatori commendent animas suas in benefactis.

Apo.6. Et cùm aperuisset sigillum quintum, vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei, & propter testimonium quod habebãt. Et clamabant voce magna, dicentes: Vsquequo Domine, sanctus & verus, non iudicas, & non vindicas sanguinem nostrum, de his, qui habitant in terra? Et datæ sunt illis singulæ stolæ albæ, & dictum est illis, vt requiescerent adhuc tempus modicum, donec compleantur conserui eorum, & fratres eorum, qui interficiendi sunt, sicut & illi.

PERSEVERANTIA NECESSARIO *conseruatur in bono agendo.*

Iob.17. ET tenebit iustus viam suam.

Eccl.5. Non te ventiles in omnem ventum, & non eas in omnem viam. Sic enim omnis peccator probatur, in duplici lingua. Esto firmus in via Domini, & in veritate sensus tui & scientia, & prosequatur te verbum pacis & iustitiæ.

Luc.9. Nemo mittens manũ ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei.

14. Quis enim ex vobis volens turrim ædificare: nónne prius sedens computat sumptus, qui

necessa-

necessarij sunt, si habeat ad perficiendum? ne postquam posuerit fundamentum, & non potuerit perficere; omnes qui vident, incipiant illudere ei, dicentes: Quia hic homo cœpit ædificare, & non potuit consummare.

Vide ergo bonitatem & seueritatē Dei. In eos quidem qui ceciderunt, seueritatem: in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate: alioquin & tu excidêris. *Rom.11.*

Miror quòd sic tam citò transferimini ab eo, qui vos vocauit in gratiam Christi, in aliud Euangelium: quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt conuertere Euangelium Christi. *Gala.1.*

Currebatis bene, quis vos impediuit veritati nō obedire? *5.*

Tantum vt qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat. *2.Thes.2.*

In malo tolerando.

Væ his qui perdiderunt sustinentiam, & qui dereliquerunt vias rectas: & diuerterunt in vias prauas. Quid facietis cùm inspicere cœperit Deus? *Eccle.2.*

Qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. *Mat.10.*

Qui autem super petrosa seminatus est, hic est qui verbū Dei audit, & cōtinuò cum gaudio accipit illud: Non habet autem in se radicē, sed est temporalis. Facta autem tribulatione propter verbum, continuò scandalizatur. *13.*

Et hi sunt similiter qui per petrosa seminātur. *Mar.4.*

Qui autem sustinuerit in finem, hic saluus erit. *13.*

Quod

Luc.8. Quod autem in bonam terram cecidit, hi sunt: qui corde bono & optimo audientes verbum recipiunt, & fructum afferunt in patientia.

Heb.6. Cupimus autem vt vnusquisque vestrum idem præstet studium, ad plenam spei certitudinē, vsque ad perfectionem.

12. In disciplina perseuerate.

Apoca.2. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem, vt tentemini: & habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.

A Deo remuneratur.

Mat.24. Qui autem perseuerauerit vsque in finem, *suprà.*

1.Cor.9. Nescitis, quòd ii qui in stadio currunt, omnes quidem currūt, sed vnus accipit brauium? Sic currite, vt comprehendatis.

Omnis enim qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet.

15. Itaque fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles, abundantes in omni opere Domini semper, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.

Phil.1. Confidens in hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet vsque in diem Iesu Christi.

1.Thes.5. Ipse autem Deus sanctificet vos per omnia, vt integer spiritus vester & anima, & corpus sine querela, in aduentu Domini nostri Iesu Christi seruetur. Fidelis est qui vocauit vos, qui etiam faciet.

Heb, 3. Christus verò, tanquam filius, administrauit domum ipsius, cuius domus nos sumus, si fi-

duciam

duciam, & gloriam ſpei vſque ad finem firmam retineamus.

Participes enim Chriſti effecti ſumus, ſi tamen initium ſubſtantiæ eius vſque ad finem firmum retineamus. *Ibidem.*

Videte voſmetipſos, ne perdatis quæ operati eſtis, ſed vt mercedem plenam accipiatis. *2. Ioan.*

PIGNVS SPIRITVALE.

QVi autem confirmat nos vobiſcum in Chriſto, & qui vnxit nos, & qui ſignauit nos, & dedit pignus ſpiritus in cordibus noſtris. *2. Cor. 1.*

In quo & credentes ſignati eſtis, ſpiritu promiſſionis ſancto, qui eſt pignus hereditatis noſtræ, in redemptionem acquiſitionis. *Ephe. 1.*

Temporale modeſtè ſumendum.

Non accipies loco pignoris inferiorem, & ſuperiorem molam: quia animam ſuam appoſuit tibi. *Deu. 24.*

Cùm repetes à proximo tuo rem aliquã, quam dedit tibi, non ingredieris domum eius, vt pignus auferas, ſed ſtabis foris, & ille tibi proferet, quod habuerit. *Ibidem.*

Nec auferas pignoris loco viduæ veſtimẽtum. *Ibidem.*

Honeſtè reddendum

Si dignus à proximo tuo acceperis veſtimentum, ante ſolis occaſum reddes ei: hoc enim eſt veſtimẽtum eius vnicum, quo operit carnem ſuam, nec habet aliud in quo dormiat. Si clamauerit ad me, exaudiam eum, quia miſericors ſum. *Exo. 22.*

Deut.30. MAndatum hoc,quod ego præcipio tibi hodie,non ſupra te eſt. Sed iuxta te eſt ſermo valde in ore tuo,in corde tuo, vt facias illum.

Pſal.18. Iudicia Domini vera; deſiderabilia ſuper aurū. Etenim ſeruus tuus cuſtodit ea.

118. In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum, ſicut in omnibus diuitiis.

Ibidem. Viam mandatorum tuorum cucurri.

Ibidem. Deduc me in ſemita mandatorum tuorum.

Eccle.23. Et agnoſcēt qui relicti ſunt, quoniam nihil melius eſt, quàm timor Dei; & nihil dulcius, quàm reſpicere in mandatis Domini.

33. Sapiens non odit mandata & iuſtitias, & non illidetur quaſi in procella nauis. Homo ſenſatus credit legi Dei,& lex ei fidelis.

Matt.11. Tollite iugum meum ſuper vos. Iugum enim meum ſuaue eſt,& onus meum leue.

1.Ioan.5. Hæc eſt enim charitas Dei, vt mandata eius cuſtodiamus,& mandata eius grauia non ſunt. *Vtilia,quia per ipſa homo bene ordinatur in corde.*

Num.15. Loquere filiis Iſrael, vt faciant ſibi fimbrias per angulos quatuor palliorum, ponentes in eis vittas hyacinthinas. Quas cùm viderint, recordentur omnium mandatorum Domini, nec ſequantur cogitationes ſuas, & oculos per res varias fornicantes, ſed magis memores præceptorum Domini faciant ea, ſintque ſancti Deo ſuo.

Deut.6. Eruntque verba hæc quę ego præcipio tibi hodie in corde tuo, & narrabis ea filiis tuis, & medita-

meditaberis ſedens in domo tua , & ambulans in itinere, dormiens atq; conſurgens, & ligabis ea quaſi ſignum in manu tua, eruntq́; & mouebuntur ante oculos tuos, ſcribesq́ue ea in limine, & oſtiis domus tuæ.

Ponite hæc verba mea in cordibus veſtris, & in animis veſtris, & ſuſpendite ea pro ſigno in manibus. *11*

Beati qui ſcrutantur teſtimonia eius. *Pſal. 118.*

In corde meo abſcondi eloquia tua. In iuſtificationibus tuis meditabor. *Ibidem*

Da mihi intellectum. *Ibidem*

Niſi quòd lex tua meditatio mea eſt. In æternum non obliuiſcar iuſtificationum tuarum. *Ibidem*

Quomodo dilexi legem tuam Domine. *Ibidem*

Mens iuſti meditabitur obedientiam. *Prou. 15.*

Cogitatum tuum habe in præceptis Dei. *Eccle. 6.*

Ore.

Et erit quaſi ſignum in manu tua, & quaſi monumentum ante oculos tuos, & vt lex Domini ſemper ſit in ore tuo. *Exod. 13.*

Docete filios veſtros vt illa meditentur. *Deut. 11.*

Et loquebar de teſtimoniis tuis. *Pſal. 118.*

Et omnis enarratio tua in præceptis Altiſſimi. *Eccl. 9.*

Opere.

Cuſtodite ergo, & facite ea, quæ præcepit vobis Dominus Deus. Non declinabitis neque ad dexteram, neque ad ſiniſtram: ſed per viam, quam præcepit vobis Dominus Deus veſter ambulabitis, vt viuatis & bene ſit vobis, & protelentur dies veſtri in terra, quam poſſidebitis. *Deut. 5.*

12 Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino, nec addas quicquam, nec minuas.

Psal.118. Tu mandasti mandata tua custodiri nimis.

Ibidem Et leuaui manus meas ad mandata tua.

Paratus sum, & non sum turbatus, vt custodiam mandata tua.

Ibidem Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas.

Eccle.32. Qui credit Deo, attendit mandatis.

Plene remuneratur:

Nam consequitur Dei familiaritatem.

Exod. 19. Si ergo audieritis vocē meam, & custodieritis pactum meum, eritis mihi in peculium de cunctis populis, mea est enim omnis terra.

Leu.26. Ponam tabernaculum meum in medio vestri, & non abiiciet vos anima mea.

Deut. 30. Elige ergo vitam, vt & tu viuas, & semen tuum, & diligas Dominum Deum tuum.

Prou.6. Quia mandatum lucerna est, & lex lux.

19 Qui custodit mandatum, custodit animam suam; qui autem negligit viam suam, mortificabitur.

Eccle.12. Deum time & mandata eius obserua.

Sap.6. Custoditio autem legum consummatio incorruptionis est.

Eccle.2. Quis enim permansit in mandatis eius & derelictus est?

Esa.66. Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum, & contritum spiritu, & trementem sermones meos?

Iere.7. Audite vocem meam, & ero vobis Deus, & vos eritis mihi populus, & ambulate in omni via quam

quam mandaui vobis vt bene sit vobis.

Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. *Ioan. 14.*

Corporis sanitatem.

Consydera quòd hodie proposuerim in conspectu tuo vitam & bonum, & econtrariò mortem & malum, vt diligas Dominum Deum tuum, & ambules in viis eius, & custodias mandata illius, & cæremonias, atque iudicia: & viuas atque multiplicet te, benedicatque tibi in terra. *Deut. 30.*

Fili mi ne obliuiscaris legis meæ, & præcepta mea cor tuum custodiat. Longitudinem enim dierum & annos vitæ, & pacem apponent tibi. *Prou. 3.*

Qui custodit præceptum, non experietur quicquam mali. *Eccle. 8.*

Eieci ergo eos de terra Aegypti, & eduxi eos in desertum, & dedi eis præcepta mea, & iudicia mea ostendi eis, quæ faciens homo viuet in eis. *Ezec. 20.*

Prolis fœcunditatem.

Respiciam vos & crescere faciam: multiplicabimini, & firmabo pactum meũ vobiscum. *Leui. 26.*

Si postquam audieris hæc iudicia, custodieris ea & feceris, custodiet & dominus Deus tuus pactum tibi, & diliget te atque multiplicabit, benedicetq; fructui ventris tui, & fructui terræ tuæ, frumento tuo atque vindemiæ, oleo, & armẽtis, & gregibus ouium tuarum. *Deut. 7.*

O si ad præcepta animum aduertisses, fuisset *Esa. 48.*

vt arena ſemen tuum & ſtirps vteri tui, vt lapilli eius.

Subſtantiæ temporalis vbertatem.

Leui.25. Facite præcepta mea, & iudicia cuſtodite & implete ea, vt habitare poſſitis in terra, abſque vllo pauore, & gignat vobis humus fructus ſuos quibus veſcamini, vſque ad ſaturitatem, nullius impetum formidantes.

26 Si in præceptis meis ambulaueritis, & mandata mea cuſtodieritis, & feceritis ea, dabo vobis pluuias temporibus ſuis, & terra gignet germen ſuum, & pomis arbores replebuntur, apprehendet meſſium tritura vindemiam, & vindemia occupabit ſementem, & comedetis panem veſtrum in ſaturitate, & abſque pauore habitabitis in terra veſtra.

Ibidem. Comedetis vetuſtiſſima veterum, & vetera, nouis ſuperuenientibus, proiicietis.

Deut. 28. Si autem audieris vocem Domini Dei tui, vt facias atque cuſtodias omnia mandata eius, faciet te Dominus Deus tuus excelſiorem cunctis gentibus, quæ verſantur in terra.

Eccle. 29. Pone theſaurum tuum in præceptis Altiſſimi, & proderit tibi magis, quàm aurum.

Eſa. 1. Si volueritis & audieritis me, bona terræ comedetis.

Pacis firmitatem.

Leu. 26. Dabo pacem in finibus veſtris: dormietis & non erit qui exterreat. Auferam malas beſtias, & gladius non tranſibit terminos veſtros. Perſequemini inimicos veſtros, & corruent

ruent coram vobis. Perſequentur quinque de veſtris centum alienos.
Cuſtodi præcepta eius atque mandata quæ ego præcipio tibi, vt bene ſit tibi, & filiis tuis poſt te. *Deut. 4.*
Qui autem timet præceptũ, in pace verſabitur. *Prou. 13.*
Pax multa diligentibus legem tuam. *Pſal.118.*
Vtinam attendiſſes ad mandata mea, redundaret inſtar fluminis pax tua. *Eſa.48.*

Honoris celebritatem.

Tunc non cõfundar, cùm perſpexero in omnibus mandatis tuis. *Pſal.118.*
In quo corrigit adoleſcentior viam ſuam. *Ibidem*
Beatus vir qui timet Dominũ, in mandatis eius volet nimis. Gloria & diuitiæ in domo eius. *111*
Semen hominum honorabitur hoc quòd timet Deum. *Eccle.10.*

Gloriæ perpetuitatem.

Portio mea Domine in terra viuentium. *Pſal.118.*
Præcurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum, dicens: Magiſter bone, quid faciam vt vitam æternam percipiam? Ieſus dixit: Præcepta noſti, ne adulteres, ne occidas, ne fureris, ne falſum teſtimonium dixeris, ne fraudem feceris: honora patrem tuum, & matrem. At ille reſpondens, ait illi: Magiſter, hęc omnia ſeruaui à iuuentute mea. Ieſus autem intuitus eum, dilexit eum. *Marc.10.*
Et ſcio quia mandatum eius vita æterna eſt. *Ioan.12.*

Præcepta diuina nobilia, ideo tranſgreſſores rigidè puniuntur.

Quòd ſi non audieritis me, nec feceritis omnia *Leu. 26.*

mandata mea, ſed ſpreueritis leges meas, & iudicia mea contempſeritis, ego quoque hæc faciam vobis: Viſitabo vos velociter in egeſtate, & ardore, qui conficiat oculos veſtros, atque conſumat animas veſtras. Fruſtra ſeretis ſementem quæ ab hoſtibus deuorabitur.

Ibidem Ponam faciem meam contra vos, & corruetis coram hoſtibus veſtris, & ſubiiciemini his, qui oderunt vos. Sin autē nec ſic obedieritis mihi, addam correptiones veſtras ſeptuplum, propter peccata veſtra, & conteram ſuperbiam duritiæ veſtræ. Daboque vobis cœlum deſuper quaſi ferrum, & terram æneam. Conſumetur incaſſum labor veſter, non proferet terra germen, nec arbores poma præbebunt.

Ibidem Emittam in vos beſtias agri, quæ conſumant vos, & pecora veſtra, & ad paucitatem cuncta redigant, deſertæque fiant viæ veſtræ. Inducam ſuper vos gladium vltorem fœderis mei. Cumque confugeritis in vrbes, mittam peſtilentiam in medio veſtri, & trademini in manibus hoſtium, poſtquam confregero baculum panis veſtri: ita vt decem mulieres in vno clibano coquant panes, & reddant eos ad pondus, & comedetis & non ſaturabimini, ita vt comedatis carnes filiorum veſtrorum & filiarum veſtrarum.

Deut. 28. Quòd ſi audire nolueris vocem Domini Dei tui, vt cuſtodias atq; facias omnia mandata eius, venient ſuper te omnes maledictiones

iſtæ

istæ & apprehendent te. Maledictus eris in ciuitate, maledictus in agro, maledictũ horreum tuum, & maledictæ reliquiæ tuæ. Maledictus fructus ventris tui, & fructus terræ tuæ, armenta boum tuorũ; & greges ouium tuarum. Maledictus eris ingrediens, & maledictus egrediens.

Quòd si nolueritis, & me ad iracundiam prouocaueritis, gladius deuorabit vos. *Esa.1.*

Abiecerunt enim legem Domini exercituum, 5
& eloquium sancti Israël blasphemauerunt. Ideo iratus est furor Domini in populum suum, & extendit manum suam super eum, & percussit eum: & conturbati sunt montes.

Aeternaliter.

Maledicti, qui declinant à mandatis tuis. *Psal.118.*

Spreuisti omnes discedentes à iustitiis tuis. *Ibidem*

Qui declinat aures suas, quò minus legem audiat, eius precatio execrabilis est. *Prou.28.*

Maledictus vir qui non audierit verba pacti huius, quod præcepi patribus vestris, in die qua eduxi eos de terra Aegypti. *Iere.11.*

Super tribus sceleribus Iuda & super quarto non conuertam eũ: eo quòd abiecerit legem Domini, & mandata eius non custodierit. *Amos 2.*

Videte ne recusetis loquẽtem. Si enim illi non effugerunt recusantes eum qui super terram loquebatur, multò magis nos qui de cœlis nobis loquentem auertimus. *Hebr. 12.*

Præcepta humana condigna reuerenter sunt obseruanda.

Per me reges regnant & legum cõditores iusta decer- *Prou.8.*

decernunt. Per me principes imperant, & potentes decernunt iustitiam.

Iere. 35. Domui autem Rechabitarum dixit Ieremias: Pro eo, quòd obedistis præcepto Ionadab patris vestri, non deficiet vir de stirpe Ionadab stans in conspectu meo cunctis diebus.

2. *Thes.* 2. Itaque fratres state & tenete traditiones quas didicistis siue per sermonem, siue per epistolam nostram.

Act. 15. Perambulabat autem Syriam & Ciliciam cōfirmans ecclesias: præcipiens custodire præcepta apostolorum & seniorum.

16 Cùm autem pertransirent ciuitates, tradebant eis custodire dogmata, quæ erant decreta ab apostolis & senioribus qui erant Hierosolymis.

Indigna magnanimiter contemnenda.

Esa. 29. Eo quòd appropinquat populus iste ore suo, & labiis suis glorificat me, cor autem eius longe est à me, & timuerunt me mandatis hominum & doctrinis: ideo ecce ego addam admirationem populo huic, peribit sapientia à sapientibus.

Matt. 15. Ipse autem respondens ait: Quare vos transgredimini mandata Dei propter traditionem vestram?

Ibidem. Hypocritæ bene prophetauit de vobis Esaias, suprà Esa. 29.

Tit. 1. Quam ob causam increpa eos durè: vt sani sint in fide, non intendentes Iudaicis fabulis, & mandatis hominum auersantium se à veritate.

PRAEDESTINATIO DIVINA IMPERSCRVTABILIS.

ALtiora te ne quæsieris,& fortiora te ne scrutatus fueris: sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper,& in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. Multos enim supplantauit suspicio illorum, & in vanitate detinuit sensus illorum. *Eccle.3.*

Nónne frater erat Esau Iacob, dicit Dominus, & dilexi Iacob? Esau autem odio habui. *Mal.1*

Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. *Mat.20*

O altitudo diuitiarum sapientiæ & sciẽtiæ Dei, quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius! *Rom.11*

Irreprehensibilis.

Non dicas, ille me in errorem impulit: nõ enim sunt ei necessarij homines impij. *Eccl. 15.*

Ex ipsis benedixit & exaltauit,& ex his sanctificauit & ad se applicauit, & ex ipsis maledixit & humiliauit,& conuertit illos à separatione ipsorum. Quasi lutum figuli in manu ipsius, plasmare illud & disponere. Omnes viæ eius secundum dispositionem eius: sic homo in manu illius qui se fecit. 33

Væ qui contradicit factori suo, testa de samiis terræ. Nunquid dicit lutum figulo suo, quid facis, & opus tuum absque manibus est? *Esa.45*

Nunquid sicut figulus iste non potero vobis facere, domus Israel? ait Dominus: ecce sicut lutũ in manu figuli, sic vos estis in manu mea. *Ierem.18*

Nam quos præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imaginis Filij sui. *Rom.8*

Ibidem Quos autem prædeſtinauit, hos & vocauit; & quos vocauit, hos & iuſtificauit. Quos autem iuſtificauit, illos & magnificauit.

9 Quid ergo dicemus? Nunquid iniquitas eſt apud Deum? Abſit. Moſi enim dicit: Miſerebor cui miſertus ſum, & miſericordiam præſtabo cui miſerebor. Igitur non volentis, neque currentis, ſed miſerentis Dei.

Ibidem Dicis itaque mihi, Quid adhuc quæritur, voluntati eius quis reſiſtit? O homo, tu quis es qui reſpondeas Deo? Nunquid dicit figmentum ei qui ſe finxit, Quid me feciſti ſic? An non habet poteſtatem figulus luti ex eadem maſſa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam? Quòd ſi Deus volens oſtendere iram & notam facere potentiam ſuam, ſuſtinuit in multa patientia vaſa iræ apta in interitum, vt oſtenderet diuitias gloriæ ſuæ, in vaſa miſericordiæ, quæ præparauit in gloriam.

Ephe. 1. Qui prædeſtinauit nos in adoptionem filiorum per Ieſum Chriſtum, in ipſum, ſecundum propoſitum voluntatis ſuæ in laudem gloriæ gratiæ ſuæ.

2. Ti. 2. In magna autē domo nō ſolum ſunt vaſa aurea & argentea, ſed & lignea & fictilia; & quædam quidem in honorem, quędam autem in cōtumeliam. Si quis ergo emundauerit, &c.

Act. 13. Audientes autem Gentes gauiſæ ſunt, & glorificabant verbum Domini, & crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam.

PRAELATI BONI DEO OBEDIVNT.

COnfortare igitur & esto robustus [ait Dominus Iosue] valde, vt custodias atque facias omnem legem quam præcepit tibi Moses seruus meus. Ne declines ab ea ad dextram vel ad sinistram, vt intelligas cuncta quę agis. Non recedat volumen legis huius ab ore tuo, sed meditaberis in eo diebus ac noctibus, vt custodias & facias omnia quæ scripta sunt in eo. Tunc diriges viam tuam, & intelliges eam. *Iosue 1*

Tunc enim proficere poteris [dixit Dauid Salomoni] si custodieris mandata & iudicia. *1. Para. 22*

Deus potentes non abiicit, quum & ipse sit potens: sed non saluat impios, & iudicium pauperibus tribuit. *Iob 36*

Et nunc reges intelligite. Seruite Domino in timore. Apprehendite disciplinam. *Psal. 2*

Per me reges regnant. *suprà*, Præcepta. *Prou. 8*

Cor regis in manu Domini velut riuus aquarũ: quocunque volet, inclinat illud. *21*

In manu Dei potestas terræ, & execrabilis omnis iniquitas gentium, & vtilem rectorem suscitabit in tempus super illam. In manu Dei potestas hominis, & super faciem scribæ imponet honorem suum. *Eccle. 10*

In vnamquanque gentem posuit rectorem. *17*

Ego feci terram, & homines, & iumenta quæ sunt super faciẽ terræ, in fortitudine mea magna, & in brachio meo extento, & dedi eam ei qui placuit in oculis meis. *Iere. 27*

Seipsos

Seipsos decenter dirigunt in victu.

Hest.1. Vinum quoque vt magnificentia regia dignum erat abundans & pręcipuum ponebatur. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum.

Prou. 31. Noli regibus dare vinũ, quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas, ne fortè bibant & obliuiſcantur iudiciorum [Dei] & mutent cauſam filiorum pauperis.

Eccle. 10. Beata terra cuius rex nobilis eſt, & cuius principes veſcuntur in tempore ſuo ad reficiendum, & non ad luxuriam.

Osea 7. Cœperunt principes furere à vino.

In verbo.

Prou.16. Diuinatio in labiis regis, in iudicio non errabit os eius.

17 Nec principem decet labium mentiens.

29 Princeps qui animum aduertit ad res vanas & mendaces, huius miniſtri omnes impij ſunt.

Eccle.9. In manu artificum opera laudabuntur: & princeps populi in ſapiẽtia ſermonis ſui, in ſenſu verò ſeniorum verbum.

Geſtu.

Sapien.6. Melior eſt ſapientia quàm vires.

Ibidem Si ergo delectamini ſedibus & ſceptris, ô reges populi, diligite ſapientiam, vt in perpetuum regnetis.

Ibidem Multitudo ſapientium ſanitas eſt orbis terrarum: & rex ſapiens populi ſtabilimentum eſt.

Tit.3. Diſcant autem & veſtri bonis operibus præeſſe ad vſus neceſſarios, vt non ſint infructuoſi.

Subditos prudenter regunt per exemplarem vitam.

Num.27. Prouideat Dominus, ait Moſes, Deus ſpiritum

omnis

omnis carnis, hominem, qui sit super multitudinem hanc,& possit exire & intrare ante eos,& educere eos vel introducere, ne sit populus Domini sicut oues absque pastore.

Date ex vobis viros sapientes & gnaros, quorum conuersatio sit probata in tribubus vestris, vt ponam eos vobis principes. *Deut.1.*

Igitur timete Dominum,& seruite ei in veritate,& ex toto corde vestro. Quòd si perseueraueritis in malitia, & vos & rex vester pariter peribitis. *1. Reg.12.*

Non vocabitur vltrà is, qui insipiens est, princeps, neque fraudulentus appellabitur, maior. *Esa.32.*

Princeps verò ea quæ sunt digna principe cogitabit,& ipse super duces stabit. *Ibidem.*

In omnibus teipsum præbe exemplum bonorũ operum. *Tit.2.*

Debitam clementiam.

Cùm plurimis gentibus imperarem, & vniuersum orbem meæ ditioni subiugassem, volui nequaquam abuti potentię magnitudine, sed clementia & lenitate gubernare subiectos, vt absque vllo terrore, vitam silentio transigentes optata cunctis mortalibus pace fruerētur. *Hest.13.*

In hilaritate vultus regis vita & clementia eius quasi imber serotinus. *Prou.16*

Sicut fremitus leonis, ita & regis ira: & sicut ros super herbam, ita & hilaritas eius. 19

Misericordia & veritas custodiunt regem, & roboratur clementia thronus eius. 20

Rectorem te posuerunt, noli extolli, esto in illis quasi vnus ex ipsis. Curam illorũ habe,& sic consi-

considera, & omni cura tua explicita recumbe, vt læteris propter illos, & ornamentum gratiæ accipias, coronam & dignationem consequaris corrogationis.

Matt.20 Scitis quia principes gentium dominantur illis: & qui maiores ſunt, poteſtatem exercent inter eos.

23 Qui maior eſt veſtrum, erit miniſter veſter.

Exactam iuſtitiam.

Exod.22 Maleficos non patieris viuere.

Prou.16 Abominabiles regi qui agunt impiè; quoniam iuſtitia firmatur ſolium. Voluntas regum labia iuſta, qui recta loquitur dirigetur. Indignatio regis nuncij mortis.

20 Rex qui ſedet in ſolio iudicij, diſſipat omne malum intuitu ſuo.

Ibidem Diſſipat impios rex ſapiens, & incuruat ſuper eos fornicem.

25 Aufer rubiginem de argento, & egredietur vas puriſſimum. Aufer impietatem de vultu regis, & firmabitur iuſtitia thronus eius.

29 Rex iuſtus eriget terram, vir auarus deſtruet eam.

Ibidem. Rex qui iudicat in æquitate pauperes, thronus eius in æternum firmabitur.

Sapien.1 Diligite iuſtitiam, qui iudicatis terram.

Eccle.10 Secundum iudicem populi, ſic & miniſtri eius: & qualis rector eſt ciuitatis, tales & inhabitantes eam.

Eſa.32 Ecce in iuſtitia regnabit rex, & principes in iudicio præerunt.

Ierem.22 Facite iudiciũ & iuſtitiam, & liberate vi oppreſſum

sum de manu calūniatoris:& aduenā,pupillū & viduā nolite cōtristare, neque opprimatis iniquè:& sanguinem innocētē ne effundatis.

Pater tuus nunquid non comedit & bibit, & fecit iudicium & iustitiam, tunc quum bene ei erat. Iudicauit causam pauperis & egeni, in bonum suum. Nunquid non ideo quia cognouit me, dicit Dominus? *Ibidem*

Sufficiat vobis principes Israel: iniquitatem & rapinas intermittite, & iudicium & iustitiam facite. *Ezech.45*

Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. *Rom.13*

Subiecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter Deum, siue regi siue ducibus. *1.Pet.2*

Præmium lætanter acquirunt.

In multitudine populi dignitas regis, & in paucitate plebis ignominia principis. *Prou. 14*

Gloria regum inuestigare sermonem. *25*

Iudex sapiens iudicabit populum, & principatus sensati stabilis erit. *Eccle. 10*

In medio fratrum rector illorum in honore; & qui timent Dominum, erunt in oculis illius. *Ibidem.*

Quis, putas, est seruus fidelis & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam? *Matt.24*

Prælati mali ambitiosè se ingerunt.

Qui regnare facit hominem hypocritam propter peccata populi. *Iob. 34*

Non decent stultum diuitiæ, nec seruum dominari principibus. *Prou.19*

Vidi sub sole in loco iudicij impietatem, & in loco iustitiæ iniquitatem. *Eccle. 3*

Noli

Eccles.7 Noli quærere ab homine ducatum, neque à rege cathedram honoris.

20 Et qui poteſtatem ſibi ſumit iniuſtè, odietur.

Eſa.3 Et dabo pueros principes eorum, & effœminati dominabuntur eis. Et corruet populus, vir ad virum, & vnuſquiſque ad proximum ſuum.

Oſee 8 Ipſi regnauerunt, & non ex me: principes extiterunt, & non cognoui.

13 Dabo tibi regem in furore meo, & auferam in indignatione mea.

Deum ceruicosè contemnunt.

Iob 36 Reuelabit quoque aurem eorum, vt corripiat, & loquetur vt auertantur ab iniquitate

Eccle. 11 Multi tyranni ſederunt in throno, & inſuſpicabilis portabit diadema.

Eſa.28 Percuſſimus fœdus cum morte, & cum inferis fecimus pactum, vt cùm flagellum inundans tranſierit, non perueniat ad nos.

32 Stultus enim fatua loquetur, vt perficiat ſimulationem.

Ierem.5 Ego autem dixi, forſitan pauperes ſunt, & ſtulti ignorantes viam.

Mich.3 Audite hæc principes, qui abominamini iudicium, & omnia recta peruertitis. Qui ædificatis Sion in ſanguinibus, principes eius in muneribus iudicabunt.

7 Ad malum manuum ſuarum ſunt intenti, princeps poſtulat, & iudex in reddendo eſt.

Seipſos fatuosè extollunt.

Eccle. 4 Puer egenus & ſapiens præſtat regi ſeni & ſtulto, qui admonitionem nõ admittit amplius.

8 Interdum dominatur homo homini in malum ſuum.

ſuum. Vidi impios ſepultos, qui etiam quum adhuc viuerent, in loco ſancto erant.
Væ tibi terra cuius rex puer eſt, & cuius principes mane comedunt. 10
Dominatores eius iniquè agunt, ait Dominus. *Eſa. 52*
Quomodo dicitis, Sapientes nos ſumus. Verè mendacium operatus eſt ſtylus mendax ſcribarum. Confuſi ſunt ſapientes: Verbum enim Domini proiecerunt. *Ierem. 8*
Audiuimus ſuperbiam Moab. Superbus eſt valde. Sublimitatem eius & arrogantiam & ſuperbiam, & altitudinem cordis eius ego ſcio, ait Dominus, iactantiam eius, & quòd non ſit iuxta eam virtus eius. 48

Subditos calumnioſè opprimunt.

In fortitudine brachij tui poſſidebas terram. *Iob 22.*
Alij terminos tranſtulerunt, diripuerunt greges, & pauerunt eos. Aſinum pupillorum abegerunt, & abſtulerũt pro pignore bouem viduæ. Subuerterunt pauperum viam, & oppreſſerũt pariter manſuetos terræ. Alij quaſi onagri in deſerto egrediuntur ad opus ſuum, vigilanteſque ad prædam, præparant panem liberis. 24
Agrum non ſuum demetunt. Nudos dimittunt homines indumenta tollentes, quibus nõ eſt operimentum in frigore, quos imbres montium irrigant, & non habentes velamen amplexantur lapides. Vim fecerunt deprædantes pupillos, & vulgum pauperem ſpoliauerunt. *Ibidem*
Leo rugiens & vrſus eſuriens, princeps impius ſuper populum pauperem. Dux indigens prudentia, multos opprimet per calumniam: qui *Prou. 28.*

P autem

autem odit auaritiam, diu imperabit.

Ibidem Cùm euehuntur impij, delitescunt homines; cũ verò pereunt impij, augescunt iusti.

Eccle.4. Verti me ad alia, & vidi calumnias quæ sub sole geruntur, & lachrymas innocentium, & neminem consolatorem, nec posse resistere eorum violentiæ, cũctorum auxilio destitutos.

Ibidem. 5 Si videris calumnias egenorum, & violenta iudicia, & subuerti iustitiam in prouincia, non mireris super hoc negotio, quia excelso excelsior est alius, & super hos quoque eminentiores sunt alij, & insuper vniuersæ terræ rex imperat seruienti.

Esa. 1 Principes eius & infideles socij furum: Omnes diligunt munera, sequuntur retributiones.

3 Populum meum exactores sui spoliauerunt, & mulieres dominatæ sunt eis.

Ibidem. Vos enim depasti estis vineam meam, & rapina pauperis in domo vestra. Quare atteritis populum meum, & facies pauperum commolitis, dicit Dominus exercituum?

10 Væ qui condunt leges iniquas.

Ierem. 5 Causam viduæ non iudicauerunt, causam pupilli non direxerunt, & iudicium pauperum non iudicauerunt.

Ezec. 19 Qui incedebat inter leones, & factus est leo: & didicit prædam capere, & homines deuorare, didicit viduas facere.

22 Principes eius in medio illius quasi lupi rapientes prædam, ad effundendum sanguinem, & ad perdendas animas, & auarè sectanda lucra.

Soph. 3 Principes eius in medio eius quasi leones rugientes.

Malum

Malum ignominiose inducunt super seipsos.

Effundit despectionē super principes, & omnes *Iob 12*
qui oppressi fuerant reuelans. Qui immutat
cor principum populi terræ, & decipit eos, vt
frustra incedant per inuium.

De ciuitatibus fecerunt viros gemere, & anima 24
vulneratorum clamauit, & Deus inultum ab-
ire non patitur.

Contra illos stabit spiritus virtutis, & tanquam *Sapien. 5*
turbo venti diuidet eos.

Audite ergo reges & intelligite, discite iudices 6
finium terræ: Præbete aures vos qui contine-
tis multitudines, & placetis vobis in turbis na
tionum, quoniam data est à Domino pote-
stas vobis, & virtus ab Altissimo, qui interro-
gabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur:
quoniam quum essetis ministri regni illius,
non rectè iudicastis, nec custodistis legem iu
stitiæ, neque secundum voluntatem Dei am-
bulastis. Horrendè & citò apparebit vobis,
quoniam iudicium durissimū in his qui præ
sunt fiet. Exiguo enim conceditur misericor-
dia, potentes autē potenter tormēta patiētur.

Detracta est ad inferos superbia tua, concidet ca *Esa. 14*
dauer tuum. Subter te sternetur tinea, & ope-
rimentum tuum erunt vermes.

Dominus exercituum cogitauit hoc, vt detrahe- 23
ret superbiam omnis gloriæ, & ad ignominiā
duceret vniuersos inclytos terræ.

Qui dat secretorum scrutatores quasi non sint, 40
iudices terræ velut inanes fecit.

Et inebriabo principes eius, & sapientes eius, *Ierem. 51*

duces eius,& magiſtratus eius, & fortes eius. Et dormient ſomnum ſempiternum, & non expergiſcentur.

Ezec.32 Dederunt enim terrorem ſuum in terra viuentium, &portauerunt ignominiam ſuam cum his qui deſcendunt in lacum.

Amos 4 Audite verbum hoc vaccæ.

Mich.3 Audite principes, Nunquid veſtrum eſt ſcire iudicium, qui odio habetis bonum, & diligitis malum?

Super ſubiectos.

Prou.28 Propter peccata terræ multi principes eius, & propter hominis ſapientiam & horum ſcientiam, quæ dicuntur, vita dulcis longior.

Ibidem Regnantibus impiis ruinæ hominum.

Eccle. 10. Regnum à gente in gentem transfertur propter iniuſtitias, & iniurias, & diuerſos dolos.

PROMISSIO DIVINA FIRMA.

Num.23 NOn eſt Deus quaſi homo, vt mentiatur.

Pſal. 88 Et quæ procedunt de labiis meis, non faciã irrita.

144 Fidelis Deus in omnibus verbis ſuis.

Rom.4 In repromiſſione Dei non hæſitauit diffidentia: ſed & confortatus eſt fide, dãs gloriam Deo.

Tit.1 Quam[ſcilicet vitam]promiſit, qui non mentitur Deus.

Humana infirma.

Prou.25 Nubes & ventus & pluuiæ non ſequentes, vir glorioſus, & promiſſa non complens.

Eccleſ.11 Eſt qui locupletatur parcè agendo, & hæc eſt pars mercedis illius in eo quòd dicit, Inueni requiem

requiem, bonisque meis nunc fruar assiduè: inscius, quòd tempus eum maneat, moritur aliis ea relicturus.

PROPHETAE BONI A DEO MITTVNTVR.

Sic Hieremias missus.

PRiusquam te formarem in vtero, noui te; & antequam exires de vulua, sanctificaui te, & prophetam in gentibus dedi te. Noli dicere, quia puer ego sum: quoniam ad omnia quæ mittam te, ibis; & vniuersa quæcunque mandauero tibi, loquêris. Ne timeas à facie eorum, quia tecum sum, & eruam te, dicit Dominus. *Iere. 1.*

Et factum est verbum Domini ad Hieremiam: *33.*
Clama ad me, & exaudiam te, & annuntiabo tibi grandia & firma, quæ nescis.

Quia non faciet Dominus Deus verbum, nisi reuelauerit secretũ suum ad seruos suos prophetas. *Amos 3.*

Bonæ doctrinæ innituntur.

Hinc Micheas Propheta ait:

Viuit Dominus, quia quodcunque dixerit mihi Dominus, hoc loquar. *3. Reg. 22.*

Et spiritus Prophetarũ Prophetis subiecti sunt. *1. Cor. 14.*

A malis contemnuntur.

Prophetam suscitabo eis similem tui, ponamq; verba mea in ore eius, loqueturque ad vos omnia, quæ præcepero illi: qui autem verba, quæ loquetur in nomine meo, audire noluerit, ego vltor existam. *Deut. 18.*

Mittebat autem Dominus Deus patrũ suorum *2. Par. 36*

ad illos per manus nunciorum suorum: At
illi subsannabant nuncios.
Iere.18. Venite & percutiamus eum lingua, & non attendamus ad vniuersos sermones eius.
20. Seduxisti me Domine,& seductus sum; fortior
fuisti, & inualuisti. Factus sum in derisum
tota die. Omnes subsannant me,quia iã olim
loquor vociferans, iniquitatem & vastitatem
clamito. Et factus est mihi sermo Domini
in opprobrium,& in derisum tota die.
25. Et misit Dominus ad vos omnes seruos suos
prophetas,consurgens diluculo,mittensque,
& nõ audistis, neque inclinastis aures vestras,
vt audiretis eum.
26. Iudicium mortis est viro huic,quia prophetauit
aduersus ciuitatem istam, sicut audistis auribus vestris.
38. Et dixerunt principes regi: Rogamus, vt occidatur homo iste.
Ezech.3. Domus Israel nolunt audire te, quia nolunt audire me.
20. Et dixi a a a Dñe Deus,ipsi dicunt de me: Nũquid non per parabolas loquitur iste?
Amos 2. Et prophetis mãdabitis dicẽtes: Ne prophetetis.
Mat.13. Iesus autem dixit: Non est propheta sine honore, nisi in patria sua,& in domo sua.
23. Væ vobis scribę & pharisæi hypocritæ,qui ędificatis sepulchra prophetarum.
26. Tunc expuerunt in faciem eius, dicentes: Prophetiza nobis, quis te percussit?

Prophetæ mali seipsos intrudunt.

Vnde pater eorum diabolus ait.

Egre-

Egrediar, & ero ſpiritus mendax in ore omniũ prophetarum eius. 3. Reg. 22.
Et dixi a a a Domine Deus, Prophetæ dicunt eis: Non videbitis gladium, & fames non erit vobis, ſed pacem veram dabit vobis in loco iſto. Et dixit Dominus ad me: Nõ miſi eos, & non præcepi eis, neque locutus ſum ad eos: viſionem mendacem & diuinationẽ fraudulentam, & ſeductionem cordis ſui prophetant vobis. Iere. 14.
Non mittebam prophetas, & ipſi currebant; non loquebar ad illos, & ipſi prophetabant. 23.
Væ prophetis inſipientibus, qui ſequuntur ſpiritum ſuum, & nihil vident. Quaſi vulpes in deſertis, prophetæ tui Iſrael erant. Non aſcendiſtis ex aduerſo, neque oppoſuiſtis murum pro domo Iſrael, vt ſtaretis in prælio in die Domini. Vident vana, & diuinant mẽdacium, dicentes: Ait Dominus, cùm Dominus non miſerit eos, & perſeuerauerunt confirmare ſermonem. Nunquid non viſionem caſſam vidiſtis, & diuinationem mendacem locuti eſtis? & dicitis, ait Dominus: cùm ego non ſim locutus. Ezec. 13.
Ex nobis prodierunt, ſed non erant ex nobis. Nam ſi fuiſſent ex nobis, permanſiſſent vtique nobiſcum. 1. Ioan. 2.

Simplices ſeducunt.

Si ſurrexerit in medio tui prophetes, aut qui ſomnium ſe vidiſſe dicat, & prędixerit ſignũ atque portentũ, & euenerit quod locutus eſt, & dixerit tibi, eamus & ſequamur deos alie- Deu. 13.

nos,quos ignoras, & seruiamus eis: non audies verba prophetæ illius, vt somniatoris, quia tentat vos Dominus Deus vester, vt palàm fiat, vtrum diligatis eum an non, in toto corde, & in tota anima vestra.

Iere. 5. Stupor & mirabilia facta sunt in terra, prophetæ prophetabant mendacium, & sacerdotes applaudebant manibus suis.

6. Et curabant contritionẽ filiæ populi mei cum ignominia, dicentes: Pax, pax, & nõ erat pax.

23. Et in prophetis Hierusalem vidi similitudinem adulterantium, & iter mendacij: & confortauerunt manus pessimorum, vt non conuertatur vnusquisque à malitia sua.

Ibidem. Hæc dicit Dominus exercituum: Nolite audire verba prophetarum, qui prophetant vobis, & decipiunt vos. Visionem cordis sui loquuntur, non de ore Domini.

Ibidem. Si stetissent in consilio meo, auertissem vtique eos à via sua mala, & à cogitationibus suis pessimis.

Ibidem. Audiui quæ dixerunt prophetæ, prophetantes in nomine meo mendacium, dicentes: Somniaui, somniaui. Vsquequo istud est in corde prophetarum vaticinantium mendacium, & prophetantium seductiones cordis sui?

Thren. 2. Prophetæ tui viderunt tibi falsa & stulta, nec aperiebant tibi iniquitatẽ tuam, vt te ad pœnitentiam prouocarent.

Ezec. 22. Prophetæ autẽ eius liniebant eos absque temperamento videntes vana, & diuinantes ei mendacium.

Scito-

Scitote Iſrael ſtultum prophetam inſanum virum ſpiritualem. Speculator Effraim cũ Deo meo: propheta laqueus ruinæ factus eſt ſuper omnes vias eius, inſomnia in domo Dei eius. *Oſea 9.*

Surgent enim pſeudochriſti & pſeudoprophetæ, & dabunt ſigna & prodigia. Nolite credere. *Mat. 24.*

Nam eiuſmodi pſeudoapoſtoli, ſunt operarij ſubdoli, transfigurantes ſe in Apoſtolos Chriſti. *2. Cor. 11.*

Videte ne quis vos decipiat per philoſophiam & inanem fallaciam, ſecundum traditionem hominum, ſecundum elementa mundi, & non ſecundum Chriſtum. *Coloſ. 2.*

Fuerunt verò & pſeudoprophetæ in populo, ſicut & in vobis erunt magiſtri mendaces, qui introducent ſectas perditionis, in eum qui emit eos. *2. Pet. 2.*

Hoc primùm ſcientes, quòd venient in nouiſſimis diebus illuſores. *3.*

Factis ſe produnt.

Propheta autem qui arrogantia deprauatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non præcepi illi vt diceret, interficietur. *Deut. 18.*

Sacerdos & propheta neſcierunt præ ebrietate, abſorpti ſunt à vino, errauerunt in ebrietate, neſcierunt videntem, ignorauerunt iudicium. *Eſa. 28.*

Prophetæ eius veſani, viri infideles. *Soph. 3.*

Attendite à falſis prophetis. Nunquid colligunt de ſpinis vuas, aut de tribulis ficus? *Mat. 7.*

Pœnam super se inducunt.

Deut.13. Propheta autem ille, aut fictor somniorum interficietur, quia locutus est vt auerteret vos à Domino Deo vestro, qui redemit vos de domo seruitutis.

Esai. 9. Propheta docens mendacium, ipse est cauda.

Iere.14. Idcirco hæc dicit Dominus de prophetis, qui prophetant in nomine meo, quos ego non misi. In gladio & fame consumentur prophetæ illi; & populi, quibus prophetant, erũt proiecti in viis Hierusalem, præ fame & gladio.

23. Propheta namque & sacerdos polluti sunt, & in domo mea inueni malum eorum, dicit Dominus. Idcirco via eorum erit quasi lubricũ in tenebris, impellentur & corruent in ea: afferam enim super eos mala, annum visitationis eorum, ait Dominus.

Ibidem. Propterea ecce ego ad prophetas, ait Dominus: qui furantur verba mea, vnusquisque à proximo suo.

28. Et dixit Hieremias propheta, Audi Anania, non misit te Dominus, & tu confidere fecisti populum istum in mendacio. Idcirco dicit Dominus: Ecce, ego mittam te à facie terræ: hoc anno morieris, aduersus enim Dominum locutus es.

Ezec.13. Propterea hæc dicit Dominus Deus: Quia locuti estis vana, & vidistis mẽdaciũ; ideo ecce ego ad vos, & erit manus mea super prophetas qui vidẽt vana, & diuinãt mendacium, in consilio populi mei nõ erunt, & in scriptura

domus

domus Israel non scribentur, nec in terra Israel ingredietur: eò quòd deceperint populū meum, dicentes: Pax, pax, & non est pax.

Hæc dicit Dominus Deus: Super prophetas *Mich. 3.*
qui seducunt populum meum, qui mordent dentibus suis, & prædicant pacem, & si quis non dederit in ore eorum quippiam, sanctificant super eum prælium. Propterea nox vobis pro visione erit, & tenebræ vobis pro diuinatione.

PROVIDENTIAE DIVINAE GENERALITAS.

NVbes latibulum eius, nec nostra consyderat, *Iob 2.*
& circa cardines cæli perambulat.

Quis præparat coruo escam suam, quando pul- 39.
li eius clamant ad Deum vagantes, eò quòd non habeant cibos?

Dominus regit me, & nihil mihi deerit. *Psal. 22.*

Homines & iumenta saluabis Domine. 35.

Lætentur & exultent Gentes: quoniam iudi- 66.
cas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Quoniam pusillum & magnum ipse fecit, & *Sap. 6.*
æqualiter cura est illi de omnibus.

In manu enim illius & nos & sermones nostri 7.
& omnis sapientia.

Attingit ergo à fine vsque ad finem fortiter, & 8.
disponit omnia suauiter.

Diligis enim omnia quæ sunt, & nihil odisti 11.
eorum, quæ fecisti.

Tua autem, pater, prouidentia ab initio cuncta 14.
gubernat.

Nónne

*Mat.*10. Nonne duo passeres asse veneunt, & vnus ex illis non cadet super terram sine patre vestro? Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt.

*Act.*17. In ipso enim viuimus & mouemur & sumus.

1.*Pet.*5. Omnē solicitudinem vestram proiicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.

Aequitas in remuneratione bonorum.

Iob 5. Nihil in terra sine causa fit.

*Sap.*11. Sed omnia in mensura & numero & pondere disposuisti.

*Mat.*20. Volo autem & huic nouissimo dare sicut & tibi. An non licet mihi quod volo facere?

In punitione malorum.

Iob 36. Ecce Deus excelsus in fortitudine sua, & nullus ei similis ex legislatoribus.

Sap. 12. Non enim est alius Deus, quàm tu, cui cura est de omnibus, vt ostendas quoniam non iniuste iudicas iudicium,

Ibidem. Cùm ergo sis iustus, iustè omnia disponis. Virtus enim tua iustitiæ initium est.

*Esai.*10. Nunquid gloriabitur securis contra eum, qui secat in ea, aut exaltabitur serra contra eum à quo trahitur? Quomodo si eleuetur virga contra eleuantem se, & exaltetur baculus, qui vtique lignum est.

Imperscrutabilitas ob tribulationem bonorum.

Iob 9. Vnum est quod locutus sum, & innocentem & impium ipse consumit.

*Psal.*144. Iustus Dominus in omnibus viis suis.

*Eccle.*8. Et intellexi, quòd omnium operū Dei nullam possit homo inuenire rationem eorum, quæ fiunt

fiunt sub sole,quãto plus laborauerit ad quærendum,tanto minus inueniat,etiam si dixerit sapiens se nosse,non poterit reperire.
Sunt iusti atque sapientes & opera eorũ in ma- 9.
nu Dei,& tamen nescit homo vtrum amore, an odio dignus sit: sed omnia in futurũ seruantur incerta, eò quòd vniuersa æquè eueniant iusto,& impio, bono & malo, mundo & immundo, immolanti victimas, & sacrificia contemnenti.
Sicut bonus, sic & peccator; vt periurus,ita qui verum deierat.
Hoc est pessimum inter omnia, quæ sub sole *Abac.1.*
sunt,quia eadem cunctis eueniunt.
Vsquequo Domine clamabo, & non exaudies? vociferabo ad te, vim patiens, & non saluabis: Quare respicis contemptores, & taces conculcante impio iustiorem se?
Mundi sunt oculi tui, ne videas malum, & ad *Ibidem*
iniquitatem respicere non poteris. Quare nõ respicis super iniqua agentes, & taces deuorante impio iustiorem se?

Prosperationem malorum.

Veruntamen quia non sunt in manu eorũ bo- *Iob.21.*
na,consilium eorum longè sit à me.
Quid gloriaris in malitia? *Psal.51.*
Et erue me de manu filiorum alienorum. Quo- 143.
rum filij sicut nouellæ plantationes. Filię eorum compositæ. Promptuaria eorum plena. Oues eorum fœtosæ. Non est ruina maceriæ. Beatum dixerunt populum cui hęc sunt, beatus populus cuius Dominus Deus eius.

Vni-

Pro.16. Vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum.

Eccl.7. Hæc quoque vidi in diebus vanitatis meæ. Iustus perit in iustitia sua, & impius multo viuit tempore in malitia sua.

Eccle.3. Altiora te ne quæsieris: non enim est tibi necessarium, ea quæ abscondita sunt oculis tuis videre.

Iere.12. Iustus quidem tu es Domine, si disputem tecũ: veruntamẽ iusta loquar ad te: Quare via impiorum prosperatur, bene est omnibus, qui præuaricantur & iniquè agunt?

Plantasti eos, & radicem miserunt; proficiunt & faciunt fructum. Propè es tu ori eorum, & longè à renibus eorum.

Mala.4. Laborare fecistis Dominum in sermonibus vestris. In eo quòd dicitis: Omnis qui facit malum, bonus est in conspectu Domini, & tales placent ei; aut certè: Vbi est Deus iudicij?

Prouidentia humana.

Deu.32. Gens absque consilio est, & sine prudentia. Vtinam saperent & intelligerent, ac nouissima prouiderent.

Prou.1. Frustra autẽ iacitur rete ante oculos pennatorũ.

19. Audi consilium, & suscipe disciplinam, vt sis sapiens in nouissimis tuis.

22. Callidus videt malum, & abscondit se, paruuli transeuntes sustinuerunt dispendia.

27. Astutus videns periculum, absconditur; simplices perrumpunt, & damnum accipiunt.

Eccle.7. In die bona, fruere bonis, & malũ diẽ præcaue.

Sap. 9. Cogitationes enim mortalium timidæ, & incertæ prouidentiæ nostræ.

PVNITIO DIVINA FIT
quandoque per angelos.

FActum est igitur in nocte illa, venit Angelus Domini, & percussit in castris Assyriorum centum octoginta quinque millia. *4.Reg.19.*

Confestim percussit eum Angelus Domini, eò quòd non dedisset honorem Deo: & consumptus à vermibus, expirauit. *Act.12.*

Per homines.

Væ Assur, virga furoris mei, & baculus ipse est. In manu eius indignatio mea. Ad gentem fallacem mittam eum, & contra populum furoris mei, mandabo illi vt auferat spolia, & diripiat prædam, & ponat illum in conculcationem, quasi lutum platearum. Ipse autem non sic arbitrabitur, & cor eius non ita æstimabit: sed ad conterendum erit cor eius. *Esa.10.*

Et erit, cùm impleuerit Dominus cuncta opera sua in monte Sion, visitabo super fructum magnifici cordis regis Assur. *Ibidem.*

Fili hominis, Nabuchodonosor rex Babylonis seruire fecit exercitum suum seruitute magna aduersus Tyrum: & merces non est reddita ei, neque exercitui eius de Tyro, pro seruitute qua seruiuit mihi aduersus eam. Propterea hæc dicit Dominus: Ecce, ego dabo Nabuchodonosor regem Babylonis in terra Aegypti, & accipiet multitudinem eius, & deprædabitur manubias eius, & erit merces exercitui illius, & diripiet spolia eius. *Ezech.29*

Punitio malorum necessaria.

Exod.22. Maleficos non patieris viuere.

Num.25. Tolle cunctos principes populi,& suspende eos contra Solem in patibulis, vt auertatur furor meus ab Israel.

Eccl.12. Impiis & peccatoribus reddet vindictam.

Apoc.2. Noui opera tua & fidem, & charitatem tuam, & ministerium, & patientiam, & opera tua nouissima plura prioribus. Sed habeo aduersus te pauca, quia permittis mulierem Iezabel quæ se dicit prophetam, docere, & seducere seruos meos, fornicari, & manducare de idolothytis.

Ordinata.

Deu.24. Non occidentur patres pro filiis, nec filij pro patribus: sed vnusquisque pro peccato suo morietur.

27. Maledictus qui accipit munera vt percutiat animam sanguinis innocentis.

Sap.11. Per quæ quis peccat, per hæc & torquetur.

Eccle.33. Verùm sine iudicio nihil facias graue.

Ioan.8. Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.

19. Non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi datum tibi esset desuper, ait Dominus Pilato.

1.Tim.5. Testor coram Deo & Christo Iesu,& electis angelis,vt hæc custodias.

Fructifera.

Pro.19. Pestilente flagellato stultus sapientior erit:si autem corripueris sapientem, intelliget sapientiam.

Liuor

Liuor vulneris absterget mala, & plagæ in secretioribus ventris. *Prou. 20.*

Mulctato pestilente sapientior erit paruulus. *21*

Peccantes coram omnibus argue, vt cæteri timorem habeant. *1. Ti. 5.*

PVSILLANIMITAS VITVPERABILIS.

EXpectabam eum qui saluum me fecit à pusillanimitate spiritus, & tempestate. *Psal. 54.*

Noli esse pusillanimis in animo tuo. *Eccle. 7.*

Dicite, pusillanimes confortamini, & nolite timere. *Esa. 35.*

Consolamini pusillanimes. *1. Thes. 5.*

QVAERENDVS DEVS CELERITER.

LAetetur cor quærentium Dominum: quærite Dominum, & confortamini: quærite faciem eius semper. *Psal. 104.*

Quærite Dominum dum inueniri potest, inuocate eum dum propè est. *Esa. 55.*

Quæramus & reuertamur ad Dominum. *Thren. 3.*

Quærite Dominũ omnes mansueti terræ, quia iudicium eius estis operati. Quærite iustum, quærite mansuetum, si quo modo abscondamini, in die furoris Domini. *Soph. 2.*

Cordialiter.

Cumq́; quæsieris ibi Dominum Deum tuum, inuenies eum, si tamen toto corde quæsieris, & tota tribulatione animæ tuæ. *Deut. 4.*

Præbete igitur corda vestra, & animas vestras, vt quæratis Dominum Deum vestrum. *1. Par. 22.*

In toto corde meo exquisiui te. *Psal. 118.*

Prou.28. Qui autem inquirunt Dominum, animaduertunt omnia.

Sapien.1. Sentite de Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quærite illum.

Esa. 21. Si quæritis quærite.

Amos 5. Quærite bonum, & non malúm vt viuatis.

Phil. 2. Omnes quæ sua sunt quærunt, non quæ Iesu Christi.

Vtiliter.

1.Par.28. Si quæsieris eum, inuenies: si autem dereliqueris eum, proiiciet te in æternum.

2.Par. 15. Dominus vobiscum, quia fuistis cum eo. Si quæsieritis eum, inuenietis: si autem dereliqueritis eum, derelinquet vos.

Psal.68. Quærite Deum & viuet anima vestra.

69 Exultẽt & lætẽtur in te omnes, qui quærunt te.

Eccle. 2. Quoniam pius & misericors est Deus, & remittit in die tribulationis peccata, & protector est omnibus exquirẽtibus se in veritate.

Esa.45. Non dixi semini Iacob frustra, Quærite me.

65 Quæsierunt me, qui ante non interrogabant, inuenerunt qui non quæsierunt.

Iere.29. Cum quæsieritis me in toto corde vestro, inueniar à vobis, ait Dominus.

Amos 5. Quærite me & viuetis. Quærite Dominum & viuite.

Matth. 7. Quærite & inuenietis.

RECIDIVATIO SOCORditer committitur.

Prou.26. Sicut canis qui reuertitur ad vomitum suum: sic imprudens qui iterat stultitiam suam.

Ierem.2. Quàm vilis facta es nimis, iterans vias tuas.

Si enim quæ destruxi, iterum hæc reædifico, praeuaricatorem me constituo. *Gala.2.*

Impossibile enim est eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donũ cœleste, & participes facti sunt Spiritus sancti, gustauerunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesq; seculi venturi, & prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam. *Hebr.6.*

Si enim refugientes coinquinationes mundi, in cognitione Domini nostri & Saluatoris Iesu Christi, his rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiæ, quàm post agnitam retrorsum conuerti ab eo quod illis traditum est in sancto mandato. Contingit enim eis illud veri prouerbij: Canis reuersus ad vomitum suum, & sus lota in volutabro luti. *2.Pet.2.*

Grauiter punitur.

Væ vobis qui amisistis patientiam, desertisque rectis itineribus ad praua diuertistis. *Eccl.2.*

Sed & si conuersus iustus à iustitia sua fuerit, & fecerit iniquitatem, ponam offendiculum coram eo: in peccato suo morietur. *Eze.3.*

Cùm autẽ immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida, quærens requiem & nõ inuenit. Tunc dicit: Reuertar in domũ meam vnde exiui. Et veniẽs, inuenit eam vacantem, scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit & assumit septẽ alios spiritus secũ nequiores se, & intrantes habitant ibi: & fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. *Matt.12.*

Salubriter relinquitur.

Ioan.5. Ecce ſanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

8 Vade & iam amplius noli peccare.

Rom.6. Si mortui ſumus peccato, quomodo viuemus in illo?

1. Cor. 15. Euigilate iuſti, & nolite peccare.

REDEMPTIONIS A PECCATIS ORTVS.

Pſal.18. DOmine adiutor meus & redemptor meus.

110 Redemptionē miſit Dominus populo ſuo.

129 Quia apud Dominum miſericordia, & copioſa apud eum redemptio. Et ipſe redimet Iſraël ex omnibus iniquitatibus eius.

Eſa.50. Ecce enim in iniquitatibus veſtris venditi eſtis, & in ſceleribus veſtris dimiſi matrē veſtram, quia veni & non erat vir, vocaui & non erat qui audiret. Nunquid abbreuiata & paruula facta eſt manus mea, vt non poſſim redimere? aut non eſt in me virtus ad liberandum?

Modus.

Eſa. 52. Solue vincula colli tui captiua filia Sion. Gratis venundati eſtis, & ſine argento redimemini.

Apoc.5. Dignus es Domine accipere librum, & aperire ſignacula eius: quoniam occiſus es, & redemiſti nos Deo in ſanguine tuo.

Fructus.

Eſa. 52. Gaudete & laudate ſimul deſerta Hieruſalem, quia conſolatus eſt Dominus populū ſuum, redemit Hieruſalem.

Tit.2. Qui dedit ſemetipſum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate.

REGNVM DEI GRATIOSE PROPONITVR.

SImile est regnum cœlorum homini, qui seminauit bonum semen. *Matt.13.*

Simile est regnum cœlorum grano sinapis. *Ibidem*

Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro. Iterum: Simile est regnum cœlorum homini negociatori. Iterum: Simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare. *Ibidem*

Ecce regnum Dei intra vos est. *Luc.17.*

Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute. *1.Cor.4.*

Deinde finis, cùm tradiderit regnum Deo, & patri. *15*

Virtuose percipitur.

Quærite ergo primùm regnum Dei, & iustitiam eius. *Matt.6.*

A diebus autem Ioannis Baptistæ vsque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. *11*

Simile est regnum cœlorum homini patrifamiliàs. Conuẽtione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineã suam. *20*

Calicem quidem meũ bibetis, sedere autem ad dexteram meã, vel sinistram nõ est meũ dare vobis, sed quibus paratum est à patre meo. *Ibidem*

Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filij dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem & remissionem peccatorum. *Colos.1.*

Nam si commortui sumus; & conuiuemus: si sustinebimus, & conregnabimus. *2.Ti.2.*

Vitiose negligitur.

Matth. 8. Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob, in regno cœlorum: filij autem regni eiicientur in tenebras exteriores.

21 Amen dico vobis, quia publicani & meretrices præcedent vos in regno Dei. Venit enim ad vos Ioannes in via iustitiæ: & non credidistis ei, publicani & meretrices crediderunt ei.

22 Simile est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.

Ibidem Intrauit autem rex, &c.

25 Simile est regnũ cœlorũ decem virginibus, &c.

Luc. 14. Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocauit multos. Et misit seruũ suum hora cœnæ dicere inuitatis vt venirent, quia parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare.

1. *Cor.* 6. An nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare: neq; fornicarij, neque idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neque auari, neque ebriosi, neq; maledici, neq; rapaces, regnum Dei possidebunt.

Fructuose stabilitur.

Dan. 2. In diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus cœli regnum, quod in æternum non dissipabitur.

Luc. 1. Et dabit illi Dominus Deus sedem Dauid patris eius, & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.

RE-

REGNVM TERRENVM

consilio firmatur.

AB vno sensato inhabitatur patria,& à tribus impiis deseretur. *Eccle.16.*

Ipse mutat tempora, & ætates, transfert regna atque constituit. *Dan. 2.*

Peccato dissipatur.

Rex insipiens perdet populum suum,& ciuitates inhabitabuntur per sensum prudentium. *Eccle.10.*

Propterea exhonorauit Dominus conuentus malorum, & destruxit eos vsq; in finem. Sedes ducum superborum destruit Deus,& sedere facit mites pro eis. Radices gentium superbarum arefacit Deus, & plantat humiles ex ipsis gentibus. *Ibidem*

Terras gentium euertit Dominus, & perdit eas vsque ad fundamentum. Arefactas aufert, & disperdit eas, & delet de terra memoriam earum. *Ibidem*

Non exorauerunt pro peccatis suis antiqui gigantes, qui destructi sunt, confidentes suæ virtuti, & non pepercit peregrinationi illorum, sed percussit eos & execratus est eos præ superbia verbi illorum. Non misertus est illis gentem totam perdens, & extollentem se in peccatis suis. 16

Ecce Dominus dissipabit terram, & nudabit eam. Dissipatione dissipabitur terra, & direptione prædabitur: quia transgressi sunt reges, mutauerunt ius, dissipauerunt fœdus sempiternum. *Esa.24.*

Propter hoc maledictio vorabit terram. *Ibidem*

Ibidem Commotione commouebitur terra, agitatione agitabitur terra ſicut ebrius, & auferetur quaſi tabernaculum vnius noctis. Et grauabit eam iniquitas ſua, & corruet, & non adiiciet vt reſurgat.

Ierem. 48. Et erit cor fortium Moab in die illa ſicut cor mulieris parturientis: Et ceſſabit Moab eſſe populus, quoniam contra Dominum gloriatus eſt.

50 Illaqueaui te, & capta es Babylon & neſciebas, inuenta es & apprehẽſa, quoniam Dominum prouocaſti.

Ibidem Conſiſtite aduerſus eam per gyrum, & nullus euadat: reddite ei ſecundũ opus ſuum: iuxta omnia quæ fecit, facite illi: quia cõtra Dominum erecta eſt, aduerſum ſanctum Iſraël.

Amos 9. Ecce oculi Domini ſuper regnum peccans, & conteram illud à facie terræ.

RESVRRECTIO GENERALIS
ſacra ſcriptura comprobatur.

Iob 19. SCio quòd redemptor meus viuit, & in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum, & rurſum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum [Saluatorem meum.]

2. *Mac.* 7. E cœlo iſta poſſideo, ſed propter Dei leges nũc hæc ipſa deſpicio, quoniam ab ipſo me ea recepturum ſpero.

12 Niſi eos qui ceciderant reſurrecturos ſperaret, ſuperfluũ videretur & vanũ orare pro mortuis.

Matt. 22. De reſurrectione mortuorum nõ legiſtis quod dictum eſt à Deo, dicente vobis, Ego ſum Deus Abraham, Deus Iſaac, & Deus Iacob:

Non

Non eſt Deus mortuorum ſed viuentium.
De mortuis quòd reſurgant non legiſtis in libro Moſi. *Marc.12.*
Quia reſurgant mortui, & Moſes oſtendit ſecus rubum, ſicut dicit Dominũ, Deum Abraham, Deum Iſaac, & Deum Iacob. Deus autem non eſt mortuorum, ſed viuorum. Omnes enim viuunt ei. *Luc.20.*
Omnes quidẽ reſurgemus, ſed non omnes immutabimur. In momẽto in ictu oculi, in nouiſſima tuba. Canet enim tuba & mortui reſurgent incorrupti, & nos immutabimur. *1.Cor.15.*
Et hi omnes teſtimonio fidei probati, non acceperunt repromiſſionẽ, Deo pro nobis melius aliquid prouidente, vt non ſine nobis conſummarentur. *Hebr.11.*
Quidam Epicurei & Stoici philoſophi diſſerebant cum eo, & quidam dicebant, Quid vult ſeminiuerbius hic dicere? Alij verò, Nouorũ dæmoniorum videtur annunciator eſſe, quia Ieſum & reſurrectionem annunciabat eis. *Act.17.*
Sadducæi dicunt non eſſe reſurrectionem mortuorum; neque Angelum, neque ſpiritum: Phariſæi verò confitentur vtraque. 23

Diuina potentia conſummatur.

Viuent mortui, interfecti mei reſurgent. *Eſa.26.*
Ecce ego aperiam tumulos veſtros, & educam vos de ſepulchris veſtris, populus meus, & inducam vos in terram Iſraël. *Ezec.37.*
Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes qui in monumentis ſunt, audient vocem filij Dei. Et procedent qui bona fecerunt in *Ioan.5.*

resurrectionem vitæ: qui verò mala egerunt, in resurrectionem iudicij.

6 Hæc est enim voluntas eius, qui misit me, Patris, vt omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in nouissimo die.

11 Ego sum resurrectio & vita.

Roma.8. Quòd si Spiritus eius, qui suscitauit Iesum à mortuis, habitat in vobis, qui suscitauit Iesum Christum à mortuis, viuificabit & mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum eius in vobis.

1.Cor.15. Nunc Christus resurrexit à mortuis primitiæ dormiētium. Quoniam quidem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur.

2.Cor.4. Scientes quoniam qui suscitauit Iesum, & nos cum Iesu suscitabit, & constituet vobiscum.

1.Thes.4. Si credimus, quòd Iesus mortuus est & resurrexit; & Deus eos, qui dormierunt per Iesum, adducet cum eo.

Pro meritorum conditione variatur.

Dan.12. Et multi de his, qui dormiunt in terræ puluere, euigilabunt: alij in vitam æternam, alij in opprobrium, vt videant semper.

Ibidem Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splēdor firmamenti; & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

Roma.6. Si complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus.

1.Cor.15. Sed dicet aliquis: Quomodo resurgent mortui? quali autem corpore venient? Insipiens, tu quod

tu quod ſeminas non viuificatur, niſi prius moriatur.
Stella enim differt à ſtella in claritate. Sic & reſurrectio mortuorum. *Ibidem.*
Noſtra conuerſatio in cælis eſt: vnde etiam Saluatorem expectamus Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. *Phil. 3*
Cùm autem Chriſtus apparuerit vita veſtra, tūc & vos apparebitis cum ipſo in gloria. *Coloſ. 3*
Scimus quoniam, quum apparuerit, ſimiles ei erimus. *1. Ioan. 3*

SABBATHVM A DEO SANCTIFICATVR.

ET benedixit diei ſeptimo, & ſanctificauit illum: quia in ipſo ceſſauerat ab omni opere ſuo. *Gen. 2*
Requies Sabbathi ſanctificata eſt Domino. *Exod. 16*
Videte vt ſabbathum meum cuſtodiatis, quia ſignum eſt inter me & vos. *31*
Inſuper & ſabbatha mea dedi eis, vt eſſent ſignum inter me & eos: & ſcirent quia ego Dominus ſanctificans eos. *Ezec. 20.*

A bono, benè obſeruatur.

Memēto vt diem Sabbathi ſanctifices: Sex diebus operaberis. Septimo autem die ſabbathū domini Dei tui eſt: non facies in eo omne opus, tu & filius tuus, & filia tua, ſeruus tuus & ancilla tua, iumentum tuum & aduena qui eſt intra portas tuas. *Exod. 20*
Sex diebus operaberis, ſeptimo die ceſſabis arare & metere. *34*
Sex diebus facietis opus, dies ſeptimus, quia ſabba- *Leui. 23*

ſabbati requies eſt, vocabitur ſanctus. Omne opus non facietis in eo.

Ibidem A veſpere vſque ad veſperam celebrabitis ſabbatha veſtra.

Deut. 5 Obſerua diem ſabbathi, vt ſanctifices eum. Nõ facies in eo quicquam operis.

Eſa. 58 Si auerteris à ſabbatho pedem tuum, facere voluntatem tuam in die ſancto meo, & vocaueris ſabbathum delicatum, & ſanctumDomini glorioſum, & glorificaueris eum dũ nõ facis vias tuas, & non inuenietur voluntas tua, vt loquaris ſermonem, tunc delectaberis ſuper Domino, & ſuſtollam te ſuper cardines terrę.

Ierem. 17 Cuſtodite animas veſtras, & nolite portare pondera in die ſabbathi. Sanctificate diem ſabbathi.

Ibidem. Si audieritis me, dicit Dominus, vt non inferatis onera per portas ciuitatis in die ſabbathi, & ſi ſanctificaueritis diem ſabbathi, ne faciatis in eo omne opus, ingredientur per portas ciuitatis huius reges & principes, ſedentes ſuper ſolium Dauid, & habitabitur ciuitas hæc in ſempiternum.

Matt. 12 Itaque licet ſabbathis benefacere.

Mar. 2 Sabbathum propter hominem factum eſt, & nõ homo propter ſabbathum. Itaque dominus eſt Filius hominis etiam ſabbathi.

Luc. 4 Interrogo vos, ſi licet ſabbathis benefacere an male; animam ſaluam facere, an perdere?

13 Hypocritæ, vnuſquiſque veſtrum ſabbatho non ſoluit bouem ſuum aut aſinum à præſepio, & ducit adaquare?

A malo

A malo malè violatur.

Sex diebus facietis opus: ſeptimus dies erit vo- *Exod.35*
bis ſanctus: qui fecerit opus in eo, occidetur.

Colligens ligna ſabbatho, præcepto Domini la *Num.15*
pidatus fuit.

Dies veſtri conuertentur in lamentationem & *Tob.2*
luctum.

Neomeniam & ſabbathum, & feſtiuitates alias *Eſa.1.*
non feram, iniqui ſunt cœtus veſtri: Calendas veſtras & ſolennitates veſtras odiuit anima mea.

Si non audieritis me vt ſanctificetis diem ſabba *Ierem.17*
thi, & ne portetis onus, & ne inferatis per portas Ieruſalem in die ſabbathi, ſuccendam ignem in portis eius, & deuorabit domos Ieruſalem.

Odi & proieci feſtiuitates veſtras, & non capiã *Amos 5*
odorem cœtuum veſtrorum.

Et conuertam feſtiuitates veſtras in luctum, & 8
omnia cantica veſtra in planctum.

SACERDOS BONVS DEVM PIE HONORAT.

SAcerdotes qui accedũt ad Dominum, ſancti- *Exod.19*
ficentur, ne percutiam eos.

Portabit Aaron iniquitates eorum, quæ obtule- 28
runt & ſanctificauerunt filij Iſrael, in cunctis muneribus & donariis ſuis.

Facies & labium æneum cum baſi ſua ad lauan- 30
dum. Et miſſa aqua lauabunt in eo Aaron & filij eius manus ſuas & pedes, quando ingreſſuri ſunt tabernaculum teſtimonij.

Accede ad altare, & immola pro peccato tuo. *Leui.9*

Offer

Offer holocaustum [ait Moses Aaroni] & deprecare pro te & pro populo.

10 Sanctificabor in his qui appropinquant mihi.

21 Sancti erunt Deo suo, & non polluent nomen eius. Incensum enim Domini, & panes Dei sui offerent, & ideo sancti erunt.

22 Omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea quæ consecrata sunt, & quæ obtulerunt filij Israel Domino, in quo est immunditia, peribit coram Domino.

1. Reg. 2 Et suscitabo mihi sacerdotem fidelem, qui iuxta cor meum & animam meam faciet.

Mala. 2 Pactum meum fuit cum eo vitæ & pacis, & dedi ei timorem, & timuit me, & à facie nominis mei pauebat.

Heb. 5 Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deũ, vt offerat dona & sacrificia pro peccatis.

Seipsum congruè ordinat in victu.

Leui. 10 Vinum & omne quod inebriare potest, non bibetis tu & filij tui, quando intrabitis in tabernaculum testimonij, ne moriamini.

Tit. 1 Oportet episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem, non superbum, non iracundum, non vinolentum.

Gestu.

Psal. 131 Sacerdotes tui induantur iustitia.

Esa. 52 Mundamini, qui fertis vasa Domini.

Ezech. 44 Et viduam & repudiatam, non accipiẽt vxores: sed virgines de semine domus Israel.

1. Ti. 5 Teipsum castum custodi.

2. Ti. 2 Iuuenilia desideria fuge, sectare verè iustitiam, fidem

fidem, ſpem & charitatem, & pacem cum his qui inuocant Dominum de corde puro.

Proximum bene ædificat verbo.

Et nunc fratres quoniam vos eſtis preſbyteri in populo Dei, & ex vobis pendet anima illorum, ad eloquium veſtrũ corda illorum erigite. *Iudæ 8*

Et populum meum docebunt quid ſit inter ſanctum & pollutum, mundum & immundum oſtendent eis: Et quum fuerit controuerſia, & ſtabunt in iudiciis meis & iudicabunt. *Ezech. 44*

Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, quia angelus Domini exercituum eſt. *Mala. 2*

Parati ſemper ad ſatisfactionem omni poſcenti vos rationem de ea, quæ in vobis eſt, ſpe, & fide, ſed cum modeſtia & timore, conſcientiam habentes bonam, vt in eo quòd detrahunt de vobis, confundantur qui calũniantur veſtram bonam in Chriſto conuerſationem. *1. Pet. 3*

Exemplo.

Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores miniſteriorum Dei. *1. Cor. 4*

Nemini dantes vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium noſtrum, ſed in omnibus exhibeamus nos ſicut Dei miniſtros, in multa patientia. *2. Cor. 6*

Nemo adoleſcentiam tuam contemnat, ſed exemplum eſto fidelium. *1. Ti. 4*

In omnibus teipſum præbe exemplum bonorũ operum. *Tit. 2*

Sacerdos bonus ad officium ritè vocatur.

Sic Aaron à Deo fuit vocatus,
& per Moyſen conſecratus.

Exod.28 Applica ad te Aaronem fratrem tuum cum filiis ſuis de medio filiorum Iſrael, vt ſacerdotio fungantur mihi.

30 Aaronem & filios eius vnges, ſanctificabiſque eos, vt ſacerdotio fungantur mihi.

40 Applicabis Aaronem & filios eius ad fores tabernaculi teſtimonij, & lotos aqua indues ſanctis veſtibus, vt mihi miniſtrent, & vnctio eorum in ſacerdotium ſempiternũ proficiat.

Leui.8 Quum ſanctificans aſperſiſſet altare ſeptem vicibus, vnxit illud, & omnia vaſa eius, labrumque cum baſi ſua ſanctificauit oleo. Quod fundens ſuper caput Aaronis, vnxit eum, & conſecrauit.

Ibidem. Quem cùm immolaſſet Moyſes, ſumens de ſanguine eius [arietis immolati] tetigit extremum auriculæ dextræ Aaronis, & pollicẽ manus eius dextræ, ſimiliter & pedis.

Ibidem. De oſtio tabernaculi non exibitis ſeptẽ diebus. Septem enim diebus finitur conſecratio.

21 Homo de ſemine tuo, per familias [ſuas] qui habuerit maculã, nõ offeret panes Deo ſuo, nec accedet ad miniſteriũ eius, ſi cæcus fuerit, aut claudus, aut gibboſus, aut vitiato oculo. Ego Dominus, qui ſanctifico eos.

1.Mac.4 Elegit ſacerdotes ſine macula, voluntatem habentes in lege Dei, & mundauerunt templũ, & tulerunt lapides cõtaminationis in locum immundum.

Huius

Huius rei gratia reliqui te Cretæ, vt ea quæ desunt corrigas, & constituas per ciuitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi. *Tit.1*

Nec quisquam sibi sumit honorem, sed qui vocatur à Deo. *Heb.5*

Quum constituissent illis per singulas ecclesias presbyteros, commendauerunt eos Domino. *Act. 14*

A bonis debitè honoratur.

Emit Ioseph omnem terram Aegypti, vendentibus singulis possessiones suas præ magnitudine famis. Subiecitque eam Pharaoni, & cũctos populos eius, præter terram sacerdotum, quæ à rege tradita fuerat eis, quibus & statuta cibaria ex horreis publicis præbebantur. *Gen.47*

Qui superbierit, nolens obedire sacerdotis imperio, morietur. *Deut.17*

Presbytero humilia animam tuam. *Eccle.4*

In tota anima tua time Deum, & sacerdotes illius sanctifica. In omni virtute tua dilige eũ qui te fecit, & ministros eius ne derelinquas. 7

Honorifica sacerdotes: Da illis partem, sicut mãdatum est tibi. Primitiarũ & purgationis. *Ibidem.*

Qui benè præsunt presbyteri, duplici honore digni habentur. *1.Ti.5*

Plenè à Deo remuneratur.

Omnes primitiæ quas offerunt filij Israel, ad sacerdotem pertinent: & quicquid in sanctuarium offeretur à singulis, & traditur manibus sacerdotis, ipsius erit. *Num.5*

Ecce dedi tibi custodiam primitiarum mearũ. Omnia quæ sanctificantur à filiis Israel, tibi tradidi & filiis tuis, pro officio sacerdotali, 18

legitima sempiterna.

Ibidem. In terra eorum nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos. Ego pars & hæreditas tua in medio filiorum Israel.

Deut. 10 Quamobrem non habuit Leui partem neq; possessionem cum fratribus suis, quia ipse Dominus possessio eius est.

Ecclés. 45 Cæterum inter gentes non hæreditabit. Ipse enim est pars eius.

Ezech. 44 Non erit eis hæreditas: ego hæreditas eorum. Victimam & pro peccato & pro delicto ipsi comedent, & omne votum Israel ipsorum erit. Et primitiua omnium primogenitorum, & omnia libamenta ex omnibus quæ offeruntur, sacerdotum erunt.

Zach. 3 Si in viis meis ambulaueris, & custodiam meam custodieris, tu quoque iudicabis domum meam, & custodies atria mea.

Sacerdos malus ambitiosè se ingerit.

Leui. 10 Arreptis Nadab & Abiu filij Aaronis thuribulis suis, imposuerunt ignem & incensum desuper offerentes coram Domino ignem alienum, quod eis præceptum non erat.

Egressusque ignis à Domino, deuorauit eos, & mortui sunt coram Domino.

17. Homo quilibet de domo Israel si occiderit bouem aut ouem siue capram in castris, vel extra castra, & non obtulerit ad ostium tabernaculi oblationem Domino, sanguinis reus erit. Ideo sacerdoti offerre debent filij Israel hostias suas.

Core ambitiosus cum suis interiit.

Re-

Refer virgam Aaronis in tabernaculum teſtimo 17
nij, vt ſeruetur ibi in ſignum rebellium filio-
rum Iſrael, & quieſcant querelæ eorum à me,
ne moriantur.
Si quis externus acceſſerit, occidetur. 18
Hieroboam thus ſuper altare ſuum iaciens, per *3.Reg.13*
Prophetam à Deo miſſum increpatus eſt.
Ozias rex lepra percuſſus fuit, eo quòd officium *2.Par.26*
ſibi vſurpare voluit ſacerdotis.
Quia contra illum ſteterũt alieni. Vidit domi- *Eccl.45.*
nus Deus, & non placuit illi, & conſumpti
ſunt in impetu iracundiæ.
Sacerdotes non dixerunt, vbi eſt Dominus? & *Iere.2.*
tenentes legẽ neſcierunt me, & paſtores præ-
uaricati ſunt in me.

Proximum ſcandalosè inficit.

Sacerdotes eius contempſerunt legem meam, *Ezech. 22.*
& polluerunt ſanctuaria mea. Inter ſanctum
& prophanum non habuerunt diſtantiam,
& inter pollutum & mundum non intellexe-
runt.

Semetipſum opprobrioſum reddit.

Coronas aureas habent ſuper capita ſua dij il- *Baruch. 6*
lorum: vnde ſubtrahunt ſacerdotes ab eis au-
rum & argentum, & erogant illud in ſemet-
ipſis. Dant autem & ex ipſo proſtitutas & me-
retrices ornant, & iterum quum receperint il-
lud à meretricibus, ornant deos ſuos.
Quia tu ſcientiam repuliſti, repellam te, ne ſa- *Oſee 4*
cerdotio fungaris mihi. Et erit ſicut populus,
ſic ſacerdos.
Audite hoc ſacerdotes, & attendite domus 5

Israel,& domus regis auscultate iudiciũ:quoniam laqueus facti estis speculationi, & sicut rete expãsum subter Thabor, & victimas declinastis in profundum.

Iohel.1 Accingite vos & plangite sacerdotes,vlulate ministri altaris. Ingredimini, cubate in sacro ministri Dei mei, quoniam interiit de domo Dei vestri sacrificium & libatio.

Mich.3 Sacerdotes eius in mercede docebant.

Soph.3 Sacerdotes eius polluerunt sanctum, iniustè egerunt contra legem.

Mala.3 Ad vos,ô sacerdotes,qui despicitis nomen meũ, & dixistis,in quo despeximus? Offertis super altare meum panem pollutum.

Ibidem. Non est mihi voluntas in vobis,dicit Dominus exercituum:& munus non suscipiam de manu vestra.

Ibidem Vos autem recessistis de via,& scandalizastis plurimos in lege, irritum fecistis pactum Leui. Propter quod & ego dedi vos contemptibiles, & humiles omnibus populis, sicut non seruastis vias meas, & accepistis faciem in lege.

Sacerdotium spirituale.

Exod.19 Si audieritis vocem meam, & custodieritis pactum meum,eritis mihi peculium de cunctis populis.Mea est enim omnis terra, & vos eritis mihi in regnum sacerdotale, & gens sancta.

Esa.61 Vos Sacerdotes Domini vocabimini: ministri Dei nostri,dicetur vobis.

1.Pet.2 Vos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta,

ſancta, populus acquiſitionis, vt virtutes annuntietis eius, qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen ſuum.

Qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo, & fecit nos regnum & ſacerdotes Deo & patri ſuo. *Apo.1.*

Et feciſti nos Deo noſtro regnum, & ſacerdotes, & regnabimus ſuper terram. *5.*

SALVS SPIRITVALIS *quomodo acquiratur.*

DOmine Deus clamaui ad te, & ſanaſti me. *Pſal. 29.*
Sana animam meam, quia peccaui tibi. 40.
Qui ſanat contritos corde. 146.
Ecce Deus noſter iſte, expectabimus eum, & ſaluabit nos. *Eſai.25.*
Iſrael ſaluatus eſt in Domino ſalute æterna. 45.
Deus iuſtus & ſaluans non eſt præter me. *Ibidem.*
Sana me Domine, & ſanabor: ſaluum me fac, & ſaluus ero, quoniam laus mea tu es. *Iere.17.*
Et ſaluabo eos in Domino Deo ſuo. *Oſea 1.*
Qui voluerit animam ſuam ſaluam facere, perdet eam. Qui autem perdiderit animã ſuam propter me, inueniet eam. *Mat.16.*

Ad quid requiritur.

Salus animæ in ſanctitate iuſtitiæ, melior eſt omni auro. *Eccleſ.30.*
Qui inuenit animã ſuam, perdet eam. *Mat.10.*
Qui enim voluerit animã, &c. Quid enim proficit homini, ſi lucretur totum mundum, ſe autem ipſum perdat? *Luc.9.*
Qui amat animã ſuam, perdet eam: & qui odit animã ſuam, in vitam æternã cuſtodit eam. *Ioan.12.*

Salus corporalis mirabiliter commendatur.

Eccl. 30. Et melior est corpus validum, quàm censùs immensus. Nullæ diuitiæ meliores sunt sanitate corporis.

Salubriter conseruatur.

Deut. 28. Insuper & omnes languores, & plagas, quæ non sunt scriptę in volumine legis huius, inducet Dominus super te, donec te conterat.

Eccle. 30. Iucunditas cordis hæc est vita hominis. Tristitiam longè expelle à te. Multos enim occidit tristitia, & non est vtilitas in illa. Zelus & iracundia minuent dies, & ante tempus senectã adducet cogitatus.

31. In omnibus operibus tuis esto velox, & omnis infirmitas non occurret tibi.

Ioan. 5. Ecce sanus factus es, iam noli peccare.

SANCTITAS GRATIOSE A DEO DATVR.

Leuit. 22. NE polluatis nomen meum sanctum. Ego Dominus qui sanctifico vos.

1. *Thess.* 5. Ipse Deus pacis sanctificet vos per omnia, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in aduentu Domini nostri Iesu Christi seruetur.

Hebr. 10. In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel.

13. Propter quod & Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populũ, extra portam passus est.

1. *Ioan.* 3. Et omnis qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut & ille sanctus est.

Studiose in bono ordinatur.

Exod. 19. Vade ad populum, & sanctifica illos hodie, & cras,

cras, lauentque vestimenta sua, & sint parati in diem tertium.

Descendit Moses de monte ad populū, & sanctificauit eum. Cumque lauissent vestimenta sua, ait ad eos: Estote parati in diem tertium, & ne approximetis vxoribus vestris. *Ibidem.*

Homo sensatus in sapientia manet sicut sol. *Eccle.27.*

Sanctifica eos in veritate. Et pro eis ego sanctifico meipsum, vt sint & ipsi sanctificati in veritate. *Ioan.17.*

Propter quod succincti lumbos mentis sperate in eam, quæ offertur vobis, gratiam. *1.Pet.1.*

Fructuosè in nobis conseruatur.

Sancti eritis, quia ego sanctus sum. *Leuit.11.*

Sancti estote, quia sanctus ego sum Dominus Deus vester. 19

Sanctificamini, & estote sancti. 20.

Eritis mihi sancti; quia sanctus sum ego Dominus, & separaui vos à cæteris populis, vt essetis sancti. *Ibidem.*

En Dominus elegit te hodie, vt sis ei populus peculiaris. *Deut.26.*

Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra. *1.Thess.4.*

Sanctus, sanctificetur adhuc. *Apoc.22.*

SAPIENTIA DIVINA.

EST in illa spiritus intelligentiæ sanctus, vnicus, multiplex. *Sap.7.*

Omnibus mobilibus mobilior est sapientia. *Ibidem.*

Fons sapientiæ verbum Dei in excelsis, & ingressus illius mandata æterna. *Eccl.1.*

Ego ex ore Altissimi prodiui primogenita ante omnem creaturam. 24

1. Cor.1. Qui factus est nobis ſapientia à Deo,& iuſtitia, & ſanctificatio, & redemptio.

Vera à Deo acquiritur.

Deu.33. Et qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius.

3. Reg.3. Quia poſtulaſti verbum hoc,& non petiſti tibi dies [ait Dominus Salomoni]multos,nec diuitias, aut animas inimicorũ tuorum : ſed poſtulaſti tibi ſcientiam ad diſcernendũ iudicium: ecce feci tibi ſecundũ ſermones tuos.

Iob.28. Sapientia vbi inuenitur,& quis eſt locus intelligẽtiæ? Neſcit homo preciũ eius,nec inuenitur in terra ſuauiter viuentium.

Ibidem Trahitur ſapientia de occultis.

Pſal.70. Quoniam non cognoui literaturam,Deus docuiſti me à iuuentute mea.

118. Super inimicos meos prudentem me feciſti.

Prou.1. Timor Domini, principium ſapientiæ.

2. Fili mi , ſi ſuſceperis ſermones meos,& mãdata mea abſconderis penes te, vt audiat ſapientiã auris tua,inclina cor tuum ad cognoſcendam prudentiam. Si enim ſapientiam inuocaueris, & inclinaueris cor tuum prudentiæ , ſi quæſieris eam quaſi pecuniam , & ſicut theſauros effoderis illam, tunc intelliges timorẽ Domini, & ſcientiã Dei inuenies : quia Dominus dat ſapientiam, & ex ore eius prudentia & ſcientia.

9. Principium ſapientiæ timor Domini.

Eccl.10. Si retuſum fuerit ferrum , & hoc non vt prius: ſed hebetatum fuerit : multo labore exacuetur, & poſt induſtriam ſequetur ſapientia.

In

In maleuolam animã non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. *Sap.1.*

Clara est, & quæ nunquam marcescit, sapientia, & facilè videtur ab his, qui diligunt eam, & inuenitur ab his qui quærunt illam. Præoccupat qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat. *6.*

Propter hoc optaui, & datus est mihi sensus: & inuocaui, & venit in me spiritus sapientiæ. *7.*

Cùm sit vna, omnia potest: & in se permanens, omnia innouat: & per nationes in animas sanctas se transfert. *Ibidem.*

Omnis sapientia à Domino Deo est, & cum illo fuit semper, & est ante æuum. *Eccl.1.*

Effudit illam super omnia opera sua, & super omnem carnem secundum datum suum, & præbet illam diligentibus se. *Ibidem.*

Fili, concupiscens sapientiam, conserua iustitiã, & Deus præbebit illam tibi. *Ibidem.*

Si inclinaueris aurem tuam, excipies doctrinam; & si dilexeris audire, sapiens eris. *6.*

Non erudietur, qui non est sapiens in bono. *21.*

Sapientiam scribe in tempore vacuitatis, & qui minoratur actu, sapientiam percipiet: quia sapientia replebitur. *38.*

Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens, & in prophetis vacabit. Narrationem virorum nominatorũ conseruabit, & in versutias parabolarum simul introibit. *39.*

Omnia Dominus fecit, & piè agentibus dedit sapientiam. *43.*

Ego Dominus Deus tuus, docens te vtilia. *Esai.48.*

Baru.3. Quis ascendit in cælum,& accepit eam, & eduxit eam de nubibus? Quis transfretauit mare, & inuenit illam? Non est qui possit scire vias eius.

Dan.2. Sit nomen Domini benedictum à seculo & vsque in seculum, quia sapientia & fortitudo eius sunt.

Ibidem. Ipse reuelat profunda & abscondita, & nouit in tenebris constituta,& lux cum eo est.

Matt.11. Confitebor tibi pater Domine cæli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudētibus, & reuelasti ea paruulis.

A stulto despicitur.

Pro.1. Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt.

Sap.3. Sapientiam & disciplinam qui abiicit, infelix est.

Eccle.6. Quàm aspera est valde imperitis sapientia: nullus enim excors perdurat apud eam.

Esa.27. Non est enim populus sapiens, propterea non miserebitur eius, qui fecit eum.

Osea 4. Et populus non intelligens vapulabit.

A bono exquiritur,quia bene ordinatur ad Deum.

Deu.4. Hæc est enim vestra sapientia & intellectus coram populis, vt audientes vniuersa præcepta hæc, dicant: En populus sapiens & intelligens,gens magna.

Iob 28. Et dixit homini: Ecce timor Domini, ipsa est sapientia; & recedere à malo,intelligentia.

Prou.3. Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ.

14. Sapiens timet, & declinat à malo.

Sap.6. Qui de luce vigilauerit ad illam, nō laborabit: assiden-

assidentem enim illam foribus suis inueniet.
Cogitare ergo de illa sensus est cōsummatus.

Neminem diligit Deus, nisi eum qui cū sapientia inhabitat. Est enim hæc speciosior sole. 7.

Initium sapientiæ, timor Domini. *Psal.* 110.

Radix sapientiæ est, timere Deum, & rami illius longæui. *& Eccl.* 1 *Ibidem.*

Sapientia & disciplina, timor Domini. *Ibidem.*

Beatus vir qui in sapientia morabitur. 14.

Et non est sapientia, nequitię disciplina; & non est cogitatus bonus, peccatorum prudentia. 19.

Consummatio timoris Dei, sapientia & sensus. 21.

Sapiens non odit mandata & iustitias. 33.

Cor suum tradet ad vigilandū diluculo ad Dominum qui fecit illum, & in cōspectu Altissimi deprecabitur. Si enim Dominus magnus voluerit, spiritu intelligētiæ replebit illum, & in oratione confitebitur Domino. 39.

Videte fratres, quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed vt sapientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. *Ephe.* 5.

Estote prudentes, & vigilate in orationibus. 1. *Pet.* 4.

Erga seipsum.

Ne sis sapiens apud temetipsum. *Pro.* 3.

Sapientia callidi, est intelligere viam suam, & prudentia stultorum errans. 14.

In facie prudentis lucet sapientia. 17.

Scientia sapientis tanquam inundatio abundabit. *Eccle.* 21.

Dico per gratiam, quæ data est mihi: Non plus sapere quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem. *Rom.* 12.

Nolite

Ibidem Nolite esse prudentes apud vosmetipsos.

16. Volo vos sapientes esse in bono, & simplices in malo.

1.Cor.3. Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat, vt sit sapiens.

Ad proximum, Verbo.

Pro.27. Stude sapientiæ, fili mi, & lætifica cor meum, vt possis exprobranti respondere sermonem.

Eccl.8. Tempus & responsionem cor sapientis intelligit.

10. Verba oris sapientis, gratia.

Eccl.4. In lingua sapientia dignoscitur, & sensus, & doctrina, & scientia in verbo sensati.

20. Sapiens in verbis seipsum amabilem facit.

Ibidem Sapiens in verbis producet seipsum, & homo prudens placebit magnatis.

Ibidem. Sapientia abscondita, & thesaurus inuisus, quæ vtilitas in vtrisque? Melior est qui celat insipientiam suam, quàm qui abscondit sapientiam suam.

21. Os prudentis quæritur in ecclesia, & verba illius cogitabunt in cordibus suis.

37. Vir sapiens implebitur benedictionibus, & videntes illum, laudabunt.

1 Cor.1. Quia in omnibus diuites facti estis in omni verbo, & in omni scientia.

Opere.

Pro.10. Sapiens corde præcepta suscipiet.

12. Via stulti recta in oculis eius; qui autem sapiens est, audit consilia.

Eccle.8. Sapientia hominis lucet in vultu eius.

18. Homo sapiens in omnibus metuit, & in diebus

delicto-

delictorum attendit ab inertia. Omnis aſtu-
tus agnoſcit ſapientiam, & inuenienti eam
dabit confeſſionem.
Diſciplinam in pace conſeruate filij. 41.
Quis ſapiens & diſciplinatus inter vos? Oſten- Iacob. 3.
dat ex bona conuerſatione operationem in
manſuetudine ſapientiæ.

Decorat in bonis gratiæ.

Beatus homo qui inuenit ſapientiam, & qui af- Pro. 3.
fluit prudentia. Melior eſt acquiſitio eius ne-
gociatione auri & argenti, primi & puriſſimi
fructus eius. Precioſior eſt cunctis opibus:
& omnia quæ deſiderantur, huic non valent
comparari.
Si ſapiens fueris, tibimetipſi eris. 9.
Hoc plus habet eruditio & ſapientia quòd vi- Eccle. 7.
tam tribuunt poſſeſſori ſuo.
Super ſalutem & ſpeciem dilexi illam, & pro- Sap. 7.
poſui pro luce habere illam, quoniam inex-
tinguibile eſt lumen illius. Venerunt autem
mihi omnia bona pariter cū illa, & innume-
rabilis honeſtas per manus illius.
Mitte illam de cælis ſanctis tuis, & à ſede ma- 9.
gnitudinis tuæ, vt mecum ſit & mecum la-
boret: vt ſciam quid acceptum ſit apud te.
Scit enim illa omnia, & intelligit, & dedu-
cet me in operibus meis ſobriè, & cuſtodiet
me in ſua potentia.
Ornamentum aureum prudenti doctrina, & Eccle. 21.
quaſi brachiale in brachio dextro.
Eſt ſapiens animæ ſuæ ſapiens, & fructus ſenſus 37.
illius laudabilis.

Sapiens

Ibidem. Sapiens in populo hæreditabit honorem,& nomen illius erit viuens in æternum.

In bonis naturæ.

Prou.1. Qui me audierit, abſque terrore requieſcet, & abundantia perfruetur, timore malorum ſublato.

2. Si intrauerit ſapientia cor tuum,& ſcientia animæ tuæ placuerit, conſilium cuſtodiet te, & prudentia ſeruabit te,vt eruaris à via mala, & ab homine qui peruerſa loquitur.

3. Gloriam ſapientes poſſidebunt.

8. Melior eſt ſapientia cunctis opibus precioſiſſimis, & omne deſiderabile ei nō poteſt comparari.

24. Vir ſapiens & fortis eſt: & vir doctus, robuſtus & validus.

Eccl.7. Vtilior eſt ſapientia cum diuitiis, & magis prodeſt videntibus ſolem.

Ibidem. Sapientia confortauit ſapientem, ſuper decem principes ciuitatis.

Sapi.8. Et ſi diuitiæ appetuntur in vita, quid ſapientia locupletius, quæ omnia operatur?

Ibidem. Habeo propter hanc claritatem ad turbas, & honorem apud ſeniores.

Sapientia mala ſiue mundana, Deum prouocat.

Eccle.19. Melior eſt homo qui minuitur ſapientia, & deficiens ſenſu in timore Dei,quàm qui abūdat ſenſu,& tranſgreditur legem Altiſſimi.

Eſai.5. Væ qui ſapientes eſtis in oculis veſtris,& coram vobiſmetipſis prudentes.

29. Claudet oculos veſtros, prophetas & principes veſtros;qui vident viſiones,operiet.

Qui

Qui dat ſecretorum ſcrutatores quaſi non ſint. 40.
Et fiduciam habuiſti in malitia tua, & dixiſti: 47.
Non eſt qui videat me. Sapiētia tua, & ſcientia tua hæc decepit te.

Quomodo dicitis: Sapientes nos ſumus, & lex Domini nobiſcum eſt? *Iere.8.*

Non alta ſapientes, ſed humilibus cōſentientes. *Rom.12.*

Perdam ſapientiam ſapientium, & ſapientiam prudentium reprobabo. Nónne ſtultam fecit Deus ſapientiam huius mundi? Nam quia in Dei ſapientia non cognouit mundus per ſapienriam Deum, placuit Deo per ſtultitiam prædicationis ſaluos facere credentes. *1.Cor.1.*

Peccatum multiplicat.

Non eſt ſapientia nequitiæ diſciplina, & non eſt cogitatus bonus, peccatorum prudentia. Eſt nequitia, & in ipſa execratio; & eſt inſipiens, qui minuitur ſapientia. Eſt ſolertia certa, & ipſa iniqua. *Eccleſ.19.*

Sapientes ſunt, vt faciant mala; bene autem facere neſcierunt. *Iere.4.*

Dicentes ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt? *Rom.1.*

Prudentia carnis mors eſt: Prudentia autem ſpiritus, vita & pax. Quoniam ſapientia carnis inimica eſt Deo; legi enim Dei non eſt ſubiecta, nec enim poteſt. 8.

Scientia inflat, charitas verò ædificat. Si quis autem exiſtimat ſe aliquid ſcire, nondum cognouit, quemadmodum oporteat eum ſcire. *1.Cor.8.*

Proximum moleſtat.

Sic Achitophel conſilia contra Dauid dedit Abſaloni, cùm dicit:

Ingre-

2.Reg.16. Ingredere ad concubinas patris tui, quas dimiſit vt cuſtodirent domum, vt cùm audierit omnis Iſrael, quòd odioſus factus ſis patri tuo; roborabuntur manus omniū, qui tecum ſunt.

Luc.16. Filij huius ſeculi prudentiores filiis lucis in generatione ſua ſunt.

Iaco.3. Quòd ſi æmulationem amaram habetis, & contentionem in corde veſtro, nolite gloriari, & mendaces eſſe aduerſus veritatem.

Ipſum hominem infamat.

Pro.26. Vidiſti hominem ſapientem ſibi videri, magis illo ſpem habet inſipiens.

28. Sapiens pauper ſcrutabitur diuitem.

Eccle.21. Non erudietur, qui non eſt ſapiens in bono. Eſt autem inſipientia quæ abundat in malo.

Iere.51. Stultus factus eſt omnis homo à ſcientia.

1.Cor.3. Sapientia huius mundi ſtultitia eſt apud Deum.

SCRIPTVRA SACRA IN *veritate radicatur.*

Pro.8. IVſti ſunt omnes ſermones mei, non eſt in eis prauum quid neque peruerſum, recti ſunt intelligentibus, & æqui inuenientibus ſcientiam.

30. Omnis ſermo Dei ignitus, clypeus eſt omnibus ſperantibus in ſe. Ne addas quicquam verbis illius, ne te redarguat, inueniariſque mendax.

Luc.16. Habent Moſen & prophetas, audiant illos.

Ioan.3. Amen amen dico tibi, quia quod ſcimus, loquimur, & quod vidimus, teſtamur; & teſtimonium noſtrum non accipitis.

Sermo

Sermo tuus veritas eſt. *Ioan. 17.*

Hic eſt diſcipulus ille, qui teſtimonium perhibet de his, & ſcripſit hæc, & ſcimus quia verum eſt teſtimonium eius. *21*

De qua ſalute exquiſierunt atque ſcrutati ſunt prophetæ, qui de futura in vobis gratia prophetauerunt, ſcrutantes in quod, vel quale tempus ſignificaret in eis Spiritus Chriſti, prænuncians eas quæ in Chriſto ſunt paſſiones, & poſteriores glorias quibus reuelatum eſt, quia non ſibimetipſis, vobis autem adminiſtrabant ea, quæ nunc nunciata ſunt vobis per eos, qui euangelizauerunt vobis Spiritu ſancto miſſo de cœlo, in quem deſyderant Angeli proſpicere. *1. Petr. 1.*

Non voluntate humana allata eſt aliquando prophetia, ſed Spiritu ſancto inſpirati, locuti ſunt ſancti Dei homines. *2. Petr. 1.*

Si quis appoſuerit ad hæc, apponet Deus ſuper illum plagas ſcriptas in libro iſto. Et ſi quis diminuerit de verbis libri huius, auferet Deus partem eius de Libro vitæ. *Apoc. 22.*

Ad bonitatem adhortatur.

In corde meo abſcondi eloquia tua, vt non peccem tibi. *Pſal. 118.*

Memor eſto verbi tui ſeruo tuo. Hæc me conſolata eſt. *Ibidem*

Mandatum lucerna eſt, & lex lux: vitæ verò via, correptio & caſtigatio. *Prou. 6.*

Cùm prophetia defecerit, diſſipabitur populus. *29*

Reſpicite quoniam non mihi ſoli laboraui, ſed & omnibus exquirentibus diſciplinam. *Eccl. 33.*

Iere. 36. Tolle volumen libri,& ſcribes in eo omnia verba quæ locutus ſum tibi aduerſum Iſraël & Iudam, & omnes gentes.

Luc. 11. Væ vobis legiſperitis, qui tuliſtis clauem ſcientiæ, ipſi non introiſtis, & eos qui introibant prohibuiſtis.

16 Si Moſen & prophetas non audiunt, neque ſi quis ex mortuis reſurrexerit, credent.

*Ioan.*5. Si crederetis Moſi, crederetis forſitan & mihi, de me enim ille ſcripſit. Si autē illius literis non creditis,quomodo verbis meis credetis?

1.*Cor.*10. Hæc omnia,in figura contingebant illis:ſcripta. ſunt autem ad correptionem noſtram.

2.*Ti.*3. Omnis Scriptura diuinitus inſpirata, vtilis eſt ad docendum, ad arguendum.

*Act.*17. Qui ſuſceperunt verbum cum omni auiditate, quotidie ſcrutantes Scripturas, ſi hæc ita ſe haberent.

18 Vehementer Iudæos reuincebat publicè,oſtendens per ſcripturas,eſſe Chriſtum Ieſum.

2.*Pet.* 1. Habemus firmiorem propheticum ſermonem cui benefacitis attendentes quaſi lucernæ lucēti in caliginoſo loco,donec dies eluceſcat, & lucifer oriatur in cordibus veſtris.

3 Hanc ecce vobis chariſſimi ſecundam ſcribo epiſtolam, in quibus veſtram excito in commonitione ſynceram mentem, vt memores ſitis eorum quæ prædixi verborum à ſanctis prophetis, & Apoſtolorum veſtrorum, præceptorum Domini & Saluatoris.

Virtuoſis manifeſtatur.

*Pſal.*118. Bonitatē & diſciplinam, & ſcientiam doce me.

Qui

Qui quærit legem, replebitur ab ea, & qui insidiose agit, scandalizabitur ab ea. *Eccle. 32.*

Vobis datum est nosse mysterium regni cœlorum, illis autem non est datum. *Matt. 13.*

Beatus es Simon Bar-Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in cœlis est. 16

Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, cæteris autem in parabolis, vt videntes non videant, & audientes non intelligant. *Luc. 8.*

O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt prophetæ. Et incipiẽs à Mose, & omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de ipso erãt. 24

Tunc aperuit illis sensum, vt intelligerent Scripturas. *Ibidem*

Scrutamini Scripturas. *Ioan. 5.*

Si quis voluerit voluntatem eius facere, cognoscet de doctrina, vtrum ex Deo sit. 7

Vitiosus obuelatur.

Tu Daniel claude sermones, & signa librum vsque ad tempus statutum: Plurimi pertrãsibunt, & multiplex erit scientia. *Dan. 12.*

Vade Daniel, quia clausi sunt signatiq; sermones vsque ad tempus. Et impiè agent omnes impij, neque intelligent omnes impij: porrò docti intelligent. *Ibidem*

Ego rogabo Patrem & alium Paraclêtum dabit vobis spiritum veritatis. *Ioan. 14.*

Scimus, quòd lex spiritualis est. *Rom. 7.*

Nos autem non Spiritum huius mundi accepimus, sed Spiritum, qui ex Deo est; vt sciamus *1. Cor. 2.*

quæ à Deo donata sunt nobis, quæ & loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina Spiritus, spiritualia spiritualibus comparantes.

Ibidem. Animalis homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei: Spiritualis autem iudicat omnia: & ipse à nemine iudicatur. Nos sensum Christi habemus.

14 Spiritus loquitur mysteria.

2. Cor. 3. Litera occidit, Spiritus autem viuificat.

4 Si etiam opertum est Euangelium nostrum: in his qui pereunt est opertum, in quibus Deus huius seculi excæcauit mentes infidelium, vt non fulgeat illuminatio Euangelij gloriæ Christi, qui est imago Dei.

10 In captiuitatem redigentes omnem intellectũ, in obsequium Christi.

2. Ti. 2. Stultas autem & sine disciplina, quæstiones deuita.

3 Semper discentes & nunquam ad scientiam veritatis peruenientes.

2. Pet. 1. Hoc primũ intelligentes quòd omnis prophetica scriptura nõ sit priuatæ interpretationis.

SEMEN DIVINI VERBI
saluificum, sapienter seminatur.

Matt. 13. Marc. 4. Luc. 8. Ecce, exiit qui seminat seminare semẽ suum.
Ibidem Simile est regnum cœlorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo.

Fraudurenter deprauatur.

Matt. 13. Cùm dormirent homines, venit inimicus eius: & superseminauit zizania in medio tritici, & abiit. Cùm autem creuisset herba, & fructum fecisset,

fecisset, tunc apparuerunt & zizania.

Zizania, sunt filij nequam. Inimicus autem qui seminauit ea, diabolus est. *Ibidem*

Differenter acceptatur.

Dum seminat, quædam ceciderunt secus viam, & venerunt volucres cæli, & comederunt ea. *Matt. 13.*

Qui seminat, verbum seminat. *Marc. 4.*

Semen, est verbum Dei. *Luc. 8.*

Terra sępe super se venientem bibens imbrem, & germinans herbam opportunam illis, à quibus colitur, accipit benedictionẽ à Deo, proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, & maledicto proxima, cuius consummatio in combustionem. *Hebr. 6.*

Prudenter segregatur.

Mittite falces, quoniam maturauit messis, quia multiplicata est malitia eorum. *Ioel. 3.*

Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam. *Matth. 6.*

Serui dixerunt ei: Vis eamus, & colligamus ea? Et ait: Non. Sinite vtraque crescere vsque ad messem, & in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania, & alligate in fasciculos ad comburendum. *13*

Messis verò consummatio est seculi, sicut ergo colliguntur zizania & igni comburuntur: sic erit in consummatione seculi huius. *Ibidem*

Nónne vos dicitis, quòd adhuc quatuor menses sunt & messis venit? Ecce dico vobis, leuate oculos vestros, & videte regiones, quia albæ sunt iam ad messem. Et qui metit, mer- *Ioan. 4.*

cedem accipit, & congregat fructum in vitam æternam: vt qui feminat fimul gaudeat & qui metit.

Ibidem Ego mifi vos metere, quod vos non laboraftis: alij laborauerunt, & vos in labores eorum introiftis.

Semen diuini promiſſi honorificum.

Gene. 22. Benedicentur in femine tuo omnes gentes terræ: quia obedifti voci meæ.

Gal. 3. Abrahæ dictę funt promiffiones & femini eius. Non dicit, Et feminibus, quafi in multis, fed quafi in vno, & femini tuo, qui eft Chriftus.

Act. 3. Vos eftis filij prophetarum & teftamenti quod difpofuit Deus ad patres veftros, dicens ad Abraham: Et in femine tuo benedicentur omnes familiæ terræ.

Semen boni operis fructiferum.

Psal. 125. Qui feminant in lachrymis, in exultatione metent. Euntes ibant & flebant mittẽtes femina fua. Venientes autem veniẽt cum exultatione portantes manipulos fuos.

Prou. 11. Seminanti iuftitiam, merces fidelis.

Osea 10. Seminate vobis in iuftitia, & metite in ore mifericordiæ, innouate vobis nouale.

2. Cor. 9. Qui parcè feminat, parcè & metet: & qui feminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.

Semen mali operis letiferum.

Iob 4. Recordare, obfecro te, quis enim vnquam innocens periit? aut quando recti deleti funt? Quin potius vidi eos, qui operantur iniquitatem,

tatem, & ſeminant dolores, & metunt eos, flante Deo periſſe.

Qui ſeminat iniquitatem, metet mala, & virga iræ ſuæ conſummabitur. *Prou. 22.*

Fili, non ſemines mala in ſulcis iniuſtitiæ, & non metes ea in ſeptuplum. *Eccle. 7.*

Araſtis impietatem, iniquitatem meſſuiſtis, comediſtis frugem mendacij. *Oſeæ 10.*

SENECTVS VIRTVOSA à bonis honoratur.

Coram cano capite conſurge, & honora perſonam ſenis, & time Dominũ Deum tuũ. *Leu. 19.*

In antiquis eſt ſapientia, & in multo tempore prudentia. *Iob. 12.*

Corona dignitatis ſenectus, quæ in viis iuſtitiæ reperitur. *Prou. 16.*

Dignitas ſenum canicies. *20*

Senectus venerabilis eſt, non diuturna, neq; annorum numero computata: Cani ſunt ſenſus hominis, & ætas ſenectutis, vita immaculata. *Sapien. 4.*

Ne ſpernas hominem in ſua ſenectute, etenim ex nobis ſeneſcunt. *Eccle. 8.*

Quàm ſpecioſum caniciei iudicium. Quàm ſpecioſa veteranis ſapientia, & glorioſus intellectus & conſilium. Corona ſenum multa peritia, & gloria illorum timor Dei. *25*

Tu loquere, quæ decent ſanam doctrinam: Senes vt ſobrij ſint, pudici, prudentes, ſani in fide, in dilectione, in patientia. *Tit. 2.*

A Deo remuneratur.

Adhuc multiplicabuntur in ſenecta vbera. *Pſal. 91.*

Corona ſenum filij filiorum. *Prou. 17.*

Vitiosa reprobatur.

Eccle. 25. Tres species odiuit anima mea, pauperem superbum, & diuitem mendacem, & senem fatuum, & insensatum.

Esa. 65. Puer centum annorum morietur, & peccator centum annorum maledictus erit.

Dan. 13. Egressa est iniquitas de Babylone à senioribus iudicibus, qui videbantur regere populum.

Ibidem Inueterate dierum malorum.

SERVITVS DIVINA SINGVLARIS.

Deut. 6. & 10. DOminum Deum tuum timebis, & illi soli seruies.

3.*Reg.* 18. Vsquequo claudicatis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum.

Matt. 4. Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies.

6 Nemo potest duobus dominis seruire. Aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget, aut vnum sustinebit, & alterum contemnet.

Colos. 3. Domino Christo seruite.

Virtualis.

1.*Reg.* 12. Dixit Samuel ad populum: Nolite timere, vos fecistis vniuersum malum hoc: verumtamen nolite recedere à tergo Domini: sed seruite Domino in omni corde vestro.

Ibidem Timete Dominum & seruite ei in veritate, & ex toto corde vestro.

1.*Par.* 28. Tu Salomon fili mi, scito Deum patris tui, & serui ei corde perfecto, & animo voluntario.

Psal. 2. Seruite Domino in timore.

99 Seruite Domino in lætitia.

Seruus

Seruus tuus ſum ego, da mihi intellectum. 118

Ecce ſicut oculi ſeruorum. Sicut oculi ancillæ. 122

Fili, accedens ad ſeruitutem Dei, ſta in iuſtitia & timore, & præpara animam tuam ad tentationem. *Eccle.2.*

Seruus meus es tu, elegi te, & non abieci te. *Eſa.41.*

Quis veſtrum habẽs ſeruum, arantem aut paſcentem boues, qui regreſſo de agro dicat illi, Statim tranſi & recumbe: & non dicit, Para quod cœnem, & præcinge te, & miniſtra mihi, donec manducem & bibam, & poſthęc tu manducabis & bibes? Nunquid gratiam habet ſeruo illi, quia fecit quæ ei imperauerat? Non puto. *Luc.17.*

Sic & vos cum feceritis omnia, quæ præcepta ſunt vobis, dicite, Serui inutiles ſumus: quod debuimus facere, fecimus. *Ibidem*

Liberati à peccato ſerui facti eſtis iuſtitiæ. Humanum dico, propter infirmitatem carnis veſtræ. Sicut enim exhibuiſtis membra veſtra ſeruire immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra veſtra ſeruire iuſtitiæ in ſanctificationem. *Rom.6.*

Nunc ſoluti ſumus à lege mortis, in qua detinebamur: ita vt ſeruiamus in nouitate Spiritus, & non in vetuſtate literæ. 7

Sic nos exiſtimet homo, vt miniſtros Chriſti. *1.Cor.4.*

Non eſtis veſtri. Empti enim eſtis precio magno. Glorificate & portate Deum in corpore veſtro. 6

Cum liber eſſem ex omnibus, omnium me ſeruum feci: vt plures lucrifacerem. 9

2.Cor.6. In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros,in multa patientia.

2.Ti.2. Nemo militans Deo implicat se negociis secularibus,vt ei placeat,cui se probauit.

Hebr.12. Regnum immobile suscipientes,habemus gratiam:per quam seruiamus placētes Deo,cum metu & reuerentia.

Act.20. Vos scitis à prima die , qua ingressus sum Asiā, qualiter vobiscum per omne tēpus fuerim, seruiens Deo cum omni humilitate.

Salutaris.

Psal.96. Custodit Dominus animas seruorum.

101 Filij seruorum tuorum habitabunt, & semen eorum in seculum dirigetur.

142 Perdes omnes, qui tribulant animam meam, quoniam seruus tuus ego sum.

Esa.52. Ecce intelliget seruus meus , & exaltabitur , & eleuabitur,& sublimis erit valde.

Rom.6. Nunc liberati à peccato,serui autem facti Deo, habetis fructum vestrū in sanctificationem, finem verò vitam æternam.

Seruus malus profectum Domini negligit.

Iob 21. Quis est omnipotens,vt seruiamus ei?

Matt.25. Qui vnum acceperat, abiens,fodit in terram,& abscondit pecuniam Domini sui.

Roma.16. Huiuscemodi Christo Domino nostro non seruiunt, sed suo ventri.

Malum pœnæ incurrit.

Matt.24. Si dixerit malus seruus in corde suo, Moram facit Dominus meus venire: & cœperit percutere conseruos suos , manducet autem & bibat cum ebriosis: veniet Dominus serui illius

lius in die qua non sperat, & hora qua ignorat, & diuidet eum, partemque eius ponet cũ hypocritis.

Ille seruus qui cognouit voluntatem domini sui, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis: qui autem non cognouit & fecit digna plagis, vapulabit paucis. *Luc. 12*

Seruitus peccati in se vitiosa.

Amen amẽ dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. *Ioan. 8*

An nescitis, quoniam cui exhibetis vos seruos ad obediẽdũ, serui estis eius cui obeditis, siue peccati ad mortẽ, siue obeditionis ad iustitiã? *Rom. 6*

Libertatem illis promittentes, quum ipsi serui sint corruptionis. A quo enim quis superatus est, huius & seruus est. *2. Pet. 2*

Homini damnosa.

Seruus non manet in domo in æternum. *Ioan. 8*

Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, vt obediatis concupiscentiis eius. *Rom. 6*

Quum enim serui essetis peccati, liberi fuistis iustitiæ. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. *Ibidem*

Seruitus humana onerosa.

Euigilans Noë ex vino, quum didicisset quæ fecerat ei filius suus minor, ait: Maledictus puer Chanaan, seruus seruorum erit fratribus suis. *Gen. 9*

Duæ gentes sunt in vtero tuo, & duo populi [ait Dominus Rebeccæ] ex tuo ventre diuidentur. Populusque populum superabit, & maior seruiet minori. *25*

47 Eme nos in seruitutem regiam,& prębe semina, ne pereunte cultore, redigatur terra in solitudinem.

Prou.12 Manus fortium dominabitur; quæ autem remissa est, tributis seruiet.

1.Cor.7 Pretio empti estis, nolite fieri serui hominum.

Seruus bonus fideliter operatur.

Prou.14 Filio doloso nihil erit boni; seruo autem sapiēti prosperi erunt actus, & dirigetur via eius.

17 Seruus sapiens dominabitur filiis stultis.

Eccle. 10 Seruo sensato liberi seruient.

Ephes.6 Serui obedite dominis carnalibus cum timore & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo: non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed vt serui Christi.

Col.3 Serui obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum seruientes quasi hominibus placentes: sed in simplicitate cordis, timentes Deum. Quodcunque facitis ex animo operamini, sicut Domino, & nō hominibus, sciētes quòd à Domino accipietis retributionē hæreditatis.

1.Ti. 6 Quicunque sunt sub iugo serui, dominos suos omni honore dignos arbitrentur, ne nomen Domini & doctrina blasphemetur. Qui autē fideles habent Dominos, non contemnant, quia fratres sunt, sed magis seruiant, quia fideles sunt & dilecti.

Tit.2 Seruos dominis suis subditos esse, in omnibus placentes, non contradicentes, non fraudātes, sed in omnibus fidem bonam ostendentes.

3 Admone illos principibus & potestatibus subditos

tos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse.

Serui subditi estote in omni timore dominis, nõ tantũ bonis & modestis, sed etiã discolis. 1. Pet. 2

A domino suo vtiliter remuneratur.

Acceptus est regi minister intelligens. Prou. 14.

Vides vt prompti ad gerendum negotia in aulis regum ministrant, & nõ apud priuatos aut obscuros. 22

Non lædas seruum in veritate operantem, nec mercenarium dantem animam suam. Eccle. 7

Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua: non defraudes illum in libertate, neque inopẽ derelinquas illum. Ibidem.

Si est tibi seruus fidelis, sit tibi quasi anima tua. Si læseris cum iniustè, in fugam conuertetur. 33

Et vos domini eadem facite illis, remittẽtes minas, scientes quia illorum & vester Dominus est in cœlis: & personarum acceptio non est apud eum. Ephe. 6

Domini, quod iustum est & ęquum, seruis præstate, scientes quoniam & vos Dominum habetis in cælo. Col. 4

Seruus malus oscitanter operatur.

Cibaria, & virga, & onus asino: Panis & disciplina, & opus seruo. Operatur in disciplina, & quærit requiescere, laxa manum illius & quęrit libertatem. Eccl. 33

A domino decenter coartatur.

Seruus verbis non potest erudiri, quia quòd dicis, intelligit: & respondere contemnit. Prou. 29

Qui delicatè à pueritia sua nutrit seruum suum, Ibidem.

postea

postea sentiet eum contumacem.

Eccl. 33 Iugum & lorum ceruicem subigunt, neruus & tormenta seruum malitiosum. Mitte illum in opus, ne vacet: otium enim multa vitia docuit. Adige eum ad opus quod officium eius postulat: Quòd si non obaudierit suis, graua illum compedibus.

SIMONIA BONIS SPIRITVALIBUS *abutitur.*

Matt. 10 Gratis accepistis, gratis date.

Act. 8 Quum vidisset Simon quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam, dicens, Date & mihi hanc potestatem, vt cuicunque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum, Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.

Pœnis grauibus percutitur.

4. Reg. 5 Nunc igitur accepisti argentũ, sed & lepra Naamam adhærebit tibi & semini tuo. Et egressus est ab eo leprosus quasi nix.

Act. 8 Non est tibi pars neq; sors in sermone isto: Cor enim tuum non est rectum coram Deo. Pœnitentiam itaque age ab hac nequitia tua, & roga Deum si fortè remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui.

SIMPLICITAS IN BONO PERFICITVR.

Iob 1 Vir erat in terra Hus nomine Iob. Et erat vir ille simplex, & rectus ac timens Deum, & recedens à malo.

Nun-

Nunquid considerasti seruum meum Iob, quòd non sit ei similis in terra, homo simplex & rectus? *Ibidem.*

Fortitudo simplicis, via Domini. *Prou.10*

Iustitia simplicis diriget viam eius. 11

Sentite de Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quærite illum. *Sapien.1*

Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuū lucidum erit. *Mat.6*

Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. 10

Sed volo vos sapientes esse in bono, & simplices in malo. *Rom.16*

A Domino respicitur.

Deus non proiiciet simplicem. *Iob 8*

Qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter. *Prou.10*

Abominabile cor prauum, & voluntas eius in his qui simpliciter ambulant. 11

Iustus qui ambulat in simplicitate sua, beatos post se filios relinquet. 20

Qui ambulat simpliciter, saluus erit. 28

Vir duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis. *Iac.1*

SOMNIORVM CONSIDERATIO VANA.

MVltas curas sequuntur somnia. *Eccl.5*

Vbi multa sunt somnia, plurimæ sunt vanitates, & sermones innumeri. Tu verò Deum time. *Ibidem.*

Somnia extollunt imprudentes. Quasi qui apprehendit vmbram, & persequitur ventum: sic qui attendit ad visa mendacia. Ante faciem hominis similitudo alterius hominis. *Eccle.34*

Obser-

Obseruatio prophana.

Leui.19 Non augurabimini,nec obseruabitis somnia.
Eccle.34 Et sicut parturientis cor tuum phãtasias patitur, nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio,ne dederis in illis cor tuum:multos enim errare fecerunt somnia,& exciderũt sperantes in illis.

SPES IN DEO ESSE DE- *bet singularis.*

Gen.49 SAlutare tuum expectabo Domine.
Iudith. 6 Quoniam non derelinquis qui spem in te collocarunt; sua verò virtute gloriãtes deprimis.
Iob 13 Etiamsi occiderit me,in ipso sperabo.
Prou.3 Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo.
16 Qui sperat in Domino,beatus est.
Eccle.2 Qui timetis Dominum, sperate in illum, & in oblectationem veniet vobis misericordia.
11 Confide in Deo,& mane in loco tuo.Facile est in oculis Dei subitò honestare pauperem.
Esa.33 Domine miserere nostri,te enim expectauimus, esto brachium nostrum in mane, & salus nostra in tempore tribulationis.
Ierem.17 Benedictus vir qui confidit in Domino: & erit Dominus fiducia eius.
Thren.3 Pars mea Dominus,dixit anima mea,propterea expectabo eum. Bonus est Dominus sperantibus in illum,animæ quærenti illum.
Mich.7 Ego ad Dominum aspiciam, expectabo Deum saluatorem meum,audiet me Deus meus.

Virtualis.

Psal.5 Lætentur omnes qui sperant in te Domine.
9 Sperent in te,qui nouerunt nomen tuum.
26 Expecta Dominum,viriliter age.

Virili-

Viriliter agite, & confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Domino. 30

Sapientiam qui abiicit & disciplinā, infelix est, & vacua est spes illorum. *Sap. 3*

Metuentes Dominum, sustinete misericordiam eius, & ne deflectatis ab illo, ne cadatis. *Eccle. 2*

In semita iudiciorum tuorum Domine sustinuimus te: nomen tuum & memoriale tuum in desiderio animæ. Anima mea desiderauit te in nocte, sed & spiritu meo in præcordiis meis de mane vigilabo ad te. *Esa. 26*

Spe salui facti sumus. Spes autem quæ videtur, non est spes. Nam quod videt quis, quid sperat? Si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus. *Rom. 8*

Spe gaudentes. 12

Fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem, quam sicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam, & incedentem vsque ad interiora velaminis, vbi præcursor pro nobis introiuit Iesus, secundum ordinem Melchisedech Pontifex factus in æternum. *Heb. 6*

Vtilis, conferens bonum.

Sperantē in Domino misericordia circundabit. *Psal. 31*

Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius. 39

Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda vestra. 61

Mihi adhærere Deo bonum est, ponere in domino Deo spem meam. 72

Qui sperat in Domino, saluabitur. *Prou. 28*

Si coram hominibus tormenta passi sint, spes *Sapien. 3*

illorum immortalitate plenâ est.
Ibidem. Qui confidunt in illo, intelligent veritatem.
Eccle. 2 Crede Deo, & recuperabit te, & dirige viã tuam, & spera in illum.
14 Fœlix, qui non habuit animæ suæ tristitiam, & non excidit à spe sua.
Esa. 30 In silentio & spe erit fortitudo vestra. Beati omnes qui expectant Dominum.
49 Scies quia ego Dominus, super quo non confundentur qui expectant eum.
57 Qui fiduciam habet mei, hæreditabit terram, & possidebit montem sanctum meum.
1. Mac. 2 Omnes qui sperant in eum, non infirmantur.
Heb. 6 In quo abundantius volens Deus ostẽdere pollicitationis hæredibus immobilitatem consilij sui, interposuit iusiurandum, vt per duas res immobiles, quibus impossibile est Deum mentiri, fortissimum solatium habeamus, *vt suprà*.
10 Nolite amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem.
1. Ioan. 2 Et hęc est repromissio, quam pollicitus est nobis vitam æternam.

Auferens malum.

Psal. 5 2 In Domino sperans non infirmabor.
26 Si exurgat aduersum me prælium, in Domino sperabo.
27 Dominus adiutor meus & protector.
33 Redimet Dominus animas seruorum suorum.
34 Ecce oculi Domini super metuentes eum, vt eruat à morte animas eorum.

Filij

Filij hominum in tegmine alarum tuarum ſperabunt. 35
Spes quæ differtur, affligit animam, lignum vitæ deſiderium veniens. *Prou.* 13.
Deſiderium ſi compleatur, delectat animam. *Ibidem.*
Si deſperaueris lapſus, in die anguſtiæ minuetur fortitudo tua. 24
Bonus Dominus, & confortans in die tribulationis, & ſciens ſperantes in ſe. *Num.* 1

Spes in ſcipſo miſerabilis.

Qui confidunt in virtute ſua. Frater non redimit, redimet homo. *Pſal.* 48
Qui confidit in diuitiis ſuis, corruet. *Prou.* 11
Qui confidit in corde ſuo, ſtultus eſt. 28
Perditio tua Iſrael: tãtummodo in me auxilium tuum. *Oſee* 13
Ipſi in nobiſipſis reſponſum mortis habuimus, vt non ſimus fidentes in nobis, ſed in Deo qui ſuſcitat mortuos. 2.*Cor.* 1
Quia dicis quòd diues ſum, & locupletatus, & nullius egeo, & neſcis quia tu es miſer, & miſerabilis, & pauper, & cæcus, & nudus. *Apoc.* 3

In proximo vituperabilis.

Da nobis auxilium de tribulatione, quia vana ſalus hominis. *Pſal.* 59
Nolite confidere in principibus, neque in filiis hominum in quibus non eſt ſalus. 145
Væ filij deſertores, dicit Dominus, vt faceretis conſiliũ, & non ex me: & ordiremini telam, & non per ſpiritum meum, vt adderetis peccatum ſuper peccatũ, qui ambulatis vt deſcẽdatis in Aegyptũ, & os meũ nõ interrogaſtis, *Eſa.* 30

ſperantes auxilium in fortitudine Pharaonis,
& habentes fiduciam in vmbra Aegypti, &
erit vobis fortitudo Pharaonis in confuſionẽ,
& fiducia vmbræ Aegypti in ignominiam.
Non fuerunt in auxilium & in aliquam vtilitatẽ,
ſed in confuſionem & in opprobrium.
Væ qui deſcendunt in Aegyptum ad auxilium,
31 in equis ſperantes, & habentes fiduciam ſuper
quadrigis, quia multæ ſunt: & ſuper equitibus, quia præualidi nimis: & non ſunt confiſi
ſuper ſanctum Iſrael, & Dominum non requiſierunt.

Ibidem. Dominus inclinauit manũ ſuam, & corruet auxiliator, & cadet cui præſtatur auxilium.

Ierem. 2 Ab Aegypto confunderis, ſicut confuſa es ab Aſſur.

17 Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium ſuum, & à Domino recedit cor eius. Erit enim quaſi myricæ in deſerto, & non videbit quum venerit bonum, ſed habitabit in ſiccitate in deſerto in terra ſalſuginis & inhabitabili.

48 Fugite, ſaluate animas veſtras, & eritis quaſi myricæ in deſerto. Pro eo enim quod habuiſti fiduciam in munitionibus tuis, & in theſauris tuis, tu quoque capieris.

Ezec. 29 Pro eo quòd fuiſti baculus arundineus domui Iſrael, quando apprehenderunt te manu, & cõfractus es: ecce ego adducam ſuper te gladiũ meum, & interficiam de te hominem & iumentum.

Heb. 10 Habentes fratres fiduciam in introitu ſanctorũ

in sanguine Christi, qui initiauit nobis viam nouam & viuentem, per velamen, id est, carnem suam, & sacerdotem magnum super domum Dei, accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à cõscientia mala, & abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem. Fidelis est enim qui repromisit.

Spes impiorum abominabilis.

Spes hypocritæ peribit. *Iob* 8.

Oculi impiorum deficient, & effugium peribit 11.
ab eis, & spes illorum abominatio animæ.

Spes impiorum peribit. *Pro.* 10.

Non habent futurorum spem mali, & lucerna 24.
impiorum extinguetur.

Spes impij tanquam lanugo est, quæ à vento *Sap.* 5.
tollitur, & tanquam spuma gracilis, quæ à procella dispergitur, & tanquam fumus, qui à vento diffusus est.

Ingrati spes tanquã hybernalis glacies tabescet, 16.
& more inutilis aquæ diffluet.

Vana spes & mendacium viro insensato. *Eccl.* 34.

Non est qui inuocet iustitiam, neque est qui *Esa.* 59.
iudicet verè, sed cõfidunt in nihili, & loquũtur vanitates.

TEMPLVM SPIRITVALE *virtute decoratur.*

SAnctum est templum tuum, mirabile in ęquitate. *Psal.* 64.

Nescitis quia templum Dei estis, & spiritus Dei 1. *Corin.* 3.
habitat in vobis?

An nescitis quoniam membra vestra templum 6.

sunt Spiritus sancti, qui in vobis est, quem habetis à Deo, & non estis vestri?

2. Cor. 6. Quis consensus templo Dei cum idolis? Vos estis templum Dei viui. Propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dñs.

Ephe. 2. Iam non estis hospites & aduenę, sed estis ciues sanctorum, & domestici Dei, superædificati super fundamentum Apostolorum & prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Iesu: In quo omnis ædificatio constructa, crescit in templum sanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in tabernaculum Dei in Spiritu sancto.

Act. 17. Deus qui fecit mundum, & omnia quæ in eo sunt, hic cæli & terræ cùm sit Dominus, non in manufactis templis habitat.

Iniquitate fœdatur.

1. Cor. 3. Si quis templum Dei violauerit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctũ est, quod estis vos.

2. Cor. 13. An non cognoscitis vosmetipsos, quia Christus Iesus in nobis est, nisi forte reprobi estis.

Templum materiale.

Diuinis mysteriis dedicatur.

Exod. 25 Facient mihi sanctuarium, & habitabo in medio eorum, iuxta omnem similitudinem tabernaculi, quod ostendam tibi, & omnium vasorum in cultum eius.

Ibidem. Inde præcipiam, & loquar ad te.

29. Ibi præcipiam filiis Israël, & sanctificabitur altare in gloria mea. Sanctificabo vt tabernaculum testimonij cum altari, & Aaron cum filiis

filiis suis, vt sacerdotio fungantur mihi. Et habitabo in medio filiorum Israel.

Assumpto vnctionis oleo, vnges tabernaculum cum vasis suis, vt sanctificetur altare holocausti, & omnia vasa eius. 40.

Non facietis ita Domino Deo vestro, sed ad locum quē elegerit Dñs Deus vester, venietis, & offeretis in loco illo victimas, & holocausta. *Deut.12.*

Quæ sanctificaueris & voueris Domino, tolles; & venies ad locum quem elegerit Dominus, & offeres oblationes tuas. *Ibidem.*

Stetit Salomon ante altare Domini. *3.Reg.8.*

Quis poterit præualere, vt ædificet ei dignam domum? Si cælum & cæli cælorum capere eum nequeunt, quantus ego sum, vt possim ei ædificare domum? Sed ad hoc tantum, vt adoleatur incensum coram illo. *2.Par.2.*

Ergóne credibile est vt habitet Deus cum hominibus super terram? Si cælum, & cæli cælorum non te capiunt, quanto magis domus ista, quam ædificaui? 6.

Ad hoc tantùm facta est, vt respicias orationem serui tui, & obsecrationem eius, Domine Deus meus. *Ibidem*

Holocausta eorum & victimæ placebunt mihi super altari meo, quia domus mea domus orationis vocabitur cunctis populis. *Esai.56.*

Cælum sedes mea, & terra scabellum pedum meorum, dicit Dominus. 66.

A bonis hominibus veneratur.

Introibo in domũ tuam, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. *Psal.5.*

Psal.65. Introibo in domum tuam in holocaustis.
131. Introibimus in tabernaculum eius, adorabimus in loco, vbi steterunt pedes eius.
Eccle.4. Custodi pedem tuam ingrediens domum Dei, & appropinqua vt audias.
Agg.1. Ponite corda vestra super vias vestras. Seminastis multum, & intulistis parum. Comedistis, & non estis saturati: bibistis, & non estis inebriati.
Ibidem. Respexistis ad amplius, & ecce, factum est minus: & intulistis in domum, & exufflaui in illud.
Ibidem. Quia domus mea deserta est, & vos festinastis vnusquisque in domum suam. Propter hoc super vos prohibiti sunt cæli, ne darent rorē; & terra prohibita est, ne daret germen suum.
Luc.2. Saluator Iesus cùm esset duodecim annorum, in templo sedens in medio doctorum, inuentus est: ibique frequenter docuit.

A malis violatur.

Leui.19. Et sanctuarium meum metuite, ego Dominus.
Iere.7. Nunquid spelunca latronum facta est domus ista, in qua inuocatum est nomen meum in oculis vestris?
Osee 9. Propter malitiam adinuentionum eorum de domo mea eiiciam eos.
Mat.21. *Mar.11.* *Luc.19.* Intrauit Iesus in templum Dei, & eiiciebat omnes vendentes & ementes in templo, & mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas, euertit, & dicit eis: Domus mea, domus orationis vocabitur; vos autem fecistis illam speluncam latronum.

Propè

Propè erat Pascha Iudæorum, & ascendit Iesus Ioan.2.
Hierosolymam, & inuenit in templo vendẽtes oues & boues & columbas, & numularios sedentes. Et cùm fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo, dicens: Auferte ista hinc, & nolite facere domũ patris mei, domum negotiationis.

TEMPVS FRVCTVOSE EXPENDENDVM.

OMnia tempus habẽt, & suis spaciis trãseunt vniuersa sub cælo. Eccle.3.
Omni negocio tempus est & opportunitas, & multa hominis afflictio. 8.
Fili, conserua tempus, & deuita à malo. Eccl.4.
Priusquam moriaris, in amicum esto beneficus, & pro eo quod potes manum illi dando porrige. 14.
Non defrauderis à die bono, & particula bonæ diei non te prætereat. Ibidem.
Nemini mandauit impiè agere, & nemini dedit spacium peccandi. 15.
Videte fratres quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed vt sapientes, redimentes tempus. Ephe.5.

Superstitiosè non obseruandum.

Facto vespere dicitis, Serenum erit, rubicundũ est enim cælum. Et mane, Hodie tempestas, rutilat enim triste cælum. Mat.16.
Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ pater posuit in sua potestate. Act.1.

Deu.6. NOn tentabis Dominum Deum tuum.

Psal.94. Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.

Luc.4. Non tentabis Dominum Deum tuum.

Tentat Deus hominem ad sui probationem.

Gen.22. Tentauit Deus Abraham.

Ibidem. Nunc cognoui quòd timeas Dominum, & nō pepercisti vnigenito filio tuo propter me.

Deut.13. Tentat vos Dominus Deus vester, vt palàm fiat, vtrum diligatis eum, an non.

Sap.3. Quoniam Deus tentauit eos, & inuenit illos dignos se.

Eccle.34. Qui non est tentatus, pauca nouit.

Meriti augmentationem.

Sic Iob permisit tentari per Satan.

Sic Tobias aduersitatibus tentatus fuit.

1.Pet.1. In quo exultatis nunc ad breue tēpus afflicti in variis experimentis.

Tentat diabolus decipiendo per mendacium.

Gene.3. Sic Euam aggressus est.

Mat.4. Hæc omnia tibi dabo, si procidens adoraueris me.

Act.5. Anania, cur tentauit Satanas cor tuum, vt mentireris Spiritui sancto?

Affectum incendendo per desiderium.

Iaco.1. Vnusquisque tentatur à concupiscentia sua, abstractus & illectus.

Defectum inducendo per consensum.

Eccle.2. Fili, accedens ad seruitutē Dei, sta in iustitia & timore, & præpara animam tuam ad tentationem.

Propte-

Propterea & ego amplius non sustinens, misi ad cognoscendum fidem vestram, ne fortè tentauerit vos is, qui tentat; & inanis fiat labor noster. 1.Thess.3.
Resistite diabolo, & fugiet à vobis. Iac.4.
Sobrij estote, & vigilate. 1.Pet.5.

TESTAMENTVM DEBITE ORDINANDVM.

Sic Abraham fecit.

DEdit Abrahā cuncta quæ possederat Isaac: filiis autem concubinarum largitus est munera, & separauit eos ab Isaac filio suo, dum adhuc viueret. Gen.25.

Sic Iacob.

Finitis mandatis, quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectum, & obiit. 49.
Sic Tobias, cùm putaret orationem suam exaudiri vt moreretur, vocauit ad se filium suum, dicens: Audi, fili mi, verba oris mei, eaque in corde tuo quasi fundamentum repone. Tob.4.
Filio & mulieri, fratri & amico, non des potestatem super te in vita tua: & non dederis alij possessionem tuam, ne fortè te pœniteat, & depreceris pro illis. Eccles.33.
In die consummationis dierū vitæ tuæ, & in tēpore exitus tui, distribue hæreditatem tuam. Ibidem.

Ritè obseruandum.

Fratres, secundum hominem dico, tamen hominis confirmatum testamentū nemo spernit, aut superordinat. Gala.3.
Vbi testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis Hebr.9.

confirmatum eſt: alioquin nondum valet,dũ viuit qui teſtatus eſt.

TIMOR DEI DEO PLACET.

Exod.20. NOlite timere, vt enim probaret vos, venit Deus: & vt terror illius eſſet in vobis, & non peccaretis.

Deu.6. & 10. Dominum Deum tuum timebis.

Eccl.1. Vnus eſt Altiſſimus, creator omnium,omnipotens & metuendus nimis.

2. Serua timorem illius,in illo veteraſce.

15. Omne execramentum erroris odit Dominus, & non erit amabile timentibus eum.

27. Si non in timore Domini tenueris te inſtanter, citò ſubuertetur domus tua.

Eſai.8. Dominum exercituum ipſum ſanctificate, ipſe pauor veſter, & ipſe terror veſter,& erit vobis in ſanctificationem.

33. Audite qui longè eſtis, quæ fecerim, & cognoſcite vicini fortitudinem meam. Conterriti ſunt in Sion peccatores, poſſedit timor hypocritas.

Iere.5. Me non timebitis, ait Dominus?

Ibidem. Receſſerunt & abierunt,& non dixerũt in corde ſuo: Metuamus Dominũ Deum noſtrũ, qui dat nobis pluuiam temporaneam, & ſerotinam in tempore ſuo, plenitudinẽ annuæ meſſis cuſtodientem nobis.

Mala.1. Si Dominus ego ſum, vbi eſt timor meus?

Mat.10. Timete eum, qui poteſt & animam & corpus perdere in gehennam.

Luc.12. Oſtendam vobis quem timeatis: Timete eum, qui poſtquã occiderit, habet poteſtatẽ mittere in

re in gehennam. Ita dico vobis, hunc timete.
Noli altum ſapere, ſed time. *Rom.* 11.
Qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat. 2 *Cor.* 10.
Timeamus ergo, ne fortè relicta pollicitatione introeundi in requiem eius, exiſtimetur aliquis ex vobis deeſſe. *Heb.* 4.
Timete Dominum, & date illi honorem. *Apo.* 14.
Quis non timebit te Domine rex ſeculorum? 15.

Homini prodeſt ipſum bene ordinando.

Timete Deum, & ſeruite ei perfecto corde, atque veriſſimo. *Ioſu.* 24.
Seruite Domino in timore. *Pſal.* 2.
Confige timore tuo carnes meas. 118.
Fuerunt igitur gentes iſtæ timentes quidẽ Dominũ, ſed nihilominus idôlis ſuis ſeruientes. 4. *Reg.* 17.
Time Dominum, & recede à malo. Sanitas quippe erit vmbilico tuo, & irrigatio oſſibus tuis. *Pro.* 3.
Timor Domini odit malum. 8.
Sapiens timet & declinat à malo. 14.
Per timorem Domini declinat omnis à malo. 15.
Timor Domini, diſciplina ſapientiæ. *Ibidem*
In timore Domini declinatur à malo. 16.
Non æmuletur cor tuum peccatores, ſed in timore Domini eſt tota die, quia habebis ſpem in nouiſſimo, & præſtolatio tua non auferetur. 23.
Time Dominum, fili mi, & regem. 24.
Beatus homo, qui ſemper eſt pauidus: qui verò mentis eſt duræ, corruet in malum. 28.
Qui timet Deum, nihil negligit. *Eccle.* 7.
Deum time, & mandata eius obſerua. 12.

Timor

Eccl.1. Timor Domini expellit peccatum.

2. Qui timetis Dominum, credite illi: & nō euacuabitur merces vestra.

Ibidem. Qui timent Dominum, non erunt incredibiles verbo illius. Qui timent Dominum, inquirent quæ beneplacita sunt illi. Qui timēt Dominum, pręparabunt corda sua, & in conspectu illius sanctificabunt animas suas. Qui timent Dominum, custodiunt mandata illius, & patientiam habebunt vsque ad circūspectionem illius.

7. In tota anima tua time Dominum.

15. Qui timet Deum, faciet bona.

21. Qui timet Deum, conuertetur ad cor suum.

Ibidem. Consummatio timoris Dei sapientia, & sensus.

25. Timor Dei initium dilectionis eius: fidei autē initium agglutinandum est ei.

Psal.29. Timuerunt me mandato hominū & doctrinis.

Iere.32. Dabo eis cor vnum & viam vnam, vt timeant me vniuersis diebus, & bene sit eis, & filiis eorum post eos.

Plenè remunerando.

Exod.15. Quis similis tui in fortibus Domine? quis similis tui, magnificus in sanctitate, terribilis atque laudabilis, faciens mirabila?

Tob.4. Noli timere, fili mi, pauperem quidem vitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus Deum, & recesserimus ab omni peccato, & fecerimus bene.

Iob 28. Timor Domini, ipsa est sapientia, & recedere à malo, intelligentia.

Psal.33. Timete Dominum omnes sancti eius.

Dedi-

Dedisti hæreditatem timentibus nomen tuum. 60.
Beatus qui timet Dominũ, potens in terra erit. 111.
Gloria & diuitiæ in domo eius.
Voluntatem timentium se faciet. 144.
Timor Domini apponet dies. *Pro.10.*
In timore Domini fiducia fortitudinis, & filiis 14.
eius erit spes. Timor Domini fons vitæ, vt
declinet à ruina mortis.
Timor Domini ad vitam, & in plenitudine. 19.
commorabitur absque visitatione pessimi.
Finis modestiæ, timor Domini, diuitiæ & glo- 22.
ria & vita.
Timor Domini gloria & gloriatio, & lætitia, & *Eccl.1.*
corona exultationis.
Timenti Dominum bene erit in extremis, & *Ibidem.*
in die obitus sui benedicetur.
Plenitudo sapientiæ est, timere Deum.
Qui timetis Dominum, sperate in illum, & in 2.
oblectationem veniet vobis misericordia.
Qui timetis Dominum, diligite illum, &
illuminabuntur corda vestra.
Semen hominum honorabitur hoc, quod timet 10.
Dominum.
Oculi Domini ad timentes eum. 15.
Agnoscent, qui derelicti sunt, quoniam nihil 23.
melius est, quàm timor Dei.
Beatus homo, cui donatum est habere timorem 25.
Dei.
Timor Dei super omnia se superposuit. *Ibidem.*
Qui timet Dominum, excipiet doctrinam eius; 32.
& qui vigilauerint ad illum, inuenient bene-
dictionem.

Timenti

Eccle.33. Timenti Dominum non occurrent mala, sed in tentatione Deus illum conseruabit, & liberabit à malis.

34. Qui timet Dominum, nihil trepidabit, & non pauebit: quoniam ipse est spes eius. Timentis Dominum, beata est anima eius. Oculi Domini super timentes eum.

40. Facultates & virtutes exaltant cor, & super hæc, timor Domini. Non est in timore Domini minoratio. Timor Domini sicut paradisus benedictionis.

Mich.6. Salus erit timentibus nomen Domini.

Mala.4. Orietur vobis, timentibus nomen meum, sol iustitiæ, & sanitas in pennis eius, & egredie-mini, & salietis, sicut vituli de armento.

Luc.1. Misericordia eius à progenie in progenies, timentibus eum.

Timor humanus, vitiosus.

Iob 6. Qui timent pruinam, irruet super eos nix.

Psal.13. Illic trepidauerunt timore, vbi non erat timor.

Pro.29. Qui timet hominem, citò corruet.

Eccle.22. Sicut ornatus arenosus in pariete lympido, & sicut paleæ in excelsis, & cæmenta sine impēsa posita contra faciem venti, non permanebunt: sic cor timidum in cogitatione stulti contra impetum timoris, non resistet.

Matt.1. Noli timere accipere Mariam cõiugem tuam.

Luc.12. Dico vobis amicis meis, Ne terreamini ab his, qui occidunt corpus, & post hæc non habēt amplius quid faciant.

1.Pet.3. Quis est qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis? Timorem eorum ne timueritis,

ritis, & non conturbemini.

Contemptus eius, virtuosus.

Firmamentum est Dominus timentibus eum. *Psalm. 24.*
Dominus illuminatio mea, & salus mea quem timebo? 26
In Deo speraui, non timebo quid faciat mihi homo. 55
Ne paueas repentino terrore, & irruentes tibi potentias impiorum: Dominus enim erit in latere tuo. *Prou. 3.*
Seruus meus es tu: Ne timeas, quia ego tecum sum. *Esa. 41.*
Ne timeas, ego adiuui te. *Ibidem.*
Noli timere, quia redemi te, & vocaui te nomine tuo. Cùm transieris per aquas, tecum ero: & flumina non operient te. Cum ambulaueris in igne non combureris, & flamma non ardebit in te. 43
Audite me, qui scitis iustum, populus meus, lex mea in cordibus eorum: Nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorum ne metuatis. Sicut enim vestimentum, sic comedet eos vermis: & sicut lanam deuorabit eos tinea. 51
Quis tu vt timeas ab homine mortali, & à filio hominis, qui quasi fœnum, ita arescet? & oblitus es Domini factoris tui, qui tetẽdit cœlos, & fundauit terram. *Ibidem.*
Ne timeas à facie eorum, quia tecum ego sum, vt eruam te, dicit Dominus. *Iere. 1.*
Si Deus pro nobis, quis contra nos? *Rom. 8.*

Gen.42. MEritò hęc patimur,quia peccauimus in fratrem nostrũ [Christum] videntes angustias animę illius,dũ nos precaretur,nõ audiuimus, idcirco venit hæc afflictio super nos.

Exod.1. Quanto magis opprimebant eos, tanto magis multiplicabantur & crescebant.

Numo.31. Omne, quod potest transire per flammas, igne purgabitur.

1.Reg.12. Conuenerunt ad Dauid[Christum]omnes, qui erant in angustia constituti, & oppressi ære alieno[à diabolo]& amaro animo: & factus est eorum princeps.

2.Par.28. Tempore angustiæ suæ auxit Acham contemptum in Dominum.

Nee.9. Cùm requieuissent,reuersi sunt,vt facerent malum in conspectu Domini.

Ibidem. In tempore tribulationis suæ clamauerunt ad Dominum.

Tob 3. Benedictum est nomẽ tuum Deus patrum nostrorũ, qui cùm iratus fueris, misericordiam facies, & in tempore tribulationis peccata dimittes his,qui inuocant te.

Ibidem Hoc habet pro certo, omnis qui colit te, quòd vita eius, si in probatione fuerit, coronabitur:si autẽ in tribulatione fuerit,liberabitur.

Ibidem Post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymationem & fletum, exultationem infundis.

13 Tu Domine flagellas & saluas,deducis ad inferos,& reducis.

Ibidem Ipse castigauit nos, propter iniquitatęs nostras: & ipse

& ipſe ſaluabit nos, propter miſericordiam ſuam.

In tuo flagello vindica iniquitates noſtras. *Iud.7.*

Non vlciſcamur nos pro his,quæ patimur: ſed reputantes peccatis noſtris hæc ipſa ſupplicia minora eſſe flagella Domini, quibus quaſi ſerui corripimur, ad emendationem, & non ad perditionem eueniſſe credamus. *Ibid. 8.*

Si bona ſuſcepimus de manu Domini, mala quare non ſuſtineamus? *Iob 2.*

Nemo loquebatur ei verbum: videbant enim dolorem eſſe vehementem. *Ibidem*

Homo naſcitur ad laborem,& auis ad volatũ. 5

Beatus homo,qui corripitur à Deo: increpationẽ ergo Dñi ne reprobes, quia ipſe vulnerat & medetur,percutit,& manus eius ſanabunt. *Ibidem*

In ſex tribulationibus liberabit te,& in ſeptima non tanget te malum. *Ibidem*

Sagittæ Domini in me ſunt, quarum indignatio ebibit ſpiritum meum. 6.

Auferat à me virgam ſuam, & pauor eius non me terreat. 9

Vtinam intelligeres, quòd multò minora exigaris ab eo, quàm meretur iniquitas tua. 11

Domus illorum ſecuræ ſunt & pacatæ, & non eſt virga Dei ſuper eos. 21

Ipſe probabit me quaſi aurum,quod per ignem tranſit. 23

Conſumpta eſt caro eius à ſuppliciis, reuertatur ad dies adoleſcentiæ ſuæ. 33

Peccaui,& verè deliqui,& vt eram dignus, non recepi. *Ibidem*

Psal. 2. Apprehendite disciplinam, nequando irascatur Dominus.

4 In tribulatione dilatasti mihi.

15 Posteaquam multiplicatæ sunt infirmitates eorum, accelerauerunt.

16 Probasti cor meum, & visitasti nocte: igne me examinasti, & nõ est inuenta in me iniquitas.

17 Disciplina tua correxit me in finem.

22 Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.

31 Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circundedit me.

33 Iuxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde: & humiles spiritu saluabit.

Ibidem Multæ tribulationes iustorum.

49 Inuoca me in die tribulationis, & eruam te, & honorificabis me.

65 Posuisti tribulationes in dorso nostro.

Ibidem Transiuimus per ignem & aquam.

82 Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine.

90 Cum ipso sum in tribulatione.

93 Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ lætificauerunt animam meam.

118 Bonum mihi, quia humiliasti me.

Prou. 3. Disciplinam Domini ne abiicias fili mi, nec deficias cùm ab eo corriperis: quem enim diligit Dominus, corripit, & quasi pater in filio complacet sibi.

17 Sicut igne probatur argentum & aurum in camino, ita corda probat Dominus.

De

De carcere catenisque interdum egreditur quis *Eccle. 4.*
ad regnum: & alius natus in regno, inopia
conſumitur.

Curatio ceſſare faciet peccata maxima. 10

In paucis vexati, in multis bene diſponentur, *Sap. 3.*
quoniam Deus tentauit eos, & inuenit eos
dignos ſe. Tanquam aurum in fornace pro-
bauit illos, & quaſi holocauſti hoſtiam acce-
pit illos, & in tẽpore erit reſpectus illorum.

Hos quidem tanquam pater monens probaſti: 11
illos autem tanquam rex durus interrogans
condemnaſti.

Cùm audirent per ſua tormenta bene ſecum *Ibidem*
agi, commemorati ſunt Dominum admi-
rantes in finem exitus.

Cùm das nobis diſciplinam, inimicos noſtros 12
multipliciter flagellas, vt bonitatem tuam
cogitemus.

Ad correptionem in breui turbati ſunt, ſignum 16
habentes ſalutis ad cõmemorationem man-
dati legis tuæ.

Omne quod tibi applicatum fuerit, accipe, & *Eccle. 2.*
in dolore ſuſtine, & in humilitate tua patien-
tiam habe: quoniam in igne probatur aurum
& argentum, homines verò receptibiles in
camino humiliationis.

Quoniam pius & miſericors eſt Dominus, & *Ibidem*
remittit in dies tribulationis peccata.

Vaſa figuli probat fornax, & homines iuſtos 27
tentatio tribulationis.

Infirmitas grauis ſobriam facit animam. 31

Speciosa Dei miſericordia in tempore tribu- 35

lationis, quaſi nubes pluuiæ in tempore ſiccitatis.
Eſa. 1. Excoquam ad purum ſcoriam tuam, & auferam omne ſtannum tuum.
26 Cùm feceris iudicia tua in terra, iuſtitiam diſcent habitatores orbis. Miſereamur impio, & non diſcet iuſtitiam.
Ibidem Domine in anguſtia requiſierunt te.
28 Vexatio dabit intellectum auditui.
30 A voce Domini pauebit Aſſur virga percuſſus. Et erit tranſitus virgæ fundatus, quam requieſcere faciet Dominus ſuper eam.
Ierem. 6. Defecit ſufflatorium in igne, conſumptum eſt plumbum, fruſtra conflauit conflator, malitiæ eorum non ſunt conſumptæ. Argentum reprobum vocate eos: quia Dominus proiecit illos.
9 Ecce ego conflabo & probabo eos.
25 Ecce in ciuitate, in qua inuocatum eſt nomen meum, ego incipio affligere, & vos quaſi innocentes & immunes eritis.
30 Caſtigabo te in iudicio, vt non videaris tibi innoxius.
31 Caſtigaſti me Domine, & eruditus ſum, quaſi iuuenculus indomitus.
46 Caſtigabo te in iudicio, nec quaſi innocẽti parcam tibi.
49 Ecce, quibus non erat iudicium, vt biberẽt calicem, bibentes bibẽt: & tu quaſi innocens relinquêris: non eris innocẽs, ſed bibens bibes.
Baruc. 3. Anima in anguſtiis & ſpiritus anxius clamat ad te, audi Domine, & miſerere.
Omnes

Omnes isti æs & stannũ, & ferrũ, & plumbum in medio fornacis, scoria argenti facti sunt. *Ezec. 22.*

Multo labore sudatum est, & non exiuit de ea nimia rubigo eius, neque per ignem. *42*

Eligentur & dealbabuntur, & quasi nix probabuntur multi. *Dan. 12.*

Sepiam viam tuam spinis (ad malum) & sepiam eam maceria, & semitas suas non inueniet. *Osee 2.*

In tribulatione sua mane consurgent ad me: Venite & reuertamur ad Dominũ quia ipse cepit & sanabit nos. *6*

Funiculis hominum trahebam eos, & funibus dilectionis, & fui eis, vt quispiam qui leuat iugum sub maxilla eorum, & inclinaui ad eos cibum. *11*

Cùm angustiaretur in me anima mea, Domini recordatus sum. *Iona 2.*

Dominus in tempestate, & in turbine viæ eius, & nebulæ puluis pedum eius. *Naum. 1.*

Bonus Dominus & confortans in die tribulationis, & in diluuio prætereunte consummationem faciet loci illius. *Ibidem*

Non consurget duplex tribulatio. *Ibidem*

Afflixi te, & non affligam te vltra. *Ibidem*

Vram eos, sicut vritur argentum: probabo eos, sicut probatur aurum. *Zac. 13.*

Percussi vos vento vrente, & ærugine, & grandine, omnia opera manuum vestrarum, & non fuit in vobis, qui reuerteretur ad me, dicit Dominus. *Aggai 2.*

Ipse enim quasi ignis conflans, & quasi herba fullonum: & sedebit conflans, & emundans argen- *Mala. 3.*

argentum,& purgabit filios Leui,& collabit eos quasi argentum.

1. *Mac.* 2. Ioseph in tẽpore anguſtiæ ſuæ cuſtodiuit mandatum,& factus eſt dominus Aegypti.

2. *Mac.* 6. Multo tempore nõ ſinere peccatoribus ex ſententia agere, ſed ſtatim vltiones adhibere, magni beneficij eſt indiciũ. Non enim ſicut in aliis nationibus Dominus patienter expectat,vt eas,cùm dies iudicij venerit,in plenitudine peccatorum puniat:ita & in nobis ſtatuit, vt peccatis noſtris in finem deuolutis, ita demum in nos vindicet.

Ibidem Corripiens in aduerſis populum ſuum,non derelinquit.

Ibidem Eleazarus glorioſiſſimam magis eligens mortem,quàm odibilem vitam complectens,voluntariè præibat ad ſupplicium.

Et infra. Patienter ſuſtinens, deſtinauit non admittere illicita propter vitæ amorem.

Ibidem Si in præſenti tempore ſuppliciis hominũ eripiar,manum omnipotentis,neq; viuus, neq; defunctus effugiam.

Ibidem Tu ſcis Domine,quia cùm à morte poſſem liberari, duros corporis ſuſtineo dolores; animo verò propter timorem tuum libenter hæc patior.

7 Tu ſceleſtiſſime in præſenti vita nos perdis, ſed ille rector mundi nos pro ſuis legibus, morientes ad æternam vitam denuo ſuſcitabit.

Ibidem E cœlo iſta poſſideo, ſed propter Dei leges hæc ipſa deſpicio, quoniam ab ipſo me ea recepturum ſpero.

Nos

Nos propter nosmetipsos hæc patimur, peccantes in Deum nostrum, & digna admiratione facta sunt in nobis: tu autem ne putes tibi impune futurũ, quoniam contra Deum pugnare tentaueris. *Ibidem*

Dignus fratribus tuis effectus particeps suscipe mortem, vt in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam[verba matris.] *Ibidem*

Fratres mei modico nunc dolore sustentato vitæ æternæ effecti sunt. *Ibidem*

Cœpit Antiochus à graui superbia deductus ad agnitionẽ sui venire, diuina admonitus plaga. 9

Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. *Matth. 5.*

Si quis te percusserit in dexteram maxillam, præbe ei & alteram. *Ibidem*

Qui perdiderit animam suam propter me, inueniet eam. 10

Ego hîc fame pereo: surgam igitur & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cœlum & coram te: iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenariis tuis. *Luc. 15.*

Tradent vos in tribulationem, & occident vos, & eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. *Matt. 24.*

Nónne oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? *Luc. 24.*

Neque hic peccauit neque parentes eius, sed vt manifestentur opera Dei in illo. *Ioan. 9.*

Omnem palmitem qui fert fructum purgabit eum, vt fructum copiosiorem afferat. 15

16 Venit hora vt omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.

Ibidem Tristitia vestra vertetur in gaudium.

Ibidem Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem peperit puerum, iam nõ meminit pressuræ propter gaudium: quia natus est homo in mundum.

Rom. 5. Gloriamur in tribulationibus, scientes quia tribulatio patientiam operatur.

Ibid. 8. Hæredes quidem Dei, cohæredes autẽ Christi: si tamen compatimur, vt & cõglorificemur.

Ibidem Existimo, quòd non sunt condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis.

Ibidem Ipsa creatura liberabitur à seruitute corruptionis, in libertatem gloriæ filiorum Dei.

Ibidem Scimus enim quòd omnis creatura ingemiscit, & parturit vsque adhuc.

Ibidem Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an persecutio? an periculum? an gladius?

Ibidem Certus sum, quia neq; mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neq; vlla creatura alia poterit nos separare à dilectione Dei.

Roma. 12. In tribulatione patientes.

1. Cor. 4. Vsque in hanc horam & esurimus & sitimus, & nudi sumus & colaphis cædimur, & laboramus operantes manibus nostris.

Ibidem Maledicimur, & benedicimus: & persecutionem patimur, & sustinemus.

2. Cor. 1. Benedictus Deus qui consolatur nos in omni tribulatione nostra.

Sicut

Sicut abundant paſſiones Chriſti in nobis, ita & *Ibidem.*
per Chriſtum abundat conſolatio noſtra.
Sicut ſocij paſſionum eſtis, ſic eritis & conſola- *Ibidem.*
tionis.
In omnibus tribulationem patimur, ſed non an- 4
guſtiamur: aporiamur, ſed non deſtituimur:
perſecutionem patimur, ſed non derelinqui-
mur: deiicimur, ſed non perimus: ſemper mor
tificationem Ieſu Chriſti in corpore noſtro
circunferentes, vt & vita Ieſu manifeſtetur in
corporibus noſtris.
Id quod in præſenti eſt momentaneum, & le- *Ibidem*
ue tribulationis noſtræ: ſupra modum in ſub-
limitate, æternum gloriæ pondus operatur in
nobis.
Repletus ſum conſolatione, ſuperabundo gau- 7
dio in omni tribulatione veſtra.
In multo experimento tribulationis abundan- 8
tia gaudij ipſorum fuit.
Suſtinetis ſi quis vos in ſeruitutem redigit, ſi- 11
quis deuorat, ſiquis accipit, ſiquis extollitur, ſi
quis in faciem vos cædit.
In laboribus plurimis, in carceribus abundãtius, *Ibidem.*
in plagis ſupra modum, in mortibus frequen
ter.
In labore, in ærumña, in vigiliis multis, in fri- *Ibidem.*
gore & nuditate.
Virtus in infirmitate perficitur. Libẽter igitur glo- 12
riabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in
me virtus Chriſti.
Placeo mihi in infirmitatibus meis, in contu- *Ibidem.*
meliis, in neceſſitatibus, in perſecutionibus,
in

in angustiis pro Christo.
Galat. 4 Quomodo tunc is qui secundum carnem natus fuerat, persequebatur eum qui secundum spiritum? ita & nunc [malus bonos.]
Phil. 1 Donatum est vobis pro Christo non solùm vt in eum credatis, sed vt & pro illo patiamini.
Col. 1 Gaudeo in passionibus meis pro vobis, & adimpleo quæ desunt passionum Christi in carne mea, pro corpore eius quod est Ecclesia.
2. Thess. 1 Gloriamur pro vobis in Ecclesiis Dei, pro patientia vestra in omnibus persecutionibus & tribulationibus quas sustinetis, vt digni habeamini in regno Dei, pro quo & patimini.
2. Ti. 2 Si commortui sumus & conuiuemus: si sustinemus, & conregnabimus.
3 Omnes qui piè volunt viuere in Christo Iesu, persecutionem patientur.
Heb. 2 Videmus Iesum per passionem mortis gloria & honore coronatum [& martyres.]
5 Et quidem quum esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam.
11 Alij ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres; lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt.
Ibidem Egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus.
12 Omnis disciplina in præsenti quidem videtur non esse gaudij, sed mœroris. Postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eã reddet iustitiæ.
Ibidem. Quòd si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes: ergo adulteri & nõ filij estis.
Per

Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. *Act.14.*
Vincula & tribulationes me manent Ierosolymis. Sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quàm me, dũ modò consummẽ cursum meum, & ministeriũ verbi quod accepi à Domino Iesu. 20
Ego non solùm alligari, sed & mori in Ierusalem paratus sum pro nomine domini nostri Iesu Christi. 21
Omne gaudium existimate fratres mei, cùm in varias tentationes incideritis, scientes quòd probatio fidei vestræ patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habet. *Iac.1*
Beatus vir qui suffert tentationem: quoniã cùm probatus fuerit, accipiet coronam quam repromisit Deus diligentibus se. *Ibidem.*
In quo exultabitis, modicum nunc si oportet contristari in variis tentationibus, vt probatio fidei vestræ multo pretiosior auro, quod per ignem probatur, inueniatur in laudem & honorem in reuelationem Iesu Christi. *1.Pet.1.*
Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt sequamini vestigia eius. 2
Si quid patimini propter iustitiam, beati. 3
Melius est benefacientes, si velit voluntas Dei, pati, quàm malefacientes. *Ibidem.*
Christo in carne passo, & vos eadem cogitatione armamini. 4
Communicantes Christi passionibus, gaudete, vt in reuelatione gloriæ eius gaudeatis exultantes. *Ibidem*

Tem-

Ibidem. Tempus est vt incipiat iudicium à domo Dei. Si autem primùm à nobis; quis finis eorum qui non credunt Dei Euangelio?

5 In Christo Iesu modicum passos, ipse perficiet, confirmabit, solidabitque.

2.Pet.2 Nouit Deus pios de tentatione eripere, iniquos verò in diem iudicij reseruare cruciandos.

Apoc.1 Ego Ioannes frater vester, & particeps in tribulatione & regno, & patientia in Christo Iesu.

7 Hi sunt qui venerunt de tribulatione magna.

12 Non dilexerunt animas suas vsque ad mortem.

Vide in tit. Patientia, Persecutio, Timor.

TRISTITIA ORDINATA.

2.Cor.6 QVasi tristes, semper gaudentes.

7 Quoniam & si contristaui vos in epistola, non me pœnitet. Nunc gaudeo, non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam.

Ibidem. Contristati estis secundum Deum. Quæ enim secundum Deum est tristitia, pœnitentiam in salutem stabilem operatur.

Inordinata bonum impedit.

Prou.12 Non contristabit iustum quicquid ei acciderit.

15 In mœrore cordis languescit spiritus.

Eccle 7 Noli esse pusillanimis in animo tuo.

14 Fœlix qui non habuit animi sui tristitiam.

30 Tristitiam non des animæ tuæ, & non affligas temetipsum in consilio tuo.

Iac.1 Tristatur aliquis vestrum? oret: æquo animo est aliquis? psallat.

Malum inducit.

Prou.12 Mœror in corde viri humiliabit illum, & sermone

mone bono lætificabitur.
Spiritus triſtis exiccat oſſa. 17
Sicut tinea veſtimento, & vermis ligno, ita tri- 25
ſtitia viri nocet cordi.
Date ſiceram mœrentibus, & vinum his qui a- 31
maro ſunt animo.
Summa plaga eſt mœror animi. *Eccl.* 25
Triſtitiam longè expelle à te. Multos enim oc- 30
cidit triſtitia, & non eſt vtilitas in illa.
A triſtitia feſtinat mors, & cooperit virtutem, & 38
triſtitia cordis flectit ceruicem. In abductio-
ne permanet triſtitia.
Ne dederis triſtitiæ cor tuum, ſed repelle eam à *Ibidem.*
te.

VERITAS FIRMITER CON-
SERVANDA.

VEritatem requirit Dominus. *Pſal.* 30
Ecce veritatem dilexiſti. 50
Et ne auferas de ore meo verbum veritatis vſ- 118
quequaque.
Aperite portas, & ingrediatur gens iuſta, cuſto- *Eſa.* 26
diens veritatem.
Robur datum eſt ei contra iuge ſacrificium *Dan.* 8
propter peccata, & proſternetur veritas in
terra.
Veritatem tantum & pacem diligite. *Zach.* 8
Ille homicida erat ab initio, & in veritate non *Ioan.* 8
ſtetit, quia non eſt veritas in eo.
Veritatem facientes in charitate, creſcamus in il- *Epheſ.* 4
lo per omnia.
Fructus lucis eſt in omni bonitate, & iuſtitia, & 5
veritate.

Quibus

1.Ti.6 Quibus adempta est veritas, qui existimant quæstum esse pietatem.

Reuerenter honoranda.

3.Esdr.3 Super omnia vincit veritas.
4 Omnes populi clamauerunt & dixerũt, Magna est veritas & præualet.
Iob.6 Quare detraxistis sermonibus veritatis?
Psal.90 Scuto circundabit te veritas eius.
116 Veritas Domini manet in æternum.
Prou. 12 Labium veritatis firmum erit in perpetuum.
Eccle.4 Non contradicas verbo veritatis vllo modo, & de mendacio ineruditionis tuæ confundere.
Matt.22 Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces.
Ioan. 1 Gratia & veritas per Iesum Christum facta est.
4 Veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate.
8 Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos.
14 Ego sum via, veritas & vita.
17 Et sermo tuus veritas est.
18 Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati.
1.Cor.13 Charitas non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati.
2.Cor.13 Non possumus aliquid aduersus veritatem, sed pro veritate.
Gal. 3 O insensati Galatæ, quis vos fascinauit non obedire veritati?

VIDVAE VIRTVOSE DEBENT ORNARI.

SIc Iudith virtutibus, non vestibus ornari studuit. *Iudith.8*

Erat Anna prophetissa filia Phanuel, & hæc vidua erat vsque ad annos octogintaquatuor, quæ nõ discedebat de templo ieiuniis & obsecrationibus seruiens nocte & die. *Luc.2*

Quę verè vidua est & desolata, speret in Deum, & instet obsecrationibus & orationibus die ac nocte. Nã quæ in delitiis est, viuens mortua est. Et hoc præcipe, vt irreprehensibiles sint. *1.Ti.5*

Anus similiter in habitu sint qui religionem deceat, non criminatrices, non multo vino seruientes, vt honesta doceant. *Tit.2*

Studiosè defensari.

Viduæ & pupillo nõ nocebitis. Si læseritis eos, vociferabuntur ad me, & ego audiam clamorem eorum: & indignabitur furor meus, percutiamque vos gladio, & erunt vxores vestræ viduæ, & filij vestri pupilli. *Exod.22*

Viduam eius benedicens benedicam. *Psal.138*

VIA DEI SVPER OMnes exaltatur.

IVstus es, Domine, & omnia iudicia tua iusta sunt: & omnes viæ tuæ misericordia, & veritas & iudicinm. *Tob.3*

Non cogitationes meæ, cogitationes vestræ: neque viæ vestræ, viæ meæ, dicit Dominus. *Esa.55*

Via virtuosa ad Deum ordinatur.

Noë vir iustus atque perfectus fuit in genera- *Gen.6*

tionibus suis, cum Deo ambulauit.
7 Ambula coram me, & esto perfectus.
Psal. 118 Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.
Prou. 3 In omnibus viis tuis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos.
Ibidem Viæ eius, viæ pulchræ, & omnes semitæ eius pacificæ.
16 Initium viæ bonæ, facere iustitiam.
Ibidem Semita iustorum declinat à malo.
Eccle. 5 Esto firmus in via Domini.
Esa. 26 Semita iusti recta, rectus callis iusti ad ambulãdum.
30 Erunt oculi tui videntes præceptorem tuum, & aures tuæ audient vocem post tergũ monentis: Hæc est via, ambulate in ea: & nõ declinetis neque ad dexteram neque ad sinistram.
35 Erit tibi semita & via sancta vocabitur: Nõ trãsibit per eam pollutus: & hæc erit vobis directa via, ita vt stulti non errent per eam.
40 Parate viam Domini, rectas facite in solitudine semitas Dei nostri.
Ibidem. Quare dicis Iacob, & loqueris Israel?
Ierem. 31 Statue tibi speluncam, pone tibi amaritudines, dirige cor tuum in viam rectam, in qua ambulasti.
Osee 14 Rectæ viæ Domini, & iusti ambulabunt in eis. Præuaricatores verò corruent in eis.
[...]hes. 4 Fratres rogamus vos, & obsecramus in domino Iesu, vt quẽadmodum accepistis à nobis, quomodo

modò oporteat vos ambulare & placere Deo, sic & ambuletis.

Remissas manus fratres, & genua soluta erigite, & gressus rectos facite pedibus vestris, vt non claudicans quis erret, magis autem sanetur. Heb.12

Per Deum moderatur.

Omni tempore benedic Deum: & pete ab eo vt vias tuas dirigat. Tob.4

Bene ambuletis, & sit Deus in itinere vestro, & Angelus eius comitetur vobiscum. 5

Angelus Domini sanctus sit in itinere vestro, perducatque vos incolumes. 10

Domine deduc me in iustitia tua. Psal.5

Perfice gressus meos in semitis tuis, vt non moueantur vestigia mea. 16

Vias tuas Domine demonstra mihi. 22

Deduc me in semita mandatorum tuorum. 118

Viam sapientiæ monstraui tibi, & duxi te per semitas æquitatis: quas quum ingressus fueris, non artabuntur gressus tui, & currens non habebis offendiculum. Prou.4

Iustorum autem semita quasi lux splendens, procedit, & crescit vsque ad perfectam diem. Ibidem.

Iustitia custodit innocentis viam. 13

Cor hominis disponit viam suam, sed Domini est dirigere gressus eius. 16

A Domino diriguntur gressus viri: quis autem hominum potest intelligere viam suam? 20

Eccle. 37 Deprecare altiſſimũ vt inveritate viã tuã dirigat.

Eſa. 48 Ego dominus Deus tuus, docens te vtilia, gubernans te in via qua ambulas.

Ierem. 10 Scio Domine quia non eſt hominis via eius: nec viri eſt, vt ambulet & dirigat greſſus ſuos.

Mich. 4 Venite, aſcendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob. Et docebit nos de viis ſuis, & ibimus in ſemitis eius.

A Deo remuneratur.

Hinc Pſalmiſta:

Pſal. 24 Quis eſt homo qui timet Dominum? Legem ſtatuit ei in via quam elegit. Anima eius in bonis demorabitur.

Pſal. 83 Ibunt de virtute in virtutẽ: videbitur Deus deorum in Sion.

Prou. 12 In ſemita iuſtitiæ vita.

Ierem. 6 State ſuper vias, & videte, & interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambulate in ea, & inuenietis refrigeriũ animab' veſtris.

7 Bonas facite vias veſtras, & ſtudia veſtra, & habitabo vobiſcum in loco iſto.

Via vitioſa turpiter deordinatur.

Pſal. 118 Non enim qui operantur iniquitatem in viis eius ambulauerunt.

Prou. 4 Via impiorum tenebroſa, neſciunt vbi corruũt.

Ibidem Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ præcedant greſſus tuos. Dirige ſemitas pedibus, & omnes viæ tuæ ſtabilientur: Ne declines ad dexteram neque ad ſiniſtram: auerte pedem tuum à malo.

Ibidem. Vias quæ à dextris ſunt nouit Dominus: peruerſæ verò ſũt, quę à ſiniſtris ſunt. Ipſe rectos

facies

facict curſus tuos, itinera autem tua in pace producet.

Via ſtulti recta in oculis eius. *Pro.12.*

Omnis via viri recta ſibi videtur. *21.*

Arma & gladij in via peruerſi: cuſtos autem animæ ſuæ longè recedit ab eis. *22.*

In multitudine viæ tuæ laboraſti, nec dixiſti, Quieſcam. *Eſa.57.*

Firmiter reprobatur.

Inuolutæ ſunt ſemitæ greſſuum eorum, ambulabunt in vacuum & peribunt. *Iob.67.*

Iter deuium ducit ad mortem. *Prou.12.*

Eſt via quæ videtur homini recta; nouiſſima autem eius deducunt ad mortem. *14.*

Qui peruerſis graditur viis, concidet ſemel. *28.*

Væ his qui perdiderunt ſuſtinentiam, & qui dereliquerunt vias rectas, & diuerterunt in vias prauas. *Eccle.2.*

Via peccantium complantata lapidibus, & in finem illorum inferi, & tenebræ, & pœnæ. *21.*

Quàm vilis facta es nimis iterans vias tuas. *Iere.2.*

Viæ tuæ & cogitationes tuæ fecerunt hæc [ſcilicet mala] tibi. *4.*

VIGILANDVM EST DILIGENTER
ad malum euitandum.

VIgilate & orate, vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma. *Mat.26.*

Hoc autem ſcitote, quoniam ſi ſciret paterfamiliâs qua hora fur veniret, vigilaret vtique, & non ſineret perfodi domum ſuam. Vigilate itaque, omni tempore orantes. *Luc.12. & 21.*

1. Cor. 10. & 15. Qui se existimat stare, videat ne cadat. Euigilate itaque iusti, & nolite peccare.

1. Pet. 5. Sobrij estote, & vigilate.

Apo. 3. Si non vigilaueris, veniam ad te tanquam fur, & nescies quando veniam ad te.

Bonum conseruandum.

Prou. 8. Beatus vir qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie.

Eccl. 31. Vigilia honestatis tabefaciet carnes.

32. Qui vigilauerint ad illum, inuenient benedictionem.

1. Cor. 16. Vigilate, state in fide, viriliter agite, & confortamini.

Colo. 4. Orationi instate, vigilantes in ea cum gratiarũ actione.

Indesinenter.

Mat. 24. & 25. Vigilate, & estote parati, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit, & quia nescitis diem neque horam.

Mar. 13. Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quando tempus sit.

Ibidem. Vigilate ergo, nescitis enim quando Dominus domus veniat, serò, an media nocte, an gallicantu, an manè: ne cùm venerit repente inueniat vos dormientes.

Luc. 12. Estote parati, quia qua hora non putatis, filius hominis veniet.

Apo. 16. Beatus qui vigilat.

VINDICTA PER NOS NON EXPETENDA.

Leui. 19. NOn quæras vltionem, nec memor eris iniuriæ ciuium tuorum.

Ne

Ne dicas, quomodo fecit mihi, sic faciam ei, *Pro.24.*
& reddam vnicuique secundum opus suum.

Omnis iniuriæ proximi ne memineris,& nihil *Eccle.10.*
agas in operibus iniuriæ.

Ego dico vobis, non resistere malo: sed si quis *Mat.5.*
te percusserit in dextram maxillam, præbe
illi & alteram.

Omnes qui acceperint gladium, gladio pe- *26.*
ribunt.

Nulli malum pro malo redde. Noli vinci à ma- *Rom.12.*
lo, sed vince in bono malum.

Videte ne quis malum pro malo alicui reddat, *1.Thes.5.*
sed semper quod bonum est sectamini inui-
cem,& in omnes.

Deo relinquenda.

Mea est vltio, & ego retribuam. *Deut.32.*

Sanguinem seruorum suorum vlciscetur. *Ibidem.*

Deus non faciet vindictam electorum suorum *Luc.18.*
clamantium ad se die ac nocte,& patientiam
habebit in illis? Dico vobis quia citò faciet
vindictam illorum.

Qui iniuriam facit, recipiet id quod iniquè *Col.3.*
gessit.

Scimus qui dixit: Mihi vindictam, & ego re- *Heb.10.*
tribuam.

VNCTIO SACRA.

EXeuntes prædicabant, vt pœnitentiam age- *Marc.6.*
rent, & dæmonia multa eiiciebant,& vn-
gebant oleo multos ægros, & sanabantur.

Infirmatur quis in vobis? inducat presbyte- *Iaco.5.*
ros.

VOLVNTAS DEI INCOMPREHENSIBILIS.

Gen.50. NOlite timere: num Dei poſſumus reſiſtere voluntati?

Pſal.113. Deus noſter in cælo, omnia quæcunque voluit, fecit.

Pro.19. Voluntas Domini in æternum permanebit.

Eſai.64. Conſilium meum ſtabit, & omnis volũtas mea fiet.

Dani.4. Iuxta voluntatem ſuam faciet Deus, tam in virtutibus cæli, quàm in habitatoribus terræ, & non eſt qui reſiſtat manui eius, & dicat ei: Quare feciſti?

Rom.9. Voluntati eius quis reſiſtit?

Vtilis, ideo implenda.

Pſal.26. & 39. Vnam petij à Domino, hanc requiram. Vt videam voluntatem Domini. Quoniam vita in voluntate eius.

142. Doce me facere voluntatem tuam.

Prou.11. Voluntas eius in his, qui ſimpliciter ambulant.

2. Mac.1. Det vobis cor omnibus, vt colatis eum, & faciatis eius voluntatem corde magno, & animo volenti.

Mat.7. Qui facit voluntatem patris mei qui in cælis eſt, ipſe intrabit in regnum cælorum.

Luc.2. In terra pax hominibus, bonæ voluntatis.

22 Veruntamen non mea voluntas, ſed tua fiat.

Ioan.4. Meus cibus eſt, vt faciam voluntatem eius, qui miſit me, vt perficiam opus eius.

5. Non quæro voluntatem meam, ſed voluntatẽ eius, qui miſit me.

6 Deſcendi de cælo; non vt faciam voluntatem meam,

meam, ſed voluntatem eius qui miſit me.

Nolite cõformari huic ſeculo; ſed reformamini in nouitate ſenſus veſtri, vt probetis quæ ſit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta. *Rom.12.*

Nolite fieri imprudentes, ſed intelligentes quæ ſit voluntas Dei. *Ephe.5.*

Chriſto paſſo in carne, & vos eadem cogitatione armamini, quia qui paſſus eſt in carne, deſiit à peccatis, vt iam non deſideriis hominum, ſed voluntati Dei quod reliquum eſt in carne viuat temporis. *1.Pet.4.*

Qui facit voluntatem Dei, manet in æternum. *1.Ioan.2.*

VOTVM.

QVæ ſanctificaueris, & voueris Domino, tolles, & venies ad locum, quem elegit Dominus, & offeres oblationes tuas. *Deu.12.*

Cùm votum voueris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requiret illud Dominus Deus tuus: & ſi moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum, &c. *23.*

Homo qui votum fecerit, & ſpoponderit animam ſuam Deo, ſub æſtimatione dabit precium. *Leu.27.*

Si quis virorum votum Domino vouerit, aut ſe conſtrinxerit iuramento, non faciet irritum verbum ſuum, ſed omne quod promiſit, implebit. *Num.30*

Mulier ſi quippiam vouerit, & ſe conſtrinxerit iuramento, quæ eſt in domo patris ſui, & in ætate adhuc puellari, ſi cognouerit pater

votum quod pollicita est, & iuramentũ quo obligauit animam suam, & tacuerit, voti rea erit: quicquid pollicita est, & iurauit, opere complebit.

Iob 22. Rogabis eum, & exaudiet te, & vota tua reddes.

Psal. 75. Vouete, & reddite Domino Deo vestro.

Prou. 20 Ruina est homini deuotare sanctos, & post vota retractare.

Eccle. 5. Si quid vouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis & stulta promissio.

FINIS.

PP. Eremitarum Camaldulensium Montis Regii prope Varsauiam 1660

INDEX RERVM HVIVS VOLVMINIS.

Con-

Iusti-

FINIS INDICIS.

ANTVERPIAE EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLANTINVS ANNO M. D. LXVII. DECEMBRI.

